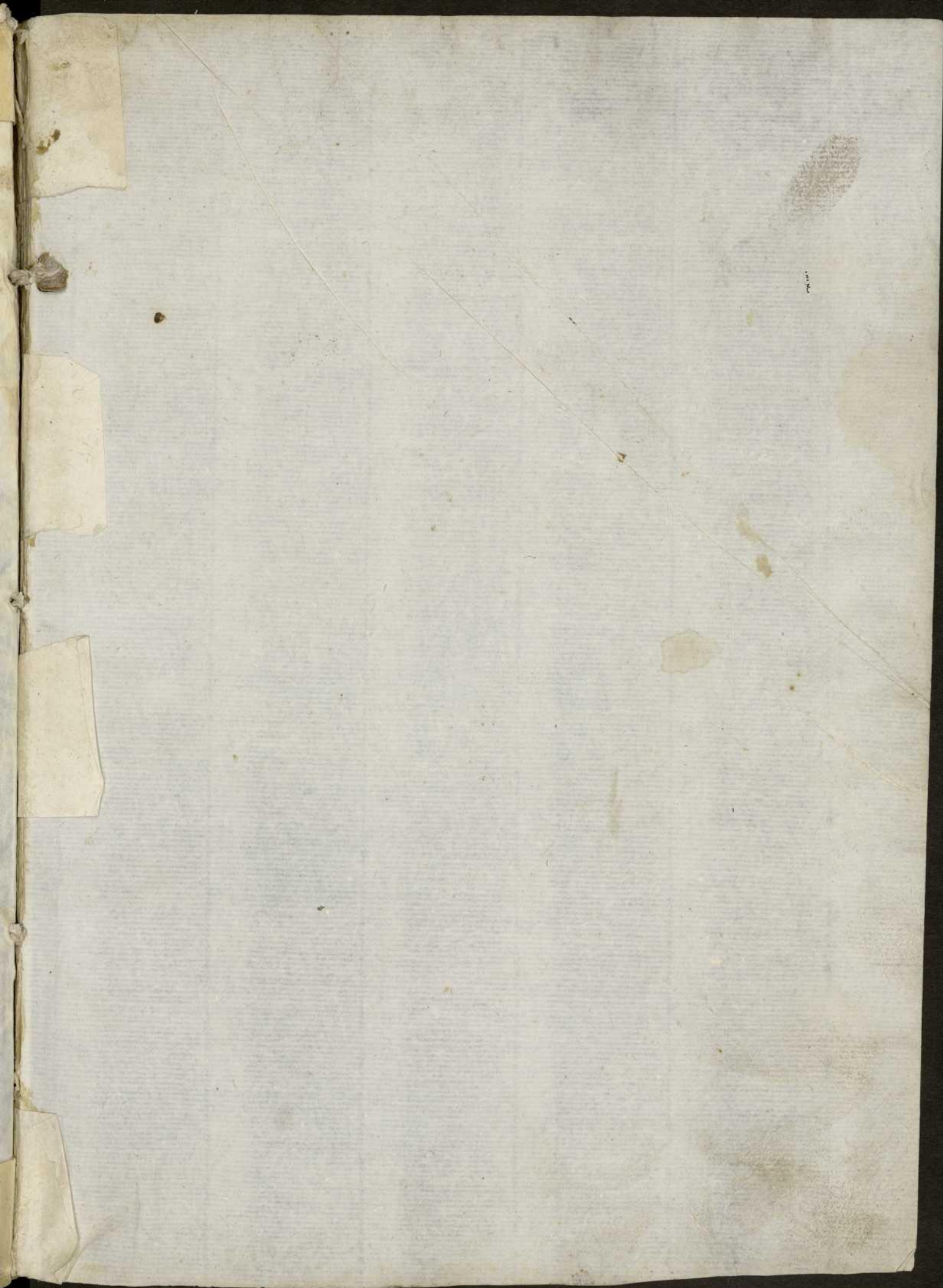


6

11843

40
27



COMMENTARII
IVRIS CIVILIS

IN HISPANIAE

Regiae Constitutione Novum Iterum

Novum Iterum

TONVS SEXTVS

De iure iurisdictionis

De iure iurisdictionis

De iure iurisdictionis



SALMANTICAE

Ex Officina Petri Lugo.

M. D. XC. VII.

De iure iurisdictionis

25

COMMENTARIORVM
I V R I S C I V I L I S
I N H I S P A N I A E

Regias Constitutiones Nonum librum

Nouæ Recopilationis completens,

T O M V S S E X T V S.

Continet etiam hic Tomus, Recopilationem Repertorij Quaterni gabellarum,
& Repertorium legum eiusdem Quaterni.

*Authore Doctore Illephonso de Azenedo. I. C. Placentiæque ciuitatis
in Hispaniarum Regnis ciue & incola.*

77.



C V M P R I V I L E G I O.

S A L M A N T I C A E,

Excudebat Petrus Lassus.

M. D. X C. V I I I.

Expensis Octauiani Parente Bibliopola.

POR Quanto por parte de vos el Doctor Alonso de Azuendo, vezino de la ciudad de Plasencia nos fue hecha relacion que vos aviades compuesto vn libro intitulado, *Liber Nonus, & vltimus Regie Recopilacionis Commentatus Quinti Tomi consecutus*, con el qual quedauan glossados y commentados todos los libros de la Nueva Recopilacion y nos pedistes y suplicasles le mãdasemos ver, y visto, os diessemos licencia y privilegio para imprimir el dicho libro en estos nuestros Reynos, por el tiempo q̄ fuessemos seruido, vos o la persona q̄ vuestro poder tuuiesse, y no otra alguna, o como la nuestra merced fuesse. Lo qual visto por los del nuestro Consejo, y como por su mandado se hizierõ las diligencias q̄ la Pragmatica por nos secha sobre la impressiõ de los libros dispone, fue acordado q̄ deniamos de mãdar dar esta nuestra cedula en la dicha razon, E nos touimos lo por bien, por la qual por vos hazer bien y merced, os damos licencia y facultad para q̄ por tiempo de diez años primeros siguientes, q̄ corran y se cuenten desde el dia de la fecha della, vos o la persona que vuestro poder oniere y no otra alguna, podays imprimir el dicho libro q̄ de suõ se hazemencion por el original q̄ en el nuestro Consejo se vio, que va rubricado y firmado al fin del, de Christoual Nuñez de Leon, nuestro escriuano de camara, de os q̄ en el residen, con q̄ antes q̄ se venda, lo traygays ante ellos, juntamente con el original, para q̄ se vea si la dicha impressiõ esta cõforme a el, e traygays fee en publica forma, en como por Corretor nombrado por nuestro mãdado, se vio y corrigio la dicha impressiõ por el original. Y mandamos al impressor que imprimiere el dicho libro, no imprima el principio y primer pliego ni entregue mas de vn solo libro con el original al autor, o persona a cuya colla se imprime, y no otro alguno para effeto de la dicha correctiõ y tassa, hasta q̄ primero el dicho libro este corregido y tassado por los del nuestro Consejo: Y estãdo asy, y no de otra manera, pueda imprimir el dicho principio y primer pliego: en el qual se guidamẽte ponga esta nuestra licencia, y privilegio, y la aprobaciõ, ta a, y erratas, lo pena de caer e incurrir en las penas contenidas en la dicha pragmática y leyes de nuestros Reynos. Y mandamos, que durante el dicho tiempo, persona alguna sin vuestra licencia, no le pueda imprimir ni vender, so pena q̄ el q̄ lo imprimiere aya perdido y pierda todos y qualesquier libros, moldes, y aparejos que del dicho libro tuuiere: y mas incurra en pena de cinquenta mil maravedis por cada vez que lo contrario hiziere: la qual dicha pena sea la tercera parte para nuestra camara, y la otra tercera parte para el juez que lo senteciare, y la otra tercera parte para la persona que lo denunciare, Y mandamos a los del nuestro Consejo, Presidentes y Oydores, de las nuestras audiencias, Alcaldes, Alguaziles de la nuestra casa, Corte y Chanceryas, y a todos los Corregidores Asistẽte, Gobernadores Alcaldes mayores y ordinarios, y otros jueces y justicias, qualesquier, de todas las ciudades, villas y lugares de los nuestros Reynos y señorios: ansy a los que agora son, como a los q̄ seran de aqui adelante, que vos guarden y cõplan esta nuestra cedula y merced q̄ ansy vos hazemos y cõtra su tenor y forma, y de lo enella contenido, no vayan, ni passen, ni consientan yr ni passar en manera alguna, so pena de la nuestra merced, y de diez mil maravedis para la nuestra camara. Dada en Madrid a treze dias del mes de Diciembre de. 1597. Años. **YO EL PRINCIPE.** Por mandado del Rey nuestro Señor, su Alteza en su nombre. Don Luys de Salazar.

ERRATA SIC CORRIGE.

Folio. 12. pagina. 2. linea. 11. dicit, opini. lege opinio. 29. 1. 21. praccen. praceden. 39. 2. 3r. tre. tres. fol. 118. pag. 12. linea. 16. dada. dado. 42. alum. calum. Vallisoleti. xxx. Septembris. Anni. 1598.

Doctor Alphonsus Vaca de Sanctiago.

Vi este libro intitulado, *Liber Nonus & vltimus nostræ Regiæ Recopilacionis, &c.* del Doctor Alonso de Azuendo, el qual esta bien y fielmente impresso: y con las enmiendas que lleva sacadas concuerda con su original. En Valladolid a primero de Octubre de. 1598. Años.

Doctor Alonso Vaca de Sanctiago.

T A S S A.

YO Christoual Nuñez de Leon, escriuano de camara de su Magestad, &c. doy fe que auendo se visto por los Señores del, vn libro intitulado *Liber Nonus & vltimus Regiæ Recopilacionis Commentatus Quinti Tomi consecutus*, compuesto por el Doctor Alonso de Azuendo, &c. Le tassaron a tres maravedis cada pliego en papel, como consta mas largamente por la data desta dicha tassa. Su fecha, En Madrid a treynta dias de Octubre de Mill y quinientos y nouenta y ocho años. Christoual Nuñez de Leon.

M A D O L E C T O R E M.



Sæpe me (candide Lector) quod in huiusmodi rebus
vfu venire solet, vel finiendi laborum cupiditas, vel
ipfius instituti moleſta defatigatio, arque ſacietas rei
de qua agitur, natura difficillis, varia, impedita, mul-
tiplicesque rationes, nonnunquam ipſa materia & ar-
gumentum, cuius ſingula membra, partesque vniuer-
ſa, ita per ſe cõparata, & culpæ obnoxia ſunt, vt breuiter comprehen-
ſa Regia commoda neglexiſſe, latius vero explicata eadem re-
ſpexiſſe credantur: huius etiam rei vitandæ ſtudium, & innata quæ-
dam propenſio, in hoc vltimo, vel à legere, curſum inhibere, por-
tum ſubire, & in eo tandem quieſcere coegerunt. Quod ad lu-
cem facere, nihil prætermiſimus, nihil quoad praxim, adductis
inſuper breuibus eorum allegationibus, qui de hac re non ita pri-
dem ſcripſerunt, aut aliquam partem tractauerunt. Quas obres,
(amantiſſime Lector) ne mireris, ſi in tam laborioſo certamine, ſaſti-
gioſoq; ſcripturæ progreſſu in aliquo defecerimus in ijs vltimis extre-
miſque Recopilationis titulis, animum æqui bonique ſacito volunta-
tem in te propenſam accipito, cui ſinis hanc partem ab interpretibus
nudam quo ad eius fieri poſſet glosſemate aliquo declarare. Ingra-
ta tempora nullum aut inane præmium, merces exilis, & tarda alios ab
hac interpretatione deterruerunt, poſſent etiam & me, ni certo ſcire,
hoc, quidquid id eſt, Deo optimo maximo acceptũ eſſe referẽdum:
ipſe vires præbet & ingeniũ, ipſe tutiſſimus atque ſecurus eſt portus,
ſpes & requies certa laborum, bonorum omnium largitor & autor, &
a quo nemo indonatus abibit. Haſtenus dixiſſe ſit ſatis, ſi cui vero nõ
ſatis, operi accinctus, quæ imperfecta putet, perficiat, & abſoluat.

Tu interim lubens volensque accipe hoc literarum munus,

animi, mei ac voluntatis teſtimonium: ita te

muſa ament, & tu illas.

Vale.

INDEX TITVLORVM

in hoc libro commentandorum.

Titulus . VII. De la orden judicial en los negocios y pleytos de rentas Reales.

Tit. VIII. De las rentas Reales y de que ninguna persona las vsurpe ni haga por donde vengán a valer menos.

Tit. IX. De las condiciones generales con que se arriendan las rentas Reales.

Tit. X. Quales personas no pueden arrendar las rentas Reales ni ser fiadores en ellas.

Tit. XI. De los arrendamientos de las rentas Reales de por mayor.

Tit. XII. De los arrendamientos de las rentas reales por menor.

Tit. XIII. De las pujas y prometidos.

Tit. XIII. De las fielddades y administraciones en que se ponen las rentas Reales por defecto de arrendarse.

Tit. XVI. De las pagas que han de hazer los arrendadores y fieles, a los que en ellos fueren librados.

Tit. XVII. De las alcaualas, y de los contratos, y de las cosas de que se deben.

Tit. XVIII. De que todas las personas son obligadas a pagar alcauala: y de las personas y conzejos que son exemptos della, y de las cosas de que no se han de pagar.

Tit. XIX. De las diligencias que han de hazer los que deben alcaualas, y lo q̄ pueden hazer los recaudadores dellas.

Tit. XX. De las ferias y mercados.

Tit. XXI. De las tercias del Rey.

Tit. XXII. Del Arázal de los derechos que se deben al Rey, del almoxarifazgo del Arzobispado de Seuilla, y Obispado de Cadiz, de las mercaderias que entran y salen, y del auer de peso y alcauala.

Tit. XXIII. Del quaderno de las leyes, y condiciones que se han de guardar en el cobrar del almoxarifazgo y alcaualas del, del Arzobispado de Seuilla y Obispado de Cadiz.

Tit. XXVII. Del seruicio y montazgo.

Tit. XXXIII. Finalis huius libri, de la moneda forera.

FINIS.



LIBER NONVS

NOSTRÆ REGIÆ

AC NOVAE REC O-

PILATIONIS, TIT. VII.



ne videamur librum aliquem intactū reliquisse, & sine commentatione titulorum practicabilium, itidem librum hunc aggredimur, in cuius commentationem parum immorabimur cum in hac gabellarum & reddituum Regionū materia, quotidie videamus integros libros in lucē prodire, & cum iam defessi simus in tam longa

huius Recopilationis declaratione.

Continuarique potest liber iste ad præcedentes hoc videlicet modo, quod cū in superioribus libris Rex noster ac legislator in defensionem personarum & bonorum subditorū suorum prospexerit mirum non est, si & circa eius bona redditus ac tributa prospicere voluerit cum & nos ad idem teneamur, vt apparet ex tit. 17. p. 2.

Et lex primi tituli parum habent condimenti & ideo pronunc circa eos nihil dicemus vt ad septimum titulum de ueniamus, a quo incipit materia gabellarum.

TIT. VII.

TITULO. VII. DE LA

orden judicial en los negocios y
pleytos de rentas Reales.

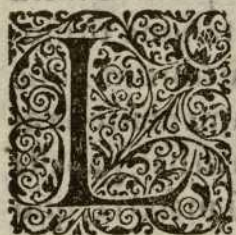
SUMMARIA.

Gabellarij quomodo agant & conue-
niantur, & an libris eorum detur
fides. num. 1.
Ciuitati conducenti gabellas an competat
ius executiunum sicut Regi. num. 2.

Lex. 1.

Summarium.

Modus seruandus in petendis
gabellis datur in præsenti.



LEX hæc ordi-
nem proponen-
di libellos in ga-
bellarum mate-
ria per gabella-
rios, & citadi de-
bitores earum pro-
ponit, & est lex salubris si serua-
tur, sed vereor vsus ipsius, fortassis,
quia rei conuerti de remedio eius
non opponitur: quod si opposuissent,
seruaretur utique legis nostre di-
spositio, quia iusta est, & oppressio-
nes subditorum Regis vitare volēs,
& quomodo agat vel cōueniantur
gabellarij & an libris ꝑ eorum de-
tur fides, vide late per Bertha. de ga-
bel, in. 4. par. per totam & Gironda
de gabel. 4. part. in prin. num. 1. cum
sequent. & an ciuitati cōducenti ga-
bellas vel colligenti competat ius
executiunum ꝑ sicut Regi, vide Cla-
per. in centuria ca. 48. vbi conclu-

dit quod sic, quoad bonorum distra-
ctionem, licet non quo ad persona-
rum coactionem.

Ibi. O vno por todos ayan de poner y
pongan las demandas, in eis enim quæ
utilia sunt socio censetur socius ha-
bere mandatum ꝑ vt diximus in. l.
1. num. 5. 6. & 7. tit. 16. lib. 5. supra.

Ibi. Pero q̄los pue dan traer por testigos,
specialis casus est vbi vxor contra
maritum, & filius contra patrem ꝑ
compelluntur esse testes, cum regu-
lariter aliud sit, vt diximus in. l. 6. tit.
6. num. 6. cum. 5. sequent. lib. 4. supra
ex. l. 15. tit. 11. part. 3.

SUMMARIA.

Nullus pro gabella regioque redditu cō-
ueniendus est nisi in loco sue habi-
tationis vel in capite iurisdictionis nu.
1. & nu. 2. 3. & 4. declaratur declara-
tio ad. l. 11. tit. 9. lib. 3. infra num. 5.

Lex. 2.

Summarium.

Vbi, & in quo loco debitor ga-
bella conueniri possit, de-
clarat lex nostra.



LEX hæc continet qua-
tuor partes. Prima est in
primo vsq; ibi, Y si mas de
tres leguas, & ab ijs verbis
vsque ad versiculum, Y si oniere, secū-
da pars, & ab isto versic. Y si oniere,
ponitur

- ponitur tertia pars, vsq; ibi, *Pero que pasado el año*, à quo vsque ad finem quarta & vltima pars, in prima parte ponitur quædam conclusio cum limitatione hoc videlicet modo, nullus pro gabella aut redditu Regio conueniendus est nisi in loco suæ habitationis, vel in capite, vbi locus ille habitationis subiectus est in iurisdictione: dum tamē locus habitationis non distet amplius quam per tres leucas à dicto capite, in secunda vero parte apponitur alia conclusio declaratoria præcedentis scilicet quod si locus ille habitationis
- ² rei conueniendi distat amplius tribus leucis à dicto capite iurisdictionis loci illius, si sit minoris vicinitatis quā centum vicinorum ibidem vel in loco propinquiori eiusdem iurisdictionis habente amplius quā centum vicinos poterit conueniri quis pro debito gabellæ aut alterius redditus Regij vbi conductor gabellæ magis voluerit. In. 3. vero parte apponitur alia conclusio, scilicet quod si conueniendus quis sit corā
- ³ Regio executore tunc seruabitur forma legis super hoc disponentis, quam legem credo esse. l. 10. tit. 16. infra hoc lib. & hoc cum proceditur per viam executiuam. In quarta vero parte apponitur alia conclusio supradictorum limitatiua, scilicet, quod transacto anno tunc omnes supradicti, siue distent per tres leucas vel vltra à loco habitationis, siue non, siue habeant centum vicinos, vel non possint conueniri per conductorem in capite iurisdictionis dictorum locorum intra tempora ab alijs legibus constituta & leges sunt. 19. & 20. ti. 17. infra eod. & ita remanet dispositio nostri textus satis clara quæ alias intricata videbatur?

Et secundū hæc declaratur. l. 1. tit. 9. lib. 3. suprà, t. disponens iudices pedaneos in suis locis esse competentes in causis gabellarum: nam intelligitur secundū legis nostræ dispositionem, vti tamen id sit, si ibidē petatur per conductorem, vel per omnino debeat per eum ibidē secundū quod in dictis conclusionibus dictum est, & in casibus, in quibus cognoscunt iudices rurales, iudex capitis iurisdictionis cui locus ille subest non poterit ab eis auferre has causas, & sibi retinere sed debet eis remittere, & reus conuētus potest petere remissionē hanc & si non fiat appellare in simul cum iudice loci illius. quibus appellanti bus in superioribus tribunalibus medebitur & iubebitur remissionem fieri ad iudices rurales, & sic videri iam determinatum per supremū Consilium patrimonij Regis, item ex. l. 16. tit. 33. infra isto lib. iudices rurales cognoscunt in locis suis delictibus moneta forera.

S V M M A R I A.

Lex nostra tam de stylo, tribunalium, abrogatur quotidie num. 1. & sic vt num. 2. libelli committuntur tam pro actore, quā pro reo per se vel procuratores suos.

Lex. 4.

Summarium.

Perentibus collectoribus, vel conductoribus gabellarum, ne procuratores pro reis admittantur, non sunt admittendi, nisi aliud iudici videatur: & in casu in quo

A 2

procu-

procuratores non admittū
tur, quid tunc est dicendum
reis ipsis & quomodo pro-
cedendum sit declarat lex
nostra.

IBI. Saluo si los jueces vieren.
Verba hæc iustificat le-
gis nostræ dispositionem,
aliter enim esset partibus
& reis conuentis tollere defen-
sionē, quæ nemini est auferenda, ut in-
l. defensionis facultas. C. de iur. fis.
lib. 10. quæ est singularis in propo-
sitū, de qua per DD. maxime Horoz-
co. in l. ut vim. vers. 21. ff. de iust. &
iur. & sic iudices permittūt partibus
conuentis pro gabella per se aut pro-
curatores se defendere, nam si reus
est rusticus, & persona ignara liti-
rationis & litium, cur est prohiben-
dus mediante persona procurato-
ris in litiis versari se defendere? &
ita demetiam si sit persona bene in-
tellecta & literarum ac litium ver-
sata, est tamen honorabilis, cur que-
so debet compelli personaliter cō-
parere, sed per procuratorem est au-
diendus & sic rigor huius legis apud
tribunalia iudicum explosus est, t̄
neque seruatur, & quilibet aduoca-
tus qui versute vellet aliud defen-
dere non audietur, & tanquam ca-
pitofus exploderetur, & eius allegatio-
nes super hoc reſcientur, & tan-
dem sic lex nostra in fine eius ita di-
sponit.

Ibi. Tanto. que respondan per palabra
yno por libello, non vñtatur; nam & li-
belli admittuntur quotidie tam pro
reſe defendentibus, quā pro acto-
ribus petentibus. t̄ etiam gabella-
rijs ipsis reclamantibus, & de hac le-
ge meminit Laſarte de decim. vend.
cap. 18. num. 32. quilibet dicat legē

nostram seruari in praxi intelligen-
dus est non in omnibus sed in id tan-
tum quod reus certioreretur per ga-
bellarium de lege nostra ut possit
pro confesso haberi.

S V M M A R I A

Clausula breuiter & summarie, & si-
ne strepitu & figura iudicij quid
sibi velint num. 1.
Debitor gabellarū an executionē conueni-
ri possint per earum exactiones num. 2.
Compensatio an opponi possit exactioni ga-
bellarij num. 3.
Continuatio ac usanda est ad incurrendā
confessi penam num. 4.

Lex. 5.

Summarium.

In litiis gabellarum & red-
dituum Regionum breui-
ter & summarie, & sine stre-
pitu ac figura iudicij proce-
dendum est sola facti veri-
tate inspecta, neque libelli
admittendi sunt & quali-
ter & quo tempore sit con-
testatio facienda.

IBI. Breue y summariamente,
de plano y sine strepitu y figu-
ra de iuryto sana y solamente
la verdad, t̄ quid sibi ve-
liat hæc verba, vide per Bart. in ex-
trauag. ad reprimendum vers. de
plano, & Orsici. ne quicquam. §.
de plano. ff. de offi. procons. & nos
diximus in l. 3. tit. 13. lib. 4. supra, &
in alijs locis vbi & asseruimus quod
licet ita procedendum sit, terminus
tamen est ad probandum concedē-
dus, aliter enim veritas sciri non
posset;

posset, non tamen poterunt debito
 2 res gabellarum ꝑ conueniri execu-
 riue à collectoribus vel conductori-
 bus earum, nisi interueniat confes-
 sio vel liquidum instrumentum, vel
 copia instrumenti venditionis da-
 ta à tabellione coram quo vendi-
 tio fuit celebrata si de consuetudi-
 ne per solam hanc copiam soleat
 fieri executio, pro vt in hac ciuitate
 Placentiæ fit & vtitur, ita Girôda de
 gabel. 4. par. in princ. num. 7. & dice-
 mus. l. 6. tit. 10. infra eod. Sed an exa-
 ctioni gabellarij opponi possit cõ-
 pensatio alterius ꝑ debiti, vide. l. au-
 fertur. §. debitoribus. ff. de iur. fis. &
 3 l. 3. C. de compensatio. tradit Barr.
 in Authent. de collatio. in pri. num.
 3. Lafarte. capit. 18. de decim. vend.
 num. 86.

Ibi. *Y no recibã la demanda del actor ni las excepciones del demandado por escrito.*
 Hæc non vti in iudicijs diximus in.
 l. præcedenti.

Ibi. *Saluo que el escriuano assiente en su Registro cada vn auto de todo el pleyto.*
 Verba hæc quo ad acta prouisa per
 iudicem seruantur, quo ad tamen
 petitiones litigantium non seruan-
 tur, sed vnusquisque petit per peti-
 tionem, & per eam explanat suam
 intèrionem, tum quia sic lites clari-
 ficantur, tum etiam quia si tabellio-
 nes partium petitiones deberent
 scribere immortales fierent lites,
 & dum breuitati consuleretur in lō-
 gius tempus lites protraherentur
 & ideo nō vtitur tenor legis nostræ
 in iudicijs.

Ibi. *Sopena de confesso.* Intellige si
 4 accusata sit contumacia ꝑ actō-
 rem in tempore, non vero alias vt
 diximus in titulo, *de la confesion de las demandas*, suprà lib. 4. vbi & nota-
 uimus has confessi pœnas non mul-
 tum attendi in iudicio.

SUMMARIA.

Iuramento à parte parti delato eis rema-
 net deci. a. num. 1.

Iuramentum hoc necessarium ab actore reo
 delatum tenetur reus subire etiam si
 nulla adsit probatio vel sit in principio
 litis. num. 2.

Iuramentum de calumnia etiam in princi-
 pio litis tenetur reus facere in materia
 gabellarum. num. 3. & 4.

Lex. 8.

Summarium.

Qualiter condemnandus est
 reus cum ei delato iuramē-
 to confitetur, & qualiter
 cum actor probat testibus
 suam intencionem.



B I. Siendotes deferido por
 los arredadores, o de calumnia,
 Pondera: disiunctiuam
 illā dō, quæ disiungit ver-
 ba & sensum, vt sic hæc duo scias iu-
 ramenta, scilicet decisorium litis
 vel de calumnia differre, nam cum
 per actorem litis decisis defertur
 in iuramento rei decisisuo, tunc nō
 1 amplius est ꝑ litigandum, sed lis re-
 manet decisa cum iuramento illo
 delato à parte parti, vt est tex. in. l.
 1. C. de reb. cred. cuius verba sunt.
 Causa iure iurando ex consensu
 vtriusque partis vel aduersario in-
 ferente, delato & præstito vel re-
 misso deciso, nec periurij prætex-
 tu retractari potest, nisi specialiter
 hoc lege excepiatur, & vt ibi inquit
 glos. mag. iniurandum hoc aliud
 est voluntarium, aliud iudiciale,
 aliud necessarium, vt ibi exemplifi-
 cat & declarat. & text. in. l. 2. tit. 11,
 part. 3. & notādum est quod iura-
 2 mentum necessarium ꝑ quod da-
 tur à parte parti in iudicio, & voca-
 tur iuramento de premia, cogitur

Lib. 9. Titul. 7.

reus subire dum sibi ab actore deferretur, etiam si nulla adsit probatio, vel sit in principio litis secundum Ias. in repet. l. admonendi, num. 73. de iure iurando, & Xuarez in titu. delas iuras n. 9. & Maranta in pract. tit. de interrogatione num. 1. cum sequent. & decisio noua Rotæ. 81. de sequest. pos. & fruct. etiã si Abb. in. c. fin. in prin. nu. 6. de iure iurando aliud velit, & male, nam contraria est verior & equior, & vsu approbata secundum Xuarez vbi supra, & cõmunior secundum Ias. dict. nu. 73. & ex dict. l. part. comprobata, & ex nostra lege in presenti clarissimè probatur, maxime ex verbis illis, *dentro de tercero*, iuncto versic. *pero es nuestra merced*, iuramentum vero de calumnia, de quo etiã loquitur noster tex. potest etiam compelli reus facere ¶ in princ. litis ex lege nostra & ex lege. 23. & 24. tit. 11. par. 3. & tex. in l. fin. §. fi. C. de iure iurando propter calum. dan. non tamen dirimit litē si negat, & sic quanuis dubitatum sit, pro vt nos alibi diximus in lib. 4. supra an à iuramento possit lis incipere, tamen in ijs causis ga-
4 bellarum potest optimè ¶ & sine dubio incipi à iuramento etiam de calumnia, vt ex tex. nostro probatur vt vides.

Ibi. Si ante que seã traydos a iuyzio lo confessaren, vide quæ dicemus in l. 31. tit. 19. infra isto lib. in glos. 1.

Ibi. Con mas la mitad, requiritur tamen super hoc sententia declaratoria condemnationis dupli vt in propositum inquit Castillo in l. 70. Tauri nu. 44. fol. 250.

S V M M A R I A.

EXecutor in materia gabellarum mittendus an debeat esse diues, planus & cognitus num. 1.

Lex. 9.

Summarium.

Iudex executor in casu necessario missus per calculatores maiores Regis quas qualitates habere debeat.



BI, Mandamos, similis. l. 8. tit. 3. supra. isto lib. vbi subscriptio marginalis se refert ac remittit ad

hanc nostram legem quasi eius tenor sit seruandus & attendendus, & non dicta. l. 8.

Ibi. *Que el tal juez sea hombre conosci do y llano*, in antiqua contextura addebatur, *que tenga hazienda en bienes rayzes a lo menos treynta mil maravedis*, & per. l. no. ti. 17. li. 5. supra dicebatur quod executores mittendi sint homines diuites & cogniti, ibi *ricos y conosci dos*, quomodo ergo lex nostra solum requirit quod sint cogniti & plani, excludit ne diuitias, & poterit mitti executor pauper? Et dicendum est quod lex nostra arbitrio mittentium reliquit an mittendus i executor sit necesse vt sit ¶ diues vel non, & quia nullum mittent, qui nō habeat plura alia bona & maioris valoris quam contextura antiqua nostræ legis requirebat, & sic circa diuitias iudices arbitrabunt, requirantur necne, pro adimplemēto executionis ad quā executores mittunt in casibus in quibus mittēdi sunt, neque hanc diuitiarum qualitem lex nostra excludit, & vti nam omnes executores & iudices prouidendi essent diuites: fortassis enim melius iustitiam ministrarēt.

De lege

De lege. 10. vide similem ubi diximus l. 6. tit. 1. lib. 4. supra.

De lege. 12. vide quæ diximus in l. 9. tit. 3. lib. 3. supra.

S. V. M. M. A. R. I. A.

Thesaurarii, ac gabellarum, conductores non solventes creditoribus delegatis debita delegata in quo condemnantur. num. 1.

Gabellarijs contra debitores gabellarum an competat remedium executivum, num.

2. & 3. quid contra testes approbatores.

Testes approbatores ut teneantur an requiratur quod debitores approbati tempore solutionis sint non soluendo, vel idonei. num. 4.

Debitor gabellarum etiam si præset fideiussores de saneamiento in via executiva in carcere debet assistere num. 5. & num. 6. idem in quocunque fisci debito re dicitur.

Debitorum etiam fisci gaudet immunitate Ecclesia. num. 7.

Heres debitoris fiscalis in carceratur si inventarium non fecit num. 8. nisi ut n.

9. bona occultaverit.

Lex. 4. tit. 2. lib. 6. & an procedat in alio casu, quæ in quo loquitur n. 10.

Nobilis inuitus non tenetur suscipere collectionem gabellarum etiam si ad hoc à populo eligatur. num. 11.

Mulier pro tributo Regio in carcerari non potest num. 12. etiam si sit heres conditoris nisi occultaverit bona. nu. 13.

Lex. 14. & 15.

Summarium.

Executio est faciēda cōtra thesaurarios & receptores & cōductores Regiarū gabellarū virtute liberationū ac delegationū in eis factarū, absq; obstaculo exceptionū aliarūque solutionis aut libe-

rationis vel vis factæ, per instrumenta publica demonstratarum vique ad novem dies & sic sine dilatione.

B I. Hagan entrega y execucion. En bienes de los dichos thesoreros retandadores, y arrendadores segun lo disponen las nūestras leyes. Vtin. l. 10. tit. 16. infra isto lib. & ibi dixi, & in l. 11. apponitur forma requirendi debitorem, ut sic requisitus si non soluit soluat pro vno quoque die centum marapetinos & insuper expensas duplicatas iuramento partis ut probatur ex dict. l. 11. & ex l. 11. cod. titu. 16. infra hoc lib. iudex que negligens in executione supra dictorum punitur in amissione officij, & mille marapetinis camera applicatis, & in alijs mille partijs solvendis, & insuper ex dict. l. 21. tit. 16. infra isto lib. punitur talis iudex in solutione expensarum duplicatarum iuramento ipsius partis liquidandarū, & cum dictæ leges sint insertæ in hac recopilatione neque in marginalibus earum subscriptionibus sit aliquid dictum vna alterius est augmentatiua poenarum, nō vero correctoria, sed quot iudices essent siue officio, si ita executaretur, dici non potest. Sed an gabellarijs competat cōtra debitores gabellarum executivum remedium, ¶ late examinat Gironda de gabel. 4. part. in princ. num. 3. cum sequent. ubi inquit in num. 7. non concedi regulariter nisi adsit confessio vel liquidum instrumentum, & quid in testibus approbatorijs, ¶ vide Gironda ibi. 3. part. num. 32. cum sequet. & vide de eis Rebus. 1. rom. const. Fran. tit. de sent. execu. gloss. 16. num. 37. & dixi. in. l. 13. titu. 9. lib. 3. supra &

Lib. 9. Titul. 7.

Gutierrez lib. 1. pract. quæst. 132. nu. 9. & Belluga. in speculo princ. rub. 31. §. quauis num. 20. & an sit neces-
se quod tempore solutionis ¶ sint idonei, Gironda dict. 3. part. nu. 34. cum sequent. inquit quod sic.

Ibi. *Que sus incipios es en presos*, hic specialis casus est, in quo debitor executatus etiam si præstet cautionem & fideiusionem bonorum in carcerandus est & detinendus in carcere ¶ interim quod bona vendantur, neque relaxandi sunt etiam sub fideiussoribus usque dum debita soluerint, & est similis in l. 10. tit. 16. infra eod. quæ ad hoc considerat Lasarte de decim. vend. ca. 18. n. 17. ubi inquit id non esse speciale in debitore gabellarum, sed generalis est dispositio in quocunque ¶ fisci debitor, ex text. in l. sacrilegij capite. §. si ibi, corpus retinendo. ff. ad leg. Iuliam pecula. l. quoniam nonnulli. ff. de appell. l. fin. ff. de leg. commis. l. Paulo Calimacho. §. fin. de leg. 3. l. missi opinatores. C. de exa. s. ori. trib. lib. 10. & est singulare priuilegium fisci secundum Bal. Conf. 90. volu. 5. & ita consuetudo obseruat quæ contra debitores fiscales pro eorum debito liquido proceditur ad captum personæ & ad tenutam bonorum l. nemo carcerem. C. de exa. s. ori. trib. lib. 10. ubi Angel. & peregrini in tracta. de priuileg. fisc. lib. 7. tit. 7. num. 5. cum sequent. idque aliqui ampliabant non solum gabellarum debitorem esse incarcerandum, verum ab Ecclesia extrahendum ut carceraretur, generale enim est in Regijs tributis ut eorum debitores Ecclesiarum immunitate non gaudeant, ex text. in authent. de m. dat. princ. §. publicorum collatio. 1. & ex l. 5. tit. 1. par. 5. Abrogata tamē sunt leges hæc ex dispositione iuris

canonici, & non sunt recepte in practica: nam & tributorum principis debitorum gaudent ¶ immunitate ecclesiastica secundum glossam in dicta l. 5. & Lasarte ubi supra nu. 58. & Gironda de Gabell. 4. part. §. 1. n. 18. & diximus in l. 13. n. 5. tit. 2. sup. li. 1. & nos referens tenet Humada in l. 2. titu. 11. part. 1. in glossa. 2. num. 2. secundum ampliatur nostra lex ut procedat non solum in principali debitore verum & in eius hærede, qui quidem & incarcerari potest, si inuentarium non fecit, ¶ & acceptauit hereditatem sine eo, secus vero si inuentarium fecit & cum eo acceptauit tunc enim carcerari non poterit, ¶ inquit Lasarte ubi supra num. 59. & Peregrini ubi supra num. 10. & 11. & Mincha de successio. creatio §. 6. nu. 49. de quo nos late egimus in l. 1. titu. 21. nu. 86. cum 3. sequent. supra lib. 4. nisi ut ibi nu. 89. bona occultauerit ¶ pro ut & in nobilibus ibidem diximus nu. 70. & tenet Lasarte ubi supra nu. 61. & 62. idem dicit quando nobilis conducit gabellam ut diximus in l. 4. tit. 2. lib. 6. supra. quæ quidem lex ut ibi dixi. num. 26. & 27. non procedit in alio casu quam in quo loquitur ¶ ut & nouit immetenet Gutierrez lib. 3. pract. q. 13. num. 103. & 104. & 105. ex quo infert Lasarte dict. ca. 18. num. 65. nobilium inuitum non teneri suscipere collectorem gabellarum etiam si adhuc à populo ¶ eligatur & bene præiudicat enim suæ nobilitati, & repugnat eius priuilegijs collectorum gabellarum esse, ob idque ab illo excusatur cum plebeijs si id iniungendum ex l. 10. tit. 12. infra hoc lib. sic & mulier, ut suo loco diximus, pro ut uto Regio incarcerari non potest, siue sit principalis, ¶ siue ut fideiussor conueniatur, ut suo in loco

loco diximus, in lib. 5. suprà, & sub.
tit. de las mugeres & Lafarte dict. cap.
18. num. 60 & Min. haca, vbi suprà.
num. 38 etiam si sit haeres conducto
13 ris nisi occultauerit bona vt dixi
mus in suo loco.

S V M M A R I A.

Fiscus praefertur creditoribus etiam an
terioribus in bonis debitoris nisi cre
ditores probauerint bona esse sua n. 1. &
4. declaratur cum sequent.

Debitor fisci praesumitur ditatus ex fisci
bonis num. 2.

Doti an praefertur fiscus nu. 3. & 6.

Hypotheca tacita pro dote an praefertur
priori tacita non privilegiata nu. 4.

Hypotheca expressa anteriores praefertur
posterioribus fisci debitoris etiam ex
pressis nu. 5 & 6.

Fiscus ob delicta nullam habet tacitam hy
pothecam in bonis delinquentis num. 7.
nisi vbi.

Alius nostri tex. intellectus ponitur in nu.
8. sed exploditur capitula confessiona
ta inter creditorem, & debitorem, in
specie praesumitur num. 9. vbi ponitur
nova declaratio ad tex. verba.

Hypotheca regis probari potest nu. 10.

Lex. 16.

Summarium.

Bona reperta penes condu
ctores gabellarum venden
da sunt pro solutione debi
torum Regi. & nullus in
contrarium audiendus ni
si ille qui per scripturas pu
blicas demorstrauerit bo
na illa a conductoribus ip
sis esse conducta, vel loca
tione data ab illo, qui impe
dit solutionem.



BI. Y que no sea oído ni rege
brado contra ella en nro. ayo. ayo.
no que qualquier per. oña. que
ra poner en nro. vñ. de los di
chos bienes. Dura lex est si de seruanda
vt dicitur de lege prospexit. si. qui
& a quibus nā si anteriores credito
res existunt habentes pro debitis
suis bona horum conductorū obli
gata nonne iniquum videtur fisci
postea creditorem effectum pre
ferri primis creditoribus, contra
omnia iura & conclusiones asser
tas per DD. in locis ordinarijs, C.
& ff. qui pot. in pig. & per Couar.
lib. 1. cap. 7. & Matiergo lib. 7. titu. 16.
glos. 3. lib. 5. suprà vbi & nos in. nu.
3. & 4. diximus succinate, & reuera
durissima res videtur, sed alius cō
siderando, quod fiscus in bonis debi
toris sui conducentis gabellas suas
venditis pro earum solutione pra
feratur creditoribus talis debitoris
1 nisi expresse probauerint bona
illa sua esse fundari videtur ex di
spositione. l. licet. C. qui potio. in
pig. hab. & ff. milis. l. 30. tit. 13. part. 5.
scilicet quod cum quis emit rem ex
pecunijs meis sibi ad illam emen
dam mutuatis & specialiter pro so
lutione pecuniae mutuata res illa
obligata est, tunc enim praefertur
in re illa hic secundus prioribus cre
ditoribus, sed fiscus & sic Rex in bo
nis sui debitoris tacitam habet hy
pothecam, ex l. 1. C. si propter pub.
pens. l. 1. C. in quibus cau. pign. vel
hyp. tacit. cont. l. 2. tit. 13. part. 5. pre
sumiturque debitor esse ditatus
2 ex bonis Regis & eacum eis emi
se. ergo mirum non est si venditio
nem bonorum talis debitoris con
ductoris talium reddituum regalium
non possint impedire alij credito
res etiā prioris dicti debitoris & q
in eis fiscus praefertur pro vt in pro

Lib. 9. Titul. 7.

positum nostræ legis voluit omnibus præferri Gironda de gabel. 4. part. §. 1. num. 20. cum 4. sequen. sed an & tunc doti uxoris præferetur
 3 fiscus ¶ dixi in dict. l. 7. tit. 19. lib. 5. supra. sed quia iste intellectus nimis est diuinius, & plura privilegia fisci præsupponit quæ in simul concurrere non possunt, ideo ego aliū
 4 constituo ¶ scilicet quod fiscus & sic Rex in bonis ijs. præfertur creditoribus anterioribus, scilicet qui nō haberent expressas hypothecas bonorum præsentium & futurorū talis debitoris, etiam si tacitas haberent, sed non privilegiatas, adhuc eis præferretur fiscus, sicut & tacita mulieris præfertur tacita priorali cuius priuati ut inquit Couar. dict. cap. 7. num. 1. conclus. 2. fiscus enim & mulier pari passu ambulant, ut inquit text. in l. 2. C. de priuileg. fis. Sed si anteriores creditores haberent expressas hypothecas præferrentur tacita posteriori fisci, & etiā
 5 expressa, ¶ sicut & expressa mulieris posteriori præfertur prior expressa cuiuslibet personæ, ut per Couar. ubi supra conclus. 3. & consequenter creditores priores hās habentes expressas hypothecas in bonis debitoris Regij post contrahentis cum Rege poterunt impedire bonorum venditionem talis debitoris Regij cōducentis gabellas, & fisco præferri, quia verba nostræ legis de habilitate sunt intelligenda, ex l. ut gradatim. ff. de muner. & honor. & priuatus etiā fisco præ
 6 fertur ¶ pro expressa priori hypotheca. Secundū glos. in dict. l. 2. C. de priuileg. fisci, etiā propter tributā vel publicas pensitationes fisco agenti, ex glos. ubi Bald. in l. 1. C. si propter pub. pens. & Grego. eam allegans, in dict. l. 2. §. tit. 13. part. 5. in

glos. 2. in fin. & probatur expresse in l. 33. tit. 13. part. 5. Neque obstant verba alia nostri text. ibi *Saluo si mostrare per escripturas publicas que los arrendadores de las nuestras rentas auian arrendado o alquilado los dichos bienes de aquel que quisiere poner el dicho embargo.* Nam exceptio hæc non excludit casus similes, & ubi idem ius statutum est, & eadem militat ratio, nam similes comprehendit casus, ex tex. in cap. cum dilectus ubi Abb. & Deci. de conf. util. vel inutil. & alijs iuribus & DD. allegatis per Couarru. lib. 2. Var. cap. 5. num. 6. Sed uxor pro dote cum habeat tacitam hypothecā privilegiatam, quæ quidem posteriori tacita siue expresse præfertur ut per Couar. dict. cap. 7. nimirum si ut dictum est præferatur etiam fisco ex dict. l. 2. C. de priuileg. fisci, & dixi in dict. l. 7. tit. 16. lib. 5. supra & tenet Gironda ubi supra & sic intellecta nostra lex prout intelligi debet non est dura sed iuri cōformis, neque est credendum velle corrigere tot iura & communes opinionēs antea decisas, sed secundū ipsos esse nostram intelligendam. Et ut omnia scias, intellige quod hæc procedunt cum fisco agit ex contractu, sed si agit ob delicta incurra, tunc nullam habet tacitam hypothecam in bonis ¶ delinquentis, secundum glos. obligados in dict. l. 2. §. tit. 13. part. 5. nisi ut ibi, sit lata sententia, vel sit delictum circa administrationem fiscalem, vel dici potest quod quia fiscus in bonis adquisitis
 7 per debitorem suum ¶ post obligationem, cum eo factam præfertur prioribus creditoribus non æque privilegiatis. l. si is qui ff. de iur. fisc. notat Petrus Pekius in regula qui prior num. 14. amplia. 9. & num. 15. limitatione. 11. de reguli. iur. in. 6. ideo
 8 nimi-

nimirum quod creditores priores non possint impedire venditionē talium bonorum, nisi probent esse sua propria, ut hic, sed quia hic intellectus dilui potest, si priores creditores probauerint bona debitoris esse adquisita ante fisci obligationem, ideo præcedens plus mihi placet.

Ibi. *Mostrare por escripturas publicas.* Debet enim constare de vero credito illius, alioquin chartula confessionata inter assertum creditorem & debitorem ¶ suspecta & simulata præsumitur, ut in simili inquit Peregrin. in tract. de priuilegiis. ff. lib. 5. cap. 1. num. 54. ad fin. & hic erit unus casus ubi scriptura requiritur addendus ad gloss. cap. 1. de censibus in. 6. sed & adhuc tunc sufficeret in nostra lege probari debitum & expressam hypothecam cum. 5. testibus, nam & testibus probari potest ¶ hypotheca, secundum gloss. como. l. 31. tit. 13. part. 5. imo & duobus testibus deponentibus de scriptura publica confecta & de tenore eius ut alibi diximus in lib. 5. pro probando facto ubi scriptura requiritur.

S V M M A R I A.

Casus ubi quis officium, quod habet, perdit. num. 1.

Lex. 17.

Summarium.

Quam poenam incurrat iudex non faciens executionem in personam & bona conductoris gabellarum & fideiussorum intra tertium

diem à die petitionis declarat lex nostra.



BI. Que pierda por esse mismo caso el officio. Alios plures casus ubi priuatur quis ¶ officio suo posui in. l. 23. tit. 25. lib. 4. supra. & vide l. 21. tit. 16. intra eod. alias etiam poenas ponentem iudici negligenti in soluendis delegationibus.

S V M M A R I A.

Bonorum executorum ad fisci petitionē traditio faciēda est in emptionem ali cui diuiti, si emptor eorum non reperitur num. 1. & num. 2. ad limitationem legum iuris communis prohibentium in uitam emptionem & num. 3. constituitur in hoc sex nostra specialis, & quo pretio fiet tunc bonorum talium aestimatio. Diuites ad emendum frumentum pro publica reparatione mutare pecunias compelluntur num. 4. & num. 5. infertur contra iudices perquisitores compellentes emere bona delinquentium.

Lex. 18.

Summarium.

Quomodo faciēda est executio in bonis collectoris vel conductoris gabellarum & fideiussorum suorum declarat lex nostra.



BI. Sean dados a preciaadores y compradores. Usque nunc nondum reperi legem iuris communis hac disponentem & Dida. Per. hic. sub. l. 13. tit. 4. lib. 6. Ord. ubi ponitur nostra lex, nihil super ea dixit, & in ijs

ver-

verbis multum est ponderanda, probant enim quod bona conductorum gabellarum executata pro debitis Regi ex conductione ipsa, si emptores ipsorum non reperiuntur bonorum, aprecianda sunt & aliquibus in emptionem tradenda, ita ut in hoc casu, ne Rex remaneat cum bonis, & nummos sibi debitos per talem conductorem recuperet, compellendi sunt diuites nummos habentes, ea quidem emere bona contra dispositionem legis inuitum. C. de contrahend. emptione & l. nec emere. C. de iur. delib. & l. 3. titu. 5. part. 5. & similium relatarum per Anto. Gom. Varia. Tom. 2. ca. 2. nu. 51. & Couarru. lib. 3. Var. cap. 14. & quia priuati non tenentur emere res infiscatas per fiscum subhastadas, ex dictis iuribus & ex l. licitatio. §. ad conducendam. ff. de pub. ut in puncto, consuluit Natta conf. 500. per totum relatus per Peregri. in tracta. de priu. fisc. lib. 6. tit. 4. nu. 44. & quia ex specialitate l. 1. C. ut nemi lice. in empt. spe. se excus. lib. 10. disponentis quod compellendi sunt emere a fisco, & a ciuitate frumentum, ubi eis abundat, neque est qui sponte emat, quem text. ad hoc allegauit in materia dict. l. nec emere & similium Socinus in reg. 435. falla. 14. & Salicet. l. 1. num. 3. C. de Epis. aud. quasi ex hoc constituitur regula in contrarium per argumentum ab speciali, igitur dum lex nostra disposuit compelli quem posse ad emendum bona conductoris gabellarum executata, pro quibus emendis emptor non reperiatur, singularis est casus & specialis est & maxime notandus, & debent talia bona apreciari iusto pretio ut probatur ex dict. l. 3. tit. 5. part. 5. ubi Greg. ita dicit, & ex l. 2. titu. 22. par.

4. & ut dixi usque nunc ignoro aliam legem iuris communis & Regij similem huic, alius enim casus ubi diuites compelluntur mutuare pecunias est ut frumentum et ematur pro prouisione publica ut inquit, Auend. cap. 19. par. num. 34. lib. 1. & iterum lib. 2. par. cap. 14. numer. 9. Matienzo. l. 1. glof. 9. num. 6. titu. 25. lib. 5. supra, ubi & ego dixi, non est idem iste casus cum nostro & miror quod nullus scribentium in materia gabellarum de hoc meminerit, neque inueni, licet perquisui, & sic iudices perquisitores compellentes emere bona delinquentium, quorum bonorum emptores non reperiuntur nullo iure fundatur, sed ex capite id faciunt & male, quia casus noster specialis, non est ad consequentiam trahendus, & qui possint neminare hos appreciatores & emptores disponit. l. 20. infra eod.

S V M M A R I A.

Mobilia & semouentia in casu nostro legis priusquam in mobilia au capiendae sint. nu. 1. & 2. ubi declaratur.

Lex. 19.

Summarium.

Pro debitis conductorum gabellarum primi & secundi tertij meliora bona siue mobilia siue immobilia capiuntur, & in subhastatione publica vendantur, & secundam formam nostrae legis, etiam si aliud iustum sit.



Bl. Los mejores bienes a si muebles como rayzes. Sed an debeant mobilia siue se mouentia ¶ priusquam im mobilia capi, secundum tenorem tex. in l. a Diuo Pio. §. in uenditione. ff. de reiud. & tex. in l. fin. tit. 21. lib. 4. supra ut ibi in glos. En bienes muebles, diximus, ubi & notauimus qd horum bonorum illa, quæ minus noceant capienda sunt, & dicendum est quod non, sed quod in proposito nostri tex. seruandus non est dictus ordo, sed immobilia capi possunt cum mobilibus & se mouentibus, siue sine eis, ob fisci privilegium, ¶ sicut & in Delphinatu fieri inquit Guido Papæ, decisio. 281. & quia cum bona ipsa creditori adiu dicantur, potest creditor eligere quæ uoluerit, ut dixi in dict. l. fin. in nu. 37. sed in presenti fauere Regis credo id fuisse permissum dum tamen id sit, ut hic dicitur primo & secundo termino solutionis, quasi pro tertio relinquatur, in dispositione iuris communis, quia limitata dispositio limitatum producit effectum ex l. age cum Gemina no. C. de transact.

SUMMARIA

DEcipere ultra dimidiam an liceat in casu nostre legis propter fisci fauorem num. 1. & 2.

Lex. 20.

Summarium.

AEstimate res & emptores bonorum per quos nomi-

nandi sunt : & an habeat locum remedium ultra dimidiam.



Bl. No se pueda retraer ann. que aya engaño en mas de la mitad del iusto precio. Similis text in l. 6. tit. 11. lib. 5. supra allegata in subscriptione marginali nostri text. ubi aliqua diximus, & hoc redundat in limitationem l. 1. eiusdem tituli. 11. libro. 5. supra & quantum lex nostra solum diceret, En la mitad del iusto precio, id est est si ultra dimidiam, ¶ ex dict. l. 6. & quia aliter non esset limitatio dict. l. 1. eo quod intra dimidiam licitum est contrahentibus se decipere in foro fori, licet non in foro poli, & sic si lex nostra non intelligeretur ultra dimidiam, superfluum disponderet, & nihil specialitatis haberet, neque contineret, ex cuius specialitate & mea uidetur approbata opinio Ange. & sequacium relatorum per las. in l. pada nouissima numero nono. C. de pædis. asserentium quod ubi interuenit decretum iudicis in uenditione & sub hastatione publica cessat ¶ remedium l. 2. C. de rescindenda uenditione. ita ut licet regulariter sit in contrarium communis opinio. Ut ibi asserit laso. & probatur ex l. 1. tituli. 11. libro 5. & saltem fauore Regis in casu nostre legis & similibus procedat hac angeli & sequacium opinio, ad limitationem dictæ communis opinionis. De lege. 21. fin. uide l. 14. tituli. 1. supra istos lib.

TIT.

TITULO VIII. DE

las rentas Reales, y de que ninguna persona las vsurpe, ni haga por donde vengana valer menos.

AD præcedentem continuatur tit. hic, nam cum in superiori titulo dictum sit de ordine, & modo procedendi in liti-
bus super Regijs redditibus recuperandis motis, nunc & con-
sequenter sequitur videre de eis conseruandis, & quod nullus
hos Regios redditus vsurpet, neque sit in causa vt ad diminu-
tionem perueniant.

SUMMARIA.

ANimus reipublicæ princeps est nu-
mer. 1.

Bellum magna ex parte vincitur consilio,
& pecunia vi. num. 2.

Pena graues imponuntur aduersus furan-
tes Regia patrimonia & bona num. 3.

Lex. 1.

Summarium.

Violenter occupantes Regios
redditus qualiter puniantur.



BI. Quan necessario
sea para el bien pu-
blico de nuestros Rey
nos, y de nuestros
subditos la conserua-
cion de nuestras ren-
tas y derechos por de-
pender de ellas el sostenimiento de nuestros
estados. Reges enim diuites esse o-
portet, & redditibus abundare, vt
defendere possint regna sua & vas-

sallos ab incurisibus inimicorum, &
sic necessum est nè redditus & pa-
trimonia regia à subditis suis mi-
nuantur vel occupentur, ne dum
subditi sibi appropriare ea cupiunt,
& appropriant, se & sua perdant, nā
si animum perdunt, necessum est &
bona perdere in necessariam con-
sequentiam animi per diti, animus
namque reipub. vt ait Seneca lib. 1.
de clementia princeps est, ¶ ille vin-
culum est per quod respub. cohæ-
ret, ille spiritus vitalis quem tot mil-
lia hominum trahunt, nihil ipsa per
se futura, nisi onus & præda, si mens
illa imperij subtrahatur, sed si ani-
mus, & sic princeps debilitatur, om-
nia itidem debilitabuntur, patrimo-
nia autem & redditus Regem nobi-
litant, timendum omnibus præbêt,
incurisibus hostium occurrunt, re-
spub. conseruantur, nam vt aiebat
Rex Archidamus apud Thucididē
lib. 2. magna ex parte bellum vinci-
tur, consilio & pecuniæ ¶ vi, & Iu-
stinianus cōsti. 161. dicebat, nō aliter
con-

conseruare licet rempub. nisi præstationes importentur in publicum ex quibus & militares nutriuntur copiar, vt resistatur hostibus & per agros ac vrbes agantur excubiar, perfruuntur itidem reliqui ordines à tributis sibi salarijs, reparantur muri & vrbes, denique omnia alia proueniunt, quæ communem subditorum vilitatem concernūt, vnde ipsemet Iustinianus in. 8. nouella, assererat, ineuitabilem esse tributorum exactionem, siquidem militares expensæ magna indigent assiduitate, & sine pecunijs omnino confici nequeunt, quod si hæc ita sunt, iuste lex nostra, notoriam rem esse asseruit, conseruationem bonorum, reddituumque regionū, tanquam ex eis pendeat vniuersa respub. & Regni augmentum & reparatio ac sustentatio, indeque Regem Alphonsum in l. i. tit. 17. part. 2. iustissimè ꝑ penas graues imposuisset aduersus furantes regia patrimonialia & bona, violentiamque in eis inferentes, quod lex nostra itidem præuidens penas imponit violentè occupantibus regios redditus, vel procurantes diminui, cum legibus sequent. vbi quid si sine violentia, vel quid si quis impedit ne redditus Regij in plus alliciantur & subhastentur, vel collusiones faciūt ne locentur, vel consilium vel fauorem ad hæc præstant, quæ singulares leges sunt & claræ.

De lege. 5. vide plura quæ diximus in titu. *De las ligas y monopolios*, vbi plura posuimus in quibus ligæ ac monopolia committuntur qui-

bus & addes legem nostram & l. 7. infra eodem de qua lege 7. diximus aliqua in l. 3. titu. 14. supra lib. 8. in. 12. artic.

De legibus 11. & 12. eandem tractantibus materiam vide tex. in l. fi. tit. 1. lib. 7. supra.

de lege. 16. prohibente imponi sifas, vide Lasarte de decim. vend. c. 18. num. 80. cum sequent. & intellige de sifis excedentibus summam trium mille marapetinorum, secus si non excedant, ex. l. i. titu. 6. lib. 7. supra notat Auend. cap. 14. præ. num. 4. lib. 2. ita limitans, & an à peregrinis exigi possit, vide Angles theolo. quæst. titu. de restituen. vecti. in. 6. diffini.

De lege. 8. quo ad tertias vide l. i. titu. 21. infra eodem, vbi aliqua diximus de ijs tertijs regie coronæ incorporatis, & tradit Auend. cap. 4. præ. nu. 21. lib. 2.

De lege 29. de salinis agente, in quo sit alterata à l. 2. titu. 13. libro 6. supra vide quæ diximus in l. i. glos. fin. in fi. titu. 15. lib. 4. supra & late agit de Salinis D. Barbosa, in l. diuortio. §. si vir num. 27. in fin. cum sequentibus aliquibus ff. soluto matrimonio & in quantum ista lex inquit quod pro Salinis à particularibus personis possessis & per Regem in sua corona incorporatis facta est eis compensatio, probatur quod vbi Rex caput ex aliqua causa bona priuatorum, debet id facere præstito bono cambio talibus personis, vt & probatur in l. 31. tit. 18. par. 3. & diximus in l. i. tit. 1. lib. 4. supra & in l. 3. tit. 26. lib. 6. infra nu. 14.

TIT.

TITULO IX. DE

las condiciones generales con que se

arriendan las tentas Reales.

RUBRICA

Conditiones generales, quibuscum gabella locantur, sunt ut leges observande, num. 1. & num. 2. de novis mutationibus.

Summi rationales ac supremi an possint in locationibus gabellarum derogare conditionibus generalibus pro legibus scriptis num. 2. & 3.



Cum in superiori titulo dictum de redditibus regijs sit, & quod nullus eos occupet, neque usurpet, neque impediatorum locationes, nunc consequenter sequitur titulus noster describens quibus cum conditionibus debent locationes fieri.

Ad cuius tituli introitum habes notare quod hæ conditiones ut veræ leges sunt observandæ & prout ex eis colligitur, tum quia in summarijs earum dicitur, *Ley y condicio primera*, & sic in sequentibus legibus à prima dicitur, ita ut licet sit conditio est lex, tum etiam quia lex prima nostri tituli sic iubet servari, & esse intelligendum in locationibus gabellarum, & reddituum Regionum, & ita etiam asseruit Lafarte de decim. vend. cap. 18. num. 2. ubi idem dicit circa capitulum. De los nuevos apuntamientos. & Ex quibus dubi

TIT. V. IX.

tabat Minchaca de succession. creatione lib. 3. §. 28. num. 28. vers. illud autem, an quia in l. pen. & fin. quaterni. De la prorogacion del encañamiento general, ius & potestas summis rationalibus data est, ut quo ad illud beneficium (quod encañamiento. appellatur possint addere eas leges quæ sibi conducibiles visæ fuerint, possint derogari legibus & ibi scriptis, & responderi quod non possunt propter ultimam partem illius legis si, ubi iubetur iudicari secundum illas leges, & superior facultas est intelligenda in casibus omissis, ab illarum legum conditoribus, & quod sic habebunt ius, non tam emendandi aut corrigendi, quam simpliciter interpretandi.

SUMMARI A.

Pensionis remissio solet fieri conductori ob sterilitatem nu. 1. & nu. 2. ampliatur ut id etiam procedat cum fisco sicut cum privato.

Remissio pensionis non fit, quoties conductor suscipit in se periculum, siue multum siue parum percipiat, quia illa verba si qui percipietur, conditionem & spem locatam esse ostendunt num. 2. & 4.

Pensionem soluere promittens omni exceptione remota, & suo resigio & periculo, non censetur suscipere in se periculum pestis num. 5. & ibi ampliatur & num. 7. & seq. limitatur.

Raschia

De las condiciones generales. l. 2. 9

Raschia de spinela non dicitur casus fortuitus nu. 6.

Conductor si dicat in specie se suscipere unum casum fortuitum, & generaliter omne aliud periculum comprehendatur casus per se & cuiuslibet adversitatis nu. 7. & 8. Si casus sit similis expresso non vero si maior nu. 9. ubi quis sit similis & quis maior.

Periculum in genere suscipiens si alias tenebatur de levisima culpa tenebitur de casu fortuito nu. 10.

Casus fortuitus si obveniat culpa locatoris non tenetur de eo conductor num. 11. ubi in 12. idem esse suscipio locatoris etiam iusto nu. 13.

Conductor si ob inimicitias locatoris damnus in re locata recipiat tenetur locator de damno nu. 12.

Iniuriatus ab alio ob culpam vel factum alterius tenetur ille tertius de damno illo num. 14.

Conductor non tenetur de casu fortuito, etiam si susceperit in se omne periculum, quoties casus ille potuit a locatore removeri nu. 15.

Conductor non tenetur de casibus insolitis etiam si in se omne periculum susceperit & fortuitis renuntiaverit num. 16. & 23.

Renuntiatio casuum fortuitarum ad incogitata non extenditur nu. 17. & 18. explicatur, & nu. 19. ampliatur etiam si interveniat iuramentum.

Statuto sicutum sit, ut civitas teneatur ex incendio, non tenebitur si fulgur ex caelo cadat nu. 20.

Flumen si alveum mutaverit non tenebitur conductor renunciatus casibus fortuitis num. 21.

Frumentum emens ad creditum pretio, quo valuerit in mense Maii non tenebitur ad summam immoderatam nu. 22.

Casus insolitus quis dicitur nu. 24.

Renunciatus casui fortuito cogitato & non cogitato an censetur renuntiasse in solito num. 25.

Remissio pensionis non habet locum in Gabeliarum conductionibus ob quemlibet casum fortuitum num. 26. attenda lege nostra.

Casus fortuitus quis dicatur numer. 27.

Lex. 2.

Summarium.

Nullus casus fortuitus & si procedat causa vel facto Regis excusat a solutione gabeliarum.



BI. A tota su ventura per o mucho la que oniere. Quauis enim pensionis remissio fieri soleat conductori bonorum aliquorum ob sterilitatem & ex text. in l. ex conductor. §. si vis & l. si merces. §. vis maior. ff. locati, & l. licet. C. eodem ritu. & l. 2. tit. 8. part. quinta tex. in gal. propter sterilitatem extra de locato, de quo ultra Docto. ibi, per Ripam, in tracta de peste in 2. par. de priuil. caus. pest. & Anto. Gom. tom. 2. cap. 3. num. 18. & Couarr. in pract. capit. 30. adeo ut id procedat etiam cum fisco, sicut & cum priuato, ex text. in l. si vno §. 1. ff. locat. l. forma. §. 1. ff. de cens. Bart. l. cotem §. qui maximos. ff. de publi. & indisputatione sua publicanus, Alex. Conf. 107. vol. 3. corneus Conf. 24. volum. 2. & ita incurijs seruatur secundum Guido. Papæ quæst. 630. Boheri. decisi. 249. quos allegat & sequitur Anto. Peregr. ritu. de priuil. fisco. lib. 6. titu. 5. nu. 41. & Bosi. in pract. sub tit. de remiss. merce. publica, tamen cum dicitur, quod suscipiat conductor in se periculum, & percipiat illud quod percipi potuerit siue multum siue paruum sit, remissio non est facienda, nam illa verba, si qui percipiuntur, conditionem & spem locatam esse ostendunt, & l. si in venditione ff. de hered. vel actione vend. Ripa ubi supra. num. 60. & Bertachi. de

Gabel. in part. 2. nu. 38. sed si ita est, quomodo legi nostræ post inseruit verba sequentia, *Annque daño o perdida venga por fuego o por robo o por agna, o por guerra o piedra o nublado, & infra, De tales guerras, o pestilencias*, Pluries idem repetens & plures casus exprimens, quasi superflue videatur verba hæc apposita, si prima sufficiebant, sed dicendum est non superflue, sed necessario omnia hæc verba apposita, nam suscipiens in se omne periculum, vel promittens solvere pensionem omni exceptione remota non intelligitur suscipere in se periculum pestis, neque alterius casus fortuiti, etiam si conduxerit quis datia vel fundum suo resigio & periculo, ¶ secundum Soci. Conf. 124. lib. 4. quia istud verbum resigium est generale sicut verbum periculum, & etiam si conduxeris cum suis raschijs & spinelis, quia casus fortuitus non dicitur raschia, neque spinela, ¶ secundum Alexan. Conf. 107. lib. 3. & Ripa, vbi supra. num. 75. cum sequent. & Seraphin. in tracta. de priuil. iuram. priuil. 106. num. 21. istud tamen limitat ibi Ripa. num. 77. vsque ad. 86. modis quatuor, ¶ primo, nisi susceperit in se in specie conductor vnum casum fortuitum, & generaliter, & omne aliud periculum, tunc enim sub illa generalitate comprehenditur casus pestis, & cuiuslibet aduersitatis, ¶ secundum gloss. & communiter omnes, in l. sed & si quis §. questu. ff. si quis cautio. quod inquit Ripa. dict. num. 77. esse verum si casus sit similis expresso, non vero si maior, nam is non comprehenditur, ¶ & quis sit similis & quis maior ibi. nu. 79. inquit arbitrio iudicis id relinquere. Secundo limitat Ripa, in n. 80. nisi suscipiens in se periculum in genere

alias tenebatur de leuissima culpa, nam tunc ut aliquid operetur tenebitur etiam conductor ¶ de casu fortuito. Alia fallentia de iuramento ibi reprobatur per Ripa. & per Seraphin. vbi supra vers. hoc premisso, istæ tamen fallentia & casus vbi conductor tenetur de casu fortuito non procedunt, quoties culpa locatoris ¶ obuenit casus fortuitus, tunc enim non tenetur de eo conductor, ex. l. 2. C. de nauti. feno. l. qui officij. §. si. ff. de contrah. emp. quas leges octo ducatis vendidisse inquit Roma. Sing. 435. tu scis quod quis facit. l. si merces. §. culpa. ff. locat. vbi Bar. & alij notant quod si conductor ob inimicitias locatoris damnum patitur sibi tale damnum debet a locatore ¶ refarciri, confuluit Soci. conf. 70. lib. 3. & idem est si facto aduersarij suscipiens in se periculum incidat in illud, nam tunc non tenebitur de illo, ¶ intelligit Ripa vbi supra. n. 89. ut ista restrictio differat a præcedente, etiam si factum aduersarij sit iustum & a culpa remotum ¶ puta, si locator iuste bellum mouet, vel ei mouetur iniuste, cuius belli occasione conductor damnum patitur, huius certe damni habenda est ratio etiam quod conductor perceptione conduxerit & Ripa, vbi supra ab illo n. 89. vsque ad 95. plura similia adducit de iniuria ¶ to ab alio, ob culpam vel factum alterius ¶ tertij, ut tertius ¶ ille teneatur de damno & D. Barbosa. l. si ab hostibus. §. si. n. 5. ad si. ff. solut. matri. quod quidem præuidens lex nostra etiam dixit quod quauis casus fortuitus succedat ob factum Regis & bellum ab eo motum, nulla conductori sit remissio facienda, ut apparet ex illis verbis nostræ legis, *Y aunque se mueran y comiencen, por nuestra parte*. Vltcrius limitatur & restringitur quoties locator potest casum occursum amouere &

non

De las condiciones generales. l. 2. 10

non vellet, tunc enim conductor
 suscipiens in se periculum non tene-
 bitur de casu illo, *¶* l. si fundus. ff. lo-
 15 cati, per quem ita decidit Bald. in.
 lea lege. C. de vsur. Corn. col. 12. li-
 cet diffuse lib. 4. Rom. Conf. 178. re-
 lati per Ripa, vbi supra. nu. 96. & sic
 lex nostra hanc considerans posuit
 dicta verba *Aunque se comiencen por*
nuestra parte, finaliter restringitur ni
 16 si casus esset insolitus *¶* nam tunc
 non tenebitur conductor qui susce-
 pit in se omne periculum vt infra
 dicemus in glos. *Ono pensada*, vbi &
 quid si casui insolito renuntiet, &
 quid si vendita gabella superueniat
 multitudo hominum ob quod au-
 getur an augmentum pertineat ven-
 ditori, vide Deci. con. 4. per totum, &
 vide. l. 22. in fine tit. 8. par. 6. & Ma-
 gist. Lopez in. 1. part. sui instruct. con-
 scienc. pag. 48. & Pinel. n. 34. in. l. 2. C.
 de ref. vendi. 1. parte pagin. 125. & in
 fin. huius legis repeto. & tradit Me-
 noch. in consi. 34. numer. 7. volum.
 1. & consil. 201. num. 150. & 155.
 volu. 3.
Ibi, mayor, qui talis dicatur in glo.
 precedere diximus arbitrio iudicis
 relinqui.
Ibi, O no pensada, renuntiatio enim
 17 casuum fortuitorum *¶* ad incogitatum
 non extenditur prout est casus in-
 solitus accidere, nam illum non cen-
 setur quis renuntiare, quia ne co-
 gitasse de eo videtur, & sic de sic-
 18 citate *¶* insolita, vt consuluit Ale-
 xandr. consilio, visis & accurate
 ponderatis, dubio. 2. lib. 1. vbi am-
 pliatur etiam si interuenierit iuramen-
 19 tum *¶* quod quidem ultra consen-
 sum non operatur, vt & tenet Gu-
 tierrez de iuramen. confirm. 1. par.
 cap. 24. num. 12. & Serap. vbi supra
 nu. 10. vers. huiusmodi & nu. 16. &
 Alberi. de rosat. in. l. fistulas, §. fru-

menta. ff. de contra. emptione. infert
 ad statutum Padue disponens, quod
 villa teneatur ad emendationem damni
 dati ex incendio, quod si fulgur de
 20 caelo cadat *¶* propter quod ignis in-
 solitus exoritur dixit villam non
 teneri per illum. §. frumenta, sic & si
 flumen mutauerit alueum non te-
 21 netur conductor qui suscepit *¶* in se
 casus fortuitos, quia de tali casu non
 videtur cogitatum secundum Ful-
 gos. cons. 183. factum super quo con-
 filium petitur dubio. si. emensque
 frumentum ad recedentiam pre-
 tio quo valuerit de mense Maii non
 22 tenetur ad summam *¶* immodera-
 tam si eueniat carestia insolita vt
 per Iason. in. l. sed si quis. §. quasi
 tum. ff. si quis cautio. & sic per tex.
 in dicto. §. frumenta tenent Bart.
 & communiter omnes, in eo. §.
 23 quassitum, suscipientem in se om-
 ne periculum, & casum fortui-
 tum, non teneri si insolitus *¶* ac-
 cidat casus, quam communem te-
 statur Ripa in dict. 2. part. de pe-
 ste sub. titu. de priuileg. caus. pesti.
 numero. 97. & 99. & Pinelus, in di-
 cta. l. 2. C. de rescindenda venditio-
 ne. 1. part. numero. 29. cum sequen-
 tibus aliquibus, etiam si Bald. & alij
 contra teneant ibi. numer. 98. rela-
 ti per ipsum Ripam, qui tandem
 in numer. 99. ex Corneo consilio.
 12. libro. 3. concordat vt opinio
 Bart. & communis procedat quo-
 ties talis casus insolitus in gene-
 re nec specie prouideri potuit, vt
 quia in imaginatione suscipientis
 casum cadere non poterat, Baldi ve-
 ro & sequacium procedat opinio
 quoties casus hic insolitus prouide-
 ri in specie non poterat, in genere po-
 tuit prouideri & prae cogitari verifi-
 militer, & hac optimam concordiam
 dicit Ripa n. 99. & Seraph. in tracta.

Lib. 9. Titul. 9.

de priuilegi, iuram, priuileg. 106. nu. 5. & Menochi. de arbit. casu. 80. nu. 6. contra Crauetam conf. 294. colu. pen. vers. octauo dico, male dissentientem à Corneo cum ratione naturali fundetur hæc Cornei distinctio, nō enim dici potest cogitātū, quōd euenit nunquā, vel si euenit miraculose, & præter omnium opinionē euenisse dicitur, sed quærit Ripa vbi suprā n. 101. quis hic casus † insolitus dicatur vt cogitātū de eo minime præsumatur, & in hoc Menoc. vbi suprā n. 7. sex recitauit opiniones & tandē cōcludit cū Ripa vbi suprā n. 104. id relinqui arbitrio iudicis, qui cōsideratis qualitatibus & circūstātijs casus fortuiti eum solitū vel insolitū iudicabit, vt in exēplis per eos ibidē positis, & Seraphi. vbi suprā nu. 12. & ideo lex nostra dixit teneri de casu insolito cogitato vel non cogitato, sed an & tūc cū cogitato & nō cogitato renūtiatur renūtiatū † cōsebitur huic casui fortuito insolito, credere q̄ si est casus insolitus de quo nullus quāuis prudētissimus cogitasset, nō cēseri ei renūtiatū nec de eo cogitātū, neque de eo tenebitur cōductor secundū Corneū conf. 23. li. 2. relatū per Ripā vbi suprā nu. 108. & Guierrez de iura. conf. c. 24. n. 7. & Seraph. vbi suprā n. 20. vbi à n. 9. incipit quest. & late per Mandellū Albēsem conf. 1. per totū vbi ampliat etiā si dicatur huc ex quacūq; causa eueniat, & q̄ habetur pro expresso & Pinelus, vbi suprā n. 33. nec obstant verba pacti renūtiātis non præuiso & nō cogitato casu, quia sunt intelligēda de casu nō præuiso & nō cogitato à viro sapiēti, nō de casu nō præuiso etiā à prudentissimo, idque cū legislator inspexisset, apposuit in lege nostra illa alia verba, Y otros ca-

sos fortuitos que no pudierō ser pensados ni jamas fueron visios ni oydos ni acaescidos, vt omnē scrupulū excluderet, prout excludit ijs verbis, licet & addere deberet, siue cadere possit in imaginatione prudētis ac prudentissimi viri siue nō, vt Cornei doctrina cessaret. Ex quibus habes & ex lege nostra quōd in hac gabellarū materia & cōductione earū nō habet locū remissio pensionis, † ob sterilitatē, pestem, bellū, terrē motū, siccitatem & pluuiā vel ob aliū quēlibet casum fortuitū, & ratio est, quia sic per legē statuitur & conuentum censetur cū conductoribus gabellarū: cum hæc sit vna ex conditionibus generalibus locationū earū, vt inquit Lasarte d. c. 18. n. 83. vltra rationes traditas per Auen. resp. 34. nu. & Mincha. de succes. creatio. li. 1. §. o. n. 25. vers. ad hæc in impressione Salamantina, sed ego credo id esse quia lege nostra sic statutū est, sicut & legibus nostris statuitur ne cōductor gabellarū cessionis remedio vt possit neque in eis habeat locum deceptio vltra dimidiatā. Cūque pensio nō sit remittenda ob sterilitatē conductoribus gabellarū, sic neque pensio augeri debet ob vbertatē ex casu fortuito prouenientē, vt inquit Lasarte d. n. 84 & n. 85 infert ex hoc ad declarationē d. n. 22. ver. Y conoquier, infra eod. & n. 16. infra eod. & casus fortuitus quis † dicatur & qui sint casus fortuiti vide per Seraphi. de Serap. in d. prin. 166. nu. 2. & 3. ex

S V M M A R I A.

Cessio bonorum non cōpetit debitoribus fisci neque excusat eos nisi vbi pertas excusaret nu. 1. licet regulariter aliud sit nu. 2.
 Minori an competat cessionis remedium. num. 3. remissio.
 Lex nostra saluatur à superfluitatis vitio num. 4.

Lex.

De las condiciones generales. l. 5. & 6. 11

Lex. 5.

Summarium.

Cefsionis remedium non datur conductoribus gabellarum, neque fide iussoribus aut approbatoribus eorum.



- B**I. no puedan hazer ni bagā la dicha cefsion de bienes, idē de iure communi fauore fisci erat dispositum, vt scilicet debitoribus fisci nō competeret beneficium hoc cefsionis bonorum, & nō liberetur cedendo
- 1 bonis nisi eo casu, quo paupertas t̄ excussat, ex. l. qui propter, vbi DD. C. qui bon. ced. pos. Bart. l. 2. §. 1. n. 2. ff. de cefsio. bon. & Baeza de debit. in ope. c. 13. n. 16. quos, & alios allegat & sequitur Girōda de Gabel. 4. par. §. 1. n. 35. & Peregrinus in tract. de priuileg. fisci lib. 6. tit. 7. n. 37. & Ias. in §. si. num. 14. Insti. de actio. vbi in nu. 10. constituit regulam quod cuilibet debitori est licitū cedere bonis,
 - 2 siue masculo siue femine t̄ siue patri siue filio fami, siue vniuersitati, vt ibi per Ias. dict. n. 11. vbi a n. 12. vsque ad 23. id limitat pluribus modis & in dict. n. 14. ponit dictā limitationē in fauorem fisci, quod per legē nostram approbatum videmus: sed an
 - 3 minori cōpetat t̄ hoc beneficium ibi n. 11. remissiue tractat ipse Ias. sed cum de iure id esset, non erat necesse legē nostrā id disponere, sed dic quod necesse fuit, t̄ nā cū conditio
 - 4 nes generales locationū gabellarū apposuerit legislator in nostro titulo, si hanc nō apposuisset, posset dici nolle ea vti, ideo cōueniēs & necesfariū fuit eā appōnere & declarare
- Ibi. Yiu ren dela no hazer. Hic est casus addendus ad casus relatos per tex. in. l. 12. tit. 1. lib. 4. suprà vbi licet scripturas iurare.

S V M M A R I A.

POpulus quilibet potest se incipitare in redditibus Regijs ibidē percipiedis. num. 1.
Intellectus legis nostræ nu. 2.
Princeps nunquā vult iniuri alicuius præiudicare. n. 3. aliter enim peccaret. nu. 4.
Damnū est lucra quæ sita amittere. nu. 5.
Promissum quid sit nu. 6.
Promissa etiā in rebus fisci licet concedere nu. 7. & num. 8. idem in rebus minoris, & ciuitatis.
Promissa an sint deducēda in computatione solutionis gabellæ num. 9.
Argumentum a verbis legis sumitur n. 10.
Promissa quomodo soluenda sunt cum plures adsunt conductores nu. 11.

Lex. 6.

Summarium.

Locatis quibuscumque redditibus possunt populi vbi redditus illi cōstituti sunt & qui solēt se capitare, vulgo encabeçar redditus illos capere in capitacionē, debēt tamē solui cōductoribus promissa, & alia secūdū legis nostræ tenorē.

- I**B I. Por hazer merced, & sic gratiose hoc cōcessū est & in beneficiū populorū, & pro cōditione regionum reddituū, vt sic cōductores eorū cōqueri se nō possint, cū id per cōtractū promittāt, in executionē nostrę legis & conditionis in ea appositę,
- 1 ita vt ex ea populi possint t̄ se se incipitare in eis si voluerint, non obstantibus locationibus de eis factis.
- Ibi. Viniendose a encabeçar algun lugar. Ex ijs verbis colligitur legē nostrā loqui, quoties populus aliquis
- 2 vult se t̄ incipitare in redditibus Regijs por via de por menor, vt sic differat a lege. 8. infrā eod. quæ loquitur cū de por mayor, vt ex ijs verbis patet & ex verbis dict. l. 8. infrā eod. & ex l. 6. tit. 13. infrā eod. lib. 8. & procedit cū

Lib. 9. Tit. 9.

iste conductor de por menor, habebat eas subhastatas, vulgo rematadas, de oisubhastatione, & sic de todo remate.

Ibi. *Ayan de gozar y gozen de qualesquier prometidos que les fueren otorgados de primeras o posireras posturas en los años de sus arrendamientos.* Aliter enim dānificarentur dicti conductores in ammissione dictorum promissorum eis concessorum, quod esset iniustum, & contra ius, nam princeps
 3 nunquam vult ꝑ iuri alicuius præiudicare, neque censendum est præiudicasse, ex dictis per nos late in l. 14. tit. 3. lib. 1. sup. n. 37. cum pluribus sequent. vbi num. 38. asseruimus principem peccare ꝑ in iuste tertio ius quaesitum tollendo, de quo & diximus in l. 1. tit. 1. li. 4. supra & in l. 1. & seq. ti. delas prouisiones eod. li. 4. conductores tamen ij habent ius quaesitum ex concessione promissorum à Rege & eius administratoribus facta: ergo per concessionem ipsius Regis cuilibet factam populo vt possit se in capitare in dictis redditibus & gabellis, non est censendum velle præiudicare promissis ijs, & conductores in eis dānificare, nam & damnum est lucra
 5 quaesita ꝑ ammittere, secundū glos. & Bar. in l. 1. §. si quis autem propter ff. de itin. actuque priuat. Alex. post alios in l. non amplius §. fin. de leg. 1. Ias. in l. cum quis. col. 2. C. de iur. & fact. ign. relatos per Perēgri. in tracta. de iur. fisci. lib. 1. sub tit. habentes iura fisci. nu. 35. pag. 42. & ideo vt litibus causa non daretur ex concessione incapitationis populorum si deberent necne, populi promissa: hæc soluere expressit lex nostra vt soluenda sint, & promissum quid
 6 sit ꝑ dic quod est allectio ad emptio nē rei alicuius per dominū eius facta: veluti sic centū tibi dederō vt rē

meā emas mille auris, idque cōcede
 7 re etiā in rebus fisci, licet ꝑ ex text. nostro & ex l. 8. infra eod. & clarius ex l. 6. tit. 13. infra isto lib. & in rebus
 8 minoris, aut reip. idē est, ꝑ vt apparet ex Auiles c. 32. prat. verb. *Pajar.* n. 6. & an in cōputatione solutionis gabellæ sint deducēda hæc promissa, ꝑ late tractat Lasarte, dedecim.
 9 ven. c. 16. n. 4. cū seq. pluribus: vbi cōcludit quod nō est excludendū promissum à solutione gabellæ, sed qd ex eo sicut ex alio pretio debetur gabella, & faciunt dicta per nos in l. 9. tit. 11. n. 21. li. 5. supra, nihilo minus tamen in hac quaest. maturius pensitandō teneo opinionē Parladorij, veram esse contra Lasarte, scilicet, quod ex promissis cōcessis in venditione rei alicuius nō debetur gabella, sed tantū ex pretio illo, quod vēditor recipit: idque clarū est, nā vēditori nihil ex dicto promisso datur, neque soluitur, & sic nulla ex eo gabella debetur: itē quia promissū hoc allicit emptorem ad plus pretij dandum pro re vendita, idque resultat in commodum gabellarij, & cum cōmodū percipiat & onus debet sentire, nē ex promisso gabella soluat, itē quia in effectu licet vēdatur res in quinquaginta, cū decē
de promittido, vēditor nihil aliud percipit quā 40. & illa alia decē reputatur onus: ergo de onere non debet vēditor gabellā soluere, neque debet pati dānum, ex eo quod in fauorē gabellarij sit, alliciendo emptorē ad plus dādū, præmio dicti promissu, & sic nunquā vidi de ijs promissis gabellā peti, neque dari, sed tantū, de illo pretio quod remanet pānes emptorē. Neq; obstat l. 6. ti. 13. li. 1. isto infra, in qua facit maximū fundamētū Lasarte pro sua opinione, nam vltra qd ei respōdet Parlado, vbi supra
 melius

melius respondisset, non solum legem illam non esse contrariam ipsius Parladorij opinioni, sed eam probare & pro ea facere, tū quia ex eo quod lex illa expressit in casu eius promissa contineri cum pretio principali: ergo in omnibus alijs casibus ubi id non est expressum, contrarium erit dicendum, nam si id de iure esset, non utique lex illa hoc expressisset, & ab expressione verborum & legis, valet argumentum, nā à verbis legis arguimus, quia sic loquitur ¶ & à quibus non est regulariter recedendum l. non aliter. de leg. 3. l. ille aut ille. §. cum in verbis. ff. eodem. l. 1. §. si is qui nauim. ff. de exercito. Tum etiam quia lex illa 6. ideo comprehendit promissa in pretio disposuit, quia resultat in Regis fauorem, ut maior debeat esse, *la puja del quarto*, quam esset si promissa non essent imputanda in pretio, & ab hoc quod in fauorem alicuius est introductum non debemus summere argumentum quo ad alia, neque est in consequentia trahendum. l. quod in fauorem. C. de legibus, & l. ius singulare. & l. q. vero contra. ff. de legi. c. presenti. §. loco. de preb. in. 6. item etiam id resultat in commodum conductoris nē ita faciliter homines moueantur ad faciendam, *la puja del quarto*, in primi conductoris nocumentū, tum etiam quia multum differunt, comprehendit promissa in pretio pro attendenda, *la puja del quarto*, vel an quod debeat nec ne, ex promissis ijs in venditione bonorum appositis gabella: item quia in practica nunquam vidimus ex promissis solui gabellam, sed totum contrarium, & experientia quæ ex practica deducitur multum est attendenda, & à more rusticorum senū

sumendum est argumentum, quo usus est iuris. cons. in l. Sichelorus de leg. 3. & cum à senioribus acceptum habeamus, ut testatur, Lasorte ubi supra num. fin. & nos vidimus & audiuius, ex promissis non solui Gabellam, id sequendum est, preferim in re odiosa ut est Gabellæ solutio, & sic quanuis in l. 9. tit. n. num. 21. lib. 5. supra, succinctorie transferim contra opinionem Parladorij, nunc maturinus considerando, cum eo teneo in hac Gabellarum materia, alia de promissis, vide per Auenda cap. 12. prat. num. 12. lib. 2. & Franc. Lucam in tracta. de fisco. 4. part. relos per Parlado. dict. capit. 3. §. 7. num. 13. in nouis, sed cum populus non capit redditus suos in capitationem, sed ad sunt plures conductores vnus post alium: quomodo debent promissa solui, vide text. 25. titu. 13. infra eod.

S V M M A R I A.
Rex potest pro eodem, siue pro minori pretio, redditus suos dare populis in incapitationem. num. 1.

Lex. 7.

8. xxi
 Summarium.

Rex potest in incapitatione redditus suos pro eodem pretio pro quo conducti sunt dare, siue pro minori, in ampliationem dictorum, in lege precedente.

B I. Con tanto. Iustificanti hæc verba dispositionem legis nostræ & precedentis, aliter enim posset conductor remanere in damno, & pre-

iudicium ei fieri videretur si pro mi-
nori pretio darentur populis in
incapitatione, & itidem iustifican-
tur ulterius ex verbis etiam sequen-
tibus promissa & lucra iubentibus
solui, secundum quod hic & in lege
precedenti disponitur & declara-
tur, & hæc lex ampliatiua est præ-
cedentis in eo quod disponit, ut
etiam pro minori pretio possit da-
re redditus suos populis in incapi-
tationem, & lex hæc & præcedens
loquitur & procedunt, quoties no-
mine Regis redditus eius locati ex-
tabant & administrabantur.

S. V. M. M. A. R. I. A.

Conductores pro minori dantes alicui
partem aliquam an teneantur de eui-
ctione, si populus per incapitationem co-
ductionem acceperit, num. 1.

Locator Castellorum territorij alius
qualiter tenebitur de euictione si incerta
sit locatio in toto vel in parte, num. 2.

Promissa non debentur conductori de por
menor a populo, qui in incapitationem
redditus Regios habebat a conductore de
por mayor, si conductor ille de por mayor
non habebat liberum recumimentum, num.
3. & num. 4. declaratur & ampliatur.

Lex. 8.

Summarium.

Quid est agendum cum po-
pulus aliquis Regium red-
ditum capit in incapitatione,
quiquidem redditus condu-
ctus erat pro maiori, & ab
ipso conductore de pro mi-
nori conductus alteri.

Ibi. Los arrendadores de ellas las tienen
hechas y arrendadas por menor. Lex
hæc differt a duabus legibus præce-

dentibus, nam leges duæ præceden-
tes loquuntur & procedunt quoties
redditus Regij alicuius populi no-
mine Regis sunt aliquibus locati
pro minori, & populus vult a con-
ductore ipso Regio eos capere in
incapitatione, lex vero nostra octa-
ua procedit & loquitur quoties a
Rege ipso aliquis conduxit & con-
ductos habebat pro maiori red-
ditus Regios, & ipse conductor pro mi-
nori eos reconductos alteri habe-
bat, tunc enim si ab isto conducto-
re de por menor populus redditus
eius capit in incapitationem lex
nostra procedit idque deducit ex
ijs verbis, & ex sequent. ibi, Y tenien-
do el tal arrendador mayor sacado recudi-
miento, & in finalibus verbis & itidem
colligitur, ex dispositione legis, fi-
nita, infra isto lib.

Ibi. Y si el tal conçejo no quisere estar
ni passar por los tales arrendamientos por
menor, factis intellige a conductore
de por mayor, ut in glos. precedente
diximus, sed an si conductores de
por menor, qui conductos habebant
hos Regios redditus dederunt &
concesserunt aliquam partem eo-
rum alteri, vel aliam promissione
fecerunt, tenebuntur ne de eui-
ctione vel ad damna, si populus hos red-
ditus in incapitationem accepit,
dicendum est quod non, quia sub
hac etiam conditione censendum
est partem alijs conductoribus de
por menor, concessisse & quod res in
eodem permanserint statu & sic in-
terim quod populus eos in incapi-
tationem non capit, & quia non po-
tuit conductor plus iuris transferre
quàm quod ipse habebat ut in expres-
so tenet glo. in l. 34. tit. 3. par. 5. & La
sarte de decim. vendi. cap. 18. num.
87. ubi num. 86. tetigit qualiter tene-
bitur de euictione locans Castellum
las

las territorij alicuius, si aliqua pars eius euincatur.

Ibi. *Teniendo el tal arrendador mayor sacado recudimiento desembargado de las dichas rentas, al tiempo que se les otorgo, Ut intelligas hæc verba, quæ obscura sunt, debes intelligere, quod in eis disponitur, tunc conductoribus ijs de por menor deberi à conductore de por mayor, & sic à populo se incapitate de por mayor, & capiente redditus, in incapitationem à primo conductore de por mayor, à quo ipse de menor hos redditus conduxerat, promissa eis concessa, quoties tempore quo iste primus de por mayor, ea concessit habebat recudimentum & libramentum liberum quod desembargado dicitur, pro administratione suæ conductionis, secus si illud tunc non habebat, nam tunc nulla promissa tenetur soluere ipsi conductori*
 3 *de por menor, populus, qui à primo conductore de por mayor, incapitationem redditus hos capit, imo & id adeo verum est, quod si pro vno anno conductor ille de por mayor, habebat recudimentum tempore quo conductor de por menor, promissa concesserat, & non pro alijs annis suæ conductionis, tunc pro illo anno*
 4 *tantum populus incapitatus debet promissa, non vero pro alijs de quibus conductor is de por mayor, non habebat recudimentum liberum tempore dictæ concessionis promissorum conductori de por menor, concessorū, ut apparet dispositū, in dict. l. fin. tit. 13, infra eod. quæ nostram in hoc declarat, quæ omnino videnda est pro horum declaratione, & pro declaratione legis sequentis quæ de ijs etiam loquitur promissis. Et nota quod ideo lex nostra hic expressit de promissis soluendis, quando populus se incapitans*

non vult stare locationibus factis de por menor, & non expressit, idem si eis vult stare, quia clarū est, quod in casu in quo pro eis vult stare stat etiam & pro promissis, sed quia dubium erat an idē esset si nollet stare dictis locationibus, ideo in hoc secundo casu lex nostra expressit promissa soluenda & non in primo, cū stare populus volebat pro talibus locationibus, quia id clarum erat esse soluenda promissa, & cum in casu dubio lex nostra id expressit, in claro idem disposuisse censendū est, & qualiter promissa sunt concedenda in locationibus horum regiorum reddituum, ex pluribus legibus dicti tituli. 13, infra eodem de cerpes.

Ibi. *Y mas le puzque las cosas, nihil lex nostra disponit de lucro prout disponit lex 6. supra eod. ibi. y uniere en ellas interesse conosciendo, & sic in hoc differt nostra lex ab illa.*

De lege 9. sequente, quæ de ijs etiam promissis soluendis conductoribus de por menor, concessis à conductoribus de por mayor, applicabis ad ea declarationem, in l. 8. præcedente in glos pen. ad finem positam ex l. 6. tit. 13, infra eod. lib. & l. 10. infra eod. etiam de ijs loquitur promissis.

S V M M A R I A

Rationes nostra legis apponuntur numer. 1.
*Iure gentium licitum semper fuit contrahentibus adinuicem se decipere nam. 2.
 & num. 3. opinio authoris circa hoc de lege nostra & num. 4. prosequitur.*

Lex. 14.

Summariū.

B 5 Hæc

Hac, leges hoc modo. Regi locanti suos redditus & iidem conductoribus eorum non competit remedium lationis, ultra dimidiam iusti pretij.



*B*l. por que, rationem designat dictio hanc, por que, quare lex nostra disposita fuit, ne scilicet conducto-

res retrahantur a conducendis redditibus Regijs, & ad detu, & quia sic Regi convenit, tum ut conductores reperiat, tum etiam ne patrimonium fisci litibus cotidie super hoc vexetur, ut inquit Lasarte, dedecim, vend. cap. 18. num. 82. ubi leges nostras allegat, pro limitatione l. 22. C. de rescind. vend. & ibi dictorum per scribentes, & l. 1. titu. n. lib. 5. supra, de quo & per glos. *menos*, l. 56. tit. 5. part. 5. & Gironda de Gabel. 2. part. §. 1. num. 1. Cum duobus sequentibus, & hoc quantum ad locationem horum reddituum Regiorum, de qua & dicta leges loquebantur, leges hanc nostras. 14. & 15. procedunt, secus quo ad emptionem & venditionem, nam quo ad eam, leges illae & promissio earum, de remedio lationis ultra dimidiam, in suo esse remanent, ut aduertit Lasarte dict. num. 82. in fin.

In l. 15. ibi, *cosa giusta es*, hanc iustitiam iustificat lex praecedens, quae prius quo ad Regem & eius fiscum disposuit lationi ultra dimidiam locum non esse, & sic nimirum, si quo ad conductores dictorum reddituum, nunc idem esse disposuerit, in hac l. 15. id quae etiam iustificare videtur permissionem tacitam ex eis resultantem decipiendi se inuicem contrahentes, cum id conductoribus Rex

permittat, dum sibi aufert liberam agendi potestatem de dicta latione, ultra dimidiam, vel ut inquit Lasarte dict. num. 82. leges nostrae praesentes id agunt, ut rejecta iuris civilis dispositione quae nova fuit, & per Diocletianum Imperatorem inducta, in dict. l. 2. C. de rescind. vend. in terminis iuris gentium: quod omnium contractuum pater est, contractus iste relinquatur, quo iure licitum semper fuit contrahentibus inuicem

2. se decipere, item si pratio. §. si. ff. locati, l. in causa. §. idem Pöponius, de minoribus. cum notatis per Pinelium l. 2. C. rescind. vend. par. ca. 1. maxime num. 32. Ego tamen dico
3. quod leges nostrae non permittunt contrahentibus in locatione & conductione horum reddituum Regiorum, se ultra dimidiam circumscribere maliciose, & cum dolo, sed quod si casu, sine dolo & malicia, id fecerint permittatur, neque hic locus ullus detur, & quod in dubio dolo, & malicia non praesumatur nisi probetur prout est regulariter probandus, sed si cum dolo id ageretur & maliciose, & id probaretur, tunc utique leges nostrae non procederent,
4. si sicut neque licet alicui alium circumscribere dolo etiam intra dimidiam iusti pretij ex l. 1. titu. n. lib. 5. supra neque licet colludere in locandis redditibus Regijs & conducendis per aliquos, & hoc credo voluisse legistatorem nostrum, ne de iniustitia leges has arguamus, si permitterent contrahentibus inuicem se scienter ultra dimidiam latione, quae est mea nova consideratio & consideranda per lecto-

res suo tempore.

TIT.

TITULO. X. QVALES

personas no pueden arrendar las rentas

Reales ni ser fiadores en ellas.

(?)

Superiori titulo dictum est, quibus conditionibus redditus Regij locantur, & conducuntur, nunc immediatè sequitur, iste noster, disponens, quæ personæ non possunt eos conducere, neque fideiussores conductorum esse.

S V M M A R I A.

Fideiussores conductorum reddituum regiorum in qualibet parte regni dari possunt, quòd secus in alijs num.

1. & nu. 10. & 11. quod si sint dominorum.

Actum facienti ex necessitate magis subuenitur quàm facienti ex voluntate numer. 2.

Vendens domum cum conditione vt ex pretio ematur prædium pro securitate, an possit prædium emi in alio territorio, num. 3. & 6.

Fideiussorem dare promittens, intelligitur quòd sit de hominibus illius ciuitatis n.

4. vbi infero ad licentiã concessam: vt ex pretio rerum maioratus venditarum emanant prædia vel census, non poterunt emi extra ciuitatem, illam num. 5. & num. 6. limitatur & declaratur, & in num. 7. id etiam prosequitur.

Satisdare promittens satisfacit dando fideiussorem cinem, aut exterum idoneum, tamen eiusdem prouintia, & territorij. nu. 8. & nu. 9. infra ad licentiam datã vendendi bona maioratus.

Lex. i.

Summarium.

Ex quibus partibus regni, sint

fideiussores conducentium
regios redditus capiendi.



BI. Se puedã dar de qualesquier partes de nuestros Reynos, speciale est in ijs fideiussoribus conducentiũ regios redditus, vt ex prouincia vbi quis conduxit hos redditus possit fideiussores præstare, cum de iure aliud sit ¶ in fideiussionibus voluntarijs procedetibus à cõtractu voluntario in quo quis voluntarie se obligauit, & in necessaria fideiussione, is qui eam præstare tenetur, si non potest in illo loco, remittitur ad alium locum eiusdem tamẽ prouintia, vt est text. & ibi glos. & omnes in. l. si fideiussor. §. si necessaria. ff. quis satis dar. cog. & sic colligit ibi las. num. 9. regulam quòd magis subuenitur ei, qui facit actum ex necessitate, ¶ quam facienti ex voluntate: infert etiam idem las. ibide in num. 2. per hoc respondisse Alexandrum, ibidem, cum aliquis vendidisset domum sitam Bononia, & promississet pretium cõuertere in emptionem prædiorum, pro securitate

tate euictionis domus venditur, postea volebat emere pradia in alio territorio non bono, an id posset, & respondit quod non, ¶ ex dicto Bart. ibi, & omnium modernorum: teste lasone ibi. num. 1. dicentium, quod qui promittit fideiussorem intelligitur, de illa ciuitate, & de hominibus illius ciuitatis, ¶ & ex ijs ego infero ad licentiam & facultatem regiam concessam alicui vt possit vendere tales domus, vel talia bona sui maioratus, & pretium eorum conuertere in emptionem aliorum prediorum vel in redditus Regis uel alterius personae cuiuslibet, quod non poterit emere ea extra ciuitatem ¶ illam & populum illum ubi adsunt bona maioratus, & est noua mea consideratio, quam vsque adhuc a nemine vidi consideratam, sed in propositum dicti responsi Alexandri, idem las. ubi supra num. 7. & 8. inquit eundem Alexand. in cons. 57. ponderatis verbis testamenti Ioan. in colu. 2. ad fin. cum sequent. volu. respondisse, quod sufficit praestari fideiussorem in prouincia propinqua, & consequenter, dicit las. in d. num. 8. consultationem primam limitari posse, quod sufficiat quod pradia empta ex nummis domus venditur, & pro euictione eius obligata, sint in alia ciuitate dummodo non remota ¶ etiam si sit sub diuerso principe, & sic idem sit cum ex pecunia facta ex venditione bonorum maioratus sunt emenda pradia vel redditus, vt scilicet, possint emi in alia ciuitate, propinqua tamen, & non remota, etiam si sit sub diuerso principe, nisi dixeris, vt dicit las. dict. num. 8. quod aliud sit in fideiussione in qua promittitur remissio ad alium, locum quando in loco iudicij non inuenitur, quod

non cadit in emptione prediorum nisi argueretur magna difficultas emptionis in illo loco, tandem ipse las. ibi contrarium putat tenendum per text. ibi, scilicet quod si est diuersa prouincia, prout sunt illae quae sunt sub diuersis principibus, nullo modo possit fideiussor dari alterius ¶ diuersae prouintiae, neque itidem possint emi pradia in alia diuersa prouincia, sed in illo loco & ciuitate, vel in eadem prouincia non multum in remoto eius loco possint emi, & sic inquit ibi Orosius communem traditionem esse, quod qui promittit satisfacere, satisfacit dando fideiussorem aut eiuem, aut exterum, ¶ qui tamen idoneus sit, & hoc dum tamen sit eiusdem prouintiae & eiusdem territorij in quo conueniri potest. Ex qua quidem ratione infero ego ad licentiam concessam pro vendendis rebus aliquibus alicuius maioratus, vt pretium eorum conuertatur in emptionem aliquorum reddituum, quod poterunt dicti redditus emi in alia prouincia, quam illa ubi adderant bona maioratus, si idoneus sit venditor eorum, & se submittat iustitiae illius ciuitatis ubi bona maioratus aderant ¶ cum vendita fuerunt, constituendo ibi solutionem & renuntiando suum forum & domicilium, cum ex vi dictae renuntiationis solutionis & submisionis attenda noua pragmatica de las submissiones, posita sub l. 10. tit. 21. lib. 4. supra possit exequi debitor pro executione reddituum in loco illo & ciuitate, & peti quod ibidem ipse debitor & bona executata remittantur, deberet tamen aliquid plus quatuordecim mille marapeti norum praestari pro vnoquoque miliario, ipsorum reddituum, ratione solutionis eorum ibidem destinatae, pro

Quales perso. no pueden arrendar. l. 2. 15

pro iustificatione ipsius contractus censuarij, quæ meæ cōsiderationes sunt & ideo cum cōsideratione reuidendæ: cum igitur, vt ad propositum nostræ legis deueniamus dixerimus, fideiussiones dandas ex contractu voluntario in eodem loco esse præstandas, manifeste colligitur legem nostram aliud permittentē specialiter id in locationibus reddituum regionum ita disposuisse vt scilicet sufficiat fideiussores esse de toto regno si idonei sunt, nisi in locis Galleciæ, Asturiæ, & de Vizcaya
 10 ¶ vel nisi redditus ij Gabellarū sint alicuius Domini particularis in locis suis, nam tunc non sufficiet præstare fideiussores externos à prouincia ipsorum Dominorum locantiū
 11 redditus ¶ suos, vt aduertit Lasarte, de decim. vend. cap. 18. nu. 19. vbi & num. 18. legem nostram allegat.

S V M M A R I A.

Conducere regios redditus quilibet potest qui non reperitur expresse prohibitus n. 1. vbi & infamis id permittitur probatur.

Potentes, vulgo poderosos, qui dicantur. num. 2.

Locatio reddituum regionum si de facto potentibus fiat, an erit nulla num. 3.

Lex. 2.

Summarium.

Potentes personæ nō possunt conducere gabellas, tertias neque alios redditus regios per se neque per interpositas personas in terris vbi degunt, vel in adjacentibus, & pœna ponitur Regis re-

ceptoribus & arrendatoribus aliud facientibus.



BI. mandamos y defendemos, ex ijs verbis & ex toto hoc titulo, & rubrica eius decerpi potest regula generalis permissiua scilicet qd licitum est conducere regios ¶ redditus cuilibet personæ, quæ à iure expresse prohibita non reperitur, ex l. præcipimus. C. de appel. & l. sancimus. C. de testam. quilibet enim intelligitur habilis, nisi militet prohibitio contra eum, secundum Bal. in l. cum virum col. fin. C. de fideicom. vt in propositum inquit Bertrachi. de Gabel. 3. part. num. 1. & cito Gironde de Gabel. 3. part. num. 1. adeo vt infames eas cōducere possint, quia prohibiti nō reperiuntur imo potius expresse permissi ex lege nostra, quia si lex nostra prohibet militibus Gabellas locari, ergo illis qui non sunt permittere videtur quilibet illi sint vt ex l. 2. infra titulum proximo decerpitur, item quia si ex l. 3. infra isto titu. permittitur gabellas locari iudæis & Mauris de por menor, à ciuitatibus & populis, qui infames sunt, ergo non est censendum prohiberi infamibus locari, nam & exigere redditus hos de iure antiquo infamia reputabatur, ex Bart. & Platea in l. humilioribus per text. ibi. C. de suscepto. lib. 10.

Ibi. Canalleros, similis. l. 2. titu. 12. part. 5. vbi decerpes qui sint isti.

Ibi. Poderosos, qui sint ij ¶ & qui tales dicantur in materia locationis gabellarum ex l. 4. & 9. istiusmet tituli declaratur optimè quam allegat Auend. cap. 19. præt. nu. 18. vers. dicitur lib. 1. & cap. 12. num. 13. lib. 2. & priuatus Regis dicatur etiam po-

tens.

tens. l. 22. titul. 5. lib. 3. supra, sed an si de facto ijs personis vetitis locatio
 3 ¶ horum reddituum fiat erit nulla, videtur quod sic, ex dispositione. l. cum lex. ff. de fideiuf. & l. non dubium. C. de legib. eo quod lex nostra prohibitiua est, prout voluit Mincha. lib. 2. de successio creatio. §. 15. numer. 12. in impress. Salm. relatus per Lasarte de decim. vend. c. 18. num. 3. qui tandem in num. 4. refert eundem Mincha. in cod. lib. 2. §. 17. num. 70. Venetijs, contrarium volentem, imo quod valeat locatio, eo quod lex nostra pœnalis est, & ex. l. 3. titu. 5. li. 7. supra pœnis afficiuntur, tales conductores & fideiussores prohiberi, & sic Rex hac pœna se cõtentat ut ex dict. l. 3. tenet idem Lasarte ubi supra num. 14. & quia lex nostra nõ annullat contrariam locationem & sic valida erit & id clarius ex. l. 4. infra isto titulo deducitur, quia pœnis se se contentam reddit, & nihil amplius desiderat, sed Gironda de Gabel. 3. par. num. 19. tenet, quod sit nulla, per. l. fin. C. de rescindenda venditione, sed plus mihi placet quod valeat locatio, quia illa lex, si nihil facit pro sua opinione & sic voluit quod teneat locatio personis prohibitis facta, glos. delos. l. 2. ti. 12. par. 5.

S V M M A R I A.

Iudæus de iure non poterat conducere Regios redditus, nisi ut num. 1. & num. 2. ubi declaratur de quibus Iudæis & Mauris intelligatur, & nu. 3. ponitur in hac alia regula limitatius.

Lex. 3.

Summarium.

Iudæi & Mauri conducere nõ possunt gabellas neque alios

redditus Regios pro minori a factoribus aut recaudatoribus vel conductoribus maioribus per se neque per alias personas nisi tantum a ciuitatibus & populis de por menor sub nostre legis pœnis, & in vers. ponitur, quid si por maior conducant.



BI. Ningunos ni algunos Judios ni Moros. Hic ponitur generalis nostre legis cõclusio vsque ad versiculũ

saluo, scilicet, quod Iudæi & Mauri non possunt Regios redditus conducere a Rege neque ab eius factoribus horum reddituum neque a collectoribus vel conductoribus maioribus per se neque per interpositas personas, & in personis Iudæorum, quod non possint conducere hos redditus, neque eos colligere, erat dispositum ¶ ex text. in cap. penult. de Iudæis. quod tamen ibi Abb. & DD. volunt per text. ibi id intelligere ut procedat, cum ipse Iudæus per se id debet exercere secus si per alium, ut & per Girondam de Gabel. 3. par. num. 19. qui per superiorem vendentem vel locantem gabellas deputetur, qui deputatus Christianus sit, nam tunc id liceret, & id lex nostra non denegat, quia si Rex ipse vellet utique posset, sed si nõ permiserit, nullo modo Iudæus per se neque per alium, neque pro alio id posset facere, neque exigere gabellas, neque eas administrare neque facere, ut ex contextura nostre legis colligitur, vsque ad versiculũ, saluo, & præsertim attentis verbis finalibus nostri re. ut in glos. supra nota. notabimus, & idẽ est in Mauris,

Quales personas no pueden arrendar. l. 4. 16

ris ex lege nostra, & intellige de Iudæis & Mauris, qui viuunt in sua lege & sedā, secus vero in descendētibz ab eis, qui Christiani sunt nam de ijs non loquitur lex nostra, vt aduertit Lafarre di. cap. 18. de decim. vend. & tradit etiam Bertachi. de Gabel. 3. part. num. 11.

Ibi. Saluo, hic vers. est limitatiuus conclusionis nostri tex. scilicet vt in ciuitatibus villis & populis habentibus iurisdictionem de per se possint Iudæi & Mauri conducere de per menor, quoslibet redditus Regios dum tamen tales ciuitates villa vel populi sint maioris vicinitatis ducentorum vicinorum, qui qui dem vicini sint de omnibus statis & conditionibus.

Ibi, pero es nuesta merced, hic ponitur alia regula scilicet quod possint Iudæi conducere de per mayor, & aliumquem ex redditibus Regijs liberū, vulgo, renta de sem bargada, pro vt sunt seruicio y montazgo, & similes dum tamen, ipsi Iudæi & Mauri per se non administrent & colligant, sed per Christianos & personas bonæ conscientie cum mandato ipsorum Iudæorum & Maurorū pro vt in glo. 1. huius legis diximus.

Ibi. Saluo Christianos, prout in glo. 1. nostræ legis dictum remanet, & hæc exceptio in hoc casu firmat regulam in contrarium, vt scilicet in casibus præcedentibus nostræ legis in prima eius dispositione positis neq; per personas Christianorū facere possint, cum aliter verba hæc superflua forent, & ad istum versiculum pero es nuesta merced, referenda sunt, qui versiculus est limitatiuus primæ dispositionis nostræ legis in principio eius positæ, vsq; ad versiculum saluo que en las ciudades, in quo quidem versiculo nulla etiā

mētio fit quod per Christianos redditus talium ciuitatum & populorū ibidem designatorum debeant administrare, sed per se ipsos id facere possunt Iudæi & Mauri, eo quod ibidem non id prohibetur, pro vt in hoc versiculo pero es nuesta merced, prohibitum videmus, & sic ultra istum versiculum, pero, non est hoc extendendū, cum limitata causa limitatum producat effectum, nisi dixeris, versiculum hunc, saluo Christianos, ad omnia præcedentia referri, sed est nimia suppletio, & occasio arguendi legistatorem de superfluitate.

SVMMARIA.

Locatio regionum reddituum salta personis prohibitis non est nulla numero. 1.

Pralati dicuntur qui habent perpetuam dignitatem nu. 2.

Pralati appellatione venit etiam Ecclesianum. 3.

Pralati appellatione venit capitulum secunde vacante. n. 4.

Pralati appellatione venit custos fratrum minorum, & quilibet habens administrationem cum officio perpetuo nu. 5. & habentes iurisdictionem, & qui præsunt. num. 6. & nu. 7. idem in plebanis & abbatibus.

Pralati appellatione proprie & stricte in exceptis venit Papas in nō exceptis Episcopis n. 8. & illi, qui habent iurisdictionē.

Lex nostra de quibus pralatis intelligatur vel non nu. 9.

Personis hic prohibitis locatio Regionum reddituum inter dicitur etiam si laicos si de iussuores præstiterint nu. 10.

Officiales, quorum præsentia requiritur in locationibus gabellarum nō possunt eos conducere. nu. 11.

Officiales iussu contrahere prohibentur in locis sibi subditis nu. 12.

Deputatis etiam ad videndum bona populorum prohibetur locatio ac conductio Gabellarum. nu. 13.

Tabellio.

Tabellionibus etiam del numero dista con-
ductio prohibetur nu. 14.

Prohibiti conducere redditus Regios an
possint esse fideiussores & approbatores.
num. 15.

Prohibiti si augeant valorem gabellarum
an conducere possint gabellas nu. 16.

Prohibitis conducere gabellas an sit prohi-
bitus eas retinere. si ante officium pro-
hibitorius eas conductas habebat num.
17. & 18.

Lex. 4.

Summarium.

Personæ in lege nostra conten-
ta non possunt redditus Re-
gios conducere perse neque
per interpositas personas,
por mayor ni por menor,
sub pœna & vt melius obser-
uetur imponitur pœna ratio-
natoribus & alijs hic contē-
tis sibi locantibus.



B I. Ordenamos y manda-
mos, no. quomodo lex
nostra tantū assistit non
vero resistit neque an-
nullat vt sic intelligas ex hoc, & quia
pœnalis est, non esse nullam loca-
tionem ꝑ factam talibus personis
prohibitis, sed quod pœnis legum
puniendi tamen sint, vt diximus in
l. 2. supra eod. infi.

Ibi. Perlados, qui prælati dicun-
tur quasi præ alijs ditati, vel antela-
ti, & dicuntur prælati qui habent ꝑ
perpetuam dignitatem, Innocenti.
in ca. de multa de præb. Card. in cle-
men. 1. quæst. 1. de supplend. neglig.
prælatorum. Imo & Ecclesia venit ꝑ
appellatione prælati, vt per Specula-
torem in titulo de instrum. editio.

Si nunc vero aliqua, vers. sed quid e-
rit, & sic capitulum sede vacante, ꝑ
vt per Pauin. de pot. Cap. sede vac. in
præfatione num. item minister &
custos fratrum minorum & quili-
bet habens administrationem cum
officio perpetuo ꝑ vt per Card. in
clem. 1. quæst. 10. de electione & ve-
niunt prælati appellatione inferio-
res Episcopo habentes iurisdic-
tionem, & qui præfunt, ꝑ vt per Card.
in clemen. 1. de consan. & affi. & Ma-
dosium, consilio. 37. num. 19. & ex la-
ta significatione Sacerdos Parro-
chialium Ecclesiarum, quia præest
Parrochianis, & Plæbanus potest di-
ci prælatus ꝑ vt in. ca. tua de cleri-
c. & sic inquit Abb. in ca. decer-
nimus de iudic. quod appellatione
prælatorum non solum veniunt Epi-
scopi & Archiepiscopi sed etiam ab-
bates ꝑ vt in cap. 1. de ætate & qua-
lit. & in c. indemnitate de elect.
in. 6. & in cap. vt apostolicus de pri-
uileg. eod. lib. Abb. in cap. cum ab Ec-
clesiarum prælatis in pri. de offic.
ord. glos. prælatus in clem. 1. de ele-
ctio. Barbat. late in dict. cap. decer-
nimus col. 5. proprie tamen & stri-
cte prælati appellatione in exēptis
venit Papa, & in non exemptis Epif.
ꝑ secundum Card. in clem. 1. quæst.
34. post. glos. de reb. Eccles. non alie.
& illi qui habent iurisdictionem ali-
quam fori contentiosi. ex dict. c. de
cernimus, vbi glos. & isto modo ac-
cipitur in præfenti nostra lege, non
vero de clericis curatis parrochia-
lium Ecclesiarum vel alias beneficia-
torum iurisdictionem non habenti-
um, tum quia lex nostra fauorabi-
lis est, tum etiam quia lex. 8. infra
eod. de clericis ꝑ & personis Eccle-
siasticis loquitur, quæ de alijs, quam
de dictis prælatis iurisdictionem
habentibus fori contentiosi intel-
ligen-

De los que no pueden arrendar. l. 4. 17

ligenda est, aliter enim esset nostræ contraria, & facit text. in l. 2. tit. 12. part. 5. & intellige quod lex nostra indistinctè ijs prohibet locationem horum reddituum regionum etiā si fideiussores laicos ꝑ præstitissent, ut sic etiam hoc modo differant ij prælati ab alijs personis Ecclesiasticis de quibus loquitur dict. l. 8. infra eod.

Ibi. *Personas poderosas, qui sint, in. l. 2. supra eod. diximus.*

Ibi. *Ni los nuestros contadores mayores, ij enim cum intendunt in administratione & beneficio Regionum reddituum nimirum si eos cōducere non possint, officiales enim, quorū præsentia requiritur per statutū in locationibus gabellarū, non possunt eas cōducere, ꝑ secū dū Ang. in Authent. de alie. & emphi. §. oeconomus col. 9. per illū tex. disponētem, res Ecclesiæ dādas esse in emphiteusim præfētibz oeconomis & carthularijs, qui tamē eas accipere nō possunt pro seipsis, in emphiteusim, & istū tex. ad hoc allegat Ber. de Gab. 3. par. n. 8. vbi alia pro hoc considerat & facit etiam tex. in l. 3. titu. 5. lib. 7. supra & rationes assignat Iaco. Rebus l. vni. C. quibus ad cōducti. lib. 11. Sed aliæ possunt dari meliores.*

Ibi. *otro si que los alcaldes y alguaziles, nā & ij contrahere prohibentur in locis ꝑ sibi subditis ex. l. quæ officij in pri. & l. non licet. ff. de cōtrah. emptio. l. 1. de contracti. Iudi. tenet in proposito Bald. in l. quisquis. C. si cert. pet. relatus & secutus per Bertrachi. in dict. par. 3. num. 10. Auend. cap. 12. præ. nu. 13. vers. octauum requisitum, lib. 2. Auiles. cap. 32. præ. verbo officiales, vbi allegat glos. arrendadores, l. 45. titu. 6. part. 1. quos sequitur leges nostras allegans Gironde de Gabel. 3. part. nume. 4. per*

rex. in l. 2. §. 1. ff. de admini. rer. ad ciuit. pertinen. l. vnic. C. quib. ad cōductio. lib. 1. l. si quis procuratio. nem. C. de decurio. lib. 10.

Ibi. *Regidores y jurados. l. 3. tit. 5. li. 7. supra de iuratis nihil disponebat, & sic de eis etiam procedunt hæ leges, & ibi dixi idem de deputatis ad videndum bona populorum, ꝑ & ex legibus in glos. præcedente allegatis idem probari potest.*

Ibi. *Y escrivanos de concejos ni escrivanos de rentas, sed quid in tabellionibus numeri, qui non sunt de concilio, neque de redditibus, & idem dicendum iudico, ꝑ ex dict. l. 3. titu. 5. lib. 7. supra quæ est ampliatiua nostrarū legum in præsentij, ut in ead. l. 3. dixi. nu. 1.*

Ibi. *Ni los letrados ni mayordomos de concejo, quia & isti vident bona populorum & super eis consilium præstant, & administrant ea, sed an ij omnes prohibiti conducere redditus Regios poterunt esse fideiussores & abonadores, ꝑ dic quod non ex dict. l. 3. titu. 5. lib. 7. supra & quia militat eadem rationes prohibitionis. Sed an isti prohibiti poterunt conducere si augeant valorem reddituum Regionum, ꝑ & videtur, qd*

sic, tū quia cessat ratio prohibitionis, scilicet diminutio reddituū, cessat etiā timor & metus aliorū, cū ipsi nō deterreantur à cōductiōe eorū, nihil supra offerūt, neq. offerre intēdūt, & ratione cessante cessat legis dispositio, ex tex. & materia in c. eū cessante de appel. & qd videatur causa prohibitiua nē metus vel respectus alios timoratos reddat probatur ex. l. 7. infra isto titul. ibi, por que por temor o verguença no dexen de puxar los que las quisieren arrendar, Ergo si hoc cessat, cessabit & pœnalis dispositio. Sed ijs nō obstantibus cōtrarium

rium est tenendum cum Gironda dict. 3. part. de Gabel. num. 11. cum sequent. eò quòd licet cesset ratio metus & respectus, non cessant aliæ rationes, scilicet, quòd faciliter tales conductores conueniri non possunt in iudicio: item & quòd potentia sua debitores iustè & iniuste vexare poterunt & possent esse graues & molesti priuatis, vt inquit Rebus. in l. vni. C. qui ad. eod. lib. 11. & quia secundum eum ibi cum tot officijs, suis seruire non poterunt, & quomodo in lege amplius quam vna ratio versatur, licet vna cesset, alia non cessante non cessare eius dispositio, sufficit que alteram remanere ex. §. affinitatis instit. de nup. & ex alijs adductis per Gironda vbi supra. num. 13. cum. 3. seq. & hoc est sine dubio. Sed inter legendum ibidem ipse Gironda num. 5. 6. & 7. vult leges nostras prohibitiuas intelligere vt procedant, quoties prædicti prohibiti conductores conductionis tempore habent dicta officia, eo quòd qualitas excludens vel admittens debet esse tempore actus, ex l. 2. C. de excusatione. & ex latè per nos dictis in l. 4. tit. 1. n. 2. lib. 2. secus vero si dum iam essent conductores vel arrendatores superuenit officium: nam tunc licet illud habeant poterunt vti conductione antea habita, ¶ quia facilius est retentio quam acquisitio vt. l. fin. ff. vnde lib. & sic licet decurio prohibeatur conducere redditus Regios non tamen prohibetur retinere, & sic istam opinionem cum Auendaño capit. 12. præ. num. 13. ad fin. lib. 2. tenet Gironda, vbi supra. numer. 7. quam equidem opinionem ego procedere posse crederem, cum inuitus hic conductor eligitur, ad officium ¶ decurionatus vel officij iustitiæ vel ad aliud

incompatibile, secus vero si ipse ex sua voluntate perquisiuit & procurauit officium illud, nam tunc nullo modo crederem procedere opinionem hanc, imo etiam si inuitus promoueretur adhuc consulo, vt reclamet, manifestans quòd ipse est conductor reddituum Regionum & quòd non potest vtrūque habere, & si hac manifestatione facta adhuc compellatur, tunc vtique excusandus censeo, à poenis nostrarum legum, & quantum vis ipse ex nouis punctuationibus excusatus sit acceptare officia concilij & alia ibidem expressa, hoc in fauorem suum est introductum, & ideo non debet in eius odium retorqueri: licet si mecum consilium caperetur, vtique exploderem officium, vt litium finis amputetur, & cupiditas malorum iudicium excludatur, qui solent opinionibus debilibus suis tamen interesse respicientibus adherere & explodunt veriores & urgentiores, & sic molestant partes & vexant, indebitè, quare ad effugiendas horum malignorum iudicium technas & calumnias consilium meum amplecterer, non vero ex hoc assero locum esse poenis nostrarum legum si sic intellecta dicta opinio Auen. & secuta seruaretur & fiat secundum eius intentum & determinationem. Et post hæc vidi Castillo in politica de gouier. lib. 3. capitulo 4. numero 39. sic tenentem in conductoribus reddituum Regionum & in num. 38. non idem esse asserit in habentibus conductas obligationes publicas, alias personas prohibitas conducere hos redditus in tribus legibus sequentibus reperies, quæ & similes sunt & ampliatiuè procedunt, & ex dicta. l. 3. tit. 5. lib. 7. supra vbi alia diximus.

Ibi. Ni otro por ellos, & sic licet illud quod quis non potest habere per se, possit tamen per alium ex l. qui officij & ex l. non licet. ff. de cōtra. emptione per quas ita notat Jacob. Rebus. in l. vni. in fi. C. quib. ad conduct. libro. ii. in materia nostri textus, tamen ex lege nostra id fieri non poterit sine pœna, cum hic per se & per alium fieri prohibeatur.

Ibi. So las penas contenidas en las leyes que sobre esto hablan. De quibus, & infra eod. in l. 9. & in l. 3. titulo. 5. libr. 7. suprà.

Lex. 5.

Summarium.

Personæ hic contentæ neque fideiussores esse possunt conductentium redditus Regios.

IBI. Que no puedan ser ni sean fiadores, ad ampliacionem legis præcedentis & similium, sed an idem erit in alijs personis prohibitis in lege præcedente non hic expressis, credere quod sic, quia militat eadem rationes & quia ex l. 3. tit. 5. l. 7. idem in alijs prohibitis in lege præcedente & similibus disponitur.

SUMMARIA.

Conductio gabellarum à minore facta absque iuramento an valeat nu. 1. & nu. 2. ampliatur etiam si ex aspectu appareat minor. Minor. 25. annorū maior tamen quatuordecim licet contrahere possit, tamen si ladatur, restituitur num. 3.

Minor fideiulens perdere dicitur & sic restituitur aduersus fideiussorem numero. 4.

Minor an possit esse approbator vulgo Abonador. numer. 5.

Admittens fideiussores non idoneos teneantur si approbatores non adhibuit in regijs redditibus. numer. 6. & 7. vbi idem quoad Rempu.

Executiue an possit procedi contra testes approbatores. nu. 8. & 9.

Executiue fisci debitores conueniantur. num. 9.

Bona non sufficit quod tempore approbationis in proprietate valeant debiti assimationem, nisi etiam tempore solutionis valeant & reperiatur emptor eorū. num. 10.

Executiue an possit procedi contra debitorem gabellæ nu. 11.

Testes approbatorij quod remedium habebunt vt non remaneant obligati. numero. 12.

Minor asserens maiorem an obligetur ita vt restitui non possit num. 13.

Tutores & curatores minorum an possint gabellas conducere num. 14.

Conductor gabellarum an excusetur à tutela num. 15.

Iuramentum minoris validat contractum ratione defectus minoris ætatis numer. 16. & 17. vbi in omni contractu procedet etiam in donatione numero. 18.

Iuramentum an confirmet contractum impubertis doli capax nu. 19.

Iuramentum minoris an debeat fieri tactis Euangelij, vel sufficiet verbo tantum iurare num. 20.

Iuramentum habet vim specialis expressionis numero 21. & quod valeat contractus vt melius valere possit ibidem.

Iuramentum confirmatorium an tollat beneficium restitutionis difficultatur inter aliquos num. 22.

Renuntiatio minoris ætatis non sufficit vbi contractus ex alia causa quam minoris ætatis esset nullus, neque est censendum renuntiatum remedio laesionis ultra dimidiam nu. 23. & 24.

Lex. 16. titu. 11. part. 3. declaratur in dicto. nu. 24.

Lib.9. Titul.10.

*Iuramentum minoris in contractu adhibi-
tum debet cautè accipi & praestari, vt
num.25. & num.26. in enormissima le-
sione non sufficere hoc iuramentum as-
seritur.*

*Minorem iurantem contractum an sit ne-
cesse de beneficio restitutionis certiorari.
num.27.*

Lex.6.

Summarium.

Nullus qui ex aspectu minor.

25. Annorum appareat, non recipiatur in conductorem reddituum Regionum neque in fideiussorem conductorum ipsorum, nisi cum iuramento adhibito secundum formam in lege nostra dispositam, & tabellio, De rentas, non aliter recipiat obligatio nem sub pœna decem mille marapetinorum cameræ Regiæ applicandorum, & quid si per mandatum, quis se obligauerit, quid debet cōtinere mandatum, declarat lex nostra in finali eius vers.



BI. *No searecelido*, Sed quid si de facto recipiatur absque nostri tex. iuramento valebit nē cōtractus † & Minchaca de successio num creat. libro secundo. §. 14. numero 115: inquit non valere, tum quia lex nostra prohibitoria est, tū etiam quia minor non remanet efficiaciter obligatus absque iuramento, & licet pœnam apponat tabel-

lioni non ideo tollit prohibitionem.

Ibi. *Por arrendador mayor ni menor*, ne aliquē forsan tyronē verba hæc fallant, in ijs verbis, Mayor y menor, non est intelligendum loqui legislato rem, de persona maiori vel minori, sed de locatione & conductione reddituum Regionum pro minori vel pro maiori facta, itaque neque *por mayor ni por menor*, nullus qui ex aspectu minor. 25. annorum videatur possit esse conductor dictorum reddituum, nisi seruata legis nostræ forma.

Ibi. *El que paresciere por su aspecto o fuere en duda que es menor de edad de veynte y cinco años*, hæc est principalis nostri textus dispositio, scilicet, quod minor. 25. annorum, etiam si ex aspectu colligatur esse minorem non est admittendus † in conductorem reddituum regalium neque in fideiussorem, conductoris, prout est text. ex resus in. l. in fraudem. §. minoribus. ff. de iure fis. cō q si se obligauerit restitui potest, secundū tex. ibi, nā licet minor, 25. annorū maior tamē quatuordecim possit cōtrahere, si tamē ex contractu laudatur, restituitur † ex text. in. l. si curatorem habens minor. C. de in integr. restit. & per totum ibi, & ff. eodem & cap. cōstitutus de in integr. restit. l. quinta titulo. 11. part. 5. & in titul. final. partita 6. ex quo multa infert Antonius Gomez tom. 2. varia. cap. 14. num. 1. cum sequen. pluribus: quæ ex legibus. 3. cum sequen. tit. 19. part. 5. etiam probatur: & per Sforciā de in integ. rest. qua ff. 85. per totam, & consequenter & a fortiori si minor fideiubeat restituetur aduersus fideiusionē, † nam eo ipso q fideiuber perdit & laesus videtur, & sic etiam hac

Quales personas pueden arrendar. l. 6. 19

hac de causa, in hac nostra lege prohibetur etiam fideiubere. Sed an etiam prohibitus erit esse approbatores, vulgo, *abonador*, siue ipse approbet conductoris personam & bona, vel fideiussorum per scripturam, vel tanquam testis, & dicendum est quod sic, ¶ quia eadem militat ratio, restitui enim possunt minores approbatores & certificatores quia loco fideiussorum habentur, in causa fisci, & Regis, etiam si testes approbatores tantum sint, ut diximus in l. 13. tit. 9 lib. 3. nu. 13. supra & Belluga in speculo principum rub. 31. nu. 16. cū. 4. seq. & Gutierrez lib. 1. pract. & q. 132. n. 7. q. hoc est sine dubio in hoc casu, licet non principaliter, sed in subsidium, principali & fideiussore approbatis per eum non sufficientibus conueniri possit talis approbator & certificador secundum Rebus. 1. tom. const. Fran. art. 1. gloss. 16. nu. 35. vbi ita inquit fuisse iudicatum, & in terminis nostris sic ista tenet latius allegans Gironda de Gabel. 3. par. nu. 21. cum seq. approbatoribus tamen ijs deficientibus tunc ille qui admisit conductores & fideiussores eorum ¶ non idoneos tenebitur, licet legis dispositioni sit satis factum, eos etiam non idoneos recipiendo, ex l. 3. ff. de fideiussor. l. si ab arbitrio. ff. qui satisfdar. cog. Pulchre Alexand. consil. 60. consideratis volum. 5. & Rebus. vbi supra numer. 25. & sic inquit Bald. in l. 1. colum. 1. C. de epis. & clerici. relatus per Rebus. in dicto numer. 7 45. quod iudices qui recipiunt ¶ malos fideiussores ex hoc obligantur ad interesse partis & Reipublice, si lædatur, ex quo cauti iudices protinentiant fideiussiones periculo tabellionum esse assumendas, velut dixi in dict. l. 13. recipiant hos abona-

tores, & approbatores per scripturam, vel per testes in causis, in quibus remanent obligati ex approbatione, & idem Gutierrez vbi supra nam non in omnibus causis remanent obligati, & sic in causis vbi non remanebunt obligati, præcipiet iudex quod fideiussiones periculo tabellionis capiantur. Sed an poterit contra istos testes approbatores ¶ executiue procedi? videtur quod sic, quia loco fideiussorum sunt, ut diximus, & sicut fideiussor, ita & ipsi poterunt exequi, item ¶ quia executiue ¶ pro redditibus fisci conueniendi sunt debitores eius iuxta l. iusta & l. exactores. C. de exacto. lib. 10. & ex l. 14. tit. 21. libro quarto supra, & ex l. 6. tit. 14. lib. 6. supra quibus ita tenet Gironda in 3. part. numer. 33. vbi nos allegat, dicens ita nos tenuisse in eadem l. 14. sed ut ibi dixi, & in l. 6. tit. 14. libro 6. supra non ita indistincte id asseruimus, sed tunc demum, cum apparet nulla exceptione legitima se tueri posse debitores fisci pro eius redditibus soluendis, & de debito notorie constat, secus alias, nihilominus tamen iam in practica vidi approbatores testes conductoris gabelarum esse carceratos & contra eos executiue processum, hoc modo scilicet, quod executione facta bonorum principalis conductoris & eius fideiussorum & lata in eis sententia de remate pro principali decima & expensis, & dū in eiusdem sententia executione bona per subhastatione iudiciaria venduntur, nullus adfuit qui velle ea emere, neque extrahere pro principali, & expensis, & de hoc solito citatur testis hic, approbator, & certificador, ut in ratula dñe dei extractoris, & emptorem illo-

illorum bonorum pro debito decima & expensis: aliter enim q̄ ipse & eorum bona capientur, & vendentur, & lapso illo die si non dat emptorem capitur talis approbator, & fit melioratio executionis in eius bona: & sic proceditur executiue contra eum cum iam sit excusio facta personarum & bonorum conductoris, & eius fideiussorum, & nullum pretium pro eis reperiatur, & consequenter non sunt soluendo, nec idonea bona eorum ac sufficientia pro debito, quasi non sufficiat quod in proprietate tempore approbationis valent dicta bona quantitate debitam, nisi etiam tempore ꝑ solutionis valeant & reperiatur pro eis quantitas illa, ut inquit Gironda vbi supra num. 33. & 34 ex textu, in l. magistratus. C. de magistrat. cōuenien. vbi dicitur quod magistratus tenetur in subsidium, si tutor non fuit soluendo tempore depositio officij, hoc est tempore solutionis, & finita tutela: iuxta gloss. ibi, ver. administrationis, & Salice. ibi numer. 1. Gutierrez tamen in dicta quaest. 132. in sub. videtur velle quod via ordinaria sit agendū cōtra istos testes approbatores, sed ibi loquitur quoniam est dubium, an remaneant obligati ex approbatione, & de ijs certicatoribus meminit cōsultus in l. cum tabernam. ff. de pignori. secundū Rebus. vbi supra, num. 37. quæ notabis, quia sic nō reperies congesta hæc dicta. in propositum nostrum. Sed an contra debentē gabellam rei suæ venditæ per eum possit per gabellarium pro illa gabella ꝑ executiue procedi, dic quod non, sed via ordinaria agendū licet summarie, & breuiter, secundū tex. l. 1. & seq. tit. 7. supra eod. nisi ad sit confessio venditionis, & pretij eius, vel ad

sit instrumentum vēditionis huius, nam tunc virtute illius instrumenti, vel copie eius præstite à Tabellione coram quo instrumentum illud fuit confectum, fiet executio iubēdo vt soluat intra vnum diem sub executionis comminatione, & tunc si nō soluit, fit executio pro gabella illa, ita voluit Gironda vbi supra 4. part. in prin. numer. 6. & 7. & in dict. tit. 7. supra eodem etiam diximus, sed quod erit remedium dictorum restitutorum approbatorum vt non remaneant obligati? ꝑ dic quod cautum erit si tempore depositionis protestentur se nolle teneri ex approbatione illa, ne remaneant obligatos, vel dicat, quod bona illa tempore illo, quo deponit in proprietate extimata valent rei numos, sed quod si tempore solutionis valebunt & reperiatur, qui ea emat, vel det pretium illud, hoc nescit, neque scire potest. Sed an in casu in quo minor hic admittatur ad locatorem gabellarum, vel in fideiussorem conductoris earum, valebit locatio & eius obligatio, vel fideiussio alibi dixi in hac lege. nu. 1. & quid si minor 25. annorū maior tamen. 14. nam de hoc loquitur non sicut text. dicat & asserat se maiorem an obligabitur & remanebit ꝑ obligatus sine aliqua spe restitutionis in tali contractu super gabellis & redditibus Regijs factis, dic quod si dolose id fecit non restituitur contra contractum illum, secus alias ex textu. l. 2. & 3. C. si minor se maior dix. & in l. 6. in prin. titu. 19. part. 6. vbi gloss. *enganosamente*, quærit an præsumetur in eo dolus vel non, & vide optime Sforciam in tracta. de restitutione in inte. quaest. 24. per totam: & ideo nō sine mysterio dixit lex nostra q̄ minor appareat ex aspe-

aspectu non admittatur ad hanc gabellarum conductionem: ut sic etiam si dicat se maiorem si aliud apparet non admittatur, quod in arbitrio iudicis relinquitur, secundum Gironda de Gabel. 3. part. in pri. nu. 3. sed auctoribus & curatoribus minorum
 14 licebit has conducere gabellas, & dicendum est, quod non si nondum rationes tutelae, vel curae reddiderunt & persoluerunt, & conductes poena falsi coercentur, l. i. C. de tuto. & curato. l. i. §. tutores. ff. ad leg. Corn. de fal. & utrobique per glos. & DD. & l. i. C. ne tut. vel cura, vec. conduct. not. Peregrinis in tracta. de priuil. fisci lib. 6. titu. 5. nu. 12. & Gironda, de gabel. 3. par. in pri. n. 16. & 17. ubi hoc intelligit, nisi antea essent conductores gabellarum quam
 15 conductor harum gabellarum, & de iure civili inquit quod non, sed ex cap. 22. & 23. *De los nuevos apuntamientos*, excusantur.
 Ibi. *fin que primeramente iure que sobre aquel contrato que haze de arrendamiento o fiança, no se llamara menor de edad*, Ex ijs verbis colligitur iuramentum hoc esse confirmatorium, scilicet, cum quis promittit & iurat contractum, & se non venire contra eum ratione minoris etatis, & tale iuramentum repraesentat illum de minore maiorem, & validat contractum alias inualidum, ratione tamen
 16 defectus minoris etatis, ut habetur ex text. & ibi glos. & omnibus in authentica sacramenta puberum. C. si aduers. vend. & l. 16. in pri. titu. 11. part. 3. & l. 59. tit. 18. ea. par. & lib. loquens in nostris terminis reddituum Regiorum, tit. fin. par. 6. & Authent. illa

addit. l. illius rit. C. si aduersus veni. ubi idem videbatur dispositum: & ut aduertit ibi Gutierrez, num. 9. addit scilicet, quod lex illa. i. loqui. videtur cum praedium minoris fuit alienatum cum decreto pratoris, & ibi super minor iurauit, quia tunc etiam per viam restitutionis, quae compendebat non facto iuramento ex. l. si quidem. C. de praed. minor, non poterit venire, & sic in effectu loquitur, cum iurantem minoris huius accedit contractui valido, licet, retractabili per restitutionem, secus si decretum non interuenisset nam tunc esset nullus, & contra legem iuramento non roboratur ex. l. non dubium. C. de legibus: at vero an thent, sacramenta puberum hoc addit tamen quod etiam si contractus sit nullus, ut quia non interuenit decretum iudicis, in alienatione rerum huius minoris, neque praesentia tutoris aut curatoris, iuramento solo confirmetur, & hoc non solum in venditione, verum & in omni alio contractu a tali minori celebrato, cum opinione Martini, & citramodum per Gutierrez ibi num. 11. cum sequent. pluribus & glos. postura. l. 6. tit. fin. part. 6. & hanc opinionem totus mundus obseruat, secundum Corneum conf. 72. in pri. volum. 3. quae & alios ad hoc refert Seraphin. de Seraphin. in tracta. de priuil. iuramenti priuil. 83. num. 2. & Aaron Gomez. tom. 2. de contra. cap. 14. de resti. Mino. hu. 18. & D. Barbosa in 5. part. l. i. ff. solut. matrim. num. 73. cum sequent. ubi respondet. l. non dubium. C. de leg. in contrarium faciendi, & inquit Cyn. in illa Authent. & Paul. ibi quod multas animas illa authent. deducit ad inferos, illorum scilicet, qui inducunt minores ad iurandum, ut excludant eos a beneficio

rio minoris ætatis, & multa patrimonium minorum exhaust, & ibi Alberi. elicit quod Imperator Henricus septimus audiens multas querelas de dicta authent. proposuerat illam corrigere, sed morte præventus non fecit: & Anton. Gomez ibi num. 20. in fin. ampliat eam ut procedat etiam in donatione ¶ ut & tenet Ripa. in Respō. 138. fol. 105. & Gutierrez ubi supra num. 118. cum sequen. aliquibus, & Molina de primogen. lib. 2. cap. 3. num. 30. & 31. & idem Gutierrez de iuram. confir. 1. part. cap. 13. num. fin. & glos. 14. postea in dict. l. 6. tit. 19. part. 6. Burgos de Paz conf. 3. num. 15. cum sequent. & Suarez allegatione 20. & melius in titu. *delas arras*, vers. sed utrum minor, ubi per ipsos quid erit si enormiter ex donatione lædatur. Sed an in impubere proximo pubertati doli capaci iuramentum confirmet
 19 contractum, ¶ & dicitur proximus pubertati sexmina nouem annorum & dimidij, & in masculo decem annorum & dimidij, ut dixi in l. 2. nu. 6. titu. 10. lib. 8. supra & in hoc dicendum est confirmare, nam si est doli capax ita se periurat impubes, sicut si esset maior, & consequenter ne se periuret seruandum est iuramentum, attento iure Canonico, prout communio rem & veriore hanc testatur plures relati per Gutierrez, in dict. authent. sacramenta puberum, numer. 117. Maior in dict. l. 6. titu. 19. par. 6. & nouissime Parlador, lib. 2. rer. quotid. cap. 4. nu. 48. licet ex illa l. 6. & ex l. 59. titu. 18. par. 3. & l. 16. tit. 11. part. 3. contrarium esse tenendum videretur, tamen ne obstat posset dici quod secundum hæc declarari possent, licet ego non admitterem talem impuberem doli capace ad iurandum, neque consulerem suffi-

cere ante factum contractum. Solum ob difficultatem probandi tale doli capacitatem. Sed an iuramentum hoc ¶ debeat fieri tactis Euangelij, vel sufficiet si verbo tenus, & dicendum est, quod sufficit verbo tantum iurare, & quod in scriptura in qua se obligauit apponatur quod iurauit per Deum sic adimpleturum: neque requiritur quod tactis Euangelij iuret, ut inquit glos. iurasse in dicta l. 6. titu. 19. par. 6. & Parlador. ubi supra num. 5. & probatur ex l. 16. titu. 19. part. 3. & melius ex l. 59. titu. 18. part. 3. & ita videtur quotidie.
 Ibi: *Ni se dirala leso ni damnisfado ni pedira restitucion*. Videntur verba hæc superflua, nam si minor iurat se ratione minoris ætatis non contraueturum, & iuramentum validat contractum, non est necesse hæc verba apponere, & præsertim illa, *ni pedira restitucion*. Nam iuramentum excludit restitutionem, ut dictum est, ite & habet vim specialis expressionis & generalis expressio ex vi iuramenti idem operatur ac si in specie omnia expressa fuissent, quæ exprimi debuissent, ¶ secundum Bald. in l. 1. colu. penult. quæst. 2. C. commod. & alij plures relati per Tiberi. Decia. resp. 39. num. 71. volu. 2. ubi nu. 72. inquit quod habet operationem tale iuramentum quod si actus non valet ut agitur valeat ut valere potest, sed si minor hic. 25. maior tamen. 14. annorum, inquit, se iurare ratione minoris ætatis non contrauenire contractui, sub hac minori ætate, datur beneficium læsionis & restitutionis minori, si lædatur: ergo & expresse renuntiat eis dum renuntiat minori ætati, quomodo ergo hæc ita in lege nostra explicantur, & dicendum est iuste explicari, ite ex dict. l. 16. titu. 11. part. 3. solum videtur
 tur

Quales personas pueden arrendar. l. 7. 4. 21

tur requiri minorem iurare, vt non
 contraheniat ratione minoris ata-
 tis, vt etiam l. x. non restituatur:
 igitur & hoc sufficeret in presenti
 exprimere: sed nihilominus dicen-
 dum est iuste legem nostram hoc
 expressisse, eo quod licet minor re-
 nūtiat beneficio minoris ætatis, &
 sic eius beneficium tollat & itidem
 restitutionis, tamen quia difficulta-
 tur inter aliquos an iuramentum
 22 confirmatorium ꝑ tollat beneficiū
 restitutionis vt apparet ex Sfortia in
 tract. de in integ. rest. quæst. 26. art.
 7. item & quia licet minor renūtiat
 beneficio minoris ætatis, tamen, si
 alia ex causa esset contractus inuali-
 dus, ita quod à maiore etiam factus
 non valeret, tunc vtique non suffi-
 23 ceret ꝑ renunciatio minoris ætatis,
 & consequenter, non est censendū
 24 ꝑ renunciatum remedio legis. 2. C.
 de rescindenda venditione secun-
 dum glos. *Porrazon*, in dict. l. 6. tit. 19.
 part. 6. & glos. *fecha*, l. 16. tit. 11. part. 3.
 & Guter. in dict. authent. Sacramen-
 ta puerum num. 31. & 87. & Parla-
 dor. vbi supra. nu. 28. ideo iuste lex
 nostra etiam vltra minorem ætatē
 læsionem & beneficium restitutio-
 nis renuntiari iussit & l. illa. 16. tit.
 1. par. 3. quæ contraria videbatur,
 procederet vbi læsio non esset vltra
 dimidiam, vel declarari per. l. illā.
 59. tit. 18. part. 3. quæ omnia hæc si
 cut nostra renuntiari iussit, & am-
 plius procedit, scilicet, vt minor hic
 etiam, diceret se non contrahenire
 etiam si numini illi vel contractus
 ille non redundaret in suam utilita-
 tem: & sic iuste inquit glos. illa *fecha*
 in dict. l. 16. & glos. l. 56. tit. 5. par. 5. &
 in dict. l. 6. tit. 19. par. 6. quod plene
 & cum cautela præstetur hoc iura-
 25 mentum ꝑ per minorem hunc, sci-
 licet, quod non contraheniet ratio

ne minoris ætatis, læsionis cuiuscū-
 que, vel beneficii restitutionis, neq;
 ex alia quacūque causa minori, vel
 maiori, expressis, vt notat Bar. l. 2.
 col. 3. C. de rescindenda venditione
 & Couar. in cap. quauis pactum. 3.
 par. 5. 4. num. 6. & Gutierrez vbi su-
 pra. num. 32. & 83. & Parlador. in di-
 ct. o. nu. 28. & latius notatur in glos.
 illa *porrazon*, in dict. l. 6. tit. 19. par. 6.
 vbi ponit formam hanc, & melius
 ponitur per leges. 58. & 59. tit. 18. pa-
 tit. 3. bene tamen verum est, quod si
 minor hic esset in contractu tali
 26 enormissime læsus ꝑ tunc saltem
 ad cautelam petita relaxatione iu-
 ramenti posset venire contra hanc
 læsionem: quæ cum à dolo ipso pro-
 cedat, non censetur per dicta verba
 hæc læsio enormissima neque do-
 lus eius exclusus, vt inquit glos. 1. in
 dict. l. 59. & D. Barbosa. in 5. part. l. 1.
 ff. solut. matrim. num. 52. & 53. & la-
 tius Gutierrez in dict. authent. Sacra-
 menta puerum nu. 92. cū sequent.
 aliquibus, & Burg. de Paz conf. 3.
 num. 20. & conf. 28. num. 19. & Me-
 nes. l. 2. C. de rescindenda venditio-
 ne num. 43. & 44. sed vt huic glossæ
 finem imponamus videndum erit
 an sit necesse hunc minorem iuran-
 tem certiorari de beneficio restitui-
 27 tionis, ꝑ & eius remedio tempore
 quo iurat contractum, & commu-
 nior & verior est opinio, quod non
 est necessaria hæc certioratio, vt
 per plures relatos per Gutierrez vbi
 supra num. 113. vsque ad 117. vbi nu.
 116. inquit per modum consilij me-
 lius fieri si etiam in scriptura dicat
 notarius quod certiorauit mino-
 rem de beneficio restitutionis &
 quod nihilominus ei re-
 nunciavit, &
 iurauit.

S V M M A R I A.

Regis priuatus dicitur persona potens
num. 1.

Lex. 7.

Summarium.

Priuati & officiales domus regia non possunt esse conductores reddituum regaliū.

BI. Mandamos. Concor-
dat. l. 1. & per totum. C.
qui ad conductionē lib.
11. vbi DD. nam priuatus
Regis, & potens dicitur, l. 2. titu. 5.
lib. 3. supra.

S V M M A R I A.

Clerici seculares an possint esse con-
ductores reddituum Regiorum, &
quid si successerint conductori coram nu.
3. & num. 2. an possint esse fideiussores,
& nu. 3. limitatur.
Clericus secularis conductor gabellarum an
possit conueniri coram iudice seculari.
num. 4. 5. & 6. nisi ut nu. 7.

Lex. 8.

Summarium.

Redditus Regij non sunt lo-
candi per tonis Ecclesiasti-
cis nisi idoneos laicos fideiuf-
sores praestiterint.

BI. A clericos y personas Ec-
clesiasticas. l. 2. titu. 12. par.
5. id de Episcopis & cleri-
cis regularibus & de reli-
giosis, disponebat, ex quo glos. illa
vers. clericos, dixit secus esse in cleri-

1 cis & secularibus, ut in cap. 1. & cap.
peruenit & c. constitutus de fide-
iussoribus, vbi vide Abb. & DD. sed
ex l. 45. tit. 6. par. 1. idem videtur di-
sponi quo ad clericos seculares, ut
neque conductores neque fideiuf-
sores possint esse reddituum regaliū
vbi glos. arrendadores, allegat ad hoc.
cap. 1. ne cler. vel mo. dicens quod
si conductori successerint bene pos-
sunt remanere in conductione: sed
ex tex. in authentica de Sanctis Epi-
scopis, §. alium collatione. 9. vtrun-
que prohibetur clericis, ut not. in
cap. 1. de obligat. ad ratiocina. & in
cap. 1. de postulan. tenet Bertach. de
Gabel. 3. par. num. 2. sed dicendum
est quod clerici regulares & religio-
si omnino prohibentur, clerici ta-
men seculares prohibentur esse ta-
les fideiussores, sed si de facto fide-
iusserint & tenebuntur & valet fide-
iussio ut probat text. in dict. l. 45. vbi
glos. valdra, allegat ad hoc text. in di-
cto cap. 1. & cap. constitutus de fide-
iusso. sed conductores principales
non poterunt esse ex tex. nostro ni-
si fideiussores laicos idoneos pra-
estiterint, & in hoc lex nostra vl-
tra quam alia iura disponit, ut ad-
uertit Lasarte de decim. vendi cap.
18. num. 6. vbi num. 7. quaerit an co-
ram iudice laico possint tunc con-
ueniri & exequi talis clericus, &
ponit opiniones, nam aliqui dice-
bant quod sic, & quod poterant in-
carcerari per iudicem secularem,
sed ipse & melius tenet contrariū,
& ante eum in clerico fideiussore
de iudicato soluendo tenet glo. val-
dra, in dict. l. 45. nisi clericus dolose
6 attestaretur se laicum esse & non
clericum tēpore quo fideiussit vel
conduxit secundum Lasarte, vbi su-
pra sed & adhuc tunc non credo ve-
rum quod incarcerari possit neque
exequi

6 **ex**equi per laicum iudicē, ꝑ quoniā
si suo expreso consensu clericus
id non posset permittere, ex ca. si
gnificatum, extra de iudic. quanto
minus ex presunto, in fructibus ta
men sui beneficij & patrimonij bo
7 nis, poterit ꝑ executio fieri, ex ca.
secundum de fideiuss. vbi vide Abb.
& iterum idem Abb. cap. i. eod. titu.
quem allegat glos. in suis Iglesias, in di
sta. l. 45. & ibi Humada super ea plu
res allegat in nu. 3. ex dictis per nos
in l. ii. titu. 3. lib. i. suprà & per Lasar
te nos referendo vbi suprà capit.
19. numer. 84. in fi.

Lex. 9.

Summarium.

Milites & alia personæ hic cō-

rentæ conducere prohiben
tur redditus Regios.

IBi. Ordenamos y mandamos.
Similis est. l. 2. & 4. suprà,
eodem vbi diximus: f. d.
hæc nostra lex alias ad
dit personas legibus illis numera
tas, prout sunt Cōmendadores de orde
nes, y alcaydes de fortalezas.

Ibi. Ni escriuano de conçejo. Allegat
legem nostram Dida. Perez in. l. 2.
titu. 5. lib. 2. ord. colum. 432. in pri. &
ad Tabelliones numeri ibi extēdit,
& vide alia quæ diximus in d. l. 4. su
eod. & in l. 3. tit. 5. lib. 7. suprà.

Ibi, que est antº poderoso a mas, Alle
gat eam Auenda. cap. 12. prato, verbi
dicitur autem, lib. i. & in cap. 12. nu.
13. in medio lib. 2. & per hæc totus
iste tit. i. o. remanet expeditus vt ad
alios deueniamus.

TITULO. XI. DE LOS arrendamientos de las rentas Rea-

les de por mayor.

Superiori titulo dictum est, quibus personis prohibitum sit
locari gabellas ac redditus Regios, nunc autem in nostro &
sequenti, quibus modis locandæ sint declaratur, & primo in no
stro titulo, cum pro maiori locantur, tanquam principalior
ri modo.

S V M M A R I A.

Caballa & Regij redditus locantur, &
non venduntur, nu. i. vbi & quod
contractus hic proprie vocatur locatio,
& conduccio. & quid in publica suba
stancione & per tempus biennij fieri de
bet & nu. 2. latius declaratur an hæc ga
bellarum administratio dicatur locatio

& conduccio an verò venditio. & cum
sequen. numeris & nu. 4. conclusiones po
nuntur.

Locatio & non venditio est cum pretium
pro fructibus datum per singulos diuida
tur annos num. 3.

Verbum, emo, exponitur quādoque pro co
duccionem, 3. ad finem.

Lex.

Lex. I.

Summariū.

Declarat lex nostra, quæ sit locatio de por mayor, & quæ de por menor.



BI. Los arrendamientos de nuestras rentas. Ex ijs verbis colliges clarissime hic probari, quod Gabellæ & alij red-

ditus ¶ Regij locantur, non vero venduntur, & sic proprie contractus hic dicitur locatio & conductio, non vero emptio & venditio: ut probatur ex l. penes & in l. fin. C. de vectigalibus, & l. 7. titu. 7. parti. 5. vbi dicitur quod in subhastatione publica hæc fieri debent, & per tempus triennij, non vero in amplius locari, licet l. 4. C. de vectig. ut aduertit glos. pen. in ead l. 7. non dicit, nisi quod non locentur pro minori tempore triennij, & eo finito iterum subhastentur, & in l. sequente n. 7. repetitur, sed an locatio vel venditio dicatur, hæc gabellarum & reddituum Regiorum, ¶ & quantis Bertrachi de Gabel. in 2. parti. in pri. succincte transeat quod sit locatio, tamen ex dictis per Ripam in tracta de peste in 2. par. de priuileg. contract. à num. 46. vsque ad nu. 67. hoc optimè disputatur, & tandem resoluit quatuor casus. Primus est quando contrahentes non sunt vñ verbo locationis & cōductionis, neq; verbo emptionis & venditionis: puta si dictum fuerit communitas concessit Alexio Piperi gabellas vsque ad decem annos pretio decem & sex mil

le florenorum singulo anno, tunc enim omnes concordant, quod in dubio dicatur contractus locationis, vbi pretium pro fructibus percipiendis diuisum reperitur, secundū glos. l. 2. C. de iur. Emphyt. nam & quanuis vbi sit mentio de pretio emptio & venditio intelligitur, non tamen vbi per annos & in singulos annos pretium ¶ pro quolibet anno diuiditur, nam tunc locatio est, quæ & in pecunia numerata consistit, secundum Anton. Gomez tom. 2. varia. cap. 3. num. 3. Secundus casus est vbi sit mentio de locatione & cōductione in singulos annos pro quolibet anno tantū, tunc enim clarum est esse locationem, nam si in casu præcedenti vbi non sit mentio de locatione neque de emptione in dicto casu inducitur locatio, multo magis in hoc secundo inducenda est, & in hoc etiam omnes concordant, secundum Ripam vbi supra num. 55. vbi inquit hoc esse verū siue locati sint fructus terre pro certo pretio singulis annis, siue pro vno pretio simul præstato pro omnibus annis, siue locatio sit facta pro vno anno, cum Paulo de Castro, contra Bald. ibi allegatum, hoc autem vltimum de vno anno intelligo verum esse quod sit locatio, quoniam fructus locati ex aliquo fundo, vel herba ex prato vel defensa non sunt demonstrati, neque demonstrata est herba tempore contractus locationis, secus vero si eorum adsit tunc temporis demonstratio, nam tunc etiam si utamur verbo locationis & cōductionis erit venditio & non locatio, quasi tunc id quod demonstratur venditur, ut argumento cap. 26. nouarum punctuationum gabellarum, succincte dixit Lasarte, de decim. vend. cap. 2. num. 54. qui à n. 46.

incepit materiam cognoscendi an esset locatio vel venditio, sed confuse quidem & intricatè, ideo doctrina Francisci à Ripa ubi suprà sequenda est, quæ utilia sunt scire ad sciendum an remissio pensionis facienda sit ob sterilitatem, vel non, vel gabella solvenda sit & debeatur. Tertius casus est secundum Ripam ubi suprà. num. 55. cum sequent. aliis quibus, quando partes vti sunt verbo emptionis & venditionis, & tunc inquit quod si ciuitas vendiderit redditus & proventus datiorum constituto pretio in singulos annos, vel menses, quod erit locatio, & non venditio, & hæc est communis opinio secundum Ripam, ubi suprà num. 56. Neque obstat quod sonet in venditionem, quia magis est attendenda veritas & natura contractus, quam verba, l. si insulam. ff. de præf. verb. l. si olei. C. locati, nam verbum emit exponitur quandoque pro cōduxit, l. si hi qui. C. locat. l. ea lege. §. locaui. ff. eod. Neque etiam obstat quod cēsetur vendi spes, quia istud non est verum, quando empti sunt redditus percipiendi, cum intelligatur empti fructus soliti communiter percipi, l. interdum. ff. de verborum obligatione, sed si vnico pretio pro omnibus annis, & tunc venditio est, vt communem cum Bart. testatur Ripa ubi suprà. nu. 47. quæ tanquam communis sequenda est, ex quibus Ripa ibidem nu. 61. vsque ad 66. exclusiue plura infert, & Bertrachi. de Gabel. 2. part. nu. 43. cum sequent. pluribus de ijs tractat. Erit quartus & vltimus casus, quem ibi Ripa ponit in num. 66. quando contrahentes in contractu vti sunt promiscuè & simul, verbo venditionis & locationis, siue pretij præstatio diuidatur in singulos annos vniformiter,

siue constitutum sit vnum pretiū pro toto tempore, quia si subiecta materia magis conuenit locationi, quam venditioni, erit locatio, & non venditio, & hæc mihi per hos casus videtur iuridica distinctio, cum Ripa ubi suprà à num. 53. vsque ad. 66. ex quibus habes duas conclus. veras & tenendas meo iudicio, prima quod si Rex vel communitas vel persona quædam concessit Titio gabellas vel fructus fundi vsque ad decem annos pretio. 1000. florenorum singulo anno, si utitur verbo locationis, vel nullo verbo locationis, vel venditionis, vsus est, vel etiam si utatur verbo venditionis, vel promiscuè & simul locationis & venditionis, locatio est & non venditio, & sic remissio fiet, & gabella non soluetur si fructus alicuius fundi vel herba defensa per decem aut plus vel minus annos concedantur: vel itidem si pro vno anno si fructus non erant tunc demonstrati. Secunda conclus. est quod si fructus gabellæ vel fundi vendiderim pro pluribus annis vno tantum pretio, utens verbo venditionis tunc venditio est & non locatio, tum quia verbo, venditio, vsus sum, tum etiam, quia pro vno pretio pro singulis annis, tum etiā quia vendita spes videtur, & licet iste casus difficultatē posset habere, quia fructus non sunt demonstrati, tamen, dictis considerationibus attentis, & quia communis opinio sic se habet, vt diximus sic tenendū est de quibus post hæc vidi actum per Carroci. in tract. locati & cond. 1. parte, titul. de similitudine loca. in. 4. qualitate per totā & Menoch. de præsump. lib. 3. præsum. 104. quem post hæc scripta vidi, & sequitur Ripa vestigia.

SUMMARIA.

Gabella ac redditus alij Regij in subhastatione publica locantur. nu. 1. & presentibus officialibus communis. ibide. De subhastationis forma ac modo remissionis nu. 2.

Gabella si per praconia non subhastentur an valebit subhastatio nu. 3.

Gabella tradenda est plus offerenti nu. 14. ut ibi.

Decipere alium etiam intra dimidiam non licet in conscientia nu. 5.

Gabella locanda an locari possint non idoneo nu. 6.

Gabella per tres annos locanda sint nu. 7.

Offerens in subhastatione an praenitere possit. nu. 8.

Offerens notario vel praconi an obligetur. nu. 9.

Oblatione facta in prima subhastatione an sit danda secunda dilatio, ut alius plus offerat. nu. 10.

Subhastationis tempus licet iudici vel officiali minuire nu. 10.

Penam fraudantium gabellas an veniant in venditione, vel locacione gabellarum nu. 11. ubi quid veniat in contractu locacionis gabellarum, & quid si culpa locatoris locacione non vitatur.

Lex. 2.

Summarium.

Redditus Regij in subhastatione publica locandi sunt, & dandi maius pretium offerenti.

HBI. Se hagam por pregonos, ut & in l. 4. tit. sequenti, & sic in subhastatione publica, prout cotidie fit, locatur redditus Regij ut & disponatur, ex tex. in l. si tempora. C. de si. in stru. & iur. has. ff. de li. 10. ubi. glos. & Doct. & glo. in l. 1. eod. tit. & li. & ibi

Plarea text. in Authent. hoc ius porrectum. C. de Sacros. Eccles. Bald. in l. ordo col. 1. C. de executio. rei iud. & l. 3. infra titu. seq. text. in l. 7. titu. 7. part. 5. ubi glos. hac iura. & l. 44. gabellarum ad hoc allegat & est. l. 1. tit. 14. infra isto lib. quam attente leges, nam in pri. videtur dicere, quod non ponatur in praconio redditus, intelligitur enim in locis minimis, qui non habent triginta vicinos, secus ab inde, ut in eadem lege probatur, quae formam & ordinem praconizandi & ponendi fideles & collectores describit, & debet talis subhastatio fieri praesentibus officialibus communis. l. fin. & ibi Bald. C. nouave stig. impo. non pos. & ita seruatur in pract. prout asserit Bertachin. de Gabel. 2. part. nu. 17. & de subhastationis forma ac modo, t. vide per Bart. & DD. in l. si tempora & in dicta authentica hoc ius porrectum & Bart. in l. licitatio. ff. de pub. & ve stig. & vide Specul. de citatio. §. sequitur ver. si vero subhastatio, & breuem ac utilem tractatum fecim de subhastationibus, lo docus Damhouderi, ubi in quibus casibus & cum quibus requiratur subhastatio, & de eius forma & modo & plures questionibus circa hac ibi videbis qui de sumptu Bertachi. de Gabel. 2. part. nu. 17. cum pluribus seq. & nume. 23. an requiratur secundam subhastationem ut detur plus offerenti. Sed an si per praconia non subhastentur valebit t. subhastatio, credere quod non quia hac est forma substantialis, & sic vitiat omisio eius, item ex l. 4. infra eod. titu. videtur determinari. Ibi. Y que sean otorgadas al que mas diere por ellas, ut probatur in dict. l. si tempora, C. de fid. inst. & iur. has. ff. lib. 10. glos. omni in l. 1. C. eod. tit. & lib.

lib. & Bertachi. vbi supra num. 20. quem allegat ad hoc Cassaneus. in consuet. Burgun. titu. de Gabellis. num. 1. imo & obligatus est & cogitur ex officio praesidens [†] hastae fiscali tradere plus offerenti ut voluit Bart. dict. l. si tempora num. 4. & ibi Platea & alij & Roma. sing. 762. incipienti scis, & ibi additio, dum tamen iustum non excedat pretium, si velis illam conscientiam habere, nam licet emptoribus & venditoribus & contrahentibus ad invicem se decipere, licere dicatur, dum non sit ultra dimidiam iusti pretij, in foro tamen conscientiae [†] id non licet maxime Ecclesijs & Ecclesiasticis personis qui debent esse alijs in exemplum, ut in propositum late defendit Iodocus vbi supra cap. 5. num. 21. cum sequent. pluribus, & in propositum nostrum probatur in dict. l. si tempora, & glos. l. 1. C. eodem titu. de fide. instr. lib. 10. ideo iudicibus & rectoribus civitatum consulo ne nimis (dum Regi & civitatibus consulere putant) res eorum locando vel vendendo plus iusto pretio, animabus & conscientijs suis noceant, Regis enim conscientiam illam videri, dici potest, cum ipse nequiter administratores se habere, nolit, ipsi tamen si aliud fecerint, sibi imputent, ideo licet haec lex dicat, quod plus offerenti detur locatio dum viderint iuste esse subhastatas, alios suasionibus & Rogitibus, & plerunque falsis verbis, & mendacibus non alliciant ad plus offerendum. Sed quorsum haec omnes dicent, cum nihil proficiant & contrarium quotidie fiat? sed eis responderi poterit, quorsum ne oneras conscientiam, ideo qui habet aures audiendi audiat, & dixi. l. 4. titu. 5. num. 28. lib. 7. supra. sed cum text. hic di-

cat, quod dentur redditus ij, illi qui plus obtulerit, dabitur ne infamidi xi in. l. 2. tit. precedentis. Sed an non idoneo locabitur redditus Regius, [†] & videtur, quod sic, quia lex nostra solum requirit, quod plus offerenti detur, & non dicitur, & idoneo, ergo. Sed contrarium est dicendum maxime in redditibus ijs regalibus, & probatur ex. l. qui satisfacere. §. plane. ff. de fideius. & ex. l. arbitrio ff. qui satisfac. co. & ex alijs adductis per Iodo. in dict. tracta. de subhastata. cap. 4. num. 8. cum 4. sequent. & sic legibus nostris gabellarum & maxime precedentis tituli cautum est, & ex. l. 10. cum sequent. titu. 12. infra eodem, & tradit Bertachin. vbi supra num. 20. vbi inquit quod si non satisfacet reuerti potest ad amcedentem licitatore pro ut & legibus nostris statutum reperimus, & nota, quod secundum dict. l. 7. titu. 7. part. 3. solum per tres annos redditus Regios locandi sunt, [†] & idem esse de iure communi inquit Bertachi. de Gabell. 2. part. num. 16. & Cassaneus in consuet. Burg. tit. de gabellis. num. 30. & hodie id disponitur, & quando fieri debeat per cap. 6. novarum punishmentum, sed an offerens in subhastatione poterit pœnitere, diximus late in. l. 4. titu. 5. lib. 7. supra numer. 26. de quo ultra ibi allegatos, agit per Fran. de Claper. in centuria causatum fiscali causa. 3. quaest. 1. num. 7. cum sequent. & per Iodo. in tracta. subhastatio. cap. 5. num. 17. & clarius per Bertachinum, de Gabellis, 2. part. n. 21. & res haec quoad Regem per l. 1. titu. sequent. diffinita est ut diximus in dict. l. 4. vbi te remitto: ne bis idem repetamus, & etiam Gironda de Gabel. 2. par. §. 1. num. 20. cum sequent. Sed an offerens in subhastatione gabellarum notario

- 9 notario vel præconi ꝑ obligetur, dicendum est quod sic, cum Bar. in. l. licitatio in pri. ff. de publi. & vect. q. mirabile esse dicit Bertachi. de Gabel. 2. part. nu. 22. & Iodo. vbi supra num. 14. & alij relati per Carroci. in tract. locati & conduc. 3. parte, de locatione vectig. quæst. 3. nu. 4. qui post hæc scripta ad manus meas peruenit, & mirabile quod per positionem edicti, vel bannimenti perficiatur contractus & obligatio cau- setur cum alijs requiratur præsen- tia partium & temporum continui- tas. l. 1. ff. de verborum obligatione sed mirabilis res est quod contra- ctus valeat cum in certa persona cō- tra legem, in euentis, decōtrahen- empt. & tamen in casu subhastatio- nis non videtur factum ex interual- lo, quod sit intra tempora subhasta- tionū, neque requiritur præsentia personæ cum sufficiat ire ad præco- nem, vel illum de quo dicitur in præ- conio, & præco sit organum & nun- tius domini rei venditæ, per quem dominus ipse videri videtur, quasi per certum nuntium picam & orga- num, & idem tradit Iodocus, in di- cto tractatu de subhastatio. cap. 5. num. 4. & Corneus consi. 29. col. 1. & 2. volumin. 4. & an si quis obtulit in prima subhastatione & termino
10. utrum sit danda ꝑ secunda dilatio, ut alius plus offerat, vide Bertachi. de Gabel. 2. part. nu. 23. cum sequen. & Cassaneū in consu. Burgun. titu. de gabellis nu. 25. & nota quod sub- hastationis tempus, licet iudici vel officiali augere non vero minuere ut dixi in dict. l. 4. titu. 5. li. 7. sed an pœne fraudantium gabellas veniāt in venditione ꝑ vel locatione ga- bellarum, dic quod sic etiam si nihil de hoc dicatur dum modo aliud in contrarium dictum non sit, secun-

dum Bertachi. de Gabel. 2. part. nu. 36. vbi num. 41. cum sequen. tradit quid veniat in contractu locationis gabellarum & quid si culpa locatis non vititur locatione.

S. V. M. M. A. R. I. A.

Regij redditus de iure cōmuni per. 20. dies subhastandi erant num. 1. vbi coram qui- bus debet eorum subhastatio fieri.

Lex. 3.

Summarium.

Assignatur tempus in quo cal- culatores Regij tenentur red- ditus Regios & gabellas lo- care, & subhastare.



BI. *A veynte dias de el mes de septiembre de cada vn año. Iundis vertis sequent. Y dentro de quarenta dias figu- res despues que las pusieren en preio las re- gan rematadas.* De iure cōmuni per viginti dies ꝑ subhastandi erant Re- gij redditus, secundum glos. ordine in. l. 1. C. de fid. inst. & iur. has. ff. lib. 10. in authentic. hoc ius porrectum. C. de Sacrosan. Eccles. Iodo. in dict. tracta. de subhastat. cap. 5. num. 1. & Bart. & Ang. relati per Bertachi. de Gabel. 2. part. numer. 17. vbi & Bart. in. l. si tempora ad fi. C. de fid. inst. & iur. has. ff. lib. 10. inquit quod non potest subhastator rerum fiscalium ante dictos viginti dies translatate, quia augere non vero minuere po- test tempus istud, debetque subha- statio fieri præsentibus officialibus communis, quoties subhastatur ga- bellæ ciuitatū & locorum de por me- nor, ex tex. in. l. fin. & ibi Bal. C. non. vectig. nup. non pos. & Bertac. dict. num.

num. 17. nam si de por mayor, sub-
hastaretur corā calculatoribus Re-
gijs ex text. nostro & ex toto hoc ti-
tulo subhastari debent intra tem-
pus nostri text. qui in hoc seruan-
dus est.

SUMMARIA.

Subhastatio est facienda in loco publico.
num. 1.

Lex. 4.

De lege. 4. sequent. vide dicta in
l. 2. suprà eodem, & vide leges
parti allegatas per Auendaño in di-
ctionario ver. alimóneda, in princ.
probantes quod subhastatio est fa-
cienda † in loco publico, vt inquit
lex nostra.

SUMMARIA.

Dies subhastationi firmatus abbreviari nō
potest per officiales ad subhastandos red-
ditus regios positos numer. 1. & ibi quod
termini extraiudiciales peremptorij sunt,
licet non dicatur.

Offerens plus intra terminū assignatum
ultima subhastationi admittendus est,
licet subhastata sit gabella numer. 2.
vbi in fisco id speciale est, secus in alijs
non privilegiatis, sicut fiscus, quia
in eis non intelligitur cōditio nisi alius
meliozem conditionem attulerit, nisi
vt ibi. num. 3.

Subhastatione ultima facta nullus alius
est admittendus, etiam in continenti
plus offerens. numero quarto, nisi vt
ibi.

Offerens plus intra terminum signatum,
si intra illū maior licitator appareat ad-
mittetur cum conditione, quod termi-
nis signatus prorogetur vsque ad talem
diem numero quinto nisi vt numero
sexto.

Lex. 5.

Summarium.

Tabellio de rentas notificare
debet calculatoribus maio-
ribus signatum diem pro vl-
tima subhastatione sub no-
stræ legis pœna, vt ipsi assi-
stant secundum quod in le-
ge nostra disponitur.



BI. Los remates de nuestras
rentas se bagan en el mesmo
dia que para ello fuere se-
ñalado. Pondera dictio-
nem illam, en el mismo dia que para ello
fuere señalado, vt intelligas quod dies
ille † abbreviari non pōt per officia-
les positos ad subhastandos red-
ditus regios prout in l. 3. suprà & tra-
dit Bart. & ibi eius additio in l. si
tempora. C. de fide. instru. & iur.
haf. fisc. libro 10. numero primo
quia vt ibi dicit Bart. numero sex-
to isti termini extraiudiciales in-
telliguntur peremptorij, licet hoc
non adijciatur, ad eo vt si ante ter-
minum signatum redditus alicui
subhastauerint, si alius post hoc
intra tamen terminum illum ap-
pareat & plus offerat admitten-
dus est, † ex textu in dict. l. si tem-
pora, vbi. Bart. ita illum text. sum-
mat, & omnes ibi, vbi Platea in-
quit hoc esse ob fisci priuilegium,
secus in alijs venditionibus & lo-
cationibus aliarum ciuitatum, quæ
loco priuatorum habentur, l. eum
qui vectigal. ff. de verborum sign.
in quibus non intelligitur, hæc con-
ditio, † nisi alius meliozem condi-
tionem attulerit, sicut intelligitur
in fisco, vt & inquit Claperius in

Centur. caus. fiscal. causa 3. quaestio. prima, numero quarto & sexto. nisi de hoc priuati ij habeant priuilegium, vel statutum, ex textu in. l. Lucius, §. fin. ff. ad municipi. leg. prima & secunda. C. de vendi. re. ci. uita. libro 11. ex quo infero quod si praeco dixit quod ad talem terminum vel in tali die dabitur plus offerenti, idem esset in priuato quod in fisco, quia militat eadem ratio idem dicendi in priuato quod in fisco dicitur.

Ibi. *Y despues de hecho el remate a la hora sufo dicha no se pueda rescibir puja alguna.* ex his verbis notare poteris, quod etiam si incontinenti facto remate, aliquis appareat & offerat plus, quod solet dici, *en seguimiento de el remate*, non est admittendus. Verba enim haec exclusiua sunt, & consequenter post horam illam ubi fit dicta subhastatio ultima, nullus est admittendus, quantumcunque sit fiscus, eo quod illi remanent alij termini apposit per l. 1. & secundam, & sequen. titu. *de las pujas*, infra eodem lib. ubi admittitur plus offerens post dictam subhastationem, sed si leges illae non adessent, sed nostra tantum, tunc utique non admitteretur fiscus ad recipiendum maiorem licitationem facta dicta subhastatione, eo quod verba haec, *no se podra rescibir*, impossibilitant ad recipiendum, & consequenter, neque ex vi restitutionis admitteretur fiscus, licet de iure admittenda esset persona priuilegiata, quae posset petere in integrum restitutionem, ut in proposito inquit Bart. dict. l. si tempora numer. 7. sed extra casum nostrae legis & in alijs quam Gabellarum locationibus post subhastationem admittetur minor & resp. per viam restitutionis secundum quod dixi

in. l. 1. titu. 1. li. 2. sup. sed an si aliquis compareat intra terminum signatum subhastationi, & offerat maius pretium quam erat per alium tertium oblatum, sed id plus offerat cum conditione quod non fiat subhastatio die assignato, sed post octo vel viginti dies sequentes post diem assignatum poterit etiam admitti dicta licitatio, & videtur, quod non quia resultare videtur damnum primo postori, qui videtur habere ius quaesitum, in assignatione diei *para el remate*, & ex licitatione sua per subhastatores admissa, sed nihilominus crederem admittendam dictam secundam licitationem cum prorogatione temporis quia licet minui non possit tempus, augeri tamen potest per officiales subhastatores, ut dictum est in hoc titulo, item quia licet lapso termino constituto, non possit fieri de notuo praeconium, & dari alia dilatio, secundum glossam ubi Bar. & eius additio. numero quinto in dict. leg. si tempora, tamen intra terminum illum id fieri optime potest, ex dictis, quod prorogari potest, & quia consistit fauor, ut inquit Auendaño capit. 12. prat. numer. 2. in medio libro secundo. & sic video quotidie fieri in subhastationibus publicis. Sed an si subhastatores dixerint, quod tali die debeat fieri subhastatio per praeconem, vel quod tali die & hora remaneat subhastatio facta, & sic, *quede rematada la renta*, ut inquit lex nostra, in praesenti, ibi, *que hechos los pregonos quede rematada la dicha renta*, an de ueniente die illo & hora assignata teneatur officialis subhastator omnino subhastationem facere per praeconem, vel si praeniteat hora illius assignatae possit augere terminum etiam

6 etiam si alius non appareat ꝛ plu-
ris licitando & horam ac terminū
prorogando, & in hoc dicendum
est cum Bart. in dict. leg. si tempo-
ra numer. 4. per tex. ibi quod com-
pelli potest officialis ad vendendū,
vel locandum, si in præconio di-
ctum sit, quod plus offerenti da-
bitur, sed si præco. simpliciter di-
ceret, quicumque velit emere, ve-
niat ad offerendum intra talem
diem, neque adijceretur, & plus
offerenti dabitur, tunc non cogi-
tur dare illi postori, etiam si alius
meliozem conditionem non attu-
lerit, quia ad hoc se non adstrin-
git, potuit enim esse quod hoc fuit
factum ad explorandum valorem
rei, magis quā ad vendendum, vt.
l. si seruus in prin. de condict. fur.
sed an ipse licitator poterit pœni-
tere diximus in l. 4. titul. 5. nu. 26.
lib. 7. suprà.

De lege. 6. quod præferatur lici-
tatio facta coram Rege, dic in pro-
positum facere dicta per domini.
in c. si a sede in fin. de præb. in. 6. de
prouiso per Episcopum concurren-
do cum vicario eius eodem tem-
pore, & Probum de pensio. 1. par.
quæstio. 18. & per Arnul. Ruzel. in
tracta. de iuri. Regali. priuilegio.
16. num. 19.

De lege. 7. sequente, vide quid
in locatione de por menor, circa fide-
iusiones, de quibus hic, in l. 8. titu.
sequentis.

De lege. 8. quando & quo tem-
pore in locationibus de por menor,
debent præstari hæ fideiusiones,
vide l. octauā in fin. tituli sequen-
tis.

De lege. 10. quid in locationi-
bus de por menor, in eadem & simi-
li materia, agendum sit vide l. 9. tit.
sequentis.

Lex. ii.

Summarium.

Conductor gabellarum si nō
præstat fideiussores & ap-
probatores eorum, neque
extraxerit recudimētum se-
cundum dispositiones le-
gum præcedentium, potest
redditus ille ad Regem re-
dire, vel de nouo præconi-
zari, & id quod minus pro
eo reperietur, recuperan-
dum est à conductore non
præstante fideiusiones, &
quid intelligitur esse la quie-
bra.



B I. Ordenamos y manda-
mos, in eius propositum
cum redditus reduci-
tur a quiebra, vide quæ
diximus in l. quarta titulo quinto
libro septimo suprà in glossa que
mayores, & tradit Benuenut, de mer-
catura titulo de decoctori. numero
octauo cum sequentibus pagi. 331.
in paruis, & quid in locatione de
por menor, vide l. decimā & 11. titu.
sequentis.

Ibi. Sin requerir, idem disponi-
tur in locatione de por menor, in leg.
decima, infra titulo sequente, &
hoc in casu, in quo hic loquitur
procedit, scilicet cum reddi-
tus reducitur in publicam & no-
uam subhastationem, secus cum
reducitur al torno, scilicet cum an-
tecedenti conductori tradenda est,
quia sic Rex & administratores
eius volunt, tunc enim requiri-

tur & citari debet, tam in locatione *de por mayor*, vt in leg. duodecima, & decimaquarta, infra, isto titulo, quam *de por menor*, vt in leg. vndecima tituli sequentis.

SUMMARIA.

Licitatores gabellarum non liberantur per secundam licitationem ulterius non prastantis fideiussores intra debitum terminum, licet secus in alijs numer. 1. & 2.

Turnus factus de vno licitatore in alium debet notificari illi in quem fit & differt a quiebra numero 2. in fin. cum sequentibus & in. l. sequente repetitur.

Lex. 12.

Summarium

Turnus qualiter fit faciendus si vltimus subhastator non prastauerit fideiussores, & approbatores intra terminum a iure descriptum.

IB I. *fazer turno, de vn ponedor en otro*, hic est textus probans quod licet prior licitator per oblationem vltimi & eius acceptionem liberatus est, sue dicatur in preconio quod plus offerenti dabitur, siue quod si melior conditio asseratur liceat ab emptione resilire, ex dictis per Barto. in l. si temporaria. C. de fide instru. & iurehast. fisco. libro 10. quem & Boheri. decisione 248. columna tertia refert Claperius in Centuria causarum si-

scali. causa. 3. quaestione prima numero septimo, octauo, & nono: tamen in conductione reddituum Regionum, haec cessant non enim per maiorem licitationem etiam acceptatam liberantur praecedentes licitatores, sed tenentur utique si redditus locatus reducatur ad turnum inter licitatores ob non praestitas fideiussiones in tempore legali, vel ob non datos approbatores, vt ex. l. nostra & alijs huius nostri tituli & sequentis clarissime patet tam in locationibus *de por mayor*, quam *de por menor*, de quibus & in lege praecedente diximus, & tradit Cassan. in consue. Burg. titulo de Gabellis numer. 22. vbi numero 26. inquit quod si primus conductor gabellarum locet alteri, & primus aufugiat, vel non sit soluendo potest recurri ad secundum.

Ibi. *Despues de pasado los cinco dias*. De quibus in. l. 7. & 8. supra eodem & in *de por menor*, in. l. 8. tituli sequentis.

Ibi. *Los sesenta dias*, De quibus in l. nona supra, eodem, & in locatione *de por menor*, in dicta l. octaua tituli sequentis, & in. l. n. ibidem, qualiter fiat turnus in ijs *de por menor*, & nota ad has leges de turno tractantes, quod fit turnus de vno licitatore in alium praecedentem, & cum hoc fit debet turnus notificari illi, cui tribuitur, & in hoc differt ab illo, quod vere vocatur quiebra, de qua in. l. 11. supra eodem, & in *de por menor*, n. l. 10. tituli sequentis, nam vocatur *de quiebra*, si vere cum dominus redditus vult sibi potius eligere, vt remaneat redditus locatus apud se, preconizando illum de nouo, vt si minus locetur quam antea erat loca-

loca-

De los arrend. de por mayor. l. 14. 17. 18. 20. 27

locatus, illud minus soluat licitator ille, qui non dedit fideiussores, & abonatores in tempore, & ad hoc non citatur talis licitator, neque ei notificatur, eo quod remanet redditus penes dominum, sed cum fit turnus, tunc quia redditus remanere debet in illo, si cui turnus fit, debet ei notificari, ut præster fideiussiones in tempore à lege nostra constituto, quod si eas non præstiterit, reducitur redditus ad antecedentem licitatorem, & ille qui non præstitit fideiussorem soluit illud quod minus valet redditus, ex eo quod reducitur ad alium antecedentem licitatorem, qui in minori pretio redditum talem licitauerat, & isto modo intelliges has leges.

Lex. 14.

Summarium.

Turnus notificandus est illi, licitatori & conductori, in quem redditus deuoluitur, ut intra tempus nostræ legis præster fideiussores, & quomodo facienda est hæc notificatio declarat lex nostra.

BI. *Le sea notificado, idem disponitur in locatione horum reddituum de por menor, in l. 11. titu. sequentis, quod secus est cum vere redditus reuertitur & deuoluitur en quiebra, tunc enim nulla requiritur notificatio, ut in l. 11. & 12. supra eodem diximus.*

*S. V. M. M. A. R. I. A. bonp
V. Alet locatio duorum reddituum rega
liu vno pretio subhastato, & quis
tunc declarabit, nu. 1.*

Lex. 17.

Summarium.

DE lege. 17. nostri tituli quæ est 50. quaterni gabeliarum facit mentionem Mincha. in libr. 2. de succession. creatione. §. 14. numero 115. & Lafarte eum referens, de decim. vendi. capit. 18. numero 20. ad hoc quod valet locatio hæc facta duorum reddituum vno pretio pariter utrosque locando, etiam si conductor non declaret intra quinque dies nostræ legis, quanto pretio vnumquemque redditum conduxit, eo quod Regij calculatores lapsis ijs quinque diebus non facta dicta declaratione per conductorem, possunt eam facere, ex legis nostræ permissione, & valet, & hoc est sine dubio.

Lex. 18.

DE lege. 18. Dic idem disponi in locatione de por menor, in l. 7. tituli sequentis.

Lex. 20.

AD legem 20. dic quod ex eius dispositione augebatur dispositio & poena legis antiquæ positæ, pro l. septima titulo quarto libro 6. Ordinamenti veteris, & idem

D 3 quod

quod hic repetitur in l. 19. titu. 16. in
frâ eod. vbi in fin. vers. id limitatur
prout in l. 21. sequente disponitur
quæ est nostræ declaratoria, & de-
probatione Barateriæ vide l. 6. titu.
9. lib. 3. suprà vbi diximus.

S V M M A R I A.

Saluaguardia & securitas regia conce-
ditur gabellarum conductoribus nu.
1. & num. 2. an hac protectio eximat
a iurisdictione ordinariorum.

Lex. 21.

TITULO XII DE

los arrendamientos de las rentas

Reales de por menor.

Cum superiori titulo dictum sit de locationibus reddituum
Regiorum de por mayor nunc consequenter fuit necesse vi-
dere de locationibus dictorum reddituum de por menor.

Leges istius tituli breuissimè sunt explanandæ, cum in titulo
præcedente sint multæ eis similes in locationibus de por mayor,
vbi aliquâ diximus, quæ hic dicenda forent, nisi ibidem appone-
rentur, ideo parum immorabimur in hoc titulo.

S V M M A R I A.

Subhastatio publica facienda est in re-
bus publicis, licet non fiat in rebus
privatorum num. 1. & præconia de-
bent intervenire vt num. 2.

Lex. 3.

Summarium.

**Redditus Regij pro minori
locari non possunt, nisi co-**

Summarium.

Lex. 21. sequens est legis præce-
dents declaratoria & hæc de-
claratio repetitur in l. 19. in fi. vers.
ritu. 16. infra isto lib.

De lege. 23. in qua cõceditur cõ-
ductoribus gabellarum securi-
tas Regia & saluaguardia, ¶ vide te.
1. in l. tit. 2. p. 7. & quid operetur hæc
protectio an eximat ¶ a iurisdictione
2. ne ordinariorum vide glos. in ca. præ-
cipimus de ptiuil. de qua saluaguar-
dia & nos diximus in l. 2. tit. 9. num.
5. 10. & 13. lib. 8. suprà.

ram tabellione de rentas &
per præconia in publica sub-
hastatione.



BI. En publica al-
moneda. nam licet
in locationibus
non requiritur
subhastatio secū-
dum glos. l. quā-
uis ver. prædij. C.
de vend. rer. ciui. lib. 11. hoc est in re-
bus

¹ bus priuatorū, secus ꝑ in publicis vt per Rebuf. 2. tom. const. Franc. titu. de præcon. artic. 4. num. 32. & in tit. precedente diximus.

Ibi. Y por pregonos, ita quòd non sufficiet publice vendi nisi præconi zentur. De quibus præconijs plura ² dixit ꝑ Rebuf. 2. tom. const. Fran. tit. de Præcon. & vide quæ diximus, in. l. 2. titu. precedentis.

Lex. 5.

Summarium

Nullus conductor de por ma-
yor locans redditus Regios
de por menor potest promit-
tere promissa ad annos futu-
ros de quibus non habet re-
cudimentum.

IB I. Ordenamos, Similis est legi fi-
nali tituli sequentis vbi aliqua di-
cimus.

S V M M A R I A.

Diuisio debiti inter conductores facta
an noceat creditoribus vt in solidū
contra quemlibet agere non possint. nu-
mer. 1.

Conductores plures gabellarum si diuidant
societatem & administrationem quomo-
do tenebuntur fisco ad pretium nu. 2. &
num. 3. an & tunc tenebitur vnus alte-
ri lucrum communicare.

Lex. 6.

Summarium.

Vbi in aliqua prouincia sunt
plures conductores de por
mayor quomodo poterunt

de por menor diuidere & fa-
cere redditus hos Regios.



BI. que en el partido do vnie-
re muchos arrendadores. Sed
est questio singularis, an
diuisio inter conducto-

res facta noceat creditoribus, quin
possint in solidum agere ꝑ contra
quemlibet ex debitoribus, tradit
Specu. de iudi. §. 4. ver. potest esse &
Bart. in l. fin. §. 1. ff. si cert. pet. & ite-
rum in l. inter eos de fideiussor. l. si
creditores cum glos. C. de pact. Ber-
tachin. de Gabel. 2. par. num. 29. vbi
num. 28. quærit etiam, si plures con-
ductores gabellarum diuidant so-
cietatem & administrationē, quo-
modo tenebuntur fisco ad pretium,
² ꝑ & inquit ꝑ si sine consensu fisci
diuiserunt, tenetur quilibet in soli-
dum, & alter pro altero, si vero cū
consensu fisci periculum & lucrum
quemlibet sequitur, in parte sua. l. li
citatio. §. socij & ibi. DD. ff. de pu-
blica. vbi inquit Angel. & Ioa. imol.
quòd si diuiserunt animo diuiden-
³ di non tenetur lucrum vnus ꝑ alte-
ri cōmunicare, secus si gratia cōmo-
dioris vsus per notata in l. Caius. de
leg. 2. & in l. 2. de adm. tut. tenet Pe-
trus Vual. in tract. de societ. 1. par.
questio. 19.

Lex. 7.

Summarium.

Transferens in alium reddi-
tum de por menor remanet
adhuc abligatus vsque dum
conductores de por mayor
sint contenti de fideiussioni-
bus à persona in qua transla-
tio fit Datis.

IBI. Por quanto tenemos, dispuesto en los arrendamientos de por mayor, vt in. l. 8. titu. precedent. dictum & dispositum est, & sunt iustæ dispositiones tam Regi, quam cōductoribus conuenientes & salutiferæ, tum ne sit licitum conductori per translationem Regi præiudicare, tunc etiã ne conductor transferens, remaneat in damno & obligatione, si ille in quem translatio facta est de fideiussionibus conductoribus maioribus vel Regem & eius calculatores cōtentos fecerint.

S V M M A R I A.

Conductores gabellarum si intra terminum debitum fideiusiones non præstiterint compelli possunt eas præstare.

num. 1.

Lex. 8.

Summarium.

Quæ fideiusiones sunt præstandæ per conductores de por menor conductoribus de por mayor declarat lex nostra & intra quod tēpus.

IBI. Mandamos que los arrendadores menores. Idem in cōductoribus de por mayor, disponit text. in. l. 7. titu. precedentis.

Ibi. que las ayan de dar y den dentro de diez dias, in locationibus vero de por mayor, intra quod tēpus debent hæ fideiusiones præstari, vide text. in. l. 9. titu. precedentis & si fideiusiones has non præstiterint intra hoc tempus compelli ad hoc possunt ꝑ vtper Claperium in cent. causa. 51.

causa septima quæstione vnica.

Lex. 9.

Summarium.

Conductores minores quifideiusiones non præstiterint secundum quod in lege præcedente dictum est, amittunt promissum, & quartã partem licitationum lucratarum.

IBI. Mandamos, si dem in cōductionibus de por mayor, dispositum est in. l. 10. tit. precedentis.

Lex. 10.

Summarium.

Cum conductor minor non satisfacit de fideiussionibus maior conductor potest redditum sibi ipsi assumere, vel illum ad subhastationem de voluere secundum legis nostre formam.

IBI. Las pueda tornar al almoneda, & sic deuoluere illas en quiebra, vt diximus in. l. 4. num. 26. titu. 5. lib. 6. suprà, & in hoc libro 9. iterum, & tradit Benue. de mercatur. titu. de decoctor. num. 8. cum sequent. pag. 331. in paruis.

Ibi. Sin requerir al arrendador, vide quæ diximus in. l. fin. titu. precedentis pro intellectu horum verborum huius legis cum alijs quæ in hoc vi debantur contrariæ; nam ibidem cas

cas & nostram declarauimus, & lex nostra loquitur cum reducitur & deuoluitur redditus Regius ad subhastationem, vulgo en quiebra, lex vero sequens loquitur cum reducitur ad turnum & sic al torno.

S. V. M. M. A. R. I. A.

Conventiones factae a primis conducto-
ribus an sint obseruanda per secundos.
nu. 1. & in 2. per quod tempus durent.

Lex. 11.

Summarium.

Conductore minore non satis-
faciente de fideiussionibus
qualiter fiet turnus inter lici-
tatores praecedentes, & an
tunc valebunt pactiones fa-
ctae per licitatores.

Ibi. mandamos, idem in locatione
de por mayor, disponitur in l. 14. ti-
tu. praecentis.

Ibi. Y si algunos ponedores de mayores
quantias. Iste est versiculus finalis no-
strae legis, in quo de conventioni-
bus factis per licitatores tractatur,
an sint seruandae per secundos con-
ductores & licitatores, & in hoc
ex lege nostra & ex l. 13. & 14. huius
nostri tituli & ex l. 14. & 16. titu. se-
quent. Parlado in lib. 1. rer. quotid.
cap. 1. §. 7. num. 21. cum sequent. se-
quendo legum harum vestigia di-
stinctione procedit quod aut huius-
modi conventiones factae sunt a
priori conductore antea quam ex-
peditam haberet conductionis tes-
seram, vulgo recudimiento de sem-
bargado, & tales conductiones tan-
quam factae a non parte non obli-
gant conductorem secundum, sed
in ipsius potius positum erit arbi-

trio, ut cum illis stare velit, nec
ne sin vero priori conductioni ex-
pedita conductionis tessera data fue-
rit, secundus hic conductor sta-
re omnino tenetur conuectioni-
bus illis ab illo priore factis, per
text. nostro, ceterum si haec conue-
tiones factae fuerint a conductore ha-
bente expeditam conductionis tes-
seram, omnino ratae sunt, & illis pa-
rere tam contrahentes, quam secun-
di conductores tenentur, ut in dictis
legibus. 13. & 14. nostri tituli, & in l.
14. & 16. tituli sequentis disponitur
durabuntque tales conuectiones ta-
tum quo ad usque durauerit tem-
pus conuectionis, & non ultra, ita
ut si secundus conductor in plures
annos quam erat prior conductione
adiectionem fecerit, eiusmodi con-
uentiones ultra tempus prioris co-
ductionis vim non habebunt, iuxta
l. cum Hermes. C. locati, ita Parla-
dor. ubi supra. nu. 23. idque est sine
dubio, & tradit succincte de ijs La-
zarre, de decim. vend. cap. 18. num.
88. licet aliud de iure communi esse
asserit Firmia, relatus per Gironda,
de Gabel. 2. part. in prin. numer.
22. & 23.

Lex. 13.

Summarium.

Redditus Regij, per minus
hoc est por menor locanda,
praconizanda sunt ad mi-
nus per sex dies ante prima
subhastationem: aliter enim
subhastatio erit nulla & re-
manebit via licitandi aperta.

Ibi. Ordenamos, legem ista allegat
Minchaca de succession. creatio-
ne lib. 2. §. 4. num. 118. eam declara-
do secundum impressionem Sal-

mantinam, ut eum refert Lasarte, de decim. vendi. cap. 18. num. 20. sed secundum meam impressionem Venetij factam anno. 1564. nihil ibidem de hac lege dixisse reperire potui.

Lex. 14.

Summarium.

Cōductor de por mayor si voluerit conductori de por menor tollere redditum conductum, qualiter & quomodo

do id fieri poterit, & an valeant conventiones factæ declarat lex nostra.

IBI. *Que las signalas y auenencias, vide* quæ diximus in l. 11. titu. præcedentis in gloss. fin. & in l. 11. nostrit. de lege. 15. tractasse Minchacæ relatum per Lasarte, de decim. vend. capit. 18. num. 20. ibidem ipse Lasarte asserit attenta impressione Salmantina ipsius Minchacæ. Sed secundum meam, quæ est facta Venetij anno. 1564. nihil dicit de ea, & per hæc titu. iste. 12. remanet finitus.

TITULO. XIII. DE

las pujas y prometidos.

ET cum superioribus titulis duobus dictum sit de locationibus de por mayor, & de por menor, nunc immediate venit declarandum quæ nam licitationes post admitti possint & quæ promissa præberi ut conductores alliciantur ad maiorem imposturam faciendam.

IN R V B R I C A.

Licitaciones dicuntur pujas & à quo verbo deriuntur. num. 1. & 2.

Licitor est, qui auget pretium. num. 3.

Licitatio est actus licitandi, id est ipsa auetio. nu. 4.

Additio est augmentum pretij vel mercedis. nu. 5.

Pactum additionis in diem semper inest in venditionibus vel locationibus fiscalibus. num. 6.

De promissis remissionis. num. 7.



BI. *Pujas.* quæ licitationes vocantur, à liceo, vel liceor, id est rei in publicis venditionibus expositi pretij adaugeo, quando bona subhastantur, l. arbor. §. 1. ibi. qui de vestibulo licere cogitur. ff. com. diuiduntur unde licitari est tale pretium augere. t. cū vide.

videlicet altercantur inuicem emere volentes. l. item quod dictum in fin. ff. de in diem addicti. ibi. deinde prior emptor aduersus eum licitatus sit, & animose licitatus, in. l. si pignori. ff. famil. hercis. & sic licitator
 3 is est, qui auget pretium. l. licitator. §. licitatores vectigalium ad iterandum conductionem antequam superiori conductioni satisfaciant admittendi non sunt. ff. de publica.
 4 licitatioque est actus ipse licitandi, id est ipsa audio, d. l. licitatio. l. si. ibi per licitationem vltius eam accipiat, ff. de alienatio iud. l. & si sine de minor. l. nam ad licitationem. ff. famil. hercis. litem Labeo. §. i. ibidem. C. com. diuidun. in fi. De quibus multa scripsit Rebus. tom. 2. comment. Franc. titu. de præcon. & licitatio. & subhastatio & vocatur etiã addictio, quæ est augmentum pretij vel mercedis, quod post venditionem, vel locationem subhasta, perfectam illico vel ex interuallo in fra tempora constituta offertur, venditori vel officiali ad id deputato, vt colligitur ex. l. Lucius. §. fin. cum glos. admittendis. ff. ad municip. & per Claper. in cent. caus. fiscal. causa. 4. quæ sit. vni. num. 1. vbi inquit in venditionibus fiscalibus factis sub hasta, vel locationibus temporalibus, inesse semper illud pactum addictionis in diem vt per Bar. in d. l. Lucius. §. fin.

In eadē Rub. ibi. *prometidos*, quid sit promissum dixi in. l. 6. glos. *an de gozar* tit. 9. supra isto lib. & de ijs promissis vide Fran. Lucā, in tracta, de fisc. 4. par. & Auen. 28. præto. li. 2.

SUMMARIA.

Licitationum factarum coram Rege, vel corā eius calculatoribus, quæ nam præferenda erit. numer. 1.

Licitatores duo si eodē tēpore licitauerint, quis eorum præferatur nu. 2.

Licitans per errorem magnam quantitatem tenebitur nu. 3.

Auctiones factæ contra legem, statutū, consuetudine vel sylum nullæ sunt numero. 4.

Renunciatio officij in fauorem Titij si fiat cum elausula, & non aliter nec alio modo annullat contrariam dispositionem num. 5.

Lex. i.

Summarium.

Auctiones licitationesque coram licitatoribus maioribus, & coram reddituum tabellione faciendæ sunt & non aliter.



BI. Ante suslugares tenentes, quiquidem eundem tenent locum, sunt etenim earum vicem tenentes, ac eandem potestatem habent sicut in locum tenentibus correctorum diximus in. l. 10. tit. 9. lib. 3. supra cum sequent.

IBI. Ante nuestros contadores mayores. Sed quid si coram eis fiat per aliquem aliqua licitatio, & per alium fiat etiam licitatio alia super eodem redditu coram Rege alio in loco existente, quænam præferenda erit vide text. in. l. 6. tit. 11. supra isto lib. & quid si eodem tempore duo licitauerint, quis eorum præferatur, & in hoc Peregrinus, in tracta. de priuileg. fisc. lib. 6. titu. 5. num. 7. inquit Angel. in. l. 1. C. de fide. instru. & iur. hast. fisc. lib. 10. sensisse, locum esse gratificationi, ego tamen in meo libro licet est de nouissima impressione non inueni Angel. hoc dicere;

cere, inquit tamen ipse Peregrinus, ibidem quod veteri conductori affertur ratio congrui suadet, in camera tamē, dicit moris esse ut de nūo subhastentur, & hoc verius credo. Quid vero erit si per errorem secundus licitator putans primum in tanto posuisse, & non posuit, licitavit & adiectionem fecit super illa quantitate aut tenebitur, & in hoc glo. prometido in l. 33. titu. 26. par. 2. secuta per Auend. cap. 12. prae. n. 6. in fi. lib. 2. pluribus propositis fundamentis pro hoc secundo licitatore erronee licitante, tandem inquit contra eum fuisse pronūtiatum sed quod æquius aut iustius fuerit relinquit cogitandum, sed tamen ego veritati adhererem & nō errori, quia veritas est attendenda, & non error ei contrarius, præsertim si ob causam ipsorum calculatorum error fuit admissus, quia tunc nulli dubium, quin error rescindatur, quia nihil tam contrarium consensui quam error ut dicitur. l. error. C. de iur. & fact. ig. sed difficultas stabit in probando errorem, eo tamen probato & iustificato nihil obesse erranti crederem.

Ibi. *Y no en otra manera*, & aliter factum nullum erit, tum quia exceditur forma à lege nostra data, & auctiones factæ non seruato ordine & forma inducta à lege consuetudine & vel statuto seu stylo sunt ipso iure nullæ, prout in proposito inquit Rebus. in 2. tom. const. Franc. tit. de licitatio. in præfatio. num. 14. cum. 4. sequent. tum etiā quia lex nostra annullat in effectu, ex virtute huius dictionis, *Y no en otra manera*, latine, nō aliter neque alio modo, quæ quidem dictio & clausula annullare solent resignationes conditionales in fauorem talis & nō aliter, neque alio

modo, si in fauorem & alterius gratia fiat, secundū glo. c. olim. 1. verbo tradita de rest. spo. las. cons. 162. col. 4. volum. 2. & cons. 88. in fi. volu. 3. & Rebus. in præfati. benefi. tit. de resign. conditionali. num. 3. tum itidem quia videtur legem nostram assistere & resistere facto contra eius formam, ex dictis per Feli. in cap. dilecta de rescrip. & quia cum lex aliquid introducit de nouo cum certis modificationibus. omne in ea expressum censetur esse de forma substantiali, qua non seruata corrumpit actus, ut diximus in l. 1. titu. 1. nume. 3. libr. 5. supra.

S V M M A R I A.

A Diectio aliena post primam subhastationem non admittitur nisi illa de decima aut dimidia, vel del quarto in redditibus Regijs, vel cum ex alio, lege aut statuto aliud dispositum num. 1. & 2. & num. 3. & 4. ex iure speciali an idē dicatur, ut in minore ciuitate, & rep. num. 6. & 7.
Ecclesia fauor præponderat fauori ciuitatis. num. 5.
Antiquus auctionator etiam in fiscalibus præfertur nouo pro tanto num. 8.
Dictio, vsque exclusiue hic apponitur ob Regis fauorem num. 9.
Tempora tria considerantur in licitationibus num. 10. ibi primum.
Omnes licitatores in rebus fiscalibus sunt obligati donec res remanet subhastata. eo. num. 10.
Tempus quod datur in ijs licitationibus rerum Regiarum. num. 11. 12. & 13.
Tempus secundum assignatur in. n. 14. & 15. vbi quot dierum sit.
Tempus tertium assignatur in num. 16. per modū duplamenti vel triplamenti. quæ in nostro regno vocatur, puja del quarto, & ibi quod tempus dierum detur.

Lex. 2.

Summarium.

Facta

Facta subhastatione & licitatione de primer remate, nulla amplius adiectio admittenda est, nisi secundum quod in hac lege dicitur & intra eius tempora.

IBI. *Nuestras rentas*, quasi secus sit in alijs, nisi ex pacto aut lege specialiter. Idem quod in redditibus Regijs statutum sit ut inquit glos. i. in fin. in l. si tempora. C. de si de iur. inst. & iur. hant. ff. lib. 10. aliud enim in hoc statutum reperimus in fisco, aliud enim in privato, Ecclesia ciuitate vel minore, in quarum rerum venditionibus vel locationibus sub hacta factis regulariter additio non admittitur nisi lege municipali hoc caueatur ut dicitur in l. Lucius. §. fin. ff. de municip. & ibi. Bart. & in l. 1. & 2. C. de vend. rer. ciuit. h. m. si dicat personam privatam vel Ecclesia aut respublica vel minor expresso pacto hoc capissent iuxta text. in dict. l. 1. ibi sine conditione, quem intelliges de illo pacto additionis, prout etiam glos. in. 2. intellectu intelligit textum in dict. l. si tempora, extra enim illos casus Ecclesia, minor vel ciuitas non potest facere additionem de iure communi, ut & in hoc lib. 9. iterum dictum reperies, & tenet Claperius in dict. Cent. cau. fisco. causa. 4. questio. vnica, num. 2. vbi tamen, inquit & in num. 3. quod ex iure specialiter ex vi restitutionis in integrum admittetur minor, ex. l. & si sine, in pri. in vers. quod situm est ff. de minor. & idem ibi in dict. num. 3. inquit Claper. esse in rep. vel ciuitate per tex. in l. rempublicam. C. de iur. reipub. lib. 1. vbi pupilla &

respu. extra ordinem inuitantur & ita fuisse seruatum, inquit Claperi. ibi. in quadam causa communis Gratiopolitanae quae tunc fuit iudicata, addit tamen, decisionem hanc non carere scrupulo, cum tex. in contrarium decernere videatur in dict. l. Lucius. §. fin. vbi lex nominatim negat, ciuitates posse adiectionem facere, nisi de hoc habeat legem specialem, hoc est priuilegium, ut ibi exponit glos. vel statutum, ut ibi placet Bart. & est similis text. in l. 1. C. de vend. re. ciui. & si ciuitati ex hoc capite daretur restitutio, esset etiam danda Ecclesiae, cum ciuitas & Ecclesia pari passu ambulent per not. in l. si. & Authentica quas adiectiones, C. de sacrosanct. Eccles. imo fauor Ecclesiae praeponderat fauori ciuitatis ut ibi notatur, & toto ritu, & in l. sunt personae. ff. de religio. & sumpt. fun. ex quo sequitur secundum Claper. vbi supra num. 4. solum habere locum additionem de iure in venditionibus & locationibus si scilicet ut probatur in dict. l. si tempora & ibi DD. notant hoc esse speciale in fisco priuilegium hoc competere, ut scilicet facta prima subhastatione quilibet admittatur augendo usque ad ultimam subhastationem intra terminum nostrae legis pretium primae subhastationi appositum addendo decimam auctionem integram vel mediam decimam, vel adiectionem del quarto post ultimum remate, secundum quod in legibus sequentibus disponitur, sed hac forma & modo nullus etiam minor respublica ciuitas, vel Ecclesia admittetur, licet per viam incrementi & augmenti in obligationibus publicis ciuitas admittitur quotidie, & minor vel Ecclesia si auctio & augmentum esset magnum, & per

Lib. 9. Titul. 13.

per viam restitutionis peteretur ad mitti, secundum, quod latè diximus in. l. 2. num. 11. cum sequent. titu. 1. lib. 2. suprà vbi & diximus tunc conductores antiquos nouis auctionatoribus præferendos pro tanto, & in rebus fiscalibus idem ¶ esse dixit Peregri. in tract. de priuileg. fisc. lib. 6. tit. 5. num. 5.

Ibi. *sino suere*, inclusio hæc & limitatio firmat regulam in contrariū, & sic est exclusio alterius cuiuscūque licitationis per quancunque viam fiscus velit aliud petere, præsertim cum remaneat via adiectionis *del quartè*, de qua in legibus nostri tituli, limitata enim causa limitatum producit effectum, & inclusio vnus est exclusio alterius, exceptioque firmat regulam in contrarium ex iuribus vulgaribus.

Ibi. *Con tanto que no pueda ser menos de quinze dias del vn remate al otro y basta estos*, exclusiue apponitur verbū hoc, hasta, latinè vsque, ob Regis fauorem ¶ ex dictis per Bal. in Authentica hoc amplius num. penult. & si. C. de fidecom. itaque debēt ij quindecim dies esse cōpleti ab vna subhastatione ad aliam, & sic, *Desde el primer remate hasta el postrero*, de qua dictione, vsque dixi, in. l. 6. nu. 3. & 4. titu. 3. & in. l. 1. nu. 33. titu. 4. lib. 4. supra & quæ tēpora dabantur de iure, vltra allegatos per me in. l. 1. tit. sequentis num. 4. tradit. Claperius, in cent. causar. fiscal. causa 4. quæstio. vnica numer. 5. cum sequenti.

10 vbi inquit tria tempora ¶ considerari. Primum est tempus statutum ad licitandum, intra quod cuique liberum offerre meliorem conditionem donec plus afferenti sit facta liberatio & adiudicatio per traditionē hastæ fiscalis, vel aliud signum demore receptum traditionis

significatiuum, & donec sint in actu licitationis, & priusquam sit facta liberatio, omnes licitatores sunt fisco obligati, nec cōsetur prior per obligationem vltimi liberatus, quandiu res manet sub hasta, & in hoc seruatur opinio Bart. in. l. licitatio, quæst. 1. ff. de publica. & vectig. communiter reprobata opinione Bald. de qua per Paul. Cast. ibidem & Cremen. sing. 40. & recepta est eiusdem Castrensis distinctio ibi, quæ etiam communiter approbatur, secundum Claper. vbi suprà nu. 6. secundum quem in nu. 7. ibidem de iure tempus hoc erat, 20. dierū,

11 ¶ quibus publicè sit notum voce præconis, vt quicunque voluerit emere rem fisci, vel conducere, cōpareat certo loco & hora, vbi licitanda plus afferenti liberabitur subhasta cā dela extincta vel alio modo coram iudice vel delegato, vt probatur in Authentica, hoc ius porrectū C. de Sacrosan. Eccles. quod habet locum etiam in rebus fiscalibus, & minoris vt dicit Bart. in dict. l. licitatio. in. 1. & 2. quæst. nu. 2. & 3. glos. sup. in l. 1. verbo omni ordine. C. de fid. instru. & iur. hast. fisc. lib. 10. quā ibi omnes sequuntur, & glos. 1. in. 3. intellectu. dict. l. si temp. ora eod. tit. & li. vbi Part. & alij sed iure nostro ex. l. 13. titu. præcedentis, cum locantur redditus Regij *de por menor*, per conductorem *de por mayor*, per sex dies ¶ debent præconizari, aliter cōductio est nulla, vt ibi cauetur & sic minui non poterit tempus sex dierum, augeri tamen posset cum ibidem non prohibeatur & augendo reducatur ad tempus iuris communis, sed in ijs consuetudo maxime est attendenda in ijs auctionibus, ¶ secundum Boheri. decisio. ne. 248. col. fin. & Guido, Papæ. 536. & Cla-

8. Claper. vbi supra n. 8. 9. & 10. secū
 dum vero tempus statuitur pro ad-
 ditionibus faciendis, & admitten-
 dis post liberationem, & sic despus
 14 del primer remate. ¶ & in hoc Claper.
 vbi supra numer. 6. lex regia ordina-
 tione dicebat esse octo dierum, sed
 de iure ex dict. l. si tempora secun-
 dum primum intellectum glos. ibi-
 dem tempus hoc ab ipso procura-
 tore erat constitutum, & hunc esse
 veriore intellectum illius. l. si tem-
 pora inquit Claper. vbi supra num.
 12. cum. 5. sequenti. hocque prose-
 quitur refutando alios duos intelle-
 ctus, sed ex lege nostra id tempus
 iam est determinatum, vt scilicet,
 post primam liberationem, & sic de
 spues del primer remate. vsq; ad quin-
 15 cim dies admittitur licitatio ma-
 ior dū tamē sit de diezmo, o medio diez-
 mo, vt inquit lex nostra, & sic secun-
 dum hoc debemus nos in nostro
 Regno gubernari, tertium verō tē-
 pus, additionis faciendæ, conside-
 ratur per Claper. vbi supra num. 6.
 vers. tertium & num. 17. cum sequē-
 ti. scilicet per modum duplamenti
 16 ¶ vel triplamenti ex regia ordina-
 tione Regis Ludouici. 12. artic. 13.
 quæ in nostro regno vocatur, *puja*
del quarto, & ad illam in Francia octo
 dies dabantur, sed nos habemus. l.
 5. cum sequenti. istius nostri tituli tē-
 pus trium mensium statuentē post
 vltimam subhastationem factā per
 viam de diezmo, o medio diezmo, de qua
 lex nostra loquitur, & hoc tempus
 est statutum fauore fisci, vt merito
 talis interpretatio sit admittenda,
 cum id sit vtile fisco, & text. in dict.
 l. si tempora, cum similibus solum
 desiderat additionem fieri intra
 tempora nec distinguitur an illico,
 vel ex interuallo adijciatur, sed sim-
 pliciter loquuntur leges illæ, & sic

simpliciter erant intelligendæ, nisi
 leges nostræ id diffinirent vt vides
 diffinitum.

Lex. 3. & 4. sunt declaratorix &
 augmentatiuæ legum precedentium,
 cum essent omnes in quaternio posi-
 tæ sub. l. 52. & sic non est necesse am-
 plius sub eis insistere, & nota ad. l. 3.
 dum dicit promissa esse soluenda
 quod est similis. l. 23. infra isto titu-
 idem probantis.

S V M M A R I A.

Partitarum iure tertiā partem augeri
 post vltimā subhastationem requi-
 batur, ex legibus nostris, quarta nume-
 ro. 1.

Licitatores pacisci non possunt vt non ad-
 mittantur hac quartæ adiectio. num. 2.
 & numero. 3. & ampliatuæ duobus
 modis.

Quarta plura an possint offerri intra tem-
 pus assignatum adiectioni del quarto.
 num. 5. & 6.

Lex. 5.

Summarium.

Nulla addictio adiectio vel au-
 ctio admittatur post vltimā
 subhastationem, nisi ex par-
 tium consensu, vel nisi adij-
 ciatur quartum.



BI. O si la puja fuere tanta
 quanto monta la quarta par-
 te de la renta y no en otra ma-
 nera, De iure partitarum
 tertia pars ¶ requirebatur, vt appa-
 ret ex. l. 7. titu. 7. par. 5. & ibi. glos. ita
 notat, sed per nostram corrigitur
 vt aduertit Lafarte de decim. vend.
 cap. 18. nu. 22. & iure Gallorū quid
 sit vide Claper. in decisio. caus. fisc.
 pag. 26. nu. 15. & 16. causa. 4. quæst.

vnica

1 vni. idque adeo procedit vt licita-
tores pacisci nequeant in contra-
rium, nè scilicet admittatur hæc
2 quartida iectio, † & etiam si cum
pœna hoc promittatur non valet
3 pœna promissa, † secundum Lasar-
te vbi supra num. 30. imo nec sum-
mi rationales secundum eum ibi,
4 possunt in hoc † dispensare, & pro-
batur ex text. nostro, in vers. *Y si los*
nuestros contadores lo contrario hizieren
que no vala, nam si minorem licita-
tionem quã quarti lex nostra pro-
hibet eis recipere, à fortiori, prohi-
bere videtur, ne licitationem inte-
gram del quarto excludant, nam
cui non licet, quod est plus, non li-
cet quod est minus, & è contra, faci-
liusque arguitur de prohibitione
minori ad maiorem, quam ecõtra,
qua de causa credo non posset tute
& cum bona conscientia licitato-
res maiores aliud facere, cū sit me-
tas legis nostræ excedere, & ius par-
ti aduersum tollere, quod neque
ipsi principè licet, nisi ex publica cau-
sa & adhibito bono cambio, ex di-
ctis per nos. l. i. tit. i. lib. 4. supra &
alibi in illo lib. 4. & sic dum asserit
Mincha. relatus per Lasarte dict. c.
18. num. 30. in fine, aliud vidisse fie-
ri, vti que male & contra ius factum
fuit & non est in posterum facien-
dum, & sic in mea impressione Ve-
netijs facta nihil tale dixisse Min-
chacam inueni, præsertim cum ex
lege nostra in si. summos rationales
id in consilio iurare debere dispo-
natur, item no. quod inquit Lasarte
dict. cap. 18. num. 29. ne dum vnum
quartum, sed & plura quarta vnum
post aliud in vna & eadẽ locatione
addi posse, si modo tempus elargia-
tur, hoc est spatium trium mensiu
non effluxerit, sed id neque verum
5 † credo, neque percipio bene quo

modo plura quarta possint rece-
pta additione primi quarti legiti-
mè & intra tempus à lege diffinitu,
& quid si per plures annos locatio
6 facta est, quomodo facienda sit †
hæc adiectio del quarto, vide Lasar-
te, ibidem num. 24. & 25.

S V M M A R I A.

A Diectio del quarto, non habet locum
in rebus minorum, ciuitatum, vel
Ecclesiarum nisi aliud ex pacto aut con-
uentione sit statutum nu. 1.

Considerantur verba nostri text. pro conse-
sione quorundam dicentium auctorem
admitti in obligationibus ciuitatum pu-
blicas quocunque tempore & indistincte
num. 2.

Omnis persona licitare potest subhasta, quæ
prohibita non est num. 3.

Lapsis tribus mensibus datis ad adiectionem
del quarto faciendam an per viam ressi-
tutionis admitti possit nu. 4.

Adiectio del quarto si de facto admittatur
contra legis nostræ formam, an erit nul-
la, num. 5.

Lex. 6.

Summarium.

Qualiter & quo tempore, de-
beat fieri adiectio del quarto
declarat lex nostra ad limi-
tationem & declarationem
legis præcedentis.

E B I. En el año de sesenta y dos,
quæ est lex præcedens,
cuius declaratoria est hæc
nostra, vbi diximus ali-
qua, & an hæc præcedant in rebus
ciuitatum & minoru vt in eis hæc
adiectio del quarto admittatur, plu-
ries diximus quod non est idem, †
nisi pro conditione ponatur, vel
ad sit

ad sit pactum vel statutum municipi-
pale circa hoc, vt per Auend. c. 12.
prætorum. num. 10. 1. part. & Parla-
dor. lib. 1. rer. quotidiana, cap. 3. §. 7. n.
14. cum sequent. & Lafarte de deci.
vend cap. 18. nu. 23. & Gironde de
Gabel. 2. part. §. 1. numer. 8. cum se-
quent. & num. 96. & est sine dubio.

Ibi. *Quando veen que conosciadamente
los que primero arrendaron algũ pronecho
en ella y hã puest o su industria y parte de su
hazienda en mejoramiento dela dicha rēta,*
verba hæc applicari possunt ad cō-
fusionem dicentium admitti maio-

2 rem ꝑ licitatore in locationibus
publicis reipub factio *ultimo remate.*
& ad finem temporis talium loca-
tionum, & cum apparet talem lici-
tatore in lucratum in licitatione
illa, aliquis offert maius pretium,
quod quidem antea non obtulit, cū
non apparebat de lucro illo, & reue-
ra, nisi asserentes hæc, assererent;
prout asserunt, teneri talem nouū
licitatore in resarcire damna in lo-
catione illa resultata primo condu-
ctori a quo aufertur, prout resarciē-
da sunt, secundum quod dixi in. l. 2.
tit. 1. lib. 2. supra & Gutierrez, pract.
quæsti. lib. 1. quæsti. 38. non utique
esset nouus hic licitator admitten-
dus tempore, in quo lucrum appa-
ret manifestum, pro quo tunc pluri-
mum conducerent verba hæc no-
stri text. quæ huic dolo præueniūt,
vt locum non habeat hæc noua li-
citatio, nisi sit del quarto, prout ex
eius dispositione clarissime Patet.

Ibi. *Quando y ordeno que la persona,*
notanda est indiffinita hæc perso-
na, quæ æquipoll. t vniuersali, ita vt
quilibet admittatur ad hanc adie-
ctionem faciendā, cum permissum
est licitari & offerre sub hasta, quā-
uis prius nullam adiectionem fece-
rint, siquidem lex sit tempora. C. de

fide instrum. & iur. hasta f. lib. 10.
& l. Lucius §. fin. ff. admunicip. & l.
1. & 2. C. de vend. reb. ciui. lib. 11. &
leges nostri tituli & omnes aliæ quæ
de adiectionibus loquuntur non di-
stingūt personas, sed generaliter di-
sponunt, ideo nos non debemus di-
stinguere. l. de pretio. ff. de publica
in rem actione. l. 1. §. generaliter. ff.
de legat. præstan. cum similib. alle-
gatis in glos. & sic lex nostra in eo
quod præsupponit liberationem
subhasta factam posset tolli & reuo-
cari per quartum oblatum ab alio,
intelligi debet de quarto facto a
quacunque persona, a iure non pro-
hibita licitare, quoniam de iure cō-
muni omnis persona potest addi-
ctionem facere, licet nondum lici-
tatus esset ꝑ subhasta, dummodo
alias sit ad licitandum habilis, con-
stitutio vero regia in quantum fieri
potest redducenda est ad termi-
nos iuris communis. l. 2. C. de noxa
li. ergo & in nostra materia idem
iudicandum est, & dicendū, prout
in eius propositum & materiam in-
quit Claperi. in Centuria causa. f. f.
sexta causa quæsti. one vnica per to-
tam.

Ibi. *que la haga dentro en tres meses,*
etiam si per tres annos fuisset sub-
hasta, vt per Lafarte de decim.
vendi. capitulo. 18. numero. 24. &
25. & 26.

Ibi. *Y los prometidos que en ella se han
otorgado,* & idem disponitur, in. l. 25.
infra isto titulo. & libro cum promiss-
sa etiam in pretio adiectionis quar-
ti considerentur, sequitur hinc esse
textum, quod ex promissis cum in
pretio computentur, gabella de-
beat, de quo vide quæ diximus
in. leg. 6. glossa f. titulo. 9. supra isto
lib. num. 9.

Ibi. *Sea rescibida la dicha puja fasta los
E dichos*

dictos tres meses. Sed an & post eos
admitteretur quis per viam restitu-
tionis, & videtur, quod non, quia
lex nostra poena ab ea designata
contentatur, si extra tres menses
adiectio hac quarti interponatur,
igitur post nullus villo modo est
admittendus, etiam si fiscus velit
vbi ad hoc restitutionis remedio,
prout in facti contingentia inquit
decisum Claperi. in Centuria cau-
sa fiscal. in causa. 5. in principi. & ibi
additio, & in glossa prima eiusdem
causae.

IBI. Y si de otra guisa se recibiere,
que no sea recibida. Sed quid si de
facto admittatur, an erit nulla,
dic quod sic, quia lex hac & se-
quens prohibitiue sunt, & nouam
formam inducunt, & sic substan-
tialem, & per consequens omnia
incontraria acta nulla sunt, vt ex-
pressius ex contextura antiqua le-
gis nostrae quaterni prouisum erat.

SVMMARIA.

A *Dieñor del quarto si in adiectione*
eius non seruauit solemnitates an in
tra tempus poterit eas supplere. n. 1.
Adieñor del quarto non seruans legis
nostra formam non lucratur promissa
num. 2.

Lex. 11.

Summarium.

Adijciens licitationem quar-
ti fideiubere pro ea debet &
fideiussiones approbare in-
tra tempus a lege nostra sta-
tutum & sub eius poena.

IBI. *Y si ansi no lo hiziere y cumplie-*
re, que pague a nos la puja de el quarto.

Poterit tamentalis licitator si ad-
huc tunc steterit tempus adijci-
di quartum, intra residuum tem-
poris illius supplere, & emissas so-
lemnitates secundum Lasarte de
decim. vend. cap. 18. num. 28.

IBI. *Y queda la renta con el que la*
renia. Ex his verbis colligitur talem
licitatorem del quarto non lucra-
ri promissa, & in tali licitatione
concessa, cum iubeat lex nostra,
talem gabellae redditum deuoluen-
di in primo conductori, a quo au-
ferri praecebat, ob oblatam
adiectioem quarti, pro quo no-
uissime ultra omnes considero ver-
ba hac legis nostrae, quam pro hu-
ius doctrinae determinatione sic te-
nens non considerauit Gironda,
de Gabell. 2. part. in princ. num. 26.
cum sequentibus vbi a num. 23. que-
stionem incepit.

SVMMARIA.

O *blatione facta a maioris summa in re*
bus publicis aut in moris, vbi de iu-
re admittenda est facta a vltima subasta-
tione non est in re conductor possessione
ne priuandus non auditus num. 1.

Lex. 12.

Summarium.

Facta adiectione quarti cum
solemnitatibus legum no-
strarum primus conductor
non eiiciatur ab administra-
tione talis redditus vsque
cum tali adiectori Del quarto,
detur liberum recudimen-
tum, licet possit iste adie-
ctor petere, vt ex parte sua
aliquis

De las pujas y prometidos. l. 14. & 16. 34

aliquis adfistat administra-
tioni talis redditus.

Ibi. No seadesapoderado de la renta,
& hoc iuri & rationi conuenit: nā
vsque dum cōstet an bene adiectio
quarti sit facta, & detur eius recudi-
mentum primus conductor illud
habens non debet ei ei a possessio-
ne sua, aliter enim esset cum iniu-
ste & eo non audito priuare iure
suo, quod esset absonum & contra
omne ius, neminem inauditum pri-
uari iubens iure suo, ex quo desu-
mo argumentum optimum ex ijs
verbis legis nostræ, ad id quod quo-
tidie fit, quoties aliquis minor vel
res pub. restituitur aduersus vlti-
mam subhastationem rei suæ per
nouam adiectionem per tertium
aliquem factam, vt primus condu-
ctor existens in eius possessione nō
sit statim priuandus ea, sed omni-
no audiendus, † absque tamen stre-
pitu & figura iudicij, prout voluit
in transitu Gutierrez libro primo
pract. quæsti. 38. numero fin. & quo-
tidie sic videmus fieri, imo & so-
lent annullari sententiæ latæ primo
conductore non audito & iuberi
quod audiatur.

Ibi. Y hazer auenencias, idem dispo-
nit. leg. 17. columna 2. infra isto titu.
& lib.

Lex. 14.

Summarium.

Facta adiectione del quarto
seruandæ sunt conductio-
nes por menor factæ a con-
ductore de por mayor.



BI. Aya de estar y quedar por
los arrendamientos. Idem in
cōductoribus de por menor,
disponit lex. 16. infra isto
titul. & libro & hoc introduitū fuit
se ob euitandas lites inter primum
& secundum conductorem inquit
Lasarte de decim. vendi. cap. 18. nu-
mero. 88. sed ego ob fauorem red-
dituum Regiorum & ipsorum con-
ductorum intelligo esse introdu-
ctum, scilicet si forte ita non esset,
conductores tam primi quam se-
cundi in maximo damno remane-
re possent, si conductionem non
administressent, imo Rex ipse, quia
multi se abstraherent a conductioni-
bus reddituum Regiorum dam-
nificaretur.

S V M M A R I A.

Pluribus societatem contrahentibus an
possit vnus ex contractu alterius con-
ueniri. num. 1.

Lex. 16.

Summarium.

Adijciens licitationem quar-
ti in locationibus De por menor.
tenetur ad obseruantia con-
ventionū, per primum con-
ductorem De por menor, facta-
rum.



BI. Este por las auenencias.
Idem in locationibus de
por mayor, in l. 14. supra
cod. dictum est, & notat
Parlador. lib. 1. rer. quotid. ca. 3. §. 7.
num. 21. cum sequent. & Lasarte. d.
cap. 18. num. 88. & dixi in l. 14. supra

E 2 cod.

Lib.9. Tit.13.l.22.

cod. & in.l. 11. in fin. titu. 12. prae-
dentis, sed an possit si plures con-
trahunt societatem, vnus ex con-
tractu alterius conueniri†, vide
Ancharra. consil. 322. pro clariori
decisione dictorum.

S V M M A R I A.

Promissa concedi possunt in locationi-
bus reddituum Regiorum nu. 1. & nu-
mer. 2. idem in rebus ciuitatis locandis.
Quinta pars promissorum concessorum con-
ducentibus res ciuitatum non datur ciui-
tati sicut datur Regi ex lege nostra. nu-
mer. 3.

Lex. 22.

Summarium.

Maiores ratiocinatores & cal-
culatores possunt promissa
offerre & praestare adiecto-
ribus & licitatoribus, quin-
tum tamen horum promiss-
orum relinquitur Regi & a
promissis subtrahitur.

IB I. *Qualesque quantitas de maran-
dis de prometidos. Hic habes text. cla-*

rum probantem promissa concedi
posse† in locandis redditibus Re-
gijs vt impos ores alliciatur ad plus
offerendum, & sic quotidie practi-
catur, imo & in rebus ciuitatis loca-
dis idem possunt rectores earum†
vt inquit Auenda. capit. 12. prae. nu-
mero 12. vers. circa quod est notan-
dum lib. 2. debent tamen caute
promitti, & in tempore opportuno,
& cum moderatione, aliter enim
esset destruere, & non locare Re-
gios redditus & ciuitatum.

Ibi. *Dexen el quinto para nos, l. mita*
hoc vt non procedat secundum qd
in lege sequenti disponitur in loca-
tionibus† tamen bonorum ciuita-
tis, non datur ciuitati quintum hoc
ex promissis, vt per Castillo in Po-
litica Correcao. lib. 3. capit. 4. nume-
ro 19.

Ad leg. 25. Dic idem disponi in l.
6. colum. 2. in medio supra istu. titu.
& lib.

Ad leg. 26. finalem nostri tituli
Dic: vide similem in leg. 5. titu. prae-
cedentis, & vide quae diximus leg.
8. titu. 9. supra istu. lib. ad cuius decla-
rationem procedit lex. hac. 26. vt
in eadem. l. 8. declarauimus.

TITV.

Lex. 14.

Summarium.

Facta adiectione del duato
terrenda sunt conductio-
nes per meos facta a con-
ductore de por mayor.

T I T V L O X I I I I . D E las Fieldades y administraciones en que se ponen las rentas Reales por de- fecto de arrendarse.



SVperioribus proximis titulis dictum est de concer-
nentibus locationes reddituum Regiorum, & cum
adsunt eorum conductores, nunc autem immediate se-
quitur titulus noster disponens quid erit agendum si nul-
lus adsit eorum conductor.

S V M M A R I A .

- S**usceptores qui dicantur. num. 1.
Exactores collectarum per Præsides &
Rectores ciuitatum eligendi sunt. nume-
ro. 2.
Subbassatio debet fieri presentibus officia-
libus. numero. 3. & quoto tempore. nu-
mero. 4.
Conductores gabelarum fideiussiones ido-
neas prestare debent. num. 5.

Lex. 1.

Summarium.

Quando & quomodo, & per
quos redditus Regij extrahē-
di sunt ad publicam subha-
stationem & fidelibus & ad-
ministratores commēdan-
di quoties conductores eo-
rum non reperiuntur, vel ob
aliam causam & impedimē-
tum, declarat lex hæc.



BI. Que cada vn
concejo . Iunctis
verbis sequenti-
bus, Nombren y
pongan entretanto
fieles y cogedores.

Nam, vt inquit
Conf. in. l. super creandis. C. de
iur. fisci. libro. 10. super creandis
susceptoribus periculo procura-
torum Rei dominicæ dispositio-
nem tuæ sublimitatis firmam esse
præcipimus: quem considerat Lu-
cas de Pen. in. l. 1. in princip. C. de
suscepto. Præpo. & Arca. libro. 10.
ad hoc, scilicet, qualiter eligan-
tur susceptores. Susceptoresque
dicuntur teste Otomano, De ver-
bis iuris, verbo, Susceptores, qui vul-
go *Receptores*, qui, quæ principis
Aerario debebantur, recipiebant,
eorumque munus erat annuum,
Exactores namque collectarū per
Præsides & Rectores ciuitatis sunt

E 3 † eli-

Lib. 9. Titul. 14. l. 5. & 7.

- 2 † eligendi, vt inquit text. & ibi norant Doctores. Præcipue Jacob. Rebus. in l. exactores. C. de susceptor. Præpo. & Arc. libro. 10. cum ipsorum Reſtorum ac Præſidis periculo cedat mala administratio, vt denotatur in præſenti, & clarius in l. 7. infra isto tit. & lib.

- IBI *Que los Regidores. Iunctis verbis sequentibus, Fagan pregonar publicamente.* Hic habes text. probantem, quod officialibus communibus præſentibus debet fieri subhastatio hæc, † prout & de iure erat, vt apparet ex dictis per Bertachi. in Tract. de Gabell. 2. part. numer. 17. & probatur ex text. in dict. l. exactores. C. de susceptor. Præpos. & Arcan. libr. 10. & quoto tempore
4 sint † subhastandæ res, ultra dicta per nos in titulis præcedentibus, scilicet, l. 2. num. 9. cum sequent. tituli præcedentis. vide per Iodo. Danhaude. in Tract. de subhastatio. c. 5. & Girond. de Gabell. 1. part. in prin. num. 18.

- IBI, *Contentando en ellas, de buenas fianças.* Idem enim regulare est in locationibus gabellarum, vel in exactionibus earum nomine Regis, vt apparet ex titulis & legibus huius libri. 9. & hoc siue maiores, siue minores sint conductores, vel
5 exactores earum †, vt inquit Lasarte, de decim. vend. cap. 18. num. 16. vsque ad. 20.

S V M M A R I A.

Fraudator dolosus tenetur resarcire damnum illatum parti. num. 1. vbi in l. 10. quod receptor & exactor debet esse de bonis populi hominibus, non vero de nobilibus.

Lex. 5.

Summarium.

Quando & quomodo fideles exactores tenentur reddere rationem conductori gabellarum.



BI. *Y que la dicha cuenta den por menudo.* Sed an credetur eis de parua quantitate. Vide Auiles cap. 30. prætorum. num. 2. & 3. fol. 215.

IBI. *Que lo paguen con las setenas.* Ad quam pœnam, & ad rei restitutionem in foro contentioso tenebitur, in foro tamen conscientie ad rei restitutionem, nõ autem ad pœnam, quia non debetur in conscientia pœna ante condemnationem, vt & alibi late dictum per nos remanet. Vtcrius etiam tenebitur talis dolosus fraudator resarcire damnum † ex hoc parti illatum, ex dictis per Minchaca de Successio. creatio. §. 28. num. 28. versic. illud dubium est cum sequent.

Lex. 7.

Summarium.

Nominantes receptores, vel conductores reddituum Regiorum tenentur ad omne periculum obueniens: receptoresque ij tenentur reside-
re in loco illo, aliter resarcient

cient damnum ex absentia
proueniens.

BI, seā tenudos de lo sanear
por si y por sus bienes, idem
probat. l. 2. & l. securita-
tes, & l. exactores. C. de
fustreptori. Præpo. & Arc. lib. 10.
vbi, glo. & Doctores. De. l. 10. vide
quæ diximus, in. l. 1. istiusmet tit. &
lib. quæ similis est nostræ, & eam

allegat Lafarte de Decim. vend.
cap. 18. n. 65. in quantū receptorem
inquit debere esse cōtributarium,
† vulgo, Pechero, nam ille qui non
est, sed nobilis, non potest ad hoc
compelli.

De lege. n. si. nostri tit. ibi, *Segun
las leyes.* Dic, quæ pro lege. 5. supra
isto tit. & libr. ponuntur.

De titu. 15. nihil commentatio-
ne eget titulus hic. 15.

TITULO XVI. De las pagas que han de hazer los arrenda- dores, y fieles, a los que en ellos fueren librados.

CVM in præcedente titulo dictum delibramētis, siue dele-
gationibus sit, nunc sequitur subsequenter, De solutioni-
bus faciendis illis, quibus delegationes hæ factæ sunt.

SVMARIA.

EXactor gabellarum vel conductor si al-
teri gabellas, ex actionem earū man-
dent an in subsidium agat Rex contra
hunc secundum exactorem. n. 1.
Conductor secundus si aufugiat, vel fiat non
soluendo tenetur primus, qui non libera-
tur cedendo iura communitati cōtra secun-
dum. num. 2.

Prætiū gabellarum quo tempore Regi præ-
standum. num. 3.

Lex. I.



BI. Los arrenda-
dores, fieles, y coge-
dores, que las tñue-
ren y recaudarē por
menor. Sed quid
si isti conducto-
res, vel empto-

res gabellarum locent vel vendant
eas alteri, vel receptores illarum
alteri mādent eas recipere & colli-
gere, & primus cōductor, emptor,
vel receptor, factus sit non soluendo,
an Rex vel communitas in sub-
sidium agere poterunt contra se-
cundum conductorem, emptorem
† vel receptorem ad pretium † vt il-
lud soluant temporibus hic consti-
tutis, & Bertachi. de Gabell. 2. part.
num. 25. inquit quod sic, argum. l. 1.
cum sequent. ff. de instito. & tenet
Petr. de Vval. in Tract. Societ. 10. p.
col. 1. ad fin. vbi etiam dicit quod si
secundus conductor aufugiat, vel
fiat non soluendo, tenetur primus,
qui non liberatur cedendo † com-
munitati iura, & actiones contra se-
cundum, per. l. de illo, in princip. ff.
pro socio. & ibi ipse Bertachi. in. n.
31. discutit, cum num. seq. quo tem-

E 4 pore

Lib. 9. Titul. 16. l. 3. & 10.

3. pore pretium gabellarum sit soluendum Regi, vel communitati vendenti, vel locati, & quod cum ex lege nostra sit definitum nihil amplius est inuestigandum.

IBI Las paguen de la moneda que corriere en estos Reynos al tiempo de las pagas. De quo dubitabat Abb. & eius additio. in cap. quanto num. 12. 13. & 14. de iure iurand. & Calcane. consil. 14. & dixi remissiue in l. 6. titu. 2. lib. 5. supra.

S V M M A R I A.

D Elegationes cum dantur in princip. anni antequam calculationes fiant, quid agendum erit. num. 1.

Conductores gabellarum dicentes non posse soluere delegationes quomodo tenentur adire tempore hic limitato coram calculatores Regijs, aliter enim adstringentur soluere. num. 2.

Lex. 3.

Summarium.

Liquidandum est cum conductoribus, id quod liquide constat, & remanet de redditibus Regijs, ut sciatur quid sit in eis delegandum.



IBI, Queriendo proueer. Idem erat prouisum, per. l. exactores. C. de suscepto. p. r. p. o. & arcano. lib. 10. & ibi Rebus. & alij. & vide. l. 7. infra isto titul. disponentem quid agendum sit cum delegationes & dantur in principi. anni antequam calculationes fiant: & in l. 6. infra cod. prouidetur quomodo conductores dicentes non posse soluere delegationes tenentur adire in tempore hic

2. limitato & coram calculatoribus rei dominice, & quod si tunc non adierint adstringantur soluere delegationes.

S V M M A R I A.

M Andatum soluendis, hoc est, Libranças, si acceptatur exequi potest. num. 1.

Calculatio, Vulgo, arcançe, habet executionem paratam. n. 2. intellige ut ibi.

Subbatio ultima, hoc est, El remate, an habeat executionem paratam. n. 3.

Lex. 10.

Summarium.

Iudices exequi debent delegationes & priuilegia in personis & bonis receptorum, & qualiter fiat executio disponit lex nostra.

IBI. Que hagan entrega y execucion. Hic habes text. probatem quod mandatum soluendi, hoc est, libranças, Si fuerit acceptatum, ut ex verbis sequentibus, Acceitados. habet executionem paratam, & ut inquit Auen. da. cap. 10. p. r. a. to. num. 38. 2. part. & Auiles, cap. 10. p. r. a. to. verb. Execucio, num. 35. quos ita tenens allegat Gironda de Gab. el. 2. part. §. 1. num. 18. Vbi pro hoc allegat. l. nostram, & l. 14. titu. 7. supra eodem. quæ est similis nostræ, & num. 19. inquit ipse Gironda quod calculatio. Vulgo Altace, habet executionem paratam, & quod intelligo, si per partes est approbatum, vel si per calculatores dum tamen sint conformes, & per iudicem approbatam calculationem, secundum tenorem noui capituli, De cortes, nunc nouiter in hac

Reco-

Recopilacione inserti, de quo me-
minit Gutierrez, lib. i. Pract. quest.
q. 37. per totam. Vbi & nos allegat
in hac materia, sed an ultima subha-
statio, hoc est *El remate*, habeat exe-
cutionem paratam, examinat Gi-
ronda, vbi supra, num. 14. cum se-
quent. Vbi ponit difficultatem, an
habeat talis subhastatio clausulam
guarentigiam, vel non, & licet ipse
velit in subhastationibus gabella-
rum, non esse necessariam illam
clausulam, sed sufficere, *El remate*,
vt executio locum habeat, si iudi-
cis autoritate fiat, ego tamen cre-
derem non sufficere, nisi habeat
illam clausulam guarentigiam,
quae iam per cordatos tabelliones
apponi solet. *En el remate*, aliter
enim etiam si iudice praesente & cum
eius autoritate fieret haec ultima
subhastatio, non exequeretur nisi
& ipse iudex tunc videretur illa clau-
sula iudicum chartulariorum, qui
statim in ipso remate condemnant
ipsum conductorem ad solvendum,
& sic scribitur per tabelliones, prout
iudices ecclesiastici faciunt quotidie
cum praesentes sunt locationibus
decimarum ac bonorum Ecclesia-
sticorum, tunc enim idem hoc im-
portat, quod dicta clausula guaren-
tigia, aliter enim exequi non posset
El remate, in quo haec, vel dicta clau-
sula non apponeretur, & id decer-
pitur ex verbis nostri tex. ibi. *Y otros*
vetandos que les fueren mostrados, que tra-
xeren aparejada execution. Sed secun-
dum communem, vbi non est di-
cta clausula non datur executio, vt
dixi, l. i. tit. 2. lib. 4. supra num. 53.
cu sequent. Ergo habemus hic tex.
hoc probatem, licet iudices parum
ad haec aduertant, & male cum ad-
uertere deberent, & alia in propo-
situm nostrae legis dixi in l. 14. tit. 7.

supra eodem libro.
ibi. *Entretanto que los bienes se ven-*
gan y rematan les prendan los cuerpos.
les tenen presos. Idem disponit l. 14.
tit. 7. supra eodem libro vbi & alia di-
ximus in glo. *Que sea cuerpos.*

Lex. ii. De qua dixi-

ximus in l. 14. tit. 7. supra eod.

Summarium.

Conductores gabellarum praesentes debent esse in loco
tempore quo faciendae sunt
solutiones creditoribus de-
legatis, sub huius text. poe-
nis.

BI. *Y mas cien maravedis*
cada dia para sus costas. Et
insuper expensas litis du-
plicatas ut probatur in l.
21. infra isto tit. vbi & disponitur
poena contra iudicem negligentem
circa solutiones has faciendas, vt &
in l. 7. tit. 7. supra isto lib. dispo-
natur contra iudices negligentes
in facienda executione, vel in ven-
dendis pignoribus captis pro solu-
tione debitorum, tenetur enim re-
sistere conductores in suis locis,
vt inquit l. 16. infra eod.

Lex. 14.

Summarium.

Poena contra conductores red-
dituum Regionum reassumen-
tes primam conluram.

SI B I. Ordenamos y mandamos. Eam in hoc allegat Auen-
da. c. 19. prae. n. 22. lib. 1. &
Lafarte de Decim. vend.
c. 18. n. 8. & vide tex. l. 4. tit. 4. lib. 1. su-
pra contra clericum habentem qui-
rantiam à Rege & declinatam eius
forum.

Lex. 15.

Summarium.

Cōductor vel receptor gabel-
larum pro solvendis delega-
tionū summis barateriam
non committant sub nostri
text. pœna.

IBI, no lleue cohecha alguno por los libra-
mientos. Idem disponunt augēdo
pœnas l. 9. infra ist. tit. & lib. 1.
20. tit. 11. supra eod. lib. quæ augent
pœnas nostræ legis & nostram le-
gem allegat Auen. cap. 2. prae. n.
5. in fi. lib. 1. & glos. Mengado. l. 25.
tit. 9. part. 2. per text. ibi. sed cum lex
nostra pœnam dupli imponat. & di-
ctæ. ll. 19. infra eod. & 20. dicti tit. 11.
supra eod. pœnam septupli, omnino
dicendum est in pœnæ imposi-
tionem legem nostrā correctam per
illas tāquam nouiores quoad hanc
dupli pœnam, nam erit septupli, &
vide per. d. l. 19. quomodo hæc de-
clarantur & limitantur, per legē. 21.
eod. tit. 11. limitatur alio modo, & in
l. 22. ibidem ponitur etiā pœna con-
tra cōductores Regios ob dilatam
solutionem aliquid recipientes.

De lege. 16. vide. l. 11. supra ist. tit.
Pœnas imponentem talibus con-
ductoribus vel receptoribus absen-
tantibus se à loco.

Reconuocacione inferiori de quo in-
finitis. **S. V. M. M. A. R. I. A.**

Verbum nostræ legis, OTRAS, de simili-
bus intelligendum est. num. 1. & 2.
Administrantibus aliena regulariter contra
vere prohibitum. num. 3.
Administrantibus non licet pecuniam ad
ministracionem in suos vsus conuertere.
num. 4.

Lex. 17.

Summarium.

Officiales, calculatorū rei do-
minicæ thesaurarii, vel re-
ceptores barateriam non com-
mittant sub nostri text. pœ-
nis.

IBI, Ni otras personas algunas, de si-
milibus precedentibus. Intelli-
genda esse verba hæc tenē dum cen-
seo: hā dictio illa, OTRAS, Latine, aliis
alia aliud, est repetitiua. Similium,
secundū Bald. in l. conuenticulam
C. de Epis. & cler. idque sic esse de
sumitur ex finalibus verbis nostræ
legis, ibi, *hassa que haga juramento el re-
caudador o que su poder oviere*. Dum ibi
cū receptore cōcludit, vel cū o. qui
ab eo causam habet, vt prius quam
delegatio aliqua fiat, iuret ipse re-
ceptor vel ab eo mādatum habens
adimpletuos sese esse dispositionē
nostri tex. Ergo sequitur manifestis-
sime legem nostram in officiali-
bus Regis loqui, non vero in alijs ex-
traneis, verbaque illa alia nostri
text. de qualquier estado y condicion pre-
eminencia y dignidad que sean. Nō obs-
tāt, nam intelligi debēt, dum tñ rei
dominicæ curam habeant: aliter
enim si de quibuscumq; intellige-
ren-

rentur verba hæc, extraherentur à materia nostri tituli, & leges secundum Rubricam sub qua situatæ sunt intelligendæ veniunt, & ratio differentiarum ad oculum patet: nam in ijs officialibus facilius dolis locus aperietur si sibi esset permissum legi nostræ contrauenire, quod secus in alijs qui officiales non sunt, & sic mihi videtur tenendum, dum tempus occurrerit, iudicare supra hoc habēs, latius pensabit, & de stylo ac consuetudine, quæ est optima legum interpretes se informabit.

IBI. *De baratar, ni comprar tierras.*
Regulariter enim personis aliena administrantibus id prohibitum
3 † reperimus, ex text. in. l. nō licet. ff.

de contrah. emptio. Cuius verba sunt, non licet ex officio quod quis administrat emere quid per se, vel aliam personā, ex text. in. l. 23. tit. 11. lib. 5. supra, vbi. num. 1. & sequent. plura diximus. Sicut & non possunt pecuniam Regis in suos vsus cōvertere, sub grauib. pœnis, vel pecuniam publicam † usurpare ex. l. fi. C. de cōd. in pub. horreis. l. 14. tit. 14. p. 7. Auenda. cap. 10. prat. n. 34. lib. 2. & l. 2. C. de frum. Urb. Constan. late Ripa de peste. tit. de Remed. ad cōs. vber. in principio.

De lege. 19. vide quæ diximus in l. 15. supra isto. tit. & libr.

De. l. 21. vide. l. 11. supra isto tit. & lib. vbi diximus & sic tit. iste finitur.

TITULO XVII. DE las Alcaualas, y de los contratos, y de las cosas de que se deuen.

ET Continuatur ad præcedentem, nam cum dictum sit in præcedenti titulo de solutionibus à conductoribus gabellarum Regi faciendis, consentaneum est scire de quibus rebus conductores ij possint petere ac percipere gabellas, vt ex perceptis possint solutiones Regi facere, & quia quid sit gabella, & cui competat eam imponere in prosecutione tituli dicemus, ideo deuenio ad leges.

SUMMARIA.

Gabellas & vestigalia imponere nulus alius potest quā Rex in suo regno. num. 1. dum tamen superiorem non recognoscat et ab eo non appelletur. numer. 2. aliter enim neque antiqua vestigalia augere possent. num. 3.
Vestigalium ius est de maximo imperio & de regalibus. num. 4.
Rex Hispaniæ non recognoscit superiorem. num. 5.

Rex trāsmitit potestatem regiam non vero Imperator. num. 6. & sic gabellas & vestigalia imponere potest. num. 7.
Gabellarum impositio multum à retro temporibus à rege Alfonso emanauit. n. 8.
Gabellæ concessæ obquam causam fuerunt. num. 9.
Romanorum tempore etiam quoddam ius venditionis fuit introductum. num. 10.
Gabellæ & tributa dari Regi pluribus in rebus & rationibus comprobatur. numero

mero. 11. 12. 14. 17. & 18. & 22. & 23.
 Equum illi rependi est illud quod pro con-
 servatione rerum alienarum expendit
 num. 13.
 Christus soluit tributum Caesari voluntarie
 tamen. num. 15. & num. 16. damnatur
 error Marfilij Paduani aliud & male as-
 serentis.
 Tributa regi solvuntur propter subiectio-
 nis ius. n. 17.
 Bal. reprobatur. n. 19. asserens gabellam de-
 litam ex contractu iuri gētium refraga-
 ri & nu. 20. saluatur.
 Gabella odiosa videtur, nisi principium con-
 cessionis cōsideremus. n. 21.
 Regnum vocandum est in imponendis no-
 uis tributis, vel in augendis antiquis.
 num. 24.
 Tributa & gabella non nisi ex iusta causa
 imponenda. num. 25. & num. 26. hanc
 causam ex tributis iustificari dicitur &
 n. 27. cum. 4. sequentib, id prosequi-
 mur late.
 Tributum non tam propter Regis, quam
 propter populi vtilitatem datur. nu. 29.
 & sic. n. 30. nō debet esse in populi destru-
 ctionem.
 Tributum impositū iuste & cum requisitis
 debet disponi seruando proportionem
 geometricam. num. 31.
 Tributum impositum sine auctoritate, aut
 sine iusta causa, aut sine debita proportio-
 ne iniustum est. num. 32.
 Tributum excedens iustam proportionem
 pro excessu non tenetur subditus solue-
 re tributum in consciētia, ibi & nu. 33.
 Tributi proportio iusta, & causa eius arbi-
 trio iudicis cōmittitur. num. 34.
 Lex humana pānalis nō potest tollere obli-
 gationem legis diuinæ. num. 35. ita vt
 pēna nō excusat à solutione in conscien-
 tia, vt & num. 65.
 Tributum à principio potest esse iustum, &
 labente tempore iniustum, vt quia cau-
 sa cessat. num. 36. vbi refertur exem-
 plum de hoc.
 Periander Corinthiorum Rex à nemine tri-
 butum exegit. num. 37.
 Fiscus est sicut lien, nam sicut liene cre-
 scente in corpore humano artius reli-
 qui tabescunt, ita crescēte fisco reliqua
 ciuitatum mēbra deficiunt. numer. 38.
 & 39.

Tributa iniusta sunt illa, quæ imponuntur à
 non habente potestatem ad hoc vel quæ
 peccant in forma & proportionē, siue ex
 fine siue ex materia nu. 40.
 Tributa necessaria & iusta soluenda sunt.
 nu. 41.
 Tributa imposita eroganda sunt ad illas
 causas ad quas & ob quas concessa sunt.
 num. 42.
 Tributa ob vnam causam imposita possunt
 ad aliam iustam causam reduci & peti.
 num. 43. & 44. intelligitur vbi nu. 45.
 quid si est dubium an cessauerit iusta
 causa.
 Tributa imponenda per alios habentes po-
 testatem ea imponēdi, eisdem requisitis
 iustificanda sunt, quæ necessaria sunt cū
 Rex nō recognoscens superiorem eas im-
 ponit num. 46. & 47. & 50. & tunc po-
 pulus omnis debet conuenire in simul,
 non vero solum concilium de. urionum
 num. 48.
 Veneti possunt pro mercibus maritimis ga-
 bellas imponere quia sunt domini maris
 Adriatici. num. 49.
 Ius imponēdi tributa vno de quatuor mo-
 dis acquiri potest. n. 51. 55. 56. & 62.
 Privilegium exigendi gabellas vel colle-
 ctas cōcessum a Principe an possit reuo-
 cari. num. 52. & num. 53. idem in privi-
 legio nequis teneatur ad collectas. & n.
 54. an valeat tale privilegium in conces-
 sum alicui loco grauato alijs pedagijs.
 Ius imponēdi collectas cōsuetudine acqui-
 ritur. num. 55. & num. 56. idem in præ-
 scriptione, immemorales tamē vt. n. 57.
 & nu. 58. & 59. an id sit mirabile cum
 ad sit causa continua & n. 60. requiratur
 scientia illius vel suorū officialium
 contra quem inducitur cōsuetudo, vel
 præscriptio.
 Consuetudo vel præscriptio immemoralis
 imponēdi collectas in vna re non exten-
 ditur ad alias res. num. 61.
 Conuentione etiam facta cū subditis acqui-
 ritur ius collectandi. num. 62.
 Ius collectandi quocumq; modo acquiratur
 non potest imponi nisi ex iusta causa &
 secundum quod dictum est licere regi
 non recognoscenti superiorem. nu. 63.
 Gabella ab antiquo solita solui licite fran-
 dari non possunt cum in Principe causa
 præsumatur nu. 64. vbi declaratur.
 Gabel-

Gabella iusta & cū necessarijs requisitis imposita fraudari nō possunt absque peccato, & onere restitutionis. nu. 65. etiam si panam lex imponat, vt ibi & supra num. 35.

Vestigal respectu directi dominij nō potest praescribi, sed tantū respectu vtilis & datur publiciana. num. 66.

Regi dicenti se ex iusta causa imposuisse an credatur. num. 67.

Gabella in dubio an iusta praesumantur. n. 68. & 69.

Gabella ex venditione nulla nō debetur. n. 70.

Gabellas tenentur soluere omnes homines de mundo nisi specialiter exceptuati. n. 71.

Gabella solutio licet antea ad emptorē spectaret, hodie vero ad venditorē spectat. num. 72. & 73. & 74. id prosequitur.

Gabellarij possunt à venditore & ab emptore non reuelante gabellam recuperare. num. 75. emptor tamen si eam soluit à venditore recuperabit. num. 76.

Gabella à vendente alieno nomine an peti possit. num. 76. & 77.

Gabella potest recuperari à possessore rei vendita ex qua debebatur, quia transit cum onere gabellae. num. 78.

Gabella potest peti à venditore etiam si liberā vendat rē à gabella, & sic horra de alcualala. nu. 79. & 80. vbi idem cum clerico venditor franco pretio, recuperabit tamen tenditor à talibus temporibus, vt ibi.

Gabella an debeatur de illa franquisia gabella in venditionis contractu conuenta cum emptore, hoc est del horro. nu. 81.

Gabella solui debet etiam re non tradita neque facta solutione, sed statim quod de pretio conuentum est. n. 82. cum sequen.

Emptio & venditio triplicem, aut quadruplicem perfectionē habere dicitur. n. 83.

Gabella non ratione rei vendita vel pretij conuenti, sed ratione contractus debetur. num. 84.

Gabellam deberi etiam re vendita non tradita neque soluta plures produci effectus asseritur. num. 85. cum sequentibus aliquibus.

Gabella debetur ex venditione etiā si ante rei traditionem panituerint. nu. 86.

Gabellam percipere habens tempore venditionis illam capiet, non vero ille in cuius tempore traditio fit. num. 87.

Gabella exemptus tempore venditionis, si cet traditionis tempore cessauerit emptio nō debet eā, & e contrario debet, vt num. 88. & 89.

Gabella an debeatur si in venditione Arre interuenit. n. 90. & 91. nisi vt nu. 92. & 93. dicitur, quod si nulla pars recedat debetur gabella gabellario temporis venditionis non vero traditionis.

Gabella debetur tempore venditionis, etiam si partes egerint quo res tradatur tali tempore & sic in diem aliquem. num. 94.

Gabella debetur tempore venditionis etiam si solutio eius in diem aliquem differatur. num. 95.

Gabella non debetur venditionis conditio nalis nisi verificata conditio. nu. 96.

& verificata conditio debetur primo gabellario non vero secundo. num. 97.

Gabella census redimibilis statim debetur & peti potest à venditore. num. 98.

Gabella debetur statim de venditione facta cum pacto de retrouendendo. num. 99. ex rescissione tamen postea facta non debetur cum dependeat à causa antiqua. num. 100.

Laudimium debetur ex constitutione census redimibilis constituti super re emphyteotica. num. 101. nisi vt. num. 102.

Gabella an debeatur de censu Emphyteotico redimibili. num. 103. & an statim peti possit, & cui gabellario debeatur ibidem & nu. 104. & num. 105. discutitur, an debeatur de fundo dato ad censum redimibilem, aut perpetuum, & num. 106. declaratur.

Gabella non debetur ex fundo dato ad censum perpetuum Emphyteosim. nu. 107. nisi vt ibi, imo & si postea res illa Domino reddatur nulla debetur gabella. num. 108.

Gabella non debetur si aream suam det aliquis alicui, vt communem domum adificet. nu. 109.

Gabella an debeatur de constitutione census vitalis, vulgo de por vida. n. 110. & 111. & 112. & 113.

Census vitalis an sit proprie contractus, & quid sit. num. 112.

Census an constitui possit per aliquot annos determinatos dato iusto precio. n. 114.

Gabella an debeatur ex censibus Regijs, quos iuros vocamus. num. 115. & nu. 116.

Lib. 9. Titul. 17.

- an ex censu imposito super censibus ijs Regijs debeat gabella.
- Gabella non debetur ex censu constituto super re immobili vendita tali re cū censu illo. num. 117. nisi vt ibi. & num. 118. & 155.
- Gabella census an soluenda sit in loco vbi constituitur, an vero vbi sunt bona, super quibus constituitur. num. 119. vbi & quid si bona sunt in pluribus locis.
- Gabella an debeat de re quam vendis in hoc Regno habens eam in alio Regno. num. 120.
- Gabella an debeat statim de venditione facta dum tamen De la scriptura, fiat. num. 121. & num. 122. cui gabellario debeat, & num. 23. declaratur.
- Scripturam requiri per partes ad substantiam contractus vel ad probationem, n. 124. & 125. cū sequentibus aliquibus verbum, volo est dispositiuū. num. 126. & num. 127. alia de eod.
- Gabella ex venditione rei quāti Titius aestimauerit vendita non debetur statim, sed facta aestimatione. num. 128. & num. 129. cui gabellario debeat gabella.
- Gabellarius an possit cogere aestimatorē nominatum per contrahentes ad tassandum pretium rei venditæ, vt illud tasset. num. 130.
- Gabella quando debeat & cui gabellario quoties res aliena venditur per aliquē sine mandato Domini, poli autem Dñs approbat venditionē. n. 131. secus vtro erit si quis vt suam vendiderit. nu. 132.
- Gabella ex venditione iudiciali virtute sententiæ deremate facta non debetur. vsque dum executatus capiat possessionem. num. 133.
- Gabella soluta ex venditione iudiciali non est reddēda executato, etiam si sententia & venditio in gradu appellationis vel alio modo renouatur. num. 134.
- Gabella an sit prius soluenda quā debitum creditori, cuius causa res vendita fuit. num. 135. & ibi quid quo ad decimam executoris.
- Gabella nō debetur ex re capta virtute primi & secundi detreti, nam si intra tempus inris redimatur non debetur gabella. num. 136.
- Gabella non debetur ex pacto de vendendo vel promissione nisi perficiatur venditio. num. 137.
- Gabella non debetur ex venditione ad beneplacitum facta si intra tempus assignatum displiceat emptori. nu. 138. vbi quod non potest peti antequam declaret sibi placere, & nu. 138. quod tempus datur ad declarandum si partes illud non assignāt, & an sufficiet dicere sibi displicere, si res non restituatur intra illud tempus. num. 140.
- Gabella ex venditione facta ad numerum, pondus vel mensuram non debetur statim, sed facta mensura numero & pondere. num. 141. & 143.
- Venditoris est periculum ante mensurationem rei venditæ ad mensuram. n. 142.
- Mensura facta si est erratum in ea potest peti vt iterum metiatur & suppleatur defectus. num. 144. nisi vt num. 145.
- Agri mensuram declaratio non transit in rem iudicatam. n. 146. & sic non possunt puniri de falso vt ibi.
- Venditionem fieri ad mensurā pondus vel numerum quando dicitur. num. 147.
- Gabella ex venditione nulla post autem approbata debetur ex die approbationis & gabellario tunc existenti. num. 148.
- Gabella quid sit & quare sic nominetur in eo. num. 148.
- Gabella qua actione petenda sit. num. 149.
- Gabella non debetur ex venditione, qua ad decem morapetinos non ascendit. num. 150. & si abinde debeat pro decem & pro alijs quinque morapetinis ad respectum vt. num. 151.
- Gabellas emens a Rege in populo aliquo an possit percipere vnum dedecem. nu. 151.
- Gabella debetur & soluēda est nullis deducendis expensis. num. 152. & 153.
- Gabella an debeat ex promissis vulgo promeridos. num. 154.
- Gabella debetur de toto pretio venditionis sine pretium sit in sum sue non. nu. 156. & ibi ampliatur, cum n. 157. vt etiam si vnus adiciatur vltra pretium emptori.
- Gabella debetur ex pretio, pro quo res venditur sue venditio sit perpetua sine temporalis. num. 158.
- Gabella debetur ex venditione, si effectū habet venditio. num. 159.

Lex. i.

Summariū.

Gabella soluenda est à venditoribus soluendo vnum ex decem.



L B. I. Mandamos, Soli Regi licet hæc verba proferre, nullus alius enim quam Rex in suo Regno potest vestigalia noua & gabellas imponere, ex toto titu. C. nou. vect. imp. non pos. & ex lege prima & sequentibus titulo vndecimo libro sexto supra, vbi in eadem m. l. i. glos. i. plura allegauimus, & l. 9. titu. 7. part. 5. & decis. Capellæ Tolosanæ in additio. 431. & Lafarte in præfenti, & Gironda de Gabellis. i. part. in pri. nu. 1. cum sequentibus aliquibus, & optime Parlador, libr. 1. rer. quotidi. capit. 3. nu. 1. cū sequentibus aliquibus, & Rebuf. 2. rom. Const. Franc. tit. de mercato. art. 2. glos. 2. & Amede. à Ponte in quæst. laudemij quæst. 9. idq; adeo verum est, quod adhuc vestigalia noua imponenda non sufficit imponentem esse Regem, sed debet esse talis qui non recognoscat superiorē in temporalibus & sic quod ab eo non appelletur vt tenent supra dicti doctores & omnes alij, qui in hac materia loquuntur, & Nauarro. in cons. 13. de censibus, vbi inquit tales non incidere in bullam Cœnæ Domini imponendo talia vestigalia & gabellas. & Iulius Ferretus de Gabellis, numero. 203. vsque ad,

207. & Angles in secundo tomo Theolog. quæ. titu. de restitutione vestigali. articulo Ant. vestigall. quæ hodie Regi in fin. Nam si recognoscerent Superiorem, & ab eis appellaretur sine superioris assensu, id non possent, vt per dictos Doctores & maxime per additionem dictæ decisio. 431. Capellæ Tolosa, & per Berrachinum de Gabellis, quæstione prima numero tertio partis primæ, in quo neque antiqua vestigalia augere possent, & ex textu, vbi dixi in lege secunda titulo in libro sexto supra, & tenet Iacob de Grassalis de cisione 124. numero 14. casum conscientie; sed si Superiorem non recognoscant possunt vtique noua vestigalia & gabellas in suo inducere Regno, vt ex nostra lege patet in ijs verbis, mandamos, idque procedit ex eo quod ius vestigalium est de maximo Imperio, & sic de regalibus, & Regi competunt omnes redditus rerum quæ venduntur & portantur, & alia de quibus in leg. 1. titulo 28. partit. tertia, vbi glossa, vel quia cum Regnum omnem suam potestatem in Regem transfulerit, vt in præmio digestorum & alibi nos diximus, nimirum quod sicut Regnū suū se retinuisse potestatem, & in Regem eam non transfulisset, posset hæc facere, possit Rex qui Regni omnem potestatem habet ex quibus infero Regem nostrum Hispaniæ, vt pote non recognoscentem Superiorem, & in temporalibus, vt dixi in lege tertia titulo quinto libro tertio supra numero quarto, & in lege prima numero. 16. titulo primo libro quarto supra maioremque, Rex habet potestatem in suo Regno quam Imper-

Imperator in Imperio, ut in dict. l. 1. num. 7. diximus: Transmittit enim Rex potestatem Regiam, non vero Imperator. ⁶ Imperator. ⁷ secundum Curt. Iun. conf. 1. num. 39. & Nicola. festa. in Tracta de aestimo. 4. part. cap. 7. num. 45. in volum. 12. Tract. Diver. Doct. in fol. Regem inquam nostrum Hispania posse has ⁷ gabelas regno suo imponere, ut inquit Corserus de potestate regia. 4. part. quest. 49. num. 13. & eo relato Gironda in Tract. de gabel. 1. part. in prin. num. 8. & Parlado. ubi supra, idque nulli dubium est, cum Hispania Reges à faucibus inimicorum sanguine propriolaboribus & expensis Regnum recuperaverint, expellendo nomen Mahometicum, nomen Christi & eius fidem ampliando & inuocando Ecclesiasque sanctas construendo, huiusmodi que tributum non fuit de nouo impositum à Ferdinando & Elisabeth. Regibus Catholicis nostris authoribus huius. Quaterni gabellarum, sed à Rege Alphonso ⁸ Undecimo multis retro annis ⁹ emanauit, & sic ex ipsius antiquioribus quaternis per anteriores Reges confectis transcriptum fuit per dictos reges catholicos in modum & formam legum, ut ex proemio, & ex lege. 243. dicti quaterni colligitur, concessumque fuit tributum hoc ⁹ à Regno pro expellendis Mauris ¹⁰ & nominatim pro expugnatione ciuitatis Algezira, anno Domini. 1342. ut ex Chronica dicti Regis Alphonso patet, & tradit nouissime Lafante de gabellis in praefatione. num. 20. cum sequenti. ante & post, nec fuit hoc nouum ius cum & apud Romanos secundum eundem Lafante. ibi num. 16. in princ. & Gironda in dict. 1. part. num. 6. quoddam venditionis tributum fuerit ¹⁰ introductum, de

quo & plura dicit Petr. Grego. in Syntagma. iuris. 1. part. lib. 3. c. 3. ubi ex pluribus rationibus & iuribus probat consentaneum esse Regi tributa & vectigalia ¹¹ imposita solui, & ante eum latius & melius Castro de lege panali lib. 3. c. 10. versu. secundo ex eadem conclusione. per totum, ¹² Primo ex iure naturali ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

intracta. defensio. Ecclesiastic. li-
ber. pagina. 109. in paruis, tertio
& tributa Regi soluuntur propter
17 subiectionis ius ¶ capitulo secun-
do de censibus l. competit de præ-
scriptio. 30. vel. 40. an. l. 5. titulo se-
18 gentium, ¶ nam cum eo iure Re-
ges & Regna inuenta fuerint, vt.
l. ex hoc iure ibi, regna condita. ff.
de iust. & iur. & explicat bene Min-
chac. controu. illustr. libro primo
capit. 41. numer. 29. necessaria ra-
tione dicendum est eodem iure re-
gum tributa, sine quibus imperia
constitui & sustineri nequeunt,
introducenda fuisse, ideo Bald. in l.
contractus numero secundo. C. de
19 fide instr. male dixisse videtur ¶ as-
serendo, quod gebella, quæ ex con-
tractu debetur iuri gentium refra-
gatur, nisi eum intelligas, vt in-
telligit Lasarte vbi supra in præfa-
tione, numero. 30. quoad id quod
ex ea sequitur, scilicet, quod cum li-
bere contractus solerent fieri, ser-
uitus quadam inducta videtur ex
20 gabella ¶ impositione primæ na-
turæ contractuum & eorum li-
bertati resistens, sicut & hominum
seruitutes contra libertatem na-
turalem sunt, quia eo iure om-
nes homines liberi nascebantur,
& sic quodammodo hac de causa
vt ibi aduertit Lasarte numero. 31.
21 odiosa videtur gabella ¶ hæc nisi
principium concessionis conside-
remus, vt ibi aduertit, quinto iura
22 pontificia ¶ & Regibus & superio-
ribus tributa & census iubent sol-
ui, capit. si tributum & capitulo ma-
gnum. 11. quæstione prima cap. tri-
butum & cap. conuenior 23. quæst.
prima, sexto iure civili idem confir-
23 matur ¶ cum extent tituli de publi-

can. & vectiga. de colonis & tribu-
tis, & in constitutionibus legibus
que regis extitit. l. 4. de los pechos y tri-
butos, & in titu. de las imposiciones, lib.
6. supra, ex quibus iustificatur Re-
gum potestas imponendi tribu-
ta & gabellas in suo regno dum ta-
men non recognoscant superio-
rem, vt dictum est, item dum ta-
men sit cum consensu & vocatio-
ne regni: nam licet ardua quæque
Rex sine procerum & magnatum
conuocatione possit expedire, &
aliud facere est de humanitate,
non vero de necessitate, secun-
dum quod diximus in l. fin. titulo
primo libro secundo, supra, & per
Minchaca Controuersia illustr. capi-
tulo secundo, numero. 20. & capitulo.
21. per totum, tamen in imponen-
dis nouis tributis & gabellis, vel in
24 augendis antiquis, regnum est ¶ vó-
candum, vt apparet ex l. prima vbi
dixi numero. 6. & ex l. 2. vbi dixi nu-
mer. 1. titu. 7. lib. 6. supra & notauit
Gironda vbi supra dict. tract. de Ga-
bel. in præludio num. 25. & Lasar-
te in scholio ad l. nostram in nume-
ro sexto, item secundo, & fortius
Rex in imponendis ijs tributis no-
uis etiam si regni consensum requi-
rat, non debet id petere neque im-
ponere, neque pati vt imponatur
25 in regno nisi ex iusta ¶ causa, aliter
enim & ipse, & exactores pecca-
rent, vt dixi in dict. l. prima titu-
lo vndecimo, libro sexto supra, 26
numero tertio, vbi plures ad id
allegauit, & tenet additio capellæ
Tolosanæ decisione dicta. 451. &
Gironda vbi supra numero vigesi-
mo tertio & vigesimo quarto & Ja-
cob. de Grassis in decisione casuum
conscientiæ decisione. 10. nume-
ro decimo quarto, & latius deci-

sione 124. per totam, maxime numero. 30. cum sequentibus, & Petr. Grego. ubi supra ubi hanc causam ex tribus iustificat, & nempe si ad releuanda onera imperij, vel ad conseruandam dignitatem eius, vel ad vtilitatem communem omnium exigantur, & expendantur, duas primas exprimit Plinius Iunior, in panegiri, ad Traian. tertia sub vtraque contineri potest, vt per Castro de lege poenali dict. lib. 1. capitulo decimo. vers. alterum quod exigitur, ubi optime inquit quod etiam exigitur vt tributa ipsa iuxta & debitam proportionem imponantur, & hanc proportionem ibi multis modis considerat, & considerandum ait, primo, inter ipsum tributum, & causam, propter quam imponitur, ita vt non maiora tributa, quam causa ipsa propter quam imponitur possulat, nam si maiora exigantur iniusta erit talis exactio, propter excessum, qui sine vlla causa exigitur, & erit talis excessus obligatus restitutioni, vt habetur in capite, quia plerique, de immunitat, Ecclesia. & tradit Angles, ubi supra in articulo princeps inmoderata vectigalia, secundo proportio hanc & commensuratio, oportet quod habeatur inter tributum, & populum, cui tale imponitur tributum, ita vt tributum ipsum populi facultatem non excedat, & alioqui tyrannicum, & iniustum erit tributum, quoniam quod pro populi vtilitate instituitur non debet contra illius vtilitatem militare, tributum autem quantum regi datur, non tamen propter Regis, sed propter populi & vtilitatem datur, & inde sequitur, vt non debeat tan-

tum tributum imponi vt per illud populus penitus destruat, aut in nimiam deueniat & paupertatem, nam qui hac faciunt non solum de lacte gregis comedunt sed ipsum gregem excoriant, propter quod Dominus per Prophetam Micham huiusmodi principes qui talia tributa imponunt, reprehendit dicens, Audite principes Iacob, & duces domus Israel, & post pauca, qui violenter tollitis pelles eorum desuper eis, & carnem eorum desuper ossibus eorum, qui comederunt carnem populi mei, & pellem eorum desuper excoriarunt. Boni quippe Pastoris est, pecus tondere non deplubere, vel ad viuum usque radere, vt scripsit Tyberius Caesar AEmilio Regio, qui Aegypto praerat, mittenti maiorem summam constituta, vt per Diony. Cassi. lib. 57. hysto. postquam autem tributum toti populo impositum est, oportet in illius dispositione obseruare proportionem & geometricam, ita vt considerata prius cuiusque facultate, tanto maius aut minus imponatur tributum, quanto ille magis, aut minus diues fuerit, hac sunt quod inquit Castro, ubi supra, & bene, quae sunt necessaria ad hoc vt tributum aliquod sit iustum, & quod si aliquid horum deesset, vt putat Authoritas aut causa iusta, aut debita & proportio erit iniustum: vt & inquit Humada lege quadragesima extra titulo sexto parte prima glossa tertia numero vndecimo cum sequentibus, de quibus, & tradit Aragon, de iusti. & iure, quaestione sexagesima secunda articulo tertio, versiculo. De tributis, pagina centesima quinquagesima-

manona, & nouissime post hæc vi-
di Ludouicum a Carbone de resti-
tut. quaestione trigesima secunda,
pagina secunda cum sequent. notā-
dumque inquit Castro ibi quod si
tributum est iniustum propter so-
lum defectum proportionis, ut pu-
ta, quia excedit causæ necessitatē,
aut populi facultatem, pro ea sola
parte, qua est excessus, non obliga-
bitur subditus ad reddendum, sed
33 aliam partem in qua est iusta pro-
portio, & debita commensuratio,
tenebitur in conscientia subditus
reddere, licet in contrarium, imo
quod in nihilo teneatur, teneat Ia-
cob. de Graffis, in decis. cas. con-
scientiæ, decisione centesima uigesi-
ma quarta, numero trigesimo septi-
mo, dicens, tunc in totum etiam
fraudari posse, sed mihi magis ap-
plaudet, quod pro excessu tan-
tum, ut inquit Castro ubi supra.
Sed quia ut inquit decisio illa dict.
numero trigesimo septimo non po-
test dari certa regula, neque assignari
certus terminus, quando ga-
bella sit excessiua, totum remitti-
34 tur arbitrio iudicis, & attenda neces-
sitate, causa tempore, & loco, quod
si hæc omnia, quæ ad iustum tribu-
tum diximus esse necessaria, & suf-
ficientia simul in aliquo tributo co-
hæreant, tunc illud erit iustum, &
subditi, qui ab illo liberi non sunt
tenebuntur in conscientia illud red-
dere, neque ab hac liberatione li-
berabuntur per hoc, quod se expo-
nunt periculo pœnæ contra tales
per legem impostæ, nam lex hu-
mana pœnalis non potest tollere
obligationem legis diuinæ, adeo
35 ut quauis condemnatus in pœnæ
solutione, pœnam luat, non ex-
cusetur in conscientia ab huius-

modi tributo reddendo, ita Cas-
tro ubi supra, quæ sic retuli ut præ-
manibus habeantur, quorum &
aliqua retulit Petr. Gregor. dict.
1. part. libro secundo, capit. 3. Syn-
thematizur. ubi numero decimo
inquit iusta aliquando exordio pos-
sunt esse vectigalia, ex causa urgen-
te tunc, ut ob bellorum impensas
maximas, at quando causa cessat in-
iusta sunt, & si exigantur, & popu-
36 lus, qui in necessitate confert, vel
sponte, dum sine causa onera per-
seuerant, solet res incultas abijce-
re, sicuti quando Chlpericus de-
scriptiones nouas in Regno fieri
iussit, multi relinquentes ciuitates
quas incolabant, vel proprias, alia
regna puerunt, satius ducentes
peregrinari, quam tali subiaceret
periculo, statutum enim fuerat, ut
possessor de propria terra vnam
Amphoram vini pro Arpentoda-
ret, ut est author Gregor. Turon.
libro primo histo. Franco. capit.
27. dicebatque Philippus. 6. Rex,
in parte vlti. styli parlamenti Aufre-
ri, titul. de talijs & exaction. constit.
Philippi Sexti, Anno. 1338. Declara-
mus insuper intentionis nostræ
non esse, quod gabellæ, & im-
positiones nostræ semper durent. Pe-
rianderque & Corinthiorum Rex a
37 nemine tributum exegit, sed red-
ditibus fori & portuum contentus
fuit, ut de ijs & alijs inquit Petr.
Gregor. ubi supra dict. num. 10. ubi
& inquit & Traianus amplissimus
Cæsar nouit & hoc, cum dete-
stari capit impias exactiones, di-
xit enim, fiscum lieneim, & nam
38 sicut liene crescente in corpori-
bus nostris, artus reliqui rabe-
scunt, itaurgente principis fisco,
reliqua ciuitatum membra rabe-

39 scunt, & agrotant, ut si quis princeps velit cor reipublicæ validum esse, oporteat fiscum non habere iumentem, ¶ ex quo legislator in lege decimaquarta titulo quinto part. secunda impro-
bans Regum cupiditatem inquit, *E como quier que el Rey es señor de sus pueblos para mantenerlos en justicia, e servirse de ellos, con todo esso, guardar los deue en manera que no des fallezcan, quando menester los ouiere, ca segun dixo Aristoteles a Alexandro, el mejor tesoro que el Rey ha, y el que mas tarde se pierde es el pueblo quando tien es guardado, e con esso acuerda lo que dixo el Emperador Iustiniano, que estonces son el Reyno e la camara del Emperador ricos e abondados quando sus vassallos son ricos e su tierra abondada, quæ sunt verba multum notanda à Regibus & consultoribus eorum, & sic consequenter iniusta essent vectigalia, & gabellæ ut explicat Cate-
40 tanus in summa ver. vectigalia, in princ. & capitulo secundo vers. quantum & Petrus Navarra de restitutione libro tertio capitulo primo, numero ducentesimo trigesimo quarto siue quæ imponuntur à non habente potestatem, ut potè à tyranno, siue quæ ex forma, ¶ ut
41 si plus grauentur minus grauandi, siue ex fine, ut si non pro publica utilitate, sed pro particulari bono principis, siue ex materia, ut si imponantur super rebus necessarijs, & non potius super negotiatione, & hac de causâ vetitum est ne fisa aliqua imponatur sine Regis expressa licentia ex leg. decima sexta titulo octauo supra isto libro, vbi tamen tributa essent necessaria ¶ & iusta & iustificata ex
dictis, & ex causis adductis, per Angles. vbi supra dicta. artic. primo*

an vectigali. quæ hodie Regi. & per Salon, de ius. & iure capit. 186. pagin. 438. columna secunda cum sequentibus, iuste capetit & imponit Rex, debet tamen, pecunias tributorum ad illas causas, ad quas concessæ ¶ sunt erogare, non vero ad alias dare, nam si ad alias daret, & ex hoc grauetur populus peccaret Rex, nisi adesset iusta causa, ut inquit Rebus. in secundo tomo conslit. Franc. titul. ut benefic. ante vaca. articulo secundo glossa quinta & sexta & ob hanc iustam causam reduendi tributum ad alias causas vel percipiendi illud cessante prima concessio-
42 nis causa, crederem fieri posse, quoties etiam si cesset prima causa, vel ad alias causas reduatur, illæ causæ sunt iustæ & in eis esset idem tributum imponendum ¶ si
43 de nouo peteretur, tunc enim licet utique illud petere, ut inquit Cordou in sum. qua st. 95. in resp. ad secundū dubi. & Petrus Nauar. de restitu. lib. 3. capit. 1. num. 260. in fi. & Minchaca, de succession. progressu in prefatio. num. 98. & La-
44 farte vbi supra in prefatio. nume. 26. & nouissime post hæc vidi Ludou. Carbone. de restitutione quæ stio. 33. pag. 214. in paruis sic tenen-
tem quod ego limitarem dum tamen pro illa secunda causa & eius succursu sit necessarium totum illud tributum, secus alias, quia tunc
45 solummodo ¶ necessarium peti posset, & solui, & quid si est dubium an cessauerit causa concessio-
nis vel non, an iuste peti posset, ¶ vel de fraudari vide Cordo. vbi supra, & Petrus Nauarrū, vbi supra nu. 261. cum sequent. Eadem etiam quæ dicta sunt in Rege tenentur seruare & alij

46 alij omnes habentes ius imponendi collectas & vectigalia & gabellas ut sunt ciuitates non recognoscentes superiorem, prout sunt ciuitates Thusciae, & Lombardiae habentes merum imperium & fiscum ex praescriptione secundum Baldum capitulo primo de pace tenē. in vfi. Feud. post glossam in Authentica de defenso. ciuitatū §. iure iurando & alios allegatos per Bertachinū de Gabel. 1. parte numero 15. vbi idem dicit in alijs ciuitatibus habentibus merum imperium ex priuilegio principis, vel ex consuetudine, vel ex constitutione de pace constan. ex Barto. in l. praesidi. C. de Episco. audi. non vero si de facto superiorem non recognoscerent, ut per Bertachi. vbi supra numero 16. cum sequentibus. debent tamen tales ciuitates potentes indicare nouas gabellas, id facere in casibus permisis, & secundum quod in Rege ¶ non recognoscente superiorem fit, imo & 47 tunc per adunantiam ¶ populi generalem, non autem per ordinem decurionum, nec per consilium populi, cum adunantia generalis sit superior, & habeatur loco imperatoris, nisi concilium populi haberet auctoritatem, vel potestatem ab adunantia generali, per leg. prohibet. §. planē. ff. quod vi aut clam, notat Salicetus in lege vectigalia, columna prima, C. noua vectigalia, & Bertachin. vbi supra numero decimo octauo, vbi hoc probat ex eo quod concilium generale potest committere certis consiliarijs aliquid faciendum, & quod per illos fit, a concilio fieri dicitur, lex. illud. §. si decuriones & ibi Barto. ff. quod cuiusque

49 vniuersis nominibus. Et quid in ciuitate Venetiarum, ¶ Bertachin. ibi numero decimonono & 20. inquit posse pro mercibus maritimis gabellas imponere, quia Veneti ex consuetudine sunt domini maris Adriatici, & possunt statuere super gabellis maris, & tradit Angles vbi supra, vltius incepta prosequendo idem erit dicendum in omni alio habente ius imponendi vectigalia & gabellas, nam intelligitur posse eas imponere, seruatis seruandis & ex iustis causis, ¶ ut in Rege non recognoscente superiorem dictum remanet, & ius hoc adquiri potest ¶ vno de quatuor modis, primo ex priuilegio & concessione principis ius illud habentis, ut notant omnes in Rubric. C. noua vectigalia. impon. non posse. glossa in leg. forma. §. si vero quis agrum ver. leuari. ff. de censibus in fine, quam sequuntur plures relati per Tiberi. Deci. in Respon. 41. numero tertio volumine secundo & ex lege prima titulo vndecimo libro sexto recopilationis, & sic vendendo ius hoc, ut licere inest imo necessarium pro subleuanda necessitate, inquit Ludouicus a Carbone de restitutione quaestione 33. quaestione 16. potest enim princeps concedere priuilegium hoc alicui populo vel priuato, ex textu. in capitulo super quibusdam. §. praeterea de verborum significatione, & ex dicta lege prima titulo vndecimo libro sexto supra tenent Bald. & plures relati a Bertachino de Gabel. prima parte numero vigesimo tertio vbi num. 24. inquit quod tale priuilegiū exigendi gabellas, vel collectas

Lib. 9. Titul. 17.

concessum à principe non potest
 52 reuocari ¶ quia transiit in vim pa-
 cti vel conditionis, ex leg. quod se-
 mel & ibi Barto. ff. de decret. ab
 ord. faciend. & in. l. hi qui in fin.
 ff. de iure immun. & idem dici-
 tur in priuilegio nequis teneatur
 53 ad collectas, ¶ ex eodem Barto. in
 dict. l. quod semel, & in. l. omnes
 populi. ff. de iust. & iur. & Bald. &
 alijs relatis per Bertachinum di-
 cto numero. 24. vbi & quærit an
 valeat tale priuilegium conces-
 54 sum alicui loco grauato ¶ alijs pe-
 dagijs, & inquit quod non, quia
 est subreptitium hoc tacito, quod
 erat grauatus alijs pedagogijs. Secun-
 do acquiritur ius imponendi col-
 55 lectas & gabellas consuetudine, ¶
 ex textu in capitulo, seruitium.
 18. quæstione secunda, iuncto ca-
 pite contra morem distinctione.
 100. vbi idem etiam de priuilegio
 asseritur, & probatur etiam in di-
 cto capitulo super quibusdam. §.
 præterea de verbo. sign. & in capi.
 innouamus de censibus & in dicta.
 leg. prima titulo vndecimo libro
 sexto supra & plura alia allegat
 Bertachin. de Gabel, dict. prima
 parte numero. 26. & 27. etiam si
 glossa in. l. minus propriè. ff. de ver-
 borum sign. vtrumque requirat,
 scilicet priuilegium & consuetu-
 dinem, nam communiter repro-
 batur secundum Bertachin. in co-
 dem numero 27. Tertio & conse-
 56 quenter idem dicendum est in præ-
 scriptione ¶ ut est text. vbi notat
 Barro. in. l. cum de in rem verso. ff.
 de vsur. & in. l. litibus. C. de agri-
 colis, & censitis, libro vndecimo
 notant omnes in. l. si certis annis.
 C. de pactis Bald. in. l. solent. §. fin.
 ff. de offic. procons. debet tamen

hæc consuetudo vel præscriptio
 57 esse immemorialis ¶ ex dictis iu-
 ribus & quia habet vim priuilegij,
 & tituli, ex. l. secunda §. ductus aquæ
 ff. de aqua quot. & æsti. vt & alibi
 late diximus. & est mirabile secun-
 dum Bertachin. vbi supra numero
 31. quod est speciale in hoc iure ha-
 bente causam continuam, quod
 requiratur præscriptio tanti tem-
 poris, cum sufficeret tempus or-
 58 dinarium ¶ in seruitutibus habentibus
 causam continuam, sed ego
 nihil mirabile adesse in hoc in-
 59 telligo, ¶ cum discontinuè acqui-
 ratur, vt potè quia factum homi-
 nis requiritur, scilicet, in impo-
 nendo vectigali, vel non soluendo,
 item quia cum imponere sit
 de regalibus, nimirum sit tantum
 tempus requiratur: imo & scien-
 tia requiritur illius, contra quem
 consuetudo vel præscriptio indu-
 citur, licet sufficeret scientia suo-
 60 rum ¶ iudicum & personarum ab
 eo impositarum in talibus locis
 vbi ius hoc acquiritur, vt alibi di-
 ximus in similibus casibus & vo-
 luit Bertachinus vbi supra nume-
 ro 29, vbi dat cautelam, qua qui-
 dem cum mendacio non vtaris,
 quia animam perdes, quæ cun-
 ctis rebus pretiosior est, & con-
 suetudo hæc vel præscriptio im-
 memorialis imponendi gabellas in
 aliqua prouincia, vel populo in
 61 vna re non extendetur ad alias ¶
 in quibus non est consuetum, se-
 cundum Bertachinum, vbi supra,
 numero trigesimo tertio quem vi-
 de, quarto modo acquiritur ius
 hoc gabellas imponendi ex con-
 62 uentione ¶ facta cum ipsis subdi-
 tis, de qua loquitur textus in. leg.
 fina. §. præterea. ff. de mun. & hon.
 & per

- & per totum tit. ff. de anno. & trib. lib. 10. & hæc appellantur munera conuenta. sed hæc in terris superiorem habentibus fieri non possunt, etiam cum consensu populi maxime in nostro regno attentadispositione. l. 1. & per totum tit. 6. lib. 7. supra & hos quatuor modos acquirendi ius hoc designat Tiberi. decia. Respon. 41. num. 3. & sequent. lib. 2. sed quocunque modo acquiratur non possunt imponi nisi ex iusta causa, & secundum quod supra dictum est licere Regi non recognoscenti superiorem, & in consuetudine voluit Petr. à Nauar. in dicto. tracta. de restitu. lib. 3. capit. 1. nu. 259. inquit tamen Iacob à Graf. in decisio. cas. conscient. decis. 124. num. 6. quod si antiquitus præstari sunt solitæ gabellæ, quod ex quo in principe causa præsumitur licite in conscientia fraudari non possunt, & quod ego si verum est, intelligerem quoties de causa non constaret, secus si constaret, & est iniusta vel cessauit, ut ipse ibi. num. 35. dicit & Carrocus in loco infra num. sex to allegato, sed quid si populus dubitat, an sit iusta debeat iusta reputari necne, vide Ludouicum à Carbone, de restitutione quæst. 33. in pri. Ex quibus habes Regem ciuitatem, & dominos non recognoscentes superiorem posse indicere vectigalia & gabellæ, in suis regnis, & dominijs, & populis, & itidem illos qui ex privilegio consuetudine præscriptione vel ex conuentione ius eas imponendi acquisierunt, ut dictum est, debet tamen esse inductum cum causa vectigal hoc & gabella iustificata secundum quod dictum remanet, & tunc licitæ erunt & iniustitiæ & in conscientia debebuntur tales gabellæ & vectigalia, & nemi-
- 65 ni licebit eas defraudare & absque peccato & onere restitutionis, ut omnes supra dicti DD. alios referentes asserunt, & hanc opinionem tutiorem dicit Minchaca de successio. crea. §. 28. num. 28. vers. redeundo in vers. unde dolendum est, & Humada in l. 49. titu. 6. par. 1. gloss. 3. num. 5. cum sequent. & nouissime Carrocus, quem post hæc vidi in tracta. locati & conducti. 3. part. titu. de locatio. vectiga. quæst. 1. vbi num. 4. etiam si lex pœnam imponat. & num. 5. hoc intelligit dum ramen talis gabella sit iusta & num. 35. supra etiam diximus & tradit Nauarra de restitu. dict. lib. 3. cap. 1. num. 227. cum sequent. aliquibus & Angles, vbi supra titu. de fraudulentibus vectig. iusta Mexia, in pragmatissæ panis, in 5. concl. num. 42. & Gironda de Gabellis, 12. part. num. 6. & 7. etiam si non petatur, ut dicemus in l. 19. num. 4. infra eod. tit. inquit tamen Bertachi, vbi supra nu. 31. quod vectigal respectu directi dominij non potest præscribi, sed respectu tantum vtilis, & datur publiciana. & l. cum sponsus. §. in vectigalium & ibi Bart. ff. de publi. & vectiga. & an credatur Regi dicenti se
- 66 ex iusta causa & imposuisse, vide Mascard. conclu. 1228. num. 13. & in dubio gabellæ præsumuntur & iustæ secundum Iaco. de Grafsijs, in dict. de cisione. 124. casuum conscientie num. fin. vbi in num. 10. inquit quod si constat de causa efficiente est in dubio præsumenda & iusta.
- 67 Ibi. *Que los vendedores*, siue sint minores siue maiores viginti quinque annorum, dum tamen sit venditio valida & efficaciter facta, siue maiores siue feminae non coniugatae, nã si coniugatae, licentia viri requiritur, vel quod sit solita negotiari vi-

dente & permittente marito. aliter enim contractus & venditio esset nulla, & consequenter gabella non
70 *¶* deberetur, ut nouissimè inquit Gironda de Gabellis in 9. part. nume. 23. cum sequent. & Tiraquel. de retract. tit. 1. §. 1. glos. 2. num. 7. & si soluta sit repeti potest, ut per eundem ibidem, titu. de conuentio. §. 6. glos. 2. num. 6. & consequenter omnes homines de mundo tenentur *¶* soluere gabellas, ut ibi per Girondam in 7. part. §. ut cognoscamus nume. 1. nisi illi qui speciatim exceptuati reperiuntur, de quibus ibi per eum, & in alijs quaestionibus eiusdem tractatus, & in titu. 18. hoc libro declarantur, vltèrius notandum est ex ijs verbis, quod licet antea de iure communi gabellæ soluendæ onus, ad
72 emptorem spectaret, *¶* ut ex tex. in l. debet. ff. de ædil. edict. notabant Bald. & alij relati per Gironda ubi supra in 4. part. §. vnum autem in hoc. §. 1. num. 1. cum sequent. & hanc sententiam esse veram de iure communi asserbat Castillo, l. 70. Taur. in glos. penul. & communem testatur Ludou. Roman. in sing. 588. per Italiam, & DD. ita emptori attribueret testatur Lasarte, tam in scholio ad hanc legem nostram in dicto tracta. de Gabell. num. 7. quam in capit. 15. num. 1. & in capit. 14. num. 12. ex dict. l. debet, quam legem hoc non probare in eo. cap. 15. num. 1. testatur ipse Lasarte ex Pinelo. l. 2. C. de rescinden. venditio. 2. part. cap. 3. num. 40. & reuera ad vtrâque partem potest ille text. adduci, & sic ibidem Capola, in 2. notabili dicebat, quod
73 ad emptorē & venditorē *¶* æqualiter pertinebat gabellæ solutio, & in l. 15. in quaterno gabellarum fit mentio de hac æqualitate in vicinis de Valderas, quæ est. 17. titu. 18.

infra eodem, & in l. 2. eodem titul. & in l. 3. nostri tit. 17. tamen iam ex lege nostra regulariter gabellæ solutio pertinet & incumbit *¶* venditori nisi ubi aliud ex legibus ijs gabellarum fuerit expresse dispositum, & tradunt Lasarte & Gironda ubi supra, & Villalobos in ærario mill. communium opinio. litera E. nu. 4. & Felicia. in tracta. de censu. lib. 2. cap. fin. num. 1. & hoc est sine dubio, licet priuilegium habeant gabellarij recuperandi *¶* gabellam à venditore, vel ab emptore non reuelante venditionem & emptorem intra quinque dies à lege regni huius quaterni gabellarum determinatos, ex l. 31. in fi. tit. 19. hoc lib. ut inquit optime Gironda in dict. §. vnum autem num. 2. pag. 76. & antecum Mincha. de successio. creat. to. 1. §. 10. nume. 25. vers. in summa sed si emptor eam soluerit poterit à venditore recuperare, *¶* cui venditori incumbet onus eam soluendi, adeoque ibi Gironda, in dict. num. 2. hæc vera dicit, quod etiam ab illo qui nomine alieno vendidit aliquam rem, ut alienam, vel tanquam eius procurator potest recuperari gabella, cōtra Lasarte in dict. cap. 15. numer. 4. cum 6. sequent. quem ibi Gironda in hoc reprobatur, sed ego veriorē & tutiorem credo sententiam Lasarte, scilicet, quod à tali procuratore exigere non possit, sed à vero *¶* Domino rei venditæ, vel à re vendita, quæ ut ibi inquit Gironda transit cum onere soluendi gabellam *¶* ex ea. per l. imperatores. ff. de publica, nisi dominus verus esset exceptus à gabellæ solutione, quia tunc neque ab eo neque à procuratore poterit peti, ut ibi per Lasarte nume. 9. ex l. 10. titu. 18. infra eodem vltèrius hoc ampliatur quod licet venditor vendat

dat libere, & sic *horro de alcauala*, ita
 ut gabellæ solutio remaneat emptori,
 adhuc gabellarius poterit à vendi-
 tore illam ꝑ exigere ac percipere,
 79 cum ex suo pacto venditor deterio-
 rem conditionem gabellarij effice-
 re non possit, licet ipsi venditori re-
 maneat saluum ius recuperandi ab
 emptore illud, quod pro gabella ga-
 bellario soluit, siue compulsus, siue
 non, soluerit, ut inquit Lasarte in di-
 cto cap. 15. num. 11. vbi nu. 12. ex hoc
 80 nihil speciale dicit constitui, ꝑ in. l.
 8. titu. 18. infra eodem dum ibi dici-
 tur quod vendens clerico franco
 pretio adhuc gabella ab eo peti po-
 test, & ipse à clerico recuperabit, nā
 cum id sit de iure, nihil speciale ibi
 cōstituitur, sed cōfirmatur id quod
 de iure fundari poterat ut ibi per
 eum in dicto num. 11. cum sequen. ali-
 quibus. Displicet tamen mihi illud
 quod ibidem ipse Lasarte nume. 19.
 inquit cum Parladori, ibi allegato,
 & Gironde de Gabel, in præludio
 nu. 31. & in 5. par. nu. 41. scilicet quod
 gabella sit soluenda gabellario tam
 ex principali pretio quā ex illo pre-
 tio franco, soluēdo pro gabella ipsi
 81 gabellario, ꝑ nam licet ibidem asse-
 rat illud plus pro gabella soluendū
 esse commodū emptoris & sic pre-
 tium etiam rei venditæ, tamen ni-
 fallor non sic esse iudico, nam & cū
 venditori incumbit onus gabellæ,
 ratione istius oneris semper procu-
 rat vendere carius, quam venderet
 si onus gabellæ ad eum non pertine-
 ret, & emptor ipse ratione gabellæ
 ab eo soluēde, ex vi pacti *del horro de al-
 cauala*, semper procurat minoris
 emere, quam emeret si pactum hoc
 non apposuisset de precio franco, & sic
 nō fit iniuria gabellario, quā de cau-
 sa nunquam circa hoc vidi gabella-
 rios instituisse, neque iuridicum ere-

do, quod insistant cum eadem sit ra-
 tio in utroque casu, & decima deci-
 mæ non debetur, neque est lex, quæ
 hoc iubeat solui, & sic non est am-
 plianda gabellariorum cupiditas,
 sed coarctanda potius, & quia aliter
 iniuste emptor oneraretur in solu-
 tione subdecimæ, cum ipse solum se
 obligauerit ad solutionem decimæ
 pretij illius, quod realiter venditori
 soluit, neque potest franquisia illa
 dici pars pretij, ex dictis per Felici.
 de censibus lib. 2. capit. 1. num. 14. ne-
 que augmentum eius quia empto-
 res semper minus pretium soluunt
 ratione Franquisiæ illius, ut experiē-
 tia docet, & venditor plus venderet
 si sibi remaneret onus soluendæ ga-
 bellæ, ut in simili inquit Bar. in. l. in-
 terdum. ff. de publica. & vectigal. &
 Abb. in cap. tua secundo de decim.
 & sic vno modo neque alio non fit
 iniuria gabellario & in simili idem
 consulit Felicia. de censib. lib. 2. cap.
 fin. num. 8. neque obstant dicta per
 Lasarte, quia in aliud sunt proposi-
 tum si bene considerentur, neque
 hoc est ad hoc, q̄ videatur maius
 pretium solui venditori, sed quia
 decima decimæ non debetur, sicut
 neque fructus fructuū, neque usura
 usuræ, neque partus partuum, ut per
 gloss. causam, in. l. sed & partus. ff. de
 ijs quæ vi met. sunt.

Ibi. *pagus*, integre, & statim quod
 emptio & venditio perfecta est, etiā
 82 re non tradita, neque facta ꝑ solutio-
 ne, nam eo ipso quod de pretio con-
 uētum est inter partes perfecta est
 venditio, quāuis quidem pretium
 non numeratum sit, ut est text. in
 pri. inst. de emptio. & vend. & l. 1. &
 2. & 6. & 7. titu. 5. part. 5. & l. 2. & 3.
 titu. 10. lib. 3. for. neque res vendita
 tradita sit, ut est text. in pri. instit. de
 obliga, quæ ex connascuntur, ibi.

ac nec dari quicquam necesse est, ut substantiam capiat obligatio, & in. §. perficiuntur inst. de donatio. & satis eleganter explicat text. in. l. 1. ff. de re. perm. & in. l. 2. ibi, non autem pretij numeratio, sed conuentio perficit emptionem. ff. de contrah. emptio. & est communis doctorum traditio, etenim illa pretij numeratio & rei venditæ traditio, quæ in venditionibus fieri solent, & debent, non ad substantiam contractus, sed ad executionem pertinet, propter quod triplicem aut quadruplicem perfectionem emptio & venditio ꝑ habere dicit, ex Bal. in. l. necessario. ff. de peri. & com. re. i. vend. quem refert Deci. cons. 179. num. 3. & late Matienço, in. l. 7. glos. 6. num. 14. titu. 11. lib. 5. supra, & in expresse probatur hoc ex. l. 10. infra isto tit. in fin. ibi *por no ser acabada de pagar, & ex. l. 3. tit. 19. lib. isto infra ibi despus del otorgamiento y fecha de la venta*, ubi etiam dicemus & ex lege nostra itidem probatur dum postquam venditoribus incumbere onus gabellæ dicit, immediate inquit, *paguen*, quasi solum lex nostra contentetur cū eo solo, quod venditores sint, & nihil aliud requirat, ratio est, quia regalis hæc decima non ratione rei venditæ, vel pretij conuenti, sed ratione ꝑ contractus venditionis debetur, ut ex nostra lege etiam probatur, ibi *vendedores*, & ibi. *porque vendieren*. & in expresse, ita resoluit Auendaño, resp. 29. per totum & Lasarte de gabel. cap. 3. num. 1. cum sequen. & cap. 6. per totum, contra Montal. & Castelloibi allegatos, aliud & male dicentes, & allucinantes, quod venditio & emptio non esset perfecta nisi re tradita, quod est contradicta iura, & sic etiam quod ante traditionem debeat gabella tenet Giron-

da de Gabel. §. part. §. vnico nu. 12. pag. 120. contra Tiraq. de retroque re tract. tit. 1. num. 48. §. 1. glos. 2. ubi numer. 44. & in eodem. §. 1. glo. 10. nu. 115. idem cum Girōda tenet. Ex quibus plures effectus ꝑ resultant, primus quod gabellarius agere poterit ad gabellam eo ipso quod de re & cerro pretio pure conuenerit, quamuis nec pretium solum sit, nec re tradita. Secundus quod licet nunquam res vendita tradatur adhuc gabellæ debitum remanet, ut per Lasarte de decim. vend. cap. 4. num. 1. & cap. 14. num. 6. Tertius quod licet partes pœnuerint venditionis ante rei traditionem vel pretij solutionem a gabella non ꝑ excusantur, quia ex cōuentione ipsa illius obligatio orta est, & ius fisco quæsitum, ut dictum est & iterum tradit Lasarte dict. ca. 14. nu. 7. & Auendaño Resp. 29. vers. fisco, contra Michael. Salon, de ius. & iure, in cap. 191. pag. 454. vers. de mum quæstio, aliud volentem, & contra Pet. Nauarram, de restitutione lib. 3. capit. 1. numer. 244. & 245. Quartus, ꝑ si dominus alicuius loci gabellas habeat, quo in loco venditio contracta est invita possessoris illius & maioratus, res vero tradita est emptori post mortē ipsius domini, postquam iam scilicet, alius in iure gabellarum successerat, hæres illius primi domini in cuius tēpore venditio fuit conuenta & celebrata habebit gabellam illius venditionis non vero successor ꝑ gabellarum ipsarum, & idem erit quoad quoscunque Gabellarios, ut tenet optimè Lasarte ubi supra, cap. 3. nu. 10. ex text. in. l. 12. infra isto tit. & lib. dum gabellarios temporis contractus ijs anteposit, quorum tēpore ille contractus ad omnimodā executione

cutionem, & herbarum traditionem seu
 usum perducitur. Quintus effectus
 est, quod si quis tempore venditionis
 est immunis à gabellæ solutione,
 ut quia tunc erat uxoratus cum
 aliqua ex descendantibus Antoniae
 88 Garfiaz, licet tempore traditionis
 cessasset iam ex aliqua causa iusta
 hæc immunitas, non debet gabellam
 ex tali venditione, sicut è contrario
 89 si tempore venditionis non
 erat immunis à gabella, & tempore
 traditionis esset immunis debet
 gabellam, quia ut dictum est tempus
 contractus puri inspicitur, non
 vero traditionis, ita Lasarte dict. ca.
 3. num. 13. neque supradictis obstat
 lex. 5. infra eodem ubi traditio videtur
 considerari, nam ibi consideratur
 traditio, quoad considerandum
 in quo loco debeat gabella, & soluenda
 sit, non vero quo ad hoc an traditio
 requiratur ut debeat gabella & peti
 possit, ut & inquit Tiracquel. de retract.
 Linagiel. §. 1. glof. 2. nu. 47. quibus
 sic discussis, ampliatur primo nostra
 conclusio, ut procedat etiam si arrha
 90 interuenit ex quacunque parte, nam cum
 à principio pure sit venditio celebrata,
 statim gabella debetur, prout in specie
 referendo Didac. Perez, tenet Lasarte
 dict. cap. 3. numer. 18. sed eius opinio
 mihi nequaquam placet, & quoniam cum
 91 interuenit arrha licitum est, partem
 arrham præstan-tem prænitere & resili-
 re à venditione, ex text. in l. 7. titu. 5. par. 5.
 quia ut inquit Angel. relatus per glo. 1. ibi
 quia sic tacite videtur actum inter
 contrahentes, ut arrharum amissio
 ne vel duplicatione sint contenti, & sic
 in hoc casu discedente aliqua parte
 ab emptione nulla debetur decima,
 cum adhuc tunc perfecta venditio dici
 non potest, cum quæ-

libet pars potest prænitere perdendo
 arrham simplicem, vel duplicem, secundum
 quod in eadem. l. 7. part. disponitur, & sic
 male meo videri tenet Lasarte ubi supra
 dicendo gabellam deberi, etiam si aliqua
 ex partibus, arrha præstita ab hac
 discedat venditione, potest tamen opinio
 Didac. Perez, & Lasarte eum sequen-
 tis procedere cum non tantum, datur
 Arrha pro signo, sed insuper & pro
 parte pretij, & dicendo, *dey os esto por*
 92 *señal y por parte de precio*, nam cum tunc
 nulla pars possit discedere à tali em-
 ptione secundum dict. l. 7. nimirum
 est quod debeat gabella, ex tempore
 contractus, & sic potest ampliari
 nostra conclusio, & post hæc ita
 voluit Gironda de Gabel. 5. parte in
 pri. nu. 18. & 19. & Michael Solon, de
 iur. & iure cap. 191. pag. 454. vers. ter-
 tio no. cum sequen. & nota quod in
 primo casu cum datur arrha pro sig-
 no si nulla ex partibus discedat à ven-
 ditione debetur gabella gabellario
 qui erat & tempore contractus
 93 non vero tempore traditionis, quia
 iam verificatur venditionem esse
 perfectam cum animo deliberato
 partium ex tunc valida fuerit. Se-
 cundo ampliatur nostra conclusio
 quod ex tempore contractus gabella
 debetur, & peti possit ut procedat
 etiam si ex partium expressa con-
 uentione esset determinatum quod
 rei venditæ traditio fieret tali tem-
 pore, & sic in diem aliquem ut te-
 94 nuit Bar. l. Sancimus viris, & ibi Pla-
 tea. C. de consuli. lib. 12. & sic iudica-
 tum ait Iosephus Ludouicus in. 114.
 decisione Perusi, & sequitur Lasarte
 ubi supra capit. 6. nu. 12. Tertio am-
 pliatur & fortius ut idem sit, quan-
 do venditio tota vel sola pretij solu-
 95 tio in diem certum differtur, nam
 & tunc peti statim potest gabella,
 ut

vt cum Auenda. Respon. 29. vers. ff. ff. cum sequen. tenet Lasarte in. d. c. 6. num. 24. vbi a. num. 18. cum sequenti. late pro vtraque parte id examinat, & tandem tenet hanc opinionem, quam ego vidi regia sententia in Senatu Regio patrimonij Regij sequutam, & sic determinatum nullo inter vsurio medij temporis venditori per gabellarium soluto neque soluendo, vt dicebat Bar. in l. in lege falcidia habet. ff. ad leg. fal. & sequendo Auenda. vbi supra, etiam si Alexand. & Xuar. secuti & relati per Parladori. in lib. 1. rer. cotid. capit. 3. nu. 48. aliud in terminis velint tenere, & Auend. opinionem dicit verissimam Lasarte in. d. ca. 6. num. 27. & nouissime, Gironda vbi supra 4. part. §. 2. num. 1. cum sequen. & videtur probari ex l. 10. in fi. infra isto tit. 17. dum ibi denegatur petitio tabellionis nolentis & recusantis copiam talis venditionis tradere gabellario eam petenti pro recuperanda gabella, & iubetur vt omnino eam statim tradat, quasi velit lex tradendam talem copiam gabellario vt statim gabellam illam recipiat & exigar, aliter enim inanis videretur legis illius dispositio, & consequenter quod huic gabellario tempore contractus existenti debeatur talis gabella, non autem illi qui fuisset die solutioni adiecto: qua quidem conclusio sic ampliata limitatur primo vt non procedat in conditionali venditione, & in ea enim non debetur gabella, nisi conditio verificetur, vt per Tiraquel de retract. Linagiel §. 1. glof. 2. num. 23. & 24. & consequenter ante non potest peti, quia nondum est perfectus contractus, sed verificata conditio ne debetur primo gabellario non secundo, & cum quo perficitur con-

ditio vt per Parlador. cap. 3. §. 3. nu. 25. lib. 1. rer. cotid. vt per Tiraq. vbi supra glof. 10. nu. 46. & in tit. de conuention. §. 5. in glo. 6. num. 27. secus vero erit sit non est venditio conditionalis, quia tunc statim debetur, ex quibus inferitur quod de censu redimibili super bonis meis per me imposito in fauorem alicuius tertij emptoris, gabella debetur a venditore & ab eo peti potest per gabellarium eo ipso quod impositus est census, & tum quia census hic emptio est & venditio, vt apparet ex extrauaganti prima & secunda de emptione & vendit. & ex tex. in Authen. vt is qui obli. se perhi. hab. ref. Min. §. quoniam versic. licebit iuncta glof. ibi ver. redditus, in secunda expositione, & resoluit glo. 128. tit. 8. p. 5. ver. a censo, & Couar. lib. 3. var. ca. 7. nu. 2. quos sequens refert Lasar. de decim. vendic. 10. num. 4. vbi merito reprobat Villalobos aliud dicentem, & ex ijs ibi Lasarte in nume. 5. infert cum Dida. Perez, & Parladori. ibi relatis ex tali census redimibilis constitutione gabellam deberi & statim peti posse, quia iam est perfectus contractus & celebrata emptio & venditio, pro vt ante eostenit Auendaño respon. 29. & Felicia de censib. lib. 2. cap. fin. nume. 1. hoc, & iuste esse sine dubio asserens, & idem nouissime tenet Gironda, de Gabel, §. par. §. 1. num. 1. alios allegans, neque conditio apposta quod talis census quandoque venditor voluerit redimi possit, suspendit perfectionem contractus, nam contractus emptionis perfectus remansit, & potestas illa redimendi illum ad voluntatem venditoris imponentis censum super rebus suis immobilibus ad rationem quatuordecim mille pro milliaro pro vt fuit

fuit constitutus, non alterat naturā contractus nec suspendit illum, sed iustificat, quia non alias iustificatur & est sicut in emptione cum pacto de retrouerendo facta, in qua & ex qua gabella debetur, nam cum ex venditionis contractu ius gabellæ sit quæsitum non potest postea mutari ex resolutione eius, virtute voluntatis & potestatis redimendi cum voluerit, & in pacto de retrouerendo ita tenet idem Lasarte vbi supra cap. 14. nume. 36. vbi num. 37. cum sequentibus pluribus tenet quod ex eius rescissione non nova gabella non debetur, & bene, quia non est nouus contractus, sed dependens à causa antiqua, & necessaria, & ibi alia prosequitur, circa pactum de retrouerendo: sic etiam ex dictis sciendum est quod ex census huius redimibilis constitutione super re emphyteotica constitutis, laudimium debetur domino emphyteosis, secundum Francisc. Mar. de cessione. 477. & Petr. Jacob. relatos, & secutos per Amede à Ponte, in quaest. 411 in pri. & Gironda de Gabel, 9. part. in pri. num. 34. nisi secundum eundem Amede ibi, in quaest. 15. in fi. dominus emphyteosis approbauerit contractum & venditionem ab emphyteota factam postquam iam contractus factus erat, nihil sibi reseruans iuris pro laudimio, vel si ante contractum distulisset præstare consensum per duos menses dum requisitus fuit ut præstaret, vel recepit pensionem postquam sciuit contractum esse factum & nouum emphyteotam in possessionem missum, secus si ignoraret, ut ibi per eundem Amede. quaest. 16. ad fi. Sed an de censu emphyteotico redimibili tamē, debetur gabella & poterit peti sta-

timper gabellarium illius temporis, & antequam redimatur & videbatur quod sic, quia iam erat factus contractus & videbatur idē esse quod in censu redimibili de quo supra & ita tenuit Auendaño, dict. respo. 29. & equiparans quo ad hoc vtrunque censum, contrarium tamen & melius tenuit Gironda vbi supra. §. par. §. 1. numer. 2. & 3. imo quod non possit peti statim gabella, sed tunc demum cum redemptio fit & debetur gabellario existenti tempore contracti census emphyteotici redimibilis, ex eo quod in datione huius census nulla statim contrahitur venditio, & concedens remanet cum dominio rei accensuatæ, quam concedit, utile tantum dominium transferendo, & in recognitionem directi reseruati, annua sibi pensio soluitur, iuxta l. 1. C. de iur. emphyteu. & in hoc non interuenit pretium, & sic non potest dici emptio nec venditio, ex §. pretium inst. de empt. & vend. & interim quod non redimitur census hic assimilatur locationi, ut apparet ex l. 28. titu. 8. par. 5. & consequenter donec redimatur, & ex redemptione & pretij solutione perficiatur & efficiatur emptio: nis contractus non debetur ex eo gabella, & tunc debetur gabellario illius temporis, & ita in praxi receptum inquit Gironda vbi supra, & Ante eum Lasarte de decim. vend. cap. 10. num. 51. & iterum nume. 57. cum 4. sequenti. & tunc debetur gabella ab illo qui rem dedit in emphyteosim, & soluet eam gabellario existenti tempore redemptionis, & vbi optime aduertit ipse Lasarte contra Couarr. ex fundo illo dato ad censum hunc siue perpetuus siue redimibilis sit census hic, nullam gabellam debet ipse dans nec

105 nec recipiens, ꝛ locationi assimile-
tur, ex qua non debetur, nisi prius
fundus venderetur pro pretio ali-
106 quo, & post pretiū illud ꝛ reducere-
tur ad censum, nam tunc ex vendi-
tione fundi debetur gabella per
vendentem, & ex constitutione cen-
sus debetur alia per imponentem
illū super illo fundo vel super alio,
& num. 73. & 74. hac limitat Lasar-
te, vel cum datur pro censu redi-
mibili emphyteotico redimitur
post, nā tunc peti potest vt diximus
sed an si census hic emphyteoticus
107 esset in perpetuum ꝛ constitutus de-
betur ne gabella aliqua, dic intre-
pide nullam deberi vllō tēpore, ni-
si postea ex partium consensu re-
dimatur talis census, nam tunc de-
betur & soluetur gabellario il-
lius temporis, secundū Lasarte vbi
suprà. num. 56. imo si postea rem il-
lam Domino census reddam ꝛ nul-
la gabella deberur, vt per Lasarte
vbi suprà. n. 57. idē si quis areā suā
der alicui vt communē domū & di-
109 ficet ꝛ nulla gabella debetur secū-
dum Lasarte vbi suprà. num. 14. sed
an de constitutione census vitalis,
110 *Vulgo de por vida*, ꝛ debetur gabel-
la, & deberi inquit Girōda, d. 5. par.
§. i. numero. 1. dum ibi illum ponit
cū facultate redimendi sicut in cen-
su redimibili & resoluitivo, & in
vtroque dicit gabellam deberi, &
Lasarte clarius & latius idē tenuit
in de decim. vend. c. 10. n. 38. cum 4.
sequentibus, ego tamē hanc opinio-
nem ita indistincte propositam nō
111 vtiq̃ue veram crederem ꝛ sed di-
stinctione esse in ea procedendum
arbitror, scilicet quod si census hic
vitalis, prout solebat fieri per vitam
alicuius constituebatur ita quod
dom ille viueret censum solueret,
nihil aliud obligando pro securita-

te census & eius solutione, quam vi-
tam illius, super quo cōstituitur etiā
si persona constituentis obligare-
tur, non vtiq̃ue crederem ex tali cō-
tractu gabellam deberi, quia reue-
ra nulla interuenit emptio, nec ven-
ditio, libera enim persona neque
emi neque vdi potest, cum ad ima-
ginem Dei sit formata, neque vllō
pretio & stimari potest, nam & ipsa
libertas inestimabilis est, & sic Sar-
miento lib. 7. selectar. capit. 1. nume.
40. inquit vitalem hunc censum nō
emptionem & venditionem, sed
112 aleatorium ꝛ quendam contra-
ctum dici posse, neque huic obstat
opinionem, quod iactum retis quod
in spe consistit emi potest, vt in-
quit Lasarte vbi suprà quia illud iac-
tum estimabile est iudicio bonorū
virorum, vlex contrahentium cō-
sensu existit, & vendibile est, quod
est diuersum ab hominis liberi ven-
ditione, seu estimatione, sed si pro
113 assecuratione huius census vitalis
vltra personæ vitam & obligationē
obligarentur aliqua bona ꝛ immo-
bilia, tunc vtiq̃ue gabellam deberi
existimo, quia sunt obligata bona,
quæ quotidie vdiuntur & aestiman-
tur, & dum durat vita illius super
quo constituitur, durat obligatio,
& emptio rerum obligatarum pro
quantitate illa census constituti, si-
cut & potest census constitui per
quindecim aut plus limitatos an-
114 nos iusto pretio pro eo dato ꝛ & re-
cepto, vt diximus in Rub. titul. 15.
de los censos, numero. 4. lib. 5. suprà vbi
probauius iustos esse census hos
vitales, & ita cum hac distinctione
resideo, cum qua voluit remanere
Lasarte, vbi suprà num. 39. in fi. cum
sequenti, dum ibi dicit, sed & præ-
rea cum hic census vitalis constitui-
tur, ne dum vera emptio & veditio

contrahitur, ut diximus, sed etiam rei immobilis suppositio interuenit, & necessaria est, sicut in reliquis perpetuis censibus desiderari dicit, ecce quomodo hoc voluit sentire & tenere & iustificare suam opinionem, ex comuni praxi obligandi in hoc vitali censu bona immobilia, ergo vera est nostra distinctio & eam ibi sequi voluit ipse Lasarte sic considerans, dubitat tamen Manuel Rodriguez in sua summa. 1. tomo. cap. 44. num. 2. an in censu vitali possit apponi conditio quod redimi possit. Sed an ex censibus Regijs, quos iuros vocamus, debetur gabella, ¶ dicunt repide non deberi, & sic practica communi receptum est & defendit Lasarte dict. cap. 10. nu. 76. imo & de censibus impositis per possidentem hos iuros Regios super ipsis iuribus, ¶ ut ita loquar, non debetur gabella, siue impositi census sint ad vitam, siue perpetuo, ut per ipsum Lasarte ibidem, num. 43. & Gironda de Gabel, 9. part. in pri. num. 39. itidemque si super domo habes censum aliquem impositum, & vendis domum illam cum censu illo, ex quantitate & estimatione census ¶ non debes gabellam, tum, quia iam erit soluta ex censu illo, & non debet iterum solui, tum etiam quia tanto minus accipis quanto census ille aestimatur, ita Lasarte dict. cap. 10. num. 16. & 17. & Felicia de censu lib. 2. cap. 11. in distincte & melius sic tenens contra distinctionem a Lasarte ibi factam, & hoc nisi secundum quod ibidem Lasarte dicit in num. 37. vendas rem illam super qua censum impositum habes, non quidem cum suo onere census impositi, aut eius mentione facta, sed ut liberam certo pretio, tunc enim ex toto pretio gabella debetur, ¶ & ita in pra-

ctica determinavi. Sed querendum est etiam in quo loco est soluenda gabella census impositi, in loco ne ubi bona existunt obligata censui, vel in loco contractus, vel libi, & in hoc dicendum est & tenendum deberi gabellam in loco illo ubi bona specialiter censui obligata existunt, & sic indubitanter tenendum est deberi gabellam in loco ubi existunt bona specialiter censui huic obligata & hypothecata & super quibus census est specialiter constitutus, non vero in generaliter obligatis, ut per plura fundamenta tenet Felicia de censibus lib. 2. cap. fin. nu. 12. & Gironda, de Gabel. part. 6. num. 29. & diximus in l. 1. nu. 9. tit. 15. lib. 5. sup. & hanc communem & veram & in praxi receptam esse dixit Lasarte, ubi supra cap. 4. num. 31. & probatur ex l. 9. infra isto tit. & lib. & melius ex argumento l. 10. infra eod. titu. & l. 1. dom. ubi iubetur quod contractus venditionis rerum immobilium solum fiat per tabellionem loci in quo bona vendenda existunt, ne forte alio modo defrauderetur gabella, & consequenter disponitur hoc esse, quia ibidem ubi sunt bona hypothecata & obligata specialiter & super quibus specialiter census constituitur debet solui decima, sed si bona haec sint in pluribus & diuersis locis, dic secundum dictos DD. & maxime Lasarte ubi supra capit. 10. num. 14. quod tantam partem gabellae illius unusquisque gabellarius habebit, quantam rerum praedicto censui suppositarum in suo territorio esse constiterit, per iudicalem omnium bonorum estimationem, ut ibidem optime exemplificat ipse Lasarte, & Parlador, li. 1. rer. quot. c. 3. §. si ad h. & ita in praxi uti asserit ipse Lasarte, & res est sine dubio, & quid

quid si vendis in hoc regno re, quæ
 120 sit in alio an t gabella debeat, vi-
 de Lafarte ubi supra cap. 4. num. 15.
 Vltius limitatur nostra legis con-
 clusio in ijs verbis, quæ commen-
 tamur vt non procedat in venditio-
 ne, in qua conuentum est inter par-
 tes, vt in scriptis venditio fiat, vel
 quod de venditione fiat scriptura,
 nam hoc in casu licet de re & pre-
 tio conuentum sit, tamen quia an-
 tequã scriptura fiat partes possunt
 resiliere à cõtractu, & vsque dũ scri-
 ptura fiat non est perfecta venditio
 ex textu in pri. inst. de emptione, &
 vend. & l. 6. titu. 5. part. 5. merito q
 nõ debetur gabella statim quod de
 re & pretio conuentum est, sed tunc
 121 demũ cum scriptura t est facta, &
 quod debeat gabellario illi, qui
 adest tempore scripturæ, non verò
 illi, qui aderat t tempore conuen-
 tionis, ita in specie tenent Montal.
 122 l. 3. glos. tit. 10. lib. 3. for. & Castillo
 l. 70. Taur. ver. *Del remate*, & quod
 antea non sit perfecta venditio, &
 debeat gabella secundo gabella-
 rio tenet Gironda de Gabel. 5. par.
 in pri. num. 14. cum sequentibus plu-
 ribus, & tenet etiam Anto. Gomez,
 tom. 2. cap. 2. num. 17. vbi hoc intel-
 ligit dum tamen hoc dicant partes
 in ipso cõtractu, vel ante, secus ve-
 123 ro si postea, t nam tunc clarum est
 quod noluerunt scripturam fieri
 ad substantiã cõtractus, sed tantũ
 ad probationem, secundum glos. in
 dict. l. 6. & Dida. Perez. in dict. l. 3. tit.
 tu. 8. lib. 3. ord. colum. 1055. in fi. Sed
 est quæstionis non leuis quando
 dicitur requiri scripturam ad sub-
 stantiam cõtractus, non vero ad
 124 probationem, t ita vt antequã fiat
 partes à cõtractu resiliere possint,
 vel non, & in hoc de iure ciuili erãt
 opiniones, sicut & inter nostros Hi-

spanos & nunc sunt, nam voluntali
 qui quod si contrahentes tempore
 conuentionis & venditionis dicat,
 quod de hac venditione & contra-
 ctu fiat scriptura videntur velle, q
 sit de substantia, ita quod antequam
 scriptura fiat resiliere possint à con-
 tractu, & hanc opinionem tenuit
 glos. in l. inter patrem, ver. sine scri-
 ptis. ff. de cõtractu emp. tenet Azon.
 in l. 1. num. 27. C. de fide instrum.
 quem DD. sequuntur teste Salicet.
 in Authentica sed nouo iure. C. si
 cert. Pet. & alij plures relati per Ma-
 tienço, l. 2. titu. 16. glos. fin. num. 2.
 & pro ea inquit facere text. in l. 6.
 titu. 5. part. 5. ibi, *Quiero que sea de esta*
vendida carta hecha, e la vendida. & c.
 Vbi Gregor. ita tenet licet hanc le-
 gem approbare opinionem Azon.
 nisi aliud constaret fuisse de volun-
 tate partium, vt in venditione tenet
 Lafarte, de decim. vendi, cap. 3. nu.
 13. cum sequen. & in dict. c. 17. n. 47.
 cum sequen. idem in permutatio-
 ne esse dicit, contrariam tamẽ opi-
 nionem, imò quod etiam si partes
 tempore cõtractus dicant quod
 fiat de conuentione scriptura, non
 censentur requirere scripturam pro
 substantia, cõtractus sed tantũ, pro
 eius probatione, & quod sic à con-
 tractu resiliere liceat, nisi expresse
 dicatur vel probetur hãc fuisse par-
 tium voluntatem non aliter contra-
 here velle, nisi in scriptis, ita quod
 scriptura requisita fuerit pro substã-
 tia cõtractus, & eius substantiali
 forma, tenuit Accursi. in §. 1. inst. de
 emptione, & vendi. & fuit opinio
 Ioannis vbi patet, & ibi Angel. eã
 dicit communem, & plures alij re-
 lati per Matienço vbi supra num. 3.
 & ibi ego eam secutus fui, in num.
 29. idque fundatur quia emptio &
 venditio solò verbo & consensu
 par-

partium contrahitur & perficitur, ut in hac lege dictum remanet, ergo 126
 quauis partes addant quod fiat scriptura, non mutatur substantia emptionis, que nullam requirit scripturam ad sui perfectionem, ut in. l. 1. & 2. ff. de contrah. empt. adeo ut nulla alia requiratur solemnis stipulatio, nec alia perfectior forma, & solemnitas formalis, ut inquit Anton. Gom. tom. 2. cap. 2. in prin. ante, n. 1. neque est de contractibus in quibus pro forma requiritur scriptura ex relatis per gl. in c. 1. de cen. in. 6. præsertim attenda d. l. 2. tit. 16. lib. 5. supra ubi sola obligandi voluntas consideratur & non alia perfectior forma, & sic ibi Matienço ex ipsamet lege. 2. dixit hanc secundam opinionem esse approbatam & 127
 anteriorem ac receptiorem, & eam sequi videtur Velascus, de iure emphyt. quæst. 7. nu. 4. cum sequen. ubi inquit quod in illis casibus relatis per gl. illam d. c. 1. de cens. in. 6. in quibus scriptura requiritur non requiritur pro forma substantiali, sed tantum pro probatoria, quia testibus contractus illi probari possunt, dum tamen numerus testium sit maior ordinario numero, ut super illa gl. omnes notant, & nos alibi diximus, & sic in dubio, (ut inquit Mascard. de probatio. conclusio. 1425. numero decimo) contractus non 125
 censetur celebrari si in scriptis, si aliud non appareat, vel probetur 128
 fuisse ex contrahentium voluntate, & huic secundæ opinioni non solum non obstat dict. l. sexta titulo quinto part. quinta in contrarium allegata, sed potius pro hac secunda opinione est expressa, ut apparet ex illis verbis, *Y quiero que sea de esta vñdida carta hecha, pōderādo*

verbum illud, quiero quod est dispositiuum, ¶ ut ex text. in l. Pamphilo, §. propositum, de leg. 3. notatur per omnes ibidem, & cum disponat manifeste colligitur non aliter contrahentem voluisse contrahere nisi scriptura de venditione, vel contractu fieret, & consequenter, lex hæc pro nobis facit, licet Gregor. Lopez in eadem l. sexta non perpendens naturam dicti verbi, quierō, legem illam pro prima opinione facere, male asseruerit, & ut omnes notant præsertim Cardin. Alexand. in capit. ex literis. 1. columna. 4. cum sequentibus, ver. successiue, de sponsal. & eo relato August. Bero. in quæstione quinta famil. numero primo verbum volo in iunctum infinitiuo ¶ non importat actus præteriti executionē, sed infert actum in fieri nondum perfectum, & sic volendo partes vel aliqua earum per hoc verbum, volo, scripturam fieri, iungendo illud infinito denotant scripturam pro substantia requiri, cum nondum sit actus perfectus, sed in fieri, ulterius prosequendo assumptum nostrum non procedet lex nostra quotiescunque venditio celebrata est hac conuentione pretij quanti Titius æstimauerit, tunc enim non debetur statim gabella gabellario tunc existenti, sed est in pendentibus gabellam deberi, donec Titius æstimet ¶ pretium, tum quia si Titius non arbitratur & moritur ante nulla est venditio, tum etiam quia eo æstimante tunc perficitur venditio, ex text. in §. pretium Inst. de emptione, & venditio. & pretio non definito impossibile est decimam eius computare, & probatur etiam ex lege secunda ibi sine
 G pretio

pretio nulla est venditio. ff. eodem titulo & ex lege nona titulo quinto part. quinta etiam patet, ibi, est on-
 ce, quæ extremitatem temporis si-
 gnificant, ex l. quarta §. fin. vbi glos.
 Bart. & DD. notant. ff. de condi.
 & demonstra. & consequenter ex
 hac venditione debetur gabella
 gabellario illi, qui erat tempore
 quo Titius pretiū estimauit, vt per
 129 Gironde de Gabel, 9. parte §. 1. nu-
 mero 27. & Lafarte. in dicto capi-
 tulo tertio numero. 19. vbi numero
 20. respondet cuidam obiectio-
 ni, quæ meo videri nulla est obie-
 ctio illa, neque impedit suprädicta
 & numero 22. infert ex hoc duo,
 primum quod si Titius non decla-
 rauerit pretium nulla est venditio,
 & sic nulla debetur gabella, secun-
 dum quod si tempore pretij decla-
 rati, exemptus fuerit per Regem à
 130 solutione gabellarum non debet
 ex hac venditione gabellam, &
 e contrario si tempore conuentio-
 nis erat exemptus venditor, &
 tempore, quo Titius declarat pre-
 tium non erat exemptus debet
 eam. Et an gabellarius possit Ti-
 tium illum cogere ¶ ad declaran-
 dum pretium tradit Bald. consilio
 444. volumine quarto relatus per
 Bosii, in practi. sub titulo de vesti-
 gali, quod soluitur, ex contractu
 numero quarto, & quid si gabel-
 larius remittit conscientie vel vo-
 luntati vel verbo debitoris solutio-
 nem mercium, quas defert reus
 fiat culpæ, & restitutionis, si non
 prodiderit quantitatem mercium,
 solutionemque integram exhibue-
 rit, vide per Solo. de iust. & iur.
 capitulo 187. pagina 442. colum-
 na secunda cum sequentibus Idem
 etiam dicendum est secundum La-

farte ibi, numero vigesimoquarto
 cum sequentibus, quoties quis ven-
 didit aliquam rem amici sui, cuius
 tamen non habet mandatum, scit
 tamen eam vendere velle, & re-
 perta bona occasione vendidit
 eam, nam tunc ratificando ven-
 ditionem hanc dictus eius amicus
 verus dominus illius rei, cum ex
 tunc venditio robur accipiat, ex
 tunc debetur decima ¶ & dabitur
 131 gabellario illius temporis cum in
 præiudicium gabellarij huius non
 sit ratificatio retrahenda, ad
 tempus contractus ratificati, secus
 tamen erit si quis rem alienam
 vt suam vendat, nam tunc cum
 res aliena vendi possit, leg. rem
 alienam. C. de contrahend. em-
 ption. tenebitur ipse venditor ad
 gabellam, quia vt suam ¶ vendi-
 dit, vt tenet licet sub dubio Gi-
 132 ronda de Gabel. quinta parte in
 princ. numero vigesimo octauo Li-
 mitatur etiam nostrum assumptū
 & lex nostra vt non procedat in
 iudiciali venditione facta in via
 executiua virtute sententiæ de
 remate, nam tunc non debetur
 133 statim decima vsque dum ¶ ca-
 piatur possessio bonorum illorum
 per emptorem, eo quod debitor
 ille, in cuius bonis facta est exe-
 cutio pœnitere poterit interim, &
 à venditione rerum suarum facta
 recedere soluto debito creditori,
 vel emptori intra tres dies in rebus
 mobilibus, & intra nouē in immo-
 bilibus, vt ex Castillo, Couar. & Di-
 daco Perez, & Matienço, notat
 Lafarte vbi suprà capi. 57. numero
 57. vbi num. 58. inquit non idem
 esse cum superiores iudices ex-
 tra ea tēpora decreuerint soluto de-
 bito creditori exequenti bona exe-
 cutata

cutata reddi debitori soluenti, nam
 134 tunc gabella ꝑ nō reddetur tali exe-
 cutatō, quia bene eam recepit, & id
 superiores ex gratia faciunt, potius-
 quam ex iure & hæc gratia non de-
 bet redundare in præiudicium iuris
 quæ sit gabellario illi pro gabella il-
 la, & in num. 59. nos allegans inquit
 ipse Lasarte prius deducendam esse
 135 gabellam ꝑ ex bonis ijs iudicialiter
 venditis quam soluatur debitū cre-
 ditori, quod secus est quoad deci-
 mam executori soluendā, & bene,
 & idem, in redimenti rem suam ca-
 piam ex primo & secundo decre-
 to, nam si intra tempus à iure per-
 missum redimat, nullam debet ga-
 136 bellam, ꝑ secundum Tiraquel, de re
 tract. conuentio. §. 6. glos. 2. num. 18.
 limitatur etiam nostrum assumptū
 vt non procedat in pacto de vendē-
 do, vel in promissione, de vendē-
 do, in eis enim nisi perficiatur ven-
 ditio & promissio illa adimplea-
 137 tur non debetur gabella, ꝑ neque pe-
 ti potest nisi tunc demum cum per-
 fecta est venditio, antea enim vendi-
 tio non est, vt expresse resoluit La-
 sarte vbi supra c. 17. nu. 40. cum seq.
 aliquibus, & Gironda de Gabel, §.
 part. in pri. nu. 24. alios allegans, &
 latius in 9. par. nu. 1. cum sequenti.
 & Rolan. Valle conf. 69. nu. 20. vol.
 3. & in l. sequent. nu. 19. idemque est
 si quis vendat rem alicui pro certo
 pretio si res ei placuerit intra certū
 tempus, & post intra illud tantū
 tempus, emptor dicat displicere si-
 bi rem, tunc enim, nulla est vendi-
 tio, & sic gabella non debetur, ne-
 138 que ꝑ potest peti antequam emptor
 declaret, vel transeat tempus di-
 splicentiæ ita Lasarte vbi supra ca-
 pit. 14. numer. 30. vbi inquit quod si
 tempus displicentiæ non declara-
 139 tur intelligitur, esse. 60. dierum ꝑ

extext. in. l. quod si nolit. §. 6. quid
 ira. ff. de ar. l. edi. notat Anto. Gom.
 2. rom. c. 2. nu. 19. non tamen suffice-
 ret dicere intra illos 60. dies quod si
 bi displicet, nisi & rem restituat in-
 140 tra illos ꝑ secundum las. in. l. si quis
 arbitrato nu. 24. ff. de verb. obli. limi-
 tabis etiam nostrum assumptum vt
 non procedat in veditioe facta ad
 numerum, pondus, vel mensuram,
 tunc enim non statim debetur ga-
 bella neque peti potest, quia nesci-
 tur quanta erit, neque est perfecta
 venditio nisi facta mensura, vel pon-
 dere, vel numerato numero, sed
 tunc demum facta mensura, ponde-
 re vel numero, nam venditio ad
 141 mensuram ꝑ conditionalis est, &
 imperfecta ante mensurationem,
 & si facta fuerit traditio, non tamē
 dicitur trāslatum dominium, quia
 illa dicitur nuda à causa secundum
 Socin. conf. 26. colum. si volum. 1. &
 Rolan. Valle. conf. 7. nume. 14. volu-
 mi. 3. & additio decisio. 68. Matth.
 Afflic. & ideo ante mensurationem
 142 venditoris est periculum ꝑ vt per
 textum. l. secunda C. de peri. &
 commod. rei vend. l. 24. titulo. §.
 part. 5. Couar. in pract. cap. 3. nu. 6.
 & consequenter non poterit sta-
 tim peti Gabella, sed tunc demum
 143 cum ꝑ mensuratio facta est, vt per
 Lasarte vbi supra capit. 5. numero
 21. cum sequentibus aliquibus, & sic
 tunc secundum eum ibi, num. 30. &
 Parlado. lib. 1. ver. quoniam. 3. §. 3. nu.
 26. debetur gabella primo gabel-
 lario non vero secundo in cuius tē-
 pore mensura facta est. Et notan-
 dum quod si mensura facta est, & er-
 ratum fuit in ea, potest peti vt iterū
 144 metiatur & suppleatur defectus, ꝑ
 secundū glos. vbi DD. maxime Imol.
 numer. 7. in capit. pertuas de do-
 natio. vbi & declarat an per rece-

prionem rei videatur renuntia-
tum iuri competenti in qualitate
rei, vel alias concernente rem
ipsam. Emptorque, cui facta est
venditio ad mensuram post sexa-
ginta dies lapsos à die mensuræ
non poterit dictam declamatio-
nem ꝑ pro re integratione facere,
secundum Cauallinum de cui. 10.
pagina. 265. in fin. in par. vbi hoc in-
telligit verum quonies in contra-
ctu venditionis vel locationis fuit
dictum quod erat ad mensuram
tot iugerum, & si plus vel minus
faceret detraheretur, secus vero si
dictum sit, quod est mensurandum
per homines expertos, tunc enim
à declaratione agrimensorum po-
test semper quis se grauari, & pe-
ti rescissio, quia eorum declaratio
non transit ꝑ in rem iudicatā, & po-
test retractari per alios meliores, se-
cundum Iaso. in l. admonendi in lect.
numero 47. & in repetitione num.
38. cum 3. sequentibus. ff. de iure
iurādo, & sic non possunt dicti agri-
mensores puniri de falso testimo-
nio secundum eundem Iaso. in l. 1.
§. fin. ff. de verborum obligatione
sed difficultas stat quando dicetur
venditionem fieri ad mensuram,
pondus vel numerum, ꝑ de quo la-
reper Capiti. decisione Neap. 14. &
Maria. Soci. conf. 43. volu. 2. & Co-
uar. in pract. dict. cap. 3. & in specie
per Lasarte dict. ca. 5. num. 22. cum
sequentib. aliquibus quem vide ne
amplius immoremur in hac lege. Vl-
timo limitatur nostra conclus. &
assumptum vt non procedat quo-
ties venditio à principio nulla est,
vt potē quia venditio facta est dolo
se, & dolus fuit talis, qui dedit cau-
sam contractui vel fuit facta à mi-
nore, non seruatis solemnitatibus
iuris, tunc enim si postea ratificetur

& approbetur contractus per mi-
norem, vel illum, qui passus est do-
lum, ex tunc debetur gabella ꝑ &
non antea, & debetur gabellario
existenti tempore approbationis
non vero primo, ita Lasarte vbi su-
prà cap. 14. nu. 57. & 58. quibus glos.
hæc finitur.

Ibi, *Alcanala*, quid sit & quare sic
nominetur, quæstio est de nomi-
ne de qua per Parlador, libro. 1. rer.
quot. ca. 3. in pri. num. 20. cum se-
quentibus. & per Lasarte de decim.
vend. in præludio & præfatione &
per Gironda de Gabel. in præludio
in qua cum sit quæstio de nomine
non est super ea insistendum.

Ibi, *Dellos se colre*, verbum illud
dellos ad venditores de quibus an-
tea locuta est lex nostra refertur,
& referendum est, eis enim iam
ex lege nostra incumbit gabella so-
lutio, nisi vbi aliud decusum re-
peritur, vt in hac dictum est lege,
& qua actione petenda sit ꝑ decla-
rat Lasarte vbi suprà capitulo se-
ptimo numero 62. sed tu dic quod
si de venditione facta est scriptu-
ra publica, coram tabellione, de
qua secundum legem quaterni te-
netur tabellio ipse præbere copiam
gabellario, virtute illius copie pe-
tit gabellarius executionem pro ga-
bella, in locis vbi ita consuetum est
fieri, de qua consuetudine & stylo
debet in processu constare: aliter
enim non fiet executio, sed via ordi-
naria petenda erit, sicut petitur cum
nulla adest scriptura, de vendi-
tione.

Ibi, *De cada diez marauedis vno*, ita q-
si ad decē vsq; non ascenderit gabel-
la nō debeatur, ꝑ quia limitata cau-
sa limitatum producit effectum. l.
age cum Geminiano. C. de transa-
ctione. & fuit hæc doctrina Bart.
sic

sic tenentis in. l. ita autem, in pri. ff. de adm. tut. quem sequitur Parlador libro. i. rer. quoti. cap. 3. §. 7. numero 3. & Didacus Perez alios referens in. l. i. tituli. 5. libro. i. ordina. 152 pagin. 206. in fi. cum pri. sequentis id applicans ad legem nostram, etiam si Lasarte in scholio legis nostræ super ijs verbis ex singulis denis, aliud & male voluerit, ponderando ad hoc legem sequentem ibi, *a respecto de diez vno, quasi voluerit* lex in ijs verbis dum respectum considerat, velle vt etiam si ad decem non ascendat habito de decem respectu soluatur, sed meo videri id non considerauit lex illa, sed tantum ad permutationis gabellam respexit soluendam, disponendo qualiter cum pretium in ea non interuenit numerabitur gabella, & inquit quod ex æstimatione rei permutatæ soluetur gabella ex decem vnum, bene tamen verum est quod si res vendatur plusquam pro decem, puta pro quindecim, tunc soluetur integre gabella pro decem, & ex illis quinque habito respectu ad decem 151 debetur etiā gabella ꝑ prout 154 quotidie fit, sed si ad decem non attigerit nummos res vendita nulla debetur gabella, & hoc verius & tutius de iure est, & morapetinus hodie & tunc efficit duarum blancarum summam, neque habemus corpus aliquod pecuniæ quod maravedinus appelletur, secundum, Couar. de numis, cap. i. & eo allegato Lasarte hic super verbo maravedinis, & res est clara. Sed an emētes à Rege Gabellas populi alicuius possint recipere de decem vnum vide per Magis. Lopez in. i. part. instrum. consci. cap. 188. col. 2. vers. in super cum sequenti. pag. 444. & Salon, de

iur. & iur. c. 188 pag. 444. in fi. cū seq.

Ibi. *De todo el precio porque vendiere,* & sic nullis deductis expensis proxenatarum, aut alterius personæ, non enim deducuntur, ꝑ verbum enim hoc, de todo, omnē deductio nem excludere videtur, nā qui totum dicit nihil excludit. c. si Romanorum. 19. dist. in fisco maxime, vt aduertit Parlador. vbi supra nu. 10. etiam si de iure ciuili diuersæ essent opiniones, & in earum diuersitate alij distinctione utebantur, sed vt inquit ibi Parlado. ex lege nostra in dubium est gabellam deberi totius pretij pro quo res est vendita nullis deductis expensis, proxenatarum & subhastationum, ac similibus rerum, ꝑ & hanc sequitur Lasarte, de decim. vend. c. 16. in pri. & Gironda de Gabel. in præludio num. 31. & iterum in 5. part. numer. 41. inquit tamen Parlador. vbi supra nume. 12. sibi verum videri quod si venditor ad licitationis calorem inflandum emptori licitanti aliquid promiserit, eo casu ex tali promisso (quod nos, promerido, appellamus, Itali vero Auentagiam appellant) vendigal ꝑ non debetur, nam promissum hoc pretium diminuit, & consequenter de diminuto non est soluenda gabella, quod secus est in impensis, hæc enim pretium non diminuunt, neque considerantur in pretij adiectione per emptorem, vel venditorem, & sic in eis non est eadem ratio, sicut in promisso, neque obstat. l. sexta titulo. decimotertio lib. isto supra, nam illic alia diuersa ratione promissa computantur, & sic ex diuersis non fit illatio, & ita tenet Parlador. contra Lasarte, vbi supra cap. 16. in fin. aliud volens & male, & etiam in promissis, sed vt ibi asserit, praxis recepit opinio.

nionem Parladorij quod de promissis gabella non soluitur. Sic neque soluetur ex censu imposito super re vendita si eum onere census
 155 ¶ illius vendatur, ut in hac lege dictum remanet, item debetur gabella de toto pretio venditionis, siue
 156 pretium sit ¶ iustum siue non, hoc enim ad fiscum nihil attinet explicare an iustum sit necne pretium modo valida sit venditio, & verum sit tanti venditionem fuisse contractam, de hoc enim constare debet, alias enim non probabitur venditio, ut ex Pinelo inquit Lasarte in scholio ad nostram legem, nu. 14. Ibi. *vendierem*, & sic tantummodo consideratur pretium constitutum, non habita ratione, quod pretium minus solvatur propter onus venditioni appositum, & sic propter expensas proxenetae, & subhastationum, ut dictum est, vel eo quod obijciatur onus emptori, ut vitra pretium liberet alium fundum venditoris, qui erat obnoxius emptori pro solutione annua, quae erat redimibilis certo pretio aut alias erat communi usu aestimabile, secus si ex communi usu onus illud in pretium non erat resolvable, puta quia haberet emptor ius transeundi per praedium venditoris, quia tunc non
 157 consideratur hoc, ¶ ita Amedeus à Ponte in quaestio. laudemia. quaestio. 6. in fi. neque obstat id quod remanet dictum, quod si super fundo habeo censum constitutum redimibilem, & post vendo illum fundum cum censu illo, quod illius census non debetur gabella, quia hoc procedit ex eo quod ex censu illo iam est soluta gabella vel est solvenda, & ex vna re non debet solui duplex gabella, vel quia est onus diminuens pretium prout in simi-

li dixit Amedeus ubi supra quaestio ne 41. item nota quod debetur gabella ex pretio pro quo res venditur siue venditio sit perpetua siue temporalis, ¶ ex. l. cum manufacta vers. Sylva ca dua. ff. de contrahen. emptione. & iuxta notata in. l. fin. cum glossa contractus. C. de legat. & siue res vendita sit propria siue aliena si ut suam eam vendat, nam & res aliena vendi potest, ex textu in. l. rem alienam. ff. de contrahen. emptio. secus si alienam nomine domini venderet siue eius mandato, nam tunc si dominus non haberet ratum non debetur decima ut in hac dictum est lege, & semper ex venditione debetur gabella, dum tamen venditio effectiva habeat ¶ & valida sit, secus alias, ut in propositum horum verborum notat Lasarte in scholio ad hanc legem in nu. 14. & 15. & haec pro hac lege sufficiant, ut ad alias deveniamus. Sed an laesus à Rege possit vendigalium defraudatione recompensatione sibi facere vide Salon, de iur. & iure capit. 188. col. pen. & latius Pet. Navarra de restit. lib. 3. ca. 1. nu. 146. cum sequent aliquibus.

S I M M A R I A.

Permutatio vel cābium quod dicatur. num. 1. & 2. Permutatio triplici modo fit. num. 2. Permutationis contractus habet maximam vim & similitudinem cum contractu emptionis. num. 3. & sic. num. 4. traditione rei permutata. transit verum dominium, & usucapiendi conditio, & num. 5. debetur evictio, & num. 6. redhibitoria & quanto minoris. Permutari possunt omnes res, quae possunt emi & vendi. num. 7. Permutatio & emptio & venditio diversi contractus sunt. nu. 8. & sic in aliquibus distinguuntur à permutatione emptio, ut. nu. 9.

Gabel-

Gabella non deberetur ex permutatione
flex solum ex venditione deberi inte-
ret. num. 10.

Gabella debetur ex omni contractu etiam
innominato quando aliud pro alio da-
tur. numer. 11. vt de do vt des. non vero
de facio vt facias. vt. numer. 12. dum
tamen ex vtraque parte sit imple-
mentum secundum numer. 13. attento iure
veteri. secus attento nostro. vt. n. 14. &
15. & cui gabellario tunc soluetur. cum
Parlad. contra Lasarte & Girona &
num. 18.

Gabella debetur quoties vinum pro vino da-
tur cum Lasarte contra Parla. nume-
ro. 16.

Gabella non debetur de promissione de per-
mutando vel vendendo. num. 17 & 19.

Gabella an debeatur ex transactione. nume-
ro. 20.

Gabella an debeatur de compromisso. nume-
ro. 21.

Gabella an debeatur de donatione. nume-
ro. 22. & num. 23. 24. & 25. quid in do-
natione remuneratoria vel reciproca.

Gabella an debeatur de fideiussione nume-
ro. 26. & num. 29. vsque ad. 33.

Verba legis soluere iubentis gabellam de
primario contractu. non de secundario.
prout est fideiussio intelligenda sunt nu-
mer. 27.

Fideiussio proprie non est contractus na-
mer. 28.

Fideiussor vti potest privilegio concessum
nori pro quo fideiussit. quoties habet re-
gressum contra minorem. nu. 30.

Fideiussor obligari non potest in auriorem
causam. quam principalis. nu. 31.

Fideiussio est accessio obligationis princi-
palis num. 32.

Gabella an debeatur de libertate & manu-
missione. num. 33.

Gabella an ex distractu debeatur anceps
quastio. num. 34. cum sequent. pluribus.

Distractus quis proprie sit nu. 34. & 35.

in continenti vel ex intervallo partes
discesse a contractu vt debeatur ex di-
stractu gabella vel no. multum interesse
dicitur nu. 36. & 37. & nu. 38. quando
dicitur in continenti vel ex intervallo.

& nu. 39. prosequitur.

Gabella duplex an debeatur si venditio fa-
cta sit. vt si melior conditio oblata sit nu-

mer. 40. & nu. 42. quid si sub legis com-
missoria pacto fiat venditio.

Id quod transfertur de vno in alium idem
adhuc esse intelligitur nu. 41.

Pactum adiectionis in diem. vel legis com-
missoria quibus verbis fiat. nu. 43.

Gabella duplex an debeatur ex venditio-
ne facta cum pacto de retrouendendo.

num. 44.

Gabellam soluet unusquisque permutan-
tium de re sua facta estimatione valoris
vtriusque rei. num. 45.

Gabella an solvatur ex re inestimabili per-
mutata. num. 46.

Gabellam soluet pro sua parte permutans
cum exempto. num. 47.

Index dicitur bonus vir. num. 48.

Estimator vnus in materia nostra legis suf-
ficat. licet regulariter duo requiratur.

num. 49.

Citatio partis requiritur ad faciendam ele-
ctionem estimatoris. licet non ad eius de-
clarationem. vt num. 49. & 50. & 51.

Reductio ad arbitrium boni viri peti potest
contra declarationem estimatoris rei ali-
cuius num. 52. vbi nu. 53. quod a tali de-
claratione etiam appellari potest. si a in-
dice facta sit.

num. 54.

Lex 2.

Summarium.

Ex permutationibus gabella
debetur & soluenda est.

IBi. Porque. Latine quoniam
vel quia. quæ sunt dictio-
nes causam decorantes vt
diximus in l. i. tit. i. num.

lib. 6. supra prout hic denotant ac
demonstrant. Ideo enim ex permu-
tatione gabellam deberi lex nostra
disponit. quia in plurimum vendi-
tionem assimilatur permutatio. vt in
fra dicemus.

Ibi. Los trueques. quæ permutatio-
nes a iure appellantur. & cambia

G 4 itidem

iridem appellari solent, ut inquit
text. in prin. & in l. 1. titu. 6. par. 5. &
dicitur cambium, vel permutatio
1 ¶ quando res certa consistens in
specie datur ab utraque parte text.
in l. 1. & per totum. ff. & C. de rer.
permut. l. naturalis §. 1. ff. de praeser.
verb. l. 1. titu. 6. p. 5. & hac de causa li
cet includatur in contractu inno
minato, do ut des, quia ab utraque
parte datur in specie, habet nomen
specificum permutationis, ut ex di
ctis iuribus, notat Anto. Gom. ro. 2.
Var. cap. 8. in fi. fitque mutatio tri
2 plici modo, ¶ primo nuda & sola
promissione, quo casu non oritur
actio, lex placito, C. de rer. permut.
l. 1. §. permutatio autem. ff. eodem.
titu. Secundo interueniente stipula
tione, ex qua datur actio ex stipula
tu. dict. l. 1. lex placito. Tertio interce
dente ex utraque parte rerum tra
ditione, ex dict. l. 1. §. permutatio au
tem, & hos tres modos, congesit
dict. l. 1. titu. 6. par. 5. licet iam cum
ex l. 1. titu. 16. lib. 5. supra omnis for
ma stipulationis sublata sit, imo &
presumatur interuenisse stipulatio
nem ex simplici promissione ori
tur actio, ut ibi diximus late, & no
tat glos. *qualquier*. in l. 3. titu. 6. part.
5. & Anton. Gomez. ubi supra dict.
cap. 8. nu. 4.

Ibi. *Se denz iuzgar por vna mesma cosa.*

Habet enim permutationis contra
ctus maximam vim, & similitudi
nem cum ¶ contractu emptionis,
3 & venditionis, text. in l. 2. ff. de rer.
permut. & in l. 2. C. eodem titu. text. in
l. fin. ff. quibus ex cau. in pos. eatur,
tex. in l. 1. apud Celsum. §. si quis au
tem. ff. de dol. exceptione text. in
prin. tit. 6. par. 5. nam utraque conue
tio est bonae fidei, ex dict. l. 2. C. de
rer. permut. l. actionum. de actio,
ex utraque usufructu paratur cau

sa l. 1. C. de rer. permut. ita ut sicut
in contractu emptionis & vendi
tionis per traditionem transit ve
rum dominium, vel usufructuendi
4 conditio, ita in contractu ¶ permu
tationis. l. 1. §. 1. cum sequentibus. ff.
de publicia. l. sequitur. §. illo. ff. de
usufructu, item ex utraque euctio
5 ¶ debetur. l. 1. C. de rer. permut. l. 4.
titu. 6. par. 5. l. si permutationis. C.
de euctio, item redhibitoria &
6 quanto minoris ¶ l. sciendum. §. pe
nult. ff. de a dili. edict. & dict. l. 4. tit.
6. par. 5. quia in utraque sanitas pro
mittitur atque Plinius lib. 33. cap. 1.
permutationem, emptionem dixit,
his verbis, *Commercium videtur gra
tia inuenta alios corijs bouis, alios
ferro captiuisque rebus emptitasse
tradit Homerus, ex illa enim comu
ni & rerum commutatione, qua in
utilia vtilibus tantum permutaban
tur, nata permutatio emptionis,
electa materia, qua ex consensu fie
ret rerum a stimatio, item ut ad no
stram legem accedamus, sicut ex
venditione gabella debetur, ita ex
permutatione ex lege nostra, ut ad
uertit Anton. Gomez dict. tom. 2.
cap. 8. in fi. verbis, & sic omnes res
quae possunt emi & vendi, possunt
regulariter permutari, ¶ ex l. 2. tit.
7 6. part. 1. sed cum haec ita se habeat,
quorsum lex nostra facta est cum
ex precedente ex venditione ga
bellam deberi disponatur, & con
sequenter idem de permutatione
censendum erat, & sic legis nostrae
dispositio superflua reputari potest
sed hoc non obstat necessaria fuit
lex nostra, ut pote quia venditio &
permutatio diuersi contractus sunt
8 ¶ & itaque species oppositae ut co
stat ex l. 1. ff. de contrah. emptione,
& ex l. 1. ff. de rer. permutatione &
l. fin. ff. de cond. cau. dat. l. naturalis
§. &*

§. 8. siquidem. ff. de præs. verbis & ubique DD. notant & in specie gabella notat Bertachi. de Gabel. 3. part. 8. partis princip. nume. 3. & sic
 9 distinguitur ꝑ emptio à permutatione, cū in permutatione res pro re detur, at in emptione pretium pro re. l. i. ff. de rer. permu. l. i. §. pen. ff. de contrah. emptione. item emptio consensu fit. dict. l. i. ff. de contrah. emp. permutatio vero rei traditione. l. ex placito. C. de rer. perm. Et in permutatione vterque contrahentium permutator est, in emptione vero alius emptor alius venditor dicitur, ideo iure optimo lex nostra constituta est ad tollendas dubitationes & differentias contrahentium & gabellatorum, imo & ad tollendas ipsorum contrahentium fraudes, quæ faciliter fieri possent ut fraudaretur gabella, & sic legem nostram nouam esse asserit Montal. l. 2. ver. con. *apreciamiento*, in fi. titu. 4. lib. 3. fori, & eo relato Lasarte de decim. vend. ca. 17. nu. 2. & necessariam esse iudico, ut omnis dubietas tolleretur, & cessarent quæ in contrarium adduci possent, ad fundandum ex permutatione gabellam non deberi, nam si de venditione solum iuberet lex gabellam solui, non deberetur ex permutatione, ꝑ ut per Tiberi. Decia. resp. 59. num. 1. volum. 1. & consequenter lex nostra extēsiua est legis præcedentis, quod an antea esset decim. dubitat Lasarte, in dict. num. 2. sed cum legem nostram habeamus nihil relinquitur dubitationis.

Ibi que de todos los trueques. Et sic ex omni contractu etiam innominato debetur gabella quando aliud datur pro alio, ꝑ quia permutationi assimilatur, secus vero si do
 11 ut facias, vel facio ut facias, quia

locationi assimilatur & tunc non debetur, quod secus de contractu do
 12 ut des, ꝑ quia tunc debetur gabella, ut inquit Mincha. Controue. v. l. i. req. c. 11. nu. 21. dum tamen secundum eū ibi, sit ex vtraque parte implemētū ꝑ sequutū, aliter enim minime debetur ex l. i. ff. de rer. per. & C. eod. per totum. verum tamen, Mincha. ibi, implementum ex vtraque parte requirit ut gabella debeat ex permutatione, vel contractu innominato, quia ipse quasi semper tenuit, quod etiā hodie iure nostro Regio attento, lege scilicet. 2. tit. 16. lib. 5. supra ex contractibus innominatis saltim respectiuis, do ut des, & similibus nō oritur actio & obligatio ante implementū ab vtraque parte, & quod resilire partes possunt libere & pœnitentiæ sit locus, sed cum verior & communior sit opinio contraria lege illa attenda
 81 ut ibidem diximus num. 13. & latius in l. i. num. 5. cum sequent. pluribus titu. 2. lib. 4. supra, imo quod statim oriatur actio, neque pœnitentiæ sit locus etiam re integra, & sic executio contractus peti possit, licet obstat exceptio obiecta petenti executionem, si ex sua parte non adim
 91 pleuit ut interim quod non adimplet suspendatur executio, tamen omnino sunt contractus ii adimplendi, & statim nata est ꝑ actio, pro ut interminis tenet Parlador. lib. 1. rer. quoti. cap. 3. §. 3. nu. 33. in nouis. & Lasarte de decim. vend. cap. 17. num. 30. & 37. & sentit Gironda, de Gabel. 9. par. §. 1. nu. 7. in fi. cum sequent. quanuis ipse Gironda in 5. part. num. 12. aliud teneat, & ideo merito dicendum est ex permutatione facta licet rebus non traditis, & ex contractu innominato etiam respectiuis statim deberi gabella.

bellario illius tēporis gabellam, ita
vt quantumuis partes ipsæ ante tra-
ditionem pœniteant, non præiudi-
15 cetur iuri ꝑ gabellario quæsito pro
gabella, & tunc soluenda non est se-
cundo gabellario existenti tempore
traditionis, sed illi, qui erat tem-
pore venditionis & permutationis,
vt optime tenent Parlador. vbi su-
prà num. 32. & 33. cum Anton. Go-
mez ibi allegato, & contra Lasarte,
ibi reprobato & merito & contra
Gironde de Gabel, 9. part. §. 10. nu. 5.
in fin. cum & ipsi asseruerint hodie,
vt dixi, non esse locum pœnitentiæ
in contractibus in nominatis & sta-
tim nasci actionē, & sic dicere aliud
est vacillare in eo quod pro constan-
ti iam asseruerunt, non esse locum
pœnitentiæ in innominatis neque
in permutatione consensu perfecta
licet traditio facta non sit, & sicut
istud placet cum Parlador. vbi supra
ita & placeat alia opinio eiusdē La-
sarti, cap. 17. num. 8. & 9. contra Par-
lador. ibi allegatum male asseren-
tem quod si vinum pro vino datur
non debetur gabella, quia censetur
mutuum, fallitur enim Parlador. &
bene asserit Lasarte, tunc deberi ga-
16 bellam ꝑ quia illud non est mutuum,
cum idem quod datur non redda-
tur, sed aliud, & consequenter est
permutatio, vel saltem contractus
innominatus do vt des, siue detur
vinum nouum pro alio nouo, siue
nouum pro veteri, idque optime
fundat Lasarte ex lege nostra, ibi,
*De vnas cosas a otras semejantes. y no se-
mejantes*, neque in ijs ego ago neque
tracto, de promissione de permuta-
do vel vendendo, de qua gabella
nō debetur, ꝑ & in quatorquent ca-
17 pita sua Parlador. vbi supra & Lasar-
te eum referens in dict. ca. 17. num.
35. cum sequent. Sed agimus cū par-

tes se concordauerunt in permuta-
tione, puta non promittēdo de per-
mutando, sed conueniendo inter se
quod vnus dat alteri talē rem suam
pro tali alterius, & ille alter idem
promittit & consensit, tūc enim nul-
li dubium, quin ante traditionem
contractus est perfectus & validus,
neque pœnitere possunt, etiam si sti-
pulationis verba non intercesserint
nam ex d. l. 2. tit. 16. lib. 5. supra subla-
ta est forma stipulationis pro esse
contractus, sed sufficit consensus
perfectus, licet rei traditio non in-
tercesserit, & idem operatur ac si
stipulatio interuenerit & consequē-
ter debetur statim gabella à permu-
tantibus, & contrahentibus, vnus-
18 quisque ex re sua, ꝑ & æstimatione
eius, & ita in effectu mature consi-
derans tenet Lasarte dict. ca. 17. nu.
36. cum sequentibus. secus si promit-
teretur tantum de permutando vel
vendendo rem aliquam: nam tunc
nisi constiterit de vero partium cō-
sensu volentium permutationem
esse factam etiam ante traditionē,
vel conuentum de pretio venditio-
nis, tunc vtique non deberetur ga-
bella, de tali promissione nuda de
permutando ꝑ vel vendendo, vt re-
19 soluit ipse Lasarte, vbi supra nu. 41.
& Tiraque. lare, de vtroque retract.
titul. de Linagiel §. 1. gloss. 2. nu. 56.
& in tit. 2. de conuentio. ad fin. nu-
mer. 42. cum pluribus sequent. & in
l. precedente numer. 137. nisi secun-
dum eundem Lasarte ibi, num. 37.
postea de pretio conueniant, vel de
re permutanda cum alia, vel tradi-
tio aut solutio facta sit virtute pri-
mæ promissionis, etiam si de illa
promissione mentio facta non sit,
est tamen verum quod si de promif-
sione de permutando, vel venden-
do detur gabella & solvatur, non de-
bebitur

bebitur postea ex perfectione huius promissionis secundum Bar. in l. fin. §. quoties, ff. de publicanis, secutum per Cassan. in consuet. Burgun. tit. de gabellis. nu. 10. Sed an ex transactione, ¶ qui innominatus contractus est debetur gabella, tangit Parlador. relatus & securus à Lafarte dict. ca. 17. num. 51. & inquit quod non debetur, nisi ita transactio fiat ut actor cedat omne ius quod in re litigiosa habet, & gabellarius probet ius illud vere habere, nam ex sola transactione & cessione non fundaret gabellarius iustitiam suam, nisi probaret ius illud cessum vere & realiter cedens habere, vel probaret causa fraudandi gabellam factam fuisse transactionem, vel litem motam ad occultandam veram permutationem, seu venditionem, & sequitur hanc opinionem nouissimè Gironda de Gabel. 10. part. num. 1. cum sequentibus aliquibus ubi allegat alios idem tenentes & ibi num. 4. & 5. inquit ipse Gironda transactionem nimis liberalem, captiosam præsumit. Sed an de compromisso debetur gabella, ¶ & tenendum est non deberi, prout sine scrupulo tenet Bertachi. de Gabel. 8. part. 3. membro. numer. 13. in fi. & eo relato Gironda de Gabel. 3. part. num. 10. sed an de donatione ¶ debetur, & dicendum est minime deberi, nisi pretium intercedat, nam tunc præsumitur emptio & venditio & fraudulenter sub specie donationis palliari venditionem, ut apparet ex text. in l. 11. infra isto tit. & lib. & late defendit alios allegans Gironda ubi supra par. 1. num. 10. cum sequentibus aliquibus, & latius duas communes proponens tenet Mincha. controuer. v. susre. capit. 11. num. 17. cum sequentibus & cum ex dict. l. 11. infra

eodem id approbetur nihil est dubitandum de hoc. Sed quid si est donatio remuneratoria, ¶ & non itidem deberi ex ea gabellam, late defendit Lafarte, ubi supra cap. 17. num. 52. ubi nu. 54. non itidem esse ait in donatione reciproca & vicissitudinaria, ¶ in qua tu mihi donas domum & ego vice mutua dono tibi fundum, nam hæc permutationi assimilatur, & videtur in fraudem permutationis nominari donationem, & sic debetur ex ea gabella ex text. in dict. l. 11. infra isto tit. & lib. nisi probaretur absque ¶ vlla fraude id factum esse, ut aduertit & exemplificat ipse Lafarte, in eodem num. 54. vers. verum tamen est, & ibi in dubio inquit, in ijs casibus fraudem præsumi, ex dict. l. 11. nisi contra probetur, sed bonus iudex id arbitrabitur ex contractibus & verbis eorum & causis medijs ad illos faciendos. Sed an de fideiussione debetur gabella, ¶ deberi ex eo quod inter contractus numeretur asserbat Bal. in l. 1. colum. penul. ff. si cert. pet. & Tiraquel post. leges connub. gloss. 5. num. 105. contrariam vero partem, imo quod ex ea non debeatur tenet Ripa. in eadem l. 1. num. 59. ff. si cert. pet. & hanc veriore & benigniorē appellat & sequitur Mincha. ubi supra num. 22. nam verba legis per prius & non posterius intelligenda sunt. l. hoc legatum, de leg. 3. unde verba legis soluere iubentis gabellam ex contractu de primo contractu, ¶ & non de secundario, prout est fideiussio, intelligenda sunt, item quia proprie fideiussio non est contractus, ¶ quia licet ipse fideiussor obligetur, tamē, non obligatur is qui eum recepit, vel in cuius utilitatem fideiussit. l. labeo. §. contractum. ff. de ver. sign. & sic potius ut gabell-

gabella non debeat iudicandum est, ut tenet ripa in l. 1. num. 59. ff. si cer. pet. contra Bal. relatum per Ti-
ra. in 5. leg. commu. nu. 105. sed quid erit si principalis debitor, & sic ex primæuo cōtractu gabella non de-
betur, an debebitur ex fideiussione,

29 ¶ prout in facto vidi discussum, nā quidam clericus presbiter imposuit censum redimibilem super bonis suis specialiter designatis & dedit laicum Petrum in fideiussorem, qui quidem Petrus tanquam fideiussor & principalis debitor insimul & de mancomun & insolidum se obligauit & bona sua specialiter & generaliter, dubitatum fuit an fideiussor deberet gabellam iam quod principalis tanquam exemptus eā non deberet, & quod fideiussor ad solutionem eius teneretur, allegabatur quod fideiussio est cōtractus, ut dixi licet improprie, item quod ipse fideiussor cum in solidum & ut principalis se obligauerit & bona specialiter hypothecauerit, ea in ea quantitate vendidisse censebatur, & sicut si bona sua quis venderet pro satisfaciendo debito amici sui gabellam deberet, ita in hoc casu, pro contraria veroparte allegabatur quod fideiussio non est propriè cōtractus, & sic de eo non debet solui, quia id quod est principaliter erat attendendum, & sic primæuam obligationē debitoris veri & realis, & quod restringenda est gabellariorum cupiditas, item & fortius, quia cum principalis clericus in sacris sit & consequenter exemptus à gabella, si eius fideiussor cōpelleretur eam soluere, necessario principalis, qui obligatus est fideiussorem suum indemnem seruare, compulsus esset ad solutionem gabellæ illius, & efficeretur ut id

quod vna via esset prohibitum, alia permetteretur, cōtra regulam iuris quod cum quid vna via prohibetur, ad id alia non debet admitti, item privilegiū etiam minoris pro quo quis fideiussit, prodest fideiussori, quoties fideiussor ipse habet regres-
sum cōtra minorem, ¶ ut per glos. & Alberi. in l. 2. C. si aduers. donatio. ergo in nostro casu uti potest si fideiussor privilegio principali concessio, ut non teneatur ad gabellæ solutionem, præsertim cum fideiussor obligari non possit in duriorē ¶ causam quam principalis. l. Græcæ. §. si. ff. de fideiuss. & Lasarte ubi suprā cap. 8. num. 12. hic autem si gabellam deberet soluere fideiussor obligaretur in maiori quantitate quam principalis, ergo habemus intentum, & contrarijs primæ opinio-
nis ex suprā dictis respondere potest, scilicet quod primæuus cōtractus est inspiciendus non secundarius, sed in primæuo non debetur gabella, ergo neque in secundario qui à primæuo denominatur & deriuatur quia fideiussio est accessio ¶ obligationis principalis, §. fideiussor in l. de fideiuss. accessorium autē sequitur naturam sui principalis, ergo, neque est bonum argumentum cum quis vendit bona sua ut soluat Titius suus amicus debita sua, nam in hoc casu iste venditor non vendit ut fideiussor, & sic est dissimile argumentum, & sic in practica & in facto defensiui hanc secundam opinionem, quæ vera mihi semper visa fuit, licet apud iudicem inferiorem penes quem lis agitabatur non potui obtinere, sed inferioris iudicium mihi non satisfecit, nisi superiorum sententiā viderem, quæ præstari non potuit, quia non fuit appellatum, sed transactione credo fuisse

fuisse litem sopita cum gabellario, cum casus occurreret quilibet melius pensabit. Est tamen verum quod si fraus adesset, ut potest quia licet clericus fingeret se principale cum in effectu non esset, sed fideiussor ipse, quia nummi pro censu dati in utilitatem fideiussoris fuerunt conuersi, vel ipse recepit eos, tunc nimirum quod gabellam soluat fideiussor, ne dolus & fraus ei patrocinentur contra regulam iuris. Sed an de libertate & manumissione

33 ne debeatur gabella, ¶ dicendum est, quod si pretium pro libertate & manumissione interuenit pretij illius debetur, vel si res aliqua in compensationem & satisfactionem libertatis data est, debetur ex estimatione rei illius, quia venditioni, vel permutationi assimilatur, ut inquit Gironda de Gabel in 9. par. §. i. n. f. cum pluribus sequen. Anceps tamen questio est num. ex distractu gabellae

34 ¶ debeatur, nam aliqui tenent debere ex distractu gabellam, eo quod contractus est, ut tenent relati per Tirac. & per Minch. controuer. vsu frequent. cap. 11. num. 19. Contrariam tamen imo quod non debeatur ex distractu gabellae eo quod non proprie, sed improprie & large distractus veniat appellatione contractus, ut l. omni. C. de omn. agro. deser. li. ii. & gabella ut res odiosa non est extendenda ultra contractum verum & proprium, tenent Bar. & alij plures relati per Minchac. vbi supra nu. 15. vbi. num. 20. inquit in eo tantum, questionem esse quando sit proprie, dicaturque distractus, nam quoties id quod agitur nullam producit obligationem, sed potius antea natam perimit, proprie distractus est ¶

35 neque inde gabella debetur, ita ut si emi abs te fundum, qui contra-

ctus sola conuentione perficitur per legem consensu. ff. de actio. & oblig. & inst. de emptio. & venditio. & in hoc tit. remanet dictum, & ante pretium solutum, & rem traditam conuenit ut ab emptione discedere mus, perempta saltē ope exceptionis, ut potest integra, prior obligatio est, nec vlla denuo nascitur, sicque ex tali distractu gabella non debetur, quod si aliquo addito, distracto, vel mutato circa rem, aut pretium conuenisset, iam quasi nouus contractus esse videretur sicque deberetur gabella, argum. l. ab emptione, ff. de pact. in ultimo respon. & in l. ius civile. ff. de iusticia & iur. vbi in simili, per glos. & laso. post alios, denique (ut certior fias) aut post emptionem conuentione tantum celebratam, uterque contractus expleuit, aut alter tantum aut nullus, si uterque, & conuenit ut ab emptione discederetur ex interuallo, iam quasi nouus contractus esse videtur, & ex eo debetur gabella, ut sentit glos. cum qua videntur ibi transire DD. in l. i. C. quando lic. ab empt. disce. aut in continenti postquam hinc inde impletum est, conuenit ut pretium numeratum redderetur, & res tradita restitueretur venditori, & licet dubium sit an nouus contractus videatur, tamen magis est ut primus contractus infectus reddi non nouus fieri videatur, ut in d. l. ad si. sicque gabella non debetur ex hoc distractu, licet ex primo contractu deberi non desinat, ut & sentit Paul. num. 10 vbi Angel. columna. i. in d. l. si ab emptione. Secundo casu quando alter contractum non etiam uterque impleuerat, & conuenit ut ab emptione discederetur non tam nouus contractus fieri quam primus infectus reddi videtur

argu-

Lib. 9. Titul. 17.

argum. dict. l. ab emptione, vers. ar-
stam, sic quod ex hoc distractu ga-
bella non debetur, tertio casu cū
nondum vterque neque etiam al-
ter impleuerat, & conuenit vt ab
emptione discederetur indubitāter
nouus contractus non fieri sed pri-
mus infectus reddi videtur vt dict.
l. ab emptione. i. Resp. & l. i. C. quā-
do liceat ab emptione disced. & §.
fin. inst. quib. mod. tol. oblig. & con-
sequenter ex isto distractu gabella
non debetur, licet ex primo con-
tractu in omnibus ijs casibus gabel-
la debeatur, vt verius esse dicit Ti-
36 raquel. de retract. conuen. §. 6. glos.
2. num. 12. in fi. & nu. 13. eademque
distinctio in contractibus innomi-
natis facienda est quo ad hoc vt nō
debeatur gabella ex distractu, ita
Mincha. vbi suprā, & in eadem sen-
tentia videtur esse Gironda de
Gabel. 5. part. in prin. num. 11. cla-
rius dicens quod si incontinenti ¶
statim & absque interuallo contra-
hentes a venditione discedant ga-
bella nō debetur, si tamen ex inter-
uallo & post rei traditionem disces-
sus fiat, gabella debetur ex distra-
ctu, & ibi ita DD. tenere in dict. l. ab
emptione asserit, sed eius secundū
membrum intelligendum est vt pro-
cedat nisi ex præcedenti pactione
descendat voluntas ¶ discedendi a
37 contractu, nam tunc etiam si disce-
datur ab eo ex interuallo & pretio
dato vel re tradita, nulla ex distra-
ctu debetur gabella, prout in cen-
su redimibili, ex dictis per Tiraque-
de retract. conuen. §. 1. glos. 1. & ite-
rum ibi in §. 6. glos. 2. num. 13. Sed
contra hæc omnia ipse Gironda ibi
dem. inquit omnes DD. ab eo alle-
gatos tenentes suprā dicta, affirma-
re, quod quando cōtractus celebra-
tus fuit mutuo consensu contrahē-

tium, licet res vendita non trada-
tur, & contrahentium discessus in-
terueniat, & sequatur gabellam ex
tali venditione & contractu debe-
ri, & in præiudicium iuris iam quæ-
siti gabellario discessus partium ni-
hil obesse potest, & hoc nulli du-
bium, sed de hoc hic nō tractamus,
sed tantum an de discessu & distra-
ctu gabella debeatur, & in hoc re-
manet cum dicta distinctione, ipsi
tamen non determinant quādo in
continenti & quādo ex interuallo
dicatur partes recessisse a cōtractu,
38 ¶ in quo consistit tota veritas huius
dubitationis, an de distractu gabella
debeatur, & in hoc dico quod tunc
dicitur in cōtinenti, vel ex interual-
lo, quoties partes non diuertunt ad
extraneos actus: nam tunc in conti-
nenti dicitur, secus si ad extranea di-
uertissent, quoniam tunc dicitur
ex interuallo, ita Tiraquel. de re-
tract. conuen. §. 6. glos. 2. num.
11. in fi. cum ergo partes conueniūt
de venditione & pretio, ita vt ven-
ditio facta sit, non tamen inde reces-
serunt, sed adhuc de venditione fa-
cta tractantes recedunt ab ea tunc
quia in continenti dicitur factum,
ex discessu, & distractu nō debetur
gabella, nam etiam si cōtractus per-
fectus non capiat conditionem ex
l. perfecta. C. de cōdi. quæ sub mod.
verum tamen multi tenent quod
etiam contractu absoluto, si fiat in
continenti modo cōtrahentes alio
nō diuertent, pactum post factum
inesse contractui, & apud omnes
in confesso est, vt in dubio censean-
tur partes non habuisse cōtractum
properfecto, si nondum diuerterūt
ad extraneos actus secundum Tira-
quel. de retract. conuen. §. 1. glos. 5. nu.
23. & consequenter in nostrum pro-
positum etiam si recedant a contra-
ctu

Au absoluto dum tamen sit inconti-
 nenti non recedendo ad extraneos
 39 actus, nulla ex distractu ꝑ debeat
 gabella: sed si ad extraneos actus di-
 scesserunt, tunc si iam erat venditio
 perfecta, si ab ea discedunt debetur
 etiam ex discessu & distractu noua
 gabella, quia iam duo videntur cō-
 tractus & duæ emptiones, & sic duę
 debentur gabellæ, vna ex prima vē-
 ditione & contractu iam absoluto,
 alia ex secundo, in quo disceditur à
 primo & censetur eiusdem rei re-
 uenditio facta, vt inquit Tiraquel.
 d. §. 6. glos. 2. nu. 12. & prius in de re-
 tract. Linagiel. §. 1. glos. 2. nu. 41. ma-
 xime quia licet quātum ad eos qui
 principaliter contrahunt (sine veri-
 tatis præiudicio) non diceretur dis-
 tractus hic nouus & noua venditio,
 quia mutuo consensu potuerūt à pri-
 mo discedere, tamen in præiudiciū
 alterius tertij, & sic fisci & eius gabel-
 larii, non sic, vt inquit Tiraquel. de
 conuentio. d. §. 1. glos. 2. nume. 26. &
 post leges connubiales, glos. 5. n. 29.
 & post hæc scripta vidi Ioan. Parla.
 lib. 1. rer. quotid. c. 3. §. 4. nu. 1. cum
 sequentibus sic tenentem, & conse-
 quenter resultat ex ijs, quod cum
 venditio sit perfecta & irreuocabi-
 lis statim quod partes de pretio con-
 ueniunt, etiam non soluto pretio,
 imo & permutatio re non tradita,
 si teneamus opinionem, de qua su-
 præ diximus quod in contractibus
 innominatis etiam re integra ho-
 die non est locus pœnitentiæ, si par-
 tes discedunt ad extraneos actus,
 & sic ex intetuallo discedunt à ven-
 ditione & permutatione iam perfe-
 cta & irreuocabili, debebunt aliam
 gabellā ex discessu hoc, quia nouus
 est contractus, & in præiudiciū fisci
 non potest dici distractus, cū non
 sit in potestate partiū illum in præ-

iudiciū alterius nominare distra-
 ctum, sed sit nouus contractus &
 noua venditio, nisi vt diximus, ex
 præcedenti prima venditione lice-
 ret reslire à contractu, & redime-
 re illam, nam tunc ex recessu non
 deberetur noua gabella, quia non
 est nouus contractus sed prioris cō-
 uentionis executiuus, quę notabis
 quia sic non reperies, & dum casus
 occurrerit cogitabis, nam hæc est
 materia multarum opinionum,
 in qua scrupulosum esse iudico iu-
 diciū proferre determinatè, præ-
 fertim attentis distinctionibus su-
 præpositis in hac materia per Min-
 cha. & Gironda supra allegatos, &
 sic à me addita potius gratia dispu-
 tationis addita videri volo, quam
 determinationis, maxime cum ipsi
 Mincha. & Gironda dicant eius di-
 stinctiones à DD. sequi, nec volo ef-
 se nouarum opinionum inuentor,
 præsertim in fauorem gabellariorū
 qui multum extendunt cupidita-
 tes suas. Sed quid si emptio facta sit,
 iuxta titul. de in diem adiectione,
 scilicet vt si melior conditio allata
 40 sit, an duplex gabella ꝑ debeat,
 vna ex primo contractu, alia ex po-
 steriore, transfertur enim venditio
 l. eum qui. ver. transferatur. ff. de
 in diem adiectione, & magis est vt
 gabella debeat ex priori vendi-
 tione, quę non conditionalis fuit
 sed pura, licet subconditione resol-
 ui possit, quemadmodum hominē
 natum fuisse non negamus licet po-
 stea moriatur. l. 1. 2. 3. & 4. ff. de indi.
 addit. glos. d. l. 25. vbi omnes. ex po-
 steriōri aut resolutione minime de-
 bebatur, quia non est nouus contra-
 ctus, sed qui prior erat transfertur
 de persona vna in alteram personā,
 ex. d. l. eum qui. ver. transferatur,
 & quod trāsferatur idem adhuc esse
 intel-

- 41 *†* intelligitur. l. filio quem. ff. de lib. & posth. idemque eadem ratione si venditio fuit sub pacto legis commissoriae *†* argum. l. 1. r. & 2. ff. de leg. commiss. & tunc debetur gabella ex maiori pretio allato, non vero ex primo minori, & hoc nederetur occasio fraudandi gabellam, ut omnia hæc asserit Mincha. d. ca. 11. num. 21. quem refert Gironda de Gabel. 5. par. in pri. num. 20. cum sequenti. aliquibus, ubi hoc intelligit quoties verbis directis pactum hoc legis commissoriae, vel adiectionis in diem factum fuerit, secus si verbis obliquis, & ita inquit intelligendos contrarium tenentes, quos ibi nu. 29. allegat, & quibus verbis fiat pactum in diem adiectionis, vel legis commissoriae, *†* vide per. l. 40. & 42. tit. 5. par. 5. ubi ipse Gironda. n. 30. tractat, an de pacto deretrouedendo debeatur duplex gabella, *†* & inquit quod sic, cum alijs ibi relatis.
- 44 Ibi, *Que se hizieren*, Et sic traditis hinc inde rebus, ut in permutationibus & innominatis contractibus requiritur pro eorum perfectione, ex l. 1. r. & per totum. ff. & C. de rer. perm. & ex dictis in glos. præcedenti. & per Lafarte de decim. vend. c. 17. num. 3. & non dicitur aliquid perfectum si quid restat faciendum, ut alibi diximus, sed cum ut in præcedenti glos. diximus ex l. 2. ti. 16. lib. 5. supra qualitercunq; appareat quem voluisse se obligare remanet obligatus ac si per stipulationem & ea mediante contraheret, ex solo consensu, licet res tradita non sit remanet efficaciter quis obligatus, & sic ante traditionem gabella debetur, ut in præcedenti glossa diximus, & tunc verba hæc, *Fixeren*, Verificari possunt ut factum dicatur, quoties consensu perfecto

factus est contractus permutationis, vel innominatus aliquis, puta si partes iam consenserunt inter se, ut res talis pro tali daretur, tunc enim quia nulla alia perfectior forma ex d. l. 2. requiritur, pro vera obligatione, ex tunc debetur gabella.

Ibi, *Semejantes y no semejantes*, Ex ijs verbis iure optimo Lafarte. d. ca. 17. num. 8. & 9. reprobatur Parlador. dicentem, quod cum vinum pro vino datur non debetur gabella, quia censetur mutuum, nam hic est text. clarus contra hanc doctrinam, quoties saltim in continenti vinum pro alio datur & in glos. mag. præcedente iterum diximus, quasi diceret quis, mutua mihi tot amphoras vini, quas tibi reddam ad vinum novum, tunc enim quia mutuare tunc videtur non debetur gabella, secus cum statim vinum pro alio datur, quia tunc non censetur mutuum sed permutatio, & sic gabella debetur.

Ibi, *Que de todo se pague alcanala*. Sed quomodo soluetur, in verbis sequentibus declaratur dum dicit lex, *Siendo cada cosa apreciada por lo que vale*. Ex quibus colligitur, quod unusquisque permutatum soluet gabellam de re sua *†* apreciata per æstimatores positos à iudice, vel per ipsum iudicem, non vero est soluenda gabella ut dicebat Lafarte. d. c. 17. num. 3. vers. Secundo nota, scilicet quod de re tua apreciata quam mihi das, ego soluam gabellam, quasi appretium illud fiat loco pretij pro re mea dati, sed meo videri fallitur, quoniam sic emptorem oneraremus ad solutionem gabellæ quod fieri non potest ex l. 1. supra eod. Sed quod clarius est & verius, scilicet, quod ego de re mea appretiata, & tu de tua appretiata soluas gabellam: quia sic reuer-

reuertimur ad similitudinem em-
pionis; quia ego qui permuto, ven-
ditor esse videor rei meæ pro tua,
& tu similiter ex tua, aliter enim
loqueremur contra legem nostrā,
& sic intentus Lasarte vbi suprā, si
id non voluit non mihi quadrat, &
contra text. nostrum est, & tandem
ipsemet Lasarte ibidem numer. 16.
ita tandem voluit, vbi nume. 17. in-
quit quod taxatio per partes per-
mutantes non est attendēda, sed æsti-
matio est faciēda, aliter enim faci-
liter fraudari posset gabellarius per
partes permūtantes, & posthæc scri-
pta reperi Parlador. lib. 1. rer. quori.
capitulo. 3. §. 7. numero. 5. reprobā-
tem Lasarte dict. capitul. 17. nume-
ro. 18.

46 Ibi. Siendo cada vna cosa apreciada,
sed quid si vna earum sit inæstima-
bilis, tunc dicendum est gabel-
lam ex ea parte solui non debere,
vt inquit Montal. in reperto. vers.
alcauala, & eo relato, Lasarte, dict. c.
17. numer. 18. ea ratione, quia eo in
casu legis verba deficiunt, & vbi le-
gis verba non conueniunt, deficit
eius dispositio, ex l. quod constitu-
tum. ff. de testam. milit. & in cap. ad
nostram el. 3. de iure iurando & in
capit. indemnitaribus. §. penult. de
electione in. 6. pluraper loa. imobin
l. 4. §. prator ait num. 11. & ibi Angel.
sub §. toties nu. 1. ff. de dam. infect.
pro vt exemplificat in eo, qui dedit
rem suam pro iure sepulchri, quia
sacra & religiosa non recipiunt æsti-
mationem, quam sententiam sibi
placere inquit Lasarte in dict. num.
18. & addit plus in proposito, scili-
cet, quod in hoc casu cum datur res
inæstimabilis pro æstimabili, nul-
lus ex contrahentibus soluet gabel-
lam, & hoc asserit quoniam ipse ibidē
nu. 3. vers. secundo nota, ponit nouā

formam soluendi gabellam ex per-
mutatione, quam formam in glossa
præcedente reprobauit, quia est cō-
tra legē nostram, & inconuenientia
ibi per eum posita nihil obstant, nā
vnusquisque ex permūtantibus cre-
dendū est, quod se decipi in permu-
tatione non patietur, & ei dici pos-
test, amice disce cautius negotiari,
& sic in hoc casu ille qui dat rē æsti-
mabilem pro æstimabili soluet gabel-
lam ex re sua, neque est excusan-
dus ob rei in æstimabilis receptio-
nem, sicut neque excusaretur si con-
trahens cum eo esset exemptus à so-
lutione gabellæ, nam ipse exemptus
excusabitur, à gabella rei suæ, & nō
47 exemptus t̄ cum exempto permu-
tans soluet gabellam ex re sua, nam
æstimatio, quam hic faciendam es-
se iubet lex nostra, non fit vt per eā
permutationis contractus transeat
in emptionis & venditionis con-
tractum, sed tantum vt iudex veri-
ficet quantum valeat vnaqueque
res permutata, vt gabella ex æsti-
matione cuiuslibet soluator, & sic
veram non reputo opinionem La-
sarte, suprā relata in glossa præ-
cedē. & hanc quam in hac glossa
dictum est tenere, vt excusetur e-
tiam permūtans non exemptus
à gabellæ solutione si contrahat
cum non exempto, vel permuter
rem æstimabilem cum inæstima-
bili.

Ibi. Porro que vale, & sic pro iu-
sto rei pretio quod æstimabitur iux-
ta l. pretia rerum. ff. ad leg. falcid.
& ex dictis per Dida. Perez in. l. 2.
titulo 23. libro secundo ordinis &
Dueñas regula 34. & eis relatis La-
sarte in scholio ad hanc legem nu.
5. in fin.

Ibi. O otro hombre bueno, cum
verbum, otro, sit similem re-

H petiti-

petitum, & hæc verba de bono vi
ro loquantur, manifeste colligitur
48 hic esse text. probantem iudicem
esse bonum virum vt & probatur
ex l. continuus §. cum ita ff. de ver
borum obligatione, & iudex hic
erit ille, qui præst in loco, in quo
bona permutata existunt, vel in
eius gabellario, etiam si sit iudex
pedaneus, nam & hic de gabella
rum negotijs cognoscere potest,
ex l. vi. titul. 9. libro tertio supra, &
ideo ipse æstimatorem hunc nomi
nare poterit, & sufficit ex text. no
stro in hac materia vnus æstima
tor, licet regulariter duo. ¶ æstima
tores requirantur, & eligendi sint,
per text. in Authentica de non alie
nanda & permuta. §. quod autem
ibi, duobus per testimonium colla
tio. 2. si modo haberi queant in lo
co, iuxta notata per Anto. Gomez
3. tom. capitulo tertio, numero. 28.
& Bernardi Diaz, regl. 4. §. ibi
addit. & sic est hic casus specia
lis vbi vnus æstimatorem eligitur &
vbi vni testi creditur & eius dictū
pro plena probatione habetur, pro
limitatione dictorum per glos. Bart.
& DD. in l. Theopompus. ff. de
dot. præle. dicentium vnus testi
monium semiplenam non vero ple
nam facere probationem, de quo
per Couarru. vari. libro secundo,
capitul. 13. numero primo vbi ex
l. hac edictali §. his illud. C. de se
cund. nuptis & ex Bart. in dicta. l.
Theopompus, numero septimo, in
quit hunc æstimatorem iurare de
bere pro æstimatione facienda, ne
que ad hanc æstimationem cum ex
consensu partium approbata est
persona æstimatoris erit necessa
ria partis citatio ex dictis, ibi per
50 ad electionem eius faciendam ¶

per iudicem, vt ibi per Couarru.
conclusionē sextæ eo quod possit
pars aduersus electum aliquid op
ponere, licet secundum eum ibi, si
citatio hæc non fiat, praxi rece
ptum est non ex hoc, nullam de
clarari electionem, cum statim
prius quam electus & nominatus
rem ipsam declarerit & examinet,
satis nota sit litigantibus eius elec
tio, ac liberum sit eam iustis ex
causis reprobare, sed cum à solo
iudice nominandus est æstimator
hic, (& non ex partium consensu)
licet admittamus electionem &
nominationem eius fieri posse ab
sente parte, & non citata, tamen
necessum est eam vocari vel præ
sentem esse cum à iudice nomina
tus iuramentum præstat capitulo
secundo, de testibus Couarru. vbi
supra conclusionē septimā, licet vt
ibi, numero octauo, conclusionē
51 sexta citatio hæc non requiratur
ad probationem iudicij, ¶ ab æsti
matore ipso proferendi, & si æstima
tor hic iniquè æstimauerit & arbi
52 tratus fuerit, tunc poterit ¶ laus
petere reductionem ad arbitrium
boni viri, ex text. in l. si libertus
ita iurauerit ff. de oper. liber. no
tat. in propositum Lasarte in scho
dio ad hanc legem, numero octa
uo, vbi bene inquit in nostra ma
teria quemcumque excessum da
mni locum huic reductioni, quia lex
nostra vult res æstimandas esse in
vero valore, ibi, apreciada por lo que
vale, quodcumque ergo damnum
sue ex parte pronunciantis, sit
gabellarij vel fisci reparari debet,
& æstimator ipse tenetur ad dam
num secundum Auiles capitul. 18.
præ. numero tertio, & sic etiam
in nostra materia si iudex ipse vel
lit æstimationem hanc facere, &
ipse

ipse eam fecerit, vt in nostra lege ei permittitur, poterit ab eius declaratione & estimatione appellari, ex dictis per Cotarru. dicto libro secundo varia capit. 12. numero. 3. & 5.

Ibi. *A quien el dicho juez lo cometierte, extra materiam nostræ legis estimator hic non à iudice sed à partibus est eligendus, vel vnaquæque pars debet suum estimatorum eligere idque ita iudex fieri iubet reseruans sibi nominationem in defectum partis cuiusque, & terrij quoque in casum discordiæ, eoque iure vtimur quotidie, vt notat Ioan. Gar. de expensis capitulo fin. numero 18. & Lafarte hic, numero nono.*

S V M M A R I A.

Consuetudo facilliter admittitur in modo & forma soluendi gabellam. n. 1. & ibi quæ consuetudo sufficiet cñ. numero. 2.

Tempus immemorabile requiritur ad prescribendum ius gabellæ. num. 3.

Consuetudinem de qua in nostro text. non est necesse probare, sed allegare, eam sufficit. num. 4.

Lex. 3.

Summarium.

Ex oleo Hispali vendito gabellæ medietatem soluit emptor, & aliam medietatem venditor.



BI. Significando. Iūctis verbis, lo q̄ en ella siẽpre se ha vsado, ex ijs verbis notabis, q̄ in modo & forma soluendi gabellam ꝑ facilliter admit-

titur consuetudo, ex eo quòd Regi nullum sit præiudicium, nam ei tota soluitur gabella, licet inter duos eius solutio, de consuetudine diuidatur, vt hic, & in hoc ordinaria consuetudo sufficeret, quia hic non agitur de prescriptione iuris; sed de interpretatione illud soluendi, ad quam efficiendam, tempus decem annorum sufficit, ꝑ secundū Paul. consilio trecentesimo quadragesimo septimo, numero de cimo quarto, & 15. relatum per Molina de primogenit. libro secundo, capitulo sexto, numero 58. sed ad prescribendum ius & immunitatem soluendi gabellam immemorabile tempus ꝑ requireretur vt diximus in lege prima, titulo. 15. numero 52. libro quarto, supra sed an de consuetudine hac Hispalensi debet constare vt secundum tenorem nostræ legis fiat, dic quòd non debet de ea fieri probatio, quia licet de relato apparere debet vt dispositio referens se ad illud, locum habeat ex text. & eius materia in Authentica si quis in aliquo documento, C. de edend. tamen hoc fallit & non procedit, quoties per legem ordinatur, referentem tenorem consuetudinis ꝑ vt inquit Ias. in lectura. l. admonendi, numero vigesimo octauo, & iterum in repetitione in numero vigesimo octauo, cum sequentibus. ff. de iure iurando, & sic debent declarari dicta per Antoniū Gomez. l. prima Tauri, numero 11. vbi nouissime Ceruanres de ijs agit.

Ibi. *El comprador la otra mitad*, ad imitationem legis primæ supra eodem, disponentis venditoribus incumbere solutionem gabellæ vbi latè diximus.

S V M M A R I A.

L Ex hac quarta declarativa est legis praecedentis. num. 1.
Rex de iure nisi lege sua id exprimeret non esset liber à gabella solutione. numero. 2.

Lex. 4.

Summarium.

Ex oleo Hispali à Rege vendito emptor soluit dimidietatem gabellæ, aliam vero dimidietatem Rex non soluet quia ipse liber est à solutione gabellæ.

I B I. Se entienda y guarde, & sic lex nostra est limitativa ꝑ præcedentis in hoc scilicet, quod licet in præcedenti lege dictum sit ex venditione olei Hispali facta, venditor & emptor per dimidium solvant gabellam, hoc verum est in personis priuatis & particularibus non vero in ipso Rege oleum suum Hispali vendente, in eo enim solum emptor dimidiam soluit, Rex vero nihil soluit.

Ibi. Pnes nos somos francos de pagar alcavala, similis est text. in leg. tertia tituli sequentis quæ hoc solum disponit, & nisi leges hoc disposuissent, neque Rex ipse vel fiscus eius liberi essent ꝑ à solutione hac, secundum Bart. & eius additio. in lege prima numero sexto C. de nauicul. libro decimo. de quo alia dicemus in dicta lege tertia ubi est propria.

S V M M A R I A.

M Obilium appellatione semonëtia & e contra continentur. num. 1. nisi de contraria disponentis voluntate appareat. num. 2. vel nisi vt. num. 3. & 4. exemplificatur.

Mobilium, siue immobilium appellatione an veniant iura & actiones & nomina debitorum. num. 5. & an sint species separata. numero. 6. & nume. 7. quomodo differunt, substantia, natura, & effectu.

Gabella an debeat ex venditione, vel cessione iurium. num. 8. & sic vsu antiquo receptum dicitur. num. 9. quod gabella non debeat nisi ex corporali vel reali venditione. & num. 11. cum sequentibus. hac examinantur.

Gabella nõ debetur ex iuribus urbanorum & rusticorum prædiorum. num. 9.

Gabella non debetur ex venditione officiorum publicorum, quia nihil corporale vel reale venditur, sed ius quoddam. num. 10.

Actio talis indicatur qualis est res ad quã competit. nu. 12. & ipsius rei naturam & qualitatem assumit, vt ibi.

Authoris resolutio circa quæstionem an ex iuribus vel nominibus debitorum cesis, vel venditis gabella debeat. numer. 13.

Gabella an debeat ex hereditate vendita. num. 14.

Gabella an debeat ex iactu retis piscium vel auium. num. 15.

Gabella venditionis istorum iurium & actionum in quo loco debeat. numero. 16.

Fruillus an computentur inter mobilia, vel veniant mobilium appellatione. nu. 17. & 20.

Camenta & lapides & alia tigna semota à domo mobilia reputantur. num. 18.

Pisces in stagno inter mobilia computantur, secus si sunt semoti ab stagno. numer. 19.

Arbores si antes quã vt separentur vendita sunt mobilium appellatione cõprehendantur. num. 21.

Pactum an vitietur factum in fraudem legis, vel partis. num. 22.

Lex nostra in presenti in quatuor diuiditur partes. num. 23.

Legis nostra prima conclusio. num. 24. vbi & secunda conclusio ponitur.

Gabella debetur in loco venditionis vbi res tunc aderat. etiam si facto contractu alibi transferatur. num. 25.

Gabella non debetur in loco vbi adest tempore venditionis si locus liber erat, nisi fraudulententer appareat ibi positam. numer. 26.

Tertia conclusio nostri tex. ponitur in. numer. 26.

Gabella vbi debetur si nullibi res vendita tradatur. eo. num. 26.

Quarta conclusio ponitur in eod. nume. 26. numer. 27. ex ea vnum nouum desumit Author.

Gabella an debeatur ex re vendita, quæ in alio Regno aderat, si ibide traditio constituitur. num. 28. & num. 29. cum videtur extra Regnum res existens intra illud.

Verba. Entregádose en el, Nostra legis, ad quid apponantur num. 30.

Lex. 5.

Summariam.

Gabella bonorum mobilium & semouentium vbi & in quo loco soluenda est si in diuersis locis venditio & traditio fiat.

IBI. *Muchas dudas acaecen.* Pro quibus dubijs sedandis leges multoties constituntur, vt amplius dubitandi locus non relinquatur, & si sic fieret quam plures euitarentur lites si in opinionibus doctorum contrarijs contrarietas hæc legali dispositione sedaretur, prout faciendum aliquando consului in. l. 7. titulo primo libro secundo su-

præ vbi aliquot casus retuli, & alios duos refert Anto. Thesaur. in deci. Pedam. 128. num. 1. & 6.

Ibi. *De los bienes muebles y semouientes.*

Superflue videtur hic legislatorem loqui, nam mobilium appellatione, quæ sunt illa, quæ per se moueri non possunt, sed per alium, mouentia, quæ sunt ea quæ per se mouentur vt animalia, continentur, & e contra mouentium appellatione ¶ mobilia etiam continentur, ex text. in. l. mouentium. 93. ff. de verborum significat. vbi DD. maxime Rebus. ergo superflue hic ambo apponuntur, cum vnum apponere sufficeret, facilliter tamen, hanc superfluitatis obiectionem elides, & euitabis, si dixeris, quod si ambæ hæc dictiones non apponerentur, dubitari posset an esset de legislatoris voluntate mobiliū appellatione, mouentia comprehendere nec ne, cum de iure sit quod mouentium & mobilium appellatio idem significet, nisi de contraria disponentis ¶ voluntate appareat, quæ ex dispositione elici potest, vt plene consuluit Deci. consilio. 653. & Rebus. vbi supra pagin. 561. & ne de hac dubitaretur voluntate, & litibus ansa præberetur, fuit vtrumque in præsentibus expressum, item & secundo excusatur superfluitas ex eo quod cum mobilia & semouentia in vna & eadem dispositione separatim proferuntur, tunc vnum appellatione alterius non venit, ¶ alio quivtrumque superflue fuisset expressum, per leg. 3. Diuo pro. §. in venditione. ff. de reiud. leg. si filius familias. C. familia hercis. l. vnica. §. exactione. C. de rei vxor. actione l. in rebus. ff. de iure doti. lege secunda. §. primo ibi, mobiles

vel se mouentes. C. quando, & qui,
 quar. pars debea. lib. 10. l. 1. in pri. ff.
 de ædil. edi. vnde si quis separatim
 vni donaret res mobiles, alteri res
 mouentes, tunc quoque facienda
 4 est ꝑ hæc dist. ita Rebus. dict. pagi.
 561. vbi & alio modo hæc limitat,
 scilicet, cum communis vsus loquē
 di esset in contrarium, vt quia vno
 nomine mobilia vocarentur, alio
 mouentia, tunc enim dispositiones
 secundum huiusmodi vsum forent
 interpretandæ. Sed an mobilium
 & immobilium appellatione ven
 niant iura & actiones, & nomina
 5 debitorum, ꝑ glos. in dict. l. mobi
 lium arguit pro & contra, Rebus. ta
 men, ibi in dict. pagin. 561. in medio
 inquit, non contineri, quia nec mo
 bilia, nec immobilia sunt, sed iura
 sunt, incorporalia, quæ nec tangi
 nec moueri possunt, quam obrem
 nō mobilia, neque immobilia sunt.
 l. i. ff. de rer. diuis. & inst. de reb. cor
 pora. & incorpora. text. expressus
 in l. quā tuberonis. §. si. ff. de pecul.
 ibi, hoc amplius & nomina debito
 rum. l. si mihi, de leg. 3. & sic nomi
 na debitorum erunt species separa
 6 tæ a mobilibus & immobilibus. ꝑ l.
 3. ff. pro socio. l. ea. C. famil. hercis.
 & sic nō circumscribuntur loco sicut
 alia bona, l. si fideicommissum. §. 1.
 ff. de iudi. l. Caius, de leg. 2. l. quæsi
 tum. §. 1. de leg. 3. ita Rebus. vbi su
 præ, vbi ex hoc inquit iura & nomi
 na debitorum differre a mobilibus
 & immobilibus substantia, natura,
 7 & effectu, ꝑ primo, quia substantia
 iurium est indiuisibilis & incorpo
 rea, mobilium & immobilium, di
 uisibilis & corpora, natura mobi
 lium est, vt possideri possint, iurium
 non itidem. Effectus diuersus est
 nam res mobiles triennio vsuca
 piuntur, immobiles longo tempo

re, iura vero sunt perpetua & non
 præscribuntur ante triginta annos,
 ex quo plura ibidem Rebus. infert.
 p. sequent. 562. & limitat & decla
 rat aliquibus modis, quæ per ipsum
 videri possunt, sed quo ad nostrum
 propositum hæc sufficiant, sed cū
 lex nostra & leges præcedentes de
 venditione rerum immobilium,
 mobilium seu mouentium locutæ
 sint, vt ex tali venditione vel per
 mutatione & cambio gabella de
 8 beatur, ex cessione ꝑ aut venditio
 ne iurium gabella non debetur,
 nam cum secundum aliquorum
 opinionem, & meo videri veram,
 gabella sit res odiosa, vt & tenet
 Fran. Becius consi. 90. numero 5.
 & 19. non est ultra casum in quo le
 ges loquuntur extendenda, & sic in
 quit in propositum Lasarte de de
 cim. vendi. capit. 9. num. 41. antiquo
 vsu receptum esse vt nō nisi ex cor
 porali seu reali venditione ꝑ gabel
 9 la debeat, saltem cum ius venditio
 ni nullam rem corporalem secum
 trahit, veluti in iuribus urbanorum
 & rusticorum prædiorum, obser
 uare licet, ex quorum venditio
 ne quanuis quidem ea vera & per
 fecta sit vt traditur in leg. cum in
 uentata vers. huius rei. ff. de contra
 hend. emptione, nullam videmus
 gabellam deberi, eo quod iura in
 corporalia sunt, nullamque rem
 corporalem secum trahunt, quæ
 vendi videatur, ex quibus opti
 me ibidem infert ipse Lasarte, nu
 mero quadragesimo tertio vt ex
 officio decurionatus, tabelliona
 tus, procuratoris, Thesaurarii,
 commentariensis carcerum, de
 positarii generalis & aliorum of
 ficiorum publicorum gabella non
 10 debeat, etiam si iusto pretio
 ꝑ vendantur, nempe quia iura
 incor.

incorporalia sunt nulli rei corporali admixta, & idem tenet nouissime Humada in l. 1. titul. 13. glossa 3. num. 8. cum sequentibus par. 1. & diximus in l. 7. & 8. titul. 2. lib. 7. supra numer. 7. in contrarium tamen, imo quod gabella debeatur ex iuribus & nominibus debitorum ¶ venditis facit, nam hæc vera venditio est ex l. si dubitet in pri. ibi nominis venditio. ff. de fideius. Sed ex quacunque venditione debetur gabella, ex l. 1. supra eo & eius generalitate, ergo & ex cessione debebitur, vt Angl. voluit in l. Modestinus. n. 2. ff. de solutio, relatus per Lafarte. d. cap. 9. num. 2. item omnis actio talis esse iudicatur qualis est res ad quam competit, ¶ l. si ad rem soluendam. C. de præd. minor. & ipsius rei debitorum naturam, & qualitatem assumit, l. 1. vbi gloss. & DD. notant. C. si aduersi transactio. late Tiraguel. de re tract. Linagiel. §. 1. gloss. 7. ex pri. & num. 32. sed si res venderetur illa gabella deberetur, ergo & de actione ad eam habita vendita, cum ipsius naturam sequatur, quibus de causis Lafarte. in dict. cap. 9. à nu. 1. cum sequentibus late disputat hæc quaest. an, scilicet ex iuribus & nominibus debitorum venditis gabella debeatur, & à num. 3. distinguendo procedit, quem videbis quia late & diffuse loquitur. Ego vero sic distinguere ¶ si meum iudicium esset attendendum, scilicet quod aut actionum & iurium cessio sit virtute dispositionis vel legis aliquius iubentis faciendam esse, vt fideiussori soluenti contra principalem pro quo soluit, & in similibus, vel faciendam omnino esse ex vi præcedentis contractus & obligationis, & tunc nulla gabella debetur tunc, quia id fit ex legis præ-

cepto, & in eius implementum, vel contractus præcedentis, & tunc nullam credere gabellam deberi prout usu receptum videmus, quod ex scriptura, & carta de laslo. vbi de iure facienda est, nulla gabella debetur, neque vnquam petita fuit, sed si cessio iurium & nominum debitorum sit ex vi noui contractus inter aliquos contrahentes facti, vt obcessionem, hanc iurium aduersus bona aliqua vel rem, tantum pretium mihi des, tunc ex cessione illa gabella debetur, quia vera venditio est & perfecta, & videor tibi vendere rem illam in quantum in ea ius habeo & actionem, dum tamen, si res illa venderetur, esset ex ea gabella soluenda, sed si non esset soluenda, vt puta quia cedo tibi ius ad talem pecuniam, vel ad talem librum vel equum tunc, quia ista libera sunt & exempta à gabella nulla in idem debetur ex tali cessione gabella, & ita videtur distinguere Bald. in l. cum per eos. C. si quis al. vel sibi, vbi Salicet. num. 2. & alij relati & secuti per Gironda de Gabell. 9. part. in pri. num. 16. & Lafarte dict. cap. 9. numer. 32. cum sequentibus vbi numer. 38. in fort ad hereditatis mihi de laia ¶ venditionem nam si adsint in ea bona quæ emptori traduntur, regalis decima hæc debetur ex pretio conuento. sicut in venditione iactus retis piscium vel auium, nam si quis postea pisceatur vel venetur debetur, ¶ si secus si nihil capiatur, vt tibi inquit ipse Lafarte, nu. 40. & Gironda vbi supra part. 1. num. 27. sed in quo loco debetur gabella istius venditionis iurium ¶ & actionum, tangit solus ex ijs quos viderim Lafarte, vbi supra capit. 4. numero 36. cum sequentibus vbi in effectu concludit quod

si cessio sit actionis tantummodo per
sonalis debetur gabella ibi ubi ce
dens ipse. adest cum cessio sit, eo q
ibi censetur etiam facta traditio, &
translatio actionis per cessionem
in emptorem, sed si actio realis ad
rem vel hereditatem vendatur, ibi
debetur gabella ubi adsunt bona
ex l.9. infra isto tit. sed si ad rem mo
bilem vel se mouentem fiat cessio
nis venditio, debetur ibi, ubi ces
sio facta est si ibidem tunc res ade
rat, vel si ibi non aderat, ubi tandē
tradita est ex dispositione legis no
strae quam ibi numer. 39. ad si. alle
gat, sed an fructus computentur in
ter mobilia, & veniant appellatio
ne eorum, & dicendum est veni
re, ex l. si. ff. de requir. reis, nisi fue
rint pendentes, quia tunc antequā
colligantur pars rei sunt, l. fructus.
ff. de rei vend. notat Tiraquel. de re
tract. Linagiel. §. 1. glof. 7. num. 40.
imo camenta & lapides & alia ti
18 gna semota à domo mobilia repu
tantur, per dicta per Rebus. in l. ti
gni. ff. de verb. signi. Sic & pisces in
stagno inter immobilia, diuersum
est si capri sunt, l. Rutilia. ff. de cō
19 tra. emptione notat Rebus. in dict. l.
mobiliū pag. 561. in pri. & idem
erit dicendum si statim à fundo sepa
20 randi sint fructus, nam venient &
mobiliū appellatione ut per Tira
quel. infra allegandum, nu. 44. cum.
3. sequētibz, & comm. testatur D.
Barbosa, in l. diuortio. §. interdum
num. 4. in si. cum sequentibus. ff. so
lut. matri. & secundum hęc scies di
scernere ubi, & quomodo horum
debeat gabella, nam cum mobili
bus comparantur tanquam mobi
liū debetur, cum vero immobi
libz immobilium erit gabellæ cō
putatio, & faciunt late dicta per Ti
raquel. de retract. Linagiel, §. 1. glof.

7. num. 37. cum seque. pluribus. ubi
late examinat quando fructus pen
dentes dicantur pars fundi. Sed an
arbores stantes quæ ut separentur
21 venditæ sunt veniant & mobiliū
appellatione, tradit Lasarte ubi su
prà cap. 4. num. 33. idem concludit,
quod concludimus iam proxime
circa fructus pendentes statim se
parandos.

Ibi. X. tambien por obuian los fraudes,
quibus quidem calumnijs obuian
dum est, ut in aliud propositum in
quit summus Pontifex in cap. ut cir
ca & in capi. auaritiæ de electione
in. 6. ubi glof. alia iura allegant, &
quando quid dicatur fieri in frau
dem legis vel partis diximus alibi,
22 & an vitiet pactum nec ne, & tradit
late Fortunius Garsia in liuris gen
tium. §. prator ait in. 3. 4. & 5. notab.
ff. de pact. & Dinus in capit. certum
est de Reg. iur. in. 6. & ibi alij, & ex
ijs verbis & præcedentibus habes
duas iustas causas constituendi le
gem nostram, prima fuit ad tollen
da dubia, secunda ad tollēdas frau
dis occasiones, & sic pro proce
mio nostræ legis hæ duæ causæ
apponuntur, quod proceimium cau
sam finalem inducit ex l. si. ubi DD.
ff. de hæred. inst.

Ibi. Mandamos, ut rectius proce
damus in declarationem nostræ le
gis & alijs apertior & clarior red
datur eius dispositio operæ pretiū
esse duxi eam per partes diuidere
& per conclusiones procedere, in
23 quo dico legem hanc quatuor & cō
tinere partes, prima est in pri. vsque
ad verba hæc, mādamos, & in hoc
principio apponuntur causæ præ
bentes occasionem constituendile
gem nostram, secunda vero pars
incipit ab isto verbo mandamos, vs
que ad versiculū, Pero si en yn lugar,
& in

& in hac secunda parte ponitur quædam conclusio & reg. generalis, & sic sequentes regulæ & conclusiones nostræ legis sunt quasi huius primæ regulæ declaratoriæ, & modificatiuæ. Tertia vero pars incipit ab illo versicul. *Pero si en vn lugar*, ubi ponitur alia conclusio & durat vsque ad versiculum, *mas si lo que se vende*, quarta autē & finalis pars incipit ab isto vers. *Mas si lo que se vende*, vsque in finem legis, & in hac quarta parte ponitur alia conclusio cum sua limitatione, & sublimitatione, & facta sic diuisione nostræ
 24 legis procedendo ad eius tres conclusiones ex prima parte solum colligitur conclusio, scilicet, legistatorem motum fuisse ad condendam legem nostram vt dubia tollerentur, & fraudes venditorum & emptorum cessarent, & hæc est prima eius conclusio. Secunda vero conclusio, ex dicta secunda parte collecta à vers. *Mandamos*, vsque ad versum, *Pero si en vn lugar*, talis est, gabella ex venditione rerum mobilium vel mouentium debetur in loco in quo venditio celebratur, si res vendita ibidem tradatur, vel aderat ibi tempore celebratæ venditionis, & hoc est quia lex nostra sic disposuit ad sedanda dubia & fraudes contrahentium volentium defraudare gabellas, nam multi tenebant, quod ad perfectionem venditionis mercium & rerum mobilium & mouentium & similium traditio requirebatur, & sic quod ubi traditio fiebat & contractus implebatur ibi solueretur gabella, vt apparet ex dictis per Tiraquel. de retract. Linag. §. i. glos. 2. num. 48. & 49. alij vero dicebant quod ex quo partes se concordabant in venditione & pretio, eius venditio erat perfecta, etiam

ante traditionem, & statim poterat peti Gabella, vt inquit ibi Tiraquel. num. 50. & in hoc diximus titulo, & sic in loco contractus non vero in loco traditionis soluendam esse gabellam asseribat Bal. & eum referens Alex. cons. 49. lib. 5. & ex ijs dubijs fraudibus partes contrahebant, vendendo in loco ubi gabella debetur, & tradendo in loco libero, vt sic secundum primam opinionem gabellam excusaret, alij vero cum res tradenda esset in loco subiecto gabellis, vendebant in loco libero, vt sic secundum secundam opinionem Alex. excusarentur a gabella, quod cum noster legislator considerasset, iuste constituit legem nostram omnia hæc dubia & fraudes tollentem, & ex hac secunda conclusio infero, quod & si factus contractus res alibi transferatur & tradatur alio in loco quam erat tempore venditionis non debetur gabella in loco traditionis, sed ubi erat tempore venditionis. Secundo infero quod si ille locus, ubi erat res tempore venditionis erat liber a gabella non debetur gabella nisi constituerit tres fraudulenter ibi positam fuisse ad fraudandam gabellam vt per Tiraquel. dict. numer. 48. & 49. Tertia conclusio erit, quæ desumitur ex tertia parte ibi, *pero si en vn lugar*, vsque ad vers. *Mas si lo que se vende*, & est talis tertia conclusio, scilicet, quod si quod venditur mobile aut mouens non adest in loco venditionis, sed in alio, tunc gabella debetur in loco ubi traditio fit, quasi in hunc modum velit concordare dictas opiniones contrarias supra relatas vt secundum hanc conclusionem procedat prima opinio locum traditionis considerans, & secunda opinio procedat cum in loco venditionis adest

res vendita, & hæc pro tertia conclusionem, quid tamen, si nullibi tradatur ubi debebitur, lex nostra nihil disponit & in hoc casu inquit Lasarte dict. capit. 4. num. 21. deberi gabella in loco contractus, sed hic præsupponit quid impossibile: nam siue venditor eam tradat, siue emptor eam capiat sua autoritate ubi eam capit censetur traditionem fieri & sic ibi soluetur gabella. Quarta vero & ultima conclusio, cum limitatione, & sublimitatione sumitur ex quarta parte nostri text. incipienti à dicto *versimas si lo. que se vende*, & est talis, scilicet, quod si res vendita mobilis & se mouens non est in loco ubi venditio celebratur sed in alio diuerso, venditur tamen, cum conditione quod in alio tertio & differente loco tradatur, gabella debet solui in loco ubi extabat res tempore venditionis, & hæc conclusio colligitur, vsq; ad vers. *saluo si el lugar*, & ab inde vsque ad vers. *Y si el lugar donde*, ponitur limitatio & declaratio huius quartæ conclusionis, in hunc modum scilicet, ut procedat hæc quarta conclusio, nisi locus ille in quo res extabat tempore celebratæ venditionis esset francus & exemptus à gabellis, tunc enim gabella debebitur in loco Regio ubi, & in quo tradita fuerit, quod si locus ille in quo traditio rei fit non sit Regius sed domini alicuius particularis, ex quo Rex noster non recuperat gabellas, gabella soluenda est in loco regio proximiori loci illius de señorio, ubi tradita res fuerit cum quadruplo etiam si alibi gabella soluta sit, & hæc est sublimitatio & declaratio dictæ limitationis, & incipit hæc sublimitatio à vers. *Y si el lugar donde*, ubi & iudicibus iubet legislator illius loci ubi tale

quid accideret ut exequatur dictas poenas in venditores & bonaeorum pro gabella illa & eius quadruplo, quasi lex præviderit huius contrahendi modum esse fraudulentum, & ut talem puniendum, ut sic fraudes cessent, & alij terreantur ab eis, & sic miror de Lasarte in dicto capit. 4. num. 19. dicente legem hanc in hoc esse duram & quod non percipit eius rationem, & ipsi conclusionibus limitatione & sublimitatione remanet clarissima nostra legis litera & materia, quæ difficultatem in se videbatur continere, & quam intricate voluit declarare Lasarte de decim. vend. capit. 4. & Gironda, de Gabella, part. nu. 26. cum sequentibus pluribus: Et ex hac sublimitatione in quantum in ea dicitur quod si vendita rei traditio est facienda in loco, *de señorio*, ubi gabella non competit Regi, soluenda est in loco proximiori, deduco, quod si in loco illo *de señorio*, Rex percipit gabellas, tunc ibi est soluenda, & quadrupli poena cessat, quia tunc militat in hoc casu tertia nostri text. conclusio supra posita & cessat itidem fraudis suspicio, & ita voluit tenere licet intricate Gironda, ubi supra num. 32. & clarius Lasarte dict. capit. 4. num. 86. & nisi sic intelligas loqui, male & perperam loqueretur, vel intelligendus est, cum res illa erat sita & tradita in loco *De señorio*, Tempore venditionis, vel in loco libero à gabella, quia tunc nulla gabella debebitur, eo quod in hoc casu cessat fraudis suspicio, & cessant dicta in quarta conclusi. & limitatione ac sublimitatione eius, quia contrahentes non contraxerunt hac conditione ut res illa traderetur alio & tertio loco quam ubi erat vel ubi venditio facta fuit

fuit & sic cessat dispositio nostra
 quarta conclusionis. Et ex supra di-
 ctis infertur ad decisionem quæstio-
 nis propositæ per Lasarte in. d. c. 4.
 num. 15. puta si ego existens in ijs
 Regnis vendam tibi præsentem siue
 ambo siue alteruter nostrum Reg-
 nicolæ vel forenses simus, vendam
 inquam, rem aliquam siue mobilem
 siue immobilem, quam in alio Reg-
 no habere vbi gabella ex huiusmo-
 di venditionibus Regi nostro non
 penditur, veluti existentem in Arago-
 nia, Portugalia, aut Gallia in eum
 que locum rei traditio destinetur, an
 debebitur gabella, & inquit ibi La-
 sarte, hunc casum non esse decisum
 per nostram legem, inquit tamē ipse
 gabellam talis rei deberi in hoc Re-
 gno, vbi contractus fit, & non at-
 tenditur traditio in quo salua eius
 pace fallitur in duobus, primo in di-
 cendo casum hunc non decidi per
 nostram legem, deciditur enim, in
 vers. *Pero si en vn lugar se vendiere la co-
 sa mueble o se mouiente que es uniere, en
 otro mandamos que entregandose en el lu-
 gar, do es uniere se pague alli la alcava-
 la.* Quid ergo clarius disponi po-
 tuit casus noster. Secundò fallitur in
 quantum dicit in nostro regno solu-
 uendam gabellam etiā si tradatur res
 illa in loco illo extraneo vbi erat
 tempore venditionis nā utiq; ibidem
 debebitur gabella, ex text. nostro
 expresso, sed si ibidem nulla gabella
 debebatur, quia locus exemptus erat,
 nulla debebitur gabella ibidem nec
 que in nostro Regno, nisi trans cir-
 ca hoc interuenisset, quod si res ef-
 fet immobilis clarius esset ibidem
 deberi ex l. 9. infra eod. si locus non
 esset exemptus, quod si exemptus, ef-
 fet nulla deberetur, sicut e contrario
 si in Germania fieret venditio rei mo-
 bilis vel immobilis existentis in His-

29 pania ibi gabella debebatur & ibi
 traditio fit rei illius tunc vtrique de-
 bebitur in Hispania gabella non ve-
 ro in Germania etiam si Germania
 esset libera a gabellis ex dictis per
 Tiraquel. de retract. Linag. §. 1. glo.
 2. numer. 48. & 49. & sic meo videri
 male loquitur circa hoc Lasarte di-
 cto nume. 15. nec lex. supra isto tit.
 aliquid ei opitulatur, quia solū pro-
 uidet de gabella soluenda, non ve-
 ro in quo loco soluat, de quo spe-
 cialiter in l. nostra & in dict. l. 9. in-
 fra eodem prouidetur, & sic ibidem
 ipse Lasarte in num. 12. idem conclu-
 dit de ciuitate ad ciuitatem nostri
 Regni, quasi sibi contrarians cum
 eadem in vtroque casu procedat ra-
 tio ex dispositione legis nostræ, ne-
 que vlla quoad diuersa Regna pos-
 sit dari ratio differentie, vt sit aliud,
 quam ipsemet asserit in illo nume.
 12. in duabus ciuitatibus in regno
 nostro existentibus.

30 Ibi. *Entregando se en el*, verba hæc
 apponuntur solum modo ad sciend-
 um quo in loco rerum mobilium,
 & sequentium sit soluenda ga-
 bella, non vero ad denotandum an
 requiratur traditio rerum vendita-
 rum vt gabella debeat, nam non
 requiritur, sed statim quod de pre-
 tio conuentum est inter partes est
 celebrata venditio & debetur ga-
 bella & peti potest nō expectata tra-
 ditione, vt in hoc tit. remanet di-
 ctum, & tenuit Tiraquel. de retra-
 ctu Linagiel. §. 1. glossa. 2. numero
 50. & ita intellexit verba hæc no-
 stræ legis & bene Lasarte, vbi su-
 præ dict. capit. 4. numer. 13. etiam si
 relati per Tiraquel. vbi supra num.
 48. & 49. & Pelaez de maiorati. 4.
 par. quæst. 24. nu. 4. velint vt gabella
 deberetur ex mercibus venditis esse
 necessaria traditionē aliu merciu.

Sum-

S Y M M A R I A.

Consuetudo antiqua plurimum debet
attēdi in vectigalibus soluendis. nu-
mer. 1.

Obligatus tradere par caponum debet eos
tradere viuos. num. 2.

Statuto statu quod de qualibet bestia solua-
tur gabella intelligi debet de viua nō ve-
ro de mortua. num. 3.

Gabella an soluetur de agnis sicut de ou-
ibus simul venditis. num. 4.

Gabella soluenda est de qualibet venditio-
ne rei pluries vendita. num. 5.

Gabella an debeatur de carne vendita in
macellis. num. 6.

Lex. 7.

Summarium.

Carnifices Hispalēsis ciuitatis
& eius Archiepiscopatus,
vel Episcopatus de Cadiz re-
tineant apud se gabellas ar-
mentorum viuorum, quā
emerint, quam soluere te-
nentur gabellarijs loci illius
vbi carnifices sunt & idē in
quibuslibet carnificibus di-
sponit. l. 6. cū duabus, sequen-
tibus titul. 19. infra eodē
vbi asserimus legem nostrā
non corrigi per illā.



BI. Con la costūbre antigua,
quā plurimum debet at-
tēdi, in vectigalibus sol-
uendis, ¶ vt per Fran. Be-
ciam consi. 96. numero 1. cum se-
quentibus.

Ibi. De los ganados viuos, superflua
videntur hęc verba nam qui obli-
gatus est tradere par caponum de-

2 bet eos tradere viuos ¶ vt per DD.
maximē Deci. num. fin. & las. num.
fin. in. l. quod te mihi. ff. si cert. pet.

ex quo ibi inquit las. quod stante sta-
tuto quod de qualibet bestia solua-
tur gabella intelligitur de bestia viua,

3 ¶ non vero de mortua, & Berta-
chi. de Gabel. l. mem. 8. princip. par-
tis num. 9. argum. l. qui decem. §. fi.
ff. de solutio. sed vt euites superflui-
tatem dic quod ille. §. fi. loquitur in

seruo vel bestia, quā post mortem
nullius sunt momenti, ideo de viuis
intelligitur, lex autem loquitur, nō

stra de armentis, quā post mortem
sunt vtilitatis, non vero in vita, vt
inquit Deci. vbi suprā, & quia non

posset dubitari an lex nostrā de ar-
mentis mortuis loqueretur expref-
sit de viuis, & nē itidem intelligere-

tur, quod loquendo de viuis exclu-
deret carnem mortuam vendibilē
ideo infrā etiam de mortua carne

loquitur, & exprimit, sed an de ag-
nis sicut de ouibus simul venditis
soluetur gabella ¶ vide Gironda de

4 Gabel. 8. par. nu. 8. 9. & 10.

Ibi. No embargante que en ellos no se
aya celebrado la venta, verba hęc con-
tradictionē faciunt verbis suprā po-

fitis à lege nostrā, ibi Que compraran
los dichos ganados, nā si emere præsup-
ponit lex nostrā, quomodo in ijs

verbis dicit, no embargante que en ellos
no se aya celebrado la venta, ergo ante
vënditionem debetur gabella, & re-

tinenda est armentorum viuorum,
præsertim quod hęc verba non ap-
ponuntur in contextura. l. 84. qua-

ternā quo ista sumpta est, & nescio
qua de causa aut ratione verba hęc
apposita fuerint, nisi fortassis proce-

dant quoties dominus armento-
rum & carnifex tractauerint de
emptione eorum, & antequam de

pretio conuenirent occidit eos ipse
carni-

carnifex pro implemēto obligatio-
nis publicæ de la carniceria, & post eis
occis & venditis conuenerunt in
ter se de pretio eorum carnifex ipse
& dominus armentorū, tunc enim
nimirum si debeat gabella ipso-
rum vinorum & etiam carnis eorū
mortuæ & venditæ, & quod inte-
rim iubeat lex nostra & iussē quod
retineat in se gabellam ipse carni-
fex, & nisi sic procedat lex nostra
ego non inuenio quæ fuerit ratio
horum verborum.

Ibi. De mas del alcauala, que ouieren
de pagar de la carne muerta. Sed cū plu-
ries dictum sit quod de eadem re
nō debet solui duplex gabella, quo-
modo hic de viuis armentis, & de
carne eorum vendita debetur alte-
ra gabella, & dicendum est, quod
verum est non deberi solui duplicē
gabellam, ex eadem emptione &
venditione intellige, sed ex diuer-
sis emptionibus & venditionibus
etiam eiusdem rei ꝑ soluenda est
de vnaquaque venditione, & sic in
practica quotidie videmus & asser-
tum vide per Lafarte de decim.
vend. cap. 13. num. 2. & 3. vbi ponit
rationem, & an deberetur gabella
de carne vendita ꝑ in macellis dubi-
tabant DD. relati per Gironda, de
Gabel. 8. part. num. 28. sed iam nulli
dubium quin debeat.

SUMMARIUM.

Gabellam debet soluere venditor rei
aliena si vt suam vendit, non verō
Dominus rei non approbantis vendi-
tionem. num. 1.

Gabellam an debeant mulieres nupta ven-
dentes sine licentia mariti. nu. 2.

Administratores vel venditores rei aliena
regulariter non tenentur in se retinere ga-
bellam, nisi in casibus à iure expressis.
num. 3.

Statuto an fieri possit quem ob alterius cul-
pam puniri. num. 4.

Lex. 8.

Summarium.

Tabernatij vendentes vinum
alienum retineant gabellā
vt eam soluāt illi vel illis qui
bus soluenda est sub nostri
text. pœnis, liceatque gabel-
lario ab eis recuperare ga-
bellam, vel à domino vini vē-
diti.



Ibi, El dueño de la cosa vendida
vendiéndose en su nombre es obli-
gado a pagar el alcauala y no
el que la vende. Hic habes
text. probantem assumptum quod
in legibus præcedentibus tanquam
verum proposuimus, scilicet quod
vendens rem alienam nomine do-
mini, nō ipse, sed Dominus tenetur
soluere gabellam, & à contrario po-
test hic sumi argumentum quod
si quis rem alienam vt suam vēdat,
ipse venditor tenetur soluere gabel-
lam nō verō dominus ꝑ rei ipsius,
non approbantis venditionē & vtrun-
que ex text. nostro sic considerato
probat clarissime, & verum hoc
esse iudico & tradit Lafarte de deci.
ven. c. 15. n. 4. 5. 7. & 9. & alibi remanet dictum.

Ibi, Omñeres. Sed quid si sint nu-
ptæ ꝑ tenebuntur nē ad hoc, & vide-
tur non teneri, nā mulieres coniu-
gatae sine licentia mariti contrahe-
re nō possunt neque teneri ex con-
tractu ex l. 55. Taur. postea pro lege
2. tit. 3. de las mugeres casadas y solteras,
lib. 5. supra: ergo male lex nostra dis-
posuit generaliter de mulieribus: &
videtur per illam legem. 5. Tauri.
corrigendam esse, sed dicendum est

non

non corrigi, sed legem nostram intelligendam esse in omnibus mulieribus siue nuptis siue non nuptis, sed circa nuptas procedere quoties ad est licentia mariti expressa ad vendendum vinum illud alienum vel tacita videndo uxorem suam illud vendere & consentiendo per non contradictione, nam hoc sufficeret ut in eadē. l. 55. diximus de mulieribus nuptis emētibus vēdētibus & contrahentibus maritis videntibus & non contradicentibus, nam valent gesta ab eis & obligantur ex eis.

Ibi. Sean tenudos de retener en si el al- canal que montare el tal vino que assi vēdieren y acudan con ello al nuestro arrendador. Disposito hęc cum limitatiuē procedat limitatiuē est intelligenda, & ex ea & præcedenti potest cōstitui regula generalis scilicet, quod administrator rei alienę, vel venditor eius vendens nomine domini regulariter non renetur in se retinere gabellam ꝑ rei illius vel rerum illarū nisi in casibus à iure expressis, quorum duos casus reperies in nostra lege & præcedente, & in l. 6. & 32. titu. 19. infra eodē, & si qui sunt alij, quę quidem regula addēda est ad plures per nos positas in l. 2. titu. 1. lib. 2. suprà vbi non est locus nisi in casibus à iure expressis, & deducitur hoc clare ex lege nostra, & ex præcedente, quia cum casus speciales circa hoc proponant, ultra ipsos casus generalem regulam videntur constituere in contrarium, quia limitata causa limitatum producit effectum, & exceptio regulam in contrarium constituit.

Ibi. Y sobre ello sean tenudos de fazer los juramentos, & hoc quia ipsi tabernarii scient melius quę nam gabella debeat ex venditione vini, quam Dominus ipse & sic nimirum quod

ipsi tabernarii iurare teneantur, & quia cum lex nostra ipsis tabernariis iniungat quod retineant penes se gabellā, & eā soluant gabellario, & collectori gabellę illius, ac si vinū esset suum, nimirum si tanquam partes obligata iurare teneantur.

Ibi. Que les prendan los cuerpos, id præcipere potuit lex, cum iam ipsos tabernarios obligauerit ad retentionem & solutionem gabellę vini alieni ab eis venditi, aliter enim iniustum esset, quem ob alterius culpā puniri, & procuratorem teneri pro domino, cum statuto fieri non possit ut unus pro culpa ꝑ alterius puniretur, ut per Couar. lib. 2. var. cap. 8. nume. 7. anima enim quę peccauerit ipsa morietur, de quo nouissimè agitur per Gutierrez, in 2. part. suarum canonicarum quęstio. cap.

S V M M A R I A.

Gabella bonorum, immobilium in loco vbi sunt sita est soluenda, quod si locus sit liber à gabellis non debebitur numero. 1.

Lex nostra ad alia loca quam in ea expressa non est extendenda num. 2.

Lex. 9.

Summariam. p. quid dub

Bonorum immobilium vbi gabella soluenda est.

Ibi. De los bienes rayzes. & sic de immobilibus, quid tamen erit de cētib, vel fructibus pendentibus in fundo vel arboribus nondum annul- sis, & de iuribus & actionibus diximus late in l. 5. glos. 1. suprà isto titu. & lib. & intellige etiam si bona sint in locis de señorio ut per Giron- da de Gabel. 6. parte numer. 28. vbi idem

idem dicit si locus ille sit liber à gabel-
 1 bella, nam & tunc locus ¶ ubi sita
 sunt bona considerabitur ut gabel-
 la non debeat si liber est locus il-
 le à gabellis, & faciunt dicta per Ti-
 raquel. de retract. linag. §. 1. glo. 2. nu-
 mer. 48. & 49.

Ibi. Conque, hæc est limitatio prin-
 cipalis conclusionis nostri text. &
 sic ad alium vel locum non est exten-
 denda, quia limitatio ultra casum li-
 mitatum non procedit, maxime cū
 2 in fauorem loci alicuius limitatio
 procedit, tunc est clarius ad alia lo-
 ca ¶ non extendi legem nostram, &
 aliqua dicit Lafarte de decim. vend.
 cap. 4. num. 29. & 30.

SVMMARIA.

Venditiones aut permutationes an fie-
 ri possint coram publico tabellione
 loci ubi bona sita sunt, si ibidem non ad-
 sint tabelliones del numero, nume-
 ro 1.

Fisco petenti gabellam edere tenetur reus
 in instrumenta, & gabellario itidem nu-
 mer. 2. & 3.

Verba, empenamientos, nostri text. quo-
 modo intelligantur num. 4. & 5.

Quadrupli pena nostri text. cui est applica-
 da num. 6.

Gabella statim emptione facta peti potest,
 & solvenda est non expectata dilatione
 temporis. nu. 7.

Lex 10.

Summarium.

Venditiones & permutatio-
 nes bonorum immobilium
 fiat coram tabellionibus del
 numero, locorum ubi bona
 immobilia existunt, quod si
 ibidem tabellio non adfue-

rit, fiant coram tabellione
 publico loci Realengi pro-
 pinquioris existentis & con-
 tenti in arrendamiento illo
 loci illius ubi non adest ta-
 bellio, & quod nulli alij ta-
 belliones Regij vel aposto-
 li recipiant tales contractus
 sub pœna priuationis, & so-
 lutionis gabellæ cum qua-
 druplo. Et quod tabelliones
 præstant gabellario copias
 venditionum & permuta-
 tionum secundum quod hic
 disponitur & sub eius pœna,
 & iudices ad hoc eos com-
 pellant.



BI. Las leyes de nuestros Rey-
 nos, quæ sunt l. 1. & 2. titulo
 25. libro 4. ubi aliqua di-
 ximus.

Ibi. Se bagan ante los escriuanos del nu-
 mero de las ciudades villas y lugares donde
 y en cuyo termino estuuieren las heredades
 que se vendieren, hæc est nostræ legis
 principalior dispositio, & decisiõ
 quam in hoc allegat Gironda de
 Gabel. 6. part. num. 29. & alij nostri
 Hispani de hac materia loquentes,
 & nostræ legis iusta ratio est, ne de-
 tur occasio fraudandi gabellas, si
 bona alibi sita & in alio territorio
 vendantur in diuerso territorio,
 quas venditiones vel permutatio-
 nes facilius gabellarij locorum ubi
 extant bona ignorare possunt, & per-
 dere eorum gabellam.

Ibi. O si no viene escriuano de el nume-
 ro que se baga ante escriuano publico, ver-
 ba hæc facilius intelliges, si tabel-
 lionem numerarium etiam publi-
 cū esse intelligas, prouert, sed ideo

voca-

vocatur numerarius quia ibidē ad sunt alij tabelliones tot numero, sed si alius quam vnus non existeret, quia iste solus numerarius dici non potest, inquit lex occurrēdum ad tabellionem publicum loci proximioris vt hic vides, adest tamen difficultas, quid si in loco illo vbi bona sunt non adest numerus tabellionum adest tamen publicus tabellio examinatus & approbatus in regio consilio poterit ne coram eo fieri scriptura venditionis aut permutationis, neque erit necesse recurrere ad tabellionem publicum loci proximioris, & crederem sine dubio quod sic, ¶ quia sicut sufficit tabellio publicus loci proximioris, sufficere debet tabellio publicus loci ipsius vbi extant bona licet non sit de numero, eo quod ibidem nō sunt alij de numero tabelliones, itē & sic probatur ex l. 1. titu. 25. lib. 4. supra ibi, *pero que en las aldeas*, dum tamen, secūdū. l. nostrā, nō sint tabelliones Regis aut notarij Apostolici ijs enim prohibetur per legem nostrā quoad eius materiam.

Ibi. *Que ningunos otros escriuanos Reales ni Apostolicos*. De quibus diximus in rubricatu. 25. lib. 4. supra quique dem non possunt se in ijs conficiendis scripturis intromittere, vt ibidem dixi.

Ibi. *Sopena de priuacion de sus officios*. Hæc clausula meo videri solum refertur ad proximibrem dispositionem, scilicet, dum prohibetur, tabelliones Regios & apostolicos, se circa hæc intromittere, ita vt ij si aliud faciant incurrant priuationē hanc officiorum, non vero referatur ad primāuam nostræ legis dispositionem, vbi dispositum fuit venditiones & permutationes rerum immobilium faciendas esse coram

tabellionibus loci, vbi bona sita sūt, quia cum hæc sint differentes dispositiones ab illa, nē scilicet, tabelliones Regij vel apostolici, se circa hæc intromittant, ad proximiora pœna hæc referenda est, non vero ad remotiora, ex dictis in l. 1. C. de ijs quib. vt indi. & in alijs pluribus locis, & quia sic videmus declaratū per praxim ordinariā: nā corā tabellionibus publicis & numerarijs aliorū locorū & territoriorū, quā vbi bona extāt sunt quotidie hæc scripturæ venditionum, & permutationum, & nunquam vidimus eos hoc neque alia pœna ob hoc puniri, licet male faciant, & deberent aliqua puniri pœna, vt tenorem & dispositionem nostræ legis non frangerent, neque ei contrauenirent, & vt soluerent gabellam gabellario loci bonorū, si soluta non esset, & hæc mea consideratio corroboratur ex dictis in l. 19. istius tit. num. 9.

Ibi. *Y que los dichos escriuanos ante quien los dichos contratos passaren*, non intelligas ex ijs verbis & dispositione nostri text. imponi necessitatem venditoribus & permutatoribus bonorum immobilium vt teneantur omnino coram tabellionibus instrumenta & scripturas horum bonorum facere, vt gabella debeatur sed quod in casu quo velint vt fiant, seruetur nostri text. forma & dispositio, nam etiam sine scriptura poterunt vendere & permutare hic bona immobilia quæ alibi habent solo eorum verbo & consensu, vel cum schedula priuata, vt optime aduertit Lafarte, de decim. vend. capit. 18. num. 70. & debetur gabella, vt inquit Pet. Nauarra, de restitutio. lib. 3. capit. 1. nume. 241. cum 4. sequentibus.

Ibi. *Sean tenudos de dar copia*. Cum tabel-

tabellionibus loquuntur hæc verba, sed idem erit cum partibus debentibus gabellam, nam ad petitionem gabellariorum compelluntur edere instrumenta venditionum & permutationum ut videatur quam nē debeant gabellam, † nam sicut fisco petente gabellam, tenetur aduersarius edere instrumenta, ut ex l. 3. C. de edend. explicat las. in l. 1. num. 7. & 8. C. eodem titul. & Marcus Anto. Peregrin. intra cta. de priuilegiis fisci lib. 7. tit. 3. num. 11. pag. 402. ita etiam editio hæc fieri debet gabellario qui in iure fisci succedit, † ut in propositum nostræ legis notat Lasarte de decimis vendend. capitulo decimo octauo numer. 13.

Ibi. *Y empeñamientos*, Lasarte in dicto tractatu de decimis vendi. capitulo 10. numero quinto dubitat & bene quomodo de pignoribus loquitur hæc lex, cum de eis nulla debeatur gabella, non enim sit alienatio neque venditio rei pignoratæ, & sic gabella non debetur, ideo dicit ipse legem nostram intelligendam esse de census constitutione & reali pignoratione, aliter enim absurditatem containeret. Sed hic intellectus non quadrat, quia si intelligimus de censu redimibili, hæc venditio reputatur, & non pignoratio, & sic gabella debetur, sed si intelligimus de censu emphyteusi de eo gabella non debetur, quia non est venditio, sed locationi potius assimilatur, † secundum text. in l. 1. 28. parte quinta, titulo octauo, ideo inquit ipse Lasarte quod possunt intelligi hæc verba quod in eis & in nostra lege solum iubetur tabellionibus, ut omnium illorum contractuum copiam præbere gabella

rijs teneantur, non quia ex omnibus gabella debeatur, ea enim specialibus legibus diffinita est ex quibus contractibus soluenda sit, sed quia in omnibus esse potest aliqua vel occulta venditio seu permutatio sub alterius contractus titulo & nomine celebrata in fraudem gabellariorum, prout aduertit lex sequens, atque ideo nedum eorum contractuum ex quibus plane gabella debetur, sed generaliter omnium aliorum contractuum in quibus fraus similiter adhiberi potest, iubetur tabellionibus copiam præbere gabellarijs, & hic verus & genuinus horum verborum, empeñamientos, intellectus est, nam & potest pignori tradere sub iusto pretio, & conueniri inter dominum rei, & illum, qui in pignus eam accipit, quod nisi intra certum tempus expignoret, remaneat empta iusto pretio, † arbitrio boni viri ex l. si fundus §. fin. ff. de pignoribus tex. in l. 41. titulo quinto, & leg. 12. titulo decimotertio part. quinta, vel quando ita pro tanto pretio pignoreretur quod nulla esset certa spes luitonis, tunc enim quia fraus præsumi posset dando in pignus rem pro omni eo, quod valet, non nominando neque dicendo quod eam vendebat pro illo pretio nimirum si lex nostra etiā pignorationum instrumenta edere iubet, ut videant gabellarij an fraus aliqua lateat sub nomine pignoris & petant ius suum.

Ibi. *En qualquier tiempo*, in cōtextura antiqua tempus hoc limitabatur, hodie ex lege nostra in quocunque tempore pateat & verificetur, tabelliones iustas & veras ac omnes

nes copias non tradidisse gabellarijs, tenentur pro gabella non datum cum quadruplo, vt aduertit Lasarte, de decima vendit. cap. 18. numer. 71.

Ibi. *Que el alcavala que môtare en lo tal paguen los dichos escrivanos cō el quatrotã to.* Sed cuius hęc solutio facienda est, dicisco gabellario, vel conductori gabellarum, nam illi est applicanda gabella & quadruplum
6 qui damnum ꝑ passus est, vt apparet ex dictis per Auendaño capitulo septimo præ. numero. 4. in principio primo, & ex vers. nostræ legis suprà posito, *Y sopena de priuacion de los officios, y de pagar el alcavala con el quatrotanto al nuestro arrendador,* probatur clarissimè.

Ibi. *Por no ser acabada la paga,* non enim pro gabellæ recuperatione à venditore soluendæ vel ab alio à quo debetur, est expectandū tēpus solutioni constitutum pecuniarum pro re vendita promissarum sed
7 tunc peti potest gabella ꝑ emptione facta vt in hoc titulo remanet dictum, & ideo iuste iubet lex nostra tabelliones non excusandos dare copiam scripturarum venditionum & contractuum gabellario, etiam si dicant debiti principalis nondum esse terminum impletum, vt ad nostram legem notat Lasarte vbi suprà capitulo. 6. num. 27.

S V M M A R I A.

Fraudatores gabellarum iustarum ad restitutionem tenentur numero primo.

Gabella non debetur ex donationibus numero 2. nisi vt ibi.

Fraus non fit hoc vel illo modo contrahendo nisi ratione evitandæ gabellæ simul letur contractus numero 3.

Fraus quibus modis fiat, & quomodo probetur numero 4.

Lex. 11.

Summarium.

Iudices tenentur ad petitionem gabellariorum facere informationem super fraudibus commissis ad occultandas gabellas.



HI. De defraudar nūestras alcavalas, quod nulli licet facere & malitijs & fraudibus non est vtendum præsertim contra Regem & eius gabellarum conductores, imo fraudatores vestigalium & gabellarum iustarum ad restitutionem tenentur, ꝑ vt in hoc dictum est titulo, & tradit Lasarte de decim. venditio. capitul. 18. numero 39. & Gironde de Gabel. parte 2. nu. 6. & 7.

Ibi. *Haze que los contratos de ventas fueren donaciones,* Hic est text. probans quod ex donationibus non debetur gabella, nisi fraudulenter fiat, ꝑ simulando esse donationem id quod est vera venditio, vt notauimus in. l. 2. glossa magn. suprà isto titul. & libro: tenentur tamen gabellarij fraudem probare nam alleganti fraudem vel dolum incumbit onus probandi, vt est text. in. l. quoties. §. qui dolo. ff. de probatione. etiam si alteri fiat præiudicium vt per Francisc. Becium. cons. 52. numero 25. licet per præsumptiones probetur, vt ibi per eum, numero 43. & iterum consilio septuagesimo secundo, numero 20. & in alijs pluribus consilijs & locis ordinarijs, quæ longum esset referre, inquit

inquit ramentum Lasarte de decim. vendi. cap. 2. num. 37. quod fraus non fit hoc vel illo modo contrahendo nisi si ratione euitanda gabellæ et principaliter fiat, quod est bonum verbum ad excusandos reos de fraude accusatos, & de fraude, quibus modis fiat & quomodo et probetur in gabellis, latè tradit Gironda in tractatu de Gabel. l. 2. parte per totam.

S V M M A R I A.

Quibus gabellarijs vnus aut alterius temporis soluenda est gabella numero. 1.

Lex. 12.

Summarium.

Gabella herbarum Magistratus de Calatrava quomodo & quando soluenda sit.



Bl. X se ayan de demandar y demanden en el año que los dichos ganados entrare aheruajar, en las dehesas no embargante que la auenencia de la tal alcauala se haga en el otro año siguiente. Hunc text. considerat Lasarte, in capitulo tertio numero vndecimo de decim. vendit. ad hoc quod ad petendam gabellam & recuperandam tempus contractus inspiciendum est, ita vt sint præferendi gabellarij illius temporis pro gabella ista gabellarijs et illius alterius temporis quo de gabella conuenitur.

S V M M A R I A.

Gabella debetur ex herbis venditis numero. 1.
Gabella fructuum iam demonstratorum veterum debetur. numero. 2. secus vero, si non essent demonstrati vt ibi, nisi aliud esset de consuetudine vt ibi.

Lex. 13.

Summarium.

Vsq̃ue ad quod tempus gabellarij herbarum possunt earum petere gabellam.



Bl. Hasta fin del año de las salidas de los ganados y no den de en adelante, lex hæc generalis est, ita vt in omni

bus partibus, in quibus herbarum debetur gabella per eius conductores sit soluenda intra tempus à lege nostra descriptum & non vltra, & sic lex præcedens, quæ disposuit quibus gabellarijs debeatur gabella herbarum Calatravæ declaretur per nostram, imo addat nostra illi, quod illam gabellarij quibus competit petant intra legis nostræ terminum, & non vltra, & ita colligebatur clarus ex cõtextura antiqua in qua lex nostra erat etiam inserta, & nunc diuisa est vt per eam declaretur lex præcedens, & generalis lex nostra sit ad omnia loca, in quibus gabella herbarum debetur, & soluenda est, & legem nostram ad hoc allegat Gutierrez consilio. 19. numero tertio, & eo relato Gironda de Gabel. 4. parte §. 2. numero 17. & habet hic text. probantem ex herbis venditis deberi gabellam, et idem desumitur ex leg. 9. titulo 8. infra isto libro, quæ iura ad hoc allegat Gironda de Gabel. 8. par. num. 21. vbi num. 23. inquit hæc declarari per cap. 26. in nouis gabellarum pũctuationibus, vt procedat quociens tempore venditionis herba est iam demonstrata, secus vero alias, & ibidè ipse Gironda idè intelligit in castaneis, glandibus

I 2 & alijs

& alijs fructibus terrarum ut eorum de
beat gabella si tunc temporis erat
2 ¶ fructus demonstrati, aliter enim
esset locatio & non venditio, ut la-
te aduertit Ripa de peste, titu. de pri-
uil. contract. caus. pestis. numer. 46.
cum plur. sequentibus, & sic est tenen-
dum nisi aliud de consuetudine an-
tiqua esset receptum, & declara-
tum, nam tunc illud seruabitur, prout
vidi in aliquibus locis seruari, licet
in alijs non seruetur.

S V M M A R I A.

Gabella quomodo & quando debeat
de medicamentis pharmacopolarum.
numer. 1. & 2.

Lex. 14.

Summarium.

Pharmacopole de omnibus re-
bus gabellam soluere tenen-
tur, nisi de aliquibus aliud sit
intra dispositum.

Sic B. I. Paquen alcanala, intelli-
ge nisi sint de illis, quæ Me-
dici solent infirmis præbe-
re, & eis ordinare, ¶ &
de alijs specificatis hodie per pra-
gmaticam Ferdinando & Elisabeth
anno. 1493, quæ nunc descripta est
in quaternio nouiter addito ad re-
copilationem nostram, quæ quidē
pragmatica immediate post legem
nostram inserta iam est, de qua me-
minit Lafarte, de decima vendit.
ca. 10. 72. & 73. ubi licet confusē le-
gem nostram procedere dicat, cla-
rissima tamen est eius dispositio,
nam duas regulas constituit, prima
est, quod de medicamentis compo-

stis, ibidē designatis, quæ facta sunt
pro infirmis & dolentibus, non est
soluenda gabella. Secunda regula
est, quod & de alijs medicamentis
etiam simplicibus, quæ medici infir-
mis & dolentibus iubent præstari,
nulla itidem debetur gabella. Et sic
resolutiōe habes, quod tam de com-
positis, quam de simplicibus pro in-
firmis & dolentibus gestis & præpa-
ratis pro medicinis infirmorum &
2 dolentium nulla debetur ¶ gabella
per Pharmacopolas, sed de alijs re-
bus solitis præberi sanis utique eam
debeant, & hoc est, quod in summa
dicta pragmatica clarissimē di-
sponit, quid quid dicat Salazar, de
usu & consuetudine cap. 4. nu. 55. ni-
si eum sic intelligas.

S V M M A R I A.

Gabella an debeat de piscibus & car-
nibus quæ in macellis minutatim
venduntur numer. 1. ubi num. 2. quid sit
macellum est liberum.

Lex. 15.

Summarium.

Carnifices carnis mortuæ de-
bere gabellam, & ipsius ga-
bella certo in tempore præ-
bere rationem, etiam si pro
alijs carnem menturentur
sub certa pena, disponit lex
nostra.

Sic B. I. De la carne que mata-
ren, idem disponit lex. 7.
supra eodem, ubi aliqua
diximus. Sed an de pisci-
bus & carnibus, quæ minutatim vē-
duntur in macellis gabella ¶ debeat
tur pro

tur pro utraq; parte allegātes inde-
cisum reliquere Alberi. & Franci.
Lucan. relati per Gironda, in tract.
de gabellis. 8. part. num. 27. vbi nu.
28. inquit decisum, quod debeat
per l. 3. titu. 19. infra hoc lib. & lex
nostra est etiam ad hoc clara, & di-
cta. l. 7. supra eodem & ex l. 16. sequē-
te idem disponitur. Quæ quidem
lex. 16. est ampliatiua nostræ legis.
15. & similitum, vt procedant, etiam
si caro illa mortua non sit ipsorum
carnificum, sed aliorū pro quibus
eam mensurantur, & idem videtur
dispositum in l. 7. supra eodem, quæ
licet in carnificibus locorū particu-
larium loquatur, per nostram. l. 16.
ampliatur ad carnifices quoruncū-
que locorum, vt idem in eis, quod
in tabernarijs vinum aliorum ven-
dentibus disponitur, dicendum sit,
secundū quod in l. 8. dispositum ha-
bemus. Et quid si macellum est libe-
rum, ¶ vide Girondam, de gabellis.
2 6. part. num. 40.

S V M M A R I A.

Distio, qualquier, omnia includit, & ni-
hil excludit, numer. 1. nisi aliud ex
mente disponentis constet, vt ibi.
Gabella non debetur ex venditis alio in
loco quam habitationis, dum tamē in ta-
li venditionis loco non sit publicata frā-
quissa in toto vel in parte. nu. 2.
Intellectus nostræ legis & l. 4. tit. 20. infra
eodem in dist. nu. 2. ponitur.
Fabricātes pannos tenentur eos registrare
arrendatori gabella illius nu. 3. vt ibi.

Lex. 17.

Summarium.

Qui in domibus suis per viam
negotiationis operationem
pannorum habuerint tenen-
tur eorum soluere gabellā,

& registrare pannos gabella-
rio, etiam si dicant, quod ex-
tra populum illos vendide-
runt in aliquibus ferijs &
mercatis, vel in alijs quibus-
libet locis sub nostri text.
pœna, nisi testimonio fide-
digno demonstrauerint in-
tra triduum, se in illis locis
gabellam soluisse, si in locis
realengis venditiones cele-
brauerint, secus si in locis
de señorio, vbi sit gratia &
quita, quæ non est inserta
in libris de los saluados. Et
hoc summarium totam le-
gis continet contexturam,
& assumitur secundum ve-
rum, & genuinum nostræ le-
gis sensum.



BI. Que tuuieren por trato
obrar y hazer picotes sayales
frisas, ponderanda sunt
hæc verba, nā ex eis colla-
gitur clare legem nostram loqui in
sua principali dispositione in ijs per-
sonis, quæ per viam negotiationis
habent pannorum operationem,
quasi secus in illis, quæ non ope-
rantur ea, sed emunt pannos fa-
ctos & in domibus suis vendunt,
vel extra domos suas foras mittunt
ad vendendum, in ijs enim personis
non loquitur lex nostra, & sic extra
casū suū nō extendenda, nisi concurre-
ret casus. l. 2. & 4. tit. 20. infra eod. nā
tūc & ij teneretur pœnis harū legū.
2. & 4. si earū dispositionibus cōtraue-
nirēt, de quibus & in lege sit mētio,
etiā quo ad hos pannorū operadores
& fabricatores. Et nostræ legis me-

Lib. 9. Titul. 17.

minit Gironda, de Gabello parte. nu. 35. cum seq. ubi ex l. 6. supra eod. aliud dicit esse de pannis, quos navigatione ad Hispalensem ciuitatem mercatores vendendos vehunt, quoniam de ijs gabella Hispali debetur: quamuis alio vedatur loco, & antequam Hispalim pueniat, secundum tenorem l. 6.

Ibi. *Y otros qualesquier paños*, vniuersalis hæc, *qualesquier* declarat illam dictionem, otros, ut non solum de similibus sed etiam de dissimilibus pannis lex nostra loquatur, & sic in fabricatoribus & operatoribus quorumcunque pannorum eos facientibus negotiationis causa, nam dictio hæc, *qualesquier*, omnia includit, & nihil excludit, ut diximus in l. 7. n. 1. tit. 3. & in l. 2. n. 2. tit. 6. & in l. 2. tit. 11. n. 1. & 2. & in l. 7. tit. 8. n. 56. lib. 5. supra, nisi aliud ex mente disponentis constaret.

Ibi. *En algunas ferias y mercados*, intellige de non saluatis & infertis in libro, *de los saluados y excusados*, in quibus feriis & mercatis franchisia fit per concilia, vel dominos ipsorum populorum, in ijs enim locis si vendiderint pannos, vel ad vendendum eos ibidem portauerint, debent gabellam in loco a quo eos extraxerunt, secus vero si feria & mercata illa essent de saluatis, vel si non essent nulla ibidem franchisia fiebat, tunc enim monstrando testimonium in lege nostra descriptum nulla deberetur gabella, ex pannis ibidem venditis, neque soluenda erit in loco a quo extracti fuerunt ut apparet ex fine legis nostræ & ex l. 2. & 4. tit. 20. infra isto lib.

Ibi. *Y en otras partes qualesquier*, verba hæc omnino ex disponentis mente & voluntate restricte intelligenda sunt, non vero ita vniuersaliter, sicut diximus intelligi hæc verba in

prima legis nostræ posita, nam hic restringuntur ex mente legis nostræ ut hæc verba intelligantur, de alijs locis, in quibus licet ibi non fiant ferie & mercata, tamen est publicata franchisia aliqua, non vero intelligantur hæc verba in locis ubi non publicatur franchisia, ferie, mercata franca in toto vel in parte, in ijs enim si trahatur testimonium de quo lex nostra dicit, non debet gabellam venditor in loco domicilij, & quod ita sit colligitur, ex fine nostræ legis & ex dicta l. 4. tit. 20. infra eodem & ex vers. sequente, *saluo si dentro de tres dias*, ubi dicimus.

Ibi. *Saluo si dentro de tres dias*, limitatio hæc, non refertur ad proximam præcedentia verba, ubi de feriis & mercatis dicitur, sed ad principium legis nostræ refertur, aliter enim si ad proxima verba referretur, ubi de feriis & mercatis & locis ubi sit franchisia fit mentio, destrueretur dispositio dictæ legis secundæ, & 4. titulo 20. infra eodem libro generaliter disponentis, quod cum merces vel armenta portantur ad vendendum ad loca dominorum & ubi publicatur franchisia, & feria & mercata, non saluata sunt, omnino teneatur portans ad soluendam gabellam in loco ubi viuit & a quo ea extraxit & incurrit alias penas ibi contentas ita ut si ibi portentur & vendantur & afferatur testimonium, de quo hic nihil proficiet, aliter enim dicta lex quarta destrueretur, idque etiam deducitur ex fine nostræ leg. dum dicitur quod si portantur ad ferias & mercata infera in libro *de los saluados*, ferendo testimonium, quod ibi ea portauit, & quod est locus ille *de los saluados*, nullam

nullam debet gabellam, in loco suo, sed si in locis ijs exemptis à Rege ferendo testimonium liberatur venditor ibi vendens merces extrañas à populo & terra sua ergo concluditur clarissime, quod si non est exemptus à Rege locus ille ubi portantur & venduntur, si tamen sunt loca ubi publicantur feriz vel mercata franca & ubi fit franquisia in toto vel in parte etiam si testimonium nostri text. feratur, nihil proficiet ad excusandum à gabella, & à poenis dict. l. 4. & consequenter versus hic, non est exceptio precedentium verborum, sed dictorum in princ. nostre legis, quod est multum considerandum, aliter enim & lex nostra confunderetur, & dict. l. 4. titu. 20. infra eodem procedere non posset, quod ut melius percipias pono tibi principalem nostri text. conclusionem in pri. eius positam scilicet, fabricantes ¶ pannos causa negotiationis tenentur eos registrare arrendatori gabellæ pannorum illius loci ubi fabricantur, & ibi tenentur eorum gabellam solvere respectu fabricæ registri, nisi intra triduum demonstraverint testimonium, de quo hic, in vers. *salvo si dentro*, nam tunc excusabuntur, & non aliter, etiam si dixerint & se excusare voluerint, quod eos portauerunt ad ferias & mercata, & loca quolibet ubi franquisia gabellæ in totum vel in parte portantibus ibidem merces & armenta publicata erat, in ijs enim etiam si testimonium dictum ferant, non excusabuntur, & hoc colligitur ex. l. 2. & 4. titu. 20. infra eodem per quā nostra in ijs verbis declaranda est, & colligitur etiam ex vers. si. nostri text. dicere quod si feriz & hæc mercata & loca ad quæ portantur merces & armenta vel panni essent libe-

ra à gabella ex Regis privilegio si tracto in libro de dos salvados, tunc non deberet gabellam iste portator in loco suo neque alibi, neque incurrere alias poenas portando dictum testimonium, & idem etiam in dict. l. 4. disponitur, & ex. l. 2. ubi non embargat que mte feriz, & quia nisi sic intelligamus la tal alcavala auer sido pagada en las tales villas y lugares y mercados fracos, superfluum esset verum finalis nostri text. vel saltem non esset exceptio de regula, & hinc credo nostræ legis verum sensum, & nisi sic intelligatur, plurimas contrarietates decerpit ex. l. nostra docui lector, & ad dictas l. 2. & 4. titulo. 20. infra eodem iridem.

Ibi. *Amenáo los vendiendo en lugares Reales*, intellige, in quibus in toto vel in parte non est publicata franquisia, nam si esset publicata etiā si essent loca regia nihil proficeret si non est de salvatis dictum testimonium ut apparet ex dict. l. 2. titu. 20. infra eodem in dict. vers. *no embargante* in glos. precedente relato.

Ibi. *Pero si en los lugares de señorio*, intellige in quibus dicta franquisia publicata est, non vero aliter, ut & colligitur ex dict. l. 2. titu. 20. infra eodem, quæ quidem leges cum nostra nisi sic intelligantur procedere non possent & confusionem cuiusque generabunt.

Ibi. *Pero si los vendieron*, limitatio est dictorum supra de ferijs & mercatis & locis etiam de señorio, in quibus fuit franquisia, ex Regis privilegio & in libris eius scripta, nam tunc non debetur gabella in locis registri.

Ibi. *Mostrando testimonio en la manana que dicha es*, & hoc testimonium debet esse signatum à tabellione publico ex iudicis illius loci mandato &

cum iuramento, ambarum partiū, scilicet, ementis & vendentis, & de betetiam continere quod panni vēditi ibidem sunt in tali parte & loco & quibus personis, & quod nō fuit soluta gabella quia locus ille est exēptus à solutione gabellæ ex Regis privilegio inserto in libro de los saluados.

S. V. M. M. A. R. I. A.
Gabellam an debeant artifices, opifices & figularij argenti & auri numero. 1.

Insector, vulgo, tintorero, quid debeat gabellam numero. 2.

Lex. 18.

Summarium

A quo fit soluenda auri & argenti venditi gabella, & in qua quantitate declarat lex nostra.

BI. Porque de ista lege & in propositum eius multa dixit Lasarte de decim. vendi. cap. 2. numero. 1. cum sequentibus plur.

Ibi. Mandamos que de el oro, ageno que labrare. Bart. in locis relatis per Lasarte ubi supra cap. 2. numero. 1. in fin. cum sequentibus circa hæc distinguebat & optimè, & Gironda de Gabel. 7. part. §. 2. numero. 10. verum tamen legis nostræ distinctio sequenda est, quæ quidem non tantū procedit in auro, sed in argento & in omni alio metallo, & materia ubi factum etiā hominis versatur, secundum Lasarte ibi, numero. 22. & quid in opificibus artificibus, & figularijs

1. Jan debeant gabellam tradit ibi Lasarte numero. 24. & Gironda 7. part. §. 1. numero. 14. ubi inquit regia executoria compulsores esse solvere gabellam, & numero. 1. dubitat ibi Gironda, quid in infestore vulgo tintorero, & inquit quod non debet gabellam, & quod sic executoria regia vidit decisum.

S. V. M. M. A. R. I. A.
Gabellas & collectas iniustas permittentes, & petentes peccant & restitutioni obligantur numero. 1.

Gabella infra debetur in conscientia etiam gabellariis non petente & lapso termino.

numero. 2. & 3. & 4. & 5. & 6. & 7. & 8. & 9. & 10. & 11. & 12. & 13. & 14. & 15. & 16. & 17. & 18. & 19. & 20. & 21. & 22. & 23. & 24. & 25. & 26. & 27. & 28. & 29. & 30. & 31. & 32. & 33. & 34. & 35. & 36. & 37. & 38. & 39. & 40. & 41. & 42. & 43. & 44. & 45. & 46. & 47. & 48. & 49. & 50. & 51. & 52. & 53. & 54. & 55. & 56. & 57. & 58. & 59. & 60. & 61. & 62. & 63. & 64. & 65. & 66. & 67. & 68. & 69. & 70. & 71. & 72. & 73. & 74. & 75. & 76. & 77. & 78. & 79. & 80. & 81. & 82. & 83. & 84. & 85. & 86. & 87. & 88. & 89. & 90. & 91. & 92. & 93. & 94. & 95. & 96. & 97. & 98. & 99. & 100.

Intellectus legum. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Rex potest petere gabellas debitas à venditoribus omnium tempore numero. 6. & hæc.

de quo tempore computatur annus nostri rex.

Gabella herbarum quo tempore peti debeat numero. 8.

Gabella nullo tempore prescribitur bonorum immobilium si scriptura venditionis fiant coram alio quam tabellione loci ubi bona sita sunt. numero. 9.

Lex. 19.

Summarium

Intra quod tempus petenda est gabella bonorum mobiliū & immobiliū, declarat lex nostra.

BI. Por retener à nuestros subditos y naturales de modestas y vexaciones injustas. Verbum hoc iniustas multum est ponderandum & ad illud attendendum, est enim maximum importantiæ scire & verificare, quam

ne iniustitiam verba hæc contineant
nam si de iniusta gabella intelligere
mus loqui, permitteret lex iniustas
gabellas peti, quod est absurdum di
cere; quia iniustas permitteres, &
petentes peccat, & restitutioni obli
gatur & censure incurrunt, ¶ ut alibi
1 diximus, & tradit Iacobus de Gra
fis, in dict. decisione 124. num. 42. in
deciso. casuum, conscientie, ergo
nullo modo sic potest lex nostra in
telligi, sed si de iniusta gabella lex
nostra loquitur ob hoc quod petes
eam licet tempore quo contracta
fuit erat arrendator earum & ei per
tinebat, tempore tamen petitionis
non erat iam, & sic vexabantur ho
mines, neque ullus dabatur finis eas
petendi, sequitur hinc, quod lapso
tempore nostri text. iniuste petitur
gabella ab eo qui eam ante debebat
& præscriptam iam habet ex lapsu
temporis nostre legis, & consequen
ter cum iniuste petatur, iuste eam
reus denegat & in conscientia illam
soluere non tenetur, quod tamen vide
tur contra per nos dicta in l. 1. huius
titul. quod gabella iusta debetur in
foro conscientie etiam gabellario
eam non petente, & etiam lapso no
2 stri text. tempore deberi ¶ in consci
tia asserit Lafarte de decim. vendi.
cap. 18. num. 72. & 73. & sic neque
vno nec alio modo videtur posse in
telligi: nisi dixeris in hoc casu in iu
stas vocari, quia lapso termino no
stri text. præsumuntur recuperata
ac soluta, nisi contrarium probetur
& sic iniuste petuntur per gabella
rium lapso termino: licet si soluta
non essent saltem in conscientia vi
detur debitorem non excusandum,
de quo in hac glos. dicemus. Sed si
itidem iniustas vocare legem no
stram molestias & vexationes habi
to respectu, ne sub pretextu iuste de

bitarum gabellarum, alia non debi
ta petantur, & sic iniuste homines
per gabellarios molestentur, deduce
mus ex ijs, quod lex nostra metam
& præscriptionem tribueret iniu
stis gabellis, iustis autem minimè,
hoc autem est falsum, ergo & illud
ex quo deducitur, quia de causa ver
ba hæc, iniustas, vel superflue posi
ta esse, & præcedentia verba itidem,
vel omnino tenenda est secunda de
claratio horum verborum per me
supra posita, & sic dubiam esse opi
nionem & reddi dicti Lafarte, tenen
3 tis in conscientia ¶ etiam lapso ter
mino nostre legis teneri debentem
gabellam eam soluere, nam si lex no
stra iniustam vocat petitionem post
lapsum huius termini, ergo eo elap
so non est soluenda neque in exte
riori, neque in interiori foro, item
si lex nostra terminum ponit gabel
lario petendi gabellam, & non vi
tra illum petere eam potest, ergo
& debenti eam assignat terminum
intra quem obligatur eam soluere,
& eo elapso ratus est ab ea, & ab
eius solutione remanet liberatus,
quia lex tantum intra illum termi
num debitorem eius constituit, &
non antea, quibus de causis & lecto
ri relinquo locum latius cogitandi
de intellectu horum verborum, &
de veritate opinionis an debeatur
in foro conscientie gabella præscri
pta per lapsum nostre legis, in vno
tamen casu crederem indubitater
lapso termino nostre legis non de
beri gabellam in conscientia scilicet
quoties eam debens mortuus est, &
eius hæres existit in bona fide nihil
de hoc sciens & lapsus fuit termi
nus nostre legis. Sed an data mala
fide idem sit, hoc est quod cogitan
dum relinquo, nam licet scio præ
scriptionem cum mala fide non pro
cedere

cedere ex text. in cap. fin. de præscrip-
tio. scio etiam hanc nostram legē
esse cum alijs insertam in quaterno
gabellarum, & cum ibidem insera-
tur, ubi adsunt leges iubentes ga-
bellam solui, ita intelligendum est
iussu fuisse, si intra terminum à le-
ge nostra præscriptum petatur à ga-
bellario, vt asserbat Auendaño in
dictionario verbo, alcauala, & sic
modificatio hæc securas videtur
reddere conscientias illorum, qui
non soluerunt gabellas & lapsus est
terminus in quo petendæ erant, &
hoc cum contractus sunt publice
& palam, vt nostra lex loquitur, ita
vt venire possint in notitiam gabel-
larijs vel cum est consuetum, quod
dicta venditionis denuntiatio non
sit necessario facienda publicanis,
vt inquit Couar. cap. peccatum. 2.
part. 5. in fi. vers. ceterum, & Salon
de ius. & iud. in pag. 439. infra allegā-
da, col. 1. ad fin. cum sequentibus, se-
4 cus si occulte & fraudulenter, ¶ nā
tunc præscriptio nostri text. non ex-
cusaret, vt inquit Angles, in flori-
dus theolo. quæst. titu. de restitutio.
vestigal. 1. dubio, tomo. 2. ubi in-
quit secundum consuetudinem Hi-
spanicam nullum teneri soluere ga-
bellas nisi petantur ab exactore, dū
tamen venditiones palam, & non
occulte fiant, secus alias, vt tenet Gi-
ronda alios allegans de Gabellis. 12.
part. num. 7. & sic secundū. l. 31. titu.
19. infra eodem disponitur, præconi-
zandum, ubi gabella soluenda est,
sed in ijs vsum seruandū cuiusque
loci, inquit Salon, de ius. & iure cap.
186. pag. 439. vers. sed qualis, & cum
hæc ita se habeant nimirum si cogi-
tandum super his relinquam prout
relinquo, & cōsuetudini vniuscuius-
que loci standum, circa hoc DD.
iam relati, & præsertim, Salon, asse-

rūt, & hoc cum publice celebratur
contractus, est difficultas, non verò
si occulte, nā tunc indistincte est sol-
uenda gabella.

Ibi. *De bienes muebles y semovientes,*
& quæ sint hæc & an iura & actio-
nes comprehendantur diximus in
l. 5. supra isto titu. & lib. notandum
que est quod ex hac l. 129. ad l. 101.
insertam in quaterno gabellarum
maius tempus constituentem con-
stituebatur contrarietas magna, an
se inuicem corrigerent, vel quo-
5 modo essent ¶ intelligendæ, & dum
earum literas multo ante conside-
rassem, dicebam & vere quod illa
lex. 101. loquebatur circa bona im-
mobilia, in quibus maius tempus
cōstituebatur, nostravero. 129. circa
mobilia & semouentia, & erat hic
earum genuinus sensus & intelle-
ctus, & per legem nostram erat ap-
probatus clarissimè, nam vers. no-
stræ legis, *Pero en quanto alas alcaualas,*
erat pars illius. l. 101. quæ nunc est. l.
10. supra isto titu. & lib. in qua cum
vt ibi dixi nullum iam apponatur
verbum de tempore, in nostra fuit
appositum ad euitandas superflui-
tates, & quia ibi nō sicut hic conue-
nire poterat.

Ibi. *En todo el año de su arrendamien-
to y en dos meses despues de el otro año,* tē-
pus hoc circa mobilia & semouen-
tia, & circa immobilia tempus in
vers. *pero en quanto,* appositum seruan-
da sunt, & non tempus appositum
per legem sequentem, quæ in quan-
tum ad hoc, in quo est legi nostræ
contraria corrigitur per nostram
salua remanente in omnibus alijs
ibidem dispositis nostræ legi non
contrarijs, vt ibi aduertit subscri-
ptio marginalis, & sic remanebit
valida in eo quod ibi disponitur de
interruptione præscriptionis, & iti-
dem

dem in eo quod disponitur, in vers.
Y esso se entienda, ut dicta præscriptio
 quo ad regem ipsum non procedat
 cui quidem non præcluditur via pe-
 tēdi etiam si legis nostræ tempora;
 6 ¶ & maiora quidem labantur, &
 tempus nostræ legis aduersus gabel-
 larios proderit etiam non dantibus
 tabellionibus copiam instrumento-
 rum ipsis gabellarijs, secundū quod
 in dict. l. 10. supra eodem disponitur
 sicut & prodest ipsis qui gabellas de-
 bent, ut bene aduertit Lasarte vbi
 supra cap. 18. num. 71. & intellectus
 assignatus per Lasarte, in eodē cap.
 18. num. 68. & 69. inter legem nostrā
 & legem sequentem, nō applaudet,
 tum quia est contra asserta per di-
 ctam subscriptionem marginalem,
 dict. l. 20. sequentis, quæ subscriptio
 est omnino sequenda, ut alias dixi-
 mus in alio proposito in rubric. tit.
 2. lib. 6. supra, tum etiam quia lex no-
 stra non solum procedit cum bona
 siue mobilia siue immobilia vendū-
 tur facta scriptura de venditione si-
 ue non facta, & licet in immobili-
 bus lex nostra de scriptura memine-
 rit, non est ut de ea omnino sit in-
 strumentum conficiendum, sed quia
 à communiter accidentibus solet
 fieri, ut & in propositum dict. l. 10.
 supra eodem dixit ipsemet Lasarte
 ibi per me relatus, & sicut intel-
 lectus Lasarte, inter legem nostrā &
 sequentem non est sequendus ita
 neque est tenendus ille de Gironda
 de Gabel 4 par. §. 2. num. 16. indistin-
 ctē dicens legem nostram corri-
 gere legem sequentem, nam nō cor-
 rigit in omnibus, sed in contrarijs tā-
 tum nostræ legi ut ibi bene aduertit
 subscriptio marginalis, & licet lex
 sequens cum correctā sit in tempo-
 re ibi constituto posset excusari nē
 in nostra copilatione apponeretur,

ob quod male Lasarte in dict. nu.
 68. carpit subscriptorem & collecto-
 rem Attiença, nō debuit illum car-
 pere, tum quod non in totum, ut di-
 xi corrigitur sequens lex, tum etiā
 quia oportet, apparere & constat
 multo ante leges quaterni gabella-
 rum esse alias leges aliorum regum
 de gabellis loquentes. Et qualiter cō-
 putabitur annus hic, ¶ declarat La-
 7 sarte. dict. cap. 18. num. 71. scilicet ut
 solum profuit quod deest illius an-
 ni à tempore venditionis, & insu-
 per currant alij duo menses anni se-
 quentis post venditionem secuti, &
 eodem modo circa immobilia, de
 quibus in vers. sequenti nostræ
 legis.

Ibi. Todo el año siguiente, vide quæ
 diximus in glos. præcedente, bi &
 legem nostram limitauimus non
 procedere si interrupta sit præscri-
 ptio nostri tēporis aliquo actu quo
 mediante præscriptio interrumpitur:
 vel itidem non procedit quoad re-
 gem quo ad eum enim nihil obstat
 tēpus nostræ legis, ut utrūque in le-
 ge sequente disponitur, quæ in hoc
 per nostram non est correctā, ut in
 præcedente glo dictum est. in gabel-
 8 lis autem herbarum ¶ quo tempo-
 re debet peti videl. 13. supra eodem
 quæ cum specialiter disponat per eā
 lex nostra generalis limitanda est.

Ibi. dentro de dos años vide circa hoc
 cap. 15. in punctuationibus gabella-
 rum iam disponens, quod scripturæ
 venditionis immobilium & permu-
 tationis ac cambij omnino fiant cō-
 ram tabellionibus publicis del nu-
 mero loci illius in quo contrahen-
 tes sunt vicini, & quod si coram alijs
 fiant nullo tempore gabella eorum
 9 ¶ præscribatur, quæ tanquam no-
 uior dispositio seruanda est in suo
 casu, sed & adhuc teneo quod quā-
 uis

uis scriptura non fiat, si palam & publice facta est venditio & permutatio immobilium adhuc currit præscriptio nostri text. secus vero si occulte & clam & dict. cap. 15. meminit Gironda, ubi supra num. 16. ad fi. quod capitulum præcedit, cum scriptura fit.

Lex. 20.

Summarium.

Apponitur hic præscriptio contra cōductores gabellarum currens, & limitatio eius.

IBI. Almoxarifazgos. in ijs vide. l. 1. tit. 24. infra eodem, quæ seruanda est circa præscriptionis tempus in ijs portorijs apponens vt aduertit Gironda de Gabel, 4. part. §. 2. nu. 17. & licet lex illa sit antiquior nostra, tamen, illa seruabitur eo quod in libris de la contaduria, est apposita, vt ibi dicit marginalis subscriptio, limitabitur tamen, & lex illa ex nostra vt non procedat quoties interrupta est præscriptio, vel quoties cō-

tra Regem præscribere quis vult, nam non sufficeret tempus illud, vt vtrumque ex. l. nostra probatur, quæ in ijs vt dixi in lege præcedente in glos. entodo non corrigitur.

Ibi. Y quatro años, circa gabellas minuitur tempus ex lege præcedente, quæ seruanda est & circa almoxarifazgos seruabitur tempus dict. l. 1. tit. 24. infra eodem.

Ibi. Hizo algū año o años por do la pre-
scripcion sea interrumpida, de quibus diximus in l. 7. & in l. fi. num. 41. tit. 15. lib. 4. supra. & hæc est prima limitatio nostræ legis ad præcedentem & ad dictam. l. 1. tituli. 24. libr. isto infra.

Ibi. Y no aya lugar en lo que a nos es o fuere denido ni en aquello que queda por recandar para nos. Hæc est secunda limitatio legis præcedētis & dict. l. 1. tit. 24. infra eodem, vt tempus illarum nō procedat quo ad Regem, quoad quem non procedit præscriptio temporis illarum legum, & in ijs duabus limitationibus lex nostra remanet incorrecta vt pluries dictum est hic, & in l. præcedente, & cum ijs finitur titulus iste decimus secundus.

TITV.

TITULO XVIII. DE

que todas las personas son obligadas a pagar alcauala, y de las personas y concejos que son exentos de ella, y de las cosas de que no se ha de pagar.

(?)

Cum in superiori titulo dictum sit generaliter de gabellis, immediate sequitur noster disponens, omnes debere soluere gabelas, nisi exempti sint.

SUMMARIA.

Confratria laicales non gaudent priuilegio piorum locorum num. 1. nisi ad pias causas sint constituta, ubi quid in collegijs, & numer. 7. id etiam profertur.

Collegia Doctorum & vniuersitates scholarum coram ecclesiastico conueniuntur. numer. 3.

Moniales & hospitalia a ordinario approbata pia sunt numer. 4. & a gabellis immunita, ut ibi, nisi ut nu. 5. & 6.

Fratres ordinum mendicantium non solunt gabellam nu. 7.

Collegium aliud est a confratria, & aliud persona vna singularis eiusdem num. 8. & nu. 4. ex hoc inferitur.

Verba, ni orden. nostri text. ad quid referenda sunt, eo nu. 9.

Nobilis etiam non excusatur a gabella etiam si sit de quatuor militaribus ordinibus n. 10. ubi n. 11. quid in millones.

Externus a Regno siue Maurus Indæus aut Paganus ex venditis in eo debet gabellam num. 12.

Teregrinos grauant Regnicolarum tributa ob Regni vtilitatem imposita numero 13.

Ius non soluendi gabellam prescribi non potest nu. 4. etiam per tempus immemorabile, ut num. 15. nisi ut nu. 15. eodem;

& num. 16. quod neque valebit allegare leges has non fuisse receptas, nisi post contradictionem transierit tempus immemorabile pro hoc ut nu. 17. vel nisi contra inferiorem a Rege prescribatur, ut num. 18.

Duodecim liberos habens an excusetur a gabella nu. 18. & 19.

Lex. 1.

Summarium.

Nullus virtute etiam immemoralis consuetudinis excusatur a soluenda gabella, nisi habeat priuilegium insertum in libro exemptorum.



B I. Que ninguna ni alguna ciudad. & sic neque ciuitas collegium vel capitulum seculare, neque confratria laicorum ubi nihil

pro ex placulo animarum expenditur

tur excusabuntur à gabellæ solutione, cum confratriæ quæ piæ non reputantur laicales censeantur, neque gaudeant priuilegio piorum locorum ¶ ex dictis per nos in earū propositum in l. 10. tit. 1. lib. 4. supra & tenent in terminis harum confraternitatum Paul. de Castr. & Auen. & alij relati & secuti per Gironda inde Gabel. 7. part. in pri. nume. 42. & hoc nisi bona talium confraternitatum & collegiorum sint relicta & situata ad pias causas, puta in confratrijs de la caridad, & in collegijs Salmanticensis vniuersitatis ¶ vbi bona eorum relicta sunt pro sustentatione pauperum studentium, & aliorum similium vniuersitatum, & quia collegia doctorum & vniuersitates Scholarium coram Ecclesiastico ¶ conueniuntur secundum Abb. capit. 1. numer. 4. de constit. & alios relatos per Gironda vbi supra num. 42. vbi idē de monialibus & hospitalibus ab ordinario ¶ approbatis, & Lafarte de decim. venditio. cap. 19. numer. 90. diuersum tamen ibi esse dicit Gironda, in num. 40. & 43. & Lafarte ibidem num. 89. in eremitis & fratribus tertij ordinis poenitentia, & militibus ¶ Sanctæ Mariæ, & rectoribus hospitalium bona possidentes & de ijs vtentes tanquam seculares, nisi priuilegium habuerint exemptionis, ¶ vel nisi possiderent bona in communi, tanquā religiosi, vt diximus in l. 1. num. 2. & 3. cum sequentibus titu. 14. lib. 6. supra, & sic vt ibi dicit Gironda num. 45. coram seculari conueniuntur, alij verò fratres Sancti Francisci & quatuor ordinum mendicantium non soluūt gabellas ¶ de bonis suis vt per Gironda, ibi nume. 39. & 40. contra Ancharran. & Firmia. ibi relatos, & benedicit ad ed. vt si plures

vnusquisque de per se & pro se conuentionem faciant cum gabellario pro omni gabella ab eis ex rebus suis debenda, in illo anno pro tanta quantitate, & isti omnes sic se conuenientes habent quandam confratriam, & vendunt quæ supersunt ex quadam comestione ipsius confratriæ expensis suis comedendo, & reliqua remanentia ipsi confratriæ applicando, ex illis reliquis debebunt gabellam nec se ab ea excusare possunt virtute dictæ conuentionis per ipsos & pro ipsis factæ cum gabellario illo, nam aliud est collegium & confratria ¶ aliud persona vna singularis eiusdem vt. ff. de rer. diui. l. interim. §. vniuersitas & ff. de in ius. voc. l. sed si hac. §. manumittitur & 12. quæ st. 2. C. qui manumittitur, & sic diuerso iure censenda sunt, vnde dicitur procuratorem ab vniuersitate vel Collegio constitutum in causa singularis ¶ personæ eiusdem collegij esse non posse. l. 2. ff. quod cuiusque vniuers. non. allegat Roma. conf. 436. nume. 5. & sic conuentio ab vnoquoque horum confratrum de per se pro rebus suis facta non proderit eis iunctis in modum collegij aut confratriæ pro rebus in confratria illa venditis, etiā si de nummis eorum sint empta & confratriæ applicata vel applicanda, nisi alius ex alia causa confratria se à gabellæ huius solutione excusare possit.

Ibi. Ni orden, videntur verba hæc contra l. 6. infra eodem monasteria excusante à gabellæ solutione, & monasteria hæc ordines quotidie nuncupamus, quomodo igitur verba hæc, ni orden, in lege nostra apponuntur & quomodo sunt intelligenda, ne sint dict. l. contraria, & faciliter excusabis contrarietate si verba hæc

hac ni orden, retuleris (prout referē da credo) ad præcedētia verba, que nunguā ni algā ciudād villa ni lugar rea lego abadengo, ni orden, ita vt nulla ciuitas villā nec populus etiā si sit ordinis alicuius excusatur à gabell arerum suarum venditarum, sicut neque an rea dixit excusari etiā si sit de realengo vel abadengo, & sic ad loca ordinis referuntur non vero ad monasteria ordinum, de quibus illa. l. 6. loquitur, & sic nullam contrarietatem continent.

Ibi. Behetria, quid sit diximus in rubrica tit. 3. num. 1. lib. 6. suprā.

*Ibi Nunguā can allero, & sic nobilis etiam non excusatur à gabellæ solutione, ¶ etiā si sit cōmendator quatuor militarium ordinum vt probatur in l. 9. infrā eodem, vbi dicemus aliqua, sed videtur iniusta nostra dispositio, & illa itidem, cum nobiles hos antiquissimum Hispaniæ ius ab omni tributo liberauerit, vt & patet ex toto titulo. lib. 6. suprā, vbi plura diximus maxime in eius rubrica, sed ab hac iniustitia liberat legem nostram Dominicus à Soto lib. 3. de iust. & iur. quæst. 5. articul. 7. quem refert in propositū Lafarte de decimis vend. in præfa. num. 33. & in cap. 19. num. 1. hoc scilicet modo, quia cū plebs reliqua potis nō esset omnes necessarios sumptus Regibus nostris suppeditare, propter magnam fortassis Hispana nobilitatis multitudinem, æquitas fuit vt nobilium auxilio releuaretur, sicut & in concessione ¶ *De los millones*, à regno Regi ac Domino nostro Philippo secundo facta hac de causa & ex alijs nobiles etiā contribuerant, in ijs enim casibus nobiles contribuunt vt probatur ex l. 20. tit. 32. par. 3. & dixi in l. 11. num. 2. tit. 3. lib. 1. suprā cum hoc publicum commodum respiciat, vt*

Rex habeat si necessitatus est, bona & redditus, quibus statum suum & nos tueri possit tempore, quo redditus sui ad hoc non sufficiunt.

Ibi. Ni otras qualesquier personas de qualquier ley, & sic Iudæus, Maurus, Paganus vel quilibet alius exterus à regno nostro, si in eo aliquid vèdat, vel permutet debet gabellam ¶ ex venditis, vt colligitur ex l. 24. tit. 19. infrā eodem, eò quòd in totius regni vtilitatem, & defensionem hoc ius regale penditur, argumento tex. in Authentica, de man. prin. §. publicorum, quo casu & peregrinos grauari debent ¶ regnicolarum tributa, vt ex Angles. in Flori. Theolog. quæst. in quæstio. de rest. vèdig. Secundo dub. difficultate 6. notat Lafarte dict. cap. 19. num. 3.

Ibi. Por vso ni costumbre, non enim præscribi potest ius hoc non soluendi gabellam, ¶ vt per Auend. cap. 4. præto. num. 20. lib. 2. quia de regalibus sunt secundum eundem Auenda. cap. 14. præto. num. 1. in eodem lib. 2. de quo tamen, quando tributa regi debita, & bona ac redditus Regij & immunitas non soluendi præscribi possit, diximus late in l. 1. nu. 41. cum sequentibus tit. 15. lib. 4. suprā & cū lex nostra cōsuetudinem reprobet apud tribunalia seruabitur.

Ibi. Aunque sea immemorial. Cautè fuerunt apposta hæc verba ad euitandas opinionum difficultates, an reprobata consuetudine esset nec nē reprobata immemorialis, ¶ de quo diximus in l. 3. tit. 1. lib. 2. suprā nume. 21. & tradit Mincha. contro. vsufre. cap. 3. & Rochus in cal. fin. de consuetud. nu. 5. vsque ad. 16. de quo & in propositum nostræ legis tradit Lafarte vbi suprā cap. 19. num. 6. & 7. & Girōda de gabel. 7. par. in prin. 1. & concordat cum nostra lege in

hoc

hoc. l. 2. tituli. 15. li. 4. supra ubi aliqua diximus, licet ibi magis loquatur in ijs qui volunt eas exigere ob pretenfam præscriptionem, inquit tamen Gironda ubi supra, 8. part. nume. 36. in fin. cum sequentibus, quod si immemorialis hæc consuetudo cum scientia & patientia ꝑ Regis vel suorum auditorum ut ibi. nu. 38. & 39. fuerit introducta, hæc immemorialis seruanda erit.
 Ibi, *Aunque digan que nunca la pagarón, y que estan en posesiõ de no la pagar.* & sic etiam si dicatur nūquam fuisse leges iubētes solui gabellā admiffas in loco illo, neq; per illā allegantes, adhuc enim tunc soluenda est, ut aduertit Lafarte. d. cap. 19. nu. 6. ad hoc nos allegans, neque quasi possessio non soluendi eas dari in ijs potest, tum quia ubi ius resistit nulla possessio vel quasi dari potest, ex tex. c. ad decimas de resti. spoli. de quo alibi diximus, ius aut resistit ne quis ab hoc onere soluendi excusetur, Rexque pro eis percipiendis ex iure isto fundat suam intentionem: ergo possessio vel quasi in contrarium dari nō potest, tum etiam quia in ijs incorporalibus ut in propositum inquit Lafarte. d. c. 19. n. 49. vel factum aliquod cōtradictionis requiritur, ꝑ ut & in actibus negatiuis, ut quasi possessio adquiratur, ex glos. l. qui luminibus, ff. de seru. urb. contradictio tamen non datur, ubi solum dicitur, nunquam fuisse solutam, ergo quasi possessio ibi dari nō potest, & sic in terminis inquit ibi ipse Lafarte tradere Rebuf. 3. tom. const. Fran. titu. de materijs possessor. in præfatione num. 159. & dicit videndum Boheri. decisione 246. circa istam possessionem non soluendi vectigalia, ad hæc tamen glosas nostras ubi probamus consue-

tudinem etiam immemoriam nō excusare neque quod nunquā fuit soluta, adde & nota quod si Rex has gabellas in aliqua parte alicui concesserit, vel donauerit contra istā bene habebit locum præscriptio etiam si non sit ꝑ immemorialis non soluendi, secundū Suarez in quæst. maioratus nū. 24. pag. 437. cum suis repetitionibus posita.
 Ibi, *saluo si las tales mercedes, y franquexas, fueren assentadas en los nuestros libros de lo saluado, y sobreescriptas de nuestros conzadores mayores.* Hic videtur esse textum probantem contra id quod Auenda. cap. 19. præ. num. 26. in pri. lib. indicit cōcedi quotidie in Regio cōsilio, ut habēs duodecim liberos excusetur à muneribus realibus, si cut à personalibus, & inquit ibi se nescire quo iure id fiat, & pro eovi detur tex. hic nullo modo excusans aliquē à solutione gabellarū, quod est munus reale, nisi habeat priuilegium insertum in libro de lo saluado, & à calculatoribus Regis maioribus subscriptum, & sic videtur nullo modo excusari à solutione gabellæ habentem duodecim liberos, sed ut dicit Auendaño quotidie excusantur ꝑ in supremo consilio, & dantur ad hoc prouisiones, & in factio habui consulere & cōsului adiri Regium consilium supremum, & data fuit prouisio regia pro excusatione munerum tam realium & gabellæ quā personalium & nimirum nam aliter nihil differet numerus hic à numero quinque liberorū & esset contra text. in l. si quis decurio & quod ibi notat Bart. C. de decur. lib. 10.

S F M M A R I A.

P Rinceps soluere gabellam non tenetur. n. 1. ubi ampliatur. & n. 5. & nu. 2. profc

prosequitur, & num. 3. & 4. ponuntur rationes.

Persona loquentis videtur excepta in generali sermone. num. 4.

Regina an gaudeat immunitate nō soluendi gabellam. num. 6.

Magnates aut ciuitas locantes gabellas sint immunes ab eis. num. 7. & 8. & nu. 9. auctoris consilium circa hoc.

Gabellam non tenentur pro parte sua soluere ementes à Rege nisi in casibus in iure expressis. num. 10.

Lex. 3.

Summarium.

Rex ex venditione vel permutatione ciuitatum ac villarū populorūque & bonorum suorum quorumlibet non debet soluere gabellā etiam si sit de oleis suis Hispali habitis & venditis, imo ex eis debet emptor Regi medietatem gabellæ soluere.



BI. Que nos no paguemos alcavala, Concord. l. quarta, suprà titulo præcedenti. & l. licitatio. §. fiscus. ff. de public. & vectigal. & ibi glossa ubi Din. Rain. Bart. & Paul. de Castro inferunt quod si princeps vel communitas aliqua vendit aut locat gabellam salis, vini, aut rei frumentariæ vel contractuum & dein de fisco emat, & contrahat, pro qua emptione & contractu priuatus tenetur soluere gabellam, non tenebitur princeps vel communitas soluere gabellariis, t̄ quod etiā firmarunt Bald. & Salicet. l. emptor. C. de hæredi. vend. Alexan. consil. 109. columna secunda volumi-

ne 2. Afflic. capitul. primo numero 39. de duobus frat. & in capitulo secundo ver. vectigalia numero 108. in tit. quæ sint regalia, Bertachin. de Gabel. septima parte, numero 25. Boheri. decisione 213. numero primo Ruinus consilio 89. volumine primo, ubi ampliat etiam si princeps mercimonij causa emat, alias si vsus sui causa nihil plus iuris quā priuatus haberet, etiam si Roland. Valle, consilio 61. numero 23. volumine quarto, aliud velit, & loquantur isti DD. attento iure antiquo secundum quod emptori incumberebat onus soluendi gabellam, & hæc opinio quod sit Rex exemptus vel ciuitas non recognoscens² superiorem, t̄ quæ potest imponere gabellam à solutione eius siue emat siue vendat, de iure communis erat communis, & ex lege nostra approbatur, etiam si Barto. consil. 226. cauetur statuto, contrarium determinauerit, ex eo quod fiscus & princeps legibus subiiciuntur. l. digna vox. C. de legibus, & idem Barto, & eius additio in l. i. numero 6. C. de nauic. lib. 10. sed loquitur Bar. contra dictam communem & contra legem nostram & ratio nostre legis & eius conclusionis, nō est ex eo quod sit hoc principis priuilegium, vt male opinabatur Parlador. lib. 1. rer. quoti. capitulo tertio, §. 1. numero 21. quem reprobatur in hoc Lafarte, de decim. vend. capitu. 19. numero 8. & iterum cap. 18. nume. 95. sed fundatur nostra conclus. vt inquit bene Bar. in d. §. fiscus, quia princeps à seipso vectigal exigere nequit³ igitur tale ius non potest videri in emptorem vel cōductorē gabellarū translatū, quia nō entis nulla potest videri trāslatio, nulliusq; personæ vel res sibi ipsi seruire potest. l. vti frui

ff. si vlt. pet. istaque Gabellæ debentur à vassallis Regibus non etiam ab ipsismet regibus, nè sibi ipsis aut alijs tributarij sint vel quasi, ite est & alia ratio, quia in generali concessione exigendi vectigalia à quacunque persona non videtur includi persona ⁴ loquentis. l. obligatione generali. ff. de pig. l. inquisitio. C. de solutio. glo. in d. l. emptor. quā DD. sequuntur vbi determinat vendita hæreditate emptorem nō posse hæreditarias actiones contra veditorem dirigere quā si aduersus eum non translatas, & hæc Regis immunitas procedit nō solum si vēdat in regno suo, sed etiā in terris dominorum particulariū sibi subiectorum ⁵ vbi gabella etiā est ipsorum dominorum secundū Lafarte in d. ca. 19. nu. 8. Sed an regina gaudebit hac immunitate, ⁶ & Lucas de Pen. in l. 3. C. de prap. fac. cub. inquit quōd gaudet & sequitur Carolus à Grassalis li. 1. regal. Fran. iure. 18. pag. 262. in paru. vbi inquit quōd nō seruatur in Hispania, quia ut ipse inquit audiuisse in ciuitate insigni Barchinonen. illo anno. 1532 ciuitates Aragoniæ coegerunt reginam Hispaniæ Imperatricem ad solvendum iura consueta, & male, ut ibi inquit ipse Carol. sed hoc non facit ius ad hoc ut regina nō gaudeat hac immunitate, gaudebit enim, sed an ciuitas vel magnates locantes aliqui gabellas & ius percipiendi eas si facta locatione vendant aliquas res suas, debebuntne gabellas ex venditione illa conductori illi gabellarum, ⁷ & in hoc Gironda de Gabel. secunda parte §. 2. numero. 33. cum sequentibus inquit, esse duas opiniones contrarias. Prima est Bart. in l. 1. C. de nauicul. libro. 10. dicentis, deberi gabellam à ciuitate vel magnate, idem Bart. in consi. 226.

& tenet Bossius, in praxi, tit. vectig. qui tene. num. 4. licet indecisum ibi reliquerit prout fecit Bertachin. de Gabel. 7. par. q. 8. nu. 24. contrariam tamen sententiā & sic quōd gabella non debeat in prædicto casu nec possit peti à ciuitate, vel magnate vēdente, argu. l. licitatio. §. fiscus, & l. si publicamus §. 2. ff. de pub. & vect. tenet idem Bart. sibi cōtrarius in eod. §. fiscus, & ibi Din. & Paul. de Cast. n. 1. & etiam Alberi. dicēs Pergami sic pronūciari vidisse, & hæc sequuntur plures relati per Girondam vbi supra n. 34. vbi inquit Boheri decisio. ne. 213. num. 2. ad si. asserere esse veriore & communiorē, & quōd ab ea non putat discedere ipse Gironda ibidē, vbi & nu. 35. reprobatur Parladori. lib. 1. rer. quot. ca. 3. §. 1. nu. 31. cum sequentibus & Lafarte de decim. vend. ca. 18. nu. 92. & 93. primā contra hanc communem tenentes, inter quas inquit Parlado. ibi nu. 32. Bertachi vbi supra concordiam ponere. scilicet, ut secunda opinio procedat in fisco, prima vero in alijs vniuersitatibus non habentibus fiscum, & sic minus priuilegiatis, ita ut vis fiat in priuilegio, quōd supra reprobauius. Et sic ego do ⁸ & aliam & veriore concordiam, scilicet, quōd prima opinio procedat, & gabella debeat ab istis ciuitatibus & magnatibus locantibus alijs gabellas, quoties ius gabellarū nō residet in ipsis ciuitatibus & magnatibus, puta quia in terris suis gabellæ Regis sunt, habent tamen eas locatas & capitatas à Rege, & sic, per via de encabecamiento, prout quotidie fit, & fieri potest, tunc enim si ipsæ ciuitates vel magnates ita habentes alijs locent minutatim, vel cedendo eorū conductionem, tunc nimirum quōd ipsæ ciuitates

& ma.

& magnates postea vendentes debeant gabellas, quia nihil iuris in eis ipsis ciuitatibus & magnatibus remansit, & in hoc casu loquitur Lasarte dicto numero 94. & à numero 89. istud incepit, & in hoc verum dicit & non meruit reprehendi à Gironda, vbi supra. Secunda vero opinio procedat quoties ciuitas vel magnates aliqui sunt domini gabellarum sui territorij & dominij, siue quia non recognoscunt superiorem siue quia etiam si recognoscant ex privilegio Regis vel ex alio legitimo titulo ius gabellarum sui territorij & dominij eis competit & tanquam suas proprias locant alijs ipsas gabellas: tunc enim mirum non est, si quanuis id non debeant, non teneantur soluere gabellam de suis rebus gabellarijs ipsis earum conductoribus, nam in hoc casu militat rationes, quas supra adduximus, & militare diximus in Rege, ne ipse teneatur soluere gabellam, etiam si lex nostra facta non esset, cum ex dicto, §. fiscus, & similibus de iure communi id statutum est, & si bene inspiciantur DD. Secunda opinionis ita loquuntur & non in primo casu nostrae huius concordiae, & ita videtur velle Lasarte vbi supra iunctis dictis ab eo in numero 94. neque obstat argumentum quod pro contraria parte considerat Parlador. vbi supra numero 33. dicens quod contra ciuitatem & magnatem urget regul. quod contra eum, qui legem dicere potuit, apertius est interpretatio facienda, nam haec procedere posset in primo membro huius nostrae concordiae, in quo neque ciuitas neque Magnas habent suam intentionem fundatam, non vero in secundo membro vbi habent, & in quo ipsis con-

ductoribus incumbit interpretatio nem facere, scilicet, quod ciuitas & Magnas teneantur gabellam soluere, & hanc meam concordiam credo esse sequendam, nam iura communia ita loquuntur, lexque nostra regem solum eximens à gabellae solutione loquitur, cum ipsi Regi pertinet ius gabellarum, non vero si alij iure legitimo pertineat, nam tunc idem quod in Rege censetur disponitur, militat namque eadem rationes, neque Regis iustitia in privilegio fundatur, sed in iure ut dictum est, quod omnibus habentibus ius hoc gabellarum quadrat, licet non desinam consulere
 9. ¶ ciuitatibus & magnatibus ex privilegio ius gabellarum habentibus, & non ex iure proprio pro ut habet Rex, ut sibi provideant circa haec in ipsis locationum instrumentis, saltem ut opinionibus iudicum & aduocatorum viam non aperiant, sed potius claudant, & lites euitent siue iustas, siue iniustas, praesertim attenta nostra lege, quae solum regem excusat, & quia resuleret iniquitas, scilicet, quod si rex ibidem bona venderet, aut deberet soluere gabellam, quod non est dicendum, aut si ipse & Dominus excusarentur ab ea nimis grauarentur vicini, excusando regem & dominum, quae notabis quia non sic digesta reperiens.

Ibi. Però que toda via paguen los compradores la mitad de la dicha alcauala de los arreytes, similis est textus. in l. quarta supra titulo praecedente, vbi aliqua diximus, & specialis casus est hic, nam in alijs non expressis ementes à Rege non tenentur soluere gabellam proportionem suam, ¶ ita apparet ex Bald. cons. 31. volumine 1. aliter enim venditor minus vende-

ret quantum capit gabella, & privilegium suum sibi non prodesset, & ita vidisse praticari asserit Mar. Anto. Peregrin. in tracta. de privilegiis lib. 6. tit. 1. numer. 25. & sic iste est casus specialis præsertim cum vi apparet ex l. id supra tit. proxi. venditoribus & non emptoribus expectatoribus gabellam soluendi.

Lex. 4.

Summarium.

Gabella non debetur argenti velleris & æris, & salutarum emptarum aut venditarum pro domibus moneta, ubi Rex monetam cuius iusserit.

S. V. M. M. A. R. I. A.

Gabella non debetur de rebus venditis pro solutione bullæ cruciatæ. nu. 1.

Lex. 5.

Summarium.

Gabella non debetur de rebus Sanctæ Cruciatæ.

BI. De las cosas que se tomarẽ, lundis verbis, y le vendierẽ por ellos o sus fazedores, notabis quod lex nostra de rebus Sanctæ Cruciatæ tantum loquitur, pro vt apparet in summario, puta si fortassis ob non solutionem bullarum vel pro earum solutione res aliquæ capiantur per thesaurarios Cruciatæ vel factores eorum nulla debetur gabella ex text. no-

stro, ita vt necesse sit vt lex nostra locum habeat quod sunt de rebus captis & venditis ratione Sanctæ Cruciatæ vel per factores eorum, quasi secus si per alios vel si per ipsos non sit de rebus tangentibus Cruciatam ipsam, nam tunc debetur gabella per argumentum à contrario sumptum à nostra lege, vel per argumentum ab speciali.

S. V. M. M. A. R. I. A.

ERrone est asserere quod Ecclesia & eorum ministri non sint laici, nume- ro. 1.

Ecclesia & ecclesiastici immunes sunt à gabellis num. 2.

Hospitalia confraternitates pias & alia loca pia quæ privilegijs Ecclesiarum potiuntur exempta esse à gabellis numer. 3. ubi quid de collegijs Salmanticensibus.

Exigens ab Ecclesijs & ecclesiasticis personis gabellas excommunicatus est numero. 4.

Clerici qui sunt ii, qui immunes sunt à Gabellis num. 5. & nu. 6. quid in clerico minorum ordinum & nu. 7.

Clericus negotiator soluit gabellam ex negotiatione nu. 8.

Clericus & laicus si vendant rem communem laicus soluit pro sua parte gabellam, clericus vero non num. 9. ubi & idem si laicus permutet rem cum clerico.

Lex. 6.

Summarium.

Ecclesia, monasteria & clerici gabellam soluere non tenentur bonorum suorum.

BI. Porque nuestra intencio es, nam cum à Regibus ipsis & principibus ac imperatoribus fuerint constituta & dotata Ecclesie & monasteria

steria, vt apparet ex donatione magni Constantini, de qua diximus in l. 5. tit. 2. lib. 1. supra, vbi retulimus Boer. dicentem vocem esse tunc de celo auditam, dicentem, hodie seminaturn est venenum aspidum in Ecclesia Dei, & quod ob nimias populas & diuitias occidentalis Ecclesia peribit, quasi quo magis Ecclesia durescit eo magis periclitatur, secundum Salicet. in rubrica de verb. sign. relatum per Minchac. controuers. vsus frequent. capit. 6. numero secundo, vbi inquit non esse credendum aut vero simile dictam vocem de celo auditam, & omnia haec apud viros graues male subaudiunt aures eorum, nam de Constantini donatione dubitare, & quod Ecclesia & earum ministri non sint diuites cesserere, prout asserbat Duarenus, erroneum esse tunc asserit Dionisi. Paul. in suo flosculo de ricor. part. 1. §. 2. de auaritia nu. 58. cum pluribus sequentibus, sic & alij Imperatores dotauerunt & construxerunt Ecclesias, & plura priuilegia eis dederunt, de quibus dixi in l. 6. columna penultima tituli tertio libro primo, supra & probat l. 50. titulo sexto part. prima, & noster Philippus secundus eminentem ac sumptuosissimam construxit ac dotauit Ecclesiam beato Laurentio in Escorial, admirabilis aedificij, & dotationis, & ideo mirum non est, vt semper Regis sit conseruare Ecclesias & earum ministros, & monasteria & eorum priuilegia seruari iubere, & ibi. *Lei. sean guardadas las frateras.* De quibus & in titulis de immunit. Eccles. in decretal. & in l. 6. & in tit. 2. lib. 1. supra, & per Didacum Perez, in l. 1. ordi. riu. 3. sub l. inter quae priuilegia & exemptiones, vna haec

omni

2 est, quod tributum vestigal, tunc aug. bellam non soluant, idque ab antiquissimis temporibus decusum videbis, ex dictis per nos in l. 3. & 11. numer. tit. 3. lib. 1. supra quae hic referre superuacaneum esset, & tradebat Panormit. in capi. 1. columna 2. de censibus relatus per Did. Perez in dict. tit. 3. dia. ord. sub l. 1. col. 1. 93. in fin. cum pri. seq. & Dueñas in regu. 100. in pri. id pluribus iuribus comprobatur, & ampliat, & limitat, & in hoc nihil est immorandum cum habeamus legem nostram expressam, sunt enim honorandi clerici ob multas rationes per Cassane. in Cathalog. glor. mundi. 4. par. cons. 1. cu. 6. sequent. relatum. *DD. in l. 1. ibi. Qualesquier Iglesias y monasterios,* & sic ad hospitalia, & fraternitates & loca religiosa, & pia, tunc quae priuilegijs potuntur Ecclesiarum extenditur, vt in terminis nostris tradit Felicianus in tracta. de censib. lib. 2. ca. fi. nu. 16. & Gironda de Gabellis. 7. p. in pri. n. 43. quid de collegijs Salmantice, & Gutier. n. parte cano. q. cap. 35. aliqua de ijs dicit, & in l. 1. supra eodem dixi.

3 *Ibi. Clerigos de estos reynos,* similis est text. in capit. quanquam de censib. in l. 6. & in clement. praesenti eod. tit. in. ca. de immunit. Eccles. in l. 6. & in capitulo 47. Genesis, & in l. 50. tituli 6. part. 1. & id esse de iure diuino tradit Medina, de restituti. quaest. 15. & infra hac glo. & in l. 3. & 11. tit. 3. lib. 1. supra plura alia adduximus, & ibidem in ijs locis tenent DD. ordinarij & alij plures relati per Parlad. lib. 1. rer. quotid. capit. 3. §. 1. n. 3. cum sequenti. & Lasarte, de decim. vend. cap. 19. nu. 9. cum sequent. pluribus Felicia. de cens. lib. 2. ca. fi. nu. 13. Gironda, de Gabel. 7. part. in pri. nu. 2. & haec est indubitata conclusio

K 3

adeo

adeo ut si gabellarius iniuste gabellam à clerico petierit, si est priuatus excommunicatur ipso iure, si est vniuersitas et interdictum incurrit, neque absoluitur donec restituatur exacta gabella, si ab eo inuito exacta fuit ut apparet ex dicto cap. quam, de censib. in 6. & Gironda ubi supra, nu. 3. notat: & Salon, de iustis & iure ca. 190. pag. 449. ubi & in bulla cœnz inquit incurrere tales exactores & Angles, in floribus Theol. quæst. tit. de restit. vêtig. in. 5. diff. vbi in. 2. dubio, inquit iure diuino eis competere hanc exemptione de quo per Salon. ubi supra capit. 191. colu. 2. hæc tamen omnes prædicti nostri DD. Regij intelligunt, dum tamen clericus talis sit sacro ordine et ordinatus vel si minori ordine tantum, habeat tamen beneficium Ecclesiasticum in actu & habitu ex lat. titu. 4. lib. 1. supra ubi num. 6. diximus quod dicetur beneficium ecclesiasticum, secus vero erit in clerico minorum ordinum non beneficiato, et etiam si gaudere debeat fori priuilegio, nam non gaudebit priuilegio ne soluat gabellam, ex text. iam sic decidente in. l. 2. tit. 4. lib. 1. supra ubi diximus & supra dicti authores nos allegant, & licet mihi dura lex videatur, neque satisfaciat responsio ei data ad Concilium Tridentinum, de clericorum minorum ordinum exemptione loquens scilicet, quod procedit quo ad fori priuilegium, non vero quo ad alia priuilegia, non solum non est bona responsio, sed est contra ipsos & contra illam legem, nam si concilium tantum voluit prouidere prout voluit quo ad fori priuilegium nouam formam inducens, & renouans antiquas, ergo alia priuilegia non tollit neque corri-

git, sed in suo esse remanent, & sic hæc de exemptione vêtigalium gabellarum ex dicto capitulo quam & similibus, in suo esse remanent, sed si hæc allegaueris non audieris, sed potius irrideberis, eo quod lex est & in foro seculari feruari omnino iubebitur, & praxi totius Hispaniæ sic esse vsum asseuerat, et Ioseph Angles, in suis Theolog. quæstionib. in titulo de restitutio. vêtigal. difficult. 5. & eo relato Salon, ubi supra capitul. 191. in pri. 1. & quia clerici minorum ordinum, ut ibi ipse dicit non sunt Ecclesiastici, & sequitur Didacus Perez. l. prima titulo tertio, libro primo ordin. in quadam additione marginali ad contexturam illius leg. primæ super ea inserta, & Doctor Segura in suo directorio, iudi. Ecclesia. 1. parte capitulo 11. numero septimo, & nouissimè Ioan. Guter. in quæst. præct. lib. quæst. 8. & Humada. in. l. 49. glo. 3. n. 4. & in. l. 54. tit. 6. p. 1. glo. 2. nu. 10. cum seq. & Lafarte ubi supra d. c. 9. nu. 18. cum tribus seq. & Felicia. ubi supra ubi nos, & supra dictos allegant, quos ante ego allegatos & iunctos habebam, & Iacob. a Grafs. decis. 124. num. 2. r. casu cōscientiæ. Limitatur tamen lex nostra per sequentē, nisi talis clericus exceptus sit negotiator et nam tunc soluet gabellam ex negotiatione ex. l. seq. ubi alia dicemus, alias quæstiones adducunt de clericis Lafarte ubi supra à nu. 9. cum seq. pluribus & Gironda ubi supra à nu. 2. cū pluribus seq. & per Parla. d. §. 1. nu. 2. cum seq. quas per ipsos videbis, faciles enim sunt, excepta illa de bonis veditis per testamentarios clerici excepti pro executione sui testamenti ante quā hereditas adeatur, vel de iussis vendi per ipsum clericum in suo testamento

mento pro implemento suæ anime
& testamenti ac de bitorum, nam in
ijs dubito de eorum opinionibus &
contrariæ mihi plus satisfaciunt.

Ibi, Por lo que a ellos toca y puede tocar.
Et sic si clericus & laicus rem inter
eos communem vendant, pro parte
sua clericus erit exemptus à gabel-
la, laicus vero nō, sed ex sua parte
soluet laicus ipse gabellam, veluti-
dem si laicus rem suam permutet
cum alia re alicuius clerici soluet
laicus de re sua decimam gabellæ,
neque uteretur privilegio clerici, ut
inquit Frederi. de Sen. conf. 111. quæ-
stio talis est, an diocesanus colum-
na penultima, & Couar. in Pract. ca.
34. num. 2. & Dida. Per. relati & secu-
ti per Lasarte. d. cap. 19. nu. 16. & 17.
sic ex lege nostra deducens in ijs
verbis, & sequitur Mexia in pragm.
panis, conclus. num. 77. & Boheri.
decis. 300. & an exigens à clericis
restituere teneatur, vide Ludoui. à
Carbone de restitutio. quæstio. 33.
dubita. 7. ubi limitat.

SUMMARIA.

Leges extenduntur ad forū Ecclesiasti-
cum non ex vi ipsarum legum, sed ex
confirmatione canonica. num. 1.

Negotiationes & mercantia clericis prohi-
bita sunt. num. 2.

Clerici negotiatores de iure canonico gabel-
lam ex negotiatione debent. num. 3.

Clericus negotiator quis dicatur. num. 4.
& 8.

Commutatio rerum duplex est. nu. 5. & 6.

Non quicumque carius vendat, quā emat,
negotiat, sed solum qui ad hoc emit
ut carius vendat. num. 6.

Clericus lucri causa in hijs in ijs & vita
perosis lucris indignus efficitur privile-
gio clericali. n. 7.

Clericus vinum proprium vendens, vel id
quod superest de eo, quod vilius ad
suam, vel suorum sustentationem
emit in isto precio tunc currente, & carius

vendit, vel si mutet a forma ut sit sibi
in materia operandi, vel qui pro ruarice
tantum emit, non dicitur negotiator. nu-
mer. 9. & 10. & 11.

Monitio trina an sit necessaria ut clericus
negociator gabellam debeat. n. 12.

Gabella à clerico negotiatore qualiter &
coram quo iudice erit exigenda. nu. 13.

Clericus de personis potentibus est, eo nu-
mer. 13.

Secularis nō potest iudicare clericum etiam
clerico consentiente. eod. nu. 13.

Clericus mercator coram iudicibus secu-
laribus mercatorum convenitur super re-
bus mercantia. num. 14.

Verba nostri rex. Porvia de mercaduria,
trato y negociacion. Quomodo intelli-
guntur. eod. nu. 14. & 15.

Lex. 7.

Summarium.

Dicta in lege præcedente non
habent locum in clerico vel
Ecclesia negotiantibus, &
per viam mercaturæ & ne-
gociationis vendentibus, nā
gabellam soluent.



BI. Mandamos que no aya
lugar. Sed quomodo lex
hæc cum clericis & Ec-
clesiis facta est, nunquid
non super spiritualibus iudicandi
nulla est laicis attributa potestas, &
non esse fatendum est, quomodo er-
go lex nostra, fieri potuit, cui diffi-
cultati responde, fieri posset, quia
non obuiat iuri canonico, nec Ec-
clesiasticæ libertati, ut ex pluribus
iuris in glos. sequenti allegatis vi-
debitis, extenduntur enim leges ad
forum Ecclesiasticum, quatenus iu-
ri canonico contrariæ non sunt, nō
quidem ex vi & potestate ipsarum

1 legum, sed ex confirmatione ꝑ ipsa canonica, ex eleganter resolutis per Fortuni. Garfia, de ultim. fin. iur. ciuil. illatione 13. & 14. sic lex nostra non tam per se disponitur, vt clerici negotiatores gabellam debeant, id enim non posset efficere ex defectu imperij, quam quod iuber obseruari id quod alias iure canonico statutum est, vt in nostris terminis inquit Minchaca, & Mexi. relati & secuti, per Lasarte dict. cap. 19. num. 51. in medio, & glossa l. l. 50. titu. 6. par. 1. & collectanea iuris canonici, pag. 52. nu. 2.

Ibi. *En lo que los clerigos*, intellige in sacris constituti ordinibus, vel si in minoribus, beneficia tamen possidentes, nam de ijs dixit lex præcedens vt ibi diximus, & notat in terminis Iacobus de Gratijs, in decisio. casu. conscien. libro 2. cap. 118. numer. 9.

Ibi. *Eglefai*, Contra videbatur tenere Abb. in cap. fin. num. 4. & numero 10. de vit. & honestate Clericorum.

Ibi. *Vendieren por via de mercaderia trato y negociacion*. Quæ clericis & Ecclesijs ꝑ prohibita sunt, ex tex. in cap. fornicari, & cap. negotiatorem & cap. eiiciens. 88. dist. capi. 2. ne cler. vel mon. & Canonum & ca. quicumque 14. quæst. 3. clerici enim non solum debent abstinere ab his, quæ sunt secundum se mala, sed etiam ab his, quæ habent speciem mali, vt in negotiatione contingit, tum quia est ordinata ad lucrû terrenum, cuius clerici debent esse cõtemptores, tum etiam propter frequentia negotiatorum vitia, quia difficulter exiuit negotiator à peccatis labiorum, vt ecclesiastes. 26. negotiatio que nimis implicat animum secularibus curis, & per con-

sequens à spiritualibus retrahit, vt per Aposto. ad Timotheu. 2. nemo militas Deo implicat se negotijs secularibus, & ideo ex negotiatione iuste lex nostra iubet gabellam à clericis negotiatoribus deberi, prout de iure canonico etiam ꝑ dispositum reperimus, ex cap. quanquam de censibus lib. 6. & ex capit. fin. de vit. & honest. cler. tex. in clem. fin. de censibus, & ibi gloss. & l. 46. & 49. titu. 6. par. 1. Abb. consil. 6. volu. 1. & alij plures relati per Dueñas in reg. 100. fallentia. 11. & Dida. Perez in l. 1. titu. 3. lib. 1. ordin. colum. 94. & Bernard. Diaz & eius additio, in præd. crim. cano. ca. negotiatores, & per Lasarte de decim. vendi. cap. 19. num. 51. & Gironda de Gabel. 7. part. in pri. nu. 8. & Parladori lib. 1. rer. quotid. cap. 3. §. 1. num. 4. & Felicia. de censibus lib. 1. capit. fin. in fi. & Angles. in dict. 3. differ. 8. Salon. de iusti. & iur. capit. 190. in pri. & de hoc nihil est dubitandum, quia hæc est recepta sententia, vt inquit Mincha. de successio. creati. lib. 1. §. 10. numer. 648. Sed difficultas consistit in hoc, quis dicitur negotiator, ꝑ & in hoc Sanctus Chrysostomus, super Matthæ. 21. relatus per Sanctum Thomam. in. 2. 2. quæstio. 77. art. 4. inquit quicumque rem comparat, vt integram, & immutatam vendendo lucratur, ille est mercator, qui de templo Dei eiicitur, & sic inquit ibi Sanctus Thom. in resp. ad primû, quod verbum Chryso. est intelligendum, de negotiatione, secundum qd ultimû finem in lucro constituit, quod præcipue videtur, quando aliquis rem non immutatam carius vendidit hic enim lucrum præ oculis habet, quod est proprium negotiationis, vt ex l. 46. titu. 6. par. 1. clarissimè deducitur, secus vero si rem in me-

melius mutatam carius vendat, quā
emit, tunc enim videtur primum
sui laboris accipere quāuis & ipsum
lucrum possit licite intendi non si-
cut ultimus finis, sed propter alium
finē necessarium & honestum, vn-
de Philo. Politico. 1. inquit quod du-
plex est rerum commutatio, vna
quidem quasi naturalis, & necessa-
ria, per quam scilicet, fit commuta-
tio rei ad rem, vel rerum & denario-
rum propter necessitatem vitæ, &
talis commutatio non propriè per-
tinet ad negotiationes, sed magis
ad æconomicos, & politicos, qui
habent providere vel domum vel
ciuitatem de rebus necessarijs ad
vitam, & hoc fieri potest, vt inquit
in propositum Iacobus de Gratijs,
in decisio. casu. consil. lib. 2. capi. 118.
nume. 8. vel à natura, vt equum, qui
creuit, vel cum porcos minoris æta-
tis & debiles clericus in defensis sui
patrimonij vel beneficij immittit vt
grossi fiant, vel ab arte, velutensem
expositum, vel si res esset mutata
ratione loci, vel temporis, vt emen-
do victualia tempore messis, vt po-
stea carius vendantur, vel si empta
in magna quantitate vendantur mi-
nutum, vel ratione laborum & peri-
culi, vt quia emptor rem detulit cū
labore & periculo in locum, vbi nul-
lum habet pretium res empta, tunc
enim sicut non peccat vendendo eā
carius, vt inquit ibi Iacob. de Gratijs
dict. num. 8. ita neque dicetur nego-
tiari, quia mutatam eam vendit, ne-
que lucrum est finis ultimus, sed vt
sic sibi & suis prouideat, nam non
quicumque carius vendit quā emit
negotiat, sed solum qui ad hoc
emit vt carius commutet, vt inquit
Thom. vbi supra, Alia vero comu-
tationis species est, vel denariorum
ad denarios, vel quarumcunque re-

rum ad denarios, non propter res
necessarias vitæ, sed propter lucrum,
quod clerici debent abstinere, ad lu-
crum querendum, & hæc quidem
negotatio propriè videtur ad ne-
gotiatores pertinere, secundum Phi-
los. prima autem commutatio lau-
dabilis est, quia deseruit naturali ne-
cessitati, secunda autē iuste vitupe-
ratur, quia quantū est de se deseruit
cupiditati lucri, quæ terminum ne-
scit, & in infinitum tēdit, & ideo ne-
gotiatio secundum se considerata
quandam turpitudinem habet, in
quantum non importat de sui ratio-
ne finem honestum, vel necessariū,
lucrum tamen, quod est negotiatio-
nis finis, & si in sui ratione non im-
portet aliquid honestum, vel neces-
sarium, nihil tamen importat de sui
ratione vitiosum vel virtuti contra-
rium, vel nihil prohibet lucrum or-
dinari ad aliquem finem necessariū
vel etiam honestum, & sic negotia-
tio licita reddetur, sicut cum aliquis
lucrum moderatum quod negotia-
do querit, ordinat ad domus suæ
sustentationem, vel etiam ad sub-
ueniendum indigentibus, vel etiā
cum aliquis negotiationi intendit
propter publicam utilitatem, ne sci-
licet, res necessariæ ad vitam patriæ
desint, & lucrum expetit, non quasi
finem, sed quasi stipendium labo-
ris, tunc enim non propriè negotia-
re quis dicitur, saltem, vt peccatum
incurrat, & restitutioni subiaceat
vt inquit Thom. vbi supra hæc refe-
rēs, & optimè per Magis. Honcala
in opusculis suis tit. de negotiatio-
ne ecclesiastici. Sed cum quis rem
emit & non immutatam vendit quia
hic propriè lucro inhiat, & ultimus
eius finis lucrum est, ideo nimirum
si hic negotiator dicatur, vt cleri-
cus sic emens & vendens gabellæ

foluenda exemptus non sit, & hunc
esse propriè negotiatorem in termi-
nis nostris, probatur ex dict. capitu-
lo, quoniam de censib. & ex dictis iu-
ribus, efficitur enim indignus priui-
legio clericali clericus ijs inhians in
7 iustis & vituperosis lucratis, & ita in-
quit Abb. cons. 6. num. 2. volum. 1. la-
te Berrachi de Gabel. 7. part. nu. 10.
& 11. & alij relati per Duenas Regu-
100. num. 11. & Humada l. 46. tit. 6.
part. 1. gl. 3. num. 1. & Gironda de
Gabel. 7. part. in pri. nu. 13. & Lasarte
de decim. vend. cap. 19. num. 51. &
ante eos Albert. Troci. de vero &
perfect. cleri. lib. 2. cap. 51. & 53. & ad-
ditio Bern. Diez in pract. Cano. ca-
55. vers. huius capit. & Iacob. de
Gratij, in decisione, 118. num. 3. &
8. & decis. 124. casum cōsci. & Fré-
dericus de Senlis cons. 107. qui om-
nes inquirunt clericum tunc nego-
8 tiari dici, quando rem se emit in sua
integra forma venditurus lucri fa-
ciendi causa, secus autem si rem
emit ita ut sit ei materia aliquid ope-
randi & sua opera, vel industria mu-
tata vendiderit, aut permutaue-
rit, quia tunc negotiari non dicitur,
nec decimam debet, aut aliud quod-
cunque tributum, per text. expres-
sum in cap. eiiciens & in capit. quid
aliud est 88. dist. & hanc communē
testatur Nauar. in Manual. latin. ca-
27. num. 128. & sic clericus qui ven-
dit vinum granum aut oleū ex pro-
prijs fundis, ut & per Claperium, in
centu. causarū fiscali. causa. 35. quæ-
78. Salon. de iur. & iur. cap. 190. pag. 451.
col. 1. ad fi. & Decium com. 472.
9 nu. fin. vel id quod super est de eo, &
quod vilius ad suam vel suorum su-
stentationem emit iusto pretio tūc
currente, & carius vendit, non dici-
tur negotiator, nec qui mutata for-
ma ut sit sibi materia operandi, ne-

10 que qui pro vna vice id fecit, & secū-
dum additio Bernardi. Diaz ubi su-
prā cum vers. sequent. & per DD. su-
prā dictos, & Gironda ubi supra nu-
me. 13. etiam si ipse & male ibidem,
& Lasarte, dist. cap. 19. num. 87. ve-
lint nostra lege attenda etiam si se-
mel vendat & emat non mutata for-
ma dici negotiatorem, neque requi-
ri id pluries facere sicut antea de iure
dictum est requiri, sed falluntur
in hoc, nec praxi hoc admittit, nisi
apud iudices animæ suæ immemo-
res, neque lex nostra tale quid pro-
bat, neque disponit cum generali-
ter loquatur, & sic secundum speciā-
les iuris canonici decisiones est in-
telligenda, ex quibus habes regulā
11 scilicet, quod clericus negotiator
in propositum nostri text. tantū est
qui rem emit & immutatam ven-
dit ut lucri sit sibi causa, & hoc non
vna vice tantū, sed pluries, hic enim
gabellam debet, secus alias, ut nouis-
simè in additionato codice tradit
Parlado. lib. 1. rer. quoti. cap. 3. §. 1.
nu. 5. in fi. vsque ad 13. & optimè Frā-
cus in c. quoniam decem. in. 6. Sed
est quæstio in propositum necessa-
ria, nunquid ut gabellam debeat
clericus hic negotiator erit necessa-
ria 12 & tria monitio, ne negotietur,
an vero nulla requiretur, & in hoc
necessariam videri probatur, ex ca-
fin. de vit. & honest. cleri. & ex dict.
cap. quoniam de cens. in 6. & ex l.
49. tit. 6. part. 1. & sic hanc opinio-
nem in ijs terminis tenet Abb. in di-
cto cap. fin. notab. fi. & ibi Anto. de
Butt. num. 4. & Ioa. de Imol. num. 3.
& Felicap. Ecclesia Sanctæ Mariæ,
num. 68. de consli. & idem Abb.
cons. 6. in fi. volum. 1. ubi dicit, quod
si gabellæ de mercarijs clericorum
soluuntur non præcedere monitio-
ne eo est, quia laici nō patiuntur eas
intro-

introducí absque solutione, & Card. conf. 12. Bal. in. l. vsurpationem. C. de vectigal. Specu. in titu. de immunit. Ecclesie & additio. Bernar. Diaz in pract. Cano. cap. 55. ver. si sed an hoc casu necessaria sit, dicens, qd cum hoc priuilegium clericorū diuinis saltem vel canonicis constitutionibus clericis constitutum sit, ad Romanum Pontificem eorum spectat interpretatio, vt in capit. nouit de iudi. non equidē exemptio hęc adimi nec limitari potest, nisi quatenus expressum sit, eodem iure canonico cui in hoc standū est, neque hęc est iudicanda restrictio ad legē nostram sed vera interpretatio, ex dictis iuribus de prompta, neque ex hoc illusoria reddetur lex nostra cū in minimo negotio monitio trina à prælatis fieri possit, & crescente contumacia clerici nolentis ab inceptis negotijs desistere, statim posunt ad gabellæ solutionem condēnari, & ibi allegat Parladori. lib. 1. rer. quotid. ca. 3. §. 1. nu. 4. ita etiam tenentem, & tenet Felicia. de cens. lib. 2. ca. si. in fi. & sic inquit Michael Salon de iusti. & iur. ca. 191. col. 2. in pri. non teneri tales clericos negociantes statim in conscientia gabellam soluere nisi ter moniti sint abstinere se à talibus negotiationibus. Contrariam tamen opinionem, imo quod quo ad hanc gabellæ solutionem vlla monitio non requiratur, videtur fundari ex lege nostra eam non requirente, & quia si aliud fieret redderetur vtique illusoria nostra lex, nam quis clericus post trinam auderet monitionē postea negotiari, & sic frustraretur intentio nostræ legis, item quia in clem. præsentī de censibus dicitur, vt gaudeāt in ijs, quæ negociandi causa non deferūt, iuncta glossa ibi dicente, quod

à contrario datur intelligi, quod in his quæ negociandi causa deferunt non gaudent immunitate, vt & ibi notat Card. post Paulum, & Speculatorem, de immunit. Eccles. in fin. item quia consuetudine introduci potest quod nulla circa hoc monitio requiratur, secundum Abb. conf. 6. in fi. volumine 1. sed nostri DD. asserunt ita in nostro Regno introductum, vt & asserit ipse Parladori. vbi suprā num. 5. & Gironda de Gabel. 7. part. in pri. num. 10. & sic hanc secundam opinionem tenet primus nostrorum Grego. in dict. l. 49. gloss. las. titu. 6. part. ob cuius auctoritatem inquit additio Berna. Diaz vbi suprā quod hęc secūda forte in practica obseruabitur, hanc etiam sequitur Gironda vbi suprā & Lasarte de decim. vend. cap. 19. num. 79. & nouissime Humada in dict. l. 49. tit. 6. par. 1. nu. 1. cum sequen. aliquibus, vbi allegat Lapum Domi. & Fran. in dict. cap. quanquam, de cens. in 6. per text. ibi ita tenentes etiam atento iure canonico, & Card. dict. clem. præsentī, num. 12. & Naua. in manu. cap. 17. num. 201. qui tamen meo videri nihil de monitione requirenda necnè, discutit, & sic non potest pro hac opinione allegari, ipse tamen Humada, ibi nume. 1. in medio inquit hanc secundam contra primam opinionem esse veriorē, & communem, quam sequendam crederem vbi consuetudine approbatam repereris non aliās, & tunc quo ad hanc gabellarum solutionē perdant clerici priuilegia sua absq; monitione, nō vero quoad alia quoad quæ vt perdantur monitio trina requiritur, secundum Fran. in dict. cap. quanquam, in fi. de cens. in 6. & Grego. in dict. gloss. Las. in dict. l. 49. sic declarando dictam legē ibi,

13
 ibi sed post questionis, quam difficilis
 lem videntur Lasarte, & Gironda, in
 fra allegandi, qualiter erit exigen-
 da dicta gabella si clerici negotiato-
 ris, id est à qua persona, & coram
 quo iudice, & in hoc Lasarte in d.
 c. 19. nu. 84. inquit ex Castello l. 70.
 Taur. ver. *del alrahata*, in additio-
 in ver. *si ver dilla* habuit, quod exi-
 genda est ab emptore laico, ex de-
 c. 100. l. 2. o. quater n. gabellarum
 posita in l. 32. tit. 19. proximi sequen-
 tis istius lib. 9. iubentis, quod quan-
 do quis omittit à persona potentiori
 decimam pretij gabellario soluen-
 dam, retinere debet eam clericus
 autem de personis potentioribus
 est secundum Collectam in c. 1. de alie-
 na. iud. mur. cau. fac. sequutū per Di-
 da. Perez, in l. 1. glo. 1. vers. ite etiam
 persona col. 10. tit. 3. lib. 8. Ord. ergo
 ab emptore peti potest, & revera id
 securius erit, sed dubitatio nō euer-
 titur ex hoc, nam & à clerico nego-
 tiatore peti potest gabella, vel ab
 ipso venditore, siue ab emptore
 pro clerico eam solvente cum ces-
 sione actionis à gabellario facta, &
 sic dubium remanet coram quo iu-
 dice petenda erit, & in hoc sunt
 opiniones: nam quod coram eccle-
 siastico & non coram seculari pe-
 tenda hæc sit gabella, tenuerunt
 Card. in d. clement. presenti, in 6.
 quest. & Bal. & Abb. Soci. & alij rela-
 ti & secuti per additio Bernar. Diaz
 in phact. c. 55. negotiatores verserit
 tamen hæc gabella, & relati per Gi-
 ronda, de Gabel. 7. part. in prin. nu-
 mer. 24. & 33. & Parlador. lib. 1. rer.
 quod id. cap. 3. §. 1. num. 12. in fi. ex eo
 quod clericus coram suo iudice ec-
 clesiastico conveniendus est, cap. 1.
 de for. com. & secularis ecclesiasti-
 cas personas non debet iudicare, c.
 nullus, cap. significasti cap. si. de for.

comp. etiam si clericus consentiat,
 ut ibidem probatur, & in cap. cle-
 ricum. 1. questio. 1. §. 1. tit. 3. lib. 1. re-
 cop. anteque omnem humanam le-
 gem clerici exempti fuerunt à pote-
 state seculari, ut diximus in d. c. 1. §.
 tit. 3. lib. 1. supra, libertasque eccle-
 siastica non potest tolli per legem
 vel statutum, cap. novit de sentent.
 ex com. ca. fin. de im. ecclesiasti. in
 6. nihilominus tamē in quod cle-
 ricus hic negotiator coram seculari
 pro gabella solutione convenien-
 dus sit, tenuerunt alij plures relati
 & secuti per Girondā, ubi supra nu-
 mer. 25. ubi nos pro hac opinione
 allegat, sicut & eam sequendo cla-
 rius dicta nostra in hoc allegando
 allegavit Lasarte, de decim. vend.
 cap. 19. num. 84. & hanc etiam opi-
 nionē tenet succincte Humada in
 dict. l. 49. tit. 6. part. 1. glo. 1. num. 3.
 & Benue. de mer. 3. part. num. 9. in
 tit. quom. proce. sit. in caus. mercati-
 nu. 17. & Mexia, in prag. pan. con-
 clus. 5. tit. 21. & 23. & Greg. d. l. 49. ibi
 dem in glossas frāquezas, licet pro
 contraria opinione eum allegave-
 rit & malè additionator Bernard.
 Diaz ubi supra, quam etiam opinio-
 nem sequitur Aufred. in rep. clem.
 1. de offi. ord. in tit. de pot. secul. su-
 per ecclesiast. regula d. fallentia. 32.
 ex text. in cap. 2. mecler. vel mon. &
 in cap. recolentes, de statu Mona-
 cho. ibi, si enim relictis originali-
 bus ordinis institutis ad commu-
 nia volueritis aliorum monasterio-
 rum iura divertere oportebit vos
 communi iure censerī, quia dignū
 est, ut qui similem cum alijs vitam
 suscipiunt, similem sentiant in legi-
 bus disciplinam, & facit quod pro
 huiusmodi text. principaliter con-
 soluit Anehar. cons. 104. incipienti
 contra fratres. Et quia si ut dictum
 est su-

est supra clericus negotiator quam ad hoc perdit privilegia, & eis non vititur, neque potest uti, nimirum sic oram seculari pro gabellæ solutione conveniri possit, hanc & clericus mercator coram iudicibus secularibus mercatorum ¶ super rebus mercantiæ convenitur ut diximus in rub. tit. 13. lib. 1. supra num. 8. & tenuit quasi sibi contrarius idem additiona. Bern. Diaz ubi supra in ver. notabis etiam utiliter, & collatanea iuris canonici ad cap. principes 23. quæst. 5. num. 2. adeo ut ad vocatus qui in hoc insisteret protervus apud indices seculares iudicaretur, sed in hoc debent seculares multum advertere ne personam clericum capiant aut molestant super hoc, sed per pignorum captionem procedant, ut diximus in l. 1. tit. 3. lib. 1. recopili in quo bene nos tenuisse inquit Lasarte ubi supra & in praxi sic hæc opinio secunda recepta est, ita ut dum vellem in facto religiosos quosdam, super hoc coram suis ecclesiasticis iudicibus defendere, in regio consilio Calculatorum reiecta fuit eorum intentio, & de gabella cognitum, etiam si ex negotiationis causa non debebatur, quod mihi durum visum fuit, cum cessaret tunc ratio huius secundæ opinionis, sed tanta est potestas & vis gabellæ soluendæ, ut nec tunc detur locus fori privilegio, quod ratio ni & iuri consonum non iudico reiecta negotiationis materia de qua nos loquimur in præsentia, sed ex quadam concordia regia cum commendatoribus militiæ Sancti Iacobi de spata, inserta in ordinationibus cancellariæ Pincianæ, in cap. 1. fol. 8. in pri. dicitur quod circa negotia tangentiæ patrimonium Regis & Regiam præminentiam etiam

contra clericos & religiosos Regij seculares iudices cognoscere solent ex possessione Regum & consuetudine eorum ut ibi, & hæc pro huius questionis resolutione & declaratione nostræ legis sufficiant solum unum advertendo prout advertit Lasarte dict. cap. 19. numer. 86. verba hæc nostræ text. *per via de mercaderia trato y negociacion*, non esse omnia copulatiue posita, sed disiunctiue, ita ut sicut antea in cõtextura antiqua clarius dicebat, *trato de mercaderia, y negociacion*, ut verbum, illud, *trato*, nihil efficeret sed tantum disponderet, verbum, *mercaderia*, & verbum *negociacion*, ita ut tractaret clericus tanquam mercator, vel negotiator, ut gabellam deberet, ita & hodie ex nostris verbis, verbum, *mercaderia*, de per se apponatur, & verbum, *trato y negociacion*, etiam de per se, disiunctiue à verbo *mercaderia*, sit appositum, copulatiue tamen apponatur verbū *negociacion*, cum verbo *trato*, ita ut non sufficiat clericum tractare, ut gabella ex tractu debeatur, sed quod requiratur tractare negotiando & non aliter, ¶ ita ut tractatus solus non sufficiat, aliter enim etiam ex eis, quæ clericus tractaret ad sui & suorum sustentationem non per viam negotiationis neque mutata forma gabellam deberet quod esset absurdum, & lex nostra disponere non posset, sed quod intelligatur verbū *trato y negociacion*, copulatiue apponi, ita ut non sufficiat tractus nisi sit per viam negotiationis, disiunctiue tamē apponatur verbum *trato y negociacion*, à verbo, *per via de mercaderia*, nā & clericus mercator debet gabellam, ut dictū est, quia secundum statuta Laicorum mercatorum regulandus est, & consequenter cum mercatura, & negotiatio

tiatio non ex vno actu verificetur sed ex pluribus, verba hæc nostri text. supra dicto modo intellecta nō in vno actu verificetur prout male ex eis absque fundamento desumpfit Lasarte vbi supra, nume. 87. sed remanserit hoc in dispositione iuris communis, vt saltim binus actus requiratur, & ita apparet ex verbo illo, *trato*, quod in vna vice verificari non potest, sed cum pluries tractatum est, & ita intellecta verba hæc nostri text. remanet eius contextura satis declarata.

S V M M A R I A.

Lex nostra an sit contra libertatem Ecclesiasticam. num. 1. & num. 5. respondetur.

Lex civilis nec directe neque indirecte potest statuere contra libertatem ecclesiasticam. numero. 2.

Lex aut statutum non valent dispenntia quod in ecclesias aut ecclesiasticas personas non possint immobilia alienari. num. 3.

Lex etiā si inbeat omnia prædia debere esse tributaria nihil nocet ecclesijs, aut ecclesiasticis personis. num. 4. & 6. & 7.

Quæ dicantur contra libertatem ecclesiasticam. eo. num. 7.

Bona vendita à laicis remanent hypothecata pro eorum gabella. nu. 8. & sic tranfit cum onere hoc ad quemcunque vadat. num. 9.

Gabella exactio præfertur omnibus creditoribus num. 10. & 11. & 12. vbi declaratur.

Possidēs rem ex qua debetur gabella si eam soluit potest eam recuperare à venditore rei illius num. 13.

Gabella an præferatur decima clericis debita nu. 14.

Lex. 8.

Summarium.

Vendentes res suas clericis & personis Ecclesiasticis & exē

ptis soluere debent gabellas ac si alijs laicis venderent, adeo vt si veditores reperiri non potuerint ab ipsis bonis venditis quæ obligata & hypothecata remanēt pro ipsa gabella, gabella recuperetur.



BI. Mandamos que si los dēchos clerigos, Iglesias, y monasterios. Videtur legem nostram esse in duobus cō-

- 1 tra libertatem ꝑ ecclesiasticam, & consequenter fieri non potuisse, nā primo disponit quod si laici res suas clericis, Ecclesijs vel monasterijs vēdiderint soluant gabellas ac si alijs laicis vendidissent, sed ex hoc supposito fit clericis & Ecclesijs præiudicium, tum quia eis libere vendere non permittitur, tum etiam quia carius hac de causa ement res has à laicis, ergo contra libertatem ecclesiasticam est, vt inquit Tiraq. de retract. titu. 1. de Linagiel §. 1. glos. 11. num. 11. nam non solum non potest lex directe statuere contra clericos
- 2 & Ecclesias, verū neque indirecte, ꝑ per modū præsumptionis inductæ, nec per modum pœnæ imponendæ vel auferendæ, vt optime per Minchaca, lib. 1. de successio. creatione. §. 10. nu. 658. in fi. cum pluribus præcedētibus, quem ad hoc allegat Matienço in l. 11. glos. 5. titu. 10. lib. 5. re copil. in num. 3. & sic magis communis est opinio, quod non valeat lex vel statutum disponens, quod in Ec-
- 3 clesias ꝑ & in ecclesiasticas personas non possint immobilia alienari, vt tenet Bart. in l. filius familias. §. diui. de leg. 1. vbi DD. maximè Iaf. in 2. lect. nu. 82. vbi hanc dicit magis communem & sequendam in iudicando

cando & consulendo, vbi à num. 71. incepit quaestionem. Secundo videtur legem nostram esse contra libertatem ecclesiasticam in eo quod in fine eius disponit, immobilia vendita Ecclesijs & ecclesiasticis personis per laicos remanere obligata pro solutione gabellæ à tali laico debita ex venditione eorum, nam si lex iubeat omnia prædia esse tributaria nihil nocere debet Ecclesijs etiam in acquirendis, ¶ quia videtur Ecclesijs & clericis esse nocua, præsertim si de eis mentio fiat in tali lege, vt tenet Iacob. Butrica. in Authentica item nulla communitas C. de epif. & cler. & hanc contra Bart. contrariam tenentem dicit communem Ias. in l. placet. 2. l. et. nume. 21. C. de Sacros. Ecclesijs quem & alios plures refert Mincha. controu. vsu fr. cap. 6. & Aluarus Velasco de iur. emphi. quaestio. 17. num. 7. & Matheo vbi supra num. 5. vbi ex hoc dicit in num. 4. non fuisse in nostra compilatione inserta. l. 7. tit. 9. li. 5. ordinationum, qua statuebatur, neminem Regi subditum posse bona immobilia alienare in exemptos, & regis iurisdictioni non subiectos, & si alienauerit vel donauerit quintam valoris veri partem Regi dare tenebatur, neque obstant quæ contra hanc opinionem considerat ipse Mincha. in dict. cap. 6. scilicet, quod sicut potest quilibet rei suæ apponere grauamē de non transferendo eam in Ecclesias & personas ecclesiasticas, ita etiam poterit lex quia fundamentum hoc cessat, tum quia circa res particulares non vero in vniuersum procedit hæc obiectio, tum etiam quia res hæc sua est prohibentis talem alienationem, & in re sua quilibet est moderator & arbiter, sed quaestio nostra procedit & loquitur, cir-

cares subditorum, item loquitur, vniuersaliter, & sic fundamentum Minchacæ cessat, quare videtur legem nostram procedere non posse. Sed ijs nihilominus non obstantibus pro obseruatione & iustificatio-
 5 ne nostræ legis respondendi potest, primo quod in presenti nullo modo prohibetur alienatio bonorum à laicis facienda in Ecclesias & ecclesiasticas personas ac monasteria, sed permittitur potius & sic cessat prima obiectio de doctrina Bart. & aliorum in dict. §. diui, & Nauar. in Man. lati. cap. 27. num. 130. in fi. Secundo quia efficere prædia tributaria simpliciter, & maxime non facta mentione clericorum (prouthic non fit) dum tributaria efficiuntur, non
 6 est prohibitum, ¶ quia non ligant clericos & ecclesiasticas personas talia statuta secundum quod DD. dicunt in dict. §. diui, maxime Ias. vel melius & verius dices quod efficere prædia tributaria cum causa & vero colore, ne scilicet, regum patri-
 7 monijs præiudicetur, licitum est, ¶ cum ad subueniendum necessitatibus regum id fiat, & sine fraude & odio ecclesiarum, & ne alias detur locus fraudibus defraudandi iura regum ex gabellis debita, vt optime in propositum inquit Deci. in capit. Ecclesia Sanctæ Mariæ num. 52. ad fi. de constit. relatus & secutus per Velasco in dict. tract. de iur. emphyte. quaest. 17. num. 7. vers. ex rationibus, præsertim cum ipsi clerici & Ecclesia nihil soluant, neque tam sit lex nostra vt ipse Ecclesia & ecclesiastica personæ pro gabella conue-
 niantur, quam quod laici ipsi soluāt, id quod alias de iure debebāt, prout voluit Lafarte. capit. 15. num. 12. & quia multi tenent, & communem dicunt, secundum Tiraquel. vbi supra num.

num. 12. emptores rerum ecclesiasticarum non gaudere immunitate gabellarum, licet Ecclesia gaudeat, ergo multo melius disponi potest, ne venditores clericis vendentes excusentur à gabella cum ipsis venditoribus incumbat solutio gabellæ, & nisi sic legem nostram declares, sustineri minime posset, & quæ dicantur contra libertatem ecclesiasticam, diximus remissive in l. 1. num. 3. lib. 1. supra numero 2. & 3. & per calcaneum consil. 7. colum. 6. in fin. cum sequentibus, in lib. 2. Bib. in notis.

Ibi De los heredamientos y otras cosas que se vendieren a los dichos clérigos, y personas exentas se pueda cobrar el alcavala, & sic non ab ipsis clericis, sed à rebus ipsis venditis, & consequenter clerici non conveniantur, neque ipsi solvant, sed ex re ipsa onere gabellæ affecta solutio fiet, sicut & ex ea potest recuperari decima Deo debita si non erat antea soluta ex l. fin. tit. 20. part. 1. valetque argumentum de decima ad tributum & e contra, & hoc est attenta Bal. cautela de qua nos diximus in l. 1. titu. 3. lib. 1. recop. & nos referens Lasarte, in dict. tracta. de decim. vend. cap. 19. num. 84. inf. item & ex ijs verbis nostri tex. iunctis sequentibus finalibus nostri text. dum dicit, sean obligados los dichos heredamientos y cosas que fueren vendidas, collige duo notabilia, primo quod bona ipsa vendita à laicis remanent hypothecata pro gabella, ipsa tamen ut apparet clare ex dictis verbis nostri tex. & probatur ex l. Imperatores. ff. de publi. & vectig. & ex l. 1. cap. in quib. caus. & ibi Bart. & in l. si. C. si necens. vel reli. & cum legem nostram habeamus nihil est de hoc dubitandum, & legem nostram alia allegans. notat ad hoc Gironda, de Gabel. 4. part. num. 3. cum sequent.

aliquib. §. 1. secundum quod res vendita est statim affecta pro gabella, & est onus ipsi rei affixum & sic ad quencunque vadat transit cum onere tamen suo soluendi illam, vel potius ut ab ipsamet re possit recuperari etiam si ad ecclesias, & ecclesiasticas transeat personas, & hoc denotant finalia verba nostri tex. ex quibus Gironda ubi supra inquit, & gabellæ exactio præfertur omnibus tamen creditoribus, ex Lasarte ubi supra cap. 7. à nu. 59. ubi ipse Lasarte pro hac opinione allegavit nos in d. 10. titu. 6. num. 2. ad fi. lib. 3. supra ubi non ita generaliter nos locuti sumus, sicut ipse nos allegat, non enim ibidem loquimur respectu omnium creditorum vendentium bona sua, sed tantum respectu illius creditoris, pro quo satisfaciendo bona creditoris tamen venduntur executatâ virtute sententiæ, de remate, cuius creditoris respectu ex bonis illis sic venditis prius est soluenda gabella ipsius venditionis in publica subhastatione viâ executivæ factæ, quam creditori exequenti, debitum suum, vel quoties gabellarius petit gabellam sibi solui ab ipsis bonis venditis prout nostra lex loquitur, eo quod sunt hæc expensæ necessariæ ad solutionem creditori huic faciendam, non autem nos loquimur quoties bona alicuius debitoris impetuntur à pluribus creditoribus pro soluendis debitis suis, vel dum creditor aliquis petit sibi solui ex bonis debitoris tale debitum, & gabellarius pro gabella sibi alias debita ex venditione aliquarum rerum vel mercantiarum opponit se, & prius inquit sibi soluendam gabellam ex bonis ipsius debitoris, tunc enim, 12 creditor ille, tamen si prior est in tempore & habet hypothecata bona debitoris præferretur utique gabellario

in bonis debitoris pro debito suo, & hoc nulli dubium, quia prior hypotheca etiam fisco praefertur, sicut & doti, ut alibi diximus, & de iure clarum est & consequenter doctrina Lasarte, & Gironda intellecta generaliter vera non est, neque procedit, nisi tantum, in casu in quo bona aliqua pro satisfaciendis creditoribus venderentur, nam tunc gabella talis venditionis prius est soluenda, tanquam necessarium praeambulum pro satisfactione ista, non vero alias, & si bene perpendantur dicta per Lasarte dict. num. 59. & 60. ita voluit tenere, licet Gironda in dict. num. 7. generaliter eum voluerit loqui. Ex quibus infert ipse Gironda ibidem in num. 9. verum notandum, quod si emptor alicuius rei de qua debetur gabella, pro qua sit hypothecata ratione praedictae hypothecae decimam vel gabellam soluerit pro venditore vero debitore, poterit pretium solummodo recuperare ab eo, & eius heredibus, ex text. in l. si fratres. C. communi, vtri. iud. l. si fundum. C. de evictio. l. Iulianus in pri. ff. de actio. emptione quae ad hoc allegat glos. in Imperatores. ff. de vectig. & Freder. de Sen. cons. 81. & alij allegati per Gironda ubi supra num. 10. ubi numer. 8. ponit quaestionem, an decima clericis debita praefertur gabellae, & in hoc nulli dubium nisi quod decima praefertur, eo quod decima Deo datur, qui cunctis rebus debet praeferrari.

S V M M A R I A.

Militarium ordinum qui meminerint.
num. 1.

Lex. 9.

Summarium

Commendatores debent gabellam solvere de omnibus, nisi tantum de fructibus commendarum.



IB. Que los comedadores, Neminem eorum excludit, sed omnes comprehendit, ut clarius ex verbis sequentibus colligitur, quod examinabat Minchaca, ex professo in controuers. illust. capit. 105. n. 49. & iterum de successio. crea. libro tertio §. 30. 3. parte numero 306. & Dueñas regul. 100. ampliatione. 5. & nouissime Lasarte de decima. venditione capitulo decimonono numero 92. Gironda de Gabella septima parte in prin. numero 46. ad fin. cum duobus sequentibus ubi nos allegat & in ordinationibus Cancellariae Pincianae ad sunt duae schedulae regiae sic disponentes, in libro tertio titulo nono *De los comedadores*, & de ijs ordinibus meminit & Volaterranus in suis commentarijs libro vigesimo primo capitulo decimo, & Petrus Gregorius in Synthagma. iuris libro 15. capit. 33. cum 2. sequentibus.

Ibi Sant. Ioan. hi veri religiosi sunt, ut diximus in l. 14. titulo quinto libro tertio, recopilatio. & Petr. Greg. in Synthag. iuris lib. 15. ca. 34.

S V M M A R I A.

Venditor rei alienae de qua Dominus non debet gabellam non debet vendere eam. num. 1.

Immunitas concessa simpliciter intelligitur esse perpetua. numer. 2. nisi aliud sit dictum. num. 3.

Lex. 2. C. de diuersis rescrip. licet loquatur in rescriptis iustitia procedit etiam in literis gratiosis. num. 4.

Privilegia quae latissime licet interpretari. num. 5.

L Lex.

Lex. 10.

Summariū.

Gabella non debetur ab extra-
ctis à Maurorum terra ex pri-
ma eorum venditione.

Hic. Ellos, o otros por ellos. Hic
habes text. expressum pro-
bante, quod vendens alie-
no nomine rem aliquam
alicuius personæ exemptæ a gabel-
læ solutione nullam ꝑ debet gabel-
lam, quam ad hoc allegat Lasarte
de decim. vend. capitulo 15. nume-
ro. 9. & nos diximus alia in l. prima
in glossa *Venditores*, titu. 17. suprâ
eodem.

Ibi. *Que esto se entienda de la primera
venta*, sed nonne beneficium prin-
cipis debet esse mansurum & sic
in perpetuum valere, & hoc qui-
dem fatendum est, ex capitulo de-
cet de regul. iur. in sexto d. benefi-
cium. ff. de constit. princ. & immu-
nitas concessa simpliciter intelli-
gitur esse perpetua, ꝑ secundum Al-
beri. in l. cum quidam in fin. ff. de
annuis legat. ex quo beneficium cō-
cessum incarcerationis censetur in per-
petuum extendi, vt per Signorol.
consil. 97. numero 11. & Pet. Pe-
kium, in ea, regul. decet, vbi alia
ipse & alij adducunt in propositum,
quæ licet vera sint, fallunt tamen,
& non procedunt quoties aliud in
privilegio est determinatum, nam
tunc illud seruandum est, licet ꝑ tē-
porale, & ad tempus concedatur,
ex text. in l. 2. C. de diuers. rescrip.
qui quidem licet in rescriptis iusti-
tiæ loquatur, procedit etiam in li-
teris & privilegijs gratiosis, ꝑ vt ibi

ultra alios aduertit Menes num. 22
& ex dict. cap. decet. id probat, &
ex Authentica constitutio. quæ de
digni. §. fin. coll. 6. quoniam, ita li-
cuit semperque licebit priuilegia in-
terpretari vt quam latissime ꝑ illa
pateant ex dict. l. beneficium & ex l.
immunitates. ff. de iur. immu. l. ex
facto. ff. de vulga. l. si quando. C. de
bonis vacant. lib. 10. c. cum dilecti,
extra de donatio. l. 28. tit. 34. part. 7.
& ideo. nē ultra primam venditio-
nem intelligeretur priuilegium no-
stri text. esse concessum declarauit
vt pro prima tantum intelligere-
tur venditione, & sic ad nostram le-
gem adnotauit Lasarte, de decim.
vend. cap. 20. nu. 57.

Lex. 11. & sequentes vsque ad l.
34. sunt particularium locorum &
personarum immunitates, quæ qui-
dem ex suis concessionibus & pri-
uilegijs regulandæ sunt, & tenores
eorum sunt obseruandi, cum de-
clarationibus à legibus ijs apposi-
tis & designatis, & sic commenta-
tione pro nunc non egent, alibi
fortassis inter consilia mea in pro-
positum priuilegij Antonia Gar-
sia & suorum aliqua reperies no-
tatu digna, circa illa verba, *de sus-
crianças y labranças*, & circa alia pri-
uilegij illius verba, quæ hic esset
longum referre cum ibidem vide-
ri possint Deo volente, & interim
vide Marcum Antonium Eugen.
consilio. 92. & Menochium consil.
390. lib. 4.

S V M M A R I A.

Panis cocti appellatione comprehenditur
in nostra lege frumenti Hordei, vel
Mayz num. 1. vbi quid si venditur in
massa. num. 2.

Panis ex sale confecti gabella debetur. nu-
mer. 1.

Gabella an debeat ex artocren & passil-
lis,

lis, & scribilibus vulgo. Buñuelos, numer. 2. & 3.
Gabella an debeatur ex pane cocto cum re alia mixto nouum nomē assumendo. numer. 4.
Panifica ac pistrices vulgo, Panaderas. an debeant gabellam ex tritico eis per alium vel per annonā dato, vt ex qualibet faneca tot panes præbeant. numero. 5.
Sartor an debeat gabellam ex panno ei tradito ad faciēdas calligas siue aliud quid, vel dominus panni. num. 6.
Panifica quare incarcerationum si negligant asserre panem coctum ad locum publicum vendendum. num. 8.
Quorum plura remissive in eod. num. 8. vbi & quis primo equum ascendit.
Gabella quare ex equorum venditione non debeatur. num. 9.
Equorum appellatione, qui continuantur. num. 10.
Lex. 6. tit. 15. part. 7. quomodo intelligatur num. 10.
Equulus diminutivus est ab Equo. numero. 11.
Similia illa dicuntur quorum sunt termini diuersi vna verō ratio vel qualitas, eod. num. 11.
Gabella non debetur ex Equabus venditis. num. 12.
Masculinum concipit femininum etiam in privilegijs. num. 12.
Gabella nō debetur ex venditione Equorum & Equarū si cum frano & sella vendatur, secundū opinionem Lasarte, aliter secundum opinionem anthoris. num. 12. & 13.
Copulativa pro disiunctiva plerumque ponitur. num. 14.
Clausula multa vbi habent sensum de per se non ad omnia præcedentia, sed ad proximiorē clausulam referuntur. numero. 15.
Clausula generalis subsequens non comprehendit ea de quibus erat expressa facta mentio. num. 16.
Equus si vendatur cum sella & frano non debetur gabella etiam si dicatur quod solus ipse & nō sella & frannū venditur. num. 17. & 18.
Gabella debetur ex frano & sella de per se venditis. num. 19.

Gabella non debetur ex equo pullino vteribus matris adscripto si cum matre vendatur. num. 20.

Lex nostra ad alia animalia quā in expressa nō extenditur. nu. 21.

Gabella debetur ex venditione muli aut mule etiam cum sella venditorū si antea solita erant portare clitellam non vero sellam. num. 22. & 23.

Equo vel mula venditis an censeantur etiam vendita sella & frannū. num. 24. & 25. & 27. limitatur.

Redhibitoria agi potest si intra. 60. dies ornamenta, quibus equus vel mula aut mulus vendita sunt, non reddantur. nu. 26.

Vendita equa vel vacca an & pullus eius venditus censeatur. num. 28.

Petunia appellatione veniūt aurea, argentea vel ærea, & omni re, nisi dicatur pecunia monetata. num. 29. & 30.

Mentio vbi fit de pecunia numerata intelligitur de nummis. num. 31. vbi declaratur & intelligitur.

Libris sicut & Bello defenditur Resp. & totus mundus. num. 32.

Lex. 34.

Summarium.

Gabella non debetur ex pancocto, ex equo, mulis, & mulabus sellæ, venditis cum sella & frano, neque ex moneta monetata, neque ex libris latinis aut Hispanis verbis cōpositis, neque de auiibus de caça.



BI. De pan cocto, vt principalius prius ponitur in lege nostra, & latē eius significatio accipienda est scilicet, vt comprehendat non solū panem coctum ex tritico & farina eius factum, verum ex hordeo, vel ex mayz ꝑ apud Indos & in nostra Hispania apud descendentes ex

Maurorum gentibus, ex ijs enim
 itō debetur gabella quia panis est
 & coctus, vt bene legem nostram
 intelligere voluit Lafarte, de deci.
 vend. capitul. 20. numer. 4. vbi nu-
 mero quinto, id adeo aliquos velle,
 & male, extendere dicit voluisse vt
 & de paniculis salis non debere-
 tur, sed falluntur in hoc quia sal
 non est panis licet ex sale cocta
 fiant paniculi illi, & sic fuisse iudica-
 tum & bene asserit Lafarte ibi, &
 post hæc scripta eum referens se-
 quitur Castillo, in politica de corre-
 gidor. lib. 4. ca. 3. num. 58. & conside-
 randa est dictio nostri text. cozido,
 quasi non idem sit si in massa ante-
 quam coquatur vendatur: nam de-
 2. bebatur gabella, ¶ quia panis coctus
 requiritur à lege nostra, & cui ver-
 ba non conueniunt non conuenit
 dispositio, vt in propositum tenet
 Castillo, vbi supra numero. 8. in
 medio sequendo Gironda de Ga-
 bellis. 7. part. §. 1. numero. 16. vbi nu-
 mero 17. inquit legem nostram in
 artocreis & pastillis, & sribilitis,
 quæ de massa frixa sunt, quod *bu-
 ñuelos y fruta de arten y vizcochos*, ap-
 pellamus esse intelligendam & pro-
 cedere vt de eis gabella non debeat-
 ur, cuius cōtrarium tenet Salazar,
 sequutus & relatus per Castillo in
 dicto numero 58 ego opinionem
 Girondæ in artocreis & pastillis
 quia ex pane cocto fiunt admitte-
 rem, in illis vero *buñuelos y fruta de*
 3. *arten* non admitto, ¶ quia deficit
 qualitas cocturæ, neque coquuntur,
 sicut & non extendi neque intelligi
 legem nostram in pane cocto cum
 re alia mixto ita vt in aliam transeat
 speciem, quam panis cocti, nouum
 que nomen sortiatur, veluti si ouis,
 faccaro melle, oleo aut butiro. vel
 4. alijs rebus conditus ¶ sit, inquit &

tenet Lafarte dicto capitulo. 20. nu-
 mero sexto vbi à numer. 8. usque ad
 15. exclusiue prosequitur questio-
 nem de qua quotidie interrogaue-
 ris, an scilicet, pistrices, hoc est *pa-
 naderas*, debeant gabellam soluere
 ex tritico eis per alium dato, vel ex
 5. annona publicæ ¶ sumptus, vt tot
 panes reddat pro faneca, in hac e-
 nim questione alij dicebant, gabel-
 lam debere, alij vero nullam, & in
 facti contingentia disceptatum vi-
 di & ego consilium præbui, in hunc
 modum, scilicet, quod si pistrices he-
 ritici fanecam recipiebant vt tan-
 tummodo in pane cocto eam red-
 derent domino pro sustentatione
 sua, vel annonæ publicæ vt pro ipsa
 annona per eius administratorem
 venderetur, pro publica susten-
 tatione, tunc utique nulla debe-
 batur gabella, à domino vel an-
 nona etiam si conuentum esset vt
 tot panes mihi ex faneca tritici
 mei redderet, quia in ijs casibus,
 neque est emptio, quia non inter-
 uenit pecunia, neque est permu-
 tatio quia non do vt aliud mihi
 des, sed ex eo quod meum est præ-
 beas panem coctum, & sic pars
 rei meæ, licet mutata reddatur,
 ad quod considerat Lafarte ibi su-
 præ numero tertio, text. in l. tibi
 areæ. ff. de præscript. verbis ibi
 cum aream meam tibi dedissem
 eo pacto, vt in insula ædificata, par-
 tem eius mihi redderes, Iulianus
 ait emptionem non esse, quia
 pretij loco partem rei meæ reci-
 pio, & ibi verbum emptionem,
 omnem & bene, contractum in-
 cludit inquit ibidem ipse Lafarte, sed
 re vera lege aliqua non egemus in
 hoc casu, sed viua ratione, scilicet,
 quod id q. tibi trado idē mihi red-
 dis, & sic ego ex traditione ista, per
 quam

quam res illa tua non sit, sed mea remanet, gabellam non debeo, neque tu itidem debebis, quia meū quod est reddis, & non tuum, & tu ex labore tuo non debes gabellam, & sic clarum est annonam & pistrices in hoc casu nullam debere, vt tenet Castillo, in dicto numero 58. in prin. sicut si sartori alicui tradidisset pannum vt ex eo mihi faceret pallium aut caligas, siue aliud quid, neque ego debeo gabellam, neque sartor, † quia nihil hinc inde recipimus sed quod est meum mihi præbes, licet mutata forma, sed si pistrices hæ ex annona publica reciperent triticum & pro eo tot nummos redderent pro qualibet faneca, & ex ea panes coctos ab ipsa † confectos venderet publice & in platea publica vt suos, tunc vtrique Dominus tritici & annonæ deberet gabellam ex tritici vëditiōe, quia verè tunc venditio est, cum pistrices ipsæ in hoc casu suum efficiant triticum, licet cum obligatione vendendi panes coctos ab inde profectos pro publica sustentatione, & pretium abinde interueniat, ipsæ tamen pistrices nullam debent gabellam, quia emptores sunt tritici illius, & ex pane cocto ab eis vendito nullam ex lege nostra teneantur soluere gabellam, & sic quæstionem hanc multo antequam Lafarte, & Castillo suas in publicum proferrent sententias consului & alij consuluerunt, & est vera hæc resolutio & distinctio: & quare tunc pistrices incarcererentur si non adimpleant ex parte sua panem ipsum coctum ex tritico illo † publicè vendendo, sed sibi potius retinendo, Lafarte vbi supra numero nono, & 10. duas

assignabat rationes, sed eam ego esse crederem scilicet, quia iustitiæ mandata non adimplent, iustitia enim, & sic rectores deputati pro annonæ administratione eis iubent vt tali die panem illum in forum publicum adducant, vt omnibus vendatur, & cum id non idimpleuerint resistunt iustis mandatis, & sic delinquant, & consequenter incarcerari possunt, & quia nullum alium congruentius remedium reperiri potest, vt promissa adimpleant, ideo nimirum si incarcererentur, si non adimpleuerint, præsertim cum regulariter pistrices hæ in foro publico vendentes viles mulieres sint & pauperes, & quæ alio modo compesci adhuc non possunt, & post hæc Castillo, sequens Lafarte has refert & alias rationes, vbi supra numero. 70. & 71.

Ibi. *ni de los cauallos.* De equo & caballo plures quæstiones per modum tractatus proposuit Hippolytus Bona cosa, in tractatu, de equo siue caballo, in secunda parte tomi sexti, tractat. diuersorum Doctorum, secundum nouam impressionem eorū, vbi ex Cælio Rodigino aliqua descripsit in principio, circa equorum ferocitatem, & vilitatem, & quis primo equum ascendit, & de aliquibus equis singularia retulit dictu, quæ cum non sint ad declarationem nostræ legis necessaria omitto ea, de quibus & per Plinium, libro octauo capitulo 42. & quomodo boni equi dignoscantur tradit Virgil. in Geor. in hæc verba, argutumque caput, breuis aluus, obesaque terga, & quatuor in equo esse inspicienda, tradit Isidorus, in libro. 12. Etymologiæ ca. 1. vt ibi per eū,

& infirmitates equorum, & curam eorum descripsit Petr. de Crescen-
tius, de commodis ruralium, lib. 9.
quæ per ipsos videbuntur: ex quibus
quo ad nostram legem solum nota
re licet legem nostram ob id ex vē-
ditione equorum statuere gabellā
9 non debere, quia nimis necessarij
sunt ad bellorum vsum, & ad iuua-
men hominum, & quia sic placuit
legislatori, & cum de equis l. x no-
stra meminerit, eorum appellatio-
ne, nedum equus, sed & roncinus
10 quoque & si qua sunt alia ꝑ istius
speciei animalia, continentur, quia
licet in corpore & statura differant
secundum plus vel minus non dicū-
tur in genere, vel in substantia dif-
ferre, argum. rex. in l. fin. ff. de fund.
instruct. & l. Scapham. ff. de eui-
dio. & aduertit Mexia, in l. de Tole-
do 2. part. fundamento. 4. nume. 10.
quem ita tenens refert Lasarte de
decim. vend. capit. 20. numer. 16.
etiam si Gironda de Gabel. 7. part.
§. 1. num. 24. & 25. aliud velit & ma-
le, & sic est intelligenda l. 6. titu. 15.
part. 7. quam ibi allegat Lasarte, ad
dicendum quod equus & rocinus
differunt, nam hæc differentia con-
sideratur respectu corporis & statu-
ræ non vero respectu substantiæ,
11 nam equulus diminutius est ꝑ ab
equo. l. eum qui. §. item si iumento
ibi quorum sequela erat equulus,
ff. de furt. nam secundum Bald. in
l. de quibus. ff. de legib. illa similia
dicuntur quorum sunt termini di-
uersi, vna vero ratio vel qualitas,
imo & vt optinē aduertit Lasa-
te in dicto numero 16. & Gironda
vbi supra numero. 21. & 22. idem
12 dicendum est in equabus ꝑ vendi-
tis, ex eis enim non debetur gabel-
la, tum quia masculinum concipit
fœmininum ex l. si ita scriptū in pri.

ff. de leg. 2. quæ & in priuilegijs lo-
cum habet, secundum Tiraquel.
de retract. Linagiel. §. 1. glossa. 9. nu-
mero. 207. & id etiam probari in-
quit Lasarte ibi ex l. seruis legatis.
§. fin. & l. qui duos de leg. tertio, &
quia eadem est ratio, & maior in
equabus, sicut in equis quia maio-
rem sustinent laborem, quam equi,
vt ibi aduertit ipse Lasarte nume-
ro. 17. inquit tamen, ibi ipse Lasa-
te, numer. 18. id intelligendum esse
dum tamen equus & equa vendan-
tur cum fræno & sella, id que dedu-
cit ex verbis sequentibus, *ensillados y*
enfrenados, volens verba hæc referē-
da esse non solum ad verba proxi-
mè præcedentia, *de las mulas y machos*
de silla, sed etiam ad antecedentia an-
te hæc, *ni de canillos*, hoc fundans,
tum ex eo quod dictio illa, in, est
copulatiua, & sic coniungit omnia
hæc, scilicet, *canillos mulas y machos*,
tum etiam quia clausula sequens
ad omnia præcedentia videtur, re-
ferenda tum etiam ex text. in l. 2.
in. §. fin. titulo 19. libro sexto, supra
ibi, *agora los vendan ensillados o enfrenados*, & ita inquit ipse Lasarte ibi-
dem, esse communem praxim &
consuetudinem intelligendi verba
13 hæc. Ego tamen, salua eius pace ꝑ
aliorumque idem quod ipse sen-
tientium, teneo legem nostram in
equis & equabus venditis non re-
quiri ad excusandam gabellam
quod vendantur cum sella, & fræ-
no, sed sufficere sine eis vendi,
con vn solo muelle o bocado, vt gabel-
la non debeat ex tali venditio-
ne, cum Mexia vbi supra nume-
ro 34. ex eisdem fundamentis, qui-
bus ipse Lasarte se fundat, & pri-
mo, quia si dictio illa, in, est co-
pulatiua, de natura copulatiuæ
est inter diuersa poni, vt est glos.
& ibi

& ibi omnes in .l. prima, ff. de iust. & iur. sed cum vt diuersa ponantur in presenti equi à mulabus & mulis, diuersa est ratio in vnis quam in alijs consideranda, ita vt in equis non requiramus qualitatem illam, *Enfillados y enfrenados*, in mulis & mulabus vero sic, & ad oculum ex experientia, quæ est rerum magistra id patet, nã equi à communiter accidentibus plus seruiunt sellæ & fræno, quam muli & mulæ, imo potius muli & mulæ à magis communiter accidentibus, clitellæ, & non sellæ & fræno applicantur, ergo diuersum debet esse ius, & sic lex nostra id præsentens, cum loquitur de mulis & mulabus addit, de filla, q̃ non addidit verbo illi, caualllos, cū ergo hanc qualitatem addiderit mulis & mulabus non vero equis, verba illa sequentia, *que se vendieren y trocaren en fillados y enfrenados*, ad mulas & mulos voluit referre, non vero ad equos, item quia dictio illa, ni dissiūctiue potest hic considerari, cū

14 plerumque copulatiua ꝑ̃ disiunctiua ponatur, ex text. & materia in l. fin. C. de verb. sign. & id deducitur ex text. nostro & probatur clarè, in illis verbis, *que se vendieren y trocaren*, nam in eis copulatiue loquitur lex nostra, perditionem illam, y latine & quæ copulatiua est, sed venditio & permutatio non pōt regulariter in eodem subiecto cōsiderari, neque est copulada venditio cum permutatione in simul in casu nostri text. sed potius venditio, & permutatio de perse cōsiderantur, ita vt si uevendatur equus siue permutetur non debetur gabella, ergo fatendū est necessario in presenti copulatiuam illam, y, dissiūctiue apponi, & idem dicendum erit de dictione illa, ni, ita vt licet quoad gabellæ ex-

cusationem lex nostra æquiparet panē coctum & equos & caballos, & mulos & mulas venditos cum sella & fræno, vel permutatos, & alia de quibus in ea, tamen non æquiparat, vt in omnibus eadem qualitas requiratur, sed diuersa & vnū quodque verbum stet de per se, referendo singula singulis. Secundo, quia quoties clausulæ multæ habent sensum integrum & orationem perfectam clausula sequens non ad omnia præcedentia sed ad proximiorē ꝑ̃ orationem & ad proximiora verba refertur, etiam si adsit dictio repetitiua vel copulatiua. l. qui fundū ff. de contrah. emp. l. Scia. §. Caio. ff. de fund. instr. Tyber. Decia. respon. 17. num. 34. volumine. 1. clausulaque generalis subsequens non comprehendit ꝑ̃ ea de quibus erat expressa facta mentio, Decia. resp. 19. nu. 110. volumi. 3. in presenti tamen oratio illa, ni caualllos, iunctis verbis præcedentibus perfecta est oratio, & perfectum sensum habet, scilicet, nē soluatur gabella de equis, sicut nec de panē cocto, ergo verba illa, *enfillados y enfrenados*, non ad omnia præcedentia sunt referenda, sed ad proximiora. Tertio. l. illa. 2. §. fin. tit. 17. lib. 6. supra pro hac nostra opinione facit, nam in illis verbis, *agora los vendan en fillados y enfrenados o en cerro*, non loquuntur nec disponunt de equis vel equabus domitis, sed de indomitis, & sic de nouis equis nondum domitis, ergo circa domitos nihil ibi disponit, sed potius relinquit in dispositione iuris, imo cū ibi disponat de prima venditione equorum indomitum non deberi gabellā, siue sint vēditi cū fræno & sella siue non, de alijs vero vēditionibus sic, ergo de domitis nunquam debetur, neque pro prima neque secun-

da vel vltiori venditione, siue sint
venditi cum fræno & sella siue non,
quia si ita non esset nulla ibidē con-
stitueretur specialitas in indomitis,
neque priuilegium, & sic lex illa ex-
pressa mihi videtur, pro hac opinio-
ne, quanquam post hæc vidi etiam
eum Mexia tenuisse Girōda de Ga-
bel. 7. part. §. 1. nu. 22. veriore eam
dicens & consuetudine approbatā
vidisse, assero tamen, plurimū circa
hæc opitulari consuetudinem loci,
Ex quibus infero quod si equus ven-
datur dum ornatus existeret sella
& fræno, etiam si expresse dicatur
quod ipse solus, & non sella & fræ-
num vendita censeantur, non debet
17 bitur gabella, ¶ quia cum ex dictis
equo ipsi & caballo priuilegiū con-
cedatur neque requiritur, quod cū
fræno & sella vendatur vt liber sit à
gabella, nō est de substantia ad hanc
excusationem, quod sella & frænum
etiam vendantur, vel nō, quid quid
voluerit Lasarte dict. cap. 20. nu. 25.
imo & fortius teheo, quod etiam si
mula & mulus vendatur ornati fræ-
no & sella si frænum & sella excipian-
tur in venditione non debetur ga-
18 bella, ¶ quia lex nostra non requiri-
tur ad gabellæ excusationem, quod
cum eis etiam vendatur sella & fræ-
num, sed quod tūc cum venduntur
sint eis ornata & quod antea sellæ
deputata fuerint mula, & mulus, &
aliud dicere est verba inspicere nō
vero corticem & substantiam eo-
rum, neque ita strictè, & vt Iudaicè
DD. dicunt, sunt verba legis intelli-
genda prout iacent, præsertim cum
à principio omnia à gabellæ solutio-
ne essent libera, nisi regni concessio
adesset, & quia id quod principale
est attenditur, scilicet, mula & mu-
lus, non vero accessorium frænum
& sella, præsertim cum fræni & selle

venditorum de per se gabella debetur,
ex l. 38. infra, eodem. Sic neque
de equo pullino vberibus matris ad-
stricto cum equa venditur debetur
19 tur gabella, ¶ quia partus sequitur
ventrem & accessorium naturam
sui principalis, quod secus si à matre
esset separatus herbam pascens &
indomitus, quia tunc de eo soluere-
tur gabella secundum Lasarte vbi
supra num. 24. & sic intelliges dicta
per Mexiam in pragm. tassæ, pan.
conclu. 1. gloss. 1. num. 40. fol. 17. quia
cū lex nostra de caballis loquatur,
de domitis loquuta est, non vero de
20 indomitis quia de indomitis ¶ gabel-
la debetur, etiam pro prima vendi-
tione nisi in locis vbi praticatur di-
spositio. l. 2. titu. 17. lib. 6. supra vt ex
§. fin. ibidem desumitur, & proba-
tur per argumentum ab specialita-
te sumptum, quod est in iure vali-
dum.

Ibi. *Ni de mulas ni machos de silla*, ad
hoc eam cōsiderat Gironda de Ga-
bel. 7. part. §. 1. num. 18. & Lasarte de
decim. vend. cap. 20. num. 28. & 29.
vbi idem dicit esset disponendum
de bobus aratorijs, & iuste, sed cum
lex nostra id non disponat de eis,
neque de alijs animalibus quam hic
expresis ¶ lex nostra non est intelli-
21 genda, nec ad alia extendenda, vt ad-
uertit Lasarte vbi supra dict. num.
30. itidem & aduerte ad verba no-
stri text. ibi de silla, ad sciendum qd
si ante venditionem mula mulinè,
sellam non portabant sed clitellam
22 non excusabuntur à gabella, ¶ etiā
si tempore venditionis cum fræno
& sella vendantur, quia hæc est qua-
litas adiuncta verbo & sic debet ad-
esse tempore venditionis, & sic ver-
bi cui adiungitur, & ideo in mulis
& mulabus hæc duo requiruntur
vt gabella excusetur, scilicet, quod
ante

ante venditionem essent sella appli
 23 cata & quod vendantur ornati cū
 frano & sella; licet non requiratur
 quod in simul cum eis frenum & sel
 la vendatur, vt diximus in glos. præ
 cedente.
 Ibi. *Ensellados y enfrenados.* Tempore
 venditionis, intellige, & verba hæc
 ad mulas & mulos veditos referas
 non vero ad equos; neque requi
 ritur franū & sellā vendi prout hæc
 in glossis præcedentibus diximus sed
 est questionis an vedito equo vel mu
 la aut mulo, censentur vendita fra
 24 num & sella & ornamenta t quæ ha
 bent tempore veditiois, & in hoc
 si aliquid super hoc per partes con
 ueniat, conventioni standum est,
 sed si nihil est dictum tunc in dubio
 equo vedito capistrum sella & fra
 num quibus cum est tempore vendi
 tionis, vel biduo ante ornatus erat
 equus, vel mula aut mulus vendita
 censentur, tanquam accessorium
 principalis, sed si nulla ornamenta
 tunc habeat, vel biduo nō habuit, nō
 censentur vedita, ex text. quē ad hoc
 allegant oēs DD. de hac re loquētes
 in l. a dilecti. 2. in principio, & in §.
 vendendi autem causa. ff. de ædili
 edict. quem ad hoc ibi notant DD.
 & las. in §. actionum. num. 38. in §.
 de actio. Rebus. in l. licet capitales.
 103. pag. 604. in medio. ff. de verb.
 sig. Anto. Gom. tom. 2. Var. c. 2. n. 13.
 Cepola de seruitu. rust. cap. 4. n. 65.
 & Hippoli. Bona cosa in tracta. de
 equo & caballo. 1. part. qua. st. 2. &
 38. & Lafarte de decim. vend. ca. 20.
 num. 27. & Tiber. Decia. responso
 51. num. 52. volum. 2. & Orosci. in l.
 si initium. §. tabularum. nu. 74. col
 lūna. 745. ff. de edend. & iterum in
 l. de quibus. nu. 93. collūna. 186. ff. de
 legib. vbi inquit id potius de iure
 quam de consuetudine esse; adeo

vt etiam pretiosiora, secundū cum
 25 ibi veniant si eis ornatus est, t imo
 vt ibi dicit redhibitoria intra. 60.
 dies proponi potest, propter non
 26 reddita t ornamenta, & hoc nisi
 aliud sit cōsuetudine introductum
 secundum Anto. Gomez, vbi suprā,
 vel nisi ornamenta illa haberent ar
 27 ma t venditoris, nam tunc non ve
 nirent, secundū Hippolit. Bona co
 sa vbi suprā in dict. qua. st. 38. ex Cur
 tio in tract. de consuet. n. 9. sed quid
 si quis equam vel vaccam vendide
 28 rit an & pullus eius t venditus cen
 seatur, & in hoc omnes dicūt, quod
 si pullū habeat in ventre vel ad mā
 millas venit cum matre vedita. Sed
 si iam separatus erat ab ea & herbā
 iam pascebat non veniet vt per An
 to. Gom. vbi suprā. num. 14.
 Ibi. *Ni de la moneda a moneda*, siue
 sit aurea, argentea, siue arrea, nam
 omnia hæc pecuniæ appellatione
 29 continentur. t & nō sine mysterio
 lex nostra huc verbo, *moneda*, addi
 dit, *amoneda*, quia si solo verbo, pe
 cunia vta fuisset, eius appellatione
 30 omnem rem t contineri dici pos
 set, ex l. pecunia appellatione. 4. in
 ordine. ff. de verb. sig. vbi DD. maxi
 me Rebus. & ad hac excludēda ad
 didit lex nostra, *amoneda*, id est nu
 merata, vt de sola pecunia numera
 ta intelligeretur, nā si in lege vel sta
 tuto fiat mentio de pecunia nume
 31 rata, vel dicatur numerare, intelligi
 tur de nummis, t l. si ventri in fi. ff.
 de priuileg. credito; notat Rebus.
 vbi suprā, pag. 51. vbi in vers. ego pu
 to, inquit se putare, pecuniæ nomē
 intelligi debere pro ratione mate
 riæ, si materia ea sit, vt comprehē
 dat omnes res, tunc pecuniæ nomi
 ne omnes res intelligentur. Si au
 tem referatur ad pecuniam nume
 ratam de ea intelligendum erit, ma
 xime

xime quando vsus communis is esset intelligendi & loquendi, nam tunc etiā propriæ significationi vocabuli esset præferendus, ex. l. Labeo. ff. de supelle& legat. Sed quia poterat esse dubium an verbum, pecunia, nostri text. ad omnes res, vel ad numeratam applicaretur ideo lex nostra adiecit, amonedada, vt de eā tantum, intelligatur, & non de alijs rebus, & ita succin&te considerauit Lasarte. dict. cap. 20. num. 31. in pri. sed quomodo verificari potest, ex pecunia numerata non deberi gabellam, dic quod cum do decē pro tali te, & sic quando pecunia soluitur numerata pro mercede aliqua vt voluit Lasarte vbi suprā, cap. 17. num. 19.

Ibi. *Ni de los libros assi de latin como de romance*, & iuste quidē, nam & libris, 32. f. sicut & bello respublica, imo & totum mundum defendimus, imperatorem enim maiestatem non solū armis decoratā, sed & legibus ornatam esse oportet, vt in pri. institutionum, inquit iuris cōsultus, cumque maiestas imperatoria legibus oporteat esse armatam, manifestū fit, & libris in quibus leges sunt scriptæ ornatam esse oportere, & sic suam personam defendere, quique dem libri cum imperatorem associetur, & bellare cum eis dicamus, nimirum si ab omni gabella ab omni pedagio & portorio sint immunes, præsertim cum ex. l. 16. titu. 5. p. 2. statutum sit reges curiosos esse debere in scientijs addiscendis, prout plures fecerūt, & plura refert in propositū Rhedin. in tract. de Maiest. prin. §. sed etiam legibus oporteat esse armatam, volum. 16. tracta. diuers. docto. & nostrā legem in hoc allegat Did. Per. in. l. 22. titu. 4. lib. 4. ordin. & Lasarte de decim. vend. ca. 20. num. 32. & Gironda de Gabel.

7. part. §. 1. num. 15. quod si libris prærogatiuæ hæ conceduntur, auctoribus eorum quæ non concedenda forent? & quibus præmijs non afficiendi, præsertim illis qui magna & reip. ac regno conuenientia perfecerunt volumina, prout ego Dei misericordia perficio, tot commentarijs regiam nostram copilationē ornando & declarando, & quasi mortuis verbis vitam declarationibus congruentibus & veris opinionibus præbendo, sed hisce rēporibus gaudent vtique Reges principes ac magnates, sapientesque viri & literis dediti hæc videre, sed præmio authores afficere obliuiscuntur, alios fortassis præmiando, qui neque hæc fecerunt neque vnquam intentauerunt facere, ferenda tamē hæc sunt, quia ab antiquis temporibus sic scriptum etiam & factum videmus, vt alias dixi in epistola ad lectorem in lib. 6. suprā eodem.

Ibi. *Ni de falcones ni de açores, ni otras aves de caga*, eam ad hoc allegat Gironda de Gabel. 7. part. §. 1. num. 14. & Lasarte de decim. vend. capi. 20. num. 33. vbi id intelligit siue ab alijs partibus asportentur siue in ijs regnis nutriantur, & de hoc nulli dubium, quia lex nostra generaliter loquitur, & sic generaliter est intelligenda: & rationem legi nostræ assignat ipse Lasarte, scilicet, quia honesta aucupij delectatio persimilis est rei bellicæ, ac proinde etiam fauorabilis, verum enim vero nihil rei bellicæ commune habere id existimo, & ideo non hac de causa immunitatem gabellæ concessam fuisse credo, sed quia aucupia de senobilia iudicari possunt, quia subditos capiunt, & maximē & à communiter accidentibus regum & magnatum delicias sunt.

S V M M A R I A.

Gabella neque laudemium non debetur ex necessaria venditione. num. 1.
 Dos data ab illo, qui dotare non tenebatur donationi aequiparatur. num. 2.
 Gabella non debetur ex donatis. num. 3.
 Estimatio rei dotalis indubio emptionem facit. num. 4.
 Lex generalis non comprehendit dotem & casus privilegiatos & fauorabiles, nisi vt. num. 5.
 Dotis fauore multa sunt introducta in iure vt in eo. num. 5.
 Statutum non valet disponens, quod de dote soluitur gabella. num. 6.
 Ratio decidendi ad nostram legem. num. 7.
 Gabella ex dote non debetur siue detur res mobilis se mouens aut immobilis, siue a pri. in pecunia constituitur dos & ex post facto soluitur in rebus estimatis. num. 5. & 8. nisi vt. num. 9. & num. 10. contra hanc limitationem tenet Author.
 Mutuanti pecuniam si postea detur species pro ea mutuum adhuc est neque debetur gabella. num. 11.
 Pactis in contractu apposis non censetur per quacunque verba derogatum. num. 12.
 Gabella non debetur ex re data soluto matrimonio pro pecunia in dotem allata. n. 13.
 Gabella non debetur si maritus eligat reddere rem dotalem datam estimatam a principio matrimonij. num. 14.
 Diuisio hereditatis vicem emptionis obtinet permutationique similis est. nu. 15. & num. 19. declaratur cum sequent.
 Possessio secuta ex permutatione aut venditione dominium, & causam vsucapiendi praestat. num. 16. & cuius debetur vt ibi.
 Gabellam ex diuisione deberi aliqui & male asseruerunt. num. 17. & num. 18. an laudemium debeat, & nu. 20. & 21. & num. 22. assignatur ratio & nu. 23. & 24. vbi cum. num. 25. ampliatur lex nostra in hoc, quod de diuisione gabella non debeat vt in quacunque bonorum communium diuisione procedat. & n. 26. limitatur & num. 27. restringitur limitatio. & num. 35. limitatur lex nostra, & num. 37. ampliatur & num. 38.

Socius vnius rei communis si compellit socium vt det suam pretio in suo partem vel accipiat suam eodem pretio non debetur ex hoc gabella. num. 28. nisi vt ibi, nu. 29. & 30. & n. 31. declaratur hac limitatio, & nu. 34. proceditur in hoc ampliatiue.
 Facti contingentia de duobus socijs conducere decimas vnius loci si post vnius alteri suam partem relinquat an gabella debetur. num. 32. & 33.
 Gabella debetur ex hereditate vendita numero 26.
 Lex nostra non solum de prima, sed & de secunda diuisione intelligitur. numero 39.
 Diuisio commodi & non per particulas rerum fieri debet. numer. 40. & ideo debet pars domus vel fundi contigua alteri parti ipsius coheredis diuidentis dari iuxta partem illam. num. 41. & 42.

Lex. 35.

Summarium.

Gabella non debetur de rebus in dotem datis, neque de hereditatum partitionibus etiam si pecunia interueniat vt aequalitas inter eos seruetur.



H B. I. Que no se pague alcuala de las cosas que se dieren en casam. ento. Quoad patrem, qui ex legis dispositione tenetur omnino filios, & filias dote re ex l. fi. C. de dot. prom. & ex l. 8. ti. 11. part. 4. necessaria non videbatur legis nostrae dispositio, cum ex necessaria venditione gabella non debeat vt alibi diximus, sicut nec laudemium, f vt per Tiraquel. de retract. Linagiel §. 29. gloss. 1. num. 4. & in hoc casu intelligitur id quod ipse Tiraquel. ibidem in §. 1. gloss. 14. num. 100. dicit, scilicet, quod dos est neces-

necessaria alienatio, sed quia plerū-
 que pater dotat filiam in casu, in
 quo eam ex legis necessitate dota-
 re non tenebatur, & alij quam pa-
 tres solent etiam dotare mulieres,
 ideo lex nostra neque superflua, ne-
 que inutilis iudicari potest, & ra-
 tio eius est, quia in patribus neces-
 sitas obligatiua excusat a gabella,
 in alijs vero non obligatis dotare
 2 dos ab eis promissa ꝛ donationi
 equiparatur, ut per Baecam, de non
 meliorandis filia. cap. 12. nume. 35.
 vbi & in cap. 34. num. 14. & ex do-
 3 natis ꝛ gabella non debetur, ut per
 Tiraquel. de retract. Linagiel, §. 32.
 glos. 1. nu. 47. & Girond. de Gabel.
 11. part. nu. 10. ideo lex nostra iuste
 generaliter disposuit, ne ex rebus in
 dotem datis gabella debeatur, item
 & quia solent res in dotem datae
 aestimatae dari, quae quidem aestima-
 4 tio in dubio facit emptionem ꝛ ex
 text. in l. quoties. C. de iur. dot. l. 16.
 & 18. vbi glos. *De suso es dicho*, titu. 11.
 part. 4. late loa. Guter. consi. 17. vbi
 late ipse & ego fundauimus & inter
 mea consilia in eadem causa ipse re-
 tuli. & quia posset dici quod cū em-
 ptionem faciat dotis aestimatio, &
 ex emptione gabella debeatur ex l.
 1. & 2. titu. praecedentis, videbatur &
 ex hac esse debitam gabellam, ideo
 lex nostra generaliter disposuit ne
 debeatur, ut casum magis dubirabi-
 lem comprehenderet, & quia aliter
 nihil noui induxisset, ut in eius pro-
 positum inquit Lasarte de decim.
 vend. cap. 20. num. 35. sed & adhuc
 lex nostra superflua videtur, nam
 lex. 1. & 2. titu. praecedentis, dispo-
 nunt generaliter gabellam deberi
 ex venditione & permutatione, sed
 lex generaliter disponens non com-
 prehendit dotem nec causam dotis
 nisi de ea sit specialiter facta mentio,

ut late tradit Tiraquel. de retract. Li-
 nagiel. §. 1. glos. 14. num. 91. vsque ad.
 107. ergo necessaria non fuit legis no-
 strae dispositio, verum tamen quia
 omni modo & forma meliori debe-
 mus a superfluitate excusare legisla-
 torem, dicendum est quod licet ita
 sit quod lex generalis non compre-
 hendit dotem & sic casus privilegia-
 tos & fauorabiles, id tamen verum
 est, nisi in eo tantum casu, in quo, ea
 generalis dispositio statuit, habeat
 5 priuatum propriumque ꝛ ac specia-
 le priuilegium, sicuti scienter dicit
 Tiraquel. vbi supra num. 105. dixisse
 Bald. in l. omnes populi. ff. de iust. &
 iur. sed cum id in dictis legibus. 1. &
 2. tituli praecedentis non esset dictum
 neque specificatum, necessariū fuit
 id in lege nostra declarari & dispo-
 ni, & consequenter non fuit eius di-
 positio superflua, sed potius neces-
 saria, quae quidem procedit siue mo-
 bilis siue se mouens, aut immobilis
 sit talis res in dotem data, ut inquit
 lex nostra, & hoc dotis fauore, cuius
 causa multa sunt in iure indulta pri-
 uilegia, ut notat in propositum Par-
 lador. lib. 1. rer. cotid. cap. 3. §. 6. nu.
 42. & iam est num. 4. & eo relato La-
 sarte dict. cap. 20. num. 40. vbi num.
 41. inquit hac de causa DD. voluisse,
 non valere statutum, quod de do-
 6 te ꝛ soluatur gabella, etiam si Cassa-
 neus, in consuet. Burg. tit. de gabel-
 lis num. 11. aliud velit. ego tamen ex
 dictis supra sequor illam decidendi
 rationem ꝛ ad legem nostram, scili-
 7 cet, quod ex dote non debetur ga-
 bella, vel quia si ex necessitate per
 dotantem debetur dos, ex causa ne-
 cessaria gabella non debetur, si ve-
 ro dotans non erat obligatus dota-
 re donat, & ex donatione gabella
 non debetur, ideo iusta est disposi-
 tio nostrae legis, quae & ampliatur se-
 cundo,

cundo, vt non solum procedat quādo in ipsa dotis cōstitutione, & promissione à principio æstimatio rerum dotalium fit, sed etiam eo casu, quo à principio fuerit pecunia in dotem promissa, & postea (vt fieri 8 solet) res æstimatae ꝑ loco pecuniæ datae fuerint, namquamuis & hæc traditio rerum loco pretij à pri. pro dote constituti veram emptionem efficiat secundum Couar. in pract. cap. 28. num. 1. vers. secundo apparet & Gutierrez vbi supra adhuc non debetur gabella ex ea, quia eo quoque casu verum est dicere res illas æstimatas in dotem datas esse, prout & tunc verificantur verba nō stræ legis, *que se dieren en casamiento*, vt tenet Parlador. lib. 1. rer. quoti. c. 3. §. 6. numer. 4. secundum antiquā impresionem, & secundum nouā est in num. 4. & eo relato Lasarte dicto. capit. 10. numer. 36. vbi pro hoc considerat text. in l. 1. vers. mulier dotem. ff. de dote prælegata vbi cū pecunia esset in dotem promissa, fundos qui postea pro quantitate promissa dotis viro dati sunt, expresse dicit. l. C. in dotem datos. Diuersum autem esse inquit ipse Lasarte ibi num. 37. si postquam semel data dos esset in rebus dotalibus absque vlla æstimatione postea ex intervallo de dotis commutatione ꝑ inter 9 coniuges conuenisset, eo quod mulieri vtile esset, nempe, si conueniāt quod profundo dato, centum, aut alia certa quantitas in dotem esset, iuxta tex. in l. ita constante cū. l. præceden. ff. de iur. doti. & l. si mulier. ff. de pact. dot. cum ad eas adductis per Tiraquel. de retract. linag. §. 30. glos. 1. num. 18. & 19. in hoc enim casu, inquit Lasarte dict. num. 37. proculdubio regalem decimam soluendam esse, quia cum lex nostra præ-

cise loquatur de datione & constitutione dotis, trahenda non est eius decisio ad alios contractus, quos circa dotem semel datam & constitutam ex post facto coniuges celebrauerint, nec minus perfecta & valida venditio eo casu per æstimationem fundi dotalis fiet, quā si à principio æstimaretur, quidquid Couar. in cap. 28. pract. quæst. num. si. vers. vndecimo aliud velit, etenim quæ ibi allegat, eo tendunt vt in dubio æstimatio ex intervallo facta venditionem non faciat, secus vero si expresse æstimatio fiat, vt venditione & commixionem dotis faciat, quibus sic dictis & allegatis Lasarte in dict. num. 37. tenent hanc conclusionem intrepide. Ego tamē salua eius pace & aliorum idem sentientium 10 teneo ꝑ neque in hoc casu gabellā deberi, tum quia in eo loquitur lex nostra, eo q̄ coniuges solum agunt de tangentibus dotem & quod id quod à principio omiserunt facere fiat ex post facto, scilicet, scire cuius æstimationis fuerit fundus ille in dotem datus, ad declarationem deteriorationis vel meliorationis secundum Bald. in l. ex conuentione. C. de pact. vbi Salicet. Rimi. & las. & eis relatis Maria. Soci. lun. conf. 141. num. 14. volumine 1. vbi dicit hoc dictum Bald. esse commune vortū, eo quod vt ibi inquit non est credendum partes per talem æstimationem præsertim tacitam (quasi expresse per hæc verba non excludat sed includat potius ob verbum illud præsertim) facere, q̄ res quæ iam in æstimatae erant dotalis, desinant esse dotalis, & dos in quantitate conuertatur, sicut inquit Bar. in l. 2. num. 9. ff. si cert. pet. approbatus teste Parlador. lib. 1. rer. quotid. cap. 3. in pri. num. 44. in nouis, quod si pro pecunia

*up out opinion only
Lasarte, et datur
nom.*

pecunia que mutuo data sit, species
postea consentienti creditori solu-
uatur, nihilominus mutuum esse &
consequenter ꝑ assero gabellam nō
11 deberi quia mutuum non est vendi-
tio nec permutatio, & quia vt in-
quit ipsemet Bald. conf. 465. hare-
di. colum. 2. volumi. 5. per quæcūque
verba contractus non censetur de-
rogatum pactis in ipso contractu
12 apposisit ꝑ vt & per Craueta, conf.
70. num. 18. & sic etiam si coniuges
velint per æstimationem efficere
expresse venditionē fundi dotalis
in æstimati, non censeatur a pactis
& conventionibus recessum, qui
dotalis fundus sit vel quantitas pro
eo data, & consequenter lex nostra,
quæ de rebus in dotem datis loquitur
etiam de hac loquatur, & non
sit differens contractus a dote, ma-
xime quia Couar. vbi supra in loco
per ipsum Lafarte vbi supra, relato
& reprobato & male, ipse Couar.
ex rationibus suis non solum circa
tacitam venditionem loquitur, ve-
rum & circa expressam cum dicat
per nouationē a priori contractu
noluisse coniuges recedere, & præ-
ter ea, inquit ibi Couar. neque do-
nationem fieri posse inter virum &
uxorem, neque alienatio rei dota-
lis, quæ forsan ex hac alienatione
tacita vel expressa, quæ emptionem
efficeret, sequeretur, prout tenere
asserit ibi per eum relatos. Et quia
taciti & expressi idem solet esse iu-
diciū, maxime vbi eadem ratio-
nes (prout hic) militent, & sic teneo
quod neque ex hac æstimatione rei
dotalis ex post facta inter coniuges
debeatur gabella, & sic Gūoda de
Gabel. 7. part. §. 2. num. 8. non distin-
guit inter terminis nostræ legis vendi-
tionem tacitam vel expressam ex
æstimatione vel conventionione par-

tiū factas in rebus dotalibus. Adeo
vt si mulieri soluto matrimonio
pro pecunia quam in dotem contu-
lit res æstimata in solutum detur,
13 magis probandum est ꝑ vectigal nō
deberi, vt inquit Parlador. lib. 1. rer.
quotid. ca. 3. in pri. numer. 44. in no-
uis, & Lafarte ca. 7. imo & quod for-
tius est quod quanuis soluto matri-
monio maritus & eius hæredes eli-
gant reddere rem dotalem tempo-
re dotis receptæ æstimatam, & no-
lit reddere pretiū adhuc ꝑ gabella
14 nō debetur, ex dictis per Tirāquel.
in retract. conuen. §. 6. glos. 2. nume.
4. & 16. & 17. licet ipse ibi referat
Manfuerā contra tenentem, contra
cuius Manfuerij opinionē quotidie
prædicatur.
Ibi. Y de los bienes de los defuntos que
se partieren entre sus herederos. Pro ratio-
ne dubitandi nostri text. in ijs ver-
bis, & in conclusione ab eis perci-
pienda, scilicet, quod ex diuisione
bonorū gabella non debeatur, obij-
ci potest, videbatur enim deberi,
quia ex emptione & permutatione
debetur. l. 1. & 2. titu. præced. diuisio-
15 rāmen, vicem emptionis ꝑ obtinet,
ex d. 1. C. commun. vtri. iud. per-
mutationique similis est, ex l. cum
pater de leg. 2. §. hæreditatē, & per-
mutatio emptioni, vt. C. de rerum
permut. l. 2. & l. 1. ff. de contrah. em-
ptione, ergo & de diuisione debebi-
tur, conueniunt enim, quia ex vtra-
16 que possessio secuta dominiū ꝑ vel
causam vsucapiendi præstat, vt. l. si
per errorem. ff. de vsucap. re quo-
que euicta vtrobiue præstat eui-
ctio. vt. l. si fratres. C. com. vtri. iud.
bonæ fideique contractus est vter-
que vt inst. de actio. §. actionum, ita
arguit glos. in d. l. 1. C. communia
vtri. iud. igitur in nostrum propo-
situm & gabellam ex diuisione de-
beri

- beri videtur, prout in terminis statuti statuto, quod de omni alienatione solvatur gabella, quod debeat ¹⁷ solui etiam pro diuisione, ex l. si pupillorum in pri. de reb. eorum, tenuerunt Roma. cons. 182. in 2. dubio, Alber. in prima parte statuto. quæst. 110. Ioan. Rainaud. in comprehens. faudo. §. præterea ducatus num. 15. vbi disputat quæstionē, & nihil decidit quorū aliquos refert Tiraquel. de retract. Linag. §. 1. glos. 14. nu. 77. & 78. & Lasarte dict. cap. 20. num. 46. & Cassane. ibi allegatus & Amedeus à Ponte, in quæstio. laudemia, quæstio. 15. vbi & ex ijs insinuat, secundū aliquorū opinionem, ex diuisione ¹⁸ laudemium deberi. Pro ratione tamen decidendi nostri text. & sic contra opinionem Romani & sequacium, & ut euitentur contraria dicendum est verius esse quod licet emptioni & permutationi assimiletur diuisio, ex dict. l. 1. C. communia, vtri. iud. vbi glos. sic arguebat, glossa tamen ibi nimis generaliter locuta est, ut aduertit ibi Paulus de Castro, nā id verū est improprie & ¹⁹ similitudinariē, ut ibi omnes DD. cum Bart. tenent in l. & ideo in pri. ff. de condi. furi. sed omne simile non est idem, ergo etiam si diuisio assimiletur emptioni, non debetur ²⁰ ex diuisione gabella, quia proprie diuisio nō est emptio, & sic neque ex diuisione ²¹ laudemium debetur, ut inquit Amedeus à Ponte in dict. quæstio. 15. receptissimū esse, ex eo quod diuisio non est proprie alienatio in Authentica, de litigio. in pri. facitque quia per eam nulla fit translatio rei, in nouum emphyteutam ²² vel vassallum secundū Feli. in cap. quæ in Ecclesiarum in 8. declaratione de const. Alex. cons. 185. numer. 5. & sequent. volumine.

2. & ibi ipse Amedeus hoc latius prosequitur, & ampliat, vellecto quia hæc ratio licet sequatur a Gironda de Gabel. 7. part. §. 2. nume. 1. refutatur tamen à Lasarte capit. 20. nume. 43. potest tamen dici pro ratione decidendi nostri text. & ut cessent omnia contraria, ideo ex diuisione gabellam non deberi neque ²³ laudemium quia est necessaria alienatio, ad quam vnus socius potest compellere faciendam, quia nemo compelli potest stare in communione, & ex necessaria alienatione nō debetur laudemium neque gabella secundum Amedæ. de Ponte. vbi supra, & ad nostram legem eam pro hac conclus. allegando norat Auen. dañ. respon. 13. num. 6. vers. admittitur, & Parladorus. libro. 1. rerum quotidianarum. capitul. 3. §. 6. nume. 11. in nouis, ergo quantumvis diuisionem velis assimilari emptioni vel permutationi non debetur ex ea gabella, quia neque ex veravēditione vel permutatione, necessariis tamen, debetur. Vel tertio dici potest pro ratione decidendi & ut cessent contraria, quod ideo lex nostra disposuit non deberi ex diuisione ²⁴ gabellam, quia rei propria ²⁵ nulla potest adesse venditio, vel emptio si emō mihi, vel vendo mihi, non enim potest quis rem propriam sibi vendere, neque emere, ex tex. in l. suæ rei. ff. de contrahen. emptio. sed rei communis partem habeo & mea est & possideo, eam neque in me alienatur, nam diuisio rem primis dominis non aufert, sed apud eosdem quorum indiuisa erat res ipsa manet post diuisionem, & stricta iuris disputatione relicta, non id agitur in diuisione, ut quisquam ex hæredibus alterius partem adquirat, sed ut dominium, quod sub

con-

confusis partibus oculum & obnubilū erat, in sola intellectus operatione consistēs, iuxta. l. Meura. §. duorum de leg. 2. distinctione partium ad oculū detegatur, & quod antea erat pars vnius rei indiuisa, nunc per diuisionem totum quoddam per se fiat, vt traditur elegāter in. l. rectē dicimus. §. quintus de verbo. signifi. at in venditione & permutatione aliud agimus, nam rem nostram vendendo vel permutando a dominio & potestate nostra excludimus, & in aliū transfundimus, alienatioque est proprii patrimonij diminutio ex. l. si sponsus. §. si maritus. ff. de donatio. inter vir. & vxor. quam ad hoc notat Bal. in. l. bonorū C. qui admitti. & Cassane. in consuetu. Burg. Des Fudz. rub. 3. §. 8. glōf. 2. ergo iuste lex nostra disposuit ex diuisione hereditatis inter heredes gabellam non deberi, nam cui non conueniunt verba dispositionis, neque conuenit dispositio, & ita hanc rationem succinctē in hac materia considerauit Cassane. vbi supra, tit. de Retraictz. Rubrica 10. §. 9. & Lasarte. dict. cap. 10. n. 47. dicens hanc esse veram nostri text. rationem & ita ego teneo licet supra dicta vera etiam sint, & ad nostram legem ad aptabiles, neque meruit Parlador. in hoc reprehendi per Lasarte, quia etiam suae rationes concludentes sunt ad nostram legem, neque aliquo fundamento refutari possunt, vt in nouis inquit ipsemet Parlador. dict. §. 6. nu. 9. licet hae vltima ratio prior ad legem nostram videatur, quam & antequam viderem Lasarte considerauit, quaquidē dispositione nostri text. sic rationibus decidendi munita, ampliatur primo vt ex text. nostro in sequenti bus verbis procedat, etiā si ad aequā

das partes inter heredes diuidentes intercesserit pecunia. Secundo ampliatur vt procedat in quacunque
 25 alia diuisione bonorum & communum inter aliquos socios facta, nā & in ea militant eadem rationes, quae in hereditatis diuisione vt optime tenet Lasarte vbi supra, num. 48. vbi inquit ita legem nostram communiter ab omnibus in quacunque diuisione intelligi, vbi nu. 50. eam intelligit & limitat vt non procedat quoties ex communi omnium
 26 heredum consensu aliquarum & vel omnium rerū hereditatis subhastatio publicē & in publica subhastatione fit, vt extraneis etiā ad subhastationem admittatur, & vnus ex heredibus aliquam ex rebus illis subhastatis emerit, tūc enim gabella debetur, quod secus si solum inter
 27 heredes ipsos fiat haec subhastatio, nam tunc non debetur gabella, quia hoc casu extra heredes licitatio non egreditur, & solum fit ad finem cōcordandi de modo & quantitate recompensationis vt nulli gratificetur magis quam alij, & vt remaneant omnino aequales & concordēs in diuisione capta, vt tenet in proposito Pet. Nauar. de restitu. lib. 3. capit. 1. nu. 273. cum 4. sequen. qui licet quo ad cōscientiam loquatur, idem est quo ad iustitiā sic & si
 28 duo habent rem communem indiuisibilem, & vnus alium ad iudiciū prouocet vt det sibi partem suam iusto pretio vel tali, vel quod apse dabit illi suam eodem pretio tunc enim nulla debetur gabella, & quia ad hoc vnus socius alium compellere potest, ex. l. vbi glof. a los dos. titu. 15. par. 6. dum tamen id fructu de non fiat, prout fieret si rem diuisibilem inter duos vnus alteri partē suam offerat dicto modo, pro pecunia

cunia vel alia re, tunc enim debet
 29 bitur gabella, ¶ secundum Lafarte
 dict. cap. 20. num. 53. sicut si vnus ex
 heredibus alteri heredi siue omni
 bus cedat pro pecunia, aut alia re
 portionem suam, nam tunc cum a
 venditione, vel permutatione, &
 non a diuisione incipiat proculdu-
 30 bio ¶ gabellam debet ut inquit La-
 farte ibidem numero. 52. licet in
 hoc casu contrarium voluerint Par-
 lador dict. §. 6. numer. 10. & Giron-
 da de Gabel. 7. part. in pri. §. 2. nu-
 31 mero. 2. nisi eas intelligas ¶ loqui,
 prout meo videri se declarant quo-
 ties hæc portionis venditio sit exi-
 stentibus socijs, vel heredibus in
 diuisione & nondum finita, nam
 tunc nimirum quod non debeatur
 gabella, quia tunc a diuisione pen-
 det hoc pactum, ex quibus in factis
 32 dixi semel ¶ & respondi in duabus
 personis inter se convenientibus
 de conducendis decimis benefi-
 ciorum ecclesiasticorum & quod
 id quod quilibet eorum conduce-
 ret esset commune inter eos ad lu-
 crum & damnum, Hispani a *perdi-
 da y ganancia*, per viam societatis &
 vnus eorum conduxit vnam deci-
 mam certi loci, alius vero duas
 aliorum locorum & cum cæpi-
 sent eas in communi beneficiare,
 post se concordauerunt ut vnus
 haberet vnam ex duabus illis deci-
 mis, ab altero socio conductis, &
 alter remaneret cum duabus alijs,
 permutando inter se vnam cum al-
 tera, dubitatum fuit an vnusquis-
 que pro sua parte gabellam debe-
 33 ret, & respondi, quod sic ¶ quia est
 nouus contractus & non est diui-
 sio, sed venditio aut permutatio,
 ex dictis per Lafarte vbi supra num.
 51. & 52. est tamen verum ut ad so-
 cios habentes rem communem di-

uisibilem tamen reuertamur, quod
 si velint eam inter se diuidere & fa-
 cta diuisione vna pars est in melior al-
 tera, ita ut sit necesse pro adæquan-
 da altera parte interuenire pecuniā
 non debetur gabella ex illa pe-
 34 cunia, ¶ quia ut dictum est lex no-
 stra in omni diuisione locū habet,
 & ex pecunia data ad æquandas par-
 tes lex nostra iubet non deberi ga-
 bellam, limitatur & tertio lex no-
 stra in hac de diuisione conclu. ut
 non procedat, quoties facta iam
 diuisione & heredibus vel socijs
 possidentibus suas partes pacifice,
 inter se denuo hereditatem suam
 vendunt, vel permutant, tunc e-
 35 nim ¶ gabella debetur quia non a
 diuisione proceditur, sed a nouo co-
 36 tractu, & ex hereditate vendita ¶
 gabella debetur, ut tenet Parlador.
 dict. §. 6. numer. 11. in nouis, & La-
 farte dict. cap. 20. numer. 56. & Gi-
 ronda vbi supra numer. 3. secus ta-
 men esset si semel facta diuisione,
 & consensu heredum vel socio-
 rum approbata etiam diebus ali-
 quibus elapsis, heredes vel socij in-
 ter se videntes se læsos ex dicta pri-
 ma diuisione velint secundo om-
 nia bona iterum diuidere ut error
 tollatur, tunc enim si id absque frau-
 37 de fiat, gabellam ¶ non deberi pu-
 to, etiam si de iure vnus alium hæ-
 redem vel socium ad hanc secun-
 dam diuisionem compellere non
 posset, ut potè quia prima esset per
 iudicem approbata, quo casu con-
 tra eam venire non possent hæ-
 redes, ex l. cum putarem. ff. famil.
 hercis. sed si heredes inter se ex no-
 uo consensu vellent videre an ad-
 esset læsio & eam læsionem tolle-
 38 re, adhuc enim tunc ¶ non debe-
 bitur gabella, etiam si in diuisione
 illa dentur alia bona vni heredi

in prima diuisione heredi & e contra data, vel interueniret pecunia ad æqualitatem faciendam, quia lex nostra non tantum de prima
 39 sed & de secunda diuisione intelligitur & pluribus alijs, vt per Lasarte dicto capitulo 20. numero 57. & 58. & Parlador. vbi supra numero 13. & 14. aliud volentem, & Girondam eum sequentem, vbi supra numero quarto, neque declaratio quã Parlador. dicto numero. 14. nouiter assignat, vt se liberet ab impugnatioe ipsius Lasarte, placet, quia idem dicimus si prima diuio est incerta & inualida, sicut si esset valida, per heredes tamen, vel consocios de cõmuni consensu reuidentur, & sit secunda vel tertia diuio nam tunc idem esset sicut si inualida existente prima diuisione secunda fieret, & hoc vt dixi credo verum dum tamen absit fraus ab heredum vel sociorum sic faciendum parte.
 Ibi. *Aunque interuengan dineros y otras cosas entre los tales herederos para se igualar*, & hoc nimirum quoniã totum id quod agitur, diuio est, quæ vt commodius fieri poterit facienda est, neque per particulas fieri debet, vt pessimi & maleuoli consocij & cohæredes volunt, & non per corpora rerum integra
 40 vt fieri debet, t ex text. in § si familiar, ibi, singulas res singulis hæredibus adiudicare debet Instituta de offic. iud. l. 10. titulo 1. part. sexta, & ibi glossa mas guisada, & ideo si vnus ex hæredibus habet aliquam partem in domo vel alia re immobili communi diuidenda inter hæredes, pars ex domo illa tali hæredi vt hæredi pertinens debet ei assignari iuxta aliam partem, quam antea ibidem habe-

bat, t vt inquit Capici i decisio-
 ne Neapolib. 42. & Platea. in lege prima, vers. secundo nota. C. quah-
 do, & quibus quarta pars debeat-
 tur, libro 10. & Boheri. decisione.
 46. numero primo, non enim de-
 bet fieri diuio vt patrimonium t
 corumpatur, vt per gloss. l. 2. G.
 quando, & quibus quarta pars de-
 beat, & Lasarte dicto capitulo 20.
 numero 54. & sic cum de diuio-
 ne tradatur, etiam si interueniat pe-
 cunia, gabella non debetur, quan-
 tumcunque pecunia detur & solua-
 tur non ex bonis hereditarijs, sed
 ex proprio patrimonio vel pecu-
 nia heredum, vel heredis aliquius
 alteri hæredi refundenda, dum ta-
 men, vt patet ex sequentibus ver-
 bis nostræ legis fiat ad æquandas
 partes heredum, & sic para se igual-
 lar, nam qualitas ad iuncta verbo
 debet intelligi secundum tempus
 verbi, debetque verificari quali-
 tas à lege requisita, & quia vbi lex
 aliquid disponit & alterum præ-
 supponit, vt habeat locum di-
 spositum debet verificari præsup-
 positum, lex autem nostra dispo-
 nit etiam ex pecunia in diuio-
 ne intercedente gabellam non de-
 beri, præsupponit autem debere
 fieri ad æquandas partes, ergo vt
 habeat locum exculatio gabellæ
 pecuniæ intermediæ, verifican-
 dum est pecuniam illam præstari
 pro ad æquandis partibus heredum,
 quibus quidem lex nostra satis re-
 manet declarata.

S V M M A R I A.

Gabella debetur ex tritico vendito in grano numero 1. & ex reuenditione etiam in casu nostræ legis numero. 2.

Lex.

Lex. 36.

Summarium.

Forenses & extranei gabellā non soluunt ex pane quem per mare portabunt ad vendendum Hispali.

BI, *Que sean francos*, Et sic hoc privilegiū non tam ipsi rei, quā exteris venditoribus cōcessum est, ut ex ijs verbis apparere inquit Lasarte, de decim. vendi. capit. 20. numer. 64. imo & ego ipsis solis & non rei cenſeo cōcessum fuisse, nam ex pane in grano, † de quo hic loquitur, ut dubitationi locus esset, gabella debetur, ut apparet ex l. 34. suprà eodem, quæ solum panem cōsum excusat, ergo ut de dubio lex nostra seruiret, de pane in grano intelligenda est, & sic lex nostra ipsas personas foraneas respexit, & itidem locum, scilicet, Hispalim ubi portatur ad vendendum, ita quod in alio loco quam hic expresso, non excusabuntur exteri à dicta gabella, imo & aliud requiritur, scilicet, quod per mare dictus panis trahatur, ita quod tria requiruntur, scilicet, quod sit forensis & itidem quod per mare trahatur panis, & itidem quod ad Hispalim vendendus portetur, & consequenter si per terram trahant non excusabuntur, quia omnis qualitas à lege requisita verificanda est ut à gabella forensis excusetur, itidem & sic ex reuenditione dicti panis gabella debebitur, † quia primis venditoribus forensibus concessum est

privilegium, & sic eorum personas non egreditur, quia privilegium personale cū persona extinguitur, ut ponderat in propositum nostræ legis Lasarte dict. nu. 64.

CAbella an debeat ex calcaribus & estribis venditis num. 1. & 2.

Leges. 37. & 38.

EX. 37. & 38. & aliz similes aliarum rerum exemptionem gabellæ cōcedentes clare sunt & non egent declaratione, sicut & aliz multe similes, ideo nimirum si cremæ & absque commentatione remaneant, solum ex dicta lege trigesima octava notandum inquit Lasarte dicto capitulo vigesimo, numero sexagesimo quinto, quod dum inquit ex calcaribus & estribis venditis esse soluendam gabellam, appellatione armorum † non contineri, ex Montaluo, in reportorio legum ordinamenti, vers. *alcáualas*, aliter enim sub dispositione legis quæ dragesimæ infrà eodem, contineretur, ubi arma libera redduntur à gabella, ego tamen contrarium † credo verius, nam si stribi & calcaria non continerentur armorum appellatione, non erat necesse in præſenti lege disponi ex eis gabellam soluendam, & cum id disponatur manifeste colligitur ideo disponi, nè sub dispositione dictæ legis quadragesimæ infrà eodem comprehendi dici posset, sicut & de ferro ex quo

M & arma

arma sunt lex nostra disponit, ne sub dict. l. 40. comprehenderetur, aliter enim lex nostra de nullo dubio seruiret, & inanis ac superflua foret, ne forte idem de materia sicut de materiato redderetur.

De lege. 39. vide similem eius confirmatoriam in l. 6. titu. 20. infra isto libro.

S V M M A R I A.

Armorum appellatione veniunt defensiva & offensiva num. 1. & qua in nostra lege veniant eorum appellatione num. 2.

Armorum appellatione non continetur bellum paruum ad incidendam panem. num. 3. & sic prohibitus portare arma non prohibetur hos paruos cultellos afferre num. 4.

Gabella debetur ex cultellis parvis venditis non aptis ad bellum num. 5. & sic desica & pugnione non debetur vi bi, & nu. 6. & 7. hæc prosequitur.

Gabella debetur ex rebus de quibus arma sunt si vendatur de per se ut num. 7.

Perfectum generaliter dicitur illud, quo commodè uti possumus nu. 8. & cui nihil addi potest nu. 9.

Gabella an debeatur de ense lincido vendito sine capulo & pugno num. 10. & 11.

Gabella debetur de vagina de per se vendita num. 12. & del talabarte, ut nu. 13. nisi in simul cum ense vendatur, ut nu. 14.

Lex. 40.

Summarium.

De armis siue offensivis siue defensivis si perfecta sunt gabella non debetur, ex imperfectis autem & ex rebus ex quibus facienda sunt de-

beri, utique lex nostra disponit.



BI. De las armas offensivas, y defensivas, utraque enim armorum appellatione continentur, ex l. armorum, ubi Alciatus. ff. de verborum significatione, & ex leg. sexta titulo sexto, libro sexto supra, ubi aliqua diximus & in propositum notat Lasarte de decim. vendit. capitulo 20. numero 66. & quam in propositum nostræ legis offensibilia siue defensibilia sub istis verbis comprehendantur, Dic quod ut inquit text. in l. armorum. 41. ff. de verborum significatione non utique tantum sagittæ & gladij & galeæ significantur, sed & fustes & lapides, ex l. armatos, & ex l. penultima, & l. fin. ff. de vi pub. & l. 2. ff. de vi & vi arma. & l. 7. titulo. 33. part. septima, & dixi in rubrica dict. titulo sexto libro sexto, supra, & clarius probatur, in l. 2. §. de los arneses, titulo 22. infra isto libro in hæc verba, de los arneses y coracas y ballestas, espingardas, y qualesquier tiros de polvora, y hierros de lanza, azagayas y saetas y otras armas qualesquier offensivas y defensivas, no se páguen alcavala, ponderando dictio nem illam, y otras armas, nam præsupponit & antea dicta arma esse, cum dictio illa, y otras, sit repetitiva similium, ex text. ubi Bald. in leg. conuenticula. C. de Episcopis, & cleri. quam legem & alias ad hoc allegat nouissime Gironda, de Gabel. septima parte §. secundo, numero vigesimo secundo, & 23. & tenuit in archabusijs & alijs machinis sulphurarijs Lasarte dicto capitulo. 20. numero. 67. & ultra Doct.

DD. in dict. l. armorum, tradit & Decia. de delictis, tom. 2. lib. 8. cap. 2. num. 3. cum sequent. vbi num. 9. in
 3 quit non contineri cultellum ¶ paruum ad incidendum panem, siue ad adaptandum pennas, vel alios similes, non destinatum ad offendendum sed ad alios vsus, ex text. & ibi glos. in Authentica de armis, §. prohibemus, ibi cultellos minores, quibus nullus in pralio vtitur, & Rebus. in dict. l. armorum sub verbo gladios, pag. 312. vbi inquit verbum gladios illius legis, non de istis cultellis paruis, & ad pralium nō adaptabilibus esse intelligendum, sed pro ensibus & pugionibus & spathis ibi apponi, verbū gladios, & sic secundum eū ibi
 4 prohibetur hos cultellos ¶ paruos afferre, & tenere in domo vt per Loazes in allegatione de mula, dubi. 1. in fin. fundamento pro Marchio. num. 31. quod ad Maurorum gentes, vulgo Moriscos, optimum esset, nisi & pragmatica noua esset illis prohibitum etiam illos portare, & tenere in domo nisi sint sine acumine, vulgo *sin punta*, ex quibus ad nostram legem tenet Lafarte dicto capitulo, 20. numero 68. quod ex ijs cultellis paruis, qui non fiunt ad nocendum neque ad pralium sunt apti,
 5 debetur gabella, ¶ sed ex cultellis maioribus aptis ad pralium, & sic de sicca & pugione non vtique debetur, quia arma sunt, & de istis loqui. l. 3. C. quæ res ex per. non deb. & l. 6. ibi, *o cuchillos*. titulo tertio pag. 5. inquit Lafarte dicto numero 68. & voluit Gironda de Gabella. 7. part. §. 2. numero 23. & 24. vbi inquit de hoc vidisse regiam prouisionem, & Lafarte vbi suprā, dixit vidisse sententias quas credendum est esse latas in fauorem fabri-

cantium hos cultellos maiores ad pralium aptos, non vero in paruis, qui solent fieri pro vsu domuum ad incidendum panem, & carnem coctum ad comedendum, vel ad scindendum pennas, quia licet cum eis possit quis occidi, id non consideratur, sed finis ad quem fiunt, & sic sub armorum appellatione non continentur, & legis nostræ prerogatiua non gaudebunt fabricatores ¶ horum paruorum cultellorum, de nauibus autem & nauigijs, etiam si in eis arma deferri soleant, & cum eis ab inde praeliari, debetur gabella, ¶ vt aduertit Gironda vbi suprā, numero 28. vbi a num. 26. in cepit, & tandem ita concludit & ex lege nostra probatur, dum dicit, *Vide los aparejos para vsar de ellas*. *Quero & onguo son*. ibi. *Pero que de las cosas que se hazen las dichas armas, velut de ferro & alijs metallis, ex quibus conficiuntur & fieri solent arma, nam de ijs materijs debetur gabella*. *lo maldub*. ibi. *en la manera y perfeccion que se suele vsar de ellas*. Nam generaliter id dicitur esse perfectum, quo commo-
 8 de ¶ vt possumus, l. quintus. §. cui ff. de aur. & arg. legat. notat glos. magis in l. & si non sunt. §. infecti, eodem titulo glossa, & DD. in §. cū ex aliena. ver. facta, instituta de rer. diuis. perfectumque dicitur
 9 id, ¶ cui nihil addi potest, secundum Bald. in Tractat. schismatis colum. fin. dixi in l. 10. titulo sexto, numero 2. lib. 3. suprā ex quo inquit Lafarte de deci. vend. ca. 20. n. 70. q. de ense lucido vedito sine capulo & pugno debetur Gabella, ¶ quia eo vt nō solemus sine pugno & capulo, idq; ex verbis ijs nostræ legis desumit & ex petitione & supplicatione 79. curiarū de Madrid. ann. 1582

id etiā probat ipse Lafarte ex eo q
ibi peritum fuit, vt lex nostra in ijs
verbis declararetur, fatis esse tunc
ensem & pugionē perfectā & consu-
mata, vt ex ea gabella nō debeat
Si esta ya forjada templada y amolada. Et
responsum fuit quod per leges Re-
gias hoc erat prouisum, quasi velit
Lafarte, per istam responsionem
denegatam fuisse supplicationem
& consequenter quod nisi sit ensis
perfectus cum pugno & capulo de-
beatur gabella ex eius venditione,
& sic quod fabricatores ensium
videntes eos perfectos tamen, si-
ne dicto ornamēto debeat gabel-
lam, ¶ sed licet ita videatur, tamen
quia etiam dici potest capitulum il-
lud. 79. disposuisse legem nostram
de ensibus lucidis intelligi venditis
sine pugno & capulo, quia respō-
sio debet intelligi iuxta formam sup-
plicationis, res hęc non est sine dū-
bio, in quō dubio consuetudo loco-
rum multum operabitur, & rem
dubiam claram efficiet.

Ibi, *Y de los aparejos para usar de ella*.

Et sic de vagina de per se vedita de

12 bebitur gabella, ¶ vt inquit Girōda
hic. 2. part. §. 2. num. 21. *Y del talabarte*
en que se trae en vendido de por si. Debebi

13 tur gabella ¶ ex text. hic in ijs ver-
bis, Iunctis sequentibus. *Añ que sean*
torantes y anexos a las mismas armas. Et
sic in materia nostra annexi & con-

nexi nō est idem iudicium, licet de
iure in alijs aliud sit, quod est verum
vt diximus, si annexum & sic vagina
vel talabarte, de per se vendatur, se-
14 cus si cum ¶ ense ipsa vēdantur pro
eodem pretio, nam tunc cum prin-
cipaliter & sic ensis vēdatur, & eius
consideratio habeatur non debet
tur gabella de vagina, & Talabarte, in
simul cum ense positus & inclusis, si-
cut non debetur de pugno & capu-
lo, vulgo, *del pomo y del puño*. Etiam si
sint alicuius valoris considerabilis,
sivt dixi, in simul cum ense iunctim
& in ea posita vagina & Talabarte,
vendatur, pro vno tantum pretio,
& in hoc casu posset procedere il-
lud quod dixit supplicatio illa dicti
cap. 79. Curiarum de Madrid anni.
1582. *Que auia executoria que del talabar*
te en que se trae la espada no se deniesse alca
nala. Nam id posset procedere si in
simul cum ea vendatur, secus si de
per se, sed cōsuetudo itidem in hoc
multum operabitur.

Lex. 47. sequens, quæ est finalis
nostri tituli, quati idē de armis pro-
sequitur. cum de iubones de malla,
quæ defensione afferunt non debet
ri gabellari disponat, & ne idem de
alijs, iubones que no son de malla, Intelli-
geretur addidit lex nostra de ijs vl-
timis debet gabellam, quibus qui-
dem titulus noster remanet expe-
ditus.

TITV.

TITULO XIX. DELAS

diligencias que han de hazer los que de-
uen alcaualas, y lo que pueden hazer los recau-
dadores de ellas.

CUm in titulo præcedenti dictum sit quòd omnes gabellam
soluere tenentur gabellarijs, ideo post eum sequitur noster
proponens ipsis gabellarijs, quæ facere tenentur pro eis recupe-
randis: in cuius tituli declarationem parum immorabimur, tum
quia leges eius sunt claræ, tum etiam quia aliqua earum sunt lo-
cales leges loca particularia concernentes, prout est l. 1. cum. 4.
sequentibus, quæ cum sint speciales dispositiones non debent
trahi ad consequentiam generalium dispositionum, sed genera-
les debent modificari & limitari per speciales, vt sic generalis nõ
corrigatur, prout copilator nostræ recopilationis dixit in subscri-
ptione marginali ad legem. 7. istius nostri tituli & libri.

SUMMARIA.

LEx nostra nõ corrigit. l. 7. tit. 17. supra
eodem lib. num. 1.

Carnifices emētes carnes etiam à vicinis lo-
ci illius vbi viuunt debēt conductori ga-
bellarū manifestare has emptiones, quod
secus in alijs rebus à conuicinis emptis.
num. 2. & 3.

Emens à conuicino aliquam rem non tene-
tur manifestare gabellario, nisi in casu
nostræ legis. num. 3.

Lex. 6.



LEX. 6. nostri titu-
li generalis est di-
spositio circa om-
nia loca dispo-
nens, excepta ci-
uitate Hispalen-

si & toto eius Archiepiscopatu, &
excepto etiam Episcopatu Cadensi,
vt disponitur in l. 7. tit. 17. supra isto
lib. quæ per istam ¶ nostram nõ cor-
rigitur, sed potius illa limitat nostrā
vt apparet ex subscriptione margi-
nali legis sequentis, quæ lex sequēs
appendix est nostræ legis: quoniam
nostra & illa erat vna lex. 94. in
ordine quaterni antiqui gabellarū
vt apparet ex subscriptionibus su-
per eis positis.

In eadem l. 6. Ibi, *Que aunque sean
vezinos del tal lugar*, in hoc lex nostra
specialiter prouidet, circa carnifices
ementes carnes, in eo loco vbi vici-
ni sunt & carnifici, nam etiam si à
conuicinis emant carnes tenentur
conductoribus gabellarum carnum

2 illius loci manifestare ꝑ emptionē,
vt recuperet conductor gabellam
à veditore illo, cū regulare sit aliud
in emptoribus aliarum rerum emē-
tes tales res à vicinis loci illius, nam
non tenentur manifestare emptio-
nem gabellario, ꝑ vt apparet ex l.
32. infra isto tit. & lib. quæ limitanda
est vt non procedat in casu nostræ
legis circa carnifices ementes car-
nes à vicinis loci illius, qui quidem
vt dictum est tenentur manifestare
gabellario emptionem secundum
quod in nostrâ lege disponitur, &
sub eius pœna.

LEX. 7. Sequens, est pars, vt di-
ctum est, l. 6. precedentis & eiusdem
farinæ & materiæ, quæ quidem vt
in eius marginali subscriptione ap-
paret non corrigit. l. 7. tit. 17. supra
isto lib. vt in ead. l. 6. dictum rema-
ner.

LEX. 8. prosequitur eandem
materiam duarum legum præce-
dentium & est earū declaratoria,
nā est pars ipsiusmet legis. 94. qua-
terni gabellarum, vt ex subscriptio-
ne marginali vides, & apparet ex
eius contextura in quaterno illo in-
serta.

De legibus. 14. 15. & 16. quæ sunt
eiusdem materiæ, nihil necesse est
remorari in declaratione earum
solum enim notandum est in fine le-
gis. 14. dum dicit: *Descontando lo
que comieren y benieren tassado razonable
mente*: habes legem similē. 16. infra
isto tit. & ista ampliat illam in quan-
tum hxc. l. 14. probat à tali tassatione
non habere locū appellationem &
latius id prouisum fuit per capitula
punctuationum & conditionum,
cum quibus debent redditus gabel-
larum locari in cap. 28.

Ad leges. 27. & 29. solum habes
notare quod quāuis ibi apponatur

pœna mercatori malitiose declarā-
ti panes, vel nō eos manifestanti in-
tra tempus ab ipsis legibus præscri-
ptum, quod si mercator talis intra
legitimum diei tepus in dictis legi-
bus assignatum, se correxerit ꝑ &
veritatem manifestauerit, eluitabit
pœnas illarum legum ex dictis per
Bal. conf. 34. volumine. 5. vt in pro-
posito dictarum legum notat Lasar-
te. d. c. 18. nu. 33.

S V M M A R I A.

D Istlo vnus innato creditur in casu hu-
ius legis. num. 1. & numer. 2. quod
poterit probari contrariū, & n. 31 & 4.
restringitur cum n. 5. & 6. & 7.
Testium de facto proprio deponenti credi-
tur, & quando. num. 8. & 9.

Lex. 28.

Q D. l. 28. solū habes nota-
re hic esse calum specia-
le quod dicto vnus tan-
tum credendum sit ꝑ iura-
mento adhibito per eum cum regu-
lariter dictum vnus sit dictum nul-
lius, vt iuris iurandi. C. de test. tra-
dit Dueñas Reg. 84. quam ad hoc no-
tauit Auenda. cap. 1. praxo. num. 18.
vers. in materia pastorum, lib. 1. vbi
tamen ipse inquit quod poterit pro-
bari contrarium, ꝑ & nouissime al-
legat eam Lasarte de decim. vend.
cap. 8. num. 74. vbi vsque ad nume-
rū. 80. pro huius legis intellectu &
praxi quinque notabilia proponit
& colligit, quæ tamen restrictiones
sunt vt legis nostræ dispositio non
extēdatur vltra personas hic nomi-
natas, scilicet, emptoris vel media-
toris, ita vt in alijs personis Re-
gula dictæ legis, iuris iurandi, seruan-
da sit, & tunc demum emptoris, vel
media

mediatoris dictum sufficiat, si in te
 3 ste quilibet t eorum adducatur per
 gabellarium, non vero alias, item &
 quod tunc demum emptoris vel me-
 diatoris dictum sufficiat cum iura-
 mento, quoties venditor ipse non
 4 negat venditionem t, sed fatetur
 potius, differunt tamen venditor
 & gabellarius in pretio quia gabel-
 larius dicit esse maius pretium quā
 illud quod venditor asserit, tunc e-
 nim super veritate pretij stabitur di-
 5 cto emptoris vel mediatoris, t si ga-
 bellarius illum in testem perducit,
 secus vero si negetur venditio, nam
 6 tunc non sufficit t dictum media-
 toris super hoc an venditio fuerit
 facta, sed plena requireretur proba-
 tio licet tūc mediator in testem ad-
 duci poterit per gabellarium. Aliud
 ego etiam requisitum vltra Lasarte
 credo esse necessarium ex lege no-
 stra, scilicet, quod emptor talis vel
 mediator, cuius t soli dicto iurato
 7 statur, sit bonæ famæ, vt probat lex
 nostra ibi, *de buena fama*, ita vt id om-
 ninoprobandum sit etiam si non re-
 proberur per reum conuentum, nā
 cum optima fama testium est indu-
 ctiva plenæ probationis vt hic, de-
 bet probari bona fama testis etiam
 si non reproberur, nec sufficit præ-
 sumptio, quod quilibet præsumitur
 bonus, vt late diximus in l. 6. titu. 9.
 num. 17. lib. 3. supra, & in alijs locis
 & rationem ad nostram legem assi-
 gnat Lasarte vbi supra num. 75. scili-
 cet, quia si emptoris & mediatoris
 dicto, qui frequenter ac soli vendi-
 tionibus interesse solent, non stetur
 longissimus fraudi campus patefie-
 ret cui omnino obuiandum est, l. in
 fundo. ff. de rei vendi. l. 1. tit. 17. isto
 lib. 9. ego tamen, aliam cōsidero ra-
 tionem scilicet, quia de facto pro-
 prio deponit emptor, vel media-

tor, & cū de facto proprio testis vnus
 8 deponit t creditur ei, vt per Tyberi.
 Decia. respon. 93. num. 2. volumine
 2. etiam si sit vilis & infamis, vt ibi
 refert aliquos tenere, sed ipse in vili
 contra tenet, & bene, & ex lege no-
 stra probatur bonam famam em-
 ptoris & mediatoris requirente, &
 cum ij de facto proprio deponant
 & in causis ciuilibus, & quæ regula-
 riter solent esse parui valoris, nimi-
 rum si ei soli credatur, si bonus est
 vir & bonæ famæ, vt & per Anto.
 Gom. l. 83. Taur. num. 15. & Villalo-
 bos in litera, l. num. 117. sui A Erarij
 commu. opin. vbi limitat cum. 3. nu-
 meris sequent. & plures de hoc re-
 fert authores Tiraquel. de Retract.
 Linag. §. i. glos. 14. num. 47. vsque ad
 51. vbi num. 51. ponit vnam declara-
 tionem, & Menochi. de Arbitrar.
 lud. lib. 4. Cent. 1. casu. 49. Ego tamen
 vni soli testi etiam de facto proprio
 deponenti in præiudicium tertij nō
 crederem, nisi adessent cum eo ali-
 9 quæ coniecturæ, t in casibus vbi lex
 non disponit vni tantum creden-
 dum prout hic disponitur, & hoc
 quia vltra quod deponit de facto
 proprio, si ita non esset, fraudi locus
 daretur.

De lege 29. vide quæ diximus in
 l. 27. supra eodem.

S V M M A R I A.

Dictio, porque, causatine & pro ratio-
 ne apponi solet nume. 1. & num. 2.
 quod denotat causam finalem.
 Gabellarius si per præconem non manifesta-
 uerit vbi vinit non debet venditor ne-
 que emptor pœnam appositam eis non
 manifestando venditionem num. 3. etiā
 si sciuerint emptor & venditor quis sit
 gabellarius numer. 4. & numero. 7. am-
 pliatur.

Scientia nō sufficit, vbi factum requiritur,

ut quis constituatur in mora vel negligē
tia nu. 5. cum sequent.

Lex ubi aliquid introducit de nouo cū cer-
tis modificationibus omnia in ea inserta
consentur de forma substantiali & in cō-
trarium acta nulla sunt. nu. 6.

Gabellario scienti de venditione non est ne-
cesse denunciare & si non denuntietur
non incurritur pena num. 6.

Omissio qualis qualis ordinis in extraordi-
nariis iudicijs vitiat ipsum iudiciū. n. 8.

Ordine cessante deficit substantia. num. 9.

Minor viginti quinque annorum excusa-
tur à pœna si intra quinque dies non de-
nuntiauerit gabellario venditionē per-
viam restitutionis nu. 10. ubi num. 11.

idem in maioribus si offerat gabellam an-
te condemnationem. sed in nu. 12. contra
deciditur.

Pœna legalis in tantum parti debetur in
quantum ei interest. num. 12.

Fraudator gabella non tenetur ad penam,
si dolo eam non fraudauerit eod. nume-
ro. 12.

Gabella debetur statim perfecta venditione
etiam re nondum tradita, vel etiam si
ad predictum vendatur. nu. 13.

Dies termini cōputatur in termino in præ-
senti lege nu. 14.

Dies communi more computatur ab ortu
solis vsque ad eius occasum nu. 15.

Dubitationis causa si quæ apponuntur ius
non laedunt nu. 16.

Lex. 31.

Summarium.

Conductor gabellarum tene-
tur publicare per præconem
quo in loco & ubi reperi-
tur, ut gabella ei solvatur &
quo modo & intra quod tē-
pus & sub qua pœna vendi-
tor vel emptor tenetur de-
nunciare venditiones & sol-
uere gabellam, & est lex præ-
cticabilis.



Bl. Porque los vendedores no
sepuedan excusar de pagar las
alcavalas que denen diziendo
que no sabian a quien. Pon-

- deranda est dictio illa porque, quæ
1 causatiue & pro ratione ¶ regulari-
ter ponitur, secundum Bart. l. demō-
stratio. §. quod autem num. 10. vers.
item quod si testator ff. de cōditio.
& demonstratio. & Tiberi. Decia.
resp. 34. nume. 74. volumine. 3. imo
& secundum eūdem Tiberi. Decia,
Resp. 7. nu. 14. volum. 1. ex Bal. in l. 1.
column. 1. ff. de ferijs, denotat causam
2 ¶ finalem, ut & per Tyraquel. con-
tra Imol. per eum allegatū, in tract.
cessante caus. in regu. nu. 82. cum
duobus sequent. ut sic in lege nostra
& in eius materia denotes & aduer-
tas, quod cū ut venditor & emptor,
sciāt cui debent soluere gabellam,
iubeat lex nostra conductorem ga-
bellæ illius debere publicare per
præconem in duobus diebus distin-
ctis, & consecutiuis vna vice quoli-
bet horum dierum ubi moratur, &
viuit ut venditor & emptor illic ac-
cedant soluturi gabellam, tali con-
ductori, vel ad manifestandum eā,
scias inquam notare & advertere
quod si præconium hoc datum non
sit, neque venditor neque emptor
3 ¶ incurrent nostri text. pœnam, si
intra quinque dies à lege nostra assi-
gnatos non soluerint, vel manifesta-
uerint venditionem conductori ra-
li, cum tunc deficiat causa finalis:
quæ si nō deficeret excusari se aliās
venditor & emptor non possent, ni-
mirum si excusati sint, neque tene-
runt venditor perquirete ga-
bellarium si præconium non est da-
tum ex nostra lege & ex dictis per
Ludouic. à Carbone, de restitutione
quæst. 33. in dubita. 5. quod adeo
verum crederem, quod quātumuis
vendi-

venditor & emptor sciant quis sit
 conductor illius gabellæ & ei non
 manifestent venditionem intra tē-
 pus nostræ legis, quia præconium
 dictum non dedit, adhuc non incur-
 4 rent ꝑ eius pœnam, nam quantūvis
 sit regula iuris, quod is qui certiora-
 tus est nō sit opus vltius certiorari,
 ex cap. cum qui, de reg. iur. in. 6. ta-
 men vbivltra scientiam requiritur,
 factū non sufficit scientia, sed certio-
 5 ratio est adhuc ꝑ necessaria præfer-
 tim ad incurrendam pœnam, secun-
 dum Bart. in. l. denūtiaste. §. quid
 ergo. ff. de adulter. glos. fi. in. cap. nō
 iniuste de procuratō. quam allegat
 Cardin. in. c. fi. q. 1. de emptio & ven.
 & ibi Abb. & idē Abb. in. ca. cū inter
 vniuersos. num. 10. de electio. & in.
 c. Ecclesia vestra. num. 9. in medio
 eod. tit. vbi hanc dicit communem
 doctrinam & ibi additio alia alle-
 gat, & communē dicit Couar. lib. 3.
 Var. ca. 17. num. 3. hic autem lex no-
 stra præconium requirit ex par-
 te cōductoris, & ex parte venditoris
 & emptoris factū, videlicet intima-
 tionem factæ venditionis, ergo non
 sufficiet aliunde scire venditorem
 vel emptorem quis sit cōductor di-
 ctæ gabellæ vt pœnā nostri text. in-
 currant, si non manifestauerint vē-
 ditionem pro quo facit, quia quo-
 tiescunque lex aliquid introducit
 de nouo cum certis modificationi-
 bus, omne dictum à tali lege cense-
 tur de forma substantiali, & conse-
 quenter omnia in contrarium acta
 6 si nulla sunt & non obligant, vt di-
 ximus in. l. 1. num. 28. & 31. tit. 1. lib.
 5. supra, sed lex nostra inducit de no-
 uo contenta in ea, & cum modifica-
 tione quod præconizetur, ergo ve-
 ra sunt dicta quo ad venditorem &
 emptorē, secus quo ad gabellariū:
 nam si ipse expedite scit de venditio-

ne non oportet ei denuntiare, cum
 in eo simplex scientia requiratur, &
 sic tunc si ei nō manifestetur non in-
 curritur pœna ex dicta doctrina cō-
 muni & ita tenet Lasarte, d. cap. 8. n.
 34. & dicta ita iudico, ergo si nō fiat,
 non obligatur venditor & emptor
 ad pœnā, quæ adeo vera sunt quod
 si ante præconium datum, & vendi-
 tionem factam, ij quinque dies tran-
 seant & eis iam transactis præconi-
 7 zetur non incurrent ꝑ venditor &
 emptor præcedentes pœnam si non
 denuncient, tum quia qualitas ad
 iuncta verbo debet intelligi secun-
 dum tempus verbi, l. 2. §. in delictis.
 ff. de noxali. tum etiam quia semel
 iam peruersus ordo fuit, & omis-
 sus, quia non erat factus ante talem
 venditionem, & omisio qualisqua-
 lis ordinis in extraordinarijs iudi-
 8 cijs ꝑ vitiat ipsum iudicium secun-
 dum Innoc. in cap. tua ad fi. de co-
 hab. cle. & mul. & Hippoli. in pract.
 §. secunda num. 82. ordineque ces-
 9 sante, ꝑ deficit substantia secundū
 Bald. in cap. 1. colum. 1. qui success. te-
 ne. in vbi. sen. & Hippoli. vbi supra
 num. 77. & ita teneo etiam si Lasar-
 te, dict. cap. 18. numer. 35. & prius in
 capit. 4. num. 13. aliud velit, dicens
 quod si dubitatur de gabellario nō
 currunt isti quinque dies, sed à die
 scientiæ current, nam vnde quæ-
 so istam doctrinā & suspensionem
 collegit author hic, à lege nostra
 non, quia ex ea colligitur & ipse-
 met author colligit gabellā statim
 deberi perfecta venditione ante tra-
 ditionem, & quod abinde ij quin-
 que dies currunt, & quod dies ven-
 ditionis computatur in termino, si
 ergo ita est quomodo suspendi po-
 test terminus hic, cum lex nostra
 id non declaret, item quia si id ef-
 fet, posset vtique venditor & em-
 ptor

pror dubitare quis sit conductor gabellarum etiam dato per gabellariū præconio, ergo si dubitat non curret ij quinque dies, quod est falsum ex lege nostra, ergo male dixit Lasarte esse in suspensio cursum quinque dierum si dubitatur de gabellario, & consequenter meam ampliationem veram esse teneo. Et ut incepta compleamus sciendum etiam est, quod minor. 25. annorum etiam si intra quinque dies non denuntiaverit, & soluerit gabellam gabellario de rebus à se venditis excusatur per viam restitutionis aduersus culpam in ꝑmittendo commissam,
 10 ut pœnam nostræ legis non incurrat, ex text. & eius materia. C. si aduersi. delictum, & in. l. si ex caus. §. penult. ff. de minor. tenet Castillo, in. l. i. Taur. fol. 20. column. 3. & 4. & eo relato Lasarte dict. cap. 18. num. 38. imo & in maioribus idem video pluries sententiarum, ut siquidem si maiores 25. annorum ante condemnationem offerant gabellam gabellario, excusentur à pœnâ ꝑ condemnatione, ut voluit Castillo vbi supra in. l. 7. num. 45. licet ipse ibi teste Lasarte hic. num. 37. aliud velit attendere legem nostram quaterni, sed ego nō video maiorem rationem ad tenendum contrarium, imo eadem, cum nihil partis & sic gabellarij interfit, nisi solum gabella, quam petit & præten dit, & pœnâ legalis in tantū
 12 ꝑ debetur in quantum interest parti, ut diximus in. l. 3. titu. 8. lib. 4. supra num. 43. & per Anto. Thesau. in decisio. Pedamont. 79. num. 3. & iterū decisione. 98. n. 3. & ita de iure verū crederem & tenendum nisi habermus. l. 125. quaterni gabellarum appositâ pro. l. 8. titu. 7. supra isto libro in fin. quæ decidit hanc quæst. & sic secundum suam dispositionem cir

ca maiores. 25. ann. respondendum est in nostro casu, cum soluit reus ante condemnationem, lapsis ijs quinque diebus, de quibus in lege nostra. Inquit tamen Menoc. conf. 98. numer. 21. & 22. lib. 1. gabellæ fraudatorem non teneri ad pœnam si dolo non fraudauit, & Andræ. Gal. in obser. impe. libro. 2. obserua. 48. numer. 27.

Ibi, *Después del otorgamiento.* & sic statim perfecta venditione debetur gabella etiam re vendita ꝑ nōdum tradita, quia statim quod de pretio est conuentum perfecta est venditio, ut diximus in. l. i. titu. 17. supra eodē glos. paguen, ex Lasarte cap. 3. num. 4. & cap. 6. num. 12. cum sequentibus vbi num. 23. cum sequent. idem esse ait, cum venditionis pretium soluedum est ad diē certum, nam statim gabella peti potest, & sic dicitur iudicasse, & ego vidi iudicasse per cōsiliū regiū patrimonij Regij, & a num. 13. in dict. cap. 6. in cepit Lasarte hanc quæsti. 5. & num. 28. inquit venditorē non adimplere cedēdo actionem contra emptorē pro gabella, & idem tenet Salon de iur. & iur. capit. 191. pagi. 454. vers. secundo dico. licet ipse ibi traditionem rei requirat & male.

Ibi, *El lunes, lūdis verbis: lo paghe el viernes,* habes notare in nostra lege & eius dispositione disponi diē termini ꝑ computari in termino quod regulariter secus est secundū aliquorū opinionē ut notat DD. in. l. i. ff. si quis cautio. & nōs diximus late in curia pisana lib. 4. ca. 2. de renuntiatio, officio, & in. l. 4. titu. 4. lib. 7. nu. 10. diximus magis communem esse diem termini computari in termino.
 14 Ibi, *Hasla puesto el sol,* & sic nō more Romano ut. l. more Romano. ff. de fer. & dixi in dict. cap. curia, & in

l. 4. titu. 4. num. 12. lib. 7. suprà. sed more cōmuni, quo quidem diem com-
 15 putamus ꝛ usque ad occasum solis sicut in laboratoribus campi considerari solet, & considerat Lafarte dict. cap. 18. num. 34. ad fi.

Ibi. Al dicho arrendador, ipsi enim & non alij soluendum erat: & sic quavis lex nostra id nō exprimeret, sic intelligebatur, ut in eius propositiū dicebat Auendaño ea. 7. præf. nu. 4. libro. 1. sed lex nostra id expressit, ut tolleretur occasio vlla dubitandi præsertim cum pœnā dupli ipsi gabellario applicat, in qua poterat dubitari an esset gabellarij, cū in vim pœnæ deberetur, & quæ dubitationis causa tollendæ ꝛ apponuntur ius non lædunt. l. qui mutuum. ff. mand. l. quæ dubitationis. ff. de reg. iur. & quæ superabundant non solent vitare scripturas l. testamenta. C. de testam. l. non solent. ff. de reg. iur. & puto, AEd. les (vt ait iuriconsultus) tollendæ dubitationis gratia bis idem dixisse, ne qua dubitatio superesset in. l. 1. §. sciendū. ff. de æd. edict. sed an emptor non reuelans teneatur in consciētia. vide Nauar. de restitu. lib. 3. capit. numero 263. cum sequentibus.

Ibi. Sopena de pagar la dicha alcavala con la dicha pena. Intellige hoc nisi in casibus suprà in. 1. glo. designatis in quibus excusatur à pœna vt ibi diximus, & nō q. secundū cōmunē asserat, per Michaelē Salō, de iur. & iure. c. 187. pag. 442. ver. sed quia occulte contrahens non excusatur à solutione gabellæ, licet pœnam soluat.

S. V. M. M. A. R. I. A.

V. Enditor & emptor si sunt eiusdem loci non tenetur emptor apud se retinere gabellam. num. 1. nisi in casibus à iure expressis, vt num. 2. & num. 3. quid

in emente à clerico debente gabellam ex venditione, & num. 4. idem quoad manifestandam venditionem. 7. & num. 8. limitatur quoad. l. nostram.

Gabella ex vino, vel aceto vel de aquatice aut multo an debeatur. num. 5. & 6. Gabella debetur ex carnibus & piscibus. num. 7.

Lex. 32.

Summariū.

Emptor tenetur in casibus hic expressis retinere gabellam apud se.

E B. l. no suere del lugar do se ha-
 zela venta. Ergo à contrario sensu si vēditor & emptor sunt eiusdem loci nō tenetur emptor regulariter apud se
 1 retinere gabellam, ꝛ & eodem modo à contrario sensu idem probatur ex. l. 6. suprà isto tit. 19. nisi in casibus à iure expressis, ꝛ quorum casuum vnus est in. l. 8. tit. 17. suprà isto lib. alius est in dict. l. 6. suprà isto tit. 19. scilicet, cum quis emit ab homine potente, domina, aut virgine, vel ab officiali Regis in eodem loco viuentium. Ex quo inquit Villalobos in AErario commu. opi. litera E. numero 3. fallentia. 4. quod emens ali-
 2 quid à clerico debente gabellas ex tali venditione tenetur apud se reti-
 3 nere gabellam ꝛ ad instar illius, qui emit ab extraneo, & pro hoc allegat. l. 100. quaterni gabellarum, quæ apponitur in dict. l. 8. titu. 17. suprà eodem. quæ mihi ad hoc concludēs non videtur, cum ibi speciali in casu loquatur, sed potius ex dict. l. 6. suprà isto titu. 19. & ex nostra probari posset, sumendo clericum pro homine potente, & sic per hōtre poderoso,

cum

cum difficulter conueniatur, & nisi sub hac dictione cum comprehendas nullibi video probari illam doctrinam dicti Villalobos.

Ibi. Por no hazer saber las compras, sub ijs verbis relatis ad omnia proxime dicta videtur deduci etiā posse, quod si venditor & emptor sunt eiusdem loci vbi gabella debetur & res ex qua debetur venditur, quod non tenetur venditor denunciare gabellario venditionem. ¶ neque incurreret poenam si non denūtiauerit, sicut neque incurrit si nō retinuerit gabellam in hoc casu, vt dictum est, & videtur, colligi ex capitul. 14. de los apuntamientos de las alcavalas.

Ibi. Saluo del vino, vt supra l. 8. titulo 17. & l. 16. supra isto titulo, & lib. 8. & capit. 32. de los apuntamientos de las alcavalas, & sic habes hic & in dictis legibus quod de vino, debetur gabella, ¶ quantumcunque cor hominis, lætificet, sed an de aceto, vel de aquatico vel mulso ¶ debeatur, vide de Girondam, de gabell. 8. part. numero. ii. cum sequentibus aliquibus, & Salazar, de vsu. & consuetudine cap. 4. num. 53.

Ibi. Carne y pescado, vt in l. 6. supra isto ritu. & lib. 8. & sic est hic rex, quod de carnibus & piscibus debetur gabella ¶ vt per Gironda, vbi supra numero. 27. ad hoc allegando legem nostram & diximus in l. 15. titu. 17. supra isto lib. & propositum nostræ legis quo ad retentionem gabellæ per venditorem ¶ faciendam de qua lex nostra loquitur requiritur qd hæc mercantia vini carnis & piscariæ minutatim vendantur, quasi secus si non minutatim.

Ibi. Se contiene. Quæ est lex. 8. ti. 17. supra hoc lib. & l. 6. & 16. istius tituli 19. & de lege nostra meminit Lasar de decim. vend. c. 15. num. 8.

S V M M A R I A.

Perplexitas & contrarietas legis nostræ ad l. 31. istius tituli consideratur in num. 1.

Lex. 33.

DE lege. 33. vide etiam c. 27. De los nueuos apuntamientos de las alcavalas, quod quidem capitulum a nostra lege fuit extractum, sed reddet prima facie lex hæc in sua dispositione quemlibet perplexum cum eam contrariari videatur legi. 31. istiusmet tituli, vbi disponitur qd facto præconio, de quo ibi emptor tenetur denunciare gabellario venditionem rerum, quas ipse emit intra tres dies post emptionem alias solues gabellam & poenam ibi assignatam, in nostra autem lege dicitur quod ad gabellarij petitionem tenetur emptor declarare a quo merces & mercantias emit, sed si ex dicta lege. 31. emptor tenetur id denunciare, quomodo lex nostra gabellario imponere videtur onus id inquirendi ab emptore, cum ipse emptor ad id teneatur, neque est congrua responsio dicere quod lex nostra intelligatur in e mente has mercantias ad portandum eas ad alia loca, quia lex illa. 31. generaliter loquitur, neque itidē satisfaciet dicens, quod lex nostra intelligi possit vt non sit contraria neque diuersa à dicta lege. 31. quoties intra illos tres dies id velit inquirere gabellarius ab emptore, & sic restringatur ex dict. l. 31. quia lex nostra non est restrictiua certi tēporis, sed in quocunque tempore procedit, antequam mercantia extrahantur, ideo

ego

ego huic difficultati satisfactum credo, si consideres quod hanc lex nostra non necessitat gabellarium id facere, sed in sua voluntate relinquit, quod si voluerit poterit id facere intra illos tres dies dicti. l. 3. v. vel eis elapsis ante quam merces extrahantur ab illo loco, licet cum distinctione, nam si intra illos tres dies id petierit gabellarius, & emptor declarauerit non tenebitur ulterius denunciare gabellario emptorem, vt. d. l. 31. iubebat, & liber

erit ab eius poena, sed si ijs tribus diebus elapsis id perquisierit tenebitur emptor id declarare, & insuper poterit gabellarius ab eo exigere gabellam & poenam, ex dispositione dicti. l. 3. & consequenter lex nostra prouidendo in fauorem gabelliariorum, ulterius processit & amplius quam in d. l. 3. ita vt de viroque remedio gabellarius vti posset, neque per legem nostram excludatur remedium dicti. l. 3. neque per eam nostra, & sic cessat difficultas.

TITULO XX. DELAS

ferias y mercados.

(?)

Cum in titulo precedenti dictum sit de diligentibus faciendis a gabellariis pro recuperatione gabellarum eis debitarum, haecque diligentias tenentur etiam facere contra vendentes & ementes in feriis & mercatis franchis ideo subsequitur titulus hic post precedentem in quorum declarationem parum immorabimur.

SVMMARIA.

Mercata in suis populis constitutere possunt dum tamen non fatiantur ea franca & libera. num. 1. & ibi an vnus populus possit alium circa hoc impedire.
 Commercia sunt de iure gentium. num. 2.
 Mercata & feria necessaria sunt vt ibidem.
 Commercia fiant & contrahus celebrentur. num. 3.
 Civitas indiget pluribus rusticis & alijs conductorijs & alijs ministrantibus in uehementibus & uehementibus, singula. num. 4.

Lex. I.

Summarium.

Francha feria & mercata non fiant in regnis & dominijs Regis, & nullus ad ea accedat sub nostri text. poenis, nisi tales feria & mercata sint ex priuilegio Regio in libro de lo saluado apposita & concessa, vt sunt Medina & in similibus.

BI, Ferias francas y mercados francos no se a ni se bagan. Pondera dictiones illas. Francas y francos, vt intelligas non esse prohibitum, mercata Dominos

1 Dominos in suis populis ꝑ constituere posse, dum tamen, ea franca non efficiat, vt inquit Gregor. Lop. in. l. 3. titu. 7. par. ꝑ. glos. *Mercados*, & glos. *Por su privilegio*, quam sequitur Gironda de Gabel. 7. par. §. 2. nu. 8. & 19. & Antoni. Thesaur. in decisio. Delphi. 264. num. 4. & num. 5. an possit vnus populus alium circa hoc impedire, & rationem assignant, 2 quia commercia sunt ꝑ de iure gentium lex hoc iure. ff. de iust. & iur. & ideo lex nostra adiungit verbo, *Ferias*, & verbo, *Mercados*, illa alia verba, *Francas*, & *francos*, Vt hæc & alia nõ sit censendum prohibuisse.

Ibi *De Medina y las otras ferias*, Quorum plures referuntur in tit. 18. supra eod. & feriarum hæc & mercata necessaria sunt vt ibidem commercia ꝑ exerceantur, & contractus celebrentur à iure gentium inuenta ex. d. l. lex hoc iure. ff. de iust. & iur. quibus quidem homines inter se conuersantur, cognoscuntur, contrahunt, permutant, & vendunt ad generis humani conseruationem, ad regum & principum redditus augendos & mercatores sese ditandum vt dicitur in prin. titu. 7. part. 5. que nisi fierent faciliter commercia tractus & contractus deficerent, & paulatim mundi respublica destrueretur, & consumeretur, ex quo dicebat Plato apud Græcos summæ prudentiæ & authoritatis existimatus, lib. 2. relatus & laudatus per iuris cons. in l. 2. ff. de nudiis, quod indiget ciuitas pluribus ꝑ rusticis, & alijs conductoribus, & alijs ministrantibus in uehentibus, & euehentibus singula: hi autem sunt negotiatores, & horum vt vides cotidie in feriis & mercatis reperies plurimos, quibus indigentia ciuitatis repletur.

Ibi, *Y de mas que pierdan todos sus bie*

nes muebles y rrazes, Alteratur pœna hæc amissionis bonorum ex. l. 1. infra eod. & solū imponetur iis qui ad mercata & *Ferias francas*. Vnde cum suis mercantijs, pœna in illa lege 3. declarata, & hoc nisi feria & mercata franca sint de scriptis in libris *De lo saluado* Vnde infra eod. continetur & eod. modo lex. 2. sequens per easdem leges. 4. & 5. alteratur vt in subscriptione marginali. d. l. 2. videbis scriptum.

S V M M A R I A.

D Eclaratur versiculus, Pero no se entienda. num. 1.

Lex. 2.

Summarium.

Vendentes & emētes in feriis & mercatis franchis in locis vbi Domini eorum franchisiam publicari faciunt, puniuntur nostri text. pœnis, quod secus est, si franchisia non publicata existentibus veditoribus in feriis & mercatis illis, conductores gabelarum eis aliquam gratiam fecerint, nam tunc ex lege nostra nullam incurrunt pœnam.



BI. Ordenamos y mandamos, Vt vides ex inscriptione marginali nostri text. lex nostra nõ, sed leges. 4. & 5. sunt seruandæ & attendendæ tanquam nouiores.

Ibi. Pero no se entienda saluo, Obscura vide-

videbantur hæc verba, sed reddun-
tur clara, ex vers. sequente, *mas no ay*
lugar, scilicet, quod vers. hic, *pero no*
se entienda salvo, ¶ loquitur & proce-
dit cum Domini in villis & populis
suis ferias & mercata facientes. cū
franchisia gabellæ eas faciunt, tunc
enim pœna nostri rex. incurritur, &
in hoc casu intelligitur. l. 3. titulo
7. part. quinta. vbi optimè aduer-
tit *glos. O mercados*, versiculus vero
ille, *mas no se entienda*, loquitur in mer-
catis & ferijs vbi Domini villarum
& locorum franchisiam non publi-
cant, neque faciunt, licet condu-
ctores gabellarum talium villarum
& locorum hominibus ibidem cō-
currentibus, & iam cum mercan-
tijs suis ad vendendum eas existen-
tibus paratis, gratiam aliquam fa-
ciunt, tunc enim pœna nostri rex.
& sequentiam legum locum non
habent, quia non publicata fuit frā-
chisia, & postquam Domini mer-
cium ibi extabant cum suis merci-
bus sponte sua conductor, qui pos-
set integram gabellam percipere,
noluit, sed potius gratiam aliquam
venditoribus fecit, id enim licitum
est, & in hoc casu nō procedit dict.
l. 3. tit. 7. p. 5. vt ibi aduertit *gl.* neque
procedūt leges. 4. & 5. sequētes, quæ
in mercatis & ferijs franchis & libe-
ris à gabella loquuntur, cum loca il-
la non essent de contentis in libro,
De lo saluado, & in hoc lex nostra per
illas non est correctā, sed potius cō-
firmata, & ita leges illæ per nostrā
& per dicta declaranda sunt, qua de
causa cum cauti mercatores acce-
dunt ad ferias & mercata causa ven-
dendi suas mercantias, solent au-
theticum testimonium adferre
continens quod in illa feria & mer-
cato nulla franchisia erat publica-
ta, sed integra gabella percipieba-

tur & percipi poterat per conducto-
res eius, & quod sic ab eis percepit
& eodem etiam intelliges modo. l.
17. tit. 17. supra isto. lib. vbi diximus
hæc & alia.

Lex tertia sequens itidem per le-
gem illam. 5. istius nostri tituli, ces-
sat cum ibi idem quod in nostra sit
declaratum, & determinatum. ibi

In Lege. 4.

Summariū.

Euntes ad emendum vel ven-
dendum ad ferias & merca-
ta franchia vel in quibus gra-
tia aliqua fiat ex Regis priui-
legio, vel ex mandato domi-
norum talium locorum, vbi
hæc sunt, tenentur soluere
gabellam bonorum ibidem
vendidit in locis vbi sunt
vicini, etiam si in ipsis ferijs,
& mercatis franchis vel vbi
aliqua gratia sit eam solue-
rint, & hoc nisi mercata il-
la & feriæ franchia sint in li-
bris de lo saluado constitu-
ta & inscripta.

¶ **Bl. Mandamos**, Lex hæc respicit
materiam l. 1. & 2. supra isto titu-
lo quæ in ijs terminis disponebant,
& vt apparet ex subscriptione mar-
ginali d. l. 2. hæc nostra est nouior &
cōsequēter nostra & nō illæ sunt ser-
uandæ, ita vt pœna legis nostræ cir-
ca tales venditores & emptores ser-
uanda sit, nō vero pœnæ d. l. 1. quæ in
hoc rigore se procedebat, vt & in le-
gibus præcedētibz remanet dictū.

N Ibi.

Ibi. *Francos y franqueadas*, Ita ut si non sint francha non habeat locum legis nostrae dispositio ut & in dict. l. i. supra eodem diximus.

Ibi. *O que se haga en ellos alguna gracia y quita*. Intellige hæc verba quoties gratia illa & remissio publicata est & omnibus indifferenter sit ibidem euntibus cum suis mercantijs, ut colligitur ex verbis sequentibus, ibi, *assi por ser las dichas franquezas por privilegios reales como por ser hechas por los señores de las tales villas y lugares*, & sic franchisia generalis omnibus facta est, secus vero si non ita esset, sed quod vendentibus in ijs ferijs & mercatis per conductores gabellarum fieret aliqua gratia & remissio gabellæ, tunc enim non erit locus dispositioni nostri text. & similium, ut ex dict. l. i. secunda supra eodem probatur in vers. *mas no ay lugar*, & ibi diximus, & in hoc lex illa. 2. non censetur correctæ per nostram cum de hoc casu lex nostra non loquatur neque vltimo modo meminerit, ut ibi diximus.

Ibi. *Sean tenidos de pagar la dicha alcavala*, & insuper incurrant poenas in lege sequente appositæ, in vers. *otrosi que personas algunas*.

Ibi. *Saluo si fueren las tales franquezas*. Hæc est limitatio præcedentium dispositionum nostræ legis, ut scilicet non habeant locum quoties ferri illæ, & mercata sunt de inscriptis in libris *de lo saluado*, nam tunc ibidem ementes & vendentes nullam incurrant poenam, debent tamen tales venditores & emptores afferre testimonium Authenticum qualiter in illis ferijs & mercatis vendiderunt vel emerunt, ut apparet ex l. 17. tit. 17. supra eodem lib. ubi diximus in glos. fin.

Ibi. *Pero esto no se entienda en las ferias de Medina de el Campo*. Videtur versiculum istum aduersari præcedentibus, nam dictio illa, *Pero*, latine, sed est aduersatiua, & sic videbatur feriam Metinæ includi in prima dispositione nostri text. & aduersari vers. proxime præcedenti, *saluo si fueren tales*, & reuera verba hæc, *pero esto no se entienda*, incaute fuerunt appositæ post versiculum, *saluo*, sed ante eum deberent apponi, quia feria Metinæ est de saluatis, ut apparet ex dict. supra eodem, & ex verbis sequentibus, *Y ansi mismo se guarde*, in quibus ciuitas Pinciana & Matricij eximuntur à prima dispositione nostræ legis, sed quia non est dicendum iurisperitos incaute locutos, dicendum est quod cum versiculus illè, *Saluo*, generaliter excluderet plures ferias & mercata, quæ in libris, *de lo saluado*, sunt appositæ, voluit intentionem habendo ad priorem nostri text. dispositionem ut prima hæc eius dispositio similiter non procederet in feria Metinæ, & sic versiculus hic, *Pero*, non aduersatur præcedenti versiculo, *Saluo*, sed primæ nostri text. dispositioni, sicut ipse vers. *Saluo*, respicit & quia sic colligitur ex repetitiua illa sequent. *Y ansi mismo*, latine ite, quæ repetit similia, ex l. in repetendis de leg. 3. & cum in ciuitate de Valladolid, y Madrid, disponat versu, *Y ansi mismo*, esse seruandam immunitatem eandem, quæ seruatur ferijs descriptis, *en lo saluado*, idè dispositum esse, in ver. *pero esto*, aliter enim, dictio illa, *y ansi mismo*, non repeteret similia, & esset male appositæ, quod dicendum non est, & sic lex nostra, à primis verbis, usque ad versiculum, *saluo*, ponit regulam generalem contra ementes

tes & vendentes in ferijs & mercatis franchis, ex privilegio, vel ex mandato dominorum populorum ubi tales feriae & mercata franca sunt, a vers. vero, Salvo, ponuntur tres fallentiae dictae regulae, scilicet, ut regula non procedat in ferijs & mercatis franchis in libro de lo salvo, do, inscriptis, neque in feria de Medina del Campo, neque itidem in ferijs de Valladolid & Madrid, & sic remanet lex nostra optime intellecta & declarata.

S V M M A R I A.

Lex nostra a principio usque ad versiculum otiosi, exclusivè loquitur numero. 1.

Lex. 1. supra eod. corrigitur per nostram quoad penam amissionis bonorum numero. 2.

Verba nostri text. a comprar, y a vender, cum effectu sunt intelligenda, numero. 3.

Lex. 5.

Summarium.

Nullus mercata & ferias liberas & franchas faciat sub nostri text. poenis, & venditores vel emptores euntes ad eas incurrunt etiam nostri text. poenas.

BI. Porende mandamos, Lex hac a principio usque ad vers. Qui si que personas, exclusivè. loquitur & tractat de facientibus has ferias & mercata franca, de quibus locuta est l. 1. in prin. usque ad versiculum Y qualesquier, & de quibus etiam loquitur. l. 3. supra, isto tit. & in effectu, contra tales personas, easdem poenas istae tres leges imponunt, licet nostra

aliud magis addat, ut ex ipsa patet.

Ibi, Qui si que personas ulgunas, ab ijs verbis usque ad finem tractat, lex nostra contra euntes ad tales ferias, siue ad vendendum siue ad emendum mercantias, & auget poenas. l. 4. praecedentis & corrigit poenam in vers. Y qualesquier, supra eod. quae poenam amissionis imponebat eis, & sic solus ultragabelle solutione a talibus personis faciendam in loco ubi sunt vicini, de quo in d. l. 4. supra eod. incurrunt etiam poenam nostri text. in hoc vers. otrosi, designata, non vero amittent bona, ut dicebat d. l. 1. supra eod.

2. quae in hoc remanet correctae, pro ut ibi: & in alijs legibus huius tituli dictum remanet, nam circa has personas euntes ad vendendum vel emendum ad tales ferias & mercata lex nostra non disponit has poenas esse ultra alias appositae in d. l. 1. & 2. supra eod. & sic nostra lex, & 4. praecedens & non illa est servanda, ut in marginali subscriptione eiusdem l. 2. dicitur, quod nostra & 4. praecedens sunt servandae tanquam noviores.

Ibi, A vender ni a comprar, & sic non sufficit ire, nisi eant ad emendum vel vendendum, imo & non sufficit ire ad emendum, vel vendendum, nisi cum effectu vendat vel emant, item quia ex l. 4. praecedente disponitur quod solvant gabellam in loco ubi morantur, & sunt vicini, ergo si gabella solvenda est, omnino est sciendum quanta & quae sit gabella, haec autem verificari non potest, nisi ex venditione, ergo venditio requiritur ad incurrendas poenas nostrae legis & praecedentis; tum etiam quia lex nostra empti in ferijs & mercatis ijs franchis amissa esse disponit, ergo factum requirit, non vero sufficiet sola voluntas emendi vel vendendi in eis, eo quod cogitationis poenam nemo meretur neque animus delinquendi puniri

nisi ad factū procedatur, iam enim de consuetudine non seruatur dispositio legis, is qui cum telo. C. ad leg. Cor. de sicar. tum etiam quia id est de iure ut diximus in propositū similis materix in l. 16. nu. 1. 2. & 3. tit. 1. lib. 5. supra.

De lege. 6. vide. l. 39. tit. 18. supra isto lib.

De lege. 7. finali, solum aduerten dum iudico, quæ nam poena sit fran-

gētis securitatē & saluam guarā diam Regiā præstitam euntibus ad ferias Metinæ & Vallisoletī, & aliarum partium, & poenam hanc videbis impositā per l. in prim. & ibi Bart. ff. ad leg. Jul. mai. & l. si. tit. 6. par. 2. & l. 1. col. pen. tit. 2. par. 7. ubi glossa allegat, eas allegat & dixi in l. 2. tit. 9. lib. 8. sup.

De lege. 8. vide. l. 4. tit. 7. p. 15. & vide quæ dixi in l. si. tit. 9. lib. 8.

TITULO XXI. DE LAS Tercias del Rey.

Cum in superioribus titulis dictum sit de gabellis & redditibus Regijs, nunc & prosequendo hanc materiam sequitur titulus hic de tertijs Regi competentibus & in eius incorporatis patrimonio.

SUMMARIA.

Rex super tertijs decimarum percipiendis fundatam habet suam intentionem num. 1.

Rex potest has tertias in alios trāsferre etiā per viam contra ius tanquam res in suo patrimonio incorporatas. num. 2.

Decimas sibi concessas an possit laicus licite sibi retinere. nume. 3. & 8.

Decimas percipiendi ius spirituale est, neque laicis potest regulariter competere. num. 4. etiam ante Concilium Lateranense, nisi ex Papæ cōcessione, ut. n. 5. & 6. & 7.

Laici ante Concilium Lateranense capaces erant iuris percipiendi decimas, post illud verò non. numer. 9. & sic si titulus authenticus exhibeatur habitus antedictum Concilium Lateranense licite retinentur, ut. nu. 10. & nume. 11. cum sequent. aliquibus, quod si non apparet,

sed de tempore immemoriali an sufficiat.

Probare quis tenebitur fuisse ante dictum Concilium Lateranense, vel post decimas concessas. nume. 12. deciditur & numero. 13. cautela pro Ecclesia ponitur.

Probatio quæ sufficiet ex parte laici decimas percipientis pro fundamento sue intentionis. num. 14. & num. 15. an sufficiet probare immemorialē possessionem percipiendi illas & n. 17. in contrarium arguitur & numero. 20. prosequitur veritas & nu. 21. & 22.

Immemoriale tempus præstat titulum, nisi detur incapacitas in præscribente. numero. 16.

Decima si a manibus laici sine scandalo auferri non possunt dimittenda ei sunt num. 18.

Episcopi quando conuicti fuerunt de nobilibus decimas percipientibus quia sunt satium

factum num. 19.
Quando non constat de recognitione Eccle-
siae praesumitur laicum decimas usurpas-
se. num. 22. sed vt. num. 21. sufficet per
libellum hanc recognitionem facere &
melius. num. 23.

Fama publica probatio requiritur etiam in
hac probatione de decimis per laicum
percipiendis facienda. nu. 24. & nu. 28.
prosequitur. & num. 29. consilium au-
thoris.

Fama privilegij cum concurrit cum imme-
moriali praescriptione & consuetudi-
ne, tunc etiam incapax praescribendi po-
test se fundare in tali praescriptione, &
sic fama talis alleganda & probanda est,
vt faciat laicum capacem allegandi tale
praescriptionem quae licet non det titulum
dat tamen capacitatem. nume. 25. 26.
& 27.

Probare non est necesse, quod fuerit laicus
decimas percipiens infundatus ante Con-
cilium Lateranense. num. 30.

Consilium auctoris circa probationem facien-
dam in percipiione harum decimarum
per laicos. num. 31.

Laicus possidens decimas ex iure ac privile-
gio summi Pontificis concessio ante siue
post Concilium Lateranense tutus est &
recte possidet si de privilegio constet, con-
cedereque Papam tunc videtur ius tem-
porale percipiendi decimas non vero spi-
rituale. num. 32.

Laicus possidens decimas ex immemoriali
tempore se & suos illas habuisse ex conces-
sione, & privilegio summi Pontificis tu-
tus erit praesertim probata publica conces-
sionis fama. num. 33. vbi consilium au-
thoris.

Laicus decimas possidens si solum se fundat
in praescriptione & possessione sui & sua-
rum nihil facit. num. 34.

Laicus possidens decimas ex concessione Epis-
copi alicuius in suo episcopatu per viam
infundationis ante Concilium Latera-
nense concessa in perpetuum docendo de
huiusmodi titulo iuste possidet. num. 35.

Laicus decimas possidens & non potens do-
cere de concessione quid debeat allegare,
& quid probare vt obtinere possit. nume-
ro. 36. & numer. 37. consilium auctoris.
& numer. 38. aliud consilium pro intan-
dis conscientijs & num. 39. aliud singu-

lure ad hoc consilium.
Laicus iustus possessor harum decimarum an
possit eas in alium laicum transferre
num. 40.

Decima laico possessa possunt per alium
laicum contra Regem per tempus imme-
moriale, & contra inferiores a Rege mi-
nori tempore praescribi num. 41. & 45.
Iudex secularis poterit in ijsce litibus de
ci malibus contra laicos eorum possesso-
res procedere. num. 42. vbi quid si den-
tur in emphyteusim, vel feudum ante
dictum Concilium Lateranense, & ibi po-
nitur concordia super hoc.

Laico decimas possidenti ac spoliato ancipe-
tat remedium restitutorium. num. 43.

Laicus harum decimarum Dominus cur
subsidiu praestet ex eis. num. 44.

Lex. i.

Summarium.

Rex in suo regno & Domi-
nio fundatam habet inten-
tionem in tertijs decima-
rum percipiendis contra quo-
scunque, siue seculares si-
ue Ecclesiasticos, qui titu-
lum legitimu in contra-
rium non demonstraerint,
& tertiae hae sunt duo no-
ueni omnium rerum deci-
malium.



Lai. Son nuestras,
& sic vt suas pos-
sudet Rex & in eis
habet fundatam
suam intentio-
ne, ¶ vt apparet
ex lege nostra &
eam ad hoc ultra alios allegat A-
uendaño capitulo quarto prae. nu-
mero secundo in pri. libro secundo
& iterum in numer. fin. in fi. & La-

farte de decim. veni capitul. 19. n. 29. cum sequentibus, & Gutierrez lib. 1. practi. quæst. 14. & circa Regem nulli dubium, neque dubitandi locus relinquitur: adeo ut secundum eos maxime Gutierrez, & ab eo allegatos in d. quæst. 14. num. 2. potest rex has tertias in alios transferre tertiam per viam contractus tanquam res in suo patrimonio incorporatas, & quia si tertias consideremus prout considerat Sanctus Thomas relatus & sequutus per Soto. li. 9. de iust. & iur. quæst. 7. artic. 1. column. penulti. tanquam quid mere temporale, quia solum conceditur ius temporale eas percipiendi quid mirum quod possit Rex illas in aliū laicum transferre quocunque titulo & forma, ut ibi inquit Soto. & eo relato La farte ubi supra. num. 29. & 30. ubi idem ex consuetudine fundat cum Grego. Lop. in l. 22. titulo. 20. glos. 1. part. 1. & post hæc scripta vidi sic tenentē & nos referentē, D. Bar. l. titia 35. ff. solut. matri. n. 42. & quia in perpetuū pro se & successoribus, & pro eis quibus voluerit ipse rex, credendum est concessas ei fuisse & cum christiannissimi ipse & sui predecessores fuerint nisi iuste possent, eas non alienassent, & quid in laicis inferioribus à Rege has decimas iusto titulo possidentibus aut possint eas in alios laicos transferre infra ista lege dicemus.

Ibi. Por concessiones y gracias Apostolicas. Vt est videre apud Bellug. in specul. princ. tit. de decim. §. tractamus per totū nu. 24. cum seq. sine quibus quidē Pontificis summi privilegijs & concessio nibus non liceret, nam, an possit laicus decimas sibi concessas licite retinere distingui solet de iure, scilicet, quod aut sunt concessæ à persona Ecclesiastica, aut à persona seculari, si ab Ecclesiastica, tunc aut

sunt concessæ sibi à Papa, seu ex Papæ privilegio, & tunc potest eas perpetuo licite retinere, vel ad tempus iuxta modū concessio nis, ut in ca. ex parte tua de decim. & c. à nobis eodē titu. ubi hoc notat Hostiens. licet enim decimandi ius & percipiendi decimas consequantur sacerdotes ex ministerio altaris, & spiritualiū, quia seminantibus spiritualia debentur temporalia, quorum exhibitio ordinatur propter ministerium spiritualium, quæ ab alijs quā clericis ministrari nequeunt, unde fit ut ius percipiendi decimas spirituale sit, neque laicis possit regulariter competere, ex tex. ubi communis in ca. 4 causam, de præscriptio. cap. 2. de iudi. glos. & communis in ca. quanuis de decimis, & dixi in l. 1. tit. 5. nu. 2. & 3. lib. 1. supra adeo ut id verum sit etiam ante Concilium Lateranense ut in capit. fi. §. quod autem tua beatitudo. 16. quæst. 1. tamē ex privilegio summi Pontificis semper laici, tam ante dictū Conciliū Lateranense celebratū sub Ale. 3. ann. 1179. testibus Coua. li. 1. Var. c. 17. n. 5. ver. & dubio procul, & Gutier. alios referente in li. 1. præq. 15. n. 4. & Moli. de iur. & iur. tra. disputatio 75. colū. 448. & Verallus, referēdo Balbū, in decis. rotæ. 1. p. decis. 241. ubi ex vitio impressoris fuit positum anno. 1189. cū fuerit in d. anno. 1179. & etiā post istud conciliū sunt capaces dictas decimas percipiendi, quibus summus Pontifex id cōcedit, pro bene ficia ab ipsis laicis in Ecclesiam impensa ut probatur in cap. à nobis & in c. dudum de decimis notant DD. in c. Apostolica de ijs, quæ fi. à prel. & in alijs pluribus locis, & Couar. ubi supra n. 5. in pri. & Gutier. ubi supra q. 15. n. 3. ut Regi nostro Hispaniæ fuisse concessas has tertias decimarū appa-

apparere ex lege nostra & ex authoribus iuristis & historicis, ita ut de hoc nulli dubium: & in alijs regnis idem refert Petr. Gregor. in Syntagma iuris, lib. 17. capit. 7. nu. 20. cum sequentibus aliquibus ante & post, qui & in eodem lib. 2. capi. 25. num. 7. cum sequentibus alia plura de ijs decimis laicis concessis tradit non continenda, & iterum ibidem super cap. 20. nu. 3. cum sequentibus alia prosequitur: aut etiam (ut ad incepta redeamus) fuerunt concessa decima ab Episcopo, vel alio prelato citra Papam, & tunc aut fructus decimarum ex causa conceduntur sibi ad tempus, puta ad tempus vite sue, & tunc potest eas licite retinere, ut in cap. ex literis de iur. patro. & ca. si ne prelat. vices suas cap. vestra de locato & cond. quod dicitur ut ibi notatur, per Bert. & Hosti. aut ipsum ius percipiendi decimas conceditur sibi in perpetuum, & tunc aut queris de decimis, quæ sibi vel illi a quo causam habet sunt concessæ in feudum ab illo, qui poterat, puta Episcopo ante tempus Concilij Turonensis celebrati post Urbanum Papam. 2. anno Domini millesimo nonagesimo sexto, prout notat Archidiaconus in cap. statutum. §. illas autem de decim. in 6. & in quo decrevit & prohibuit res ecclesiasticas in feudum concedi, ut in libro feudorum Episcopum, vel Abbatem, cap. 1. alias est. §. item si Episcopus vel Abbas, sub tit. qui mod. feud. amit. & tunc poterat eas licite retinere, ut in cap. cum apostolica, de his quæ fi. à prelat. & in cap. nuper infra de decim. aut de decimis concessis post tempus illius Concilij Urbani Papæ, & illas non potest licite retinere, secundum Hostiens. in capit. quauis de decim. & in dicto capitu.

cum apostolica, sed secundum Archidiaconum in dicto §. illas autem ista prohibitio alienationis seu translationis decimarum in Laicos, primo facta fuit per dictum Alex. 3. in dicto Concilio Lateranensi, Romæ celebrato dicto anno. 1179. quod est de privilegijs. c. cum & plantare, & in cap. prohibemus de decim. prout & notat Bern. in dicto ca. causam quæ de præscriptio. non vero per Turonensem celebratum, ab ipso Urbano. 2. prout & patet ex titulo ipsius decretalis, cum & plantare, decretumque Urbani nullam facit mentionem de decimis, item & ex decreto si. §. quod autem beatitudo tua. 16. quæstio. 1. quod fuit ante Concilium Lateranensem, ut apparet ex Verallo, in decisio. rotæ decisio. 241. num. 1. licebat utique decimas laicis concedi Episcopi accedente consensu, & tenet Ancharra. in cap. statuto nota. 11. de decim. in 6. & sic inquit Verallus in dicto decisio. 241. num. 3. laicos ante dictum Concilium Lateranense esse capaces dictarum decimarum percipiendarum, post illud vero esse incapaces, ex dictis capi. quauis & c. prohibemus. de decim. iuncta glos. in vers. concesserit in fin. & cap. cum & plantare de priuil. & dicta ca. cum apostolica. & ibi. Card. & omnes Aimon Cravet in cons. 874. volum. 5. & consequenter si laicus has decimas possidens exhibuerit titulum authenticum ante dictum Lateranense Concilium legitime concessum in perpetuum pro obtinente & suis, & cui vel quibus ipse dare voluerit, tunc utique licite retinebit eas, eo nempe (ut inquit Couar. dict. cap. 17. num. 5. in pri.) quod Ecclesiam eius vel patrimonium à tyranni oppressione laicus exemerit, Episcopus sibi eas ad tempus vel in per-

petuum concessit in suo Episcopa-
tu, & tunc decimarum fructus, non
quidem ius percipiendi decimas
concedere videbitur, sed ut eas no-
mine & titulo Ecclesie consequatur,
ut inquit glos. & communis in
dict. cap. quauis, quam & alios ad-
hoc, allegat ipse Couar. ibidem, di-
cens sic frequentiori calculo docto-
rum obtentum, sed quaestio dubia,
& inter DD. inuoluta eius decisio,
& nunc hoc, nunc, illud, in ea scribē-
tibus attribuendo, est, quid si nō ap-
pareat de tali concessione, sed est
in dubio, laicus tamen & sui praede-
cessores Decimas has à tempore im-
memoriali possederunt, & praesume-
tur nē in dubio eas habuisse ante cō-
ciliū Lateranēse, vel post? & in hoc
DD. nimis se confundunt, nam mul-
ti eorum quaerunt, quis tenebitur
probare laicis, fuisse ante conciliū
dictum concessas & obtentas, an ve-
ro Ecclesia eas vēdicans fuisse post
concilium illud, & in hoc quasi om-
nes concludunt, quod cum praesum-
ptio iuris sit contra laicum, eo quod
est incapax decimarum ipse tenebi-
tur probare, quod ante dictum cō-
cilium, Ecclesia vero solum tenebi-
tur probare quod sunt decimae illius
sui districtus & territorij, neque te-
nebitur probare quod post conciliū
illas habuerit, etiam si in hoc se fun-
dauit, cum ipsa Ecclesia de iure ha-
beat fundatam suam intentionem,
& laicus non, sed ut inquit Imola in
dict. cap. cum apostolica, & eo rela-
to Balbus. De praescriptio. 1. part.
part. 5. princip. quaest. 7. num. 21. in
medio, cautē ager & Ecclesia si in li-
bello rei uendicationis per eam pro-
posito solum dixerit decimas illas
esse intra suam parrochia & ei per-
tinere, neque adiecerit quod post
dictum concilium laicus ille conue-

tus in iudicio illas habuerit, sed ut
cunque petat Ecclesia semper laicos
etiam si rex sit probet suam intēti-
onem, neque se fidat in hac materia
in regula illa, quod actor non pro-
bante reus est absolendus: pendet
tamen leges & prophetae (ut dici so-
let) in examinanda veritate dubij,
circa probationem à laico faciendā
14 pro fundanda & sua intentione &
decimarum possessione, quā nam
probatio sufficiet ad praesumendū,
& persuadendum, ubi deficit ex-
presse concessionis instrumentum,
quod habuerit decimas ipse laicus
& sui praedecessores ante dispositio-
nem dicti Concilij Lateranēsis sub
Alex. 3. celebratum Romae dicto an-
no. 1179. ut sic Ecclesiam excludat à
praetensione sua, sufficiet nē proba-
re immemoriam praescriptionem
15 & possessionem sui & suorum & re-
tinendi ac percipiendi decimas illas,
& in hoc Hostiens. in dict. cap. cum
apostolica, & in dict. cap. quauis, &
Illum sequentes Archid. & Ioa. Mon.
in cap. de decim. in. 6. tenent non
sufficere ut praesumatur ante dictū
concilium fuisse concessas, sed post
illud, ut sic laicus iste condemnatur,
in restitutione earum Ecclesiae atri-
ci facienda, & hanc etiam sequitur
Ioa. de Ligna, & plerique alij DD. &
probabilior videtur ut testatur ad-
ditiona. Ioan. And. in dict. cap. cum
apostolica in additione si. ubi & in-
quit. C. si. de praescrip. in. 6. magis fa-
cere pro hac Hostiensis opinione,
quam contra, & fundatur quinque
rationibus ab ipso Hostiensi & sequa-
cibus. Prima quia ipsa Ecclesia fun-
dat suam intentionem de iure com-
muni, & sic obtinebit nisi alius pro-
bet titulum, ex dict. ca. 1. de praescri-
ptio. in. 6. laici enim incapaces sunt
praescribendi Decimas, ca. causam
quae

quæ de præscriptio. vt ultra dictos
per Mincha. contro. illustri. cap. 89.
numer. 7. in pri. & Menochi. de præ-
sumptio. lib. 6. præsumptione. 86. nu-
mer. 1. 2. & 3. & Aimon. conf. 874. vo-
lumine. 5. & dixi in l. 1. tit. 5. nu. 2. &
3. li. 1. supra, & rationem esse inquit
Mincha. vbi supra, quia licet tem-
pus immemoriale præbeat titulū,
id est verum, nisi vbi lex vetat & pro-
hibet, † & datur incapacitas in præ-
scribente, & sic iuris præsumptio est
incontrarium ex ca. ad decimas de
restit. spol. in 6. secunda Hostiens. ra-
tio est, quia vertitur periculum ani-
mæ & ideo sequendum est, quod est
tutius ca. iuuenis de spōsal. cum suis
concor. tertia quia possessio talis est
odiosa cum regulariter non cadat
in laicum, ex dict. ca. causam quæ de
præscriptio. quarta quia de facili re-
uertitur res ad id, quod ius & natu-
ra sibi ab initio concessit. ff. de pact.
l. si vnus. §. pactus, vers. quod si & in
cap. cum venerabilis post medium
de censibus, quinta quia summa est
ratio quæ pro religione facit. ff. de
religiosi. & sump. fun. l. sunt persone:
incontrarium tamen, & pro contra-
ria opinione omnes DD. tam anti-
qui quam moderni allegant Ioan.
And. in dict. c. cum apostolica, imo
quod sufficiat immemorialis præ-
scriptio vt præsumatur titulus & ha-
bitus quidem ante dictum conciliū
17 † Lateranense, vt est videre per Me-
nochi. plures allegant in dict. præ-
sumptione. 86. num. 2. & per Iason.
conf. 156. volumine. 2. & Gutierrez
in dict. lib. 1. pract. quæst. 16. nume. 2.
vers. his tamen, vbi plures allegat è
nostris Hispanis & allegat Gregor.
Lup. hanc dicentem magis commu-
nem, & plures ex ibi relatis dicunt
hanc communem opinionem, & se-
quitur etiam Petr. Gregor. in Syn-

tagm. iur. lib. 17. cap. 7. num. 23. & 24.
& Mincha. contro. illustri. capit. 9.
num. 7. vers. præterea prohibitio, &
fundant eam quia non est credendū
Ecclesiam per tantum tempus tac-
uisse si licite tales laici decimas nō
possiderēt, & quia vt inquit Anchar-
ra in cap. statuto columna penulti-
ma, in pri. postquam non apparet
aliū vllō vnquam tempore posse
disse satis præsumitur, quod qui mo-
do possidet, semper possederit &
quia vt inquit additio capellæ To-
losanæ. 439. Ecclesia hic non infeu-
dat de nouo in laicos decimas has,
sed iam infēdatas laicus defendit,
item hic non tractamus de præscri-
bendis decimis, sed de declarando
quod per tantū tempus immemo-
riale titulus earū præsumitur &
quod ante dictum conciliū Late-
ranense erant infēdatæ prædecesso-
ribus huius laici, nunc eas tenen-
tis, & quod sic cessant contraria ab
Hostiense allegata & quia vt inquit
Domin. in ca. 2. de decim. in 6. si de-
cimæ à manibus laici sine scandalo
non possunt auferri dimittē de sunt,
18 † & quod alias esset multas animas
dānare dicēdo, q̄ laicus qui habuit
fraudem iam sunt tot anni teneatur
ostendere concessionem, & hac de
causa inquit Ioan. Garcia, in tracta-
de expens. ca. 9. nu. 94. cum sequent.
quod anno, 1390. apud Ioa. huius nō-
minis primum Henrici item pri-
mi qui Petrum Regem interfecit, fi-
lium, cum esset Guadalajara, Epi-
19 scopi cōquesti sunt † de nobilibus,
quod contra humana, & diuina iu-
ra decimas percepissent, quæ sibi &
sacerdotibus deberentur, qui spiri-
tualia ministrarent, auditque sunt
nobiles qui asserēbant se decimas il-
las possidere & percipere ex con-
cessione pontificia iam inde ante

Concilium Lateranense, & ab eo tempore, cuius contrarium memoria non extabat, neque esse modo post tantum tempus adeoque diuturnum molestandos & perturbandos, qui Ecclesiam fundassent, erexissent & dotassent, terramque vèdicassent ab hostibus. Resque apud senatores Regios agitata hinc inde est, qui tandem pronuntiarunt, non esse amplius de ea re agendum ab Episcopis, nobilibusque iuste decimas percipere, neque esse amplius inquietandos nec perturbandos, ut est latissimè in chronica Ioan. i. Regis Castellæ & Legionis cap. 10. quæ circumfertur cum chronica Petri Regis Hispaniæ, rursumque illa quæstio excitata est anno 1492. apud Ferdinandum & Elisabeth, Reges Hispaniæ qui mandatis literis ad senatores, qui erant in Galliciæ regno, rem iterum composuerunt eo modo, ut nobiles minime in sua possessione percipiendi decimas perturbarentur, & tenorè literarum præscribit ibidem ipse Ioan. Gar. ubi suprà cuius verba sunt suprà relata, sed reuera dictis à Ioan. And. ubi suprà cordate & sensatim assistendo, & eius mentem confiderando Ioan. And. ibidem non contrariatur Hostiensis solā præscriptionem considerantis, sed ei assentiri potius in hæc verba: inquit enim Ioan. And. satis videtur contrarium tenendum per prædictam decretalem. I. de præscriptio. in. 6. per quam responderetur ad primam rationem, ad alias inquit ibi Ioan. And. dic, quod illæ procederent, ubi non possedisset ut vassallus, & hoc intelligo, quando communis opinio fundatur super antiquitate feudi, quam communem opinionem in tali præscriptione probari necesse est, ut ibi notatur in his hæc sunt Ioan. And. verba, ex quibus

ego colligo quod Ioan. And. noluit contradicere Hostiensis, sed potius ei assentire, in quantum Hostiensis voluit solam immemoriam præscriptionem non sufficere probare, ut ex hac titulus præsumatur, & habitus ante dictum concilium, non enim sufficiet, nisi cum ea, inquit Ioan. And. concurrat etiā tituli allegatio, scilicet, quod ut vassallus possedit talis laicus, & insuper quod ad hoc communis opinio & fama super antiquitate feudi, quam communem opinionem in tali præscriptione probari necesse est. Ex quibus miror valde, de doctoribus attribuentibus Ioan. And. quod ipse voluerit immemoriam solam sufficere, sine tituli allegatione & probatione famæ, & magis de Covar. & modernorum aliquorum Hispanorum, qui id asseruerint velle Ioan. And. qui fuit primus omnium diversificantium ab opinione Hostiensis, & quod magis est miror de lasone, in d. cōf. 156. quicum literam dictam, Ioan. And. retulerit affirmaverit in ea solum velle Ioannem Andream affirmare solam immemoriam sufficere, cum ipse Ioan. And. cum ea requirat quod alleget laicus se ut vassallum Ecclesiæ possidere, & insuper probet communem opinionem, & famam super antiquitate feudi, sed mirum non est lasonem sic consuluisse, quia de pecunia pro cōsilio agebat, sed Covar. & alios sic consuluisse & asseruisse miror equidem, cum, ut dixi, Ioan. Andreas coadiuget suam opinionem ex alijs iunctis cum immemoriam & non sine eis, & primo quidem ultra immemoriam requirit Ioan. And. quod laicus alleget titulum, & sic ut vassallum possedisse, & cum ista qualitate DD. volentes sequi veritatem, & non sine ea

ea allegant Ioan. And. in dictis locis, prout fecerunt plures in dictis locis ordinarijs scilicet, in ca. cum Apostolica, & in ca. prohibemus & in ca. quanuis supra, allegatis & Ripa, in ca. decernimus num. 75. de iudi. & additio capellæ Tolosanæ decisione. 439. & Petrus Greg. in Syntha. iuris lib. 2. ca. 2. nu. 8. & Gutierrez in dict. quæst. 16. & Menochi. conf. 291. num. 43. lib. 3. ubi inquit laicum hunc debere docere de aliquibus inuestituris factis ab Ecclesia & sic recognoscendo decimas has in feudum ab Ecclesia ipsa obtinere tanquam eius vassallus ut & ita attribuendo Ioan. And. inquit Verallus in decisio. rotæ. 242. partis. 1. ubi num. 2. inquit & sufficit probatio possessionis ²¹ immemorialis cum allegatione tituli ante concilium Lateranense habiti, & quod possidebat tanquam vassallus recognoscendo decimas in feudum ab Ecclesia habuisse, ut & per Rebuf. in tract. de decim. quæst. 13. num. 76. & quando non constat de recognitione Ecclesiæ ²² præsumitur laicum decimas usurpasse, & ideo illi non suffragatur possessio etiam mille annorum, secundum Rebuf. ibi, nu. 78. & Veral. ubi supra, num. 3. ubi inquit ita fuisse obtentum in vna Hispanen. coram Domino Acoram bono Decano. 1. die Iunij anno. 1551. & idem Verallus in. 2. part. earundem decis. decisio. 376. nu. 2. ultra immemorialem titulum requirit, & sic inquit obtentum 4. Maij anni. 1551. coram decano, & titulum hunc allegandum deberesse cum dicta recognitione quod tanquam vassallus Ecclesiæ in feudum possidet, inquit tamen Card. in dict. cap. cum apostolica colum. fin. quod quanquam testes nesciant dicere quod tenuit tanquam vassallus, sufficit quod ipse lai-

²³ cus recognoscat & etiam si non probetur esset tamen melius quod si posset probaret de aliquibus inuestituris etiam post dictum Concilium Lateranense factis. probaret, ut inquit Balbus, de præscrip. 1. par. supra quæstionis princip. quæst. 7. nu. 20. prosequendoque dicta de opinione Ioan. And. miror etiā q̄ DD. plures eum sequentes, & præcipue las. in dicto conf. 156. referendo eius literam eum allegant ut tenentem solam præscriptionem immemorialem sufficere probari, absque eo quod necesse sit probare communem opinionem & famam, cum & ipse Ioan. Andr. ibidem ut supra eius literam retuli & refert etiam las. ubi supra, expressè ²⁴ requiratur & probari communem opinionem fundatam super Antiquitate feudi, & sic quod probatio hæc famæ publicæ requiratur tenet hanc opinionem attribuendo ipsi, Ioan. And. plures DD. relati per Mas. de proba. 1. tom. conclus. 483. num. 6. & Menochi. dict. conf. 291. num. 43. volumine. 2. & in dict. præsumptione. 86. numer. 5. & additio dict. capellæ Tolosanæ. 439. & additio. nat. Bellugæ in speculo pri. litera. R. sub titu. de decimis, & Petrus Grego. in Synthagma. iur. lib. 2. capit. 25. num. 8. & verius & receptius esse testatur rota 215. in. 2. part. nouissima ²⁵ tum ut inquit D. Barbosa eam sequens in dict. l. titia, numer. 45. in fi. pag. 788. & tenuit Hostiensis in dict. cap. quanuis de decim. & Card. in dict. cap. cum apostolica, vers. quinto quæro & plures alij relati per Anto. Gabriel. in communi tit. de præscriptione conclusio. in. 2. Nā secū dū eū ibi n. 8. quādo cū immemoriali præscriptione & consuetudine cōcurrit fama priuilegij, tūc etiā in capax potest se fundare ²⁵ in consuetudine

dine priuilegij, & idem secundum eundem ibi, numer. 21. esset quando quis vno tempore potuit esse capax licet alio non & sic fama alleganda

26 & probāda est ꝑ vt faciamus talem laicum capacem, allegandi consuetudinē vel præscriptionem, nam licet secundum Card. in d. cap. cum Apostolica in fi. det titulum non tamen dat capacitatem consuetudo ꝑ vel præscriptio immemorialis, contrariam tamen opinionem imo. quod in hoc casu nulla requiratur probatio ꝑ famā, tenuit Feli. in c. causam de præscript. & Greg. Lop. & Couar. allegati per Gutierrez in d. quæst. 15. in fi. & Alexan. conf. 6. volum. 1. & Cuma. conf. 83. volum. 2. dicens communem, & eos referens Ripa. in d. c. decernimus. num. 75. de iudi. vbi inquit hāc tanquam communem sequi Taurinenses, in tracta. præscriptio. & Verallus in 2. part. decisionum Rotæ, decisio. 370. num. 2. vbi inquit sic fuisse rentum in vna Hispalensi 4. die Maij 1551. coram domino decano, sed credo hanc fuisse reuocatam in vltima sententia de qua per eundem Verallum, in dict. decisione. 242. part. 1. Dum ibi inquit fuisse in Iunio eiusdem anni & coram decano, & in vna Hispalensi, in hac tamen

29 contrarietate consulo ꝑ famam, probari debere, saltem illa quod fuerit inuestitus ab Ecclesia, vt inquit Ripa, vbi, supra. & Gutierrez, vbi supra. & sic fama de & super antiquitate feudi, vt inquit Ioann. Andree, vbi supra, non vero sit necesse probare, quod fuerit laicus ꝑ infraudatus ante Concilium Lateranense, & isto modo cōcordat Ripa vbi supra has famæ opiniones, & sic videmus in litibus super ijs decimis in Rota discussis maximā vim fieri

in probatione famæ, ex quibus cōsulo ꝑ laicis similes lites habentibus ꝑ si non habent concessionē & titulū eius in scriptis nec reperitur habuerunt tamen sui prædecessores quod probent immemoriam suam & suorum prædecessorum, & al legent titulū & concessionem ante dictum Concilium Lateranense in perpetuum pro se & suis & cui vel quibus voluerint eis facta per Episcopū & prælatum talis Ecclesiæ in feudum obseruitia impēsa in Ecclesiā ipsam per possessores, & quod ipse & illi recognouit & recognouerunt eas decimas habere & possidere in feudum ab ipsa Ecclesia & vt eius vassallus recognoscit eam in dominam, licet id nō probet si non potest probare, & quod alleget & probet dictā publicā famā per eum semper esse ac fuisse de antiquitate feudi & quod eis concessæ fuerunt, & sic possedisse per dictum tempus immemoriam & percepisse ipsum & suos prædecessores absque eo quod alius eas possederit nec perceperit, & sic obtinebis, neque placet fundamentum dicentium non requiri famam probari, scilicet quod erit impossibile probare, nam sicut potes probare immemoriam poteris & famā, imo & ad immemoriam probandam, famam tamen probanda est. Ex quibus omnibus ad faciliore intellectum & veritatis indagationē elicio has conclusiones. Prima conclusio, laicus possidens ꝑ decimas ex iure ac priuilegio summi Pōtificis concesso siue ante Concilium Lateranense, siue post tutus est & rectē possidet siue priuilegio constet, concedereque Papam tunc videtur ius temporale percipiendi decimas non vero spirituale.

33 Secunda conclusio ꝑ laicus possi-
dens decimas ex immemoriali tē-
pore allegādo se & suos illas habu-
isse ex concessione & privilegio sum-
mi Pontificis tutus erit præsertim
probata publica fama concessionis
illius, & hoc laicū fundat. Nimbaca,
controuersia illustri cap. 89. nume-
6. & 7. a quo cauendum est, dum in-
quit quod laicus alleget titulum, si-
uē illum habear a Papā siue non, nā
si talis laicus cōsecratus est, quod
ipse, neque maiores surtalem titulū
habuerunt non debet illum allegare,
quia falsum diceret, & sub falsi
allegatione vult fundare intentionem
suam.

34 Tertia conclusio, quod ꝑ laicus
decimas possidens solum se fundat
in præscriptione, & possessione, vel
quali sui ipsius & suorum cum eius
commune resistat nihil sibi iuuabit
sola hæc præscriptio, quia incapax
est decimas percipiendi.

35 Quarta conclusio, ꝑ laicus possi-
dens decimas ex concessione Epi-
scopi alicuius in suo Episcopatu per
viam infeudationis ante dictum cō-
cilium Lateranense cōcessa suis præ-
decessoribus & eorum successoribus
in perpetuum & cui vel quibus
transferre voluerint docensque de
huiusmodi titulo iuste & iuridicē
possidet.

36 Quinta conclusio ꝑ laicus deci-
mas possidens, & percipiens & nō
potens docere de concessione, si
probet se & suos prædecessores ha-
buisse & percepisse eas ipse & sui
prædecessores per tempus imme-
moriale ex vi concessionis, & tituli
in feudum concessi ab Episcopo ali-
quo in suo Episcopatu ante dictum
Lateranense Cōcilium, & recogno-
scens se vt vassallum Ecclesiæ possi-
dere, & de hoc est communis opi-

nio & publica vox & fama nunc &
antea & semper, tutus erit ab Eccle-
sia decimas ipsas ab eo vēdicare vo-
lente & præsumitur in dubio ante
Lateranense concilium fuisse iuste
concessas, & hæc est tutior & verior
conclusio, alijs quibuscunque quan-
tumlibet reclamantibus & dicenti-
bus solum immemorialem proba-
re sufficere, consulo tamen laicis ijs
harum decimarum possessoribus,
vt si certificati sint se, & suos non ha-

37 buisse ꝑ legitimū titulum earum,
cum non allegent ne animas suas
condemnent vt dictum remanet
suprà. Consulo itidem quod si Eccle-
sia a qua in feudum illas acceperunt

38 liberum aliquid est præstandū,
præstet, & soluat, aliter enim nō
satisfacient conscientia suæ & expi-
rabit privilegium, secundū glossam
tomen. l. 3. titu. 20. par. 1. vbi deferri-
bit alias causas ob quas cessabit tale
privilegium, item & tertio consulo

39 ꝑ quod si tituli exemplar habeat ex
quo constat concedentem non pos-
uisse illam concedere, vel si potuit
concessum fuisse ad tempus, quod qui-
dem tempus finitum iam est, cedat
iuri decimarum percipiendarum
in Ecclesiam ipsam, cuius erant de-
cimæ & ei tradat instrumentum il-
lius tituli & de præteritis decimis
iniuste receptis se cum Ecclesia cō-
ponant, quid enim prodest homini
sitorum mundum lucretur, animæ
vero suæ detrimentum patitur, aut
quam commutationem dabit ho-
mo pro anima sua: sed in casu in
quo laicus hie iuste ante dictum cō-
cilium possidet has decimas pote-
rit nec eas in alium laicum transferre

40 ꝑ per ultimam voluntatem aut per
contractum inter viuos, & in hoc
suprà dicti DD. etiam dubitāt, nam
quod possint vēdi & in alios laicos
trans-

transferri, & quod quotidie trāsfe-
runtur & veniunt in diuisionibus &
in retractibus & alijs tanquam bo-
na patrimonialia, eo quod laici
solum retinent, & possident quid
temporale, scilicet, fructus, tenuit
alios allegans, Ioa. Garzia, in tracta-
de expens. cap. 9. num. 96. cū sequen-
tibus dicēs in Gallia sic obtentum
pluribus sententijs, & eum referens
sequitur Ioa. Gutier. in d. lib. 1. practi-
ca. quæst. 14. num. 6. cum sequenti-
bus & Lafarte de decim. vend. ca. 19.
num. 32. & 33. & respondet ubi supra
Gutiérrez iuribus contrarijs, & in
principio illius. n. 6. refert. Abb. &
Conar. & alios tenentes esse com-
munem opinionem quod non pos-
sint in alios laicos trāsferri, sed quot
hominū animæ ab hoc seculo disces-
sissent hoc onere grauata & hodie
quorū itidē essent in mūdo hoc pec-
cato irretiti, si cōmunis hac sequen-
da est & tenenda, sed quia cōmunis
est & iure fundata scrupulosum vi-
detur ab ea recedere, itidē & durū
sequendo eam tot animas alligare,
ideo in hoc latius cogitandum iu-
dieo, & quod certius est vnusquis-
que animæ suæ provideat, solum di-
co, quod Iaso præsentēs istam dif-
ficultatē in cons. 1. 56. col. 2. volu. 2.
voluit eam concordia dirimere, sci-
licet, quod prima opinio procede-
ret quoties tales decimæ laicis in
feudatē fuerunt, & concessæ pro se
& successoribus omnibus, & cui vel
quibus dederint, vt tunc possint in
aliū laicū transferri, quocun-
que modo, ex quo laicus possessor
earum, deberet hac aduertere, vt si
itā est, in lite super eis ei mota per
Ecclesiam, alleget concessione[m]
perpetuam, pro ipso cui concessæ
fuerunt, & pro omnibus successoribus,
& pro quo vel quibus voluerint,

esse factā: quia tunc videtur altera-
ta natura feudi, ita quod vassallus
possit disponere, & in testamento
& inter viuos absque licentia dire-
cti domini, vt est text. in. c. 1. de feudi.
non hab. prop. natu. feud. & Bal. &
Angel. in. l. cum essent. §. 1. per illum
text. ff. de seru. rust. præd. & text. in.
cap. penulti. Si de feud. sue. contro.
inter domi. & ag. & abj allegati per
Ias., vbi supra, & hoc est quod dicit
Feli. relatus per D. Barbosa. in. liti-
tia. 35. nume. 45. pag. 787. Sic etiam,
has opiniones conformans, & cum
decimæ hæ concessæ in feudum
per Episcopum laicis in suis Episco-
patibus ante Concilium Lateranen-
se per ipsum concilium confirman-
tur, & validæ reputantur, vt dictum
est, & inquit in propositum Tiberi.
Decia. respons. 22. num. 30. volumi-
ne 1. Ergo & cum perpetuitate & fa-
cultate à principio concessa cense-
tur transire, in possessores earum
alterata natura feudi, prout posse
à prælatis concedi probat text. in. ca.
ex parte de feudis, & in cap. pri. in-
ter Episcopum vel Abbatē, notatur,
in cap. super. de rebus Eccles. non
alie. Si vero sic non concessum fuit
sed pro se & descendantibus nullo
modo poterit laicus decimas ta-
les in feudum concessas ante Con-
cilium Lateranense in alios lai-
cos transferre, & hanc concordiam
tenerem, prout eam sequitur Doct.
Barbosa, vbi supra, etiam si Gutier-
rez in. d. quæst. 15. num. 6. vers. Sed
Respondendo. indistinctē velit com-
muniorē & veriorē esse, quod
possint alienari & trāsferri, & quod
sic vsu & consuetudine obtentum
est, & quod ab hac opinione disce-
di non potest absque ingēti anima-
rum damnatione & innumerorum
contractuum euersione, & quod sic
Galli.

Gallici est consuetudo, cū loā. Gar. ibi allegato, & late fundat Mincha. controu. illustri. cap. 89. num. 2. cum sequentibus, sed ut aduertit bene D. Barbosa, ubi supra, numer. 44. & 45. confundunt se Doctores ij non distinguunt tercias Regi nostro concessas, quæ mera & simplici donatione à radice conceduntur, & beneficia patrimonialia Gallicia, à tertijs & decimis ante dictum Concilium Lateranense concessis laico in quibus si non concessæ fuerunt pro se & omnibus successoribus in perpetuum, & pro quo vel quibus voluerint nullo modo possunt licite in alios laicos transferri, vltius inferunt etiam dicti DD. quod tales tertiæ, & decimæ à laico obtentæ poterunt per alium laicum præscribi contra Regem immemoriali, & contra inferiores laicos minores. ⁴¹ ¶ & ordinario tempore, ut cum communi contendit Mincha. ubi supra securus per Gutierrez. di. quæst. 15. n. fin. & quæst. 14. n. 3. quod ego intelligo ut daret præscriptio per tēpus per quod debebat durare titulus penes illū à quo præscriptū est. Inferitur etiam, ex dictis q. potest iudex secularis in talibus causis ⁴² & litibus decimalibus contra laicos procedere, ut attestatur Couar. se vidisse in Regio Granatensi prætorio tractari, & eum sequitur Gutierrez. d. q. 14. nu. 2. & Lasarte de decim. vend. c. 19. num. 30. & D. Barbosa ubi supra. nu. 39. Cum sequentibus pluribus, ubi id examinat & diffultat, & num. 46. & 47. distinguit, an transferantur omnino per Papam, & tunc sic, secus si dentur in Emphyteosim vel feudum ante dictum concilium, quia post illud nullo modo possunt concedi per alium, quam per summum Pontifi-

cem ut dictum remanet, Ripatamen, in d. capit. decernimus. num. fin. de iudi. distinguit quod aut agitur de fructibus decimarum, & tanquam quid temporale, & tunc iudex secularis cognoscit argumento c. vltra de locato. Sed si de ipso iure decimandi, tunc secus, vel si de ei annexis tunc nō potest secularis se intromittere, & hæc si reus conuentus est laicus procedent, secus si est clericus in sacris: nam tunc coram suo Ecclesiastico iudice erit conueniendus, & sic in Regia Granatensi cancellaria, anno. 1593. causa super tertijs proposita per Comitem de Medellin contra nostrum Episcopum Placentinum remissa fuit ad iudicem Episcopi competentem, ex eo quod auditorum dictæ cancellariæ Episcopus ipse, forum declinauit, petens se remitti ad suum iudicem Ecclesiasticum, etiam si causa illa fuerat super possessione tractata in eadem cancellaria ad petitionem Comitis contra dictum Episcopum, & super possessione executoria erat lata in fauorem dicti Episcopi reseruato iure proprietatis, & cum ibidem Comes intentasset iudicium proprietatis facta dicta declinatoria per Episcopum fuit causa per ipsos auditores remissa ad iudicē competentem dicti Episcopi & noluerunt super ea cognoscere ob dictam declinatoriam, & fortassis, ut credo, erat eadem causa de qua Couar. ubi supra meminit, quia ab antiquo tractabatur super possessione in dicta cancellaria. Sed an huic laico decimas possidenti quibus est spoliatus, competet ante omnia remedium restitutorium ⁴³ ¶ unde vi, vide per Couar. libr. 1. Var. dicta. c. 17. n. 6. dubitat tamen Lasarte, in d. c. 19. num. 34.

nu. 34. & 35. cur scilicet tertiarum Domini, tanquam Ecclesiastici in hac parte, ex alium decimarum fructibus subsidium pēdant ut quotidie videmus, & respondet optime ex eo esse, quia, scilicet, fructus harum decimarum onere soluēdi subsidij sunt affecti, & cum primordialiter & in sua origine Ecclesiastici sint nimirum si ad quoscunque transierint cum hoc onere trāseant, ut ipse ibidem latius profequitur.

Ibi. *Prescription immemorial*, Data scientia & patientia Regis secundum quod alibi diximus in

lib. 4. suprà hanc scientiam requiri, & ibi, in l. 1. in gl. si. vers. alia vero & quinto. tit. 13. eod. lib. diximus qualiter hoc tempore immemoriali præscribentur a Rege contra alios vero inferiores t̄ minori tempore imo ordinario præscribentur ut in hac dictum est lego.

Ibr. *Que dando las pellejas y con juramento que son aquellas pellejas de los que recibieron de diezmo que sean creydos los terceros por su jura.* Cum lex ista hic exprimat nihil dubitandi locus relinquitur, an sufficiat iuramentum & dictum custodis de quo diximus in l. 2. tit. 18. lib. 6. suprà. nu. 1.

TITULO XXII. DEL

aranzel de los derechos que se deuen al Rey, del Almojarifazgo del Arçobispado de Seuilla y Obispado de Cadiz, de las mercaderias que entran y salen, y del auer de peso y alcauala.

ET ab isto titulo vsque ad finem huius libri. 9. parum immorabimur: sunt enim eius tituli deserti & faciles, & materiarum non difficilium, & in quibus praxis & experientia multum operatur, pro quaestionum occurrentium decisione, & quæ fortassis aliquando maiori deliberatione in lucem emittentur per me vel alios.

SVM MARIA.

Almojarifazgo quid sit. ibi. num. 1.



SOLVM ad declarationem verbi Almojarifazgo, de quo in hoc titulo & in sequentibus fit men-

1 tio, t̄ quid sit, vide optimam legem 25. titu. 9. part. 2. & l. 5. titu. 7. part. 5. & diximus in l. 1. titu. 11. lib. 6. suprà.

Ad l. 2. §. De los arneses, Allegat eam Gironda de Gabellis. 7. part. §. 2. numero. 23.

In eadem l. §. De qualesquier cruces.

Ibi,

Ibi, Y el alcaualaba de pagar, Contrarium vidisse sententiatum asserit Lafarte de decim. vend. capit.

20. numero. 71. nisi dixeris legem hanc esse localem & alibi alia diximus.

TITULO XXIII. DE

las leyes y condiciones que se han de guardar.

DE lege. r. tit. 24. quo ad tempus in ista lege prae fixum videbatur in. l. fi. tit. 17. supra isto libro,

maius tempus apponi, sed nostra quo ad tempus seruanda erit, licet, quo ad limitationes illius. l. si ipsa seruanda erit, vt ibi dixi.

TITULO XXVII. DEL

seruicio y montazgo.

IN. l. 2. tit. 27. dum ibi in subscriptione marginali dicitur, *Esta ley se declara por la ley septima de este titulo.* debet dicere *Por la ley. 12. de este titulo.*

nem ciuitatum & populorum huius Regni magnas lites versari in Regio consilio *De hacienda.* & quotidie expectatur determinatio, ad querelam & petitionem Regni contra hos iudices *De seruicio y montazgo* propositam, & in propositum etiam. l. 15. istiusmet tituli. 27. de qua vide *Auenda. c. 4. prae. num. 7. versimo,* lib. 2. & Suarez allegatione. 17. pag. penultim. vers. neque praedictis obstat. & est quasi similis. l. 11. libr. 6. supra.

Lex. 8.

De. l. 8. istius. tit. 27. meminit Gironda de Gabel. 6. part. num. 51. & in propositum eius scio ad petiti-

O TITULO XXVII. DEL seruicio y montazgo.

TITULO. XXXIII. DE

la moneda Forera.

SUMMARI A.

Moneta forera ab antiquo tempore fuit cognita num. 1. ubi quod hoc est tributum personale. & sic quod nobiles non solvunt, perditur & non imponitur tributariis num. 2.

Nullus excusatur a solutione huius monete nisi nobilis num. 3. & 4. vel famulus alij serviens pro sua soldata ut num. 5. ubi & quod exemptio eius non censetur concessa nisi expresse dicatur.

Exemptio moneta forera etiam si alicui concedatur nisi expresse dicatur non censetur in perpetuum concedi numero. 6. in cuius propositum declarantur optime quadam nostra legis verba.

Lex. 33.



Natura 33. finalis huius lib. 9. De moneta forera. Patrum immorabimur ut sine huius libro imponamus, & sic solum notandum est, quod haec moneta forera, ab antiquis temporibus fuit cognita, nam secundum Otaloram de nobilitate. 1. par. cap. 2. num. 7. & correlato Lasarte de decima. vendi in praefatione num. 15. & Otalora tacito la Garfia, de nobilitate glo. 1. § 1. num. 8. l. fin. ff. de censibus. ibi sed tributum in his remisit capitis, & ex l.

fi. C. de anno, & tribu. de hac Moneta forera. Videtur loqui, ut enim inquit Aulus Gellius lib. 16. nocti. Attica. c. 10. alius quoque census fuit, qui viritum pro capite unusquisque civis, qui bona non haberet fisco pendebat, & istius modi tributarii capite censi appellabantur, & pro capite viri ut inquit Otalora d. n. 7. olim soluebatur integer aureus, pro capite foeminae auri dimidium & appellabantur tributarii capite censi, ex eo quod propter tenuitatem rei familiaris sumptus militiae, & tributum reale patrimoniorum ferre non poterant, ideo, non re seu patrimonium sed capite censebantur & sic eodem modo, ut inquit Otalora, ubi supra. numer. 9. potest hodie etiam vocari tributum capitis. la moneta forera, quae solvitur Regibus Castelle. De fieri en. siete años. V. probat. l. 1. in ius tit. 33. dimidium auri pro quolibet capite vel domo habitata ratione ad patrimonium substantiam, sicut habetur in tributis patrimonialibus, sed ad capita vel personas & consequenter secundum loa. Garfi. d. nu. 18. & iterum in. glo. 7. n. 2. & tributum personale hoc huius monete, & cum per capita sit solvenda si aliqui ob nobilitatem excusantur ab eius solutione id quod nobilibus non solvit non imponitur alijs personis illius loci, sed perditur, quod non est in alijs tributis ordinarijs

narijs, debeturque secundum supra-
dictos ex l. 10. in fin. tit. 18. part. 3. &
ex l. 1. nostri tit. 33. & in signum do-
minij Regalis & recognitionis lega-
lis, prout ex exemplo cuiusdam Regi-
næ probat Otalora. d. nu. 9. & cum
habeamus pro hoc dictas leges ex-
pressas non est opus exemplis, hac-
que de causa nullus ꝑ excusatur ab
eius solutione, nec propter ætatem
vel sexum, neque exempti, vel non
exempti, secundum d. l. 1. nisi sit ꝑ no-
bilis, ut per Garf. vbi supra vel famu-
lus alij seruiens ꝑ pro sua soldata, ut
probat text. in l. fin. huius nostri. tit.
33. neq; cõsetur quis ab eius solutio-
ne liber etiam si ab alijs tributis ex-
emptus sit, eo quod ea quæ solvun-
tur in recognitionem supreni do-
minij nisi expresse concedatur non

consentur cõcessa, imo & quod pl. s
est quod quamuis expresse conce-
datur à Rege exemptio huius mone-
tæ nisi expresse dicatur non cense-
tur perpetua ꝑ exemptio, ut inquit
Ioa. Garf. vbi supra, de quo diximus
in l. 2. n. 2. tit. 1. supra, lib. 6. quibus qui-
dẽ declarabis verba legis nostræ. l. 1.
ibi, *Exemptos y no exemptos.* ut intelligat-
ur de exemptis simpliciter à tributo-
rũ solutione, secus vero si expresse
esset exemptus à solutione huius mo-
netæ foreræ: nam tunc cessabit, di-
ctæ l. 1. dispositio circa tales exem-
ptos à solutione huius monetæ se-
cundum quod diximus in d. l. 2. &
hæc sufficiant pro declaratione

huius materiæ & huius li-

bri Noni.

L A V S D E O.

O 3

Reco-



RECOPILACION

del Reportorio del Quaderno de las Alcaualas.

Primera parte De los officiales de rentas.

2. Parte, De las dignidades, estados, y condiciones de hombres en este Quaderno de alcaualas contenidos.

3. Parte De los señorios y vassallajes aqui contenidos.

4. Parte, De los derechos, y pechos, y rentas aqui contenidos.

5. Parte, De las personas, que no pueden arrendar ni ser fiadores.

6. Parte, Con que condiciones se han de arrendar estas rentas.

7. Parte, De los tiempos de los arrendamientos, y quando se han de poner estas rentas y apregonar.

8. Parte, De las pujas quiebras y prometidos.

9. Parte, De las diuersidades de las rentas, y de como y quando se han de dar los recudimientos.

10. Parte, De las personas francas, exempras, y saluadas.

11. Parte, De todos los lugares exemptos y saluados.

12. Parte, De las cosas francas exemptas y saluadas.

13. Parte, Orden de librar pleytos de alcaualas.

14. Parte, De las penas impuestas por estas leyes del quaderno.

15. Parte, Donde se contienen algunas leyes notables y practi-
cables.

RECO-

RECOPILACION.

ENTRE las obras antiguas suelen hallarse, y se hallan algunas, que aunque por el largo tiempo parece no ser necesarias, pero reduzidas a la disposicion de las leyes nuevas, o nuevamente recopiladas, son de provecho y efecto: y puesto caso que estas tales algunos que escriuen las suelen sacar y sacan por suyas y nuevas, empero por ser esto cosa indecente y que con ello el que lo haze quiere adquirir nueva honra y quitar la al inuentor antiguo dellas, siempre rehuse, y he rehusado hazerlo: sino lo que es de mio dezirlo por tal, y lo que es ageno manifestarlo: añadiendo, quitando, y reduziendolo a la disposicion de las leyes nuevas, o de nuevo recopiladas. Y porque para mas breue claridad de las leyes del Quaderno de las Alcaualas halle vn breue compendio, Recopilacion y repertorio dellas, le quise aqui inferir al fin deste libro Nono, allegando las leyes que en el se allegan por la orden del Quaderno antiguo de las Alcaualas, a la forma y orden de las que en esta nueva Recopilacion estan por titulos y leyes insertas en este Libro Nono: porque si así no se allegassen por mi, fuera muy trabajoso el hallarlas conforme en el dicho Compendio se allegauan: el qual es el siguiente.

Recopilacion.

AQUI comiença vn breue Compendio sobre las leyes del Quaderno de las Alcaualas, el qual se diuide en dos principales Tratados: el primero es vna Recopilacion de quinze pequenas partes, segun por ellas pareciera, en que se contienen todos los Officiales, Dignidades, Estados, Titulos, condiciones, Señorios, Vassallajes, Pechos, Derechos, y Rentas, de que en este Quaderno se haze mención, y las personas que no pueden arrendar ni ser fiadores, y el tiempo y condiciones con que han de arrendar y poner las rentas,

Recop. Primera parte

y dar recudimientos: e las personas lugares, y casas francas, y la orden del juzgado, e las penas, y las leyes que son notables, y se platican mas communmente. El segundo es vn Reportorio en que se contienen las cosas en su titulo declaradas.

Primera parte de los oficiales que entrecienden en las rentas deste Quaderno.

ABOGADO Deste officio ay titulo en el libro primero titulo de los bozeros del fuero Real y en la 3. partida titulo de los abogados y en el libro 2. tit. de los abogados, en las Ordenanças reales y en el volumen de las prematicas, quæ sunt insertæ sub tit. 16. lib. 2. recop. nostra y deste officio haze mencion la ley 122. 124. deste Quaderno de las alcaualas, quæ insertæ sunt sub l. 5. & 7. tit. 7. fol. 1. b. 9. recop. il.

ALCALDE Deste officio y titulo en el libro 1. titulo del officio de los alcaldes en el fuero Real, y en la 3. partida tit. de los juezes y en el libro 2. titulo de los alcaldes en las ordenanças reales y en el volumen de las prematicas, quæ inseruntur in l. 3. nostra recop. tit. 9. y deste officio hazen mencion muchas leyes deste Quaderno de las alcaualas, ve al reportorio a la parte, alcaldes.

ALCAVALERO Ve a las pragmaticas fol. 125 y al reportorio adela te a la parte alcaualas.

ALGUAZIL Deste officio habla la ley 20. titulo 9. de la 2. partida y el titulo de los alguaziles libro 2. de las ordenanças reales, ve a las pragmaticas fol. 59. 73. quæ hodie apponuntur in libro 4. nostra recop. sub titulo 23. y del haze mencion la ley 57. 130. 133. 139. deste Quaderno de las alcaualas, insertæ l. 57. sub l. 4. titulo 10. libro 9. ubi nouissime eius contextura abbreviatur, & augetur, & l. 130. apponitur sub l. 10. titulo 16. libro 9. & l. 133. sub l. 12. titulo 7. libro 9. & l. 139. sub legibus. 11. & 12. titulo 8. libro 9.

ALMOXARIFFES Ve a la ley 25. tit. 9. de la 2. partida que dize quien sean estos oficiales, y ve al reportorio a la parte Almozarifazgo, y a la quarta parte deste compendio verbo almozarifazgo.

ARRENDADORES Ve a la ley 1. tit. 8. de la 5. partida que dize quien sean estos oficiales, y dellos ay titulo en el lib. 6. tit. 4. de las ordenanças reales y en las pragmaticas fol. 129. recollectæ sub titulis 11. 12. & 14. in lib. 9. recopila. nostra regia. y dellos ay dos maneras mayores y menores, ve al reportorio a la parte arrendadores.

COGEDORES Destos oficiales habla la ley 25. titulo 9. de la 2. partida y el tit. 4. lib. 6. de las ordenanças reales y ve la ley 4. 24. 106. & 127. de las leyes del fylo, & in tit. 14. lib. 9. recopila. y dellos hazen mencion muchas leyes deste Quaderno ve al reportorio, a la parte cogedores.

CON.

CONCEIOS Destos concejos habla el titulo 1. libro 7. de las ordenanças reales, inseritur in titulo 1. lib. 7. nostræ recopilatio. de los quales hazen mencion muchas leyes deste Quaderno, ve al reportorio a la parte concejos.

CONTADORES Ay contadores mayores y oficiales suyos y tiniētes de los quales habla el titulo 2. libro 6. de las ordenanças reales, insertus in titulo 1. & 4. lib. 9. nostræ recopilatio. y ay otros contadores mayores y menores de cuentas, y destos habla el titulo 3. del libro 6. de las ordenanças reales, y vee el titulo 8. del mismo libro, inseruntur in titulo 1. & 5. dicti lib. 9. nostræ recop. y de todos ellos hazen mencion muchas leyes deste Quaderno, ve al reportorio a la parte contadores.

CORREGIDORES Destos oficiales habla el titulo 16. libro 6. de las ordenanças reales, y las pragmaticas, fol. 74. 81. 82. & in nostra recopilatione titu. lib. 3. de los quales hazen mencion la ley. 51. 78. 88. 130. deste Quaderno, & inseritur illa. 1. 5. in. l. 7. tit. 8. lib. 9. demptis superfluis, & lex. 78. inserta est in. l. 3. titulo 14. libr. 9. & l. 88. inseritur in. l. 4. titu. 19. lib. 9. & lex 130. inseritur in. l. 10. tit. 16. lib. 9.

DIPVTADOS Deste officio haze mencion la ley 44. y l. 77. deste Quaderno, & illa. 44. est l. 1. titulo 14. libro 9. & illa. 77. est l. 2. eod. titulo 14. eod. lib. 9.

ESCRIVANOS Destos oficiales habla el titulo 4. lib. 1. del fuero, y el titulo 19. de la 3. partida, y el tit. 18. lib. 2. de las ordenanças reales, y la ley 18. 19. 23. 24. 26. titulo 2. lib. 6. de las ordenanças reales, y vee al tit. 18. del mismo libro y en el volumen de las pragmaticas fol. 89. 128. 216. quæ hodie insertæ sunt sub tit. 25. lib. 4. recop. y dellas hazen mencion muchas leyes deste Quaderno, ve al reportorio a la parte, escriuanos, y destos escriuanos ay del numero, y de rentas, y contadores como por ellas parece.

EXECUTOR Ve a la foja 84. en el volumen de las pragmaticas in titulo 21. libro 4. recopilatio. nostræ insertæ, y deste official haze mencion la ley. 121. posita pro. l. 1. cum. 3. seq. tit. 7. lib. 9. nostræ recop. & l. 123. posita pro. l. 6. titu. 7. lib. 9. & l. 126. posita pro. l. 9. titulo. 7. eod. lib. 9. & l. 130. posita pro. l. 10. titulo 16. eod. lib. 9. & l. 133. posita pro. l. 12. titulo 7. eod. libro 9. & l. 138. posita pro. l. 10. tit. 8. eod. lib. y ve al reportorio a la parte execucion.

FAZEDORES Ve a la ley 123. en las leyes del stylo, destos oficiales haze mencion la ley 59. posita pro. l. 6. titu. 12. lib. 9. recopilatio. nostræ, & l. 69. posita pro. l. 16. eod. tit. 12. & eod. lib. 9. & l. 125. posita pro. l. 8. tit. 7. lib. 9. y ve al reportorio a la parte factores, y a la parte fazedores, & l. 135. posita pro. l. 20. tit. 11. & pro. l. 19. titu. 16. eod. lib. 9.

FIADORES Destos habla el titulo 18. libro 3. del fuero, y el titulo 12. de la 5. partida, y el titulo 11. lib. 5. de las ordenanças reales sub titulo 16. lib. 5. nostræ recopilatio. insertus, y dellos haze mencion la ley. 57. posita pro. l. 4. tit. 10. libro 9. nostræ recopilatio. & l. 60. posita pro. l. 18. tit. 11. eod. lib. 9. quæ loquitur in conductore de por mayor, & in de por menor. l. 7. tit. 12. eod. lib. 9. & l. 64. posita pro. l. 7. titu. 11. & l. 8. titulo 12. eodem libro 9. & l. 70. posita pro. l. 26. titulo 11. eodem lib. 9. & l. 74. posita pro. l. 24. titulo 11. eodem libro 9. & l. 76. posita pro. l. 11. titu. 13. eod. lib. 9. & l. 80. posita pro. l. 7. titulo 14. eod. lib. 9.

& l. 130. posita pro l. 10. titulo 16. eod. lib. 9. & l. 133. posita pro l. 12. titul. 7. eod. lib. 7. & l. 135. posita pro l. 20. titul. 11. & l. 19. titulo 16. eod. lib. 9. y ve al reportorio, fianças y fiadores.

FIELES Destos oficiales habla el titu. 4 lib. 6. de las ordenanças reales, posito sub titu. 14. lib. 9. nostræ recopilationis de los quales hazen mencion muchas leyes deste Quaderno, ve al reportorio a la parte fieles, y fiedad.

FISCAL Deste officio ay el titul. 12 lib. 2. de las ordenanças reales, inferito sub titulo 13. libro. 2. nostræ recopilationis, y del haze mencion la ley 15. deste Quaderno posita pro l. 17. titulo 18. libro 9. recopilatio. quæ quidem licet in contextura antiqua de hoc nomine mentio fieret, in noua vero sub dicta. 17. inserta nulla mentio fit.

GUARDAS Ve la ley 103. en las leyes del stylo, y la ley 5. 28. 29. 35. 39. titulo. 9. libro 6. de las ordenanças reales, de quibus in l. 9. 16. 30. 31. 33. 35. 36. & in alijs legibus titulo 18. lib. 6. nostræ recopilationis mentio fit, de las quales guardas en este Quaderno de Alcaualas hazen tambien mencion la ley 83. posita pro l. 9. titulo 14. libro 9. nostræ recopilationis. & l. 9. posita pro l. 9. titulo 19. eod. lib. 9. & l. 93. posita pro l. 12. titul. 19. eod. lib. 9. & l. 97. posita pro l. 14. titul. 19. eod. lib. 9. & l. 109. posita pro l. 19. eod. titu. 19. & eod. lib. 9. & l. 110. posita pro l. 22. eod. titulo 19. & eod. libro 9.

IVEZES Destos oficiales ay ordinarios, y de Rentas y de sacas. vt arriba a la parte alcalde, de los quales hazen mención muchas leyes deste Quaderno, ve al reportorio a las partes, juezes, justicias, alcaldes.

IVRADOS Ve a la ley 24. titulo 1. libro 7. de las ordenanças reales, quæ inferitur in l. 10. titulo. 1. libro 7. nostræ recopila. destos oficiales, haze mencion la ley 44. posita pro l. 1. titulo. 14. libro 9. recopila. Regia, & l. 57. posita pro l. quarta titulo 10. eod. libro nono, & l. 59. posita pro l. 6. titulo 12. eod. libro 9.

LETRADOS Ve atras a la parte abogados, deste officio haze mencion la ley 57. posita pro l. 4. titulo 10. libro 9. y la ley. 124. posita pro l. 7. titulo 7. eod. libro 9. & vide l. 13. titulo. 1. partita. 6.

LIMOSNERO Deste officio haze mención, la ley 53. deste Quaderno, posita pro l. 5. titulo 11. libro 9. recopila. nostræ Regia.

MERINO Ve a la ley 23. titulo 9. partita. 2. que declara quien es este official y que cargo tiene, y del habla el titulo 13. libro. 2. de las ordenanças reales positus sub titulo 4. libro 3. nostræ recopilationis regia, y ve atras a la parte alguazil, del haze mencion la ley 57. posita pro l. 4. titulo 10. libro 9. recopilationis & l. 130. posita pro l. 10. titu. 16. eodem libro 9. & l. 133. posita pro l. 12. titulo 7. eodem libro 9.

NOTARIO Ve atras a la parte, escriuanos Deste official haze mencion la ley. 123. posita pro l. 6. titulo 7. libro 9. recopilationis & l. 129. posita pro l. 19. titulo 17. eodem libro nono & l. 130. posita pro l. 10. titulo. 16. eod. libro & l. 132. quam nondum reperi transcriptam in nostro libro nono dicte recopilationis eo quod data est alia forma procedendi super ibidem contentis.

OFFICIALES Deste nombre general de los particulares oficiales hablan muchos titulos y leyes principalmente el titulo 7. libro 1. del fuero, y el
titulo

titulo 9. de la segunda partida, y el titu. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. y casi por todo el libro 2. de las ordenanças reales y el titulo 2. 3. 4. 8. libro 6. de las dichas ordenanças: y ve a las pragmaticas folio 86. 89. 133. & 135. quæ inferuntur sub libro. 2. & 3. huius nostræ recopilationis Regiæ, y destos oficiales hazen mención muchas leyes deste Quaderno, ve al reportorio a la parte oficiales, y por toda esta primera parte.

OYDORES Destos oficiales habla el titulo 4. libro 2. de las ordenanças reales, y la ley 16. titulo 18. part. tercera y las pragmaticas foli. 56. & 59. & in libro 2. huius nostræ Regiæ recopil. y en este Quaderno haze dellos mención la ley 57. posita pro. l. 4. titulo 10. libro 9. nostræ recopil. y la ley. 131. quam ut iam diximus nondum reperi in nostra recopilatione transcripam.

PREGONEROS destos oficiales habla la ley 2. titulo 7. de la tercera partida, y la ley 3. titulo 1. libro 6. y la ley 39. titulo 14. libro 2. y la ley fin. titu. 20. de las ordenanças reales, y en este Quaderno la ley 39. posita pro. l. 11. titu. 9. libro 9. recopil. y la l. 47. posita pro. l. 12. titulo 11. eodem libro 9. & l. 53. posita pro. l. 4. titulo 11. eodem libro 9. & l. 64. posita pro. l. 11. titulo 12. eodem libro 9. & l. 74. posita pro. l. 24. titulo 11. eodem libro 9. & l. 76. posita pro. l. 10. titulo 13. eodem libro 9.

PROCVRADOR Deste oficial habla el titulo 10. libro 1. del Fuero Real, y el titu. 5. de la 3. partida, y ve a las pragmaticas folio 69. y del haze mención la ley 121. deste Quaderno, posita pro. l. 4. titulo 7. libro nono recopil.

RECAVDADORES Destos oficiales habla el titulo 4. libro 6. de las ordenanças reales, cuyas leyes estan insertas en el libro 9. de la recopilacion Real y en este Quaderno muchas leyes hazen mención dellos, ve al reportorio a la parte, recaudadores y recaudar.

RECEPTORES Destos oficiales habla la ley 188. del Stylo, y la ley 3. titulo 6. libro 2. de las ordenanças reales y la ley 15. en las leyes de Madrid en el volumē de las pragmaticas y en el mismo volumen en las fojas 36. en el fin, inserte sub titulo 14. & 22. libro 2. recopil. Regiæ, y en este Quaderno haze dellos mención la ley 1. posita pro. l. 1. titulo 16. libro 9. recopil. & 67. posita pro. l. 5. titulo 18. libro 9. recopil. & l. 44. posita pro. l. 1. titulo 14. eodem libro 9. & l. 57. posita pro. l. 4. tit. 10. eodem lib. 4. quæ in aliquibus abbreviatur & in alijs ibidem augetur, & l. 64. posita pro. l. 8. & 10. titulo 12. eodem libro 9. & l. 65. posita pro. l. 19. titulo 11. & l. 12. titulo 12. eodem libro 9. & l. 83. posita pro. l. 9. titulo 14. eodem libro 9. & l. 112. posita pro. l. 26. titulo 19. eodem libro 9. & l. 135. posita pro. l. 20. & 21. titulo 11. & l. 19. titulo 16. eodem libro 9. y ve al reportorio ala parte recebir & l. 76. posita pro. l. 15. titulo 13. eodē libro 9.

REGIDORES Destos oficiales habla el titu. 2. libro 7. de las ordenanças reales y las pragmaticas folio 84. & in titulo libro 7. nostræ recopil. y de ellos hazen mención muchas leyes deste Quaderno ve al reportorio a la parte Regidores.

SECRETARIO Deste officio habla el titulo 9. lib. 2. de las ordenanças reales, & in tit. 18. lib. 2. nostræ recopil. y en este Quaderno se haze del mēcio

Recop. Segunda parte

en la ley 57. posita pro.l. 4. titulo 10. libro 9. recopila. & l. 76. Posita pro.l. 7. tit. 13. eod. lib. 9.

TENIENTE Este es nombre general que se pone para significar aquel que esta en lugar de qualquiera de todos los oficiales o los mas de los puestos aqui en esta. 1. parte, del hazen mencion muchas leyes deste Quaderno ve al reportorio a la parte, teniente.

THESOREROS Destos oficiales habla el tit. 4. lib. 6. de las ordenanças reales, y en el libro. 9. de la recopilacion, y dellos haze mencion en este Quaderno la ley. 1. posita pro.l. 1. titulo 16. lib. 9. recopil. & l. 7. posita pro.l. 5. titulo. 18. eodem lib. 9. & l. 130. posita pro.l. 10. titulo 16. eodem lib. 9. vbi non fit hodie mentio de thesaurarijs, quia alio ordine fuit translata.

BALLESTEROS Destos haze mencion el titulo 20. lib. 2. de las ordenanças reales & in tit. 15. lib. 6. recopila. regia, & l. 5. tit. 4. libr. 6. eiusdem recopil. y en este quaderno, en la ley. 4. posita pro.l. 1. tit. 18. lib. 9. recop. & l. 133. posita pro.l. 13. titu. 7. eodem. l. 9.

Segunda parte de las dignidades estados

Titulos y condiciones y leyes de los hombres en este Quaderno contenidos.

ABBADES Desta dignidad y prelacia habla la ley. 23. & 24. titulo. 5. 1. partida, y la ley. 20. tit. 6. de la misma partida, y la. 1. 2. 16. 19. 20. 22. y fi. tit. 7. de la misma partida, y la ley. 5. titulo 3. lib. 1. de las ordenanças reales, y ve al repor. a la parte abadengo, abadja.

ALCALDES Destos Alcaldes hazen mencion muchas leyes del titulo 18. part. 2. en especial la ley 6. 7. del titulo 7. lib. 4. y la ley fin. titulo 16. lib. 2. de las ordenanças reales sub tit. 5. lib. 6. nostræ recop. y ve al reportorio a la parte Alcaldes.

ALMIRANTE Deste titulo y dignidad habla largamente la ley 24. titulo 9. de la 2. partida, y la ley. 3. titulo 24. ea. part. 2. ve al reportorio palabra, Almirante.

ARçobispos Destos perlados habla la ley 15. titu. 5. 1. partida, ve al reportorio a la palabra, Arçobispo.

ARCEDIANO Desta dignidad habla la ley. 4. tit. 6. part. 1. ve al reportorio a la parte Arcedianazgos.

CAVALLEROS Deste estado de hombres haze mencion todo el titulo 21 de la 2. partida y la ley fin. titulo 9. part. 2. & titulo 1. lib. 6. nostræ recopil. y la ley 86. y 107. del stylo, y el titu. 1. lib. 4. de las ordenanças reales, ve al reportorio, a la palabra caualleros.

CLERIGOS Deste estado de hombres fabla todo el titulo 6. de la primera partida, y el titulo 3. libro 1. de las ordenanças reales, y ve a las pragmaticas fol. 18. 19. 127. positas in titu. 3. lib. 1. nostræ recopil. y ve al reportorio a la palabra, Clerigos.

COMEN.

COMENDADORES Destos fazen mención algunas leyes del titu. fin. del libro 4. de las ordenanças reales, y la ley 6. titulo 1. lib. 6. de las dichas ordenanças, & in. lit. libro 3. recopila. nostra, ve al reportorio, a esta palabra, Comendadores porq. algunas leyes deste Quaderno hazen mención dellos como ay verás.

CONDES Deste titulo, y dignidad haze mención y dize quien son la ley 11. titulo 1. de la 2. partida, y la ley fin. titulo 14. part. 4. y de thablan haziendo mención algunas leyes deste Quaderno, ve al reportorio a la palabra, Condes.

DONZELLAS Deste nombre de mugeres o hembras fazen mención pocas leyes del Reyno declarando quien son en nuestro propósito, ve a la ley 3. titu. 1. de la 2. partida, y a la ley 7. tit. 6. lib. 6. de las ordenanças reales, & in. l. 4. titu. 20. lib. 6. nostra recopila. y ve al reportorio, a la palabra, Donzellas, y al capitulo siguiente.

DVENNAS Ve a la ley 3. titu. 14. de la 2. partida y a la ley 11. titulo 13. p. 6. y a la ley 7. tit. 6. lib. 6. de las ordenanças reales, y ve al reportorio, a la palabra, Dueñas.

DVQVES Deste titulo, y dignidad, haze mención diziendo quien son la ley 11. titu. 1. de la 2. partida, & l. 16. titu. 9. eal. part. & lex. 25. tit. 6. lib. 6. recopi. del qual hablan algunas leyes deste Quaderno, ve al reportorio, a la palabra Duques.

ECCELESTIATICOS De los particulares deste nombre general, habla el tit. 5. 6. 7. de la 1. partida, y el titu. 3. 7. 8. lib. 1. de las ordenanças reales, & tit. 3. lib. 3. nostra recopila. ve al reportorio, a Ecclesiasticos.

EMPAREDADAS ve la ley 12. titu. 12. de la 1. partida, y la ley 29. deste Quaderno, posira pro l. 30. tit. 18. lib. 9. recopila.

ESCVDEROS Destos habla la ley 13. tit. 21. par. 2. y la ley 2. titu. 1. y la ley 9. tit. 4. lib. 4. de las ordenanças reales, & l. 8. tit. 3. lib. 6. nostra recopila. & l. 25. titulo 5. eodem libro. 6. recopila. y ve al reportorio a la palabra, Escuderos.

FIOSDALGO Desta diferencia de estado de hombres, haze mención el título de los rieptos, y del fuero, y título de los rieptos en la 7. partida y ve a un reportorio que yo hize de las leyes del estylo a la parte fiodalgo, y a la parte, riepto, y alas pragmatikas a la foja 226 hasta 231. y al titulo secundo libro quarto, de las ordenanças reales, y al titulo secundo libro sexto, supra. huius nostra recopilationis, & titulo de los rieptos libro octauo, eiusdem recopilationis, y ve al reportorio, a la parte fiodalgo.

FRAYLES Ve al titulo 7. de la 1. partida, y a la ley 6. de estylo, y a la ley 19. tit. 4. lib. 4. de las ordenanças reales, que est. l. titulo 14. lib. 6. nostra recopi. y ve al reportorio verbo, Frayles.

GRANDES Del Reyno, ve a la ley 11. 12. 13. tit. 1. de la 2. partida y a la ley 6. titu. 9. de la misma partida, y a la ley 10. 11. 12. 13. tit. 25. de la misma partida, y ve al reportorio, a esta palabra, Grandes.

INFANTES Ve al tit. 3. del lib. 1. del fuero Real, y al titu. 7. 14. de la 2. partida, que hablan destos hijos del Rey, y a todo el titulo. 2. lib. 2. de las orde.

Recop. Secunda parte

ordenanças reales, & in tit. 3. lib. 2. nostra recopila y ve al reportorio a la palabra, infantes.

IUDIOS Desta ley de gentes habla el titulo 2. lib. 4. del fuero, y el titulo 24. 7. parti. y ve al reportorio de las leyes del estylo a la parte judios, y ve a las prematicas, a la foja. 4. 11. 12. 125. y el titulo 4. lib. 8. de las ordenanças reales, y al titulo de los judios, libro 8. nostra recopilationis, y ve al reportorio a la palabra judios.

IVRADOS Destos oficiales hablamos arriba en la 1. parte.

LABRADORES Ve a la ley. 5. titu. 19. lib. 3. del fuero y la ley. 18. titu. 4. lib. 4. del mismo fuero, y la ley. 4. titu. 13. parti. 5. y la ley. 5. titulo 20. parti. 2. & in pri tit. 21. & in l. 6. titu. 14. parti. 3. y la ley. 3. titu. 6. lib. 4. de las ordenanças reales, y ley. 7. 8. tit. 11. eod. lib. 4. & in l. 2. titu. 14. lib. 7. nostra recopilationis, & in l. 8. titu. 3. lib. 6. eiusde recopila. & in l. 3. de la hermandad posita pro. l. 25. tit. 13. lib. 8. recopilationis, & l. 5. & 6. titu. 17. lib. 5. de la recopilacion, y la prematica nueua de los labradores. Madridi facta per Philippum Secundum Regem nostrum anno. 1594. ve al reportorio a la palabra, labradores.

LEGOS Deste estado de gentes ay texto en la ley. 11. titulo 7. pag. 1. y otras muchas leyes en el titulo 3. del lib. 1. de las ordenanças reales, & in l. 10. tit. 1. lib. 4. nostra recop. y a la ley. 104. 118. 123. del estylo, y alas pragmaticas a fo. 17. y ve al reportorio a la parte, legos.

MAESTRES De las ordenes, Desta dignidad ya nuestro proposito habla la ley 7. tit. 6. lib. 6. de las ordenanças reales, ve al reportorio a la palabra Maestres de ordenes.

MAESTRES Denautos, deste nombre de cargo y officio entre los marineros no ay que hablar diziendo quien sean, mas ve a la ley. 24. titulo. 9. y al titulo 24. de la 2. partida, & reperio etiam. l. 4. 8. & 9. titulo 9. parti. 5. y ve a las pragmaticas fol. 196. cum 3. sequentibus, y al reportorio, Maestres.

MARQUESES Deste titulo y dignidad haze mencion y dize quien son la ley 11. titulo primer de la 2. partida, y ve al reportorio a Marqueses.

MOROS De los que bien de baxo desta bestial creencia habla el titulo 25. de la 7. partida, y el titulo 3. libro 8. de las ordenanças reales posito sub titulo de los judios y Moros libro 8. nostra recopila y ve al reportorio a Moros.

OBISPOS Destos perlados hablan muchas leyes del tit. 5. partida 1. de alarando quien son y que lugar tienen y como son elegidos y del tit. 3. lib. 1. de las ordenanças reales, y del tit. 3. lib. 1. nostra recopila. ve al reportorio Obispos.

PERLADOS Deste nombre general habla todo el titulo 5. de la 1. partida, y los titulos de la palabra precedente, y ve al reportorio a la palabra, perlados.

PRINCIPE Deste titu. habla el titulo 3. lib. 1. del fuero Real y la ley. 15. titulo 1. y el tit. 7. 14. parti. 1. y el titu. 2. lib. 2. de las ordenanças reales, ve al reportorio principe.

PRIORES Destos perlados hazen mencion muchas leyes, del titulo 7. par.

7. part. 1. mayormente desde la ley. 16. adelante, & l. 3. titulo. 6. part. 1. y la ley. 7. titulo. 6. libro. 6. de las ordenanças reales, y en el titulo del Prior y consules, del lib. 3. de la nuestra recopilacion. y ve al reportorio Priorés.

RICOS Hombres, destos caualleros que sean y porque se llamen así ve a la ley. 6. tit. 9. part. 2. y a la ley. 10. 11. 12. 13. tit. 25. part. 4. y a la ley. 7. titulo. 6. libro. 6. en las ordenanças reales, y ve al reportorio a ricos hombres.

REGIDORES De estos regidores dixe arriba en la prima parte en la letra. R.

REY Desta dignidad habla el titulo. 2. del lib. 1. del fuero Real y casi todos los titulos de la. 2. partida, y el tit. 1. del lib. 2. de las ordenanças reales, & in tit. 1. lib. 2. nostra recopil. y ve al reportorio a Rey, y Reyna.

REYNA Desta dignidad ve al reportorio a la palabra Rey, y en el verbo precedente.

SEGLARÉS Ve a la ley. 10. tit. 7. part. 1. y al reportorio a la palabra, seglares.

VASSALLOS De los quales habla el tit. 1. lib. 3. del fuero Real y el tit. 25. par. 4. y el tit. 3. lib. 4. de las ordenanças reales, & tit. 4. lib. 6. nostra reco. y ve al reportorio, a vassallos.

CHRISTIANOS De los q viuen debaxo desta sanctissima ley de gracia habla el tit. 1. lib. 1. del fuero, y el tit. 3. 4. de la 1. partida, y el tit. 1. lib. 1. de las ordenanças reales, & tit. 1. lib. 1. nostra recopil. y ve al reportorio, a Christiano.

Tercera parte, de los señorios y vassallajes en este Quaderno de las alcaualas contenidos.

PRIMERAMENTE Para saber quantas maneras son de señorio, y vassallage, ve a la ley. 2. tit. 25. partida. 1.

ABBADIA Deste señorio o prelacia, ve atras a la 2. parte a la palabra, Abades, y a el capitulo que se sigue, y al reportorio.

ABBADENGO Ve al capitulo precedente y a la ley. 231. del stylo, y a muchas leyes del tit. fin. lib. 4. de las ordenanças reales, & in tit. 3. lib. 6. nostra recopil. & ve al reportorio abbadengo.

ALCALDES Deste cargo y encomienda ve atras a la. 2. p. verb. alçaydes
ARCEDIANA ZGO Desta dignidad o señorio ve a tras a la. 2. parte a la palabra arcedianos.

ARZOBISPADOS Deste señorio ve atras. 2. parte a la parte arçobispos.

BEHETRIA Desta manera de señorio habla la ley. 3. tit. 25. de la 4. partida, diziendo que sea, y la ley. 231. styli, y muchas leyes del tit. fi. lib. 4. de las ordenanças reales transcriptas in tit. 3. lib. 6. nostra recopilacionis, y ve al reportorio, a behetria.

ENCOMIENDAS ve atras a la. 2. parte, a la palabra Comendadores y a la ley. 5. tit. fi. lib. 4. de las ordenanças reales quæ est. 5. tit. 3. lib. 6. nostra recopil.

MAES-

Recop. Quarta parte

MAESTRAZGOS Deste señorio y vassallaje, ve atras a la segūda parte. verbo, Maestres de ordenes.

MERINDADES Ve atras a la. 2. parte a la palabra Merino, y a muchas leyes del. tit. final. lib. 4. de las ordenanças reales, y a las pragmaticas. fol. 83.

OBISPADOS Deste señorio y jurisdiction, ve atras a la. 2. parte verbo Obispos.

ORDENES Ve atras a la. 2. parte verbo, Maestres de ordenes: Y ve a las pragmaticas. fol. 73.

PRIORAZGOS Ve a la. 2. part. verbo, Priores, y al capitulo precedente.

REALENGO Ve a la ley segunda tit. 25. par. 4. y a la ley. 231. Scyli: Y al tit. fi. lib. 4. de las ordenanças reales: y al tit. 1. lib. 3. ibidem: Y a las pragmaticas fol. 98 y ve al reportorio a Realengo.

REYNO Ve al capitulo precedente, y a los mas titulos de la segūda partida, y a las pragmaticas fol. 120. 129. 184. y ve al reportorio.

SACADAS O sacados desta manera de señorio y vassallaje, ve al primer capitulo de la letra precedēte, principalmente a las pragmaticas. fol. 98. y al reportorio, verbo, Sacadas.

SENNORIOS Ve a la ley segunda tit. 25. de la quarta partida, y al tit. fi. lib. 4. de las ordenanças reales y Ve a la letra precedente a la palabra Reyno, y al reportorio a señorios.

SOLARIEGOS Que manera de señorio sea este, dize lo la ley segunda tit. 25. de la quarta partida, y al tit. 4. lib. 4. de las ordenanças reales y en el tit. 3. y 4. del lib. 6. suprà. ay de ello leyes: y al reportorio, verbo, Solariegos.

VASSALLAIE Vea todo el tit. 13. lib. 3. del fuero Real, y al tit. 25. de la quarta partida: y al reportorio a Vassallos.

Quarta parte de los derechos y Pechos y Rentas que se contienen en las leyes deste Quaderno.

ALCAVALA Deste derecho Real habla la ley doze. 16. tit. 1. y la ley. 4. 18. tit. 4. y la ley segunda. tit. 7. lib. 6. de las ordenanças Reales, Ve al reportorio, Alcauala.

ALMOXARIFAZGO Deste derecho ve a la primera parte desta obra, a la parte Almozarifes: y ve a la ley. 13. tit. 10. lib. 6. de las ordenanças reales: y a la ley. 10. tit. 6. del mismo libro: y a la ley. 5. tit. 1. del mismo libro.

CONTRIBVCION Deste derecho ve a la ley. 15. tit. 4. lib. 4. de las ordenanças reales: y a las pragmaticas. fol. 122. y a la ley. 28. y desde ella hasta el cabo en el Quaderno de la hermandad, sub. tit. 13. lib. 8. nostra recopilatio: y ve al reportorio, a la palabra Contribucion.

DERE-

DERECHOS Deste nombre general hablan muchas leyes del tit. 16. 10. lib. 6. de las ordenanças Reales, y en muchos titulos de la recopilaciõ Real, y ve al reportorio a derechos.

DIEZMOS Deste derecho habla el tit. 20. de la 1. partida, y el tit. 5. lib. 1. de las ordenanças Reales, in tit. de los diezmos, lib. 1. nostræ recop. y ve a las pragma. fol. 13. 15. y al reportorio, a diezmos.

IMPOSICIONES Ve al titu. 10. del lib. 6. y a la ley. 16. 17. 18. tit. 1. lib. 7. de las ordenanças reales, & tit. 11. lib. 6. nostræ recopila.

MONEDAS Ve a la ley. 2. tit. 1. y a la ley. 21. tit. 13. y a la ley. 5. tit. 15. en la 2. partida, y a la ley. 9. tit. 4. de la 5. p. y a la ley. 9. tit. 7. de la 7. par. l. 10. tit. 18. p. 3. y al tit. 4. lib. 4. y al tit. 6. 10. lib. 6. y a la ley. 26. tit. 1. lib. 7. de las ordenanças reales q̃ esta puesto desde el tit. 20. & 21. lib. 5. nostræ recop. y ve al repor. a monedas.

MONTAZGO ve a la ley. 13. & fi. titu. 10. lib. 6. de las ordenanças Reales posito in tit. de seruicio, y mótazgo lib. 9. nostræ recop. y al reportorio palabra, montazgo.

PEDIDOS Ve al titu. 6. 10. lib. 6. de las ordenanças Reales, sub tit. 11. lib. 6. nostræ recop. y ve a la letra præcedente, y al reportorio, a pedidos.

PECHOS ve al tit. 4. lib. de las ordenanças reales, sub tit. 14. lib. 6. nostræ recopil. 7. en esta. 4. part. a la palabra, derechos, y a las prematicas fol. 93. y al reportorio, a pechos.

PUERTOS Y portazgos, ve a la ley. 6. tit. 28. de la 3. partida, & l. 5. titu. 7. par. 5. & l. 8. tit. 33. part. 7. y al tit. 10. lib. 6. de las ordenanças Reales sub titu. 11. lib. 6. nostræ recopil. y a las pragmaticas fol. 21. 13. 193. y al repor. a puertos.

RENTAS Ve al titu. 16. lib. 6. de las ordenanças reales, y a las prag. fol. 124. 126. y a la ley. 6. tit. 28. par. 3. y al reportorio, verbo, Rentas. Y al titu. 8. lib. 9. nostræ recopila.

SALINAS Ve a la ley. 6. tit. 28. de la 3. partida, y a la ley. 8. tit. 1. lib. 6. de las ordenanças reales, y a las pragmaticas, fol. 205. posita præ. l. 2. tit. 13. lib. 6. nostræ recopilationis. 7. al reportorio, a salinas.

SERVICIO Ve atras en esta. 4. parte a la palabra, Montazgo, y al reportorio, a seruicio.

SISAS Ve atras en esta. 4. parte a la palabra, derechos e imposiciones, y rentas, y al reportorio a la palabra, sisas, & l. 16. titu. 8. lib. 9. nostræ recopilationis.

TERCIAS Destos derechos habla todo el titu. 5. lib. 6. de las ordenanças reales, positus sub tit. 21. lib. 9. nostræ recopilationis, y ve al reportorio, a tercias.

TRIBVTOS Destos derechos habla el titu. 10. de las ordenanças reales, y a la ley. 2. del titu. 5. de la 2. partida, & l. 8. tit. 33. part. 1. & tit. 11. lib. 6. nostræ recopilationis. 7. ve al reportorio, a tributos.

Quin-

Recop. Quinta parte

Quinta parte en que se contienen las personas que no pueden arrendar ni ser fiadores de los arrendadores.

NO Pueden ser arrendadores los que no son conocidos, y abonados saluo en cierta manera. l. 45. deste Quaderno de las alcaualas posita pro. l. 16. titu. 11. lib. 9. nostræ recopil.

NO Pueden ser arrendadores los que despues de auer puesto la renta no dieren fiadores bastantes. l. 47. deste Quaderno posita pro. l. 7. tit. 11. lib. 9. nostræ recopil.

NO Pueden ser arrendadores ni fiadores dellos caualleros, ni personas poderosas, l. 56. & 57. deste Quaderno positis pro. l. 2. & 4. titu. 10. lib. 9. nostræ recopil.

NO Pueden ser arrendadores ni fiadores de los arrendadores, Prelados, personas poderosas, caualleros que tienen vassallos, los contadores mayores del Rey, ni sus lugares tinientes ni sus secretarios, ni escriuanos de camara suyos que residen en su consejo, ni los oydores de su audiencia ni sus alcaldes, ni el escriuano mayor de rentas, ni los oficiales de los cōtadores, ni los Alcaldes, alguaziles, merinos, y regidores iurados, escriuanos de cōcejo, ni escriuanos de rentas ni letrados ni mayordomos de los concejos. l. 57. deste Quaderno, posita pro. l. 4. tit. 10. lib. 9. recopil.

IVDIOS Ni Moros no pueden ser arrendadores menores saluo en lugar que tenga iurisdiccion, y sea de duzientos vezinos arriba. l. 58. deste Quaderno posita pro. l. 3. titu. 10. libro. 9. recopila. vbi emendatur & augetur illa lex. 58.

EL Que pareciere por su aspecto menor de veynte y cinco años no puede arrendar ni ser fiador en estas rentas saluo si fiziere iuramento que no pedia restitucion. l. 61. deste Quaderno posita pro. l. titu. 10. lib. 9. recopila. e ve a la ley. 3. 4. 5. 6. 7. titu. 1. del lib. 6. de las ordenanças Reales que ponen estas, y otras personas que no pueden arrendar, posita per totum illū tit. 10. lib. 9. nostræ reco. y ve a la ley. 146. en fin deste Quaderno que manda que se guarden las leyes deste Quaderno, y no otras, posita pro. l. 34. tit. 19. lib. 5. recopil.

Sexta parte. en que se contienen las condiciones con que se han de arrendar la rentas deste Quaderno de las alcaualas.

EN LA Parte precedente dixé las personas que no pueden arrendar, e porque todas las otras que pueden arrendar queriendo lo hazer han de guardar ciertas condiciones puestas casi por todas las leyes deste Quaderno,

dero en fauor de sus altezas, o de sus arrendadores, o de entrambas partes juntamente por que aquellas son las principales e que mas claramente se pueden dezir condiciones, las quales si alguno quisiere saber vaya al reportorio a la parte condiciones y discorra por todas las leyes que alli hallare acoradas, y ellas le mostraran lo que busca, & hodie ind. lib. 9. recopilationis, apponitur titulus de las condiciones generales donde se juntan y acumulan.

Septima parte en que se contienen los tiempos de los arrendamientos, y quando se han de poner las Rentas en almoneda y pregonar.

PARA poner aqui los tiempos en que las rentas se han de arrendar y poner en almoneda, y pregonar, tuera menester referir muchas leyes deste Quaderno, diziendo la mayor parte dellas: y por euitar prolixidad, el que quisiere saberlas vaya al reportorio a la palabra, Arredamiento, y a la palabra, Arrendar, y a la palabra, Almoneda, y a la palabra, Pregones, y discorra por todas las leyes que alli hallare, y ellas le diran donde lo hallé todo por estenso.

Octaua parte en que se contienen las pujas quebras y prometidos.

Porque las pujas se hazen en diuersas maneras, y son diuersas en cantidad y nombres y se reciben en diuersos tiempos; y ante dellas se dan prometidos a los que las hazen: y después dellas se hazen quebras contra los que las rentas ponen y pujan: lo qual declarar aqui por estenso seria consumir tiempo, y finalmente auria de ser necessario ver las leyes que en ello hablan, acorde de remitir al que saber lo quisiere al reportorio, a la parte, Pujas, y a la parte, Quebras, y a la parte, Prometidos, donde hallara todas las leyes que hablan en este proposito.

Nouena

Recop. Nouena Dezena parte.

Nouena parte, en que se contienen las di- uersidades delas rentas y de como y quando se han de dar los recudimientos.

LO S remates son diuersos y se hazen en diuersos tiempos y tienen apartados nombres por diuersos respectos y por tanto ay muchas leyes en este Quaderno de las alcaualas que hablan dellas, y asi mismo ay muchas leyes que habla de los recudimientos que dan los contadores para recaudar cogér y cobrar las rentas, y si las ouiesse de poner aqui dizendo las por relacion seria largo el tratado: por tanto pareciome ser bien dezillas por remission, pues que siempre es necesario ver los originales, assi que el que quisiere saber las maneras y diferencias de los remates, y como y quando se dan los recudimientos vaya al reportorio a la parte remates, y a la parte recudimientos que alli hallara todas las leyes que en este proposito hablan.

Dezena parte en que se contienen las per- sonas francas esentas y saluadas.

ANTONA Garcia en la ley 30 del Quaderno se contiene la franquicia de los hijos y hijas de Antona Garcia vezina de Toro, & in nostra regia recopilacione sub.l. 31. titu. 18. libro 9.

Boticario, El boticario del Rey es franco ley. 22. posita pro.l. 25. titulo 18. libro 9. nostra recop. y el de la Reyna l. 25. posita pro.l. 27. titulo 18. eodem libro 9. y el del Principe don Iuan ley 28. posita pro.l. 21. eodem titulo 18. y ve a las pragmatikas fol. 109. y qualesquier boticarios oy tambien lo son de ciertas medicinas por la nueva ley espresas y puesta en las nuevas adiciones a la dicha recopilacion Real y al dicho titulo 18.

Broflador, El broflador del Rey es franco ley. 22. posita pro.l. 25. titulo 18. libro nono recopilationis, y el de la Reyna ley 25. posita pro.l. 27. eod. titulo 18.

capatero, El capatero del Rey es franco, ley. 22. posita pro dicta. l. 25. titulo 18. libro nono recopilationis, y el del principe don Iuan ley 28. posita pro.l. 29. eod. titu. 18.

Carnicero, El carnicero de la Corte e Chancilleria es franco y saluado, l. 19. posita pro.l. 22. titulo 18. libro 9. recop. y el del Rey l. 20. posita pro.l. 23. eodem titulo 18. y el de la Reyna ley. 23. posita in.l. 26. eodem titulo 18. y el del Principe don Iuan l. 26. posita pro.l. 28. eodem titulo 18.

Cleri-

Clerigos, Los clérigos son francos y saluados. l. 3. posita pro. l. 6. tit. 18. libro 9. recopil.

Comendadores, Los comendadores de las ordenes de Santiago Calatrava, Alcántara y San Juan son francos y saluados segun algunos dicen por la l. 3. deste Quaderno, en quanto dize monasterio, por quanto ellos son frayles, mas entendiendo esta ley por rigor de la letra mas parece que quiere dezir que no sean francos, pero yo pregunte lo que se guardaua a vn muy sabido y cofario arrendador, y dixome que pagauan alcauala de los bienes patrimoniales, mas no de los que vendian si eran auidos de la encomienda, de quo habes iam decidentem legem nonam titulo 18. libro nono recopilationis.

Cordonero, El cordonero del Rey es franco y saluado, lev. 22. posita pro l. 25. titulo 18. libro nono, y el de la Reyna l. 25. posita pro. l. 27. eodem titulo 18.

Descendientes, Ve atras a esta. 10. parte a la palabra, Antona Garcia.

Emparedadas, Francas son las emparedadas que viuen y moran en la ciudad de Vbeda dentro en el alcaçar, l. 29. posita pro. l. 30. titulo 18. libro 9. recopil.

Estrangeros, Los estrangeros de fuera de los reynos sean francos del pã q̃ traxerẽ por la mar avender a Seuilla. l. 33. posita pro. l. 36. tit. 18 lib. 9. recopil.

Fijos de Antona Garcia, ve atras a esta 10. parte a la palabra, Antona Garcia

Guarnicionero, El guarnicionero del Rey es franco y saluado. l. 22. posita pro. l. 25. titulo 18. libro 9. recopil. y el de la Reyna l. 25. posita pro. l. 27. eodem titulo 18.

Herradores, Los herradores son francos y saluados, que no paguen alcauala de todo el herraje que gastaren en los Reales y con la gente de guarniciones l. 36. posita pro. l. 38. tit. 18 lib. 9. recopilationis nostræ.

Yernos de Antona Garcia, ve atras en esta. 10. parte a la palabra Antona Garcia.

Maestres, Los maestros de las ordenes son francos y saluados segun veras atras en esta. 10. parte en la palabra, Comendadores.

Pellejero, El pellejero del Rey es libre franco y saluado. l. 22. posita pro. l. 25. titulo 18. libro 9. recopilationis, y el de la Reyna l. 25. posita pro. l. 27. eodem titulo 18. y el del Principe don Iuan l. 28. posita pro. l. 29. eodem titulo 18.

Perlados, Los perlados son francos y saluados. l. 3. posita pro. l. 7. tit. 18. libro 9. recopil.

Platero, El platero de la Reyna es franco y saluado, l. 25. posita pro. l. 27. titulo 18. libro 9. recopilationis, y el del Principe don Iuan l. 28. posita pro. l. 29. eodem titulo 18.

Priores de las ordenes, Los priores de las ordenes son francos y saluados segun veras atras en esta. 10. parte en la palabra Comendadores.

Regaton, El regaton del Rey es franco y esento. l. 21. posita pro. l. 24. titulo 18. libro nono recopilationis, y el de la Reyna l. 24. posita pro. l. 26. eodem titulo 18. y el del principe don Iuan l. 27. posita pro. l. 28. eodem titulo 18.

Recop. Onzena Parte.

Rey y Reyna, El Rey y la Reyna son francos y saluados l. 2. posita pro l. 3. titulo 18. libro 9. recopilationis & l. 5. posita pro ca. l. 3. eodem titulo 18. vbi diximus.

Sillero, El sillero del Rey. es franco y saluado, l. 22. posita pro l. 25. titulo 18. libro 9. recopilationis, y el de la Reyna l. 25. posita pro l. 27. eodem titulo. 18.

Otras muchas personas ay francas y saluadas por respecto de las ciudades villas y lugares heredamientos ventas y mesones donde venden o por razon de las mismas cosas vendidas, el que saber las quisiere vaya adelante por toda la. 1. 1. 12. partes desta recopilacion que ay estan por estenso.

Onzena parte en que se contiene las Ciudades villas lugares y castillos, y fortalezas Iglesias y monasterios ventas e mesones e otros lugares francos e saluados

ALCALA la Real, Los vezinos y moradores de Alcala la Real son francos y saluados, ley nona posita pro l. 1. titulo 18. libro 9. recopilationis.

Alcala de los Ganzules Los vezinos y moradores de Alcala de los ganzules son francos y saluados, ley nona posita pro l. 1. titulo 18. libro 9. recopilario.

Alcaudete, Los vezinos y moradores de Alcaudete son francos y saluados l. 9. posita pro l. 11. tit. 18. lib. 9. recop.

Alhama, Los vezinos y moradores de Alhama son francos y saluados, dicta. l. 9. posita pro l. 11. tit. 18. lib. 9. recop.

Antequera, Los vezinos y moradores de Antequera son francos y saluados dicta l. 9. posita pro dicta. l. 11.

Archidona, los vezinos y moradores de Archidona son francos y saluados dicta l. 9. posita pro dicta l. 11.

Archos o Arcos, Los vezinos y moradores de Arcos son francos y saluados dicta l. 9. posita pro dicta l. 11. tit. 18. lib. 9. recop.

Atarazanas, Que no se paguen derechos algunos de los pinos que se vendieren para las atarazanas de Seuilla. l. 34. posita pro l. 37. titulo 18. libro 9. recopil.

Aznalmará, Los vezinos y moradores de Aznalmará son francos y saluados dicta l. 9. posita pro l. 11. tit. 18. lib. 9. recop.

Badajoz, ve adelante en esta. 1. 1. parte a la palabra, ventero.

Begel, Los vezinos de Begel son francos y saluados dicta l. 9. posita pro dicta l. 11. tit. 18. lib. 9. recop.

Cañete, Los vezinos y moradores de Cañete son francos y saluados dicta l. 9. posita pro dicta l. 11. titulo 18. libro 9. recopil.

Carcel

Cartel, Los vezinos y moradores de Cartel, son francos y saluados, y in legibus precedentis capituli.

Cartagena, Ve adelante en esta 11. parte a la palabra, Venteros.

Casas, De moneda, la plata velló cobre y rasuras, que se compraren y vendieren para las casas de moneda son francas. l. 6. posita pro. l. 4. titul. 18. libro 9. recop.

Castillos, Los castillos que se han ganado y ganare de los Moros son francos. l. 9. & 10. positis pro. l. 11. & 12. tit. 18. libro 9. recop.

Cordoua, Ve adelante a esta 11. parte a la palabra, Venteros.

Cuenca, Ve adelante en esta 11. parte a la palabra, Venteros.

Ferías, El que quisiere saber que ferias y de que lugares son francas, Vaya al reportorio a Ferias.

Fortalezas, Las fortalezas contenidas en la ley 9. posita pro. l. 11. titul. 18. lib. 9. recop. son francas y saluadas.

Fuenterabia, Los vezinos y moradores de la Villa y castillo de Fuenterabia son francos. l. 10. posita pro. l. 12. titulo. 18. libro 9. recop.

Gelues, Los vezinos y moradores de Gelues, que es en el Arçobispado de Seuilla son francos y saluados, l. 9. posita pro. l. 11. titulo. 18. libro 9. recopilationis.

Gibraltar, Los vezinos y moradores de Gibraltar son francos, y saluados. l. 9. posita pro. d. l. 11. titulo 18. libro 9. recop.

Herradores, Ve ala 10. parte a la palabra Herradores.

Heredad de valdepalacios, Ve adelante en esta. 11. parte a la palabra ventero.

Iahen, Ve adelante en esta. 11. parte a la palabra, ventero.

Yglesias, Las iglesias son saluadas, y francas. l. 3. posita pro. l. 6. titulo 18. libro 9. recopil.

Lucena, Los vezinos, y moradores de Lucena son francos y saluados. l. 9. pro. l. 11. titulo 18. libro 9. recop. posita.

Lugares, Los lugares contenidos en la dicha ley. 9. posita pro. l. 11. titul. 18. libro 9. recop. son francos y saluados.

Madrid, La villa de Madrid, y Valladolid son francas en las ferias que en ellas se hazen. l. 6. posita pro. l. 19. titulo 18. libro 9. recop. & l. 11. 7. posita pro. l. 4. titulo. 20. eodem libro 9.

Medina Sidonia, o Cidonia, Los vezinos y moradores de Medina Cidonia son francos y saluados. l. 9. posita pro. l. 11. titulo 18. libro 9. recop.

Medina del Campo, Las ferias de Medina del Campo son francas y saluadas. l. 11. 7. posita pro. l. 4. titu. 20. lib. 9. recop. y ve a ferias, al reportorio.

Medina de Rioseco, Las ferias de Medina de Rioseco, son francas y saluadas. l. 147. que es la que agora fue nueuamente incorporada, quam hucusque non reperi insertam in nostra recopilatione.

Monesterios, Son francos los monesterios y saluados. l. 3. posita pro. l. 6. titulo 18. libro 9. recopil.

Oliuera, Los vezinos y moradores de Oliuera, son francos, y saluados. l. 9. posita pro. l. 11. titulo. 18. lib. 9. recop.

Ordenes, Las ordenes de Santiago, Calatrua, Alcántara, y Sant

Recop. Vndecimaparte

Iuan, son francas y saluadas por la ley 3. mas ve atras a la 10. parte, a la palabra, comendadores, donde sabras la verdad de lo que se guarda.

Plazencia, Ve adelante en esta 11. parte a la palabra, Ventero.

Priego, o Pliego. Los vezinos y moradores de Priego son francos y saluados. l. 9. posita pro. l. 11. titulo 18. libro 9. recopila.

Pruna, Los vezinos y moradores de Pruna son francos y saluados. l. 9. & 11. in capite præcedente allegatos.

Puebla De Santa Maria de Guadalupe, Los vezinos y moradores de Santa Maria de Guadalupe, y los que ay truxeré cosas a vender, son francos. l. 11. posita pro. l. 13. titulo 18. libro 9. recopila.

Puebla, De Villa franca, El pueblo de la Puebla de Villa franca del arcobispado, es franco. l. 13. posita pro. l. 15. titulo 18. libro 9. recopila.

Puebla De Santa Maria de Nieua, Los vezinos y moradores desta puebla son francos. l. 14. posita pro. l. 16. titulo 18. lib. 9. recopila.

Puerto, De la Oñilla, Ve adelante a esta 11. parte a la palabra Venteros.

Puerto, De la Mala muger Ve adelante en esta 11. parte a la palabra, Venteros.

Reales, o cercos, Ve atras a la 10. parte a la palabra Herradores.

Segouta, Ve adelante en esta 11. parte, a la palabra Venteros.

Seuilla, Ve a esta 11. parte, a la palabra Venteros.

Tarifa, Los vezinos y moradores de Tarifa, son francos y saluados. l. 9. posita pro. l. 11. titu. 18. lib. 9. recopila.

Teba, Los vezinos y moradores de Teba, son francos y saluados. d. l. 9. & 11. capitulis præcedentis.

Tierra de Moros, las caualgadas que se sacá de tierra de Moros, son francas. l. 8. posita pro. l. 10. titu. 18. libro 9. recopila.

Toledo, Ve adelante a esta 11. parte a la palabra Venteros.

Torre, El Alchime, los vecinos y moradores desta Torre son francos. l. 9. posita por. l. 11. titulo 18. libro 9. recopila.

Toro, Ve atras a la 10. parte a la palabra, Antona Garcia.

Trugillo, Ve adelante a esta 11. parte a la palabra, Ventero.

Valladolid, las ferias que se hazen en Valladolid, y Madrid, son francas. l. 16. & 117. positis pro. l. 19. titulo 18. & pro. l. 4. titulo 20. lib. 9. recopila.

Ventas, Ve al capitulo siguiente que comienza, Venteros.

Vbeda, Ve atras a la 10. parte a la palabra emparedadas.

Valdepalacios, Ve adelante a esta 11. parte a la palabra, Venteros.

Valderas, Las personas que moraren en Valderas, son francas y saluadas. l. 15. posita pro. l. 17. titulo 18. libro 9. recopila y Ve a las pragmaticas fo. 227. donde fallaras vna declaracion deste priuilegio de Valderas, quæ declaratio apponitur pro. l. 18. eius titu. 18. & libro 9. recopila.

Venteros, Todos los venteros contenidos en las leyes 12. 17. 18. deste Quaderno positis pro. l. 14. 20. & 21. titulo. 18. libro 9. recopila. son francos por respeto de las ventas segun ay se contiene.

Villas, Las villas contenidas en la ley 9. deste Quaderno posita pro. l. 11. tit. 18. lib. 9. recopila. son francas y saluadas. Y ve a la ley 5. quæ est. 3. eo. tit. 18.

Ximena, Los vezinos y moradores de Ximena son francos y saluados. l. 9. posita pro. l. 11. titulo 18. lib. 9. recopila.

Xodar,

Xodar, Los vezinos y moradores de Xodar, son francos y saluados. l. 9. posita pro. l. 11. titulo 18. lib. 9. recop.

Zahara, Los vezinos y moradores de Zahara, son francos y saluados. d. l. 9. posita pro. l. 11. del titu. 18. lib. 9. recop.

Dozena parte, de las cosas francas y saluadas.

EN LAS dos precediêtes partes dixe de las cosas francas y saluadas por virtud y respecto de las personas q̄ las vèdian o de los lugares do se vendian, mas agora en esta. 12. parte dire de las cosas que son francas y saluadas por virtud de su proprio genero sin auer respecto a otra cosa alguna.

Acores, No se paga alcauala dellos. l. 31. posita pro. l. 34. titulo 18. libro 9. recopila.

Armas, No se paga alcauala dellas, la. l. 31. posita pro. 34. capitis precedentis.

Aues de caça, No se paga alcauala dellas, la. l. 31. posita pro 34. capite precedentis.

Casamiento, No se paga alcauala de las cosas que se dieren en casamiento. l. 32. posita pro. l. 35. titulo 18. libro 9. recop.

Caualgadas, No se paga alcauala de las caualgadas que se facan de tierra de Moros. l. 8. posita pro. l. 10. titulo 18. lib. 9. recop.

Cauалlos, No se paga alcauala de los cauалlos que se venden o truecan en fillados y enfrenados. l. 31. posita pro. l. 34. titulo 18. libro 9. recop. y ve abaxo, Machos.

Cruzadas, No se paga alcauala de las cosas que venden los tesoreros o receptores o sus hazedores de la sancta Cruzada. l. 7. posita pro. l. 5. titulo 18. libro 9. recopil.

Defuntos, No se paga alcauala de los bienes de los difuntos que se parten entre sus herederos, aunque entreuengan dineros. l. 32. posita pro. l. 35. titulo 18. libro 9. recop.

Falcones, No se paga alcauala de los falcones, l. 31. posita pro. l. 34. tit. 18. lib. 9. recop.

Herencia o herederos, Ve atras en esta. 12. parte a la palabra Defuntos.

Iubones, De los iubones communes que vestimos, no se paga alcauala, l. 31. posita pro. l. 34. tit. 18. lib. 9. recopil.

Libros, De los libros enquadernados o por enquadernar de molde o de mano, no se paga alcauala: porque son saluados, en la ley. 31. pro. l. 34. titulo 18. libro 9. recopil.

Recop. Trezena parte

Machos, De los machos de silla que se venden en fillados, y enfrenados, no se paga alcauala. l. 31. posita pro. l. 34. tit. 18. libro 9. recop.

Moneda, No se paga alcauala de la moneda amonedada. l. 31. posita pro. l. 34. tit. 18. lib. 9. recopila.

Mulas, No se paga alcauala de las mulas que se venden en filladas, y enfrenadas. d. l. 31. posita in cap. precedente.

Pan cozido, No se paga alcauala dello, eadem. l. 31.

Pan, Francos son y no pagan alcauala los estrágeros de fuera de estos Reynos del pan que traen por la mar a vender a Seuilla. l. 33. posita pro. l. 36. titu. 18 lib. 9. recopil.

Pinos, Ve a tras a la. 11. parte, a la palabra, Ataraçanas.

Trezena parte, en que se contiene la orden que han de tener los juezes en librar los pleytos de las alcaualas y otras rentas.

IVEZES, Ante que juezes se han de pedir las alcaualas, y lo que han de guardar, hazer y cumplir. l. 121. posita pro. l. 1. tit. 7. lib. 9. recopil.

Juezes, En que manera han de conocer los juezes los pleytos de las alcaualas. l. 122. posita pro. l. 5. tit. 7. lib. 9. recopil.

Juez, Lo que deve hazer el juez quando le fuere querellado que el escriua no lleue mas derechos de los tassados. l. 123. posita pro. l. 6. titulo 7. libro 9. recopilationis.

Juezes, Qual ha de ser juez executor que dieren los contadores mayores para las rentas, y donde han de conocer. l. 126. posita pro. l. 9. titu. 7. lib. 9. recopilationis.

Juezes, Que no pidan las yglesias y monesterios y personas de orde que tienen mercedes por priuilegios, o libranças ante los juezes Ecclesiasticos, si no ante los juezes seglares, e como han de proceder estos juezes. l. 127. posita pro. l. 10. titulo. 7. libro 9. recopil.

Juezes, Que los juezes ordinarios libren los pleytos de las alcaualas contra los monederos, y oficiales destas casas de la moneda. l. 128. posita pro. l. 11. titulo 7 libro 9. recopil.

Juezes, Que juezes conocen de los pleytos de las rentas, y como han de hazer execucion por los marauedis de las rétas. l. 130. posita pro. l. 10. titu. 16. libro 9. recopil.

Juezes, Que los juezes que ouieren de librar los pleytos de las alcaualas, no pidan ni lleuen assessorias, so cierta pena. l. 131. posita pro. l. 12. titulo 7. libro 9. recopilationis.

Juezes, Que juezes pueden sentenciar sobre las rentas. l. 132. quam vt alibi dictum remanet nondum hucusque vidi positam in nostra recopilatione regia.

Juezes,

Juezes Que quántas de maravedis han de llevar los juezes executores, o los otros qualesquier oficiales, por derechos de las execuciones que fazen por los maravedis de las rentas, l. 133. posita pro. l. 13. titulo 7. libro 9. recopilationis, y ve a la 1. parte desta recopilacion, a tras, a la palabra, juezes.

Escrivanos, De la notificacion y auiso que el escriuano tiene de hazer al reo fo cierta pena, y de lo que han de hazer, ve a la ley 121. posita pro. l. 1. tit. 7. lib. 9. recopila.

Escrivanos, Ante que escrivanos pueden passar los pleytos de las alcavalas y que derechos han de llevar de los actos que ante ellos passaren y quando los han de llevar, y fo que pena: Ve a la ley 123. posita pro. l. 6. titu. 7. lib. 9. recopila.

Escrivanos, Los actos en las alcavalas se han de hazer por ante escriuano de la causa si pudiere ser auido, y si no delante otro escriuano publico, Ve a la ley 124. posita pro. l. 7. & 8. titulo 7. libro 9. recopilatio. Y ve a tras a la 1. parte a la palabra escrivanos.

Abogado, o letrado, El reo ha de contestar la demanda por palabra e no por escrito, salvo si lo quisiere hazer trayédolo por memorial, llanamente hecho sin consejo de abogado l. 122. posita pro. l. 5. titulo 7. libro 9. recopi. 7. ve a tras a la 1. parte a la palabra Abogado.

Letrado, o abogado, Si el arrédador, fielo cogedor, pidiere al reo que haga juraméto de calúnia, o decisorio, sea obligado dello hazer hasta otro dia primero, y absoluer dentro de tres dias sin libello y sin consejo de letrado, l. 124. posita pro. l. 7. titu. 7. libro 9. recop. y ve al capitulo precedente.

Procuradores, Los arrédadores fieles y cogedores, pueden poner procuradores en los pleytos de las alcavalas l. 121. posita pro. l. 1. titulo 7. libro 9. recopila. 8. l. 129. posita pro. l. 9. titulo 17. eodem libro 9.

Procuradores, No pueden poner procuradores por si en los pleytos de las alcavalas los reos, si los arrendadores, o quien su poder ouiere lo pidieren, salvo en ciertos casos l. 121. posita pro. l. 1. titu. 7. libro 9. recopil. y ve a tras a la 1. parte a la palabra procuradores.

Demandador, Demandador o actor en las rentas y alcavalas ha de ser el arrendador recaudador fielo cogedor o quié su poder ouiere y aunq no tenga muchas rentas o muchos tengan vna renta, todos juntos han de poner vna demanda, o vno por todos l. 121. posita pro. l. 1. titulo 7. libro 9. recopila. y 124. posita pro. l. 7. tit. 7. libro 9. recopil. & 129. posita pro. l. 19. titulo 17. lib. 9. recopil. & l. 130. posita pro. l. 10. titulo 16. eodem libro 9. y ve al capitulo siguiente.

Demádado, o reo Demádado o reo: en las rétas Reales y alcavalas ha de ser conçejo o vniuersidad, o persona singular: mas no puede ser demandada la muger del reo ni sus fijos, ni oficiales, ni collaços que estan fo su gouernacion l. 121. posita pro. l. 1. titulo 7. libro 9. recopilationis y en el capitulo precedente.

Emplazamiento, Como y quando, y ante quié, y para que lugares, y quantas vezes, y a que personas han de emplazar los arrendadores fieles e cogedores, o quien su poder ouiere, y que forma se ha de tener en ello, ve a la ley 121. posita pro. l. 1. titulo 7. libro 9. recop.

o. Emplazamiento, Que los contadores mayores, o sus lugares teniêres, o los notarios de sus altezas, den cartas de emplazamiêto a los arrendadores para emplazar a las personas poderosas que no quisieren pagar el alcauala que deuieren l. 129. posita pro. l. 19. titulo. 17. libro. 9. recopila. Y ve al titulo. 3. libro 2. del fuero y al titulo 7. de la 3. partida y al titulo 2. libr. 3. de las ordenanças reales posito sub titulo de los emplazamientos libro. 4. recopila.

Demanda, Dôde y quando y ante quien han de poner las demandas los arrendadores fieles o cogedores de las alcaualas, y la orden del demandar y proceder en los pleyros dellas. l. 121. posita pro. l. 1. titulo 7. libro 9. recopilationis.

Demanda, Como ha de poner el arrendador la demanda sobre compra o venta de heredad l. 101. posita pro. l. 10. titu. 17. libro 9. recop. y ve al repertorio ala parte demanda.

Demanda, No hã de recibir los juezes la demãda por escrito sino por palabra l. 122. posita pro. l. 5. titu. 7. libro. 9. recop.

Demanda, El demandado es obligado a contestar la demanda que le fue repuesta dentro de tres dias sopena de confesso, l. 122. posita pro. l. 10. titu. 7. libro 9. recop.

Demanda, El escriuano ha de llevar de derechos del traslado de la demãda dos maravedis l. 123. posita pro. l. 6. titulo 7. libro 9. recopila.

Demanda, Como ha de proceder el juez quãdo el arrendador pone demanda al que vende muchas cosas por menudo l. 124. posita pro. l. 7. titulo. 7. libro. 9. recopil.

Demanda, Hasta que tiempo pueden poner la demanda de las alcaualas los arrendadores ley. 129. posita pro. l. 19. titulo 7. libro 9. recopilationis. y ve al titu. 1. libr. 2. del fuero y al titu. 3. de la 3. partida y al titu. 2. lib. 3. de las ordenanças reales posito pro titulo 2. libro. 4. recopila.

Respuesta, O contestacion el juez y el escriuano de la causa juntamente luego alli en el mismo acto de la demanda notifiquen y auisen al demandado que ha de de contestar el pleyto a tercero dia y quãdo y en que termino ha de absolver el juramento de calumnia o decisorio. l. 121. posita pro. l. 1. titu. 7. libro 9. recopila.

Respuesta, la respuesta o contestacion se ha de hazer dêtro de tres dias sopena de confesso e hagase negando o confessando simple y llanamente y por palabra y no por escrito, salvo si lo quisiere traer y dar por memorial llanamente hecho sin consejo de abogado. l. 122. posita pro. l. 5. tit. 7. lib. 9. recopil.

Respuesta, El escriuano ha de llevar de la cõtestacion de la demanda dos maravedis quier tenga muchos capitulos o pocos. l. 123. posita pro. l. 6. tit. 7. lib. 9. recop. y deste acto ve al tit. 6. lib. 2. del fuero, y al tit. 10. de la 3. par. y al tit. 3. lib. 3. de las ordenanças reales positos pro titu. de la contestacion de las demandas libro 4. recop.

Juramento, De alumnia y decisorio, el juez y el escriuano de la causa juntamente luego alli en el mismo acto de la demanda notifiquen y auisen al demandado en que termino ha de declarar y absolver el juramêto de calumnia o de cisorio. l. 121. posita pro. l. 1. titulo 7. libro. 9. recop

Juramêto De calumnia o decisorio, el escriuano ha de llevar de la absolucion

cion del juramento de calumnia o decisorio vn marauedi l. 123. posita pro l. 6. tit. 7. libr. 9. recop.

Juramento, De calumnia o decisorio, quando ha de absoluer el juramento de calumnia o decisorio y so que pena el demandado si el arrendador le pone demanda de muchas cosas que vendio por menudo y fue recibido a prueva y le pide que jure de calumnia o decisorio l. 124. posita pro l. 7. tit. 7. libr. 9. recop.

Juramento, decisorio, o de calumnia como se ha de pagar el alcauala quando la demanda se dexa en juramento decisorio, o de calumnia del reo y en que tiempo le ha de absoluer l. 125. posita pro l. 8. tit. 7. libro 9. recopila y ve al titulo 12. libro 2. del fuero, y al titulo 11. de la 3. partida y al titulo 4. libro 3. de las ordenanças reales posita por titulo del juramento de calumnia. libr. 4. recopila.

Excepciones, Y defensiones, no reciba el juez las excepciones en escrito sino de palabra l. 122. posita pro l. 5. titulo 7. libro 9. recopila Y ve al titulo 10. lib. 2. del fuero, y al tit. 8. lib. 3. de las ordenanças reales posito in tit de las excepciones, libr. 4. recop.

Prouanças, Y testigos bien puede el arrendador emplazar a la muger del demandado y a sus hijos y oficiales y obreros y collaços que estan sujetos a uernacion por testigos y para en prueva de intencion l. 121. posita pro l. 1. tit. 7. libro 9. recopila.

Testigos, El escriuano ha de llevar de la presentacion del primer testigo dos marauedis y de cada vno de los otros vn marauedi l. 123. posita pro l. 6. titulo 7. libro 9. recopila.

Prueva, Si el arrendador es recebido a prueva y pidiere que el reo haga juramento decisorio o de calumnia que sea obligado de lo hazer l. 124. posita pro l. 7. titulo 7. libro 9. recopila.

Prueva, Si los arredadores fieles o cogedores quisierẽ prouar al reo q incurrir en algunas penas que lo puede hazer o que si antes que le desieran el juramento decisorio lo prouaren que el vendedor sea tenido a las dichas penas l. 125. posita pro l. 8. titulo 7. libro 9. recopilationis. Y ve al titulo 8. libro 2. del fuero y al titu. 14. 15. 16. de la 3. partida y al titu. 11. lib. 3. de las ordenanças reales posita sub lib. 4. recop. sub tit. de las prueuas y terminos dellas.

Publicaciones, Quando se haga publicacion y se diere traslado a la parte ha de llevar el escriuano vn marauedi por cada tira l. 123. posita pro l. 6. tit. 7. libr. 9. recopila.

Sentencia, Definitiva, el escriuano ha de llevar dos marauedis de la sentencia definitiva, l. 123. posita pro l. 6. titu. 7. libro 9. recop.

Sentencia, Definitiva e interlocutoria, que se pueda apelar de la sentencia definitiva mas no de la interlocutoria ni de otro qualquier acto que passa re ante el notario l. 132. quã vt diximus alibi in nostra recopilatione nondum reperi insertam.

Sentencias, Que si dos sentencias ouiere conformes en las rentas reales no aya mas apellacion ni suplicacion l. 132. in. capite precedente posita. y ve al titulo 13. libr. 2. del fue. y al titulo 22. de la 3. partida y al titulo 15. libro 3. de las ordenanças reales posito in titulo de las sentencias libr. 4. recopi.

Apella:

Appellacion. Ve atras a esta 13. parte a la palabra sentencia, y al titulo 16 del fuero y al titulo. 23. de la 3. part. titulo. 16. libro. 3. de las ordenanças reales sub titulo de las appellas lib. 4. recop.

Suplicacion. Ve atras a esta 13. parte a la palabra sentencia al tercero capitulo, y ve al capitulo precedente, y al titulo. 17. de las ordenanças reales lib. 3. posito sub titulo de las suplicaciones lib. 4. recop.

Entrega, O execucion, que las justicias hagan entrega y execucion en los contenidos en la ley 130. posita pro. l. 10. titulo 16. libr. 9. recop. como y en la manera y por los maravedis que ay dize.

Entrega, O execucion, de los derechos que han de llevar los executores de las entregas y execuciones que fizieren por los maravedis de las rentas, ve a la ley 133. posita pro. l. 13. titulo 7. libro 9. recop. Y ve al titulo 17. de la 3. partida y al titulo 13. libro 5. de las ordenanças reales posito pro. titu. 21. lib. 4. recopil.

Derechos. Que derechos han de llevar los escriuano de los actos que pasan ante ellos sobre alcavalas 123. posita pro. l. 6. titulo 7. libro 9. recop.

Derechos. De assessorias, que los juezes que ouiere de librar los pleytos de las alcavalas no pidan ni lleuen derechos de assessorias so cierta pena l. 131 posita pro. l. 12. titulo 7. libro 9. recop.

Derechos. De entregas y execuciones, ve atras a esta. 13. par. a la palabra, entrego, al capitulo. final.

Derechos. De entregas y execuciones, ve atras a esta. 13. par. a la palabra, entrego, al capitulo. final.

Derechos. De entregas y execuciones, ve atras a esta. 13. par. a la palabra, entrego, al capitulo. final.

Catorzena parte, de las penas impuestas,

por las Leyes del Quaderno.

POR QUE En las leyes deste Quaderno de las Alcavalas ay penas de perdimientos de officios, y mercedes, y quitaciones y juros y penas de serenas y de maravedis y dineros, y penas de protestaciones y desfueros y muerte y otras muchas maneras de penas, las quales si aqui ouiesse de especificar no seria posible hazer breue compendio, y así desuiarmeya de mi primera intencion, y por tanto el que saber las quisiere vaya al repertorio a la parte, Penas, donde hallara muchas leyes acotadas y ellas le mostraran estas diuersidades y muchedumbre de penas que arriba dixe: y ve al titulo 5. lib. 4. del fuero, y al titulo 31. de la 7. partida y al titulo final del libro 8. de las ordenanças reales posito pro titulo final libro. 8. recop.

Quinzena y final parte en que se contienen algunas leyes deste Quaderno que son mas notables

contingibles y praticables.

LEY Primera. Esta ley es notable porque de la natura del contrato: vien en los casos fortuitos, es semejante a esta, la ley 143. de de Quaderno, y desta pueden tomar los contrayentes la forma del renunciar los casos fortuitos & dicta l. 143. ponitur pro l. 14. titulo 9. libro 9. recop.

Ley 2. Esta ley es notable junta con la ley 3. 102. que dicen, quien ha de pagar el alcauala e quanto e de que cōtratos e de que cosas, & lex illa. 2. ponitur pro l. 1. titulo 17. libro 9. recopila. & leges ille. 3. & 102. ponuntur sub l. 2. titulo. eodem 17. & eodem libro 9.

Ley 3. Esta ley es notable por que dize que ninguno ay escusado de pagar alcauala falso los cōtenidos en ella, e aun aquellos se tornan a la regla general si compran o venden por trato de mercaderia o por via de negociacion, y finalmente toda ella es practicable & ponitur pro l. 1. 6. & 7. tit. 18. lib. 9. recopila. y corrigen la ley 4. titulo 4. libro 6. de las ordenanças reales quã nōdum huc usque vidit rāscriptam in regia nōstra recopila. & bene quia correctā est per d. l. 3.

Ley 4. Esta ley es toda notable, por que es muy vniuersal en esta materia de alcaualas, & ponitur pro l. 1. titulo 18. libro 9. recop.

Ley 7. Esta es ley practicable, y aũ por ella se hazen muchas encubiertās y engaños, & ponitur pro l. 5. titulo 18. libro 9. recop.

Ley 8. Esta ley es buena y practicable para los que bien en la costa de la mar y frontera de Moŕos, ponitur pro l. 10. titu 18. libro 9. recop.

Ley 9. Esta ley es notable por q̃ es muy vniuersal y es buena para los que viue en Andaluzia y en el Reyno de Granada y esta corrupta en tres lugares segũ creo, per que dōde dize Tena ha de dezir Teba, que es lugar entre Ante q̃ra y Rōda y dōde dize, Chanchē, ha de dezir Carchel, q̃ es entre Ante q̃ra y Malaga y dōde dize Bejar, ha de dezir, Begel q̃ es hazia Sevilla: y es muy practicable en lo que dize q̃ sean francos aquellos lugares de labrança y criança, e sobre estas palabras ha auido debate muchas vezes, si se deue alcauala del esparto, leña y madera y otras cosas semejantes que nacen sin industria y labor & ponitur hāc lex 9. pro l. 1. titulo 18. lib. 9. recopilationis que etiam corrupta est secundum dicta in illis duabus partibus vltimis, de quibus supra.

Ley 31. Esta ley es notable contingible y practicable por que pone muchas cosas las quales por respeto de su proprio genero son francas y saluadas, y contra esta ley en aquella palabra, de filla, se hazen muchos engaños, por que al tiempo que se venden el cauallo mula o macho le echan filla y freno, auiendo sido antes de albarda. y en quanto esta ley dize jubones auemos de entender de los q̃ domui mōte vestimōs, y nō de los jubones fuertes, e assi se guarda y practica en estos Reynos, & ponitur pro l. 34. titulo 18. libro 9. recopilationis.

Ley 32. Esta ley es bien practicable, & ponitur pro l. 35. titulo 18. libro 9. recopila.

Ley 35. Esta ley es prouēchosa y deuen la saber los Andaluzes y del Reyno de Granada, & ponitur pro l. 3. titulo 18. libro 9. recop.

Ley 42. Quã est 12. titu 9. libro 9. recop. esta ley es notable junto con la ley 61. posita pro l. 6. titulo 10. lib. 9. recopila. que son semejantes, para limitacion

Recop. Quinzena parte

tacion de la ley. 6. titulo 1. libro 3. de las ordenanças reales, Y ve a la declaratoria al volumen de las pragmaticas fol. 204. quæ apponuntur pro. l. 11. & 12. titulo 1. libro 4. recopila.

Ley. 4. Quæ est 11. titulo. 12. libro 9. recopila. inf. junta con la ley. 66. posita pro. l. 13. eodem titulo 12 y la ley 67. posita pro. l. 14. titulo eodem 12. libro 9. recopilationis que son semejantes, es notable y praticase mucho, para que por las iguales que ouiere hecho el primer arrendador en quie fue rematada la renta, e aquié fue dado recudimiento desembargado valgan e queden firmes no embargante que la tal renta sea pujada por el segundo arrendador y ve al reportorio a la parte yguales, donde hallaras mas leyes que hablan en yguales.

Ley. 67. Posita pro. l. 14. titulo 12. libro 9. recop. en el fines notable, que pone vn caso en que basta vn testigo.

Ley. 73. Quæ est 18. titulo. 12. libro 9. recopilation. & l. 101. quæ est 19. 10. 11. titulo 17. eodem libro 9. & l. 112. quæ est 15. titulo 17. eodem libro 9. & 117. quæ est 4. titulo 20. eodem libro 9. & l. 146. posita pro. l. 34. titulo. 19. eod. libro. 9. estas cinco leyes son muy practicables, por que muestRANDO se ha de pagar el alcauala de lo que se vende. y principalmente nota la ley. 101. que dize dode se ha de pagar el alcauala de los bienes rayzes y ante que escriua no han de passar los contratos y como han de dar las copias dellos, y esta ley prouee contra muchos y grandes engaños, y la ley. 112. es notable, que habla de las cosas muebles que se venden, laqual ansi mismo prouee contra muchas encubiertas y engaños.

Ley. 101. Inprecedente cap. allegata & 129. posita pro. l. 19. titu. 17. libr. 9. recopilationis, son notables y praticanse mucho, porque ponen hasta que tiempo se han de demandar las alcaualas de las heredades y de los otros bienes.

Ley. 109. Quæ est 19. 20. & 21. titulo 19. libro 9. recopila. es buena y practicable ley.

Ley. 110. Quæ est l. 22. 23. & 24. titulo 19. libro 9. recopila. & lex 113. quæ est 27. titulo, 19. libro 4. recopilationis & l. 124. quæ est 7. titu. 7. eodem libr. 9. Estas tres leyes son notables y las mas practicables de todo este Quaderno: la ley 110. & 113. son con las que requieren a los mercaderes y tenderos de las mercadurias mas gruesas para que den cueta por el libro, y registren y sellen y ferreten: y nota la ley 110. que da dos remedios al arrendador para que escoja el que mejor le estuuiere, y la ley. 124. habla de la cuenta que se ha de dar de las otras mercaderias menudas.

Ley. 114. Quæ est 28. titulo. 19. libro 9. recopi. esta ley es notable en el fin por que dize que el dicho de solo el corredor haze fe y entera probaça o del comprador.

La ley 116. Quæ est l. 30. titulo. 19. libro 9. recopilationis es toda notable mayormente en el fin donde dize que los mesoneros de los mesones de cada lugar son obligados so cierta pena de auisar de lo contenido en esta ley a los que vienen a sus casas y traen cosas a vender a las ferias.

Ley 119. Quæ est 9. titulo 16. libro 9. recopila. es notable en tres cosas, la vna en quanto dize que el libramiento acetado trae aparejada execucion y en esto

en esto tiene otro texto semejante en la ley 130. en medio *quæ est.* 10. titulo 16. libro 9. *recopilationis.* La segunda es en quanto dize como si fuese obligacion liquida, por que estas palabras muestran que la contratacion o conomicimieto, o escriptura priuada reconocida trae aparejada execucion: y en este proposito vee la ley 2. titulo 13. de la 3. partida: la tercera es en quanto dize que trae tambien aparejada execucion aquel contrato, o libramiento en la pena como en lo principal, y a este texto ay otro semejante en la ley 3. inf. titulo 13. del libro 5. de las ordenanças reales. Mas mira que este habla en pena legal, y aquel en pena conuencional y yo no he hallado texto semejante a aquel en todas las leyes destos Reynos.

Ley. 120. *Quæ est.* 31. & 32. titulo 19. libro 9. *recopilationis,* esta es muy notable ley y practicable, que muestra en que tiempo el vedor ha de hazer saber la venta al arrédador y pagarle y como y quando el comprador es obligado a le notificar la venta y compra y so que pena. Y ve la ley 5. 9. 10. titulo 10. libro 6. de las ordenanças reales *quæ est.* 1. 7. titulo 11. libro 6. *recopilationis.*

Lex. 121. *Quæ est.* 1. & 2. titulo 7. libro 9. *recopilationis,* desde esta ley hasta la ley. 133. se pone en el juzgado y orden judicial de las alcaualas.

Ley 130. *Quæ est.* 10. titulo 16. libro 9. *recopilationis,* es notable en tres cosas, la primera en aquello para que la note atras en la ley 119. la segunda en quanto dize que se haga execucion con fiadores llanos y abonados, a este texto no hallo mas de otro compañero en la ley 8. titulo 4. libro 6. de las ordenanças reales, *quæ postea est.* pro lib. 14. titulo 7. libro 9. *recopilationis.* y este limita aquel de los quales se toma la practica q oy se usa en los mandamientos de execucion que dan los jucztes a sus alguaziles, que dize, alguazil mayor o vuestro lugar teniente hazed entrega y execucion en bienes muebles de fulano y sino los fallardes en bienes rayzes con fiador de saneamiento, y en defeto de ellos en su persona &c. la tercera en la manera de tomar la fiança.

Ley 141. *Quæ est.* 13. titulo 11. libro nono *recopilationis,* esta ley faben muy bien los arrendadores, y por ella dizen que pueden traer armas, e a mi me parece que estando debaxo de tan poderoso y seguro amparo seria bien que no las traxessen para amedrentar a los que poco faben e mucho temen, y esta ley es bien que sepan todos por que no incurran ignorantemente en tan gran error, como es quebrantar el seguro Real.

Ley. 143. *Quæ est.* 14. titulo 9. libro nono *recopilationis,* esta ley note atras en la ley. 1. por notable, tambien por que limita la ley. 5. titu. 10. libro 3. del fuero real, y la ley 56. titulo 5. part. 5. y la ley 4. titulo 7. libro 5. de las ordenanças reales, *quæ est.* 1. titulo 11. libro 5. *recopila.* y vee la ley. 120. & 130. del Strylo.

Ley. 145. *Quam hucusque non reperi insertam in nostra recopilatione,* y esta es ley notable en quanto dize que no se den entendimientos estraños a estas leyes del Quaderno. Pero esta clausula obra poco, o nada: por que por ella no se excluyen saluo las interpretaciones friuolas.

Recop. Quinzena parte

SI Alguno hallare en este Quaderno de las alcavalas mas leyes que hablen en la materia de alguna destas quinze partes de las que yo he alegado o mas vocablos en ellas de los que yo puse en el reportorio, o mas leyes que hagan mencion de algunos de los vocablos que en el reportorio, no piense que es defecto, sino porque aqueftos bastan, y aquellos no hazen mengua para dar cumplido fin a mi proposito, que fue hazer vn breue sumario y Recopilacion, y de pequeño y compendiofo reportorio por remisiones: y aquellos a cuyas manos este tratado viniere, siruase de la voluntad y zelo con que yo lo hize y no miren la cantidad y calidad del pequeño seruicio: y si acordaren reprehendello, suplicoles que intenten primero a hazer otra cosa semejante y veran si es bien hazello, o callarlo.

SI El que buscare algo en el reportorio, quisiere saber si de aquello q hallo en el, se haze alguna mención en esta recopilacion y compendio, vaya a la tabla della: y si lo hallare, de alli sabra por la remision yr donde esta: y si de alguna cosa de las que estan en esta recopilacion quisiere saber si ay mas leyes en este Quaderno de las que alli hallare, vaya al reportorio al vocablo de la materia que busca, y ay lo sabra.

TABLA

LEY. 143. Que es. 14. titulo 9. libro nono recopilacionis. esta ley
necesarias en la ley. 1. por notable. tambien por que tiene la ley. 2.
titulo 3. delictos reales y la ley 3. titulo 7. libro 1. de las ordenanzas
reales que es. 1. titulo 1. libro 2. recopilacionis. y esta
ley. 147. Que es. 14. titulo 9. libro nono recopilacionis. esta ley
ne, y esta es ley notable en quanto dice que no se dan condempnaciones
estados a estas leyes del Quaderno. Pero esta es la ley 1. de las ordenanzas
reales que es. 1. titulo 1. libro 2. recopilacionis. esta ley

TABLA DE LA Recopilacion.

PRIMERA Parte.

A Bogado.
Alcalde.
Alcavalero.
Alguazil.
Almoxarifes.
Arrendadores.

II. Parte.

Abades.
Alcaldes.
Almirante.
Arçobispos.
Arçedianos.

III. Parte.

Abbadia.
Abbadengo.
Alcaydia.
Arçedianos.
Arçobispados.

III. Parte.

Alcauala.
Almoxarifazgo

X. Parte.

Antona Gar-
cia.

XI. Parte.

Alcala la Real.
Alcala delos Gã
zules.
Alcandete.
Alhama.
Antequera.
Archidona.
Arcos.
Atarazanas.
Armaluara.

XII. Parte.

Azores.
Armas.
Aves de caza.

XIII. Parte.

Abogado.
Appellation.

III. Parte.

B Ehetria.

X. Parte.

Boticario.
Broslador.

XI. Parte.

Badajoz.
Vegcl.

I. Parte.

C Ogedores.
Concejos.
Contadores.
Corregidores.

II. Parte.

Caualleros.
Clerigos
Comendadores.
Condes.
Conseruadores.

III. Parte.

Contribucion.

IX. Parte.

çapatero.
Carnitero.

Clerigos.
Comendadores.
Cordonero.

XI. Parte.

Cañete.
Carchel.
Casas de mone-
das.
Castillos.
Cortagena.
Cordona.
Cuenca.

XII. Parte.

Casamiento.
Canalgadas.
Caualleros.
Cruzada.

XIII. Parte.

Contestaciõ o res-
puesta.

I. Parte.

D Iputados.

II. Parte.

Donzellas.
Dueñas.
Duques.

III. Parte.

Derechos.
Diezmos.

X. Parte.

Descendientes.

XII. Parte.

Defuntos.

XIII. Parte.

Defensiones o ex-
cepciones.
Demandaz.
Demandados.
Demandador.
Derechos.

I. Parte.

E scriuanos.
Exe cutor.

II. Parte.

Ecclesiasticos.
Emparedadas.
Escuderos.

III. Parte.

Encomienday.

X. Parte.

Emparedadas.
Estrangeros.

XIII. Parte.

Escriuanos.
Emplazamiẽto.
Excepcion o de-
fension.
Execucion o en-
trega.
Entrega o execu-
cion.

I. Parte.

F Azedores.
Fiadores.
Fieles.
Fiscal.

II. Parte.

Fijos dalgo.
Frayles.

Tabla de la Recopilacion:

<i>Frayles.</i>	<i>X. Parte.</i>	<i>Merindades.</i>	<i>Principe. Priores.</i>
<i>X. Parte.</i>	<i>Yernos de Antona Garcia.</i>	<i>IIII. Parte. Monedas. Montadgo.</i>	<i>III. Parte.</i>
<i>Fijos de Antona Garcia</i>	<i>XI. Parte.</i>	<i>X. Parte.</i>	<i>Prioradgos.</i>
<i>XI. Parte.</i>	<i>Iaen. Iglesias.</i>	<i>Maestres.</i>	<i>III. Parte.</i>
<i>Ferías. Fortalezas. Fuenterabia.</i>	<i>XII. Parte.</i>	<i>XI. Parte.</i>	<i>Pedidos. Pechos. Puertos.</i>
<i>XII. Parte.</i>	<i>In'ones.</i>	<i>Madrid. Medina Sidonia Medina del Ca- po. Medina de Rio se co. Monesterios.</i>	<i>X. Parte.</i>
<i>Falcones.</i>	<i>XIII. Parte.</i>		<i>Pellegero. Platero. Priores.</i>
<i>I. Parte.</i>	<i>Inezes. Inramento.</i>	<i>XI. Parte.</i>	<i>XI. Parte.</i>
G <i>uardas.</i>	<i>I. Parte.</i>		<i>Plazenzia. Priego. Pruna. Puebla de Gua- dalupe. Puebla de Santa Maria de Nie- ua. Puebla de Villa franca. Puerto de la Ma- la muger. Puerto de la Lo- silla.</i>
<i>II. Parte.</i>	L <i>etrados. Limosnero.</i>	<i>Machos. Moneda. Mulas.</i>	<i>XII. Parte.</i>
<i>Grandes del rey no.</i>	<i>II. Parte.</i>	<i>I. Parte.</i>	<i>Pan coxido. Pan. Pinos</i>
<i>XI. Parte.</i>	<i>Labradores. Legos.</i>	O <i>fficiales. Oydores.</i>	<i>XIII. Parte.</i>
<i>Gelues. Gibraltar.</i>	<i>XI. Parte.</i>	<i>II. Parte.</i>	<i>Procuradores. Pronanzas. Publication.</i>
H <i>erradores. Heredad de Valdepalacios.</i>	<i>Lucenz. Lugares.</i>	<i>Obispos.</i>	<i>I. Parte.</i>
<i>XII. Parte.</i>	<i>XII. parte. Libros.</i>	<i>III. Parte.</i>	R <i>ecaudado- res. Receptores. Regido.</i>
<i>Herencia. Herederos.</i>	<i>XIII. Parte.</i>	<i>Obispados. Ordenes.</i>	
<i>I. Parte.</i>	<i>Letrados.</i>	<i>XI. Parte.</i>	
I <i>venes. Inrados.</i>	<i>I. Parte.</i>	<i>Oluera. Ordenes.</i>	
<i>II. Parte.</i>	M <i>erino.</i>	<i>I. Parte.</i>	
<i>Infantes. Indios. Inrados.</i>	<i>II. Parte.</i>	P <i>regoneros. Procurador.</i>	
<i>III. Parte.</i>	<i>Maestres. Marqueses. Moros.</i>	<i>II. Parte.</i>	
<i>Imposiciones.</i>	<i>III. Parte. Maestradgos.</i>	<i>Perlados.</i>	

Regidores.	testacion.	XIII. Parte.	II. Parte.
II. Parte.	I. Parte.	Sentencia.	Vassallos.
Ricos homes.	Secretario.	Suplicacion.	III. Parte.
Regidores.	II. Parte.	I. Parte.	Vassallaje.
Rey.	Seglares.	Teniente.	XI. parte.
Reyna.	III. Parte.	Tesoreros.	Valladolid.
III. Parte.	Sacadas.	III. Parte.	ValdePalacios.
Realengo.	Señorios.	Tercias.	Valderas.
Reyno.	Solariegos.	Tributos.	Vbeda.
III. Parte.	III. Parte.	XI. Parte.	Ventas.
Rentas.	Salinas.	Tarifa.	Venteros.
X. Parte.	Servicio.	Teba.	Villas.
Regaton.	Sifas.	Tierra de moros.	II. Parte.
Rey y Reyna.	X. Parte.	Toledo.	Christianos.
XI. Parte.	Sillero.	Torre el albaqui me.	XI. Parte.
Reales o cercos.	XI. Parte.	Toro.	Ximena.
XIII. Parte.	Segonia.	Trugillo.	Xodar.
Respuesta o con	Senilla.	I. Parte.	XI. Parte.
		V Alasteros.	Z Ahara.

EL Que quisiere saber si en las leyes del Quaderno de las alcaualas ay alguna ley que hable en la materia o proposito que el busca, vaya se a este reportorio siguiente, al vocablo principal de aquella materia, y inquirendo por la orde del Abecedario, hasta hallar el vocablo q busca, y hallado discurra por todas las leyes que alli está alegadas: porque todas habla de la materia del vocablo q busca, que esta en la cabeza del renglon, o principal o incidentemente, y ve al fin de la recopilacion.

REPORTORIO DE

las leyes del Quaderno delas Alcaualas,

por el qual se hallaran todas las materias, lugares, personas y cosas que en ellas se contienen: Es hecho por orden de Abece-
dario y remisiones al numero de las leyes por euitar
prolixidad, y fuple por tabla.

A.

ABBADENGO, Ve a la ley 4. quæ est. 1. titulo 18. libro 9. recopilationis, y ley. 48. quæ est. 1. titulo 10. eodem libro 9. y ley. 56. quæ est. 2. titulo 10. eodem libro 9. y ley. 58. quæ est. 3. titulo 10. eodem libro 9. y ley 74. quæ est. 24. tit. 11. eodem libro 7. ley. 129. quæ est. 19. titulo. 17. eodem libro 9. y ley. 139. quæ est. 11. & 12. titulo 8. eodem libro 9. y ley. 142. quam hucusque nondum repeririãscriptam in nostra recopilatione: y desta palabra ve atras a la recopilacion a la 3. parte della.
Abbadia de Valladolid, Ve a la ley 44. quæ est. 1. titulo 14. libro 9. recopilationis.

Abogado, Ve a la ley. 122. quæ est 5. titulo 7. libro 9. recopilationis, y al-
trado.

Abonar, L. 46. quæ est. 9. titulo 11. libro 9. recop. y ley 76. quæ est. 7. cum 7.
sequentibus titulo 13. eodem libro 9. Y ve a fianças.

Acarreo, L. 97. quæ est. 14. titulo 19. libro 9. recopila.

Accesorias, Ley 131. quæ est. 12. titulo 7. libro 9. recopila.

Acceptar, Ve a la ley 119. quæ est. 9. titulo. 16. libro 9. recopilatio: y ley
134. quæ est. 11. titulo 16. eodem libro 7. ley 142. quæ non est transcripta in
recopilacione regia.

Azores, Ley 31. quæ est. 34. titulo 18. libro 9. recopila.

Añor, L. 121. quæ est. 1. 2. 3. & 4. titulo 7. libro 9. recopila. y ley 122. 123.
124. quæ sunt l. 5. 6. & 7. eodem titulo 7. & libro 9.

Añon, Ve a la ley 72. quæ est. 17. titulo 12. libro 9. recopilationis,

Acusador, Ve a la ley 44. quæ est. 1. titulo. 14. libro. 9. recopilationis, y
ley 58. quæ est 13. titulo 10. libro 9. recopi.

Aduanas, Ve a la ley. 75. quæ est. 13. titulo 9. lib. 9. recopilat. Y ve a la reco-
pilacion a la 4. parte.

Agrauio, L. 132. quam vtiã diximus in recopilacione precedente hu-
cufque nunquam eam inueni insertam in nostra Regia recopilacione.

Aguas, L. 53. quæ est. 1. 4. 5. & 6. titulo. 11. libro 9. recopilacione.

Albarda, L. 46. quæ est. 34. titulo 19. libro 9. recopilationis.

Alcaceria. L. 111. quæ est. 26. titulo 19. libro 9. recopilationis.

Alcaydes, Ve a la ley. 57. quæ est. 4. titulo 10. libro 9. recopilationis, y a la
recopilacion precedente a la 2. parte.

Alcala la Real, Ve a la ley 9. quæ est. 11. titulo. 18. libro 9. recopila.

Alcala

Alcalá de los Ganzules, Ve a la ley. 9. quæ est. 11. tit. 18. libro 9. recop.

Alcaldes. L. 44. quæ est. 1. tit. 14. lib. 9. recop. ley. 51. quæ est. 7. tit. 8. eod. lib. ley. 57. quæ est. 4. tit. 10. eod. lib. ley. 59. quæ est. 6. tit. 12. eod. lib. ley. 66. quæ est. 13. tit. 12. eod. lib. 9. ley. 68. quæ est. 15. tit. 12. eod. lib. ley. 83. quæ est. 1. 9. tit. 14. eod. lib. ley. 87. quæ est. 1. 2. & 3. tit. 19. eod. lib. ley. 88. quæ est. 1. 4. eod. tit. 19. ley. 91. quæ est. 1. 10. eod. tit. 19. ley. 92. quæ est. 1. 1. eod. tit. 19. ley. 97. quæ est. 14. eod. tit. 19. ley. 99. quæ est. 1. 15. eod. tit. 19. ley. 101. quæ est. 1. 9. & 11. tit. 17. lib. 9. recop. ley. 102. quæ est. 2. tit. 17. lib. 9. recop. ley. 107. quæ est. 18. tit. 19. eod. lib. 9. ley. 109. quæ est. 1. 19. titulo 19. eod. libro, ley. 110. quæ est. 22. 23. & 24. eod. titulo 19. ley. 113. quæ est. 1. 27. eod. tit. 19. ley. 116. quæ est. 30. eod. tit. 19. ley. 120. quæ est. 3. 1. eod. titulo 19. ley. 122. quæ est. 5. titulo 7. eod. libro 9. ley. 123. quæ est. 6. tit. 7. eod. libro 9. ley. 128. quæ est. 11. eod. titulo 7. ley. 130. quæ est. 10. titulo 16. eod. libro 9. ley. 131. quæ est. 12. titulo 7. eod. libro, ley. 132. quæ in hac recopilatione non est inserta, ley. 133. quæ est. 13. titulo 7. eod. libro 9. y ve a la recopilacion a la primera parte.

Alcauala, Ve por todas las leyes deste Quaderno, y ve a la recopilacion a la quarta parte.

Alcaudete, Ve a la ley. 9. quæ est. 11. tit. 18. lib. 9. recop.

Alguazil, ley. 57. quæ est. 4. tit. 10. lib. 9. reco. y ley. 130. quæ est. 10. tit. 16. eod. lib. 9. y ley. 132. quæ in regia recopilatione nõ est inserta, & ley. 139. quæ est. 11. tit. 8. eod. lib. 9. y ve a la recopilacion a la primera parte.

Alhondiga, Ve a la ley. 96. quæ est. 13. tit. 19. lib. 9. recop.

Alhama, Ve a la ley. 9. quæ est. 11. tit. 18. lib. 9. recop.

Alaholies, Ve a la ley. 76. quæ est. 7. cum. 4. seq. tit. 13. lib. 9. recop.

Aljabibes, Ve a la ley. 113. quæ est. 27. titulo 19. lib. 9. recop.

Almazenes, Ve a la ley. 98. quæ est. 15. tit. 19. lib. 9. recop.

Almirante don Alonso Enrriquez, ley. 148. que fue agora nueuamẽte incorporada, quam non inueni, y desta palabra ve a la recopilacion a la segunda parte.

Almoneda, L. 41. quæ est. 3. & 9. tit. 11. lib. 9. recop. y ley. 44. quæ est. 1. tit. 14. eod. lib. 9. y ley. 46. quæ est. 9. tit. 11. eod. lib. y ley. 47. quæ est. 1. 7. 8. 10. & 12. tit. 11. eod. lib. 9. y ley. 53. quæ est. 4. 5. & 6. eod. tit. 11. y ley. 59. quæ est. 6. titulo 12. eod. lib. 9. y ley. 63. quæ est. 8. tit. 16. eod. lib. 9. y ley. 66. quæ est. 13. tit. 12. eod. lib. y ley. 130. quæ est. 10. tit. 16. eod. lib. 9.

Almoxarifadgo, ley. 34. quæ est. 39. titulo 18. libro 9. recop. y ley. 58. quæ est. 1. 3. tit. 10. eod. lib. y ley. 75. quæ est. 1. 13. tit. 9. eod. lib. y de su significacion ve a la recopilacion de atras a la 4. parte.

Alualaes, Ve a la ley. 3. & 4. quæ est. 1. 1. titulo 18. lib. 9. recop.

Albergueria, ve a la ley. 18. quæ est. 1. 21. tit. 18. eod. lib. 9. recop.

Amparo Real, Ve a la ley. 141. quæ est. 21. tit. 11. eod. lib. 9. recop.

Andaluzia, Ve a la ley. 35. quæ est. 1. 2. titulo 18. libro 9. recop.

Anima, Ve a la ley. 125. quæ est. 8. titulo 7. eod. libro 9.

Antequera, Ve a la ley. 9. quæ est. 11. titulo 18. libro 9. recop.

Antona Garcia vezina de Toro, L. 30. quæ est. 31. titulo 18. libro 9. reco.

Appellation, L. 97. quæ est. 14. tit. 19. lib. 9. recopilatio. & L. 123. quæ est. 6.

Reportorio.

titu. 7. eod. libr. 9. y ley 132. quæ non est transcriptam hoc lib. 9. reco. y desta palabra ve a la recopilacion a la parte. 13.

Apercebir, Ve a la ley 110. quæ est l. 22. 23. & 24. tit. 9. libro 9. recop.

Apregonar, Ley. 134. quæ est 11. tit. 16. eodem libro 9. y ve a apregonar.

Apreciar, Ley 98. quæ est 15. tit. 19. lib. 9. recop. & l. 99. quæ est 16. eod. tit. 19. y ley 101. quæ est 9. 10. & 11. tit. 17. eod. lib. 9. y ley 102. quæ est 2. tit. 17. eod. lib. 9. y ley 109. quæ est 19. 20. 21. titulo 19. eodem libro 9. y ve a trueque.

Arrabales, l. 96. & 97. quæ sunt 13. & 14. titulo 19. eodem libro 9.

Arcedianazgos, L. 40. quæ est 1. titulo 12. libro 9. recopilationis, y ley 44. quæ est 1. titulo 14. eodem libro 9. y ley 64. quæ est 8. 9. 10. & 11. titulo. 12. eodem libro 9. y ve a la recopilacion a la 3. parte.

Archidona, Ve a la ley 9. quæ est 11. titulo. 18. libro 9. recop.

Arçobispado, de Seuilla, Ve a la ley 9. quæ est 11. titulo 18. libro 9. reco.

Arçobispado, de Toledo y Seuilla l. 17. quæ est 12. titulo 18. libro 9. reco.

Arçobispados, l. 40. quæ est 1. titu. 12. lib. 9. recop. y ley 44. quæ est 1. tit. 14. eod. libro 9. y ley 64. quæ est 8. 9. 10. 11. titu. 12. eod. libr. 7. ley. 66. quæ est 13. titulo 12. eodem libr. 9. y ley 68. quæ est 15. tit. 12. eodem lib. y ley 84. quæ est 7. titulo. 17. eodem libro 9. y ley 85. quæ est 6. titulo eodem 17. & eod. lib. 9. & ley 89. quæ est 5. titulo 19. eod. libro 9. y ve a la recopilaciõ atras a la 3. parte.

Arcos, Ve a la ley 9. quæ est 11. titulo 18. libro 9. recopila.

Armas offensiuas y defensiuas, Ley 31. quæ est l. 34. titulo 18. eod. libro 9.

Arrendadores, L. 16. y desde ay hasta el. 53. facando algunas leyes que son la ley 17. fasta 21. 23. 24. 26. y 27. y desde 29. hasta 34. 36. 38. 39. 43. 48. 70. 71. 85. 103. 117. 122. 123. 126. 128. 132. y desta palabra ve atras a la recopilacion, a la 1. parte y a la palabra Arrendamiento y arrendar, las quales leyes fera mucha molesta poner las las q son en la recopilacion recopiladas, pero en particular se podra ver daley 2. titulo 9. y ley 1. titulo 16. y ley 19. titulo 18. libro 9. & alie plures eiusdem libro 11.

Arrendamientos, Ley 4. quæ est 3. & 4. titulo 12. libro 9. recopil. y ley 47. quæ est 7. & 8. 10. 11. & 12. titulo 11. eodem libro 9. & ley 51. quæ est 7. titulo 8. eod. libro, & ley 52. quæ est 1. 2. 3. & 4. titulo 13. eod. libro, & ley 54. quæ est 45. & 6. titulo 11. eodem libro, & ley 56. quæ est 2. titulo 10. libro 9. & ley 61. quæ est l. 18. titulo 11. & l. 6. titulo 10. libro 9. recop. & ley 62. quæ est 3. cum sequen tibus aliquibus titulo. 16. eodem libro 9. & ley 65. quæ est 12. titulo 12. & ley 19. titulo. 11. eod. libro 9. & alia quam plures, quæ longum esset referre: y ve a la palabra Arrendadores arrendamiento.

Arrendar, Ley 1. quæ est 2. titulo 9. libro 9. recop. & l. 1. titulo. 16. eod. lib. & ley. 28. quæ est l. 29. titulo. 18. eod. libro, & ley. 41. quæ est l. 3. & 9. titu. 11. eodem libro 9. & ley. 43. quæ est. 15. eodem titulo. 11. & ley. 44. quæ est l. 1. titulo. 14. eod. libr. 9. & ley. 47. quæ est 7. & 8. titulo. 11. libro 9. & ibi etiam l. 10. 11. & 12. & ley. 51. quæ est 7. titu. 8. eodem libro 9. & ley. 55. quæ est 9. titulo. 8. eod. libro, & ley. 56. quæ est 2. titu. 10. eod. libro, & ley. 57. quæ est 4. titulo. 10. eod. & l. 58. quæ est 3. eod. titulo. 10. & ley. 59. quæ est 6. titu. 12. eod. libro, cum pluribus alijs legibus eiusdem libri, 9. y ve a la palabra, Arrendadores arrendamiento.

Años, Ley. 13. quæ est 15. titulo. 18. libro 9. recopi.

Asturias,

Asturias, L. 48. quæ est. 1. titu. 10. lib. 9. recop. y ley. 76. quæ est. 1. 13. tit. 13. eodem libro. 9.

Atahoneros, Ve a la ley. 96. quæ est. 13. titulo. 19. libro. 9. reco.

Ataraçanas, Ve a la ley. 34. quæ est. 37. titulo. 18. libro. 9. recop.

Autoridad, Desta palabra propria autoridad ve a la ley. 137. quæ est. 5. titulo. 20. libro. 9. recop.

Audiencia, Ve a la ley. 123. quæ est. 6. titulo. 7. lib. 9. recop.

Auenencias, ley. 58. quæ est. 3. titulo. 10. libro. 9. recop. & l. 76. quæ est. 16. titu. 13. eodem libro, & l. 82. quam nondum reperi transcriptam in dicto libro. 9. & l. 104. quæ est. 1. 12. titu. 17. eod. lib. 9. y ve a yguala auenido auenir infra capitulis sequentibus.

Auenido, L. 123. quæ est. 6. titulo. 7. lib. 9. recop. y ve auenencias.

Auenir, L. 104. quæ est. 12. titulo. 17. lib. 9. recop. & l. 116. quæ est. 30. tit. 19. eod. libro. 9. & l. 120. quæ est. 31. & 32. titu. 19. eod. lib. 9. y ve auenencias.

Auentura, L. 144. quæ est. 12. titulo. 16. libro. 9. recop.

Aueriguacion, L. 31. quæ est. 34. titulo. 18. lib. 9. recop. & l. 124. quæ est. 7. titulo. 7. eodem libro. 9.

Auifar, Ley. 121. quæ est. 1. 2. 3. & 4. titulo. 7. libro. 9. recop.

Axarafe de Seuilla, L. 17. quæ est. 20. titulo. 18. libro. 9. recop. y ley. 86. quæ est. 1. 9. titu. 17. eod. lib. & l. 87. quæ est. 1. 2. & 3. tit. 19. eod. libro.

Azeytes, de Seuilla y otros lugares. 1. 2. quæ est. 1. 1. 3. & 4. tit. 17. libro. 9. recop. & l. 5. quæ est. 3. titu. 18. eod. libro. 9. & l. 7. quæ est. 5. eod. titu. 18. & l. 18. quæ est. 21. eod. titu. 18. & l. 87. quæ est. 1. cum. 2. seq. tit. 19. eod. lib. 9. & l. 88. quæ est. 4. titu. 19. eod. lib. & l. 98. quæ est. 15. eod. tit. 19.

Azemilas, Ve a la ley. 13. quæ est. 15. tit. 18. libro. 9. recop.

Aznalmara, Ve a la ley. 59. quæ est. 6. titulo. 12. lib. 9. recop.

B.

BADAIOZ, Ve a la ley. 18. quæ est. 21. titu. 18. lib. 9. recop.

Baratar, Ve a la ley. 135. quæ est. 20. & 21. tit. 11. & l. 19. tit. 16. lib. 9. reco.

Barro y cosas del, Ve a la ley. 124. quæ est. 7. titu. 7. lib. 9. recop.

Batanes, Ve a la ley. 105. quæ est. 17. titu. 17. lib. 9. recop.

Baja de rentas y Alcauala, L. 69. quæ est. 16. titulo. 12. lib. 9. recop. & l. 116. quæ est. 30. titulo. 19. eod. libro. 9.

Begel, Ve a la ley. 9. quæ est. 11. titu. 18. lib. 9. recop.

Behetria, L. 4. quæ est. 1. titu. 18. lib. 9. recop. y ley. 48. quæ est. 1. titu. 10. eod. libro. 9. y ley. 58. quæ est. 3. eod. titu. 10. & ley. 133. quæ est. 13. titulo. 7. eod. lib. 9. & 139. quæ est. 11. & 12. titu. 8. eod. lib. & l. 142. quam nondum reperi transcriptam in dicto lib. 9. recop. y desta palabra ve atras a la recopil. ala 3. parte.

Bermas, Ve a la ley. 105. quæ est. 17. titulo. 17. lib. 9. recop.

Bestias, Ley. 18. quæ est. 21. tit. 18. lib. 9. recop. y ley. 137. quæ est. 5. tit. 20. eod. lib. 7. ley. 146. quæ est. 34. titu. 19. eod. lib. 9.

Beber, cosas de comer y beber, Ley. 18. quæ est. 21. titulo. 18. lib. 9. recop.

Bienes, Ley. 3. quæ est. 6. 7. & 8. titu. 18. libro. 9. recopila y ley. 5. quæ est

Reportorio.

3. eodem titulo 18. y ley 15. quæ est 17. eodem titulo 18. & ley. 29. quæ est. 30. eodem titulo 18. & ley 32. quæ est. 35. eodem titulo 18. & ley 55. quæ est. 9. titulo 8. eod. lib. 9. y ley 57. & 58. posita pro. l. 3. & 4. tit. 10. eod. lib. 9. & in alijs pluribus legibus, quas referre non est necesse licet in dict. recop. referatur.

Biudas, Ve a la ley 15. quæ est. 17. titulo 18. libro 9. recopila.

Bodega, Ve a la ley 98. quæ est. 15. titulo 19. libro 9. recopila.

Borzegues, Ley 124. quæ est. 7. titulo 7. libro 9. recopila.

Boticario, Ley 22. quæ est. 25. titulo 18. libro 9. recopilationis, y ley. 25. quæ est. 27. eodem titulo 18. & ley 28. quæ est. 29. eodem titulo 18. & ley 105. quæ est. 14. titulo 17. eodem libro 9.

Bretones, Ve a la ley 89. quæ est. 5. titulo 19. libro 9. recopila.

Breumente, Ve a la ley 122. & 123. quæ sunt. 5. & 6. titulo 7. libro 9. reco.

Broflador, Ley 22. quæ est. 25. titu. 18. libro 9. recopila. & ley. 25. quæ est. 27. eodem titulo 18.

Bueyes, Ve a la ley 13. quæ est. 15. titulo 18. libro 9. recopila.

Buhoneria, Ve a la ley 124. quæ est. 7. titu. 7. libro 9. recopilationis.

Burgos, Ve a la ley 147. quæ nouiter addita fuit.

CAVAña, Ve a la ley 94. quæ est. 15. titulo 17. libro 9. recop. & l. 6. 7. & 8. titulo 19. eodem libro 9.

Caber en los libramientos, Ley 119. quæ est. 9. titulo 16. libro 9. recopi.

Cabeza de partido y de otras cosas L. 58. quæ est 3. titulo 10. libro 9. recopila. & l. 59. quæ est. 6. titulo 12. eodem libro, & l. 64. quæ est. 8. cum. 3. parte quæ titulo 11. eodem libro 9. & l. 68. quæ est 15. titulo 12. eodem libro, & l. 73. quæ est 18. eodem titulo 12. & l. 74. quæ est 24. titulo 11. eodem libro, & l. 76. quæ est 7. cum. 8. sequentibus, titulo 13. eodem libro 9. & l. 79. quæ est 4. titulo 14. eodem libro 9. & l. 91. quæ est. 10. titulo. 19. eod. libro, & l. 121. quæ est. 1. titu. 7. eodem libro 9. & l. 134. quæ est. 11. titulo 16. eodem libro 9. y ve a Partido.

Caza, aues de caza, L. 18. quæ est 21. titulo 18. libr. 9. recop. & l. 31 quæ est 34. titulo 18. eodem libro 9. & l. 124 quæ est 7. titulo 7. eodem libro 9.

Caceres, Ve a la ley. 18. quæ est. 21. titulo 18. libro 9. recop.

Calatraua, ve a la ley, Ve a la ley 104. quæ est. 12. tit. 17 lib. 9. recopila. y a la recopilacion de atras ala 3. parte verbo, Maestrado.

Calles, Ve a la ley 96. quæ est 13. titulo 19. lib. 9. recopil. & l. 97. quæ est 14. eodem titu. 19. & l. 120. quæ est 31. & 32. eod. titu. 19.

Caliz, ve a la ley 84. quæ est 7. titu. 17. lib. 9. recop.

Camara del Rey, l. 44. quæ est 1. tit. 14. lib. 9. recop. & l. 51. quæ est 7. tit. 8. eod. lib. & l. 56. quæ est 2. tit. 10. eod. lib. 9. & 57. quæ est 4. eod. titu. 10. & l. 58. quæ est 3. eod. tit. 10. & l. 61. & 62. quæ sunt 6. tit. 10. & l. 3. cū 6. sequent. tit. 16. eod. lib. 9. & l. 65. 66. & 69. quæ sunt l. 12. 13. & 16. tit. 12. eod. lib. 9. & l. 74. quæ est l. 24. tit. 11. eod. lib. & l. 75. quæ est 13. tit. 9. eod. lib. & l. 78. quæ est 3. tit. 14. eod. lib. 9. & l. 123. quæ est 6. tit. 7. eod. lib. & l. 131. quæ est. 12. tit. 7. eod. lib. & l. 136. quæ est. 22. tit. 11. & l. 20. tit. 16. eod. lib. 9. & l. 137. quæ est. 5. tit. 20. eod. lib. & l. 146. quæ est. 34. tit. 19. eod. lib. 9. & l. 147. nouiter addita. Estas son las leyes deste Quaderno, por las quales se applica pena a la camara, si otras mas ouiere las añidiras a estas.

Cambia-

- Cambiadores, Ve a la ley. 37. quæ est. 18. titulo 17. libro 9. reco.
 Cainos cofarios y otros, l. 17. 18. quæ sunt. 20. & 21. titulo 18. libro 9. reco.
 & l. 96. quæ est. 13. titu. 19. eod. lib. 9.
 Zamora, Ve a la ley. 105. & 106. quæ sunt. l. 17. tit. 17. & l. 17. tit. 19. eo. lib. 9.
 Campos, Ve a la ley. 94. quæ est. 28. tit. 19. eod. lib. 9. recop.
 Cañamo, Ve a la ley 124. quæ est. 7. tit. 7. lib. 9. recop.
 Cañete, ve a la ley 9. quæ est. 11. titu. 18. lib. 9. recop.
 Zapatero, Ve a la ley 22. & 28. quæ sunt. 25. & 29. tit. 18. lib. 9. recop.
 Capítulos de la demanda, Ve a la ley 123. quæ est. 6. tit. 7. eod. lib. 9. reco.
 Capriuos, Ve a la ley 8. & 53. quæ sunt. 10. tit. 18. & l. 4. 5. & 6. tit. 11. lib. 9.
 recopilatio.
 Carraca, Ve a la ley 87. quæ est. 1. 2. & 3. tit. 19. lib. 9. recop.
 Carchel, Ve a la ley 9. quæ est. 11. tit. 18. lib. 9. recop.
 Cargo de todas maneras, l. 45. quæ est. 16. titulo 11. & l. 47. quæ est. 7.
 cum. 3. seq. eodem titulo 11. lib. 9. recop. & l. 52. quæ est. 1. cum. 3. seq. titu. 13.
 eodem libro, & l. 62. & 63. quæ sunt. 3. vsque ad 8. inclusiue titulo 16. eodem
 libro 9. & l. 71. & 74. quæ sunt. 26. & 24. titulo 11. eodem libro, & l. 76. quæ est.
 est cum sequentibus aliquibus titulo 13. eodem libro & l. 11. quæ est. 26. titu.
 19. eod. lib. 9. recop.
 Carmona, Ve a la ley 94. quæ est. 15. titulo 17. & l. 6. 7. & 8. titu. 19. lib. 9.
 recopila.
 Carne muerta y viva, l. 14. 17. & 18. & 19. quæ sunt. 16. 20. 21. & 22. tit. 18.
 lib. 9. recop. & l. 20. 23. & 26. quæ sunt. 23. 26. & 28. titu. 18. eodem lib. & l. 84.
 quæ est. 7. tit. 17. eodem libro 9. & l. 90. 91. 92. & 93. quæ sunt l. 9. 10. 11. & 12.
 tit. 19. eod. lib. & l. 94. & 95. quæ sunt. l. 15. & 16. tit. 17. eod. libro & l. 6. 7. & 8.
 tit. 19. eod. lib. & l. 120. quæ est. 31. eod. tit. 19.
 Carniceria, Ve a la ley 90. 91. & 92. quæ sunt. 9. 10. & 11. titulo 19. libro.
 9. recopil.
 Carnicero, l. 19. 20. 23. & 26. quæ sunt. l. 23. 24. 26. & 28. titu. 18. lib. 9. reco
 pil. & l. 84. quæ est. 7. titulo 17. eodem libro 9. & l. 91. 92. 93. quæ sunt. 10. 11. &
 12. tit. 19. eod. lib. & l. 94. & 95. quæ sunt l. 15. & 16. tit. 17. eod. lib.
 Cartagena, Ve a la ley. 17. quæ est. 20. tit. 18. eod. lib. 9.
 Cartas de todas maneras, l. 4. quæ est. 1. tit. 18. eodem libro 9. & l. 63. &
 69. quæ sunt. 8. titulo 16. & titulo 12. lex. 6. libro 9. recopi. & l. 70. quæ est. 26.
 titu. 11. lib. 9. recop. & l. 72. quæ est. 17. tit. 12. eodem lib. 9. & l. 84. quæ est. 7.
 titu. 17. eodem lib. 9. & l. 94. quæ est. 15. tit. 17. & 6. 7. & 8. tit. 19. eodem lib. 9.
 & l. 101. quæ est. 9. tit. 17. eo. li. & l. 105. quæ est. 17. tit. 17. eo. li. 9. & l. 120. quæ
 est. 31. tit. 19. eodem lib. 9. & l. 121. 127. & 128. quæ sunt. 1. 2. 3. & 4. 10. & 11. tit.
 7. eodem lib. 9. & l. 129. quæ est. 19. titu. 17. eodem lib. 9. & l. 130. quæ est. 10.
 titulo 16. eodem lib. & l. 139. quæ est. 11. & 12. tit. 8. eodem lib. & l. 141. quæ est.
 123. tit. 11. eodem lib. & l. 144. quæ est. 12. tit. 16. eodem lib. 9. & l. 147. quæ est
 nouiter addita.
 Casa, l. 94. quæ est. 15. tit. 17. lib. 9. recopila. & l. 98. quæ est. 15. tit. 19. libro
 9. recopilationis, & l. 108. quæ est. 33. tit. 19. eodem lib. & l. 16. & 120. quæ sunt
 l. 30. & 31. titulo 19. eodem lib. 9. & l. 124. quæ est. 7. titu. 7. eodem lib. 9. y ve a
 corte.

Reportorio.

- Casadas mugeres, Ve a la ley 15. quæ est. 17. titulo 18. libro 9. recop.
- Casamiento, Ve a la ley 32. quæ est 35. titulo 18. libro 9. recop.
- Casas de moneda, l. 6. quæ est. 4. titulo 18. libro 9. recop. & l. 128. quæ est 11. titulo 7. eodem libro, & l. 135. quæ est. 20. tit. 11. & l. 19. titulo 16. lib. eod. 9.
- Casos fortuitos, Ve a la ley. 1. quæ est. 2. titulo 9. libro 9. reco. & l. 143. quæ est. 14. titulo 9. eodem libro.
- Castillos que han ganado, y ganaren los Reyes nuestros señores de los Moros, l. 9. quæ est. 11. titulo 18. libro 9. recopil. y de otros castillos por las mas leyes desde aqui hasta la ley. 37. y por otras algunas de adelante que se hallaran en el dicho titulo. 18. di. el libri. 9.
- Caualleros, L. 4. & 9. quæ sunt. 1. & 11. titulo 18. lib. 9. recop. et l. 55. 56. & 57. quæ sunt. 9. titulo 8. & l. 2. & 4. titulo 10. eodem libro 9. & l. 95. & 121. quæ sunt. 16. tit. 17. & l. 1. cum. 3. sequentibus titu. 7. eod. lib. 9. recop. & l. 137. quæ est. 5. titulo 20. eodem libro 9. & l. 138. 139. & 140. quæ sunt. l. 10. 11. 12. & 15. titulo 8. eodem libro 9. y ve a la recopilacion a tras a la 2. parte.
- Caualgadas, Ve a la ley. 8. quæ est. 10. titulo 18. libro 9. recop. y a la recopilacion a tras a la. 12. parte a la palabra, caualgada.
- Cauillos, Ve a la ley 31. quæ est. 34. titulo 18. libro 9. recop.
- Causas y pleytos, ve a la ley. 122. & 123. quæ sunt. 5. & 6. titulo 7. libro 9. recopila. & l. 130. quæ est. 10. titulo 16. eodem libro 9. et l. 146. quæ est. 34. titulo 19. eodem libro.
- Cedula y sobre cedula, Ve a la ley. 147. que agora nueuamēte incorporaron, quam nondum inueni in regia recopilatione insertam.
- Cercar las puertas de los lugares, Ve a la ley. 109. quæ est. 19. 20. et 21. titulo 19. libro 9. recop.
- Cerca o muro, Ve a la ley. 96. 97. quæ sunt. 13. et 14. titulo 19. libro 9. recopilationis.
- Ceuada, l. 17. et 18. quæ sunt. 20. et 21. titulo 18. libr. 9. recopi. et l. 124. quæ est. 7. titulo 7. eodem libro 9.
- Chancilleria, l. 19. quæ est. 22. titulo 18. libro 9. recop. et l. 52. quæ est. 1. cū l. 3. sequentibus titulo 13. eodem libro 9. et l. 130. quæ est. 10. titulo 16. eodē libro, et l. 132. quam nondum reperi insertam in di. el libro. 9.
- Citados, Ve a la ley. 121. et 127. quæ sunt. 1. cum. 3. sequentibus, et 10. titu. 7. eodem libro 9. recop.
- Ciudades, L. 4. et 9. quæ sunt. 1. et 11. titulo 18. libro 9. recopi. y casi por todo este Quaderno.
- Clerigos, Ve a la ley. 3. quæ est. 7. titulo 18. libro 9. reco. et l. 44. quæ est. 1. titulo 14. eodem libro 9. et l. 127. quæ est. 10. titulo 7. eodem libro 9.
- Cobrar rentas y maravedis, ley. 55. quæ est. 9. titulo 8. libro 9. recop. et l. 63. et 64. quæ sunt. 8. titulo 16. et l. 8. cum. 4. sequentibus titulo 12. eodem lib. 9. et lex. 80. quæ est. 5. cum. 3. sequentibus titulo 14. eodem libro 9. et lex. 109. quæ est. 19. et 20. titulo 19. eodem libro 9. et l. 120. quæ est. 31. titulo 19. eodē libro 9. et l. 124. quæ est. 7. titulo 7. eodem libro 9. recop.
- Cobre metal, Ve a la ley. 6. quæ est. 4. titulo 18. libro 9. recop.
- Cogedores de alcaualas, e otras rentas, l. 1. quæ est. 1. titulo. 16. libr. 9. recopila. et l. 44. quæ est. 1. tit. 14. eod. lib. 9. et l. 57. quæ est. 4. tit. 10. eod. libro, & l. 58.

& l. 58. quæ est 3. eodem titul. 10. & l. 75. quæ est 13. tit. 9. eodem lib. 9. & l. 87. quæ est 1. 2. & 3. tit. 19. eodem lib. 9. & l. 88. quæ est 4. eodem titul. 19. & l. 90. quæ est 11. eod. tit. 19. & l. 94. quæ est 15. tit. 17. & l. 6. 7. & 8. tit. 19. eodem lib. 9. & l. 95. quæ est 16. tit. 17. eodem lib. 9. & l. 97. 98. & 99. quæ sunt 1. 14. 15. & 16. titu. 19. eod. lib. 9. & l. 100. 101. 102. 105. quæ sunt l. 8. 9. 10. 11. & 17. tit. 17. eodem lib. 9. & l. 106. 107. 108. & 109. quæ sunt 17. 18. 33. 19. 20. & 21. titu. 19. eodem libro 9. & in pluribus alijs legibus ipsiusmet titulo 19. & itidem in titulo 7. eod. libro 9. & in l. 5. titulo 20. & in l. 11. & 12. titulo 8. & in l. 12. titulo 16. eodem libro nono, y ve a Coger, y a la recopilacion a tras a la 1. parte.

Coger las alcavalas y otras rentas, l. 2. quæ est 1. tit. 17. libro 9. recopi. & l. 55. quæ est 9. titu. 8. eodem lib. & l. 56. quæ est 12. tit. 10. eodem lib. & l. 57. quæ est 4. eodem titul. 10. & l. 64. quæ est 8. cum 3. sequentibus tit. 12. eodem lib. & l. 75. quæ est 13. tit. 9. lib. 9. eodem, & l. 80. 81. & 83. quæ sunt 5. 6. 7. 8. & 9. tit. 14. eodem lib. 9. recop. y el capitulo precedente.

Cobechar, l. 58. quæ est 3. tit. 10. lib. 9. recopil. & l. 121. quæ est 1. cum 3. sequentibus tit. 7. eodem lib. & l. 135. quæ est 20. tit. 11. & l. 19. tit. 16. eodem lib. & l. 136. quæ est 22. tit. 11. & l. 20. tit. 16. eodem lib.

Collacion, Ve a la ley 99. quæ est 16. tit. 19. lib. 9. recop.

Collazos, Ve a la ley 121. quæ est 1. cum 3. sequentibus, titulo 7. libro 9. recopilatio.

Colambre, Ve a la ley 93. quæ est 12. titu. 19. libro 9. recopilatio. y ve a Cueros.

Comarca, Ve a la ley 66. quæ est 13. titu. 12. lib. 9. recop.

Comendadores, l. 3. quæ est 6. 7. & 8. tit. 18. lib. 9. recop. & l. 57. quæ est 9. titulo 10. libro eodem 9. & l. 140. quæ est 15. tit. 8. eodem lib. y ve a la recopilacion a tras a la 2. parte.

Comer, Cosas de comer y beber, l. 18. quæ est 21. titulo 18. libro 9. recopilationis.

Compra, Ve a la ley 3. quæ est 6. 7. & 8. titu. 18. lib. 9. recop. y hasta la ley 37. y ley 94. quæ est 15. titu. 17. & l. 6. 7. & 8. tit. 19. eodem lib. 9. & ley 101. quæ est 5. 10. & 11. tit. 17. eodem lib. 9. y ve a Comprador, comprar.

Comprar, l. 84. quæ est 7. titulo 17. libro 9. recop. & l. 87. quæ est 1. cum 3. sequentibus titulo 19. eod. lib. et l. 94. quæ est 15. tit. 17. & l. 6. 7. & 8. titulo 19. eod. lib. & lex. 96. quæ est 13. eod. tit. 19. & l. 101. quæ est 9. 10. & 11. tit. 17. eod. lib. & l. 108. quæ est 33. tit. 19. eod. lib. & l. 110. quæ est 22. cum 3. seq. tit. 19. eod. lib. & l. 112. quæ est 5. tit. 17. eod. lib. & l. 116. quæ est 30. tit. 19. eod. lib. & l. 121. & 127. quæ sunt 1. & 10. tit. 7. eod. lib. y ve a compra y comprar.

Comprador, l. 2. quæ est 1. 3. & 4. titulo 17. libro 9. recopila. & l. 65. quæ est 19. titulo 11. eodem libro, & l. 80. quæ est 5. 6. & 7. titulo 14. eodem libro 9. & l. 114. quæ est 28. titulo 19. eod. libro 9. & l. 118. quæ est 16. tit. 8. eodem libro 9. & l. 120. quæ est 31. & 32. tit. 19. eod. lib. & l. 125. quæ est 8. titulo 7. eodem libro, y ve a compra, y comprar.

Comunidades, Ve a la ley 1. quæ est 2. titulo 9. libro 9. recop.

Concejos, l. 41. quæ est 3. & 9. titulo 11. lib. 9. recop. & l. 44. quæ est 1. titu. 14. eod. lib. & l. 51. quæ est 7. tit. 8. eod. lib. & l. 55. quæ est 9. eod. tit. 8. et l. 56. et 57. quæ sunt 2. et 4. titulo 10. eodem lib. et l. 67. quæ est 14. titu. 12. libro 9.

& l. 76.

Reportorio.

& l. 76. quæ est. 7. cum seq. aliqui. tit. 13. lib. 9. & l. 77. quæ est. 2. tit. 14. eod. lib.
& l. 79. quæ est. 4. eod. tit. 14. & l. 81. quæ est. 8. eod. tit. 14. & l. 97. quæ est. 14.
tit. 19. eod. lib. 9. & l. 118. quæ est. 16. tit. 8. eod. lib. & l. 121. quæ est. 1. tit. 7. eod.
lib. 9. & l. 133. quæ est. 13. tit. 7. eod. lib. 9. & l. 136. quæ est. 22. tit. 11. & l. 20. tit. 16.
eod. lib. 9. & l. 137. quæ est. 5. tit. 20. eod. lib. 9. & l. 139. quæ est. 11. & l. 12. tit. 8.
eod. lib. 9. y ve atras ala recopilacion a la 1. parte.

Condenado, Ley. 121. quæ est. 1. tit. 7. lib. 9. reco. & l. 123. 124. & l. 125. quæ
sunt. l. 6. 7. et 8. titulo. 7. eod. lib. 9.

Condes, Ve a la ley. 137. quæ est. 5. tit. 20. lib. 9. reco. & ley. 140. quæ est. l.
15. titulo. 8. eod. lib. 9. y ve atras a la recopilacion a la 1. parte.

Conde de Modica, L. 147. que agora nueuamente se encorporo, quam li
cet pluries eam allegauerit authorijs verbis, & ego dixi me nunquam vsque
nunc reperijsse insertam in dicto lib. 9. nunc autem dum diligentius inquirerem
reperijsse insertam in l. 7. tit. 20. eod. libro 9. reco. Regie.

Condiciones con que ha de arrendar, y de otras condiciones, L. 1. quæ est
2. tit. 9. lib. 9. reco. y ve a franquezas, y a la ley. 43. quæ est. 15. titu. 11. libr. 9.
recopila. & l. 47. quæ est. 7. cum. 4. sequentibus, titulo. 11. eodem libro, & l. 53.
quæ est. 4. 5. & 6. titulo. 11. eodem libro. & l. 54. quæ est. 5. titulo 12. & 26. tit. 13.
eodem libro. & l. 57. quæ est. 4. titulo. 10. eod. libro. 9. & l. 62. quæ est. 3. cum
aliquibus sequentibus tit. 16. eodem libro. & l. 64. & 65. quæ sunt. 8. 9. 10. 11.
& 12. tit. 12. eod. lib. & l. 72. & 73. quæ sunt. 17. & 18. tit. 12. eod. lib. & l. 76. quæ
est. 7. cum sequentibus aliquibus, titu. 13. eod. lib. & l. 84. & 86. quæ sunt. 7. & 9.
titu. 17. eod. libr. & l. 105. quæ est. 17. eod. tit. 17. & l. 117. & l. 122. quæ est. 5. tit. 7.
eod. lib. 9. & l. 129. quæ est. 19. tit. 17. eod. lib. & l. 134. quæ est. l. 11. titu. 16. eod.
lib. & l. 136. quæ est. 20. tit. 11. & l. 19. tit. 16. eod. lib. & l. 146. quæ est. 34. tit. 19. eod.
lib. & l. 147. nouiter addita quæ est. 7. tit. 20. eod. lib. 9. y ve atras a la recopila
cion a la 6. parte.

Confesando, o negado Simple e llanamente y cõteste la demanda, l. 122.
& l. 125. quæ sunt. 5. & 8. titulo. 7. libro. 9. reco. Y ve atras a la recopilacion
a la 13. parte

Confesion, Ve a la ley. 65. quæ est. 12. tit. 12. lib. 9. reco. & l. 99. quæ est. 16.
titu. 19. eod. libro, & l. 121. quæ est. 1. cum. 3. seq. titulo. 7. eod. lib.

Confesso, L. 99. quæ est. 16. tit. 19. lib. 9. reco. & l. 112. quæ est. 5. tit. 17. eod.
lib. & l. 124. & l. 125. quæ sunt. 7. & 8. titulo. 7. eod. lib. y ve atras a la recopilacio
a la 13. parte.

Confirmar la sentencia, Ve a la ley. 132. quæ vt pluries diximus, nondum
reperijsse insertam in dicta regia recopilacione.

Consejo, L. 57. quæ est. 4. titulo 10. lib. 9. reco. & l. 122. 123. 124. quæ sunt
5. 6. & 7. tit. 7. eod. lib. & l. 131. quæ est. 12. eod. tit. 7. y ve atras a la recopilacion a
la 13. parte.

Consentir, Ve a la ley. 137. quæ est. 5. titu. 20. libro. 9. reco. & l. 139. quæ
est. 11. titulo. 8. eod. libr. 9. & l. 140. quæ est. 15. tit. 8. & l. 141. quæ est. 23. titu. 11.
eod. lib. 9.

Conseruadores, Ve a la ley. 127. quæ est. 10. tit. 7. lib. 9. reco. y atras a la
recop. a la 2. parte.

Contadores, L. 1. quæ est. 2. tit. 9. lib. 9. reco. & l. 3. & 4. quæ sunt. 8. &
1. titulo.

1. titulo 18. eodem lib. & l. 40. quæ est. 1. cum. 3. sequentibus titu. 12. eodem lib. & l. 41. 43. & 45. quæ sunt. l. 9. 15. et 16. tit. 11. eod. lib. & l. 46. quæ est. 9. eod. titul. 11. & l. 47. quæ est. 7. cum 4. sequentibus eodem tit. 11. & l. 49. quæ est. 22. tit. 13. eodem lib. & l. 50. quæ est. 17. tit. 11. eodem lib. et l. 51. quæ est. 7. titu. 8. eodem lib. & l. 52. quæ est. 1. tit. 13. eodem lib. & l. 53. quæ est. 4. 5. & 6. tit. 11. eodem lib. & l. 55. quæ est. 9. tit. 8. eodem lib. & l. 57. quæ est. 4. & 5. titu. 10. eodem lib. & l. 60. quæ est. 7. tit. 12. lib. 9. recop. & l. 62. quæ est. l. 3. titu. 16. eodem lib. 9. & l. 65. quæ est. 12. tit. 12. eod. lib. & l. 66. quæ est. 13. eod. titu. 12. & l. 69. quæ est. 16. eod. tit. 12. & l. 71. quæ est. 26. tit. 11. eod. lib. 9. & l. 72. quæ est. 17. tit. 12. eod. lib. 9. & l. 74. quæ est. 24. titu. 11. eod. lib. 9. & l. 75. quæ est. 13. tit. 9. eod. lib. 9. & l. 76. quæ est. 7. cum seq. aliquibus, tit. 13. eod. lib. & l. 123. quæ est. 6. titu. 7. eod. lib. & l. 124. & l. 126. quæ sunt. l. 7. & 9. tit. 7. eod. lib. & l. 129. quæ est. 19. tit. 17. eod. lib. & l. 133. quæ est. 13. titu. 7. eod. lib. & l. 138. quæ est. l. 10. tit. 8. eod. lib. & l. 144. quæ est. 12. tit. 16. eodem libro. & l. 146. quæ est. 34. titulo 19. eodem libro. & l. 147. nouiter redita, quæ est. 7. titulo 20. eodem libro 9. y ve a tras a la recopilacion a la 1. parte.

Contestacion del pleyto, l. 121. 122. & 123. quæ sunt. 1. 2. 3. 4. 5. & 6. titu. 7. lib. 9. recop. y ve a tras a la recopilacion a la 13. parte.

Contratos, l. 61. quæ est. 6. titu. 10. lib. 9. recop. & l. 101. quæ est. 9. 10. & 11. tit. 17. eodem libro 9. & l. 129. quæ est. 19. eodem tit. 17. & l. 144. quæ est. 12. tit. 16. eodem lib. 9. recop.

Contribuir y contribucion, l. 15. quæ est. 17. tit. 18. lib. 9. recop.

Copias, Ve a la ley. 11. quæ est. 13. tit. 18. lib. 9. recop. & l. 65. quæ est. 19. tit. 11. eod. lib. 9. & l. 69. quæ est. 16. tit. 12. eod. lib. & l. 71. quæ est. 26. tit. 11. eod. lib. & l. 73. quæ est. 18. tit. 12. eod. lib. & l. 75. quæ est. 13. tit. 9. eod. lib. & l. 93. & 97. quæ sunt. l. 12. & 14. tit. 19. eod. lib. & l. 101. quæ est. 9. tit. 17. eodem lib.

Cordoua, Ve a la ley 17. & 92. quæ sunt. 20. & 11. tit. 18. & 19. lib. 9. recop.

Cordonero, Ve a la ley 22. & 25. quæ sunt. 25. & 27. tit. 18. lib. 9. recop.

Corredores, Ve a la ley 94. quæ est. 15. tit. 17. & l. 67. et 8. tit. 19. lib. 9. reco.

Corregidores, l. 51. quæ est. l. 7. tit. 8. lib. 9. recop. vbi diuersimode ponitur, & l. 78. quæ est. 3. tit. 14. lib. 9. eod. & l. 88. quæ est. 4. tit. 19. eodem lib. & l. 130. quæ est. 10. tit. 16. eodem libro 9. y ve a tras a la recopilacion a la 1. parte.

Corte, l. 19. hasta 28. quæ est. 22. vsque ad 29. tit. 18. libro 9. recopil. & l. 51. quæ est. 7. tit. 8. eod. lib. 9. & l. 53. quæ est. 1. cum 2. seq. tit. 13. eod. lib. et l. 58. quæ est. 3. tit. 10. eodem lib. et l. 61. quæ est. 6. titulo 10. eodem, et l. 62. quæ est. 3. cum sequent. aliquibus titulo 16. eod. libro, et 76. quæ est. 7. cum sequentibus aliquibus titulo 13. eod. libro, et 100. 101. et 102. quæ sunt. 8. 9. 10. 11. et 2. titulo 17. eod. lib. 9. et l. 123. quæ est. 6. tit. 7. eodem lib. et l. 130. quæ est. 10. titulo 16. eodem lib. et l. 134. quæ est. 11. titulo 16. eod. et l. 135. quæ est. 20. tit. 11. et l. 19. titu. 16. eodem, lib. 9. et l. 146. quæ est. 34. titulo 19. eodem, libro. et l. 147. quæ est. 7. tit. 20. eodem, libro 9.

Coruejones de los pies de las reses, l. 91. quæ est. 10. titulo 19. lib. 9. recop.

Cojecha, Ve a la ley 15. quæ est. 17. titulo 18. libro 9. recopi. et l. 74. quæ est. 24. titulo 11. eodem libro, et l. 87. quæ est. 12. et 3. titulo 19. eodem libro 9.

Costa y costas, ley 50. quæ est. 17. titulo 11. lib. 9. recop. et l. 55. quæ est. 9. tit. 8. eod. libro, et l. 62. quæ est. 3. cum seq. aliquibus tit. 16. eodem libro, et l. 72. quæ est. 17. titulo 12. eodem libro, et l. 76. quæ est. 7. cum sequentibus aliquibus titulo

Reportorio.

tit. 13. eod. lib. & l. 80. quæ est 1. cum seq. aliquibus, titu. 14. eod. lib. & l. 100. quæ est 8. titulo 17. eodem libro, & l. 119. quæ est 9. titulo 16. eodem libro, & l. 121. quæ est 1. cum 3. sequentibus titulo 7. eodem libro, & l. 119. quæ est. 19. titulo 17. eodem libro, & l. 131. & 133. quæ sunt 12. & 13. titulo 7. eodem libro & l. 134. quæ est. 11. titulo 16. eodem libro, & l. 135. quæ est 20. titulo 11. & l. 19. titulo 16. eodem libro, & l. 138. quæ est. 10. titulo 8. eodem libro 9. recop.

Costumbre, l. 3. & 4. quæ sunt 1. titulo 18. libro 9. recop. & l. 13. quæ est 15. titulo 18. & l. 78. quæ est 3. titulo 14. libro 9. & l. 133. quæ est l. 13. titulo 7. eodem libro, 9. recop.

Criados, Ve a la ley 17. & 22. quæ sunt l. 20. & 25. titulo 18. libro 9. recop. & l. 121. quæ est 1. cum 3. sequentibus titulo 7. eodem libro, & l. 135. quæ est 20. titulo 11. & l. 19. titulo 16. eodem libro.

Criança, l. 9. & 12. quæ sunt 11. & 14. titulo 18. libro 9. recop. & l. 94. quæ est. 15. titulo 17. & l. 6. 7. & 8. titulo 19. eodem libro.

Cruzada, Ve a la ley 7. quæ est 5. titulo 18. libro 9. recop.

Cuba, Ve a la ley 99. quæ est. 16. titulo 19. libro 9. recop.

Cuenca, Ve a la ley 17. quæ est 20. titulo 18. libro 9. recop.

Cuenta, l. 1. quæ est. 2. tit. 9. lib. 9. reco. & l. 40. quæ est 1. cum 3. tribus titu. 12. libro eodem, & l. 62. quæ est 3. cum aliquibus seq. titulo 16. eod. libro, & l. 70. quæ est 26. titulo 11. eod. lib. & l. 76. quæ est. 7. titu. 13. eod. lib. & l. 78. quæ est. 3. tit. 14. eod. lib. & l. 80. quæ est 5. & 6. & 7. titu. 14. eod. lib. & l. 81. quæ est 8. eod. tit. 14. & l. 93. quæ est 12. titulo 19. eod. lib. 9. & l. 94. quæ est 15. titulo 17. & l. 6. 7. & 8. titulo 19. eod. lib. 9. & l. 96. & 98. quæ sunt l. 13. & 15. titulo 19. eod. libro 9. & l. 105. quæ est 17. titulo 17. eodem libro, & l. 109. & 110. quæ sunt 19. 20. 21. & 22. titulo 19. eodem libro, & l. 144. quæ est. 12. tit. 16. eod. lib. 9. recop.

Cueros, l. 73. quæ est 18. titulo 12. libro 9. recop. & l. 93. quæ est l. 12. titulo 19. eodem libro 7. ve a la colambre.

D.

DADIVA, Ve a la ley 76. quæ est 7. cum seq. aliquibus tit. 13. lib. 9. reco. Dada, Destas leyes l. 15. quæ est. 17. titulo 18. libro 9. recop. & l. 146. quæ est 34. titulo 19. eod. libro, & l. 147. quæ est 7. titulo 20. eodem libro, quas quidem leges reperies non referre has datas, sicut antea referebantur quia in modum legum substantia referentium & superflua dimittentiū referuntur in dist. regia recopilatione.

Descendientes de Antona Garcia, l. 30. quæ est 31. tit. 18. libro 9. recopil.

Declaracion, l. 88. quæ est 4. tit. 19. lib. 9. recop. & l. 101. quæ est 9. titu. 17. eod. libro, & l. 108. quæ est. 33. tit. 19. eod. libro, & l. 120. quæ est 31. tit. 19. eod. lib. & l. 124. quæ est 7. tit. 7. eod. lib. & l. 146. quæ est 34. titulo 19. eodem libro.

Defender, Ve a la ley 139. quæ est 11. titulo 8. libro 9. recop. & l. 140. quæ est 15. eodem titulo 8. & libro 9.

Defendimiento Real, Ve a la ley 141. quæ est 23. titulo 11. libro 9. recop.

Deferir el juramento, Ve a la ley 125. quæ est 8. titulo 7. libro 9. recopila.

Definito, Ve a la ley 32. quæ est 35. titulo 18. libro 9. recopi.

Dehesas, Ve a la ley 104. quæ est 12. titulo 17. libro 9. recop.

Deman-

Demanda, l. 71. quæ est. 17. tit. 12. lib. 9. recop. & l. 101. quæ est. 10. tit. 17. eodem lib. & l. 104. quæ est. 12. titulo 17. eod. lib. & l. 121. 122. 123. & 124. 125. & 126. quæ sunt. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. & 9. titu. 7. eod. lib. 9. & l. 129. quæ est. 19. tit. 17. eod. lib. 9. & l. 131. quæ est. 12. tit. 7. eod. lib. & l. 137. quæ est. 15. tit. 20. eod. lib. & l. 147. quæ est. 7. tit. 20. eod. lib. y ve a la recopilacion a tras a la. 13. parte, y a demandado, demandar.

Demandado, l. 123. quæ est. 6. tit. 7. lib. 9. recop. y al capitulo precediẽte.

Demandador. Ve al capitulo precedente, demanda.

Demandar, l. 129. quæ est. 19. tit. 17. lib. 9. recop. & l. 131. quæ est. 12. titu. 7. eodem lib. y a tras, a demanda.

Deposito. Ve a la ley. 120. quæ est. 31. & 32. tit. 19. lib. 9. recop.

Derechos de todas maneras, l. 34. quæ est. 37. tit. 18. lib. 9. reco. & l. 39. quæ est. 11. tit. 9. lib. eod. 9. & l. 40. quæ est. 1. tit. 12. eod. lib. & l. 52. quæ est. 4. tit. 13. eod. lib. & l. 57. quæ est. 4. tit. 10. eod. lib. & l. 65. quæ est. 12. tit. 12. eod. lib. & l. 74. quæ est. 24. tit. 11. eod. lib. & l. 76. quæ est. 9. tit. 13. eod. lib. & l. 78. quæ est. 3. tit. 14. eod. lib. & l. 81. quæ est. l. 8. eod. titu. 14. & l. 123. quæ est. 6. tit. 7. eod. lib. & l. 131. & 133. quæ sunt. 12. & 13. eod. tit. 7. & l. 138. quæ est. 10. tit. 8. eod. libro, & l. 40. quæ est. 15. tit. 8. eod. libro.

Descaminado, l. 92. quæ est. 11. titulo 19. libro 9. recopila. & l. 96. quæ est. 13. titulo 19. eodem libro, & l. 106. quæ est. 17. titulo eodem 19. & l. 109. quæ est. 21. eodem titulo 19.

Descuento, l. 1. quæ est. 2. tit. 9. lib. 9. recop. & l. 5. quæ est. 3. tit. 18. eod. lib. & l. 16. quæ est. 19. tit. 18. eodem lib. & l. 49. quæ est. 22. titu. 13. eod. lib. & l. 62. quæ est. 3. & 6. tit. 16. eod. lib. & l. 72. quæ est. 17. titu. 12. eod. lib. & l. 97. quæ est. 14. titu. 19. eodem libro.

Desembargar. Ve a la ley. 139. quæ est. 11. titu. 8. lib. 9. recop.

Desterrar, l. 58. quæ est. 3. titulo 10. libro 9. recopila. & l. 139. quæ est. 11. titulo 8. eodem libro.

Detener, l. 94. quæ est. 15. titulo 17. & l. 6. 7. & 8. titulo 19. libro 9. recop. & l. 100. quæ est. 8. tit. 17. eodem libro, & l. 106. quæ est. 30. tit. 19. eod. lib. & l. 119. quæ est. 9. titulo 16. eodem libro.

Deber, Ve a la ley. 121. quæ est. 1. cum. 3. sequentibus titu. 7. lib. 9. recop. & l. 130. quæ est. 10. titu. 16. eod. lib. & l. 133. quæ est. 13. titu. 7. eod. lib.

Diezmo, Que es vna de las rentas y pujas, y ve a la ley. 75. quæ est. 13. titu. 9. lib. 9. recop. y ve a tras a la recopilacion a la. 4. parte.

Dineros contados, Ve a la ley. 38. quæ est. 2. tit. 16. lib. 9. recop. & ley. 102. quæ est. 2. titu. 17. eod. lib. & ley. 119. quæ est. 9. titu. 16. eodem libro, & l. 134. & 135. quæ sunt. 7. & 8. tit. 7. eod. lib. & l. 144. quæ est. 12. tit. 16. eod. lib.

Doblas, Ve a la ley. 127. quæ est. 10. titu. 7. lib. 9. recop.

Don Abraham señor, l. 37. quæ est. l. 18. titu. 17. lib. 9. recop.

Don Yucal Abrahanel, ley. 38. quæ est. 2. titulo 16. lib. 9. reco.

Donacion, Ve a la ley. 101. quæ est. l. 11. titu. 17. lib. 9. recop.

Donzellas, Ve a la ley. 55. quæ est. 9. tit. 8. lib. 9. recop. & l. 94. quæ est. 15. tit. 17. & l. 6. 7. & 8. titu. 19. eodem libro, & l. 121. quæ est. 4. titu. 7. eodem libro.

Duda que auia en las rentas Reales, l. 144. quæ est. 12. titulo 16. libro 9. recopila.

Dueñas,

Dueñas, L. 55. quæ est. 9. tit. 8. lib. 9. recop. & l. 94. quæ est. 15. tit. 17. & l. 6. 7. & 8. tit. 19. eod. lib. & l. 121. quæ est. 4. tit. 7. eod. lib. & l. 139. quæ est. 11. tit. 8. eodem libro.

Duques, Ley 137. quæ est. 5. titulo 20. libro 9. recop. & ley. 140. quæ est. 15. titulo 8. eod. lib. Y ve atras a la recopilacion. 2. parte.

ECCLESIASTICOS, Ve a la ley 137. quæ est. 5. titu. 20. libro 9. recopilatio.

Embargos, ley. 55. quæ est. 9. tit. 8. lib. 9. recop. & l. 83. quæ est. 9. tit. 14. eodem libro, & l. 137. quæ est. 5. tit. 20. lib. eod. & l. 138. quæ est. 10. tit. 8. eod. lib. & l. 139. quæ est. 11. tit. 8. eodem libro.

Emparedadas de Vbeda, Ve a la ley. 29. quæ est. 30. tit. 18. libro 9. recop.

Empeñar, Ve a la ley. 101. quæ est. l. 10. & 11. tit. 17. lib. 9. recop.

Emplazados, ley. 58. quæ est. 3. titu. 10. lib. 9. recop. & ley. 121. quæ est. 4. titu. 7. eod. lib. & l. 129. quæ est. 19. tit. 17. eod. lib. & l. 146. quæ est. 34. tit. 19. eodem libro, & l. 147. quæ est. 7. tit. 20. eod. lib.

Encobrir, Ve a la ley. 109. 110. 113. & 116. quæ sunt. 19. 22. 27. & 30. titu. 19. libro 9. recop.

Encomiendas de comendadores, l. 138. quæ est. 10. tit. 8. libro 9. recopil.

Enfermos, Ve a la ley. 121. quæ est. 4. titu. 7. lib. 9. recop.

Engaño allende de la mitad del justo precio, ley. 143. quæ est. 14. tit. 9. lib. 9. recopil.

Enjuyciar, Ve a la ley. 83. quæ est. 9. tit. 14. lib. 9. recop.

Entendimiento no se deue dar a estas leyes, ve a la ley. 145. quam nondū reperijindi & o libro 9. insertam.

Entrar, Ve a la ley. 109. quæ est. 21. tit. 19. lib. 9. recop.

Entregar, l. 55. quæ est. 9. tit. 8. lib. 9. recop. & l. 100. quæ est. 8. titu. 17. eod. lib. & l. 105. quæ est. 17. eod. tit. 17. & l. 106. quæ est. 17. tit. 19. eod. lib. & l. 109. quæ est. 19. titu. 19. eod. lib. & l. 110. quæ est. 22. eod. tit. 19. & l. 116. quæ est. 30. eod. tit. 19. & l. 130. quæ est. 10. tit. 16. eod. lib. & l. 133. quæ est. 13. tit. 7. eodem lib. & l. 139. quæ est. 11. tit. 8. eod. lib.

Eruaje y eruajar, Ve a la ley. 104. quæ est. 12. tit. 17. lib. 9. recop.

Eredades, erederos, eredamientos y erencia, Ve a la letra. H. adelante.

Escrivanos, l. 39. quæ est. 11. tit. 9. lib. 9. recop. & l. 40. quæ est. l. 1. 3. & 4. tit. 12. eod. lib. & l. 41. quæ est. 9. tit. 11. eod. lib. & l. 42. quæ est. 12. tit. 9. eod. lib. & l. 44. quæ est. 1. tit. 14. eod. lib. & l. 47. quæ est. 12. tit. 11. eod. lib. & l. 52. quæ est. 1. tit. 13. eod. lib. & l. 53. quæ est. 4. tit. 11. eod. lib. & l. 57. quæ est. 4. tit. 10. eod. lib. & l. 59. quæ est. 6. tit. 12. eod. lib. & l. 61. quæ est. 6. tit. 10. eod. lib. & l. 64. quæ est. 11. tit. 12. eod. lib. et l. 65. et 66. quæ sunt. 12. 13. tit. 12. eod. lib. et l. 67. quæ est. 14. eod. tit. 12. eod. lib. et l. 69. quæ est. 16. tit. 12. eod. et l. 71. quæ est. 26. titu. 11. eod. lib. et l. 76. quæ est. 10. tit. 13. eod. lib. et l. 78. quæ est. 3. tit. 14. eod. libro, et l. 5. eod. tit. 14. quæ erat. 80. et l. 87. et 88. quæ sunt. 1. et 4. tit. 19. eod. lib. et l. 92. quæ est. 11. eod. tit. 19. & l. 94. quæ est. l. 7. tit. 19. eod. lib. & l. 97. quæ est. 14. eod. tit. 19. et l. 15. eod. tit. et l. 101. quæ est. 9. tit. 17. eod. lib. et l. 105. quæ est. 17. eodem

eod. tit. 17. & l. 20. tit. 19. eod. lib. & l. 29. eod. tit. & l. 30. eod. tit. & l. 9. tit. 16. eod. lib. & l. 4. tit. 7. eod. lib. & in alijs pluribus legibus eiusd. tituli. 7. y ve atrás a la recopilacion a la. 1. parte.

Y porque causa confusiones alegar las leyes del quaderno que se alegan en el dicho reprotorio, y despues poner donde estan insertas en el libro 9. de la recopilaciõ Real, solamete de aqui adelante allegare las leyes de la recopilacion: y sobre ellas se vera en la margen que ley es del Quaderno, porque prosiguiendo como hasta aqui es cansar y no es de effecto.

Escriuanias que son officios, l. 1. titulo 12. libro 9. recop.

Escrito, l. 5. tit. 7. & l. 7. eod. titulo 7. libro 9.

Escritura signada, vide l. 6. titulo 7. libro 9. recopilationis.

Escudero, l. 1. titulo 18. libro 9. recopilatio. & l. 11. titulo 8. eodem libro & l. 15. eodem titulo 8.

Escusados, est. l. 1. 3. & 4. titulo 17. et l. 1. titulo 18. libro 9. recop. & per plures leges illius titulo 18. y ve a Esentos, francos,

Executor, executoria, l. 4. titulo 7. & l. 7. eodem titulo 7. & l. 9. eodem tit. 7. & l. 10. titulo 16. et l. 13. titulo 7. & l. 10. titulo 8. libro 9. recopilationis, y atrás a la recopilacion a la. 1. parte.

Esemptos, ve al capitulo de atrás que comienza Escusados.

El parto, vide l. 7. titulo 7. libro 9. recop.

Especies, vide eandem l. 7. titulo 7. libro 9. recop.

Espera de tiempo, vide l. 22. titulo 11. & l. 20. titulo 16. lib. 9. recop.

Espuelas, vide l. 38. titulo 18. libro 9. recop.

Esquilmos, vide l. 30. titulo 18. eodem libro 9.

Estrados, vide l. 9. titulo 11. & l. 12. eodem titulo 11. & l. 4. eodem titulo. 11. & l. 3. titulo 16. libro 9. recop.

Estrangeros, vide l. 36. titulo 18. & 5. tit. 19. & l. 24. eod. titu. 19. lib. 9. recop.

Etribos, vide l. 38. titulo 18. libro 9. recop.

Excepciones, l. 12. titulo 12. eodem libro 9. recop.

Excepciones, l. 5. titulo 7. libro 9. recop.

Execucion, l. 9. titulo 8. et l. 4. titu. 10. & l. 11. titulo 12. & l. 24. titulo 11. & l. 10. titulo 17. & l. 23. titulo 19. & l. 5. titulo 17. & l. 9. titulo 16. libro 9. recopilationis, y atrás a la palabra, Entrega.

Executoria, l. 4. titulo 7. libro 9. recop.

Falcones, l. 34. titulo 18. libro 9. recop.

Factores, l. 6. tit. 12. lib. 9. recop. & l. 16. eodem titulo 12. & l. 8. titu. 7. eodem libro 9. y vease Fazedores, adelante.

Fauorecer, l. 5. titulo 20. & l. 15. titulo 8. libro 9. recop.

Fazedores, l. 5. titulo 18. & l. 2. titu. 10. & l. 3. eodem tit. 10. & l. 7. tit. 16. & l. 8. eodem titulo. 16. & l. 12. tit. 12. & l. 16. eod tit. 12. & l. 26. titu. 11. & l. 24. eod titu. 11. & l. 9. titulo. 19. & l. 12. eodem titu. 19. & l. 9. titu. 16. & l. 11. tit. 16. & l. 20. titu. 11. & l. 19. titu. 16. lib. 9. recop. y atrás a la palabra Factores. & l. 15. tit. 13. eodem libro.

Fazer saber la renta al arrendador l. 3. tit. 19. lib. 9. recop. l. 9. tit. 8. eod lib.

R Fazer las

Reportorio.

Fazer las rentas, l. 9. titulo 8. & l. 6. titu. 12. & l. 8. titulo 16. & l. 16. titulo 12. & l. 26. tit. 11. & l. 24. eodem titulo 11.

Fe, l. 9. tit. 17. & l. 12. titulo 12. & l. 12. titulo 9. & l. 2. tit. 12. lib. 9. recop. & l. 2. eodem titulo 12.

Ferretear, l. 27. titulo 19. libro 9. recop.

Ferías, l. 19. titulo 18. & l. 24. tit. 11. & l. 17. titulo 17. & l. 29. & 30. titulo 19. & l. 4. titulo 20. & l. 5. eod. titulo 20. & l. 7. eodem tit. 20. libro 9. recop. y ve a la recopilacion a tras a la parte 12.

Fiadores, l. 5. tit. 10. & l. 6. tit. 10. & l. 18. tit. 11. & l. 7. tit. 12. & l. 11. tit. 12. & l. 24. tit. 11. & l. 11. tit. 13. & l. 7. tit. 14. & l. 10. tit. 16. y ve a delante a Fianzas. lib. 9. recop. y a tras a la recopilacion, a la 1. parte, & l. 6. tit. 11. eod. lib. 9. recop.

Fiados, Ve al capitulo precedente, y a la ley. 8. tit. 17. lib. 9. recop.

Fianzas, l. 9. tit. 11. & l. 11. tit. 14. & l. 3. tit. 11. & l. 18. eod. tit. 11. & l. 7. tit. 12. & l. 8. eod. tit. 12. & l. 7. tit. 11. & l. 13. tit. 12. & l. 11. tit. 13. & l. 2. tit. 14. y a tras a la palabra Fiadores, & l. 11. tit. 12. eodem libro.

Fidalguia, l. 17. tit. 18. eodem libro 9. recop.

Fieldad, l. 3. tit. 11. & l. 8. titu. 12. & l. 16. eod. tit. 12. & l. 13. tit. 9. & l. 2. tit. 14. & l. 4. eod. tit. 14. & l. 7. eod. tit. 14. & l. 8. eod. tit. 14. & l. 9. eod. tit. 14. & l. 9. tit. 16. & l. 12. eodem tit. 16. y al capitulo siguiente.

Fieles, l. 3. tit. 11. & l. 9. eod. tit. 11. & l. 2. tit. 9. & l. 11. in fine, tit. 12. & l. 13. tit. 9. & l. 4. tit. 14. & l. 3. tit. 10. & l. 24. tit. 11. & l. 3. tit. 14. & l. 5. & 6. & 7. & 8. & 9. eodem titulo 14. & l. 1. & 2. & 4. tit. 19. & l. 10. & l. 11. & 15. tit. 17. & l. 6. 7. & 8. tit. 19. & l. 16. titulo 17. & l. 14. tit. 19. & l. 15. eod. tit. 19. & l. 16. eod. tit. 19. & l. 8. tit. 17. & l. 10. eod. tit. 17. & l. 2. eod. tit. 17. & l. 7. eod. tit. 17. et l. 17. tit. 19. et l. 18. et 15. 22. 23. 24. 25. 26. 29. 30. 31. 33. tit. 19. et l. 9. tit. 16. et l. 1. tit. 7. et l. 7. eod. titulo 7. et l. 12. tit. 16. et l. 10. titulo 19. libro 9. recop. y en el capitulo precedente, y a la recopilacion a tras a la parte, Fieles, et l. 1. et 2. dicho titulo 19. et eodem libro 9.

Fijos e fijas de Antona Garzia, l. 31. tit. 18. libro 9. recop.

Fijos dalgo, Ve a la ley. 17. titulo 18. libro 9. recop. y a la recopilacion a tras a la 2. parte.

Finiquito, Ve a la ley. 142. del Quaderno quã r ondu inueni in. d. lib. 9. reco.

Fiscal, l. 17. tit. 18. eod. lib. 9. recop. y a tras a la recop. a la 1. parte, a Fiscal.

Flete de naos y fustas, l. 1. et 2. titulo 19. libro 9. recop.

Florines, l. 10. titulo 7. libro 9. recop.

Fortalezas, Vide l. 11. titulo 18. eodem libro 9. recop.

Frayles, l. 14. titulo 18. libro 9. recop.

Franco y franquezas, l. 3. tit. 17. l. 1. 3. 4. 5. 6. et per plures alias leges titu. li. 18. lib. 9. recop. et l. 7. tit. 20. lib. 9. recop. y ve a tras a la recopilacion, por to da la. 10. 11. et 12. partes.

Fraudes y encubiertas, y engaños, l. 4. tit. 10. et l. 7. tit. 8. libro 9. recopil. y otras muchas leyes.

Freneros y frenos, l. 38. titulo 18. libro 9. recop.

Frisas, l. 17. in fine titulo 17. libro 9. recop.

Frontera de Moros, l. 12. titulo 18. libro 9. recop.

Fruta, l. 16. titulo 18. et l. 7. titulo 7. libro 9. recop.

Frutos,

Frutos, l. 30. titulo 18. libro 9. recop.
 Fuente Rabia, l. 12. titulo 18. libro 9. recop.
 Fueren y vinieren por ciertos lugares, l. 13. & 14. titulo 18. libro 9. recop.
 pilationis.
 Fuero, l. 13. titulo 7. libro 9. recop.
 Fustanes, l. 20. titulo 19. & l. 27. titulo eodem 19. libro 9. recop.
 Fustas de la mar, l. 2. titulo 19. libro 9. recop.
 Fustedas, l. 27. titul. 19. libro 9. recop.

G Allinas, l. 12. titulo 12. libro 9. recop.
 Galicia, l. 1. titulo 10. & l. 13. titulo 13. libro 9. recop.
 Ganados, l. 10. titulo 18. & l. 15. eodem titulo 18. & l. 18. titulo 12. & l. 13. tit. 9. & l. 7. titulo 17. & l. 11. titulo 19. & l. 15. titulo 17. & l. 6. 7. & 8. titulo 19. et l. 16. titulo 17. et l. 12. titulo eodem 17. et l. 19. titulo 19. et l. 5. titulo 17. et l. 29. titulo 19. libro 9. recop.
 Ganancia, l. 14. titulo 19. libro 9. recop.
 Ganar, l. 11. titulo 18. libro 9. recop.
 Gelues, l. 11. titulo 18. libro 9. recop.
 Gibraltar, l. 11. tit. 18. libro 9. recop.
 Gracia y quita, l. 4. titulo 20. et l. 7. titulo 13. libro 9. recop.
 Granada la ciudad, l. 2. titulo 18. libro 9. recop.
 Grandes del Reyno, l. 15. titulo 8. libro 9. recop.
 Granos y pan en grano, l. 18. titulo 12. libro 9. recop.
 Guadalquivir rio, l. 5. titulo 19. libro 9. recop.
 Guarda Real, l. 23. titulo 11. libro 9. recop. y ve a amparos.
 Guardas, l. 7. titulo 16. et l. 9. titulo 14. et l. 9. titulo 19. et l. 12. eodem titulo 19. et l. 19. et 22 eodem titulo 19. libro 9. recop.
 Guantes, l. 7. titulo 7. libro 9. recop.
 Guarnicionero, l. 25. et 27. titulo 18. libro 9. recop.
 Guarniciones de elcuderos, l. 38. tit. 18. libro 9. recop.
 Guerra, l. 10. titulo 18. libro 9. recop.

H Azedores, vide supra, fazedores.
 Hazer las rentas, vide supra, fazer.
 Hazienda, l. 9. titulo 14. libro 9. recop.
 Hembras, l. 17. titulo 18. libro 9. recopila.
 Heredad, l. 12. titulo 16. libro 9. recop.
 Heredad de Valdepalacios, l. 14. titulo 18. libro 9. recop.
 Heredades, l. 30. titulo 18. & l. 18. titulo 12. & l. 24. in 6. titulo 11. & l. 9. tit. 71. & l. 10. & 11. eodem titulo 17. & l. 19. eodem titulo 17. libro 9. recop.
 Heredamientos, l. 3. titulo 18. libro 9. recop.
 Herederos, l. 35. titulo 18. libro 9. recop.
 Herradores y herraje, l. 38. titulo 18. libro 9. recop.
 Hilaza, l. 17. titulo 19. libro 9. recop.

Reportorio.

- I** Aen, l. 20. titulo 18. libro 9. recopila.
 leguas, l. 15. titulo 18. libro 9. recop.
 lernos de Antona Garzia, l. 3. titulo 18. eodem libro 9.
 lernas, l. 12. titulo 17. libro 9. recop.
 Iglesias, l. 1. titulo 16. & l. 6. titulo 18. & l. 10. titulo 7. & l. 10. titulo 16. lib.
 9. recop.
 Iguales, l. 1. in fi. titulo 12. & l. 13. eodem tit. 12. & l. 14. eod. tit. 12. & l. 9. tit.
 14. & l. 21. titulo 11. libro 9. recop. y vea, auenencias.
 Impedimiento, l. 5. & l. 6. titulo 11. libro 9. recop.
 Imposiciones, Ve a la l. 16. titulo 8. libro 9. recop.
 Imprimir, l. 7. titulo 20. libro 9. recop.
 Infantes hijos del Rey, l. 7. titulo 16. libro 9. recop.
 Informacion, l. 7. titulo 7. libro 9. recop.
 Instancias, l. 4. titulo 7. l. 6. titulo 7. libro 9. recop.
 Ioyas, l. 5. titulo 20. libro 9. recop.
 Ioyero, l. 27. titulo 18. libro 9. recop.
 Iornada ha de ser a ocho leguas, l. 6. titulo 11. libro 9. recop.
 Iubones hechos, l. 34. titulo 18. libro 9. recop.
 Iuan de Monrroy vezino de Toro, l. 31. titulo 18. libro nono recopi-
 lationis.
 Iudios, l. 1. titulo 14. & l. 3. titulo 10. libro 9. recop. y a tras a la recopilaci-
 on a la segunda parte.
 Iuezes, Ve a tras en este reportorio a la palabra Alcaldes, y en la recopila-
 cion a tras a la primera parte.
 Iuyzio, l. 8. titulo 7. libro 9. recop.
 Iura, l. 5. titulo 14. libro 9. recop.
 Jurados, l. 1. titulo 14. & l. 4. titulo 10. & l. 6. titulo 12. libro 9. recop. y ve
 a tras a la recopilacion a la 1. parte.
 Juramento, l. 14. 22. 27. 29. 18. titulo 18. & l. 12. titulo 9. & l. 5. & l. 6. titulo
 11. & l. 4. tit. 10. & l. 6. tit. 12. et l. 6. tit. 10. & l. 14. tit. 12. & l. 7. titulo 13. & l. 3.
 titulo 14. & l. 5. eodem titulo 14. & l. 1. & 4. & 5. & 13. & 14. & 16. titulo
 19. & l. 8. & 11. titulo 17. & l. 17. titulo 17. & l. 33. titulo 19. & l. 19. & 23.
 eodem titulo 19. & l. 5. titulo 17. & l. 28. & 30. titulo 19. & l. 4. 6. 7. 8. & 11.
 titulo 7. & l. 15. titulo 8. & l. 34. titulo 19. libro 9. recopilationis, y ve a iura
 iurar, y a tras a la recopilacion a la 13. parte.
 Iurar, l. 8. titulo 14. libro 9. recop.
 Jurisdiccion, l. 1. titulo 14. & l. 3. titulo 10. & l. 18. titulo 12. & l. 1. titulo 7. li-
 bro 9. recopilationis.
 Iuro, l. 9. titulo 8. & l. 6. titulo 16. & l. 24. titulon. & l. 10. titulo 16. & l. 5. tit.
 20. & l. 11. titulo 8. & l. 12. titulo 16. libro 9. recop.
 Justicia y justicias, l. 7. titulo 13. & l. 5. titulo 14. & l. 3. titulo 19. & l. 4. co-
 dem titulo 19. & l. 9. eodem tit. 19. & l. 13. eodem tit. 19. & l. 14. et l. 15. eod. tit.
 19. et l. 17. et l. 21. eod. tit. 19. et l. 22. eod. tit. 19. et l. 26. eod. tit. 19. et l. 5. tit. 17.
 & l. 16.

et l. 16. tit. 8. et l. 3. tit. 19. et l. 6. tit. 7. et l. 10. et 11. eodem tit. 7. et l. 10. tit. 16. et l. 11. tit. 16. et l. 5. tit. 20. et l. 16. tit. 8. & l. 12. eodem tit. 8.

Machos y machos de Calatayud, l. 1. tit. 18. libro 9. recop. y a tras a la recopilacion a la 2. parte.

Labor, l. 25. et 30. tit. 18. et l. 18. tit. 17. libro 9. recop. et l. 14. tit. 18. eodem libro.

Labradores, l. 8. tit. 12. et l. 1. tit. 7. libro 9. recop. y a tras a la recopilacion a la 2. parte.

Labranzas y crianza, l. 1. et 14. et 15. tit. 18. libro 9. recop.

Lanas, l. 18. tit. 12. l. 5. tit. 17. et l. 27. tit. 19. et l. 20. eod. tit. 19. libro 9. recopilationis.

La mar, l. 6. tit. 17. libro 9. recop. y ve a, Mar, et l. 36. tit. 18. eodem libro 9.

Lechones, l. 15. tit. 18. libro 9. recop.

Legos, l. 7. tit. 18. libro 9. recop. y a tras a la recopilacion 2. parte.

Leguas, l. 5. et 6. tit. 11. et l. 2. tit. 7. et l. 13. eod. tit. 7. lib. 9. recop.

Legumbres, l. 20. et 21. tit. 18. libro 9. recop.

Leyes, quien y porque causa y quando y donde y con que consejo se hicieron estas leyes del Quaderno de las alcavales, dize lo la ley 1. que alias est prohemium huius quaterni, quod quidem prohemium non inferitur in dicto libro 9. recopilationis, y desta palabra Ley, ve a la ley 4. tit. 10. et l. 6. tit. 12. et l. 6. tit. 19. et l. 13. et 14. tit. 12. et l. 24. tit. 11. et l. 7. tit. 13. et l. 9. tit. 14. et l. 10. tit. 19. et alij plures leges titulorum dicti libri 9. recop. faciunt mentionem de hoc verbo Ley, o leyes, quod quia parum continet utilitatis omitto eas allegare.

Leña, l. 7. tit. 7. libro 9. recopilationis.

Letrados, l. 7. tit. 7. et l. 4. tit. 10. libro 9. recopilationis, y ve a abogados.

Libello, l. 7. tit. 7. et l. 4. tit. 7. libro 9. recop.

Libramiento, l. 3. et 5. tit. 16. lib. 9. recop. et l. 9. eodem tit. 16. et l. 10. tit. 7. et l. 10. tit. 16. et l. 11. eodem tit. 16. libro 9. recop. y ve a libramiento y librança.

Libros que venden los libreros y los del Rey l. 34. tit. 18. et l. 23. tit. 19. libro 9. recop. y por otras leyes.

Licencia, l. 16. tit. 8. et l. 5. tit. 20. libro 9. recop.

Lienços, l. 27. tit. 19. et l. 17. tit. 17. libro 9. recop.

Ligas y fraudes, l. 7. tit. 8. libro 9. recop.

Limosnero, l. 5. et 6. tit. 11. libro 9. recop.

Lucena, l. 11. tit. 18. libro 9. recop.

Lugares villas y ciudades, l. 1. 3. et 11. tit. 18. libro 9. recop. y casi por todas las leyes deste Quaderno.

Lugartinientes de ciertos oficiales de aquestras leyes: ve a, tenientes.

R Madrid

Reportorio.

- M**ADRID, l.4.tit.20.et l.19.tit.18.lib.9.recop.
 Maestradgo de Calatraua l.12.tit.17.lib.9.reco. y atras a la recopila-
 cion, a la.3.parte.
 Maestres de ordenes, l.8.tit.18.l.15.tit.8.& l.5.tit.20.lib.9.recop. y atras
 a la recopilacion a la.2.parte.
 Maestres de nauios, l.2.tit.19.& l.5.eod.tit.19.lib.9.recop. y atras a la re-
 copilacion a la.2.parte.
 Machos y mulas enfillados, l.34.tit.18.libro 9.recop.
 Mayordomos, l.4.titulo 10.libro 9.recop.
 Mayores de 25.años, l.6.titulo 10.libro 9.recop.
 Maly daño, l.3.titulo 11.libro 9.recop.
 Mandado, l.16.titulo 8.& l.5.titulo 20.libro 9.recop.
 Mandamientos, l.3.titulo 19.libro 9.recop.
 Manifestar, l.16.titulo 19.libro 9.recop.
 Mantenimiento, l.12.13.& 15.& 16.cum pluribus alijs legibus illius titul.
 18.libro 9.recop.
 Mar, l.6.titulo 17.& l.1.titulo 19.& l.36.titulo 18.libro 9.recop.
 Marauedis de penas y salarios y derechos y renta y situados, y de todas
 maneras, l.1.titulo 16.& l.12.titulo 18.& l.18.titu.17.& l.12.titulo 16.& l.11.
 tit.9.& l.1.tit.12.& l.2.3.& 4.eod.titu.12.l.3.& 9.tit.16.& l.2.tit.9.& l.1.titu.
 14.& l.22.tit.13.& l.3.eod.tit.13.& l.9.tit.8.& l.3.tit.10.lib.9.recop.& l.6.eod.
 titulo 10.& l.3.tit.16.& l.8.titulo 12.& l.12.eod.titulo 12.& l.17.eod.titul.12.
 & l.24.titulo 11.& l.3.titulo 9.& l.3.titulo 14.& l.5.eod.titu.14.& l.9.eod.ti-
 tulo 14.& l.10.titulo 19.& l.12.eod.titulo 19.& l.8.& 9.titulo 17.& l.17.titu.
 19.& l.23.eod.titu.19.& l.30.eod.tit.19.& l.16.tit.8.& l.9.tit.16.& l.32.tit.
 19.& l.6.& 7.& 9.& 10.& 12.13.titulo 7.& l.11.titulo 16.& l.20.titulo 11.&
 19.titulo 16.& l.5.titulo 20.& l.10.titulo 8.& l.11.titulo 8.& l.12.titulo
 16.& l.34.titulo 19.libro nono recopilacionis, & l.10.titulo 16.eodem
 libro 9.
 Marco de plata, l.18.titulo 17.& l.5.& 6.titulo 11.libro 9.recop.
 Marco y chancilleria, l.4.tit.13.lib.9.recop.& l.18.titulo 17.eodem libro
 et l.5.et 6.titulo 11.eodem.lib.
 Maridos delas hijas de Antona Garzia, vezina de Toro, l.31.tit.18.li.9.rec.
 Marqueses, l.5.titulo 20.et l.15.titulo 8.lib.9.recop. y atras a la recopila-
 cion, 2.parte.
 Mas vale, Ve a, vale.
 Matadores de carne, l.9.titu.19.libro 9.recop.
 Medicinas l.14.tit.17.lib.9.recop.
 Medina Sidonia, l.11.titulo 18.lib.9.recop.
 Medina del Campo, l.4.titu.20.et l.8.titu.12.lib.9.recop.
 Medina de Rioseco, l.7.titulo 20.libro 9.recop.
 Memorial, l.4.et 5.titul.7.lib.9.recop.
 Menestrales o oficiales que es lo mismo, l.7.titulo 7.lib.9.recop.
 Mengua y baxa en las rentas. l.16.titulo 12.et l.13.titulo 13.libro 9.reco.
 Meno.

- Menores de 25 años l.6.tit.10.lib.9.recop.
 Menos vale, ve a vale.
 Menoscabos, l.10.tit.12.&l.12.tit.11.lib.9.recop. y ve a quiebras.
 Menudo, arrendar por menudo, l.15.tit.12.lib.9.recop.&l.17.tit.12.&l.7.tit.7.eod.lib.9.recop.&l.20.tit.18.eod.lib.&l.26.titulo 19.eod.lib.9.
 Mercaderes, l.18.tit.17.&l.13.titulo 9.&l.27.titu.19.&l.23.eod.tit.19.&l.34.tit.19.lib.9.reco.&infra a, mercaderias.
 Mercados, l.17.titulo 17.&l.8.titulo 12.&l.4.titulo 20.&l.5.eodem titulo 20.libro 9.recop.&l.31.tit.19.eodem libro 9.
 Mercadurias o mercaderias, l.7.tit.18.lib.9.recop.&l.17.titulo 18.&l.22.titu.19.lib.eod.9.recop.&l.25.tit.18.&l.6.tit.17.&l.15.eod.tit.17.&l.6.7.&l.8.tit.19.&l.18.tit.19.&l.33.&l.19.eod.tit.19.&l.5.tit.17.&l.27.tit.19.&l.28.&l.29.&l.30.eod.tit.19.&l.4.tit.20.&l.5.eod.titulo 20.&l.34.tit.19.eod.lib.9.recop. y a tras a, mercaderes.
 Mercedes, l.1.tit.18.&l.13.eod.tit.18.&l.37.eod.titulo 18.&l.1.tit.12.&l.9.tit.8.&l.24.tit.11.&l.8.tit.13.&l.4.tit.20.&l.10.titulo 7.&l.12.tit.16.&l.7.titulo 20.lib.9.recop.
 Merindades, l.1.tit.12.l.1.tit.14.et l.8.titulo 12.et l.13.eod.tit.12.et l.15.eod.titulo 12. y ve atras a la recopilacion a la.3.parte.
 Merino, l.4.titulo 10.et l.10.titulo 16.et l.12.titulo 7.libro 9. recopila. ve a, alguazil.
 Mesoneros y venteros de las ventas del axarafe de Seuilla, l.20.titulo 18.libro 9.recop.
 Mesones, l.2.tit.18.et l.26.tit.19.et l.30.eod.titulo 19.lib.9.recop.
 Meter ni sacar no se puedan las mercaderias de noche en los lugares, l.117. del Quaderno.
 Mill, y millar, l.11.tit.9.et l.1.tit.12.et l.9.tit.11.et l.7.eod.tit.11.et l.3.tit.13.et l.9.tit.8.et l.24.tit.11.lib.9.recop. y ve a maravedis.
 Moderacion que ha de hazer el juez, ve a, protestacion.
 Molineros, Ve a la ley. 13.tit.19.lib.9.recop.
 Monedas, l.1.titulo 16.et l.17.titulo 18.et l.34.eodem titulo 18.et l.13.titulo 17.libro 9.recop.
 Monederos, l.1.titulo 18.et l.11.titulo 7.libro 9.recop.
 Montadgo, l.2.titulo 16.et l.3.titulo 10.et l.13.titulo 9.libro 9.recop. y a tras a la recopilacion a la.4.parte.
 Monesterios, l.1.titulo 16.et l.6.titulo 18.et l.13.et l.14.eodem titulo 18.et l.10.tit.7.et l.10.titulo 16.libro 9.recop.
 Moradores y vezinos, l.11.12.13.14.16.21.tit.18.et in alijs pluribus legibus istius tituli. 18.et l.7.titulo 17.et l.1.titulo 19.libro 9.recop.
 Morada del arrendador, l.31.titulo 19.libro 9.recop.
 Moros, l.10.11.12.titulo 18.et l.1.titulo 14.et l.3.titulo 10.et l.5.et 6.titu.11.libro 9.recop.
 Mostrar las mercaderias, l.27.tit.19.et l.19.titulo 19.et l.34.titulo 19.libro 9.recopilatio.
 Moxones, l.28.titulo 19.libro 9.recop.
 Mudar las libranças, l.7.titulo 16.libro 9.recop.

Reportorio.

Muestra de las mercaderias, L. 19. & 27. tit. 19. & l. 34. eod. tit. 19. lib. 9. rec.
Muerte opena de muerte, L. 3. titulo. 10.
Muger, L. 25. 27. 28. 29. titulo. 18. & l. 3. titulo 19. & l. 1. titulo 7. libro 9. re
copilacionis.
Mulass y machos en fillados, L. 34. titulo 18. libro 9. recop.

N.

NA O y nauio. L. 1. & 5. titulo 19. libro 9. recop.
Negando o confesando, L. 5. titulo 7. libro 9. recop.
Negociacion y negocios, L. 46. quaterni, ita hanc ad hoc allegat Author
hic, ego tamen in ea non inueni hac verba, sed in l. 3. quæ est. 6. titu. 18. lib. 9.
recop.
Nieues, L. 5. & 6. titulo 11. lib. 9. recop.
Nombrar apreciadores, L. 16. titulo. 19. libro 9. recop.
Notarios, L. 6. titulo 7. & l. 9. titulo 17. & l. 10. titu. 16. lib. 9. recop. y atras
a la recopilacion a la 1. parte.
Notificacion, L. 9. titulo 8. & l. 16. titulo 12. & l. 15. titulo 13. & l. 4. titulo 7.
libro 9. recop.

O.

OBISPADOS, L. 12. & 20. titu. 18. & l. 21. eod. tit. 18. & l. 1. titulo 12. &
l. 1. titu. 14. & l. 8. titulo 12. & l. 13. eodem titulo 12. & l. 15. eod. titu. 12. &
l. 5. & 7. titu. 17. lib. 9. recop. y atras a la recopilacion a la 2. & 3. partes
Obligaciones, l. 1. titulo 12. & l. 16. titulo 11. & l. 7. eodem titulo. 11. & l. 6.
titulo 10. & l. 11. titulo 12. & l. 26. titulo 11. & l. 17. titu. 12. & l. 3. titulo 14. & l. 8.
titulo 14. l. 9. titulo 16. & l. 10. eodem titulo 16. libro 9. recop.
Obra. L. 25. 27. & 29. titulo 18. libro 9. recop.
Obreros, l. 7. titulo 7. lib. 9. recop.
Oficiales, L. 1. titulo 18. & l. 25. eodem titulo 18. & l. 17. eodem titu. 18.
& l. 29. eodem titulo 18. l. 11. titulo 9. & l. 1. titulo 14. & l. 12. titulo. 11. & l. 1.
titulo. 13. & l. 4. titulo 11. & l. 6. titulo 12. & l. 5. titulo 16. & l. 11. titulo 12. & l. 3.
titulo 14. & l. 5. eodem titulo 14. & l. 2. & l. 12. titulo 19. & l. 15. titulo 17. & l. 6. 7
& l. 8. titulo 19. & l. 16. titulo 17. & l. 13. titulo 19. & l. 8. & 9. titulo. 17. & l.
16. titulo 8. & l. 1. titulo. 7. & l. 7. eodem titulo 7. & l. 11. eodem titulo 7. & l. 19.
titulo 17. & l. 11. titulo 7. & l. 11. titulo 8. libro 9. recop. y atras a la recop. en la 1.
parte.
Officios, l. 4. titulo 10. & l. 16. titulo 12. & l. 10. titulo 17. & l. 14. titulo 17.
& l. 19. titulo 17. & l. 12. titulo 7. libro 9. recop. y ve a Oficiales.
Oydores, L. 4. titulo. 10. libro 9. recopilacionis, y atras a la recopilacion.
parte primæ.
Oliuares, L. 4. titulo 19. libro 9. recop.
Olvera l. 11. titulo 18. libro 9. recop.
Ombres poderosos, l. 2. titu. 19. & l. 32. titu. 19. & l. 11. titu. 8. & l. 4. titu. 10.
libro 9. recopila. & l. 15. tit. 17. & l. 6. 7. & 8. tit. 19. eodem lib. 9. & l. 8. tit. 17. ibi.
Ombres enfermos, L. 4. titulo 7. libro 9. recop.

Ombres

Ombresricos, l. 15. titulo 8. libro 9. recopila. y a tras a la recopilacion a la 2. parte.

Ombres y criados, l. 20. titulo 11. et l. 19. tit. 16. libro 9. recop.

Onza de peso, l. 18. titulo 17. libro 9. recop.

Ordenanzas y leyes, l. 4. titulo 10. et l. 76. quaterni, et l. 47. eiusdem quaterni quæ cum unt l. 7. titulo 13. et l. 7. titulo 20. libro 9. recopilacionis, et diminutis verbis transcriptæ fortassis ibi non reperies verba hæc.

Ordenes de Santiago Calatraua Alcantara y Sant luan, l. 6. titulo 18. et l. 4. titulo 10. et l. 1. eodem titulo 10. et l. 19. titulo 17. et l. 13. titulo 7. libro 9. recop. y a tras a la recopilacion a la 3. parte.

Oro, l. 18. titulo 17. et l. 27. titulo 19. et l. 20. titulo 19. libro 9. recop.

Ortaliza, l. 16. titulo 18. et l. 7. titulo 7. libro 9. recop.

Ouejuno, l. 16. titulo 17. libro 9. recop.

P.

PAGAR alcaualay otras cosas, l. 1. titulo 16. et l. 1. titulo 17. et l. 1. titulo 18. cum alijs pluribus legibus ipsiusmet tituli. 18. et l. 2. titulo 16. et l. 11. titulo 9. et l. 1. titulo 12. et in alijs titulis dicti libri Noni plures de hoc reperientur leges iuuentes solui gabellas et redditus alios regios.

Pago, l. 9. titulo 14. et l. 15. titu. 17. et l. 6. 7. et 8. tit. 19. et l. 8. tit. 17. et l. 6. eodem titulo 17. libro 9. recop. y ve a, pagar.

Paja, l. 20. et 21. titulo 18. lib. 9. recop.

Palabra de palabra y no en escripto, l. 4. et 5. titulo 7. libro 9. recop.

Palencia, l. 17. titulo 17. et l. 17. titulo 19. libro 9. recop.

Pan, l. 1. titulo 16. et l. 15. et 21. et 34. et 36. titulo 18. et l. 18. titulo 12. et l. 13. titulo 19. et l. 5. titulo 20. et l. 12. titulo 16. libro 9. recop.

Paños, l. 15. titulo 18. et l. 6. titulo 17. et l. 17. eodem titulo 17. et l. 18. titulo 19. libro 9. recopilacionis, et l. 19. tit. 19. et l. 2. eod. titulo 19. et l. 2. eod. titulo 19. et l. 5. titulo 17. et l. 27. et 28. titulo 19. et l. 29. eodem titulo 19. et l. 5. tit. 20. libro 9. recop.

Partidos, l. 2. titulo 16. & l. 1. titulo 12. & l. 3. titulo 11. & l. 11. titulo 14. & l. 9. titulo 11. & l. 1. titulo 10. et l. 24. titulo 13. & l. 17. titulo 11. & l. 5. et 6. eodem titulo 11. & l. 5. titulo 12. et l. 26. titulo 13. et l. 9. titulo 8. et l. 6. titulo 12. et l. 3. titulo 16. et l. 8. eod. tit. 16. et l. 13. tit. 12. et l. 24. tit. 11. et l. 2. tit. 14. et l. 4. eodem tit. et l. 8. eod. tit. 14. et l. 10. tit. 17. et l. 11. tit. 16. et l. 12. eod. tit. 16. lib. 9. recop.

Pasar yr y venir, l. 13. et 14. et 16. titulo 18. libro 9. recop.

Pasteles, l. 27. titulo 19. libro 9. recop.

Pastores, l. 12. titulo 17. libro 9. recop.

Patron de nao, l. 2. titulo 19. lib. 9. recop.

Pechos Reales y concegiles, l. 17. tit. 18. et l. 9. tit. 8. et l. 3. titulo 10. et l. 24. tit. 11. et l. 10. tit. 8. infine, cuius finis non inferitur in contextura nouæ recopilacionis, et l. 15. titulo 8. lib. 9. recop. y a tras a la recopilacion a la 4. parte.

Pedidos, l. 17. tit. 18. libro 9. recop. y a tras a la recopilacion a la 4. parte.

Pellegeria, l. 7. titulo 7. libro 9. recop. y ve a, pellegero.

Peligro a cuyo peligro se arriendan las rentas, l. 2. tit. 9. et l. 14. tit. 9. lib. 9. recopila.

Reportorio.

Penas en que se pueden incurrir por estas leyes l. 25. & 27. & 29. titulo 18. & l. 18. titulo 17. & l. 1. titulo 12. & l. 9. titulo 11. & l. 12. titulo 9. & l. 1. titulo 14. & l. 12. tit. 11. & l. 7. tit. 8. & l. 9. eod. tit. 8. & l. 2. tit. 10. & l. 4. eod. tit. 16. & l. 3. eod. tit. 10. & l. 6. eod. tit. 10. & l. 5. tit. 16. & l. 9. tit. 12. & l. 12. eod. tit. 12. & l. 13. eod. tit. 12. & l. 16. eod. tit. 12. & l. 17. eod. tit. 12. et l. 13. tit. 9. & l. 10. tit. 13. & l. 3. tit. 14. & l. 4. & 5. & 8. eod. tit. 14. & l. 2. & 3. & 5. tit. 19. & l. 9. eodem titulo. 19. & l. 10. & 11. & 12. eod. tit. 19. & l. 6. 7. & 9. eod. tit. 19. & l. 15. tit. 17. & l. 13. titulo 19. et l. 14. 15. 16. eod. tit. 19. et l. 10. et 11. et 12. tit. 17. et l. 17. eod. tit. 17. et l. 18. tit. 19. et l. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. & 33. tit. 19. & l. 5. tit. 17. & l. 30. eod. tit. 19. & l. 16. tit. 8. & l. 9. tit. 16. & l. 31. & 32. tit. 19. & l. 3. tit. 7. & l. 6. eod. tit. 7. & l. 7. & 8. & 11. & l. 19. tit. 17. & l. 12. tit. 7. & l. 11. tit. 16. & l. 20. tit. 11. & l. 19. tit. 16. & l. 22. tit. 11. & l. 20. tit. 16. & l. 5. tit. 20. & l. 11. & 12. tit. 8. et 23. & l. 34. tit. 19. libr. 9. recop. y atras a la recop. a la 2. parte.

Peones que sacan caualgadas, L. 10. titulo 18. libro 9. recop.

Perdido, L. 26. titulo 19. & l. 20. eod. tit. 19. l. 27. eod. titulo 19. & l. 10. tit. 7. & l. 5. titulo 20. libro 9. recop.

Perjurar, L. 8. titulo 7. libro 9. recop. y ve a Juramento.

Pero Afan, L. 21. titulo 18. libro 9. recop.

Perlados L. 4. titulo 10. & l. 5. titulo 20. & l. 15. tit. 8. libro 9. recop. y atras a la recop. a la 2. parte.

Personas poderosas, L. 2. & 4. titulo 10. & l. 16. tit. 17. & l. 32. tit. 19. et l. 19. tit. 17. et l. 11. titulo 8. et l. 15. eod. titulo 8. libro 9. recop.

Personas que poco pueden, L. 1. titulo 7. libro 9. recop.

Personas honestas, L. 4. titulo 7.

Personas de orden, L. 10. titulo 7. libro 9. recop.

Pesar do se deue matar la carne que se ha de pesar en Seuilla, L. 9. titulo 19. libro 9. recop.

Pescado, L. 16. et 20. et 21. 24. 26. et 28. titulo 18. et l. 32. titulo 19. et l. 8. tit. 12. eod. libro 9. recop.

Peso, L. 8. titulo 12. et l. 10. titulo 19. libro 9. recop.

Pesquisa, L. 7. tit. 8. et l. 2. tit. 19. et l. 11. tit. 17. et l. 5. tit. 20. libro 9. recop.

Picoteros y picotes, L. 27. titulo 19. et l. 17. titulo 17. libro 9. recop.

Pieza de plata, L. 18. titulo 17. libro 9. recop.

Piezas y retales, L. 27. titulo 19. et l. 20. eod. tit. 19. libro 9. recop.

Pies de las reses que se pesan, L. 10. titulo 19. libro 9. recop.

Pinos para las atarazanas de Seuilla, L. 37. titulo 18. libro 9. recop.

Pisones y batanes l. 17. titulo 17. libro 9. recop.

Plaza, l. 13. tit. 19. lib. 9. recop. et l. 9. tit. 11. eod. lib. et l. 31. tit. 19. eod. lib.

Plata, L. 18. titulo 17. et l. 4. titulo 18. libro 9. recop.

Platero, L. 18. titulo 17. et l. 27. et 29. titulo 18. libro 9. recop.

Plazenzia, L. 14. titulo 18. et l. 2. titulo 16. libro 9. recop.

Plazos, L. 2. tit. 12. et l. 9. tit. 11. et l. 12. eod. tit. 11. et l. 17. eod. tit. 11. et l. 2. tit. 13. et l. 7. eod. tit. 13. et l. 9. tit. 14. et l. 2. tit. 17. et l. 8. eod. tit. 17. et l. 9. tit. 16. et l. 31. tit. 19. et l. 11. tit. 16. lib. 9. recop. et l. 15. tit. 17. et l. 6. 7. et 8. tit. 19. eod. lib.

Plano, L. 1. et 5. titulo 7. et l. 10. eod. tit. 7. libro 9. recop.

Poderes, l. 6. tit. 10. et l. 8. titulo 16. et l. 11. tit. 12. et l. 13. tit. 9. et l. 8. tit. 14.

et l.

- et l. 12. titu. 19. et l. 3. eod. tit. 19. et l. 4. titu. 7. et l. 8. eod. tit. 7. lib. 9. recopi.
 Poner las rentas en precio, l. 1. titu. 14. et l. 16. tit. 11. et l. 22. tit. 13. et l. 7. tit. 8. et l. 8. titu. 12. et l. 12. titu. 12. et l. 26. tit. 11. et l. 2. tit. 14. et l. 8. eodem titulo 14. libro 9. recop. y ve a ponedor y posturas, et l. 7. titulo 11. eodem libro.
 Ponedor de rentas, l. 3. tit. 14. lib. 9. recop. y a las del capitulo precedente.
 Porteros, l. 21. titulo 19. libro 9. recop.
 Posada del arrendador, l. 31. titulo 19. libro 9. recop.
 Posseſſion, l. 1. titulo 18. libro 9. recop.
 Posturas de rentas, l. 4. titulo 12. et l. 15. titulo 11. et l. 1. titulo 14. et l. 7. tit. 11. et l. 8. titulo 14. libro 9. recop. y atras a poner.
 Potros, l. 15. titulo 18. libro 9. recop.
 Pragmatica, l. 18. titulo 17. libro 9. recop.
 Precios, l. 11. tit. 9. & l. 1. titu. 14. & l. 16. tit. 11. & l. 11. eod. tit. 11. & l. 22. tit. 13. & l. 17. tit. 11. & l. 7. tit. 8. & l. 3. tit. 13. & l. 4. tit. 11. et l. 9. tit. 8. et l. 10. tit. 12. et l. 12. eod. tit. 12. et l. 3. tit. 12. & l. 16. eod. tit. 12. & l. 26. tit. 11. et l. 24. eod. tit. 11. et l. 7. titu. 13. et l. 2. tit. 14. et l. 3. eod. tit. 14. et l. 5. eod. tit. 14. et l. 8. eod. tit. 14. et l. 1. tit. 19. & l. 30. eod. titulo 19. & l. 17. eod. tit. 19. et l. 7. tit. 7. libro 9. recop.
 Pregonar pregoneros y pregones, l. 11. tit. 9. & l. 12. tit. 11. & l. 4. eod. tit. 11. & l. 1. titulo 14. & l. 11. titulo 12. & l. 24. titulo 11. & l. 10. tit. 13. & l. 13. tit. 19. & l. 14. eodem tit. 19. & l. 16. eod. tit. 19. & l. 30. tit. 19. & l. 31. eod. tit. 19. & l. 11. tit. 16. & l. 23. tit. 11. & l. 7. tit. 20. lib. 9. recop. & l. 13. tit. 12. eod. lib. & l. 3. titu. 11. & l. 9. tit. 11. & l. 17. eod. tit. 11. & l. 12. et l. 13. tit. 12. & l. 14. eod. tit. 12. & eod. lib. 9. recop. y atras a la recop. a la 1. parte.
 Prescribir, l. 19. titulo 17. libro 9. recopilationis.
 Presentacion, l. 6. titulo 7. libro 9. recopilationis, Y ve a presentar.
 Presentar, l. 6. titu. 7. & l. 13. titulo 6. & l. 14. titulo 14. lib. 9. recop. y ve a recudimiento y a partido y a testigos.
 Presos, l. 3. titulo 10. & l. 10. titulo 16. libro 9. recop.
 Pliego, l. 11. titulo 18. libro 9. recop.
 Principe don luan, l. 28. & 29. titulo 18. lib. 9. recopi. y atras a la recopilacion, a la 2. parte.
 Prior de Guadalupe, l. 14. titulo 18. libro 9. recop.
 Piores, l. 8. tit. 18. lib. 9. recop. y atras a la recopilacion, a la 2. parte.
 Privilegios, l. 1. tit. 16. & l. 1. tit. 18. & l. 11. & 13. & 17. tit. 18. & l. 4. tit. 16. & l. 11. tit. 12. & l. 24. tit. 11. & l. 17. tit. 17. & l. 4. tit. 26. & l. 10. tit. 7. & l. 11. tit. 17. & l. 10. tit. 16. & l. 12. tit. 8. & l. 12. tit. 16. & l. 7. tit. 20. lib. 9. recop.
 Proceso, l. 4. tit. 7. & 6. eodem tit. 7. lib. 9. recop.
 Prometido, l. 9. & 10. tit. 12. & l. 7. 8. 10. & 11. tit. 11. & l. 22. & 24. tit. 13. & l. 7. tit. 8. & l. 3. tit. 13. & l. 26. eod. tit. 13. et l. 5. tit. 12. et l. 9. et 10. tit. 12. et l. 26. tit. 11. et l. 24. tit. 11. et l. 13. titulo 9. libro 9. recop.
 Probanza, l. 18. tit. 17. et l. 5. et 6. tit. 11. et l. 12. tit. 12. et l. 14. eod. tit. 12. et l. 3. tit. 14. et l. 7. tit. 7. et l. 20. tit. 11. et 19. tit. 16. lib. 9. recop. y atras a la recopilacion a la 13. parte.
 Prouar, l. 5. tit. 17. et l. 33. tit. 19. et l. 28. et 30. eod. tit. 19. et l. 1. et 8. tit. 7. lib. 9. recop. y en el cap. precedente.
 Proueymiento, l. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 20. et 21. tit. 18. libro 9. recop.

Reportorio.

Protestacion, L. 7. et 9. titulo 8. et l. 17. titulo 12. et l. 4. titulo 14. et l. 2. titu.
19. et l. 4. eodem titulo 19. et l. 9. eodem titulo 19. et l. 15. et 16. eodem. titulo
19. et l. 19. eodem titulo 19. et l. 17. titulo 17. et l. 27. titulo 19. et l. 16. titulo 8.
et l. 11. titulo 7. et l. 5. titulo 2. libro 9. recopil.

Prouisiones que dan los contadores, L. 8. titulo 18. et l. 9. titulo 8. et l. 17.
titulo 12. libro 9. recop.

Publicacion de los testigos, l. 6. titulo 7. libro 9. recop.

Puebla de sancta Maria de Guadalupe, l. 13. titulo. 18. libro. 8. Recopila-
tionis.

Puebla de Sancta Maria de Nieua, l. 16. titulo. 18. libro. 9. recopilatio.

Pueblos, l. 3. titulo 11. et l. 4. titu. 10. libro 9. recop.

Pujador de las rentas. y pujas, L. 15. titulo 11. et l. 16. et l. 7. et 8. et 12. titulo
11. et l. 22. 23. et 24. titulo 13. et l. 17. titulo 11. et l. 7. titulo 8. et l. 2. 3. et 4. titu.
13. et l. 4. 5. et 6. titulo 11. et l. 5. titulo 12. et l. 26. titulo 13. et l. 18. titulo 11. et l. 8.
et l. 11. titulo 12. et l. 7. titulo 11. et l. 12. et 13. titulo 12. et l. 14. 15. 16. titulo 12. et
l. 26. titulo 11. et l. 17. titu. 12. et l. 7. et 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. et 16. titulo 13. et
l. 2. titulo. 14. & l. 14. titulo 9. lib. 9. recop.

Puerco, Ley. 15. titulo 18. et l. 16. titulo 17. libro 9. recop.

Puertas dellugar, l. 9. titulo 19. et l. 14. eodem titulo 19. et l. 19. et l. 13. eod.
titulo 19. et l. 22. eodem titulo 19. libro 9. recop.

Puerto de la mala muger, l. 20. titulo. 18. libro 9. recop.

Puerto de la Lofilla, Eadem l. 20. titulo. 18. eodem libro 9.

Puertos, l. 13. titulo 9. lib. 9. recop.

QVADERNO De las Alcaualas, en el prologo, y en la ley 145.
quam nondum inueni in dicto libro 9. recopilationis insertam, et in
l. 147. quæ est 7. titu. 20. lib. 9. recopilaticnis, y por otras muchas
leyes, ve a leyes.

Querellado, L. 6. titulo 7. & l. 12. eodem titulo 7. & l. 23. titulo 11. libro 9.
recopila.

Quebra, L. 16. titulo 11. & l. 9. eodem titulo 11. & l. 11. & 12. eod. titulo. 11.
& l. 11. titulo 12. libro 9. recop.

Quintales, L. 4. titulo 19. libro 9. recop.

Quita o suelta o gracia, L. 4. titulo 20. libro 9. recop. & l. 7. titulo 13. eod.
libro 9. recop.

Quitacion, & l. 9. titulo 8. libro 9. recop.

R.

RACION, Equitacion, L. 9. titulo 8. libro 9. recop.

Rasuras, L. 4. titulo 18. libro 9. recop.

Rastreros, L. 11. titulo. 19. libro 9. recop.

Rastro e corte, L. 23. & 24. 26. & 27. & 28. & 29. titulo 18. libr. 9. recopila-
tionis. Y ve a Corté.

Rastro

Rastro de carniceria, l. 11. tit. 19. lib. 9. recop.

Realengo, l. 1. titulo 18. & l. 2. eod. tit. 18. & l. 1. tit. 10. & l. 3. eod. tit. 10. & l. 17. titulo 17. & l. 5. titulo 17. libro 9. recop. y atras a la recopilacion a la 3. parte

Real, o cerco, l. 38. titulo 18. lib. 9. recop.

Recaudadores, l. 1. titulo 16. & l. 2. titulo 9. & l. 2. 3. et. 4. titulo 12. et l. 3. et 9. titulo 11. libro 9. recopilationis, et l. 12. titulo 9. et l. 1. tit. 14. et l. 9. titulo 11. et l. 7. titulo 8. et l. 5. titulo 12. et l. 26. titulo 13. et l. 9. titulo 8. et l. 2. titulo 10. et l. 4. eodem titulo 10. et l. 6. titulo 12. et l. 18. titulo 11. et l. 3. 4. 5. 6. et 7. et 8. titulo 16. et l. 8. 10. et 11. titulo 12. et l. 12. eodem titulo 12. et l. 13. et 14. eodem titulo 12. et l. 17. 18. 24. eodem titulo 12. et l. 13. titulo 9. et l. 2. titulo 14. et l. 4. et 5. eodem titulo 14. et l. 7. titulo 17. et l. 17. eodem titulo 17. et l. 5. eodem titulo 17. et l. 19. eodem titulo 17. et l. 10. titulo 16. et l. 13. titulo 7. et l. 20. titulo 11. et l. 19. titulo 16. et l. 5. titulo 20. et l. 10. titulo 8. et l. 15. titulo 8. libro 9. recop. y ve a, recaudamiento, recaudar, y atras a la recopilacion a la 1. parte.

Recaudamiento y recaudar, l. 2. titulo 9. et l. 9. titulo 8. et l. 5. titulo 14. et l. 2. titulo 16. et l. 12. tit. 9. et l. 12. titulo 16. et l. 33. titulo 19. et l. 12. titulo 12. lib. 9. recop.

Recebir, l. 15. tit. 11. et l. 9. tit. 8. et l. 8. titulo 10. et l. 7. tit. 13. et l. 8. eod. tit. 13. et l. 3. tit. 14. et l. 6. et 7. eod. tit. 14. et l. 9. eod. tit. 14. et l. 12. tit. 17. et l. 11. tit. 16. et l. 12. eod. tit. lib. 9. recop.

Recelar, l. 23. tit. 11. libro 9. recop.

Receptores o recaudadores l. 1. titulo 16. et l. 4. titulo 18. libro 9. recopilationis, y atras a la palabra recaudadores, y a la recopilacion a la 1. parte.

Reclamar, Ve a la ley 132. quam nondum inueni insertam in d. libro 9. recop.

Regidores, l. 1. tit. 14. et l. 7. tit. 8. et l. 4. tit. 10. et l. 6. tit. 12. et l. 11. eod. tit. 12. et l. 3. tit. 14. et l. 9. tit. 19. et l. 16. tit. 17. et l. 13. et 14. tit. 19. et l. 21. eod. tit. 19. et l. 16. tit. 8. et l. 10. et 11. eod. tit. 8. et l. 7. tit. 20. lib. 9. recop. y atras a la recopilacion a la 1. parte.

Regimiento. l. 9. tit. 11. lib. 9. recop.

Registrar. l. 11. titulo 16. et l. 27. eod. titulo 19. et l. 17. titulo 17. libro 9. recop.

Registro, l. 5. tit. 7. lib. 9. recop.

Recudimientos, l. 3. tit. 11. et l. 9. eod. tit. 11. et l. 1. titulo 14. et l. 1. tit. 13. et l. 5. tit. 12. et l. 26. tit. 13. et l. 4. tit. 10. et l. 6. tit. 12. et l. 18. tit. 11. et l. 3. tit. 16. et l. 11. tit. 12. et l. 13. et 14. eod. tit. 12. et l. 17. eod. tit. 12. et l. 24. tit. 11. et l. 9. tit. 13. et l. 3. tit. 14. et l. 4. eodem tit. 14. et l. 8. eod. tit. 14. et l. 13. tit. 19. et l. 11. tit. 16. lib. 9. recop.

Recueros, l. 2. titulo 19. et l. 34. eod. titulo 19. lib. 9. recop.

Recaton, l. 24. 26. et 27. tit. 18. lib. 9. recop.

Rey, l. 4. tit. 17. et l. 3. et 11. et 13. tit. 18. et l. 4. tit. 10. et l. 10. tit. 7. et l. 23. tit. 11. lib. 9. recop.

Reyno, l. 23. titulo 11. et l. 26. et 27. titulo 18. lib. 9. recop.

Reynos

Reportorio.

Reynos, l.1.titulo 12.& l.1.titulo 14. & l.1.titulo 10. & l.3. eodem titulo 10. et l.23. & 26. titulo 11. lib. 9. recop. & in alijs illius libri 9. legibus. fit etiam de hoc verbo mentio.

Relaciones, l.3. titulo 16. libro 9. recop.

Rematar, y remates, l.17. titulo 11. & l.11. titulo 9. & l.3. & 9. titulo 11. & l.7. 8. 10. 11. & 12. titulo 11. & l.22. titulo 13. & l.1. 2. & 3. titulo eodem 13. & l.4. 5. & 6. titulo 11. & l.6. titulo 12. & l.18. titulo 11. & l.13. titulo 12. & l.14. eodem titulo 12. & l.26. titulo 11. & l.24. eodem titulo 11. & l.7. & 8. titulo 13. & l.8. tit. 17. & l.10. tit. 16. & l.10. titu. 8. & l.14. tit. 9. lib. 9. recop. y a tras en la recopilacion a la 9. parte.

Remedio, l.7. titulo 7. et l.24. titulo 19. libro 9. recop.

Remision de los pleytos, l.6. titulo 7. libro 9. recop.

Rentas, ve a tras a la recopilacion, a la 4. parte, & in pluribus legibus dicti libri 9. recopilationis fit mentio de las rentas, & earum aliquae sunt l.1. & 2. tit. 16. et l.2. tit. 9. & l.11. eod. tit. 9. & l.1. & 3. tit. 12. & l.3. et 9. tit. 15. tit. 11. & l.12. tit. 9. & l.1. tit. 14. & l.16. & 9. tit. 11. & in alijs pluribus legibus eiusdem tit. 11. & aliorum titulum dicti libri 9.

Reo, l.1. cum 3. sequentibus, titulo 7. & l.7. eodem titulo 7. libro 9. recopilationis

Repartimiento, l.9. titulo 11. & l.15. titulo 12. libro 9. recop.

Requirimiento, l.8. tit. 16. & l.11. & 12. & l.14. tit. 19. & l.15. tit. 17. & l.8. titu. 19. & l.23. eod. titulo 19. & l.26. eod. tit. 19. & l.27. & 29. eod. tit. 19. & l.9. tit. 16. & l.7. tit. 7. & l.11. tit. 16. & l.34. tit. 19. lib. 9. recop. & l.11. tit. 8. eod. lib. & l.10. tit. 12. eod. lib. 9.

Rescindir el arrendamiento, l.14. tit. 9. lib. 9. recop.

Reses l.10. titulo 19. libro 9. recop.

Resistir, l.12. titulo 8. libro 9. recop.

Retales, l.27. titulo 19. & l.20. eodem tit. 19. libro 9. recop.

Retener, l.32. titulo 19. libro 9. recop. y ve a detener.

Retorno, Ve a, torno

Reuocatoria, l.18. in fi. tit. 17. & l.10. in fi. tit. 7. lib. 9. recop.

Ribera. l.20. titulo 18. & l.4. & 12. titulo 19. libro 9. recopilatio. & l.9. titulo 17. eodem libro.

Ricos hombres, Ve a tras hombres ricos.

Riesgos, l.2. titulo 9. & l.14. eodem titulo 9. libro 9. recop.

Rio de Guadalqueuir, l.5. titulo 19. libro 9. recop.

Robo, l.6. titulo 11. lib. 9. recop.

Romanero, l.12. titulo 19. lib. 9. recop.

Ropas de vestir, l.27. titulo 19. libro 9. recop.

Roperos, l.27. titulo 19. libro 9. recop.

Ruiferrero, l.21. titulo 18. libro 9. recop.

S.

SA B A D O, l.14. titulo 19. lib. 9. recop.

Sacados, o sacada, l.1. & 13. titulo 12. & l.15. eodem tit. 12. & l.8. eodem titulo 12.

titulo 12. libro 9. recopil.

Sacar las mercaderías de vn lugar a otro, l. 30. titulo 19. & l. 18. eodem titulo 19. libro 9. recopil.

Sayales, l. 17. titulo 17. & l. 27. titulo 19. libro 9. recop.

Sal, l. 13. titulo 13. libro 9. recop.

Salario, l. 2. tit. 16. & l. 9. tit. 11. & l. 26. eod. tit. 11. & l. 14. tit. 19. & l. 12. & 13. titulo 7. libro 9. recop.

Salinas, l. 13. tit. 13. & l. 3. tit. 10. libro 9. recop.

Salir las mercaderías, l. 21. titu. 19. lib. 9. recop.

Saluados, Ve atras a la palabra Francos, & ad l. 11. titulo 9. libro 9. recopilationis.

Saneariento, l. 7. tit. 14. & l. 18. titu. 11. libro 9. recop.

Sastres, l. 28. titu. 19. libro 9. reco.

Seda, l. 20. & 27. titulo 19. libro 9. recop.

Seglares, l. 10. titulo 7. libro 9. recop.

Segovia, l. 20. titulo 18. libro 9. recop.

Seguro real, l. 23. titulo 11. libro 9. recop.

Sellar, l. 27. titulo 19. & l. 20. eodem titulo 19. & l. 17. titulo 17. libro 9. recopilationis.

Semana, l. 12. titulo 19. & l. 15. titulo 17. & l. 14. titulo 19. libro 9. recopilationis.

Semillas, l. 13. titulo 19. libro 9. recop.

Simplemente, l. 5. & 6. titulo 7. libro 9. recop.

Señores, l. 14. titu. 19. & l. 5. titulo eod. 19. & l. 15. eod. titulo 19. & l. 8. tit. 17. & l. 23. tit. 11.

Señorio, l. 5. titulo 17. & l. 13. titulo 7. & l. 17. titulo 17. libro 9. recopilationis.

Señorios, Ve atras a Reynos.

Sentencia, l. 6. titulo 7. & l. 11. titulo 7. libro 9. recopilatio. & l. 12. eodem titulo & libro.

Sentenciado, l. 6. titulo 7. libro 9. recop.

Servicio y montadgo, l. 2. titulo 16. & l. 3. titulo 10. & l. 13. titu. 9. libro 9. recopilationis.

Setenas, l. 25. & 27. & 29. titulo 18. & l. 1. titulo. 12. & l. 12. eodem titulo 12. libro 9. recopila. & l. 5. titulo 14. & l. 6. titulo 7. & l. 20. titulo 11. & l. 19. titu. 16. & l. 20. eodem titu. 16. & l. 22. titulo. 11. libro 9. recop.

Seuilla, l. 3. & 4. titulo 17. & l. 11. 20. & 21. titulo 18. & l. 36. & 37. eodem titulo 18. & l. 6. 7. & 9. titulo 17. & l. 4. titulo 19. & l. 5. eodem titulo 19. & l. 9. & 11. & 13. eodem titulo 19. libro 9. recopila. & l. 1. eodem titulo 19. & libro 9.

Sillas, l. 38. titulo 18. libro 9. recopilationis, & l. 34. eodem titulo & libro.

Sillero, l. 25. & 27. & 38. tit. 18. lib. 9. recop.

Sillas e imposiciones, l. 16. titu. 8. libro 9. recop.

Situados, l. 1. titulo 16. & l. 3. & 4. & 7. titulo 16. & l. 11. titulo 12. ad fi. & l. 24. titulo. 11. & l. 8. titulo 14. & l. 10. titulo 7. & l. 10. titulo 16. & l. 12. eodem

Reportorio. R

dem titulo 16. libro Nono recopilationis.

Solariegos, l. 10. titulo 8. libro 9. recopilationis, y atras a la recopilacion a la 3. parte.

Solenidad, l. 12. tit. 13. libr. 9. recop.

Sueldo por libra, l. 24. titulo 13. libro 9. recop.

Suelta e quita, l. 7. titulo 13. libro 9. recop.

Sueltos, l. 10. titulo 16. libro 9. recop.

Sumariamente, l. 5. & 6. tit. 7. & libro 9. recopilationis.

Suplicar, l. 13. titulo 1. libro 9. recop. erat l. 132. quaterni, quæ non reperiuntur in dict. libro 9.

Suspension, l. 3. 4. & 5. titulo 16. libro 9. recop.

T.

TARIFA, l. 11. titulo 18. libro 9. recop.

Tafacion, l. 14. tit. 19. & l. 16. eodem titulo 19. & l. 7. tit. 7. & l. 18. tit. 19. libro 9. recopilatio.

Tasar, l. 5. tit. 20. libro 9. recop. y ve a protestacion.

Tauerneros, l. 8. titulo 17. libro 9. recop.

Teba, l. 11. titulo 18. libro 9. recop.

Telares, l. 17. titulo 17. libro 9. recop.

Temen los arrendadores que los haran mal, l. 23. titulo 11. libro 9. recopilationis.

Tendero, l. 23. & 27. tit. 19. & l. 7. tit. 7. libro 9. recop.

Tener, Ve a, detener.

Teniente, l. 1. titulo 12. & l. 9. titulo 11. & l. 1. titulo 14. & l. 7. & 8. titulo 11. & l. 22. titulo 13. & l. 17. titulo 11. & l. 1. titulo 13. & l. 4. & 5. titulo 11. & l. 5. titulo 10. 10. & l. 18. titulo 11. & l. 3. & 5. titulo 16. & l. 11. titulo 12. & l. 13. eodem titulo 12. & l. 19. titulo 17. libro 9. recopilatio. y atras a la recopilacion a la 1. parte.

Tercias, l. 11. titulo 9. & l. 9. titulo 11. & l. 12. eodem titulo 11. & l. 2. titulo 10. et l. 3. eodem titulo 10. et l. 3. titulo 16. et l. 24. titulo 11. et l. 8. tit. 13. libro 9. recopilationis.

Terminos de lugares y tiempos, l. 14. & 2. titulo 18. & l. 9. titulo 11. l. 7. & 8. titulo 11. & l. 17. titulo 11. & l. 2. titulo 13. & l. 5. titulo 11. & l. 9. titu. 8. & l. 6. titulo 12. & l. 6. titulo 16. & l. 11. titulo 12. & l. 13. eodem titulo 12. & l. 24. titulo 11. & l. 8. titulo 13. & l. 11. titulo 19. & l. 6. 7. & 8. & 12. titu. 19. & l. 15. titulo 17. & l. 16. titulo 19. & l. 10. titulo 17. & l. 5. titulo 17. & l. 31. titulo 19. & l. 4. titulo 7. & l. 19. titulo 17. & l. 17. titulo eodem 17. libro 9. recop. & l. 2. titulo 7. eodem libr. & l. 4. eodem titulo & libro.

Terneras, l. 16. titulo 17. libro 9. recop.

Tesorereros, l. 1. titulo 16. & l. 5. titulo 16. libro 9. recop. y atras a la recopilacion a la 1. parte.

Testigos, l. 1. titulo 14. & l. 14. titulo 12. & l. 28. & 29. titulo 19. & l. 6. titulo 7.

Testimonio, l. 8. titulo 16. & l. 12. titu. 12. & l. 11. titulo 13. & l. 17. tit. 17. & l. 30.

& l. 30. titulo 19. & l. 9. titulo 16. & l. 6. titulo 7. & l. 10. titulo 8. & l. 34. titulo 19. & l. 7. titulo 20. libro 9. recop.

Texedores, l. 17. titulo 17. libro 9. recop.

Tiendas, Ve a, tendero, l. 17. titulo 17. libro 9. recop.

Tierra de Moros, l. 10. & l. 12. titulo 18. libro 9. recopilationis, & l. 3. tit. 11. eodem libro.

Tinajas, l. 16. titulo 19. libro 9. recop.

Tiránamente, l. 3. titulo 10. libro 9. recop.

Toledo, l. 20. titulo 18. & l. 4. titulo 10. libro 9. recopila. & l. 26. titulo 11. eodem libro.

Tomas, l. 9. titulo 8. & l. 6. titulo 16. & l. 10. & titulo 8. & l. 1. eodem titulo 8. & l. 13. eodem titulo 8. libro 9. recopilationis. y deste nombre ay titulos 6 libro 6 de las ordenanças que esta puesto en el dicho titulo 8. del libro 9. recopilationis.

Tundidores, l. 28. titulo 19. libro 9. recop.

Torre de Halaquin, l. 11. titulo 18. libro 9. recop.

Torno, l. 12. titulo 11. & l. 11. titulo 12. libro 9. recop.

Toro la ciudad, l. 31. titulo 18. libro 9. recop.

Toros de Guisando, l. 21. titulo 18. libro 9. recop.

Traperos, l. 26. titulo 11. libro 9. recopilationis & l. 27. titulo 19. eodem libro 9.

Traslado, y l. 6. titulo 7. & l. 12. titulo 16. & l. 1. titulo 18. libro 9. recopilationis.

Traspasamiento y traspasar las Rentas, l. 18. titulo 11. & l. 7. tit. 12. lib. 9. recop.

Trato, l. 7. titulo 18. & l. 16. titulo 8. libro 9. recop.

Triana, l. 13. titulo 19. libro 9. recop.

Tributos, l. 16. titulo 8. libro 9. recop.

Trocar, l. 17. titulo 18. & l. 34. titulo 18. & l. 9. titulo 17. & l. 1. titulo 19. & l. 4. eodem titulo 19. & l. 30. eodem titulo 19. & l. 5. titulo 20. libro 9. recop. Y ve a troques.

Trugillo, l. 21. titulo 18. libro 9. recop.

V.

VA C A S y vacunos, l. 15. titulo 18. & l. 16. titulo 17. libro 9. recop.

Valladolid, l. 1. titulo 14. & l. 19. titulo 18. & l. 4. titulo 20. & l. 20. titulo 11. libro 9. recop.

Valdepalacios, l. 14. titulo 18. libro 9. recop.

Valderas, l. 17. titulo 18. libro 9. recop.

Vale mas, vale menos, l. 14. titulo 9. libro 9. recop.

Vallesteros, l. 1. titulo 18. & l. 12. titulo 7. libro 9. recop. y amas en la recopilation a la 1. parte.

Vara de medir, l. 26. titulo 19. libro 9. recop.

Varones, o machos, l. 17. titulo 18. libro 9. recop.

Vasallos, l. 1. titulo 18. & l. 15. titulo 8. & l. 20. titulo 11. & l. 19. titulo 16. libro 9.

Ximena, l. 11. titulo 18. libro 9. recopilationis.
 Christiano, l. 3. titulo 10. libro 9. recopilationis.

Z.

Z Ahara, l. 11. titulo 18. libro 9. recopilationis Regiæ.

Y Aduerto, que si a caso en alguna destas leyes que allego, del dicho libro de la Recopilacion Real, no estuviere puesta la palabra para que la dicha ley se allega, no es porq̃ no se pudiesse en la ley del Quaderno de donde se sacó la dicha ley de la dicha Recopilacion Real: sino porque en la transcripcion de las leyes del dicho Quaderno de Alcaualas que se infieren en el dicho libro Nono, en muchas dellas se quitan, truecan, y añaden, algunas palabras de las que en el original estauan: el qual si vieren ser así, hallaran y no me culparan los Lectores, a quien suplico perdonen, que aunque les parezca ser esto de poco prouecho, es a omenos de mucho trabajo lo que en ello se ha puesto, y sera para muchos aliuio, para hallar mas facilmente las leyes del Quaderno insertas en el dicho libro Nono de la Real Recopilacion, que es el que trata desta materia.

FINIS.

Series Chartarum.

† A B C D E F G H I K L M N O P Q R a b

Omnes sunt quaterniones, excepto †. duernione, & R. quinternione, & b. ternione.

Christiano, 1.º título 10.º libro 2.º recopilación.
Ximena, 1.º título 18.º libro 2.º recopilación.

Σ

Σ Abad, 1.º título 18.º libro 2.º recopilación R.º

Y Adunio, que si caso en alguna destas le-
yes que allego, del dicho libro de la Recopilación
con Real, no estuviere puesta la palabra para que
la dicha ley se allega, no es por no se pudiesen
leyes del Quoderno de donde se sacó la dicha ley
de la dicha Recopilación Real, sino porque en la
transcripción de las leyes del Quoderno de
Alcavalas que se insertan en el dicho libro, no
en algunas palabras de las que en el original estavan.

Excudebat Petrus Lassus.

M. D. XC VIII.

FINIS.

Series Chartarum.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T

En esta serie de cartas, excepto las que están en el R.º de la serie de cartas, de la serie de cartas.

INDEX RERVM NO- tabilium quæ in hoc opere continentur.



ACTIO, talis in-
dicatur, qualis
est res ad quā
competit. l. 5.
tit. 17. num. 12.
& ipsius rei na-
turam, & qua-
litate assumit. ibidem.
Actum facienti ex necessitate, ma-
gis subuenitur quam facienti ex
voluntate. l. 1. tit. 10. num. 2.
Addictio est augmentum pretij, vel
mercedis: in rub. tit. 13. nume-
ro. 5.
Adiectio aliqua post primam sub-
hastationem, non admittitur nisi
illa decima, aut dimidia, vel *del*
quarto, in redditibus regijs, vel cū
ex pacto, lege, aut statuto, aliud
dispositum. l. 2. tit. 13. num. 1.
& 2. & num. 3. & 4. ex iure specia-
li, an idem dicetur vt in minore,
Ciuitate & Republica, numer. 6.
& 7.
Adiectio *del quarto*, non habet locū
in rebus minorum, Ciuitatum,
vel Ecclesiarum nisi aliud ex pa-
cto, aut cōuentione sit statutum.
l. 6. tit. 13. num. 1.
Adiectio *del quarto*, si de facto admit-
tatur contra legis sextæ tituli. 13
formam, an erit nulla: in eadem
l. 6. num. 5.
Adietor *del quarto*, si in adiectione
eius non seruauit solēnitates, an
intra tempus poterit eas supple-
re. l. 11. tit. 13. num. 1.

A.

Adietor *del quarto*, non seruans le-
gis. 11. tit. 13. formam, non lucra-
tur promissa: in eadem. l. num. 2.
Administrantibus aliena, regulari-
ter contrahere prohibitum. l. 17.
tit. 16. num. 3.
Administrantibus non licet pecu-
niam administrationis in suos
usus conuertere. l. 17. tit. 16. n. 4.
Administratores, vel venditores rei alie-
næ, regulariter non tenentur in se
retinere gabellam, nisi in casibus
à iure expressis. l. 8. tit. 17. nu-
mer. 3.
Admittēs fideiussōres nō idoneos,
tenetur, si approbatores non ad-
hibuit in regijs redditibus. l. 6.
tit. 10. num. 6. & 7. vbi idē quoad
Rempublicam.
Aestimatio rei dotalis, in dubio, em-
ptionem facit. l. 35. tit. 18. nu-
mer. 4.
Aestimator vnus in materia legis
2. tit. 17. sufficit, licet regulariter
duo requirantur: in ead. l. nu-
mer. 49.
Agrimenforū declaratio, non trā-
sit in rem iudicatam. l. 1. tit. 17. nu-
mer. 46. et sic non possunt puniri de
falso. ibidem.
Almo xarifazgo, quid sit. l. 1. tit. 22.
num. 1.
Animus reipublicę princeps est. l. 1.
tit. 8. num. 1.
Antiquus auctionator, etiam in fi-
scalibus præfertur nouo pro tan-
to. l. 2. tit. 13. num. 8.

a

Arbores

INDEX

Arbores stantes, quæ vt separentur
veditæ sunt, mobiliū appellatio-
ne compræhenduntur. l. 5. tit. 17.
num. 21.

Argumentum à verbis legis sumitur.
l. 6. tit. 9. nu. 10.

Armorū appellatione, veniunt of-
fensiuæ & defensiuæ. l. 40. tit. 18.
nu. 1. & quæ in l. 40. tit. 18. veniāt
eorū appellatione d. l. 40. nu. 2.

Armorū appellatione, non conti-
neri cultellum paruum ad inci-
dendum panem. l. 40. tit. 18. n. 3.
& hic prohibitus portare arma,
non prohibetur hos paruos cul-
tellos afferre. nul. 4.

Auctiones factæ contra legem, sta-
tutum, consuetudinem, vel nullū
nullæ sunt. l. 1. tit. 13. num. 4.

Auctoris resolutio, circa quæstionē
an ex iuribus vel nominibus de-
bitorum cessis, vel venditis, ga-
bella debeat. l. 5. tit. 17. nu. 13.

Baldus reprobat. l. 1. tit. 17. n.
19. asserens gabellā debitam
ex contractu iure gentium refra-
gari: & num. 20. saluatur.

Bellum magna ex parte vincitur cō-
silio, & pecunia: v. l. 1. titulo. 8.
num. 2.

Bona non sufficit quod tempore ap-
probationis, in proprietate va-
leant debiti estimationē, nisi etiā
tempore solutionis valeant, & re-
periatur emptor eorum. l. 6. tit. 10.
nu. 10.

Bonorū executorū ad fisci petiti-
onē traditio faciēda est in emptio-
nē alicui debiti, si emptor eorum
nō reperiatur. l. 18. tit. 7. n. 1. & u. 2.
ad limitationē legū iuris cōmunis
prohibentiū inuitam emptionē.
& num. 3. constituitur in hoc lex
nostra specialis, & quo pretio fiet
tūc, bonorum talium estimatio.

C.

Calculatio, vulgo, *ancante*, ha-
bet executionem paratam,
l. 10. tit. 16. nu. 2. Intelligere vt ibi.

Carnifices ementes carnes etiam à
vicinis loci illius, vbi viuunt, de-
bent cōductori gabellarum ma-
nifestare has emptiones, quæ fe-
ciēt in alijs rebus à cōvicinis em-
ptis. l. 6. tit. 19. num. 2. & 3.

Casus fortuitus si obueniat culpa lo-
catoris, nō tenetur de eo condu-
ctor. l. 2. tit. 9. n. 12. vbi n. 12. idē es-
se si facto locatoris etiā iusto n. 13.

Casus fortuitus quis dicatur. l. 2. tit.
10. num. 27.

Casus insolitus quis dicatur. l. 2. tit.
10. nu. 24.

Casus vbi quis officium quod habet
perdit. l. 17. tit. 7. nu. 10. ois. Bibb. A.

Cemetera, & lapides, & alia tigna se-
mota à domo mobilia reputan-
tur. l. 5. tit. 7. nu. 18. ois. Bibb. A.

Census vitalis, an sit proprie contra-
ctus, et quid sit. l. 1. tit. 17. nu. 112.

Census, an constitui possit per ali-
quod annos determinatos dato
iusto pretio. l. 1. tit. 17. num. 114.

Cessio bonorum non competit de-
bitoribus fisci, neq; exbusat eos,
nisi vbi paupertas excuset. l. 5.
tit. 9. nu. 2.

Christus soluit tributū Cæsari, volū-
tarie tamen. l. 1. tit. 27. nu. 24. et cō-
dennatur error Marfilij Padua-
ni aliud, et male asserentis.

Citatio partis requiritur ad facien-
dam electionē estimatoris, licet
non ad eius declarationem, vt in
l. 2. tit. 17. num. 49. et 50. et 51.

Ciuitas indiget pluribus rusticis et
alijs conductoribus, et alijs mini-
strantibus, inuehentibus, et eue-
hentibus singula. l. 1. tit. 20. nu. 4.

Ciuitati conducenti gabellas an cō-
petat

R E R V M.

ius executiuū sicut Regi. l. 1. tit. 7.
num. 2.
Clausula breuiter & summaria, &
sine strepitu & figura iudicij,
quid sibi velint. l. 5. tit. 3. num. 1.
Clausula generalis subsequens, nō cō
prehendit ea, de quibus erat ex
pressa facta mētio. l. 34. tit. 18. n. 16.
Clausula multæ vbi habent sensum
de perse non ad omnia præcedē
tia, sed ad proximiorē clausulam
referuntur. l. 34. tit. 18. num. 15.
Clericus de personis potentibus est
l. 7. tit. 18. num. 13.
Clericus mercator corā iudicibus
secularibus mercatorū cōuenitur
super reb^{us} mercatōis. l. 7. tit. 18. n. 14.
Clericus vinū propriū vēdēs, vel id
quod superest de eo quē vilius ad
suā vel suorū sustentationē emit
iusto pretio tūc currēte, & carius
vendit, vel si multa forma, vt sit si
bi materia operādi, vel qui pro
vna vice tantum emit, non dicitur
negotiator. l. 7. tit. 18. n. 9. 10. & 11.
Clericus lucri causa inhians iniu
stis, & vituperosis lucris, in dig
nus efficitur priuilegio clericali.
l. 7. tit. 18. num. 7.
Clericus negotiator quis dicatur. l.
7. tit. 18. num. 4 & 8.
Clericus, & laicus si vendant rem
communem, laicus soluet pro
sua parte gabellam, clericus ve
ro non. l. 6. tit. 18. nu. 9. vbi &
idem si laicus permutet rem suā
cum clerico.
Clericus negotiator soluit gabellā
ex negotiatione. l. 6. tit. 18. nu. 8.
Clericus secularis cōductor gabel
larum, an possit conueniri corā
iudice seculari. l. 8. tit. 10. nu.
mero 4. & 5. & 6. nisi vt num. 7.
Clerici seculares an possint esse cō
ductores reddituum regionum,
& quid si successerint cōductori

eorum. l. 8. tit. 10. num. 1. & nu. 2.
an possint esse fideiussores. & 11.
3. limitatur.
Clerici qui sint hi qui immunes sūt
à gabellis. l. 6. tit. 18. nu. 2. & nu. 6.
quid in clerico minorum ordi
num, & nu. 7.
Clerici negotiatores de iure cano
nico, gabellam ex negotiatione
debent. l. 7. tit. 18. num. 3.
Collegium aliud est à confratria, et
aliud persona vna singularis eius
dem. l. 1. tit. 18. nu. 8. & num. 4. ex
hoc infertur.
Collegia doctorum, & vniuersitates
scholarium coram ecclesiastico
conueniuntur. l. 1. tit. 18. nu. 3.
Commercia sunt de iure gentium.
l. 1. tit. 20. nu. 2.
Communicatio rerum duplex est.
l. 7. tit. 18. nu. 5. et 6.
Compensatio an opponi possit ex
actione gabellarij. l. 5. tit. 7. nu. 3.
Conditiones generales quibus cū
gabellæ locantur, sunt vt leges ob
seruandæ in rubrica. tit. 9. nu. 1. et
2. de nouis punctuationibus.
Cōducere regios redditus quilibet
potest, qui non reperitur expres
se prohibitus. l. 3. tit. 10. numer. 1.
vbi & infamibus id permitti, pro
batur.
Conductio gabellarum à minori fa
cta, absque iuramento an valeat.
l. 6. tit. 10. num. 1. & nu. 2. am
pliatur etiam si ex aspectu appareat
minor.
Conductor si dicat in specie, se susci
pere vnum casum fortuitum, &
generaliter omne aliud pericu
lum, comprehenditur casus pe
stis, & cuiuslibet aduersitatis. l. 2.
tit. 10. nu. 7. & 8. si casus sit similis
expresso, non vero si maior nu.
mer. 9. vbi quis sit similis, et quis
maior.

INDEX

Conductor si ob inimicitias locato-
ris damnū in re locata recipiat,
tenetur locator de damno. l. 2. ti-
tulo. 10. nu. 12.

Conductor non tenetur de casu for-
tuito, etiam si susciperet in se om-
ne periculum, quoties casus ille
potuit à locatore remoueri. l. 21
tit. 10. nu. 15.

Conductor non tenetur de casibus
in solitis, etiam si in se omne peri-
culum susceperit, & fortuitis re-
nuntiauerit. l. 2. titu. 10. num. 16.
& 23.

Conductor gabellarū an excusetur
à tutela. l. 6. tit. 10. nu. 15.

Cōductor secundus si aufugiat, vel
fiat non soluēdo tenetur primus,
qui non liberatur cedendo iura
communitati, contra secundum
l. 1. tit. 16. num. 2.

Conductores pro minori dantes a-
licui partem aliquam an tenean-
tur de euictione, si populus per in-
capitationem conductionem ac-
ceperit. l. 8. tit. 9. nu. 1.

Conductores plures gabellarum si
diuidant societatem & admini-
strationem, quomodo tenebun-
tur fisco ad pretium. l. 6. tit. 12. n.
2. & num. 3. an & tunc tenebitur
vnus alteri lucrum cōmunicare.

Conductores gabellarū si intra ter-
minū debitum fideiussiones nō
præstiterint compelli possunt eas
præstare. l. 8. tit. 12. nu. 1.

Cōductores gabellarum fideiussio-
nes idoneas præstare debent. l. 1.
tit. 14. nu. 5.

Conductores gabellarum dicentes
non posse soluere delegationes
quomodo tenentur adhuc tēpo-
re hic limitato corā calculatori-
bus regijs, aliter enim adstringē-
tur soluere. l. 3. tit. 16. nu. 2.

Confratriæ laicales non gaudēt pri-

uilegio piorū locorū. l. 1. tit. 18. n.
1. nisi ad pias causas sint cōstitu-
ta, vbi quid in collegijs, & n. 7. id
etiam prosequitur.

Consideratur verba legis. 6. tit. 13.
pro confusione quorundam di-
centium auctionem admitti in
obligationibus ciuitatum publi-
cis quocunque tempore & indi-
stincte. dict. l. 6. tit. 13. nu. 2.

Consiliū authoris circa probationē
faciendā in perceptione harū de
cimarū per laicos. l. 1. tit. 21. n. 31.

Consuetudo vel præscriptio imme-
moralis imponendi collectas in
vnuare, non extenditur ad alias
res. l. 1. tit. 17. nu. 16.

Consuetudo facilius admittitur in
hoc modo & forma soluendi gabellā
l. 3. tit. 17. num. 2.

Consuetudo antiqua plurimum de-
bet attendi in vectigalibus soluē-
dis. l. 7. tit. 17. num. 1.

Consuetudinem de qua in l. 3. titu.
17. nō est necesse probare, sed al-
legare eā sufficit. d. l. 3. tit. 17. n. 4.

Cōtumacia accusanda est ad incur-
rendam confessi pœnam. l. 5. tit.
7. num. 4.

Conuentiones factæ à primis cōdū-
toribus an sint obseruandæ per
secundos. l. 11. tit. 12. nu. 1. & nu.
2. per quod tempus durent.

Conuentione etiam facta cum sub-
ditis, acquiritur ius collectandi
l. 1. tit. 12. nu. 62.

Copulatiua pro disiunctiua plerun-
que ponitur. l. 34. tit. 18. num. 14.

Damnū est lucra quæ sita amitt-
tere. l. 6. tit. 9. nu. 5.

Debitor fisci præsumitur ditatus ex
fisci bonis. l. 16. tit. 7. nu. 2.

Debitor gabellarū etiam si præstet
fideiussores de saneamētō in
die executiua in carcere debet
assistere.

R E R V M.

assistere. l. 14. tit. 7. nu. 5. et nu. 6.
 idem in quocunque fisci debito-
 re dicitur.
 Debitores gabellarū an executiue
 conueniri possint per earum exa-
 ctiores. l. 5. tit. 7. num. 2.
 Debitores, etiam fisci gaudent im-
 munitate ecclesiæ. l. 14. tit. 7. n. 7.
 Decimas sibi concessas an possit lai-
 cus licite sibi retinere. l. 1. titulo
 21. nu. 3. & 8.
 Decimas percipiendi ius spirituale
 est, neque laicis potest regulari-
 ter cōpetere. l. 1. tit. 21. n. 4. etiā an
 te Conciliū Lateranense, nisi ex
 Papæ cōcessione ut n. 5. et 6. et 7.
 Decimæ si à manibus laici sine scan-
 dalo auferri non possunt, dimit-
 tēdæ eis sunt. l. 1. tit. 21. nu. 18.
 Decimæ à laico possesse possunt per
 alium laicum contra Regem per
 tempus immemorabile, & con-
 tra inferiores à Rege, minori tē-
 pore prescribi. l. 1. n. 21. n. 41. et 45
 Decipere alium etiam intra dimi-
 diam non licet in conscientia. l. 2. ti-
 tulo 11. nu. 5.
 Decipere ultra dimidiam an liceat
 propter fisci fauorem. l. 20. titulo
 7. num. 1. & 2.
 Declaratur versiculus, *pero no se en-
 tienda*, legis. 2. titulo 20. ibidem.
 numero 1.
 Delegationes cum dantur in prin-
 cipio anni, antequam calculatio-
 nes fiant, quid agendum erit. l. 3.
 titulo 16. nu. 1.
 De promissis, remissiue, in rub. titu.
 13. nu. 7.
 Deputatis etiam ad vidēdum bona
 populorum prohibetur locatio
 & conductio gabellarum. l. 4. tit.
 10. num. 13.
 De subhastationis forma ac modo,
 remissiue. l. 2. titulo 11 nu. 2.
 Dictio vsque exclusiue ponitur, ob

regis fauorem. l. 2. titulo 13 n. 9.
 Dictio *qualquier*, omnia includit, &
 nichil excludit. l. 17. tit. 17. nu. 1.
 nisi aliud ex mente disponentis
 constet, ut ibidem.
 Dictio vnius iuramento creditur in
 casu legis 28. tit. 19. ut ibi n. 1. &
 2. quod poterit probari cōtrariū
 & n. 3. et 4. restringitur, cum nu.
 5. & 6. et 7.
 Dictio *porque*, causatiue, & pro ratio-
 ne apponi solet. l. 31. tit. 19. n. 1. &
 n. 2. quod, denotat causam finalē.
 Dies subhastationi firmatus abre-
 uiari non potest per cōficiales ad
 subhastandos regios redditus po-
 sitos. l. 5. tit. 11. n. 1. & ibi, quod ter-
 mini extraiudiciales perempto-
 rij sunt, licet non dicatur.
 Dies termini, computatur in termi-
 no. l. 31. tit. 19. nu. 14.
 Dies communi more cōputatur ab
 ortu solis vsque ad eius occasum
 l. 31. tit. 19. nu. 15.
 Distractus quis proprie sit. l. 2. tit. 17.
 n. 34. et 35. in cōtinenti vel ex in-
 teruallo partes decessisse à cōtra-
 ctu ut debeatur ex distractu ga-
 bella, vel non multū interesse di-
 citur. n. 36. et 37. et n. 38. quando
 dicetur in continenti vel ex in-
 teruallo, & n. 39. pro sequitur.
 Diuisio debiti inter conductores fa-
 cta, an noceat creditoribus ut in
 solidum contra quemlibet agere
 non possint. l. 6. tit. 12. nu. 1.
 Diuisio hereditatis vicem emptio-
 nis optinet, permutationique si-
 milis est. l. 35. tit. 18. n. 15. & n. 19.
 cum sequentibus declaratur.
 Diuisio cōmode, et non per particu-
 las rerū fieri debet. l. 35. tit. 18. n.
 40. et ideo debet pars domus vel
 fundi contigua alteri parti ipsius
 cohæredis diuidentis dari, iuxta
 partem illam. n. 41. & 42.

INDEX

Diuites ad emendum frumentum pro publica reparatione mutuare pecunias compelluntur. l. 18. tit. 7. n. 4. & n. 5. infertur contra iudices perquisitores compellentes emere bona delinquentium.

Dos data ab illo qui dotare non tenebatur, donationi æquiparatur. l. 35. tit. 18. nu. 2.

Dotis fauore multa sunt introducta in iure. l. 35. tit. 18. nu. 5.

Doti an præferatur fiscus. l. 16. tit. 7. nu. 3. & 6.

Dubitationis causa si quæ apponitur ius non lædunt. l. 31. tit. 19. n. 16.

Duodecim liberos habes an excusetur à gabella. l. 1. tit. 18. n. 18. et 19.

E.

Ecclésiæ fauor præpõderat fauore ciuitatis. l. 2. tit. 13. n. 5.

Ecclesiæ & scholastici immunes sunt à gabellis. l. 6. tit. 18. nu. 2.

Emens à cõuicino aliquam rem non tenetur manifestare gabellario, nisi in casu. l. 6. tit. 19. nu. 3.

Emptio monetæ foreræ & si alicui concedatur nisi expresse dicatur non censetur in perpetuum concedi. l. 33. tit. 33. n. 6. in cuius proposito declarantur optimè quædam eiusdem legis verba.

Emptio & venditio triplicem aut quadruplicem perfectionem habere dicitur. l. 1. tit. 17. nu. 83.

Episcopi quando conquæsti fuerint de nobilibus decimas percipiētibz, quid fuit factum. l. 1. tit. 21. n. 19.

Equus si vendatur cum sella & freno non debetur gabella, et si dicatur quod solus ipse & non sella et frenum venditur. l. 34. tit. 18. n. 17. & 18.

Equulus diminutius est ab equo. l. 34. tit. 18. num. 11.

Equorum appellatione qui continentur. l. 34. tit. 18. n. 10.

Equorum plura, remissive in. l. 34.

tit. 18. num. 8. vbi & quis primo æquum ascendit.

Erroneum est asserere quod ecclesiæ & earum ministri non sint diuites. l. 6. tit. 18. nu. 1.

Exactor gabellarum vel conductor si alteri gabellas exactionem earum mandet, an in subsidium agat Rex contra hunc secundum exactorem. l. 1. tit. 16. nu. 1.

Exactores collectarum per præsidem & rectores ciuitatum eligendi sunt. l. 1. tit. 14. num. 2.

Executiue an possit procedi contra testes approbatores. l. 6. tit. 10. n. 8. & 9.

Executiue fisci debitores conueniuntur. l. 6. tit. 10. num. 9.

Executiue an possit procedi contra debitorem gabellæ. l. 6. tit. 10. n. 11.

Executor in materia gabellarum mittendus, an debeat esse diues, plenus & cognitus. l. 9. tit. 7. nu. 1.

Exigens ab ecclesijs & ecclesiasticis personis gabellas excommunicatus est. l. 6. tit. 18. nu. 4.

Exterus à regno siue Maurus, Iudeus aut Paganus ex venditis in eo debet gabellam. l. 1. tit. 18. num. 12.

F.

Fabricantes pannos tenentur illos registrare arrēdatore gabellæ illius. l. 17. tit. 13. nu. 3.

Facti contingētia de duobus socijs cõducentibus decimas vnius loci si post vnus alteri suam partem relinquat an gabella debebitur. l. 35. tit. 18. nu. 32. & 33.

Famma priuilegij cum cõcurrit cum immortali præscriptione & cõsuetudine, tunc esse incapax præscribēdi, potest se fundari in tali præscriptione, & sic famma talis alleganda & probanda est vt faciat laicum cum capacem allegandi talem præscriptionem, quæ licet non det titulum,

R E R V M.

lum, dat tamē capacitatē. l. 1. tit. 21. nu. 25. & 26. & 27.
 Fammæ publicæ probatio requiritur, etiā in hac probatione de decimis per laycum percipiēdis faciēda. l. 1. tit. 21. n. 24. & nu. 28.
 prosequitur, & n. 26. consiliū auctororis.
 Fideiussio propriē non est contractus. l. 2. tit. 17. nu. 28.
 Fideiussio est accessio obligationis principalis. l. 2. tit. 17. n. 32.
 Fideiussor obligari non potest in du-
 riorem causam quā principalis.
 l. 2. tit. 17. nu. 31.
 Fideiussor uti potest privilegio con-
 cesso minori pro quo fideiussit,
 si quoties habet regressum contra
 minorem. l. 2. tit. 17. nu. 30.
 Fideiussorem dare promittēs intel-
 ligitur quod sit de hominibus il-
 lius civitatis. l. 1. tit. 10. n. 4. ubi in se-
 cundo ad licentiā concessam ut ex pre-
 sentio rerū maiōratus venditarum,
 ematur prædialia vel census, nō po-
 terūt emi extra civitatē illā. n. 5.
 & 6. limitatur & declaratur, & in
 n. 7. id etiā prosequitur.
 Fideiussores conductorū reddituū
 regionū, in qualibet parte regni
 dari possunt, quod secus in alijs.
 l. 1. tit. 10. n. 1. & 10. & 11. quid si
 sint dominorum.
 Fiscus præfertur creditoribus etiā
 anterioribus in bonis debitoris,
 nisi creditores probaverint bo-
 na esse sua. l. 16. tit. 7. n. 1. & 4. de-
 claratur cum sequentibus.
 Fiscus ob delicta nullam habet raci-
 onem hypothecam in bonis delin-
 quētis. l. 16. tit. 7. n. 7. nisi ut ibidē.
 Fiscus est sicut lien, nam sicut liene
 crescēte, in corpore humano om-
 nes artus reliqui tabescunt, ita
 crescente fisco reliqua civitatū
 membra deficiūt. l. 1. tit. 17. n. 38. et 39.

Fisco petenti gabellam & dere tene-
 tur reus instrumenta & gabella-
 rio itidem. l. 10. tit. 17. n. 2. & 3.
 Flumen si alveū mutaverit nō tene-
 bitur conductor renuntians casi-
 bus fortuitis. l. 2. tit. 9. nu. 21.
 Fratres ordinū Mendicantiū nō sol-
 vunt gabellam. l. 1. tit. 18. num. 7.
 Fraudator gabellæ non tenetur ad
 pœnam si dolo eam non frauda-
 verit. l. 3. tit. 19. nu. 12.
 Fraudatores gabellarū iustarū ad re-
 stitutionē tenentur. l. 1. tit. 17. n. 1.
 Fraus non fit hoc vel illo modo dō-
 trahendo, nisi ratione evitanda
 gabellæ simuletur contractus. l.
 1. tit. 17. nu. 1.
 Fraus quibus modis fiat & quomo-
 do probetur. l. 1. tit. 17. nu. 4.
 Fructus an computentur inter mo-
 bilia, vel veniant mobilia appel-
 latione. l. 5. tit. 17. nu. 17. & 20.
 Frumentū emens ad creditū pretio
 quo valuerit in mense Maij non
 tenebitur ad summam immode-
 ratam. l. 2. tit. 9. nu. 22.
Gabella tradenda est plus af-
 ferenti. l. 2. tit. 11. n. 14.
 Gabella odiosa videtur nisi princi-
 pium concessionis consideremus.
 l. 1. tit. 17. num. 21.
 Gabella ex venditione nulla non de-
 betur. l. 1. tit. 17. nu. 70.
 Gabella à vendente alieno nomine
 an peti possit. l. tit. 17. n. 76. & 77.
 Gabella potest recuperari à posses-
 sore rei venditæ ex qua debeba-
 tur, quia transit cum onere gabel-
 læ. l. 1. tit. 17. nu. 78.
 Gabella potest peti à venditore etiā
 si liberam vendat rem à gabella
 & sic, *borra de alcanala*. l. 1. tit. 17. n.
 79. & 80. ubi idem cū clericoven-
 ditor franco pretio, recuperabit
 tamen venditor à talibus empto-
 ribus

ribus, vt ibidem. *gub. n. 103.*
 Gabella an debeatur de illa franqui
 sia gabellæ in venditionis contra
 ctu conuenta cum emptore, hoc
 est, *del barro*, l. 1. tit. 17. num. 81.
 Gabella solui debet etiam re nō tra
 dita neque facta solutione, sed sta
 tim quod de pretio conuentum
 est. l. 1. tit. 17. n. 82. cū sequentibus.
 Gabella non ratione rei vendite vel
 pretij conuenti sed ratione con
 tractus debetur. l. 1. tit. 17. nu. 84.
 Gabella debetur ex venditione etiā
 si ante rei traditionem p̄mitue
 rint. l. 1. tit. 17. nu. 86.
 Gabella an debeatur si in vēditione
 harra interuenit. l. 1. tit. 17. n. 90.
 & 91. nisi vt nu. 92. & 93. dicitur
 quod si nulla pars recedat debebi
 tur gabella gabellario temporis
 venditionis nō vero traditionis.
 Gabella debetur tempore venditio
 nis etiā si partes egerint quod res
 tradatur talitēpore, & sic in diē
 aliquem. l. 1. tit. 17. num. 94.
 Gabella debetur tēpore vēditionis
 etiam si solutio eius in diem ali
 quem differatur. l. 1. tit. 17. n. 95.
 Gabella non debetur venditionis
 conditionalis, nisi verificata cōdi
 tione. l. 1. tit. 17. n. 96. & verificata
 conditione debetur primo gabel
 lario, non vero secundo. n. 97.
 Gabella cēsus redimibilis statim de
 betur, & peti potest à venditore.
 l. 1. titulo 17. nu. 98.
 Gabella debetur statim de vēditio
 ne facta cū pacto de retrouēden
 do. ibi. n. 99. ex rescissione tamē
 postea facta non debetur cum
 res depēdeat à causā antiqua. n. 100.
 Gabella an debeatur ex cēsu emphy
 teotico redimibili. ibidē. n. 103.
 & an statim peti pōssit, & cui ga
 bellario debeatur ibi. & n. 104. &
 omnia. 105. discutitur an debetur de
 iudici

in fundo dato ad cēsum redimibilē
 aut perpetuū, & n. 106. declaratur
 Gabella nō debetur ex fundo dato
 ad cēsum perpetuum emphyteo
 sic. ibidem n. 107. nisi vt ibi, n. 10
 et si postea res illa domino redde
 tur nulla debetur gabella. n. 108.
 Gabella non debetur si aream suam
 det aliquis, aliquid vt communē
 domum ædificet. ibidem n. 109.
 gabella an debeatur de constitutio
 ne census vitalis, *in l. q. de p. v. d. a*
 ubi ibidem n. 110. & 111. & 112. & 113.
 Gabella an debeatur ex censibus re
 gij quos iuros vocamus. ibidē.
 n. 115. & nu. 116. *in l. q. de p. v. d. a*
 Gabella non debetur ex censu cōsti
 tuto super re immobili vendita
 talitē cū sensu illo. ibidem n. 117.
 nisi vt ibi, & nu. 128. & num. 157.
 Gabella cēsus an soluēda sit in loco
 ubi cōstituitur, an vero ubi sunt
 bona super quibus cōstituitur. ibi
 dem. nu. 119. ubi & quid si bona
 sunt in plurius locis. *in l. q. de p. v. d. a*
 Gabella an debeatur de re quam vē
 dit in hoc regno habens eam in
 alio regno. ibidem. num. 120.
 Gabella an debeatur statim de vēdi
 tione facta, dom tamen, *de l. q. de p. v. d. a*
 statim fiat. ibidem n. 121. & n. 122.
 cui gabellario debetur, & nu.
 123. declaratur. *in l. q. de p. v. d. a*
 Gabella ex vēditione rei quanti Ti
 tius aestimauerit vēditæ nō debe
 tur statim sed facta aestimatione.
 ibidem nu. 128. & nu. 129. cui ga
 bellario debetur gabella.
 Gabella quādo debeatur & cui ga
 bellario quoties res aliena vēdi
 tur per aliquē sine mādato domi
 ni, post autē dñs approbat vendi
 tionē. ibidē. n. 131. secus vero erit
 si quis vā suam vendiderit. n. 132.
 Gabella ex venditione iudiciali vir
 tute sententiæ, *de remate*, facta nō
 debe-

R E R V M.

debetur vsque dum executatus
 capiat possessionem. ibidē. n. 133.
 Gabella soluta ex veditioe iudicia
 li non est reddenda executato,
 etiam si sententia & venditio in
 gradu appellationis vel alio mo
 do reuocatur. ibidem. num. 134.
 Gabella an sit prius soluēda quā de
 bitum creditori, cuius causa res
 vendita fuit. ibidem. n. 135. & ibi
 quid quoad decimā executōris.
 Gabella nō debetur ex re capta vir
 tute primi & secundi decreti, nā
 si intra tēpus iuris redimatur. nō
 debetur gabella. ibidem. nu. 136.
 Gabella nō debetur ex pacto de vē
 dendo, vel promissione, nisi perfi
 ciatur venditio. ibidem. n. 137.
 Gabella nō debetur ex venditione
 ad beneplacitū facta, si intra tem
 pus assignatū displiceat emptori.
 ibi. n. 138. vbi quod nō potest pe
 ti ante quā declarat sibi placere,
 & n. 138. quod tēpus detur ad de
 clarandū si partes illud nō assig
 nant & an sufficiet dicere, sibi di
 splicere, si res non restituatur in
 tra illud tempus. nu. 140.
 Gabella ex venditione facta ad nu
 merum, pondus, vel mensuram
 non debetur statim, sed facta mē
 sura numero, & pondere. ibidem
 num. 141. & 143.
 Gabella ex veditioe nulla, post au
 tē approbata, debetur ex die ap
 probationis, & gabellario tunc
 existenti. nu. 148.
 Gabella quid sit, & quare sic nomi
 netur. ibidem. nu. 148.
 Gabella qua actione petenda sit. ibi
 dem. nu. 149.
 Gabella nō debetur ex venditione
 quæ ad decem morapetinos nō
 ascendit. ibidem. n. 150. & si ab in
 de debetur pro decem & pro
 alijs quinque morapetinis ad re

spēctum. ibidem. numero 151.
 Gabella debetur & soluēda est nullis
 deductis expēsis. ibi. n. 152. & 153.
 Gabella an debeat ex promissis
 vulgo, *prometidos*. ibidem. nu. 154.
 Gabella debetur de toto pretio ven
 ditionis, siue pretiū sit instū siue
 non. ibidē. n. 156. & ibi ampliatur
 cōmuni. n. 157. vt et si onus adij
 ciatur vltra pretium emptori.
 Gabella debetur ex pretio pro quo
 res veditur, siue veditio sit perpe
 tua siue tēporalis. ibidem. n. 158.
 Gabella debetur ex veditioe, si esse
 aū habet veditio. ibidem. n. 159.
 Gabella non deberetur ex permuta
 tione, si lex solam ex venditione
 deberi iuberet. l. 2. titu. 17. nu. 10.
 Gabella debetur ex omni cōtractu
 etiam innominato, quando aliud
 pro alio datur. l. 2. tit. 17. n. 11. vt
 dedovt des nō verō de faciovt fa
 cias, vt n. 12. dū tamen ex vtraque
 parte sit implemētū secutū. n. 13.
 attēto iure veteri, secus attēto nō
 iūro vt n. 14. & 15. & cui gabella
 rio tunc soluetur, cū Parladorio
 cōtra Lafarte & Cirōda, & nu. 18.
 Gabella debetur quoties vinū pro
 vino datur cum Lafarte cōtra
 Parladorium. ibidem. n. 16.
 Gabella non debetur de promissio
 ne de permutando vel venden
 do. l. 2. tit. 17. num. 17. & 19.
 Gabella an debeat ex transactio
 ne. ibidem. nu. 20.
 Gabella an debeat de cōpromis
 so. ibidem. num. 21.
 Gabella an debeat de donatione.
 ibidem. nu. 22. & nu. 23. 24. & 25.
 quid in donatione remunerato
 ria vel reciproca.
 Gabella an debeat de fideiussio
 ne. ibi. n. 26. & n. 29. vsque ad 33.
 Gabella an debeat de libertate,
 & manumissione. l. 2. tit. 17. n. 33.
 a 5 gabell

INDEX

Gabella an ex distractu debeat, anceps quaestio. ibidem. n. 34. cum sequentibus pluribus.

Gabella duplex an debeat si venditio facta sit, ut si melior conditio oblata sit. ibidem. n. 40. & n. 42. quid si sub legis commissorie pacto fiat venditio.

Gabella duplex an debeat ex venditione facta cum pacto de retrovendendo. ibidem. num. 44.

Gabella an solvatur ex re in aestimabili permutata. ibidem. num. 46.

Gabella an debeat ex venditione vel cessione iurium. l. 5. tit. 17. n. 8. & sic vsu antiquo receptum dicitur. n. 9. quod gabella non debeat nisi ex corporali vel reali venditione, & numero 11. cum sequentibus, hae examinantur.

Gabella non debetur ex iuribus urbanorum, & rusticorum praediorum. ibidem. nu. 9.

Gabella non debetur ex venditione officiorum publicorum, quia nichil corporale vel reale venditur, sed ius quoddam. ibidem. nu. 10.

Gabella an debeat ex hereditate vendita. l. 5. tit. 17. nu. 14.

Gabella an debeat ex iactu retis piscium vel auium. ibidem. n. 15.

Gabella venditionis istorum iurium, & actionum in quo loco debeat. ibidem. nu. 16.

Gabella debetur in loco venditionis ubi res tunc adserat etiam si facto contractu alibi transferatur. ibidem. nu. 25.

Gabella non debetur in loco ubi adest tempore venditionis si locus liber erat, nisi fraudulenter appareat ibi positam. ibidem. numero. 26.

Gabella ubi debetur si nullibi res vendita tradatur. ibidem. eod. n. 26.

Gabella an debeat ex re vendita

quae in alio regno aderat, si ibidem traditio constituatur ibidem. nu. 28. & nu. 29. cum venditur extra regnum res existens intra illud.

Gabella an solvatur de agnis sicut de ouibus simul venditis. l. 7. tit. 17. nu. 4.

Gabella soluenda est de qualibet venditione rei pluries venditae. ibidem. nu. 5.

Gabella an debeat de carne vendita in macellis. ibidem. nu. 6.

Gabella bonorum immobilium in loco ubi sunt sita, est soluenda, quod si locus sit liber à gabellis, non debetur. l. 9. tit. 17. nu. 1.

Gabella statim emptione facta peti potest, & soluenda est non spectata dilatione temporis. l. 10. titulo. 17. nu. 7.

Gabella non debetur ex donationibus. l. 11. tit. 17. num. 2. nisi ut ibi.

Gabella debetur ex verbis venditis. l. 13. tit. 17. nu. 1.

Gabella fructuum iam demonstratorum venditorum debetur. ibidem. n. 2. secus vero si non essent demonstrati, ut ibi, nisi aliud esset de consuetudine, ut ibi.

Gabella quomodo & quando debeat de medicamentis Pharmacopolarum. l. 14. tit. 17. nu. 1. & 2.

Gabella an debeat de piscibus & carnibus quae in macellis minutatim venduntur. l. 15. tit. 17. n. 1. ubi n. 2. quid si macellum est liberum.

Gabella non debetur ex venditis alio in loco quam habitationis, dum tamen in tali venditionis loco non sit publicata frangenda in toto vel in parte. l. 17. tit. 17. nu. 2.

Gabella iusta debetur in conscientia etiam gabellario non petente & lapso termino. l. 19. tit. 17. n. 2. & 3. examinatur, & 4.

Gabel-

R E R V M.

Gabella nullo tēpore præscribitur
bonorum immobilium si scripta-
ra vēditionis fiant corā alioque
tabellione loci ubi bona sita sunt.
ibidem. nu. 9.
Gabella non debetur de rebus ven-
ditis pro solutione Bullæ Crutia-
ræ. l. 5. tit. 18. nu. 1.
Gabella à clerico negotiatore qua-
liter & corā quo iudice erit exi-
genda. l. 7. tit. 18. nu. 13.
Gabella an debeatur ex artocreis &
pastillis & stribilitas vulgo *panne-*
los. l. 34. tit. 18. n. 2. & 3.
Gabella an debeatur ex pane cocto
cum re alia mixto nouum nomē
assumendo. ibidem. nu. 4.
Gabella quare ex æquorū vēditio-
ne non debeatur. ibidem. nu. 9.
Gabella non debetur ex equabus vē-
ditis. ibidem. nu. 12.
Gabella non debetur ex venditione
equorum & equarum si cum fre-
no & sella vendantur, secundum
opinionem Lasarte, aliter secun-
dum opinionem auctoris. ibidē
nu. 12. & 13.
Gabella debetur ex freno & sella
de per se venditis. ibidem. nu. 19.
Gabella non debetur ex equo pulli-
no vberibus matris adstricto si
cū matre vendatur. ibidem. n. 20.
Gabella debetur ex venditione mu-
li aut mullæ etiā cū sellā vēditorū
si antea solita erāt portare clitellā
nō vero sellā. ibidem. n. 22. & 23.
Gabella neque laudemium non de-
betur ex necessaria venditione.
l. 35. tit. 18. nu. 1.
Gabella non debetur ex donatis. l.
35. tit. 18. nu. 3.
Gabella ex dote non debetur siue
derur res mobilis siue semouēs,
aut immobilis, siue à principio
in pecunia constituatur dos, &
ex post facto soluat in rebus

æstimatis. ibidem. nu. 5. & 8. nisi
vt nu. 9. & nu. 10. contra hanc li-
mitationē tenet author.
Gabella non debetur ex re data so-
luto matrimonio pro pecunia in
dotē allata. ibidem. nu. 13.
Gabella non debetur si maritus eli-
gat reddere rem dotalem datā
æstimatam à principio matrimo-
nij. ibidem. nu. 14.
Gabella debetur ex hæreditate ven-
dita. ibidem. nu. 26.
Gabella debetur ex tritico vendito
in grano. l. 36. tit. 19. nu. 1. et ex re
venditione etiam in casu & le-
gis. nu. 2.
Gabella an debeatur ex calcaribus
& stribis venditis. l. 37. tit. 19. nu.
1. & 2.
Gabella debebitur ex cultellis par-
uis venditis, non aptis ad bellū. l.
40. tit. 18. n. 5. & sic de sicca & pu-
gione nō debebitur vt ibi & n.
6. & 7. hæc prosequitur.
Gabella debetur ex rebus de quibus
arma fiunt si vendantur de per se
ibidem. nu. 7.
Gabella an debeatur de ense luci-
do vendito sine capulo & pugno
ibidem. nu. 10. & 11.
Gabella debebitur de vagina de per
se vendita. ibidem. n. 52. y del tala-
barte, vt n. 13. nisi insimul cum en-
se vendatur, vt nu. 14.
Gabella debetur statim per factā vē-
ditione etiam re nōdum tradi-
ta, vel etiam si ad creditum ven-
datur. l. 3. tit. 19. nu. 13.
Gabella ex vino vel aceto, vel de
aquatice, aut multo an debeatur
l. 32. tit. 19. nu. 5. & 6.
Gabella debetur ex carnibus et pi-
scibus. ibidem. num. 7.
Gabella et regij redditus locantur
et nō vēdūtur. l. 1. tit. 10. n. 1. vbi et
qd cōtractus hic proprie vocatur
locatio

INDEX

locatio et conductio, et quod in publica subhastatione et per tempus biennij fieri debet, et nu. 2. latius declaratur an hec gabellarum administratio dicatur locatio et conductio an vero venditio, et cum sequentibus numeris, et nu. 4. conclusiones ponuntur.

Gabellæ ac redditus alijs Regij in subhastatione publica locantur. l. 2. tit. 1. n. 1. et presentibus officialibus communis. ibidem.

Gabellæ si per præconia non subhastentur, an valebit subhastatio. ibidem. nu. 3.

Gabellæ locandæ an locari possint non idoneo. ibidem. nu. 6.

Gabellæ per tres annos locandæ sunt. ibidem. nu. 7.

Gabellæ ob quam causam concessæ fuerunt. l. 1. tit. 17. nu. 9.

Gabellæ et tributa dari Regi pluribus iuribus et rationibus comprobatur. ibidem. nu. 12. 14. 17. et 18. et 22. et 23.

Gabellæ ab antiquo solitæ solui, licite fraudari non possunt, cum in principe causa præsumatur. ibidem. nu. 64. ubi declaratur.

Gabellæ iustæ et cum necessarijs requisitis impositæ fraudari non possunt absque peccato et onere restitutionis. ibi. nu. 65. etiã si pœnã lex imponat, ut ibi et supra. n. 35.

Gabellæ in dubio an iustæ præsumantur. ibidem. nu. 68. et 69.

Gabellæ solutio licet antea ad emptorẽ spectaret, hodie vero ad venditorẽ spectat. ibidem. nu. 72. et 73. et 74. id prosequitur.

Gabellæ exemptus tempore venditionis, licet traditionis tempore cessauerit exemptio non debet eam, et e contrario debebit. ibidem. nu. 88. et 89.

Gabellæ herbarum quo tempore

peti debeant. l. 19. tit. 17. nu. 8.

Gabellæ exactio præfertur omnibus creditoribus. l. 8. tit. 18. n. 10. 11. et 12. ubi declaratur.

Gabellæ an præferatur decima clericis debita. ibidem. nu. 14.

Gabellæ et vectigalia imponere nulus alius potest quam rex in suo regno. l. 1. tit. 17. nu. 1. dum tamẽ superiorem non recognoscat et ab eo non appelletur. nu. 2. aliter enim neque antiqua vectigalia augere possent. nu. 3.

Gabellarum impositio multo à retro temporibus à Rege Alphonsò emanauit. ibidem. nume. 8.

Gabellæ tenentur soluere omnes homines de mundo nisi specialiter exceptati. l. 1. tit. 17. nu. 71.

Gabellam deberi etiam re vendita, non tradita neque soluta plures produci effectus asseritur. ibi dẽ. num. 85. cum aliquibus sequentibus.

Gabellam percipere habens tempore venditionis illam capiet, non vero ille in cuius tempore traditio fit. ibidem. nu. 87.

Gabellæ emens à Rege in populo aliquo an possit percipere vnum de decem. ibidem. num. 151.

Gabellā soluet vnusquisque permutantiũ de re sua facta estimatione valoris vtriusq; rei. l. 2. tit. 17. n. 45.

Gabellā soluet pro sua parte permutas cum exempto. ibidem. n. 47.

Gabellā debet soluere venditor rei alienæ si ut suã vendit non vero dominus rei non approbatus venditionem. l. 8. tit. 17. nu. 1.

Gabellam an debeant mulieres nuptæ vendentes sine licentia mariti. l. 8. titulo 17. nu. 2.

Gabellam an debeant artifices, opifices, et figularij argenti et auri. l. 18. tit. 17. nu. 1.

Gabel-

R E R V M.

Gabellas & collectas in iustas per-
mittentes et petentes peccāt & re-
stitutioni obligātur l. 19. tit. 17. n. 1
Gabellam non tenentur pro parte
sua soluere emētes à rege nisi in
casibus in iure expressis. l. 3. titu.
18. num. 10.
Gabellā ex diuisione deberi aliqui
& male asseruerūt l. 35. tit. 18. n. 17.
& n. 18. an laudemium debeat. et
n. 20. & 21. & n. 22. assignatur ratio.
& nu. 23. et 24. vbi cū n. 25. amplia-
tur. d. l. 35. in hoc quod de diui-
sione gabellæ non debeat ut in
quacūque bonorū communium
diuisione procedat. et nu. 26. limita-
tatur. et nu. 27. restringitur limita-
tio. et num. 35. limitatur. d. lex no-
stra. et nu. 37. ampliatur. et nu. 38.
Gabellarij quomodo agant et con-
ueniantur. et an libris eorum de-
tur fides. l. 1. tit. 7. nu. 1.
Gabellarijs contra debitores gabel-
larum an competat remediū exe-
cutiuum. l. 14. tit. 7. n. 2. et 3. quod
contra testes approbatores.
Gabellarij possunt à veditore et ab
emptore non reuelante gabellā
recuperare. l. 1. tit. 17. nu. 75. em-
ptor tamen si eam soluit à vendi-
tore recuperabit. ibidem n. 76.
Gabellarius an possit cogere æsti-
matorē nominatū per contrahē-
tes ad tassandum pretium rei vē-
ditæ ut illud tasset. l. 1. tit. 17. n. 130
Gabellarius si per præconē non ma-
nifestauerit vbi vivit nō debet vē-
ditor neq; emptor pœnā apposi-
tā eis nō manifestādo vēditionē.
l. 31. tit. 19. n. 3. etiā si sciuerint em-
ptor et veditor quis sit gabella-
rius. n. 4. et nu. 7. ampliatur
Gabellatio scienti de venditione
non est necesse denunciare et si
non denuntietur non incurritur
pœna. l. 31. titu. 19. num. 6.

HAeres debitoris fiscalis incar-
ceratur si inuentariū non
fecerit. l. 14. tit. 7. nu. 8. nisi vtr. 9.
bono occultauerit.

Hospitalia. confraternitates pias. et
alia loca pia quæ priuilegijs eccle-
siarum potiuntur. exempta esse à
gabellis. l. 6. tit. 18. nu. 3. vbi quid
de Collegijs Salmanticensibus.

Hypotheca tacita pro dote. an præ-
feratur priori tacitæ non priuile-
giatæ. l. 16. tit. 7. nu. 4.

Hypotheca testibus probari potest
l. 16. tit. 7. nu. 10.

Hypothecæ expressæ anteriores
preferuntur posterioribus fisci debi-
tis et expressis. l. 16. tit. 7. n. 5. et 6.

ID quod transfertur de vno in aliū
idem adhuc esse intelligitur. l.
2. tit. 17. num. 41.

Immemoriale tempus præstat titu-
lum nisi detur incapacitas in præ-
scribente. l. 1. tit. 21. nu. 16.

Insector. vulgo tintoreo. an debeat
gabellam. l. 18. tit. 17. nu. 2.

Iniuriatus ab alio ob culpam vel fa-
ctum alterius. tenetur ille tertius
de damno illo. l. 2. tit. 9. num. 14.

Intellectus legis. 4. tit. 20. et l. 17. tit.
17. ponitur in. d. l. 17. nu. 2.

Intellectus legū 129. et 101. quaterni ga-
bellarū. ponitur in. l. 19. tit. 17. n. 5

Intellectus legis sextæ tit. 9. ponitur
in eadem lege num. 2.

Iudex secularis poterit in ijsce litib⁹
decimalibus cōtra laicos eorum
possessores procedere. l. 1. tit. 21.
n. 42. vbi quid si dentur in emphi-
teusim vel feudū ante cōciliū La-
teranense. et ibi. ponitur concor-
dia super hoc.

Iudex dicitur bon⁹ vir. l. 2. ti. 17. n. 48
Iudæus de iure non poterat condu-
cere regios redditus. l. 3. titu. 101
num.

INDEX

nu. 1. et n. 2. vbi declaratur de quibus Iudeis et Mauris intelligatur. et n. 3. ponitur in hoc alia regula.

Iuramentū à parte parti delato eis remanet decisa. l. 8. tit. 7. num. 1.

Iuramentum hoc necessarium ab actore reo delatum tenetur reus subire etiam si nulla adsit probatio, vel sit in principio litis, ibidē n. 2.

Iuramentū de calumnia etiam in principio litis, tenetur reus facere in materia gabellarū. ibidē n. 3. et 4.

Iuramentum minoris validat contractum ratione defectus minoris ætatis. l. 6. tit. 10. nu. 16. et 17.

vbi in omni contractu procedit etiam in donatione. nu. 18.

**Iuramentū an cōfirmet cōtractū im-
puberis dolicipaces.** ibidē. nu. 19

Iuramentum minoris an debeat fieri factis Evangelij, vel sufficiet verbo tantum iurare. ibidē n. 20

Iuramentū habet vim specialis expressionis. ibi. n. 21. et quod valeat cōtractus, vt melius valere pōt ibi.

Iuramentū confirmatorium an tollat beneficiū restitutionis, difficultatur inter aliquos. ibid. n. 22.

Iuramentum minoris in contractu adhibitum debet caute accipi et præstari, vt ibidem n. 25. et n. 26.

in enormissima læsione non sufficere hoc iuramentum, asseritur.

Iure gentiū licitū semper fuit cōtra hentibus adinuicē se decipere. l. 14. tit. 9. n. 2. et n. 3. opinio authoris circa hoc, et n. 4. prosequitur.

Ius collectandi quocūque modo acquiratur nō potest imponi nisi ex iusta causa et secundū quod dictū est licere Regi non recognoscenti superiorem. l. 1. tit. 17. nu. 63.

Ius imponendi tributa vno de quatuor modis acquiri potest. l. 1. tit. 17. num. 51. 55. 56. & 62.

Ius imponendi collectas cōsuetudi

ne acquiritur. l. 1. tit. 17. nu. 55. et 56. idem in præscriptione, immemorabile, tamē vt n. 57. et n. 58. et 59. an id sit mirabile cū adsit causa cōtinua, & n. 60. requiratur sciētia illius vel suorum officialium contra quem inducitur consuetudo, vel præscriptio.

Ius non soluendi gabellā præscribi nō potest. l. 1. tit. 18. n. 14. etiam per tēpus immemorabile vt n. 15. nisi vt ibid. & n. 16. quod neq; valebit allegare leges has nō fuisse receptas nisi post cōtradictionē transierit tempus immemorabile pro hoc vt n. 17. vel nisi cōtra inferiorem à Rege præscribatur vt. nu. 18.

L

Laicus possidēs decimas ex iure ac priuilegio summi Pōtificis cōcesso ante siue post Cōciliū Lateranēse tutus est & recte possidet fide priuilegio cōfiet, concedereque Papam tunc videtur ius temporale percipiendi decimas nō vero spirituale. l. 1. tit. 21. n. 31.

Laicus possidens decimas ex immemorabili tēpore, se et suos illas habuisse ex cōcessione et priuilegio summi Pōtificis tutus erit præsertim probata publica cōcessionis fama. l. 1. tit. 21. n. 33. vbi cōsiliū authoris.

Laicus decimas possidēs si solum se fundat in præscriptione & possessione sui et suorum nichil facit. l. 1. tit. 21. nu. 34.

Laicus possidēs decimas ex cōcessione Episcopali alicuius in suo Episcopatu per viā infraudationis ante concilium Lateranēse concessa, in perpetuum docēdo de huiusmodi titulo iuste possidet. l. 1. tit. 21. nu. 35.

Laicus decimas possidēs & nō potēs docere de cōcessiōe, quid debeat allegare.

allegare et quid probare ut opti-
nere possit. l. 1. tit. 2. l. n. 36. et nu.
37. cōsiliū authoris, et n. 38. aliud
cōsiliū pro tutādis cōsciētijs, nu.
39. aliud singulāre ad hoc cōsiliū.
Laicus iustus possessor decimarum
an possit eas in aliū laicum trās-
ferre. l. 1. tit. 2. l. n. 40.
Laicus harum decimarum Domi-
nus, cur subsidium præstat ex eis.
l. 1. tit. 2. l. n. 44.
Laici ante Conciliū Lateranense ca-
paces erant iuris percipiēdi deci-
mas, post illud vero nō. l. 1. tit. 2. l.
n. 9. et sic sit titulus authenticus ex-
hibeatur habitus ante dictū Con-
ciliū Lateranense licite retinen-
tur, ut n. 10. et 11. cū sequētibz ali-
quibus, quod si nō apparet, sed de
tēpore immemoriali, an sufficiat.
Laico decimas possidenti ac spolia
an competat remedium resti-
tutorium. l. 1. tit. 2. l. n. 43.
Lapsis tribus mensibus datis ad ad-
iunctionem, *del quarto*, faciendam,
an per viam restitutionis admit-
ti possit. l. 6. tit. 13. nu. 4.
Laudimium debetur ex constitutio-
ne census redimibilis constitutū
super re emphiteutica. l. 1. tit. 17.
nu. 101. nisi ut nu. 102.
Leges extēdūtur ad forū ecclesiasti-
cū, nō ex vi ipsarū legū sed ex cō-
firmatione canonica. l. 7. tit. 18. n. 1.
Legis. 5. tit. 17. prima conclu. habet.
ibidē. n. 24. vbi et 2. conc. ponitur
Lex humana pœnalis nō potest tol-
lere obligationē legis diuinæ. l. 1.
tit. 17. n. 35, ita ut pœna nō excuset
a solutione in cōsciētiā, ut et n. 65.
Lex. 4. tit. 7. de consuetudine tribu-
nalia abrogatur hodie. dict. l.
4. n. 1. et sic ut nu. 2. libelli comit-
tuntur, tam pro auctore quam pro
reo, per se vel p̄curatores suos.
Lex. 4. tit. 2. lib. 6. an procedat in aliō

casu quam in quo loquitur. l. 14.
tit. 7. num. 10.
Lex. 5. tit. 9. saluatur a superfluitatis
vitio. d. l. 5. n. 4.
Lex. 4. tit. 10. de quibus prælatis intel-
ligatur, vel nō, dict. l. 4. tit. 10. n. 9.
Lex. 5. tit. 20. a principio vsque ad
versiculum otiosi, exclusiue lo-
quitur. dict. l. 5. tit. 20. nu. 1.
Lex. 1. tit. 20. corrigitur per legem
quintam tit. 20. quo ad pœnam
amissionis bonorū d. l. 5. tit. 20. n. 2.
Lex. 6. tit. 19. non corrigit legē. 7. tit.
17. d. l. 6. nu. 1.
Lex vbi aliquid introducit de nouo
cū certis modificationibus om-
nia in eo inserta cōsetur de forma
substantiali, et in contrariū acta
nulla sunt. l. 3. tit. 19. num. 6.
Lex. 2. C. de diuersis rescriptis, licet
loquatur in rescriptis iustitiæ,
procedit etiam in literis gratio-
sis. l. 10. tit. 18. nu. 4.
Lex. 6. tit. 25. partita. 7. quomodo in-
telligatur. l. 3. 4. tit. 18. nu. 10.
Lex. 34. tit. 18. ad alia animalia quā
in ea expressa non extenditur. d.
l. 34. nu. 21.
Lex generalis non cōprehendit do-
tē & casus privilegiatos & fauo-
rabiles, nisi ut. l. 35. tit. 18. num. 5.
Lex. 35. tit. 18. non solum de prima,
sed & de 2. diuisione intelligitur
dict. l. 35. tit. 18. nu. 39.
Lex. 8. tit. 18. an sit contra libertatē
ecclesiasticam. l. 8. tit. 18. nu. 1. et
num. 5. responderetur.
Lex civilis nec directe, neque indi-
recte potest statuere cōtra liber-
tatē ecclesiasticā. l. 8. tit. 18. nu. 2.
Lex aut statutū nō valent, dispen-
tia quod in ecclesijs aut ecclesia-
sticas personas, nō possint immo-
bilia alienari. l. 8. tit. 18. nu. 3.
Lex etiā si iubeat omnia prædia de-
bere esse tributaria, nichil nocet
Eccle-

INDEX

Ecclesijs, aut ecclesiasticis personis. l. 8. titulo 18. numero 4. 6. & 7.
 Lex. 5. titulo 17. in quatuor diuiditur partes, dict. l. 5. tit. 17. numero. 33.
 Lex. 9. tit. 17. ad alia loca quam in ea expressa non est extendenda dict. l. 9. tit. 17. nu. 2.
 Lex. 4. tit. 17. declaratiua est legis tertie eiusdem tituli. vt in dict. l. 4. tit. 17. num. 1.
 Libris, sicut & bello defenditur Res publica & totus mundus. l. 34. tit. 18. num. 32.
 Licitatio est actus licitandi, id est, ipsa auctio, vt in rubrica tit. 13. num. 4.
 Licitationes dicuntur *pajas*, & à quo verbo deriuentur, vt in rubrica tit. 13. nu. 1. et 2.
 Licitationum factarum corā rege vel coram eius calculatoribus, quanam preferenda erit. l. 2. tit. 13. num. 1.
 Licitans per errorem magnam quantitatem, an tenebit. l. 1. tit. 13. num. 3.
 Licitator est qui auget pretium. in rub. tit. 13. nu. 3.
 Licitatores gabellarum non liberantur per secundam licitationem, vltcrius non præstantis fideiussiores intra debitum terminum, licet secus in alijs. l. 12. tit. 11. numero. 1. et 2.
 Licitatores duo, si eodem tempore licitauerint quis eorum præferatur. l. 1. tit. 13. num. 2.
 Licitatores pasci non possunt vt non admittatur hæc quarti adiectio. l. 5. tit. 13. nu. 2. 3. & 4. ampliatu-
 tur duobus modis.
 Locatio regionū reddituū facta per sonis prohibitis non est nulla. l. 4. tit. 10. nu. 1.

Locatio reddituum regionum si de facto potentibus fiat an erit nulla. l. 2. tit. 10. nu. 3.

Locatio, & non venditio est, cū pretium pro fructibus datū, per singulos diuiditur annos. l. 1. tit. 11. num. 3.

Locator gabellarum territorij alicuius, qualiter tenebitur de euitione si in certa sit locatio in toto vel in parte. l. 8. tit. 9. nu. 2.

M.
Magnates aut ciuitas locantes gabellas an sint immunes ab eis. l. 3. tit. 18. numer. 7. & 8. & authoris consilium circa hoc num. 9.

Mandatum soluendi, hoc est, *Libragas*, si acceptatur exequi potest. l. 10. tit. 16. n. 1.

Masculinum concipit fœmininum etiam in priuilegijs. l. 34. tit. 18. num. 12.

Mensura facta, si est erratum in ea potest peti vt iterum metiatur & suppleatur defectus. l. 1. tit. 17. num. 144.

Mentio vbi sit de pecunia numerata, intelligitur de numis. l. 34. tit. 18. num. 31. vbi declaratur & intelligitur.

Mercata in suis populis constituere possunt domini, dum tamen nō faciant ea franca & libera. l. 1. tit. 20. num. 1.

Mercata à dominis in suis populis constituenda, an possint ab alijs populis impediri. ibidem, eodem nu. 1.

Mercata & ferie necessaria sunt vt ibidem commertia fiant, & contractus celebrentur. ibidem. numero 3.

Millitarium ordinum qui meminerint. l. 9. tit. 18. num. 1.

Minor viginti quinque annorum, maior

R E R V M.

maior tamen quatuordecim, licet contrahere possit, tamen si la datur restituitur. l. 6. tit. 10. n. 3.
 Minor fidei iubens perdere dicitur, & sic restituitur aduersus fidei iussonem. ibidem. n. 4.
 Minor an possit esse approbator, vulgo, *aprobador*, ibidem. nu. 5.
 Minor asserens maiorem, an obligetur, ita ut restitui non possit. ibidem. nu. 13.
 Minorem iurantem contractum, an sit necesse de beneficio restitutionis certiorari. ibidem. nu. 27.
 Minori an competat cessionis remedium. l. 5. tit. 9. nu. 3. vbi remissive tractatur.
 Minor. 25. annorum excusatur a poena, si intra quinque dies non denuntiaverit gabellario venditionem per viam restitutionis. l. 3. tit. 19. nu. 10. Idem in maioribus si offerant gabellam ante condemnationem. nu. 11. & contrarium deciditur in nu. 12.
 Mobilia & semouentia in casu legis. 19. titulo. 7. an capienda sint priusquam immobilia. d. l. 19. n. 1. & declaratur. nu. 2.
 Mobilium appellatione, semouentia & est contra continentur. l. 5. tit. 17. nu. 1. nisi de contraria dispositionis voluntate appareat. n. 2. quod exemplificatur. n. 4.
 Mobilium siue immobilium appellatione, an veniant iura & actiones, & nomina debitorum. ibi. n. 5. & an sint species separatae. nu. 6. & quomodo differant substantia, natura, & effectu. nu. 7.
 Monera forera ab antiquo tempore fuit cognita. l. 33. ti. 33. n. 1. vbi quod hoc est tributum personale, & sic quod nobiles non soluunt perditur, & non imponitur tributarijs, nu. 2.

Moniales & hospitalia ab ordinario approbata, pia sunt. l. 1. tit. 18. n. 4. & a gabellis immunita, quod fallit sicut dicitur in num. 5. & 6.
 Monitio itina an sit necessaria, ut clericus negotiator gabellam debeat. l. 7. tit. 18. nu. 12.
 Mulier pro tributo regio incarcerationi non potest. l. 14. tit. 7. num. 12.
 etiam si sit heres conditoris, nisi occultauerit bona. nu. 13.
 Mutuandi pecuniam, si postea datur species pro ea mutuum adhuc est, neque debetur gabella. l. 35. tit. 18. nu. 11.

Negotiationes, & mercantiae clericis prohibita sunt. l. 7. titulo. 8. num. 2.
 Nobilis inuitus non teretur suscipere collectoriam gabellarum: etiam si ad hoc a populo eligatur. l. 14. tit. 7. nu. 11.
 Nobilis etiam non excusatur a gabella, etiam si sit de quatuor militaribus ordinibus. l. 1. tit. 18. nu. 10. & an excusetur in millionibus. ibidem. num. 11.
 Non quicumque carius vendit quam emit, negotiatur, sed solum qui ad hoc emit, ut carius vendat. l. 7. titulo. 18. nu. 6.
 Nullus pro gabella regioque redditu, conueniendus est, nisi in loco suae habitationis, vel in capite iurisdictionis. l. 2. titulo. 7. numero. 1.
 Nullus excusatur a solutione huius monetae, nisi nobilis. l. 33. titulo. 33. nu. 3. & 4. vel famulus alij seruiens pro sua soldata, ut nu. 5. vbi & quod exemptio eius non censetur concessa, nisi expresse dicatur.

Oblatione facta in prima subha-
statione, an sit ganda secun-
da dilatio, vt alius plus offerat. l.
2. tit. 1. n. 10.
Oblatione facta maioris summae in
rebus publicis, aut minoris, vbi
de iure admittenda est, facta iam
ultima subhastatione, non est pri-
mus conductor possessione pri-
uandus, nō auditus. l. 2. tit. 13. n. 1.
Obligatus tradere par caponum, de-
bet costradere viuos. l. 7. tit. 17.
n. 2.
Offerens plus intra terminum signa-
tum, si intra illū maior licitator
appareat, admittetur, cū cōditio
ne quod terminus signatus pro-
rogetur vsque ad talem diem. l. 5.
tit. 11. n. 5.
Offerens plus intra terminum assi-
gnatum vltimæ subhastationi, ad-
mittendus est: licet subhastata sit
gabella. l. 5. tit. 11. n. 2. vbi in fisco
id speciale est, secus in alijs non
priuilegiatis, sicut fiscus: quia in
eis non intelligitur, conditio, nisi
alius meliorem conditionem at-
tulerit. n. 3.
Offerens notario vel præconi an o-
bligerur. l. 2. tit. 11. n. 9.
Offerens in subhastatione, an pœni-
tere possit ibidem. n. 8.
Officiales, quorū præsentia requiri-
tur in locationibus gabellarū, nō
possūt eos cōducere. l. 4. tit. 10. n. 11.
Officiales iustitiæ cōtrahere prohi-
bent, in locis sibi subditis. ibi. n. 12.
Omissio qualisqualis ordinis, in ex-
traordinarijs iudicijs, vitiat ipsū
iudicium. l. 3. tit. 19. numer. 8.
Omnes licitatores, in rebus fiscali-
bus sūt obligati, donec res rema-
net subhastata. l. 2. tit. 13. n. 10.
Omnis persona licitare potest sub-
hastata, quæ prohibita non est. l.

il. 6. titulo. 13. numero. 3. oiam
Ordine cessante deficit substantia,
il. 30. tit. 13. n. 9. m. d. r. p. b. u. l.
P Actum additionis in die, sem
per inest in venditionibus, vel
locationibus fiscalibus in rubi. tit.
10. n. 6. m. d. r. p. b. u. l.
Pactum an vitietur, factum in fraude
illegis, vel partis. l. 5. tit. 17. nu. 22
Pactis in contractu apposis, non ce
setur per quæcunque verba de
rogatum. l. 3. tit. 18. num. 1. m.
Panis cocti appellatione, comprehē
ditur frumenti, ordei, vel Matz. l.
3. tit. 18. nu. 1. ubi quid si vendi
tur in massa num. 21. m. d. r. p. b. u. l.
Panis ex sale confecti, gabella debe
tur. l. 34. tit. 18. num. 1. m. d. r. p. b. u. l.
Panifices, ac prifices, vulgo, panade
res, an debeant gabellam ex triti
co eis per alium annonam datā,
vt ex quolibet fanecator panes
præbeant ibidem. num. 5. m. d. r. p. b. u. l.
Panifice, quare incarcerantur si ne
gligant afferre panem coctum ad
locum publicum vendendum ibi
idem. tit. 18. nu. 8. m. d. r. p. b. u. l.
Partitum iura, tertiam partem au
gere post vltimam subhastatio
nem, requirebatur ex legibus no
stris quarta. l. 5. tit. 13. nu. 1. m.
Pecuniæ appellatione, veniunt au
rea, argentea, vel ærea, & omnis
res, nisi dicatur pecunia moneta
ta. l. 34. tit. 18. nu. 29. & 30. m. d. r. p. b. u. l.
Pensionis remissio, solet fieri con
ductori ob sterilitatem. l. 2. tit. 9.
n. 1. quod ampliatur, vt etiā proce
dat cū fisco, sicut cū priuato nu. 2
Pensionem soluerē promittēs omni
exceptione remota, & suo reli
gio, & periculo, nō censetur susci
pere in se periculū pestis. l. 2. tit. 9.
n. 5. quod ibidem ampliatur, &
nu. 7. & sequentibus limitatur.
Peregrinos grauant, regnicolarum
tribu.

R E R V M.

tributa ob regni utilitatem imposita. l. 1. tit. 18. num. 13.
 Perfectum, generaliter dicitur illud quo commodè uti possumus, & cui nichil addi potest. l. 4. tit. 18. num. 8. & 9.
 Periander Corinthiorum Rex, à nemine tributū exegit. l. 1. tit. 17. n. 37
 Periculū in genere faciens, si alias tenebatur de leuissima culpa, tenebitur de casu fortuito. l. 2. tit. 9. num. 10.
 Permutatio, vel cambium quod dicitur. l. 2. tit. 17. nu. 1.
 Permutatio triplex modofit. ibi. n. 2
 Permutatio, & emptio & venditio, diuersi contractus sunt. ibidem. n. 8. & sic in aliquibus distinguitur à permutatiōe, emptio. ut n. 9
 Permutationis contractus, habet maximam & similitudinē cū contractū emptionis. l. 2. tit. 17. n. 3. & sic traditione rei permutatæ, transit verū dominiū, & vsucapiendi cōditio. num. 4. & debetur euictio. nu. 5. & redibitoria, & quāto minoris. nu. 6.
 Permutari possunt omnes res quæ possunt emi & vendi. ibidē. n. 7.
 Perplexitas, & cōtrarietas. l. 3. tit. 19. ad legem 31. eodem titulo, cōsideratur in d. l. 33. num. 1.
 Persona loquentis, videtur excepta in generali sermone. l. 3. tit. 18. n. 4
 Personis prohibitis in. l. 4. tit. 10. locatio regionū redditū interdicitur, etiā si laicos fideiussores præstiterint. d. l. 4. tit. 10. n. 10.
 Pisces in stagno, inter immobilia cōputantur, secus si sunt semoti ab stagno. l. 5. tit. 17. nu. 19.
 Pluribus societatem cōtrahentibus an possit vnus ex contractu alterius conuēiri. l. 16. tit. 13. num. 1.
 Pœna legalis, in tantum parti debetur, in quantum ei interest. l. 31.

titulo 19. numero 12.
 Pœna fraudantium gabellas, an veniat in venditione, vel locatiōe gabellarū. l. 2. tit. n. n. ubi etiā explicatur, quid veniat in cōtractu locatiōis gabellarum, & quid si culpa locatoris, locatiōe non vtatur.
 Pœnæ graues imponuntur aduersus furantes regia patrimonia, & bona. l. 1. tit. 8. nu. 3.
 Populus quilibet potest se incapitare in redditibus regijs. ibidē percipiendis. l. 6. tit. 9. nu. 1.
 Posessio sequuta ex permutatione, aut venditione, dominiū, & causam vsucapiendi præstat. l. 35. tit. 18. n. 16. & euictio debetur. ibidē.
 Possidens rem ex qua debetur gabella, si eam soluit, potest eam recuperare à venditore rei illius. l. 8. tit. 18. nu. 3.
 Potentes vulgo, poderosos, qui dicantur. l. 2. tit. 10. nu. 2.
 Prælati dicuntur qui habent perpetuam dignitatem. l. 4. tit. 10. nu. 2.
 Prælati appellatione, venit etiā Ecclesia. ibidem. nu. 3.
 Prælati appellatione, venit capitulū sedeuacante. ibidem. nu. 4.
 Prælati appellatione, venit custos fratrum Minorum, & quilibet habens administrationem cum officio perpetuo. l. 4. tit. 10. num. 5. & etiam habentes iurisdictionem, & illi qui præsunt. nu. 6. & idem dicendum est, in plebanis, & Abbatibus. num. 7.
 Prælati appellatione, proprie & strictè, in exemptis venit Papa in nō exemptis Episcopi, & illi qui habent iurisdictionem. ibidem. numero 8.
 Præmium gabellarum, quo tempore Regi præstandum. l. 1. titulo 16. num. 3.

INDEX

Princeps, nūquam vult iuri alicuius
præiudicare. l. 6. tit. 9. num. 3. ali-
ter enim peccaret. nu. 4.

Princeps soluerē gbellam non te-
netur. l. 3. tit. 18. num. 1. vbi am-
pliatur num. 1. & 2. prosequitur,
& numero. 3. & 4. ponuntur ra-
tiones.

Priuilegia quā latissime licet in-
terpretari. l. 10. tit. 18. num. 5.

Priuilegium exigendi gbellas, vel
collectas concessum à principe,
an possit reuocari. l. 1. tit. 17. nu.
52. idem in priuilegio nequis re-
neatur ad collectas. nu. 53. & an
valeat tale priuilegium conces-
sum alicui loco, grauato alijs pe-
dagijs. num. 54.

Probare quis tenebitur, fuisse ante
Concilium Lateranēse, vel post,
decimas concessas. l. 1. titulo 21.
num. 12. deciditur. & n. 13. caute
la pro ecclesia ponitur.

Probatio quæ sufficiet, ex parte laici
decimas percipientis. pro funda-
mento suæ intentionis. l. 1. tit. 21.
num. 14. & nu. 15. an sufficiet pro-
bare immemoriam possessionem
percipiendi illas, & nu. 17.
in contrarium arguitur, & n. 20.
& 21. & 22. prosequitur veritas.

Probare non est necesse quod fue-
rit laicus decimas percipiens in-
fœudatus, ante concilium Latera-
nense. l. 1. tit. 21. nu. 30.

Prohibiti conducere redditus re-
gios, an possint esse fideiussores,
& approbatores. l. 4. tit. 10. nu. 15.

Prohibiti, si augeant valorem gabel-
larum, an conducere possint ga-
bellas. ibidem. nu. 15.

Prohibitus conducere gbellas, an
sit prohibitus eas retinere, si ante
officium prohibitorius eas cōdu-
ctas habebat. ibidem. n. 17. & 18.

Promissa, concedi possunt in loca-

tionibus reddituum regionum.
l. 2. titulo 13. num. 1. & idem in
rebus ciuitatis locandis. nu. 2.

Promissa, etiam in rebus fisci licet
concedere. l. 6. tit. 9. numero. 7. &
idem in rebus minoris, & ciuita-
tis. num. 8.

Promissa, an sint deducenda in cō-
putatione solutionis gbellæ. l. 6.
titulo 9. nu. 9.

Promissa, quomodo soluenda sunt,
cum plures adsunt conductores.
ibidem. nu. 11.

Promissa, non debentur conducto-
ri, *de por menor*, à populo qui in in-
capitationem redditus regies ha-
bebat à conductore, *de por mayor*,
si conductor ille, *de por mayor*, non
habebat liberum recudimentū.
l. 8. titulo 9. num. 3. quod declara-
tur, & ampliatur. nu. 4.

Promissum quid sit. l. 6. tit. 9. nu. 6.

Q.

Q Vadriplipœna, contenta in
l. 10. titulo 17. cui est applicā-
da. vide ibidem. num. 6.

Quæ dicantur contra libertatē Ec-
clesiasticam, l. 8. titulo 18. nu. 1.

Quando non constat de recognitio-
ne Ecclesiæ præsumitur laicum
decimas vsurpasse. l. 1. tit. 12. nu.
22. prout num. 21. sufficiet per li-
bellum hanc recognitionem fa-
cere & melius. num. 23.

Quarta conclusio legis. 5. tit. 17. po-
nitur. ibidem num. 26. & 27. ex
qua vnum nouum desumit au-
thor.

Quarta plura, an possint offerri in-
tra tempus assignatum adiectioni,
del Quarto, l. 5. tit. 3. nu. 5. & 6.

Quinta pars promissorum conces-
sorum, conducentibus res ciui-
tatum, non datur ciuitati, sicut
datur Regi. l. 22. tit. 13. nu. 3.

Raschia

Raspacia de Spinela, nō dicitur
casus fortuitus. l. 2. tit. 9. n. 6.
Ratio decidendi ad l. 3. tit. 18. vide.
ibidem. nu. 7.
Rationes legis. l. 4. tit. 9. ponuntur
in eadem lege. nu. 1. tit. 18.
Rectores ciuitatum, eligendi sunt.
l. 1. tit. 14. nu. 2.
Reductio ad arbitrium boni viri, pe-
ri potest contra declarationem
arbitratoris rei alicuius. l. 3. titu.
17. num. 52. & num. 53. qui à tali
declaratione appellari potest, si
à iudice facta sit.
Regina, an gaudeat immunitate nō
soluendi gabellam. l. 3. titulo 18.
num. 6.
Regis priuatus, dicitur persona po-
tens. l. 7. tit. 10. num. 1.
Regi dicenti se ex iusta causa impo-
nui, an credatur. l. 1. titulo 17.
num. 67.
Regij redditus de iure communi
per. 20. dies subhastandi erant. l.
3. titulo 11. numer. 1. & ibidem
coram quibus debere eorum sub-
hastatio fieri.
Regnum vocandum est, in imponē-
dis nouis tributis, vel in augēdis
antiquis. l. 1. tit. 17. nu. 24.
Remissio pensionis, non fit quoties
conductor suscipit in se periculū
sue multum, siue paruum perci-
piat, quia illa verba, si qui perci-
piuntur, conditionem & spem lo-
catā esse ostēdūt. l. 2. tit. 9. n. 3. & 4.
Remissio pensionis, non habet locū
in gabellarū conductionibus, ob
quemlibet casum fortuitum. l. 2.
tit. 9. n. 26. attenda lege prædicta.
Renunciatio casu fortuitoru, ad in-
cogitata non extenditur. l. 2. tit. 9.
n. 17. & 18. exemplificatur, & nu.
19. ampliatur, etiam si interue-

niat iuramentum.

Renunciatio minoris ætatis, non
sufficit ubi contractus ex alia cau-
sa quam minoris ætatis, esset
nullus, neque est censendum re-
nuntiatum remedio lesionis vl-
tra dimidiam. l. 6. titulo 10. num.
23. & 24.
Renunciatio officij in fauorem Ti-
tij si fiat cum clausula, & non ali-
quiter, nec alio modo: annullat con-
trariam dispositionem. l. 1. titulo
13. nu. 1.
Renuntians casu fortuito cogitato
& non cogitato, an censeatur re-
nuntiasse in solito. l. 2. titulo 9. nu-
mero 25.
Rex de iure, nisi lege sua id exprime-
ret, non esset liber à gabellæ so-
lutione. l. 4. tit. 17. nu. 2.
Rex potest pro eodem, siue pro mi-
nori pretio, redditus suos dare
populis in incapitationem. l. 7. ti-
tulo 9. nu. 1.
Rex Hispaniæ, non recognoscit su-
periores. l. 1. tit. 17. nu. 5.
Rex transmittit potestatem regiæ,
non vero Imperator. l. 1. tit. 17.
nu. 6. & sic gabellas, & vectigalia
imponere potest. nu. 7.
Rex potest petere gabellas debitas
à venditoribus omni tempore. l.
19. tit. 17. n. 6. & nu. 7. à quo tēpo-
re computatur annus eiusdem le-
gis decimæ nonæ.
Rex super tertijs decimarum perci-
piendis, fundatam habet suam in-
tentionem. l. 1. tit. 21. nu. 1.
Rex potest tertias decimarum in
alios transferre, etiam per viam
contractus, tanquam res in suo
patrimonio incorporatas. l. 1. ti-
tulo 21. num. 2.
Romanorum tempore, etiam quod-
dam ius venditionis fuit introdu-
ctum. l. 1. titulo 17. nu. 10.

S Alua guardia, & securitas regia conceditur gabellarum conductoribus. l. 2. titulo 11. numero 1. & numero 2. an hac protectio eximat a iurisdictione ordinariorum.

Sartor, an debeat gabellam, ex pan- illo ei tradito ad faciendas calli- gas, siue aliud. quid, vel dominus panni. l. 34. titulo 18. numero 6.

Satisfare promittens, satisfacit dan- do fideiussorem, ciuem, aut ex- terum, idoneum tamen eiusdem prouintie, & territorij. l. 1. titulo 10. numero 8. & numero 9. infra ad licentiam datam vendendi bo- na maioratus.

Scientia non sufficit, ubi factum re- imquitur, ut quis constituatur in mora, vel negligentia. l. 3. titulo 11. numero 5. cum sequentibus.

Scripturam requiri per partes, ad substantiam contractus, vel ad probationem. l. 1. titulo 17. num. 124. & 125. cum sequentibus. ali- quibus verbum, volo, est disposi- tionum numero 126. & num. 127. alia de eodem.

Secularis, non potest iudicare, cleri- cum, etiam clerico consentiente. l. 7. titulo 18. numero 3.

Similia illa dicuntur, quorum sunt termini diuersi, una vero ratio, vel qualitas. l. 34. titulo 18. nume- ro 10. 11.

Socius vnus rei communis, si com- pellit focium ut det suam pretio iusto partem, vel accipiat suam eodem pretio, non debetur ex hoc gabella. l. 35. titulo 18. nume- ro 28. nisi ut ibi numero 29. & 30. & 31. declaratur hac limitatio, & numero 34. procedit in hoc am- pliatiue.

Statutum non valet, dispones quod de dote solvatur gabella. l. 35. tit. 18. nu. 6.

Statuto an fieri possit, quem ob al- terius culpam puniri. l. 8. titulo 17. numero 4.

Statuto stante, quod de qualibet be- stia solvatur gabella, intelligi de- bet de viua, non vero de mortua. l. 7. titulo 17. num. 3.

Statuto si, cautum sit ut ciuitas tenea- tur ex incendio, non tenebitur, si fulgur ex Caelo cadat. l. 2. titulo 9. num. 20.

Subhastatio, est facienda in loco pu- blico. l. 4. tit. 11. num. 1.

Subhastatio publica facienda est in rebus publicis, licet non fiat in re- bus priuatorum. l. 3. titu. 12. nu. 1. & praconia debent interueni- re. num. 2.

Subhastatio debet fieri praesentibus officialibus. l. 1. tit. 14. nu. 3. & quo- to tempore.

Subhastatio vltima, hoc est, elre- mate, an habeat executionem pa- ratam. l. 10. titulo 16. nu. 3.

Subhastatione vltima facta, nullus alius est admittendus, etiam in continenti plus offerens. l. 4. tit. 11. num. 4.

Subhastationis tempus, licet indici vel officiali minuire. l. 2. titulo 11. num. 10.

Summi rationales, ac supremi, an possint in locationibus gabella- rum derogare conditionibus ge- neralibus pro legibus scriptis, in rub. tit. 9. nu. 2. & 3.

Susceptores qui dicantur. l. 1. titulo 14. nu. 1.

TAbellionibus etiam, del nume- ro, gabellarum conductio pro-

REX RIVM.

prohibetur. l. 4. titulo 10. nume-
 Tempus immemoriale, requiritur,
 ob ad. præscribendum. ius gabellæ.
 Tempus quod datur in ijs licitatio-
 nibus rerum regiarum. l. 2. titulo
 Tempus secundum, quod assignatur
 ibidem. nu. 14. & nu. 15. vbi quot
 Tempus tertium assignatur. ibidem.
 num. 16. per modum duplamen-
 ti, vel triplamenti, quæ in nostro
 regno vocatur. *paja del quarto*, &
 ibi, quod tempus dierum detur.
 Tempus triplex consideratur in li-
 citationibus. l. 2. titulo 13. nume-
 Testes approbatorii quod remedium
 habebunt, ut non remaneant obli-
 gati. l. 6. titulo 10. num. 12.
 Testes approbatores ut teneantur, an
 requiratur quod debitores ap-
 probati, tempore solutionis sint
 non soluendo, vel idonei. l. 14. tit.
 Testi de facto proprio de pñti cre-
 ditur, & quando. l. 28. titulo 19.
 Tributa Regi solvuntur, propter sub-
 iectionis ius. l. 1. titulo 17. nume-
 Tributa, & gabellæ non nisi ex iu-
 sta causa imponenda. ibidem.
 numero 25. & numero 26. hanc
 causam ex tributis iustificari dici-
 tur, & numero 27. cum quatuor
 sequentibus, id late prosequitur.
 Tributa iniusta sunt illa, quæ impo-
 nuntur à non habente potestatem
 ad hoc, vel quæ peccant in forma,
 & proportionem, siue ex fine, siue
 ex materia. l. 1. titulo 17. nume-
 Tributa necessaria & iusta, soluen-

da sunt. ibidem. numerus 41.
 Tributa imposita, peroganda sunt
 ad illas causas ad quas, & ob
 quas, concessa sunt. ibidem. nu-
 Tributa ob viam causam imposita,
 possunt ad aliam iustam causam
 reduci, & per. ibidem. num. 43.
 & 44. intelligitur, vbi numer. 45.
 quid si est dubium, an cessauerit
 iusta causa. V
 Tributa imponenda per alios ha-
 bentes potestatem ea imponen-
 di, eisdem requisitis iustificanda
 sunt, quæ necessaria sunt, cū Rex
 non recognoscens, superiorem
 eas imponit. ibidem. num. 46. &
 47. & 50. & tunc populus omnis
 debet convenire in simul, non ve-
 ro solum Concilium. Decutio-
 Tributum, non tam propter Regis,
 quàm propter populi utilitatem da-
 titur. l. 1. titulo 17. numero 29. &
 sic numero 30. non debet esse in
 populi destructionem.
 Tributum impositum, iuste, & cum
 requisitis debet disponi, servan-
 do proportionem geometricam
 Tributum impositum sine authori-
 tate, aut sine iusta causa, aut sine
 ob debita proportionem, iniustum est.
 Tributum ex edens iustam propor-
 tionem, pro excessu, non tenebi-
 tur subditus solvere tributum in
 conscientia. ibidem. numero 32.
 & 33.
 Tributum proportio iusta, & causa
 eius, arbitrio iudicis committi-
 Tributum, à principio potest esse iu-
 stum, & habente tempore iniustum,
 ut quia causa cessat. ibidem. nu-
 mero 36. vbi refertur exem-
 plum

plum de hoc. *mobidi. in l. 1. ab*
Turnustactus de vno licitatore in
 alium, debet notificari illi in quē
 fit, & differt à quēbra. l. 12. titu.
 1. num. 2. in fine cum sequenti-
 bus, & in l. sequenti reperitur. *T*
Tutores, & curatores minorum an
 possint gabellas conducere. l. 6.
 titu. 10. nu. 14.

V.

Valet locatio duorum reddi-
 tuum regaliū, vno pretio
 subhactato, & quis tunc declara-
 bit. l. 17. titulo 11. num. primo.
Vedigalium ius, est de maximo im-
 perio, & de regalibus. l. 1. titu. 17.
 num. 4.
Vedigal, respectu directi domini
 non potest præscribi, sed tantum
 respectu utilis, & datur publicia-
 na. l. 1. tit. 17. nu. 66.
Vendens domum, cum conditione
 ut ex pretio ematur prædiū, pro
 securitate, an possit prædiū emi
 in alio territorio. l. 1. titulo 10. nu.
 3. & 6.
Venditoris est periculum, ante me-
 surationem rei venditæ ad men-
 suram. l. 1. tit. 17. nu. 142.
Venditionem fieri ad mensuram,
 pondus, vel numerum, quando
 dicitur. l. 1. titulo 17. nume. 143.
Venditiones, aut permutationes, an
 fieri possint coram publico tabel-
 lione loci, vbi bona sita sunt, si ibi
 non adsint tabelliones, *del numero*
 l. 10. titu. 17. nu. 1.
Venditor rei alienæ de qua domi-
 nus non debet gabellam, non de-
 bebitor vendens eam, l. 10. titulo 18
 num. 1.
Vendita equa, vel vacca, an & pul-
 lus eius venditus censeatur. l. 34.

titulo 18. numero 28.
Venditor & emptor si sunt eiusdē
 loci, non tenetur emptor ad
 se retinere gabellam. l. 32. titulo
 19. numero 1. nisi in calibus ali-
 ore expressis. ut numero 2. & nu-
 mero 3. quid in mente à cleri-
 co debente gabellam ex vendi-
 tione, & numero 4. idem quoad
 manifestandam venditionem nu-
 me. 7. & 8. limitatur tamē quoad
 dictam legem 32. eiusdem ti-
 tuli.
Veneti possunt pro mercibus mari-
 timis, gabellas imponere, quia
 sunt domini Maris Adriatici. l. 1.
 tit. 17. nu. 49.
Verba *entregando se en el*, in l. 5. titulo
 17. ad quid apponantur, dict. l. 5.
 num. 30.
Verba legis solvere iubentis gabel-
 lam, de primæno contractu non
 de secundo: prout est fideius-
 sio, intelligenda sunt. l. 2. titu. 17.
 num. 27.
Verba *empeñamientos*, contenta in le-
 ge 10. titulo 17. quomodo intel-
 ligantur dict. l. 10. numero 4.
 et l. 5.
Verba, *ni orden*, contenta in l. 1. titu
 dulo 18. ad quid referenda sunt. d.
 l. 1. nu. 9.
Verba *por via de mercaderia, trato y ne-
 gociacion*, contenta in l. 7. titulo
 18. quomodo intelligantur, dict.
 l. 7. nu. 14. & 15.
Verba legis quinta, titulo 21. a com-
 prar y a vender, cum effectu sunt in
 intelligenda. d. l. 5. n. 3.
Verbum, *emo*, exponitur quando-
 que pro conduco. l. 1. titulo 11.
 num. 3. ad finem.
Verbum, *otras*, in lege 17. titulo.
 16. de similibus intelligendum
 est dicta lege 17. numero 1. & 2.

V I N C E N T I V S S I-
sternes Valentinus Iuris Pontificij Sal-

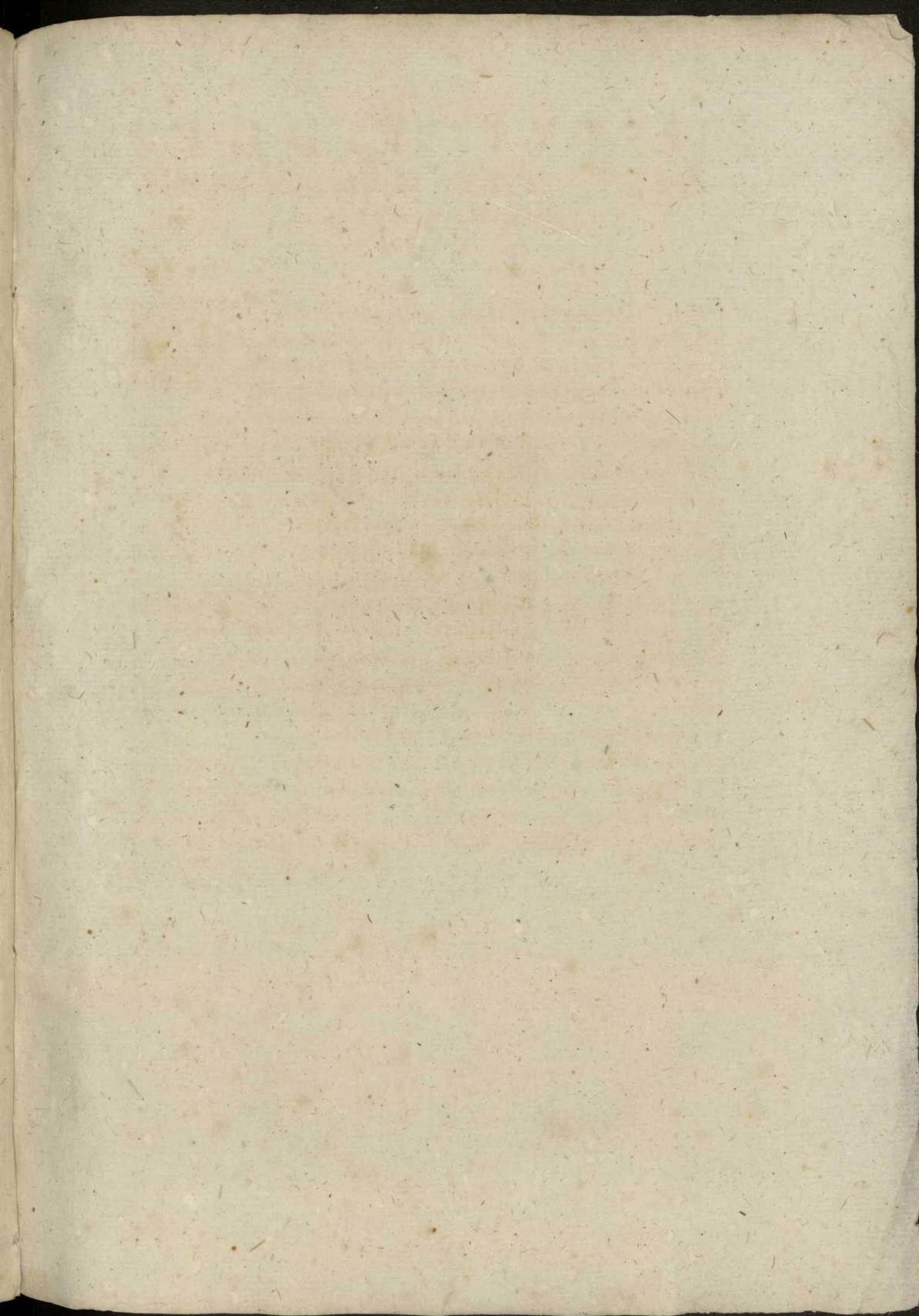
manticæ studiosus: Candido
Lectori, S.

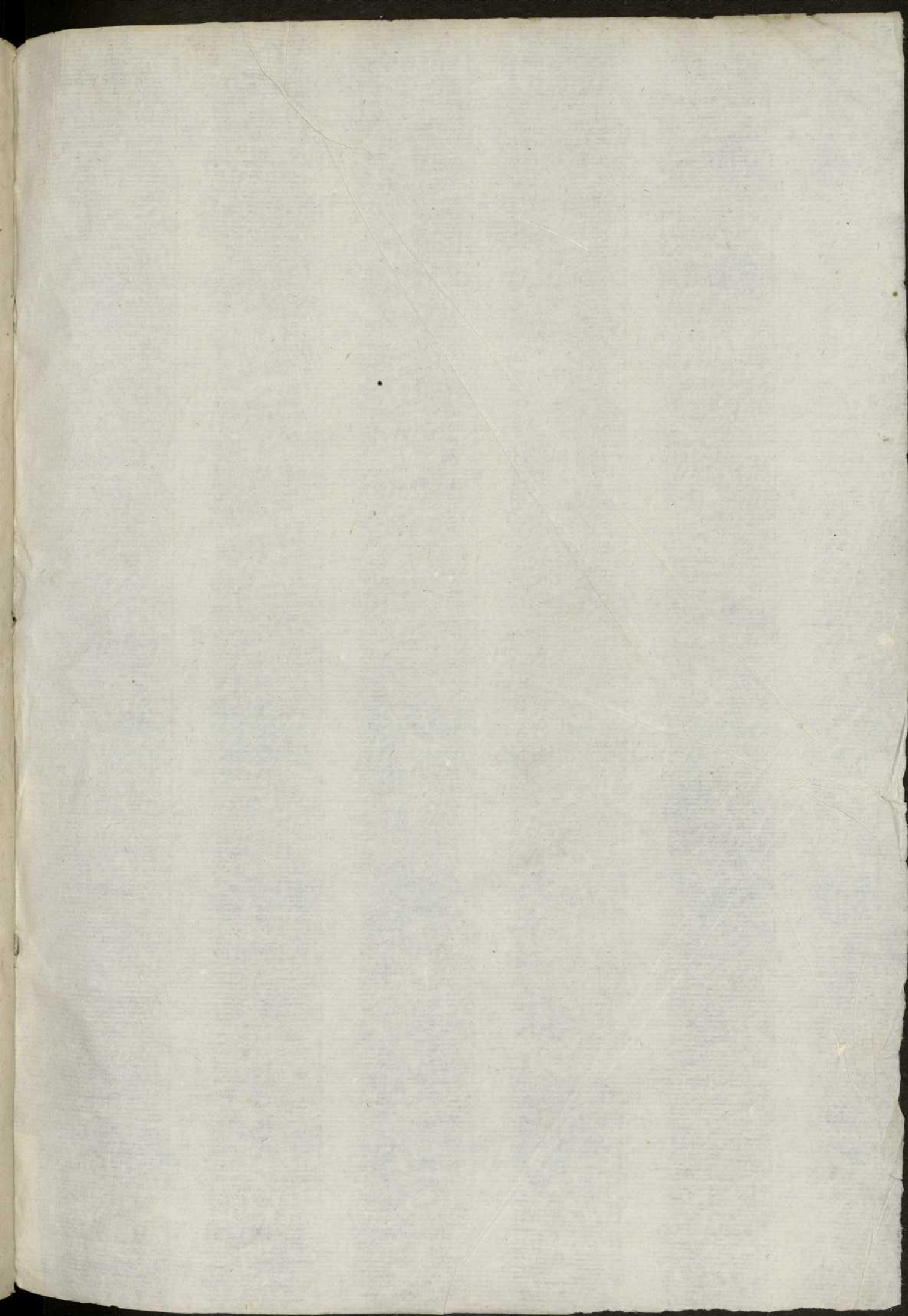


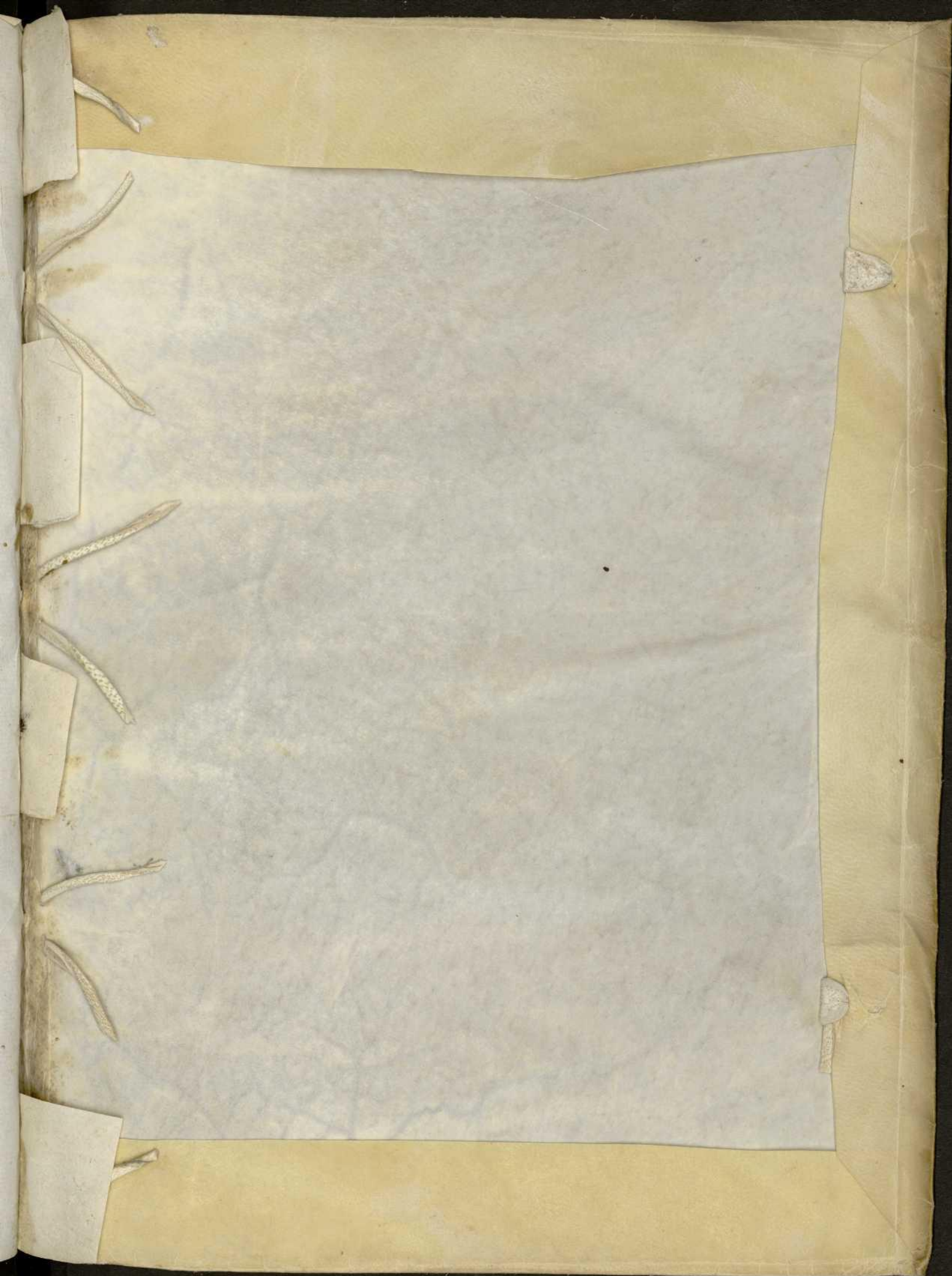
ABSOLVTO, adhuc tamen typis non omnino mādato hoc vltimo libro Commētarij Nouæ ac Regiæ Recopilationis: obijt Placentiæ diæ 23. Iulij. anno 1598. Splendidissimum vtriusque Iuris lumen Illephōsus de Azeuedo, cuius tanta fuit in Iure peritia, tantaque sui ingenij dexteritas, tantæque vigiliæ ac lucubrationes: vt omnes alios nostri iuris interprætes longissimo superaret interuallo, quod luce meridiana clarius ipsius opera contestantur. Omnipotenti tamen Deo immortales referamus gratias, quoniam hunc grauissimum Doctorem in sempiternam Patriam voluit conuolare, postquam optatum imposuerat finem omnibus suis Commentarijs super totam Nouam ac Regiam Recopilationem: ita tamen morte præuentus, vt hunc vltimum rerum notabilium Indicem adde re non potuerit: sicque licet huius grauissimi Doctores, liberi, quâ differtissimi, & doctissimi non defuerint, absentia tamen eorum, & temporis angustiarum causa, illum ipse composui. Quod ideo te sciturnum volui (Candidissime Lector) vt ne, si forte aliquid in eo minus recte elaboratum reperiās, illud tanto Doctore imputare valeas. Quare illum benigno suscipe animo, quoniā eidem Illephonso de Azeuedo clarissimo huius operis conditori, atque totius Hispaniæ decori & ornamento, eum dicatum atque consecratum volo. Vale.

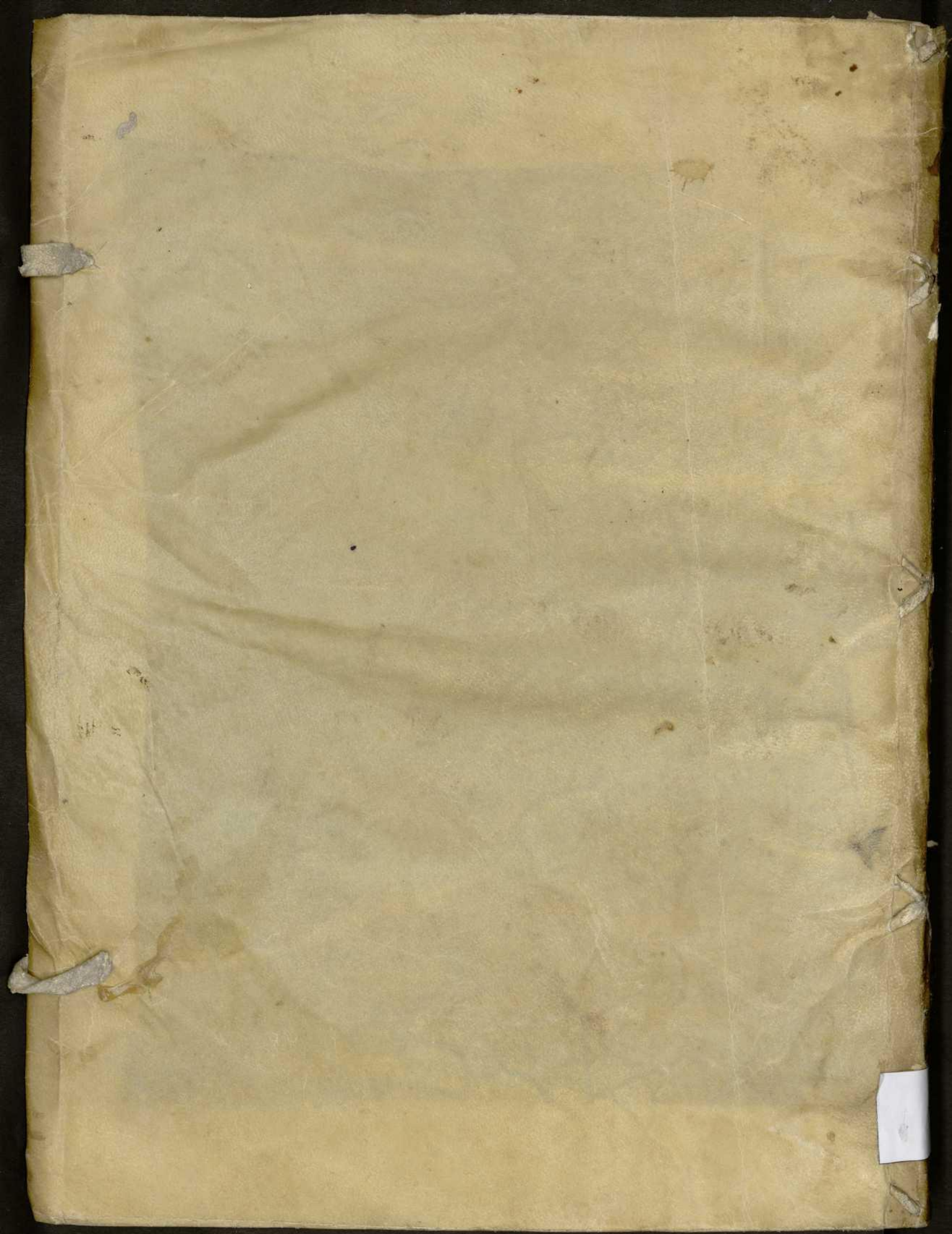
RESOLVTO, ad huc tam typis non omnino in-
 uento hoc vltimo libro commutationum Novarum Re-
 gis Recopilacionis: obijt Placencia die 2. Julij anno
 1598. Splendidissimum virum puerum iurum lilepho-
 lus de Azuedo cuius tanta fuit in lute peritis tantaque sui inge-
 nij dexteritas, tantaque nostri iuris interpretatio
 ce meritis clarior. Omnipotenti ca-
 men Deo immortalis. Hunc hunc gratulati-
 sumus Doctorum in quibus opus tam im-
 mense laborum Novarum Recopilacionis, vchus
 re non potuerit. Quod illi, & hoc
 distulisti, & hoc & temporis angustia
 te scilicet voluit. Candidissime, & hoc
 cominus recte elaboratum reperias, illud tanto Doctori impu-
 te valeas. Quare illi a benigno suspice animo, quoniam ille
 pondo de Azuedo clarissimo huius operis conditor, & co-
 eius Hispania decore & ornamento, cum dicam, & sic con-
 cium vole. Vale.











490